SFÂNTA EVANGHELIE
DUPĂ MATEI

CAPITOLUL 1

Genealogia şi naşterea lui Iisus Hristos.

1 Cartea naşterii[1] lui Iisus Hristos, fiul lui David, fiul lui Avraam.

2 Avraam i-a dat naştere lui Isaac; Isaac i-a dat naştere lui Iacob; Iacob i-a dat naştere lui Iuda şi fraţilor lui;

3 Iuda le-a dat naştere, din Tamar, lui Fares şi lui Zara; Fares i-a dat naştere lui Esrom; Esrom i-a dat naştere lui Aram;

4 Aram i-a dat naştere lui Aminadab; Aminadab i-a dat naştere lui Naason; Naason i-a dat naştere lui Salmon;

5 Salmon i-a dat naştere, din Rahab, lui Booz; Booz i-a dat naştere, din Rut, lui Obed; Obed i-a dat naştere lui Iesei;

6 Iesei i-a dat naştere lui David, regele; regele David i-a dat naştere lui Solomon, din femeia lui Urie;

7 Solomon i-a dat naştere lui Roboam; Roboam i-a dat naştere lui Abia; Abia i-a dat naştere lui Asa;

8 Asa i-a dat naştere lui Iosafat; Iosafat i-a dat naştere lui Ioram; Ioram i-a dat naştere lui Ozia;

9 Ozia i-a dat naştere lui Ioatam; Ioatam i-a dat naştere lui Ahaz; Ahaz i-a dat naştere lui Ezechia;

10 Ezechia i-a dat naştere lui Manase; Manase i-a dat naştere lui Amos; Amos i-a dat naştere lui Iosia;

11 Iosia le-a dat naştere lui Iehonia şi fraţilor lui, la strămutarea în Babilon;

12 după strămutarea în Babilon, Iehonia i-a dat naştere lui Salatiel; Salatiel i-a dat naştere lui Zorobabel;

13 Zorobabel i-a dat naştere lui Abiud; Abiud i-a dat naştere lui Eliachim; Eliachim i-a dat naştere lui Azor;

14 Azor i-a dat naştere lui Sadoc; Sadoc i-a dat naştere lui Ahim; Ahim i-a dat naştere lui Eliud;

15 Eliud i-a dat naştere lui Eleazar; Eleazar i-a dat naştere lui Matan; Matan i-a dat naştere lui Iacob;

16 Iacob i-a dat naştere lui Iosif, bărbatul[2] Mariei, cea din care S'a născut Iisus Ce Se cheamă Hristos.

17 Aşadar, întru totul, de la Avraam până la David sunt paisprezece neamuri[3]; de la David până la strămutarea în Babilon sunt paisprezece neamuri; iar de la strămutarea în Babilon până la Hristos sunt paisprezece neamuri.

CAP. 1 – *(1)* 2 Par 17, 11; Lc 3, 31, 34; Rm 9, 5; *(2)* Fc 21, 2-3; 25, 26; 26, 18; 29, 35; Lc 3, 33-34; *(3)* Fc 38, 27-30; 46, 12; Rut 4, 18-19; 1 Par 2, 4, 5, 9; Lc 3, 33; *(4)* Lc 3, 32-33; *(5)* Ios 6, 23, 25; Rut 2, 3; 4, 17, 21; 1 Par 2, 11-12; Lc 3, 32; *(6)* Fc 17, 6, 16; 1 Rg 17, 12; 2 Rg 12, 24; 1 Par 2, 15; Lc 3, 31; *(7)* 3 Rg 11, 43; 14, 31; 15, 8; 1 Par 3, 10; *(9)* 4 Rg 15, 7, 38; 16, 20; *(10)* 4 Rg 20, 20; 1 Par 3, 13; *(11)* 4 Rg 23, 34; 24, 6; 1 Par 3, 16; 2 Par 36, 4; *(12)* 4 Rg 24, 6; 1 Par 3,17; 2 Par 36, 8; 1 Ezr 3, 2; 5, 2; Lc 3, 27;

1 În textul de faţă, cuvântul grecesc **génesis** înseamnă şi arbore genealogic, şi naştere. Capitolul le cuprinde pe amândouă, dar centrul naraţiei este naşterea lui Hristos.

2 Soţ legal, menit s'o reprezinte atât pe ea cât şi pe Fiul ei în faţa autorităţilor şi a societăţii.

3 Generaţii.

18 Dar[1] naşterea lui Iisus Hristos astfel a fost: Fiind Maria, mama Sa, logodită cu Iosif, mai înainte de a fi ei laolaltă ea s'a aflat pe sine având în pântece de la Duhul Sfânt.

19 Iar Iosif, bărbatul ei, drept fiind[2] şi nevrând s'o dea el în vileag, a vrut s'o lase pe ascuns.

20 Şi cugetînd el acestea, iată îngerul Domnului i s'a arătat în vis grăind. Iosife, fiul lui David, nu te teme s'o iei pe Maria drept femeia ta[3], fiindcă ceea ce s'a zămislit într'însa este de la Duhul Sfânt;

21 ca va naşte Fiu, Căruia tu Îi vei pune numele Iisus, căci El va mântui pe poporul Său de păcatele lor[4].

22 Iar acestea toate s'au făcut ca să se plinească ceea ce s'a spus de Domnul prin proorocul ce zice:

23 **Iată, Fecioara va avea în pântece şi va naşte Fiu şi-L vor chema cu numele de Emanuel**, care se tâlcuieşte: **Cu noi este Dumnezeu.**

24 Şi trezindu-se Iosif din somn, a făcut aşa cum i-a poruncit îngerul Domnului şi a luat-o la sine pe femeia sa.

25 Şi nu a cunoscut-o până ce ea L-a născut pe Fiul ei.[5] Şi I-au pus Acestuia numele Iisus.

CAPITOLUL 2

Magii de la Răsărit. Fuga în Egipt. Irod ucide pruncii. Întoarcerea din Egipt şi aşezarea în Nazaret.

1 Iar dacă'n zilele regelui Irod S'a născut Iisus în Betleemul Iudeii, iată magii[6] de la Răsărit au venit în Ierusalim întrebând:

2 Unde este Cel Ce S'a născut rege al Iudeilor? Că'n Răsărit văzutu-I-am steaua şi am venit să I ne închinăm.

3 Şi auzind acestea, regele Irod s'a tulburat, şi tot Ierusalimul împreună cu el.

4 Şi adunând pe toţi arhiereii şi cărturarii poporului, i-a întrebat: Unde este să se nască Hristos?

(18) Lc 1, 27, 34-35; 2, 5; *(19)* Nm 5, 12-31; Dt 24, 1-5; *(20)* Lc 1, 35; *(21)* Is 49, 1; Lc 1, 31-33; FA 4, 12; 5, 31; 13, 23, 38-39; 1 In 2, 2; Rm 3, 24; *(23)* Is 7, 14; Lc 1, 31; *(25)* Lc 1, 31; 2, 7, 21. CAP. 2 – *(1)* Lc 2, 4-8; *(2)* Nm 24,17; Is 60, 3; Lc 2, 11;

1 Acest episod se deschide prin particula adversativă dè = dar, adică: spre deosebire de ceea ce (sau de cum) a fost înainte. Este folosită şi la FA 5.1 spre a marca incorectitudinea soţilor Anania şi Safira în contrast cu cinstea totală a lui Barnaba. În cazul de faţă, intenţia evanghelistului este aceea de a demonstra că dacă strămoşii după trup ai lui Iisus s'au născut în chip firesc, naşterea Sa a avut un caracter suprafiresc, aşa cum e istorisită mai jos.

2 Cu respectul legilor şi al adevărului; inocent.

3 La Evrei, logodna nu era o simplă promisiune, ci un legământ sacru, cu putere legală.

4 Numele Iisus înseamnă "Domnul este (Cel Ce dă) mântuirea".

5 În limbajul biblic: a cunoaşte (o femeie): a avea legături trupeşti (cu ea). Evanghelistul e preocupat aici **numai** de faptul că Iisus S'a născut din Fecioară (prin zămislirea de la Duhul Sfânt). Textul de faţă nu atestă în mod explicit pururea-fecioria Mariei, aşa cum ea reiese din restul Evangheliilor şi din tradiţia Bisericii, dar nici nu o infirmă. Adverbul-prepoziţie **héos** = până, până ce, până când, are şi semnificaţia de continuitate, perpetuitate (Bailly). Verbul care o precede, **ouk eginosken** = n'a cunoscut-o (redat în limbile moderne prin perfectul compus), este în original la imperfectul durabil (Osty), adică exprimă o acţiune care nu se termină, care nu are un capăt. Compară pe **héos** de aici cu cel din 2 Rg 6, 23: [Micol] "n'a avut copii până în ziua morţii ei"; Ps 109, 1: "Şezi de-a dreapta Mea **până** ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale"; Mt 28, 20: "Iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, **până la** sfârşitul veacului"; Lc 2, 37: [proorociţa Ana] "văduvă **până la** optzeci şi patru de ani". În toate cazurile, **héos** nu semnifică un capăt al acţiunii sau situaţiei care-l angajează (că adică Micol ar fi avut copii după moarte, că Fiul n'ar mai fi şezut de-a dreapta Tatălui după înfrângerea vrăjmaşilor, că Iisus n'ar mai fi cu apostolii după sfârşitul veacului, că Proorociţa Ana s'ar fi recăsătorit după vârsta de 84 de ani), de unde rezultă fără echivoc că textul de faţă nu implică o legătură maritală între Iosif şi Maria, nici înainte şi nici după naşterea lui Iisus.

6 Înţelepţi ce se ocupau cu astrologia; după tradiţie, din părţile Persiei sau Arabiei.

5 Iar ei i-au zis: În Betleemul Iudeii, că aşa este scris prin proorocul:

6 **Şi tu, Betleeme** din pământul lui Iuda, nicicum **nu eşti mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieşi Povăţuitorul Care va păstori pe poporul Meu Israel.**

7 Atunci Irod i-a chemat în taină pe magi şi a aflat limpede de la ei vremea când li se arătase steaua.

8 Şi trimiţându-i la Betleem, le-a zis: Mergeţi şi cercetaţi cu de-amănuntul despre prunc şi dacă-l veţi afla, daţi-mi şi mie de veste, pentru ca să vin şi eu şi să mă închin lui.

9 Iar ei, ascultându-l pe rege, au plecat; şi iată, steaua pe care o văzuseră în Răsărit mergea înaintea lor, până ce a venit şi a stat deasupra locului unde era Pruncul.

10 Şi văzând ei steaua, s'au bucurat cu bucurie mare foarte.

11 Şi intrând în casă, L-au văzut pe Prunc împreună cu Maria, mama Sa; şi căzând la pământ, I s'au închinat; şi deschizându-şi vistieriile, I-au adus daruri: aur, tămâie şi smirnă.

12 Dar luând prin vis înştiinţare să nu se mai întoarcă la Irod, pe altă cale s'au dus în ţara lor.

13 Iar după ce au plecat ei, iată îngerul Domnului i se arătă în vis lui Iosif, zicând: Ridică-te, ia Pruncul şi pe maica Sa şi fugi în Egipt şi stai acolo până când îţi voi spune eu, fiindcă Irod vrea să caute Pruncul ca să-L omoare.

14 Şi ridicându-se Iosif, i-a luat în timpul nopţii pe Prunc şi pe maica Sa şi a plecat în Egipt.

15 Şi au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se plinească cuvântul spus de Domnul prin proorocul ce zice: **Din Egipt L-am chemat pe Fiul Meu.**

16 Iar Irod, văzând că fusese amăgit de magi, s'a mâniat foarte şi, trimiţând, i-a ucis pe toţi pruncii care erau în Betleem şi'n toate hotarele lui, de doi ani şi mai în jos, după timpul pe care îl aflase de la magi.

17 Atunci s'a plinit cuvântul spus prin Ieremia proorocul:

18 **Glas în Rama s'a auzit, plângere şi tânguire multă, Rahela-şi plânge copiii şi nu vrea să se mângâie, pentru că nu mai sunt.**

19 După moartea lui Irod, iată îngerul Domnului i s'a arătat în vis lui Iosif, în Egipt,

20 zicându-i: Ridică-te, ia Pruncul şi pe maica Sa şi mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau viaţa Pruncului.

21 Iar el, ridicându-se, a luat Pruncul şi pe maica Sa şi a venit în pământul lui Israel.

22 Şi auzind că Arhelau domneşte în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s'a temut să meargă acolo şi, luând poruncă prin vis, s'a dus în părţile Galileii.

23 Şi a venit şi a locuit în oraşul numit Nazaret, ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prooroci, că Nazarinean Se va chema.

CAPITOLUL 3

Ioan Botezătorul şi predica sa. Botezul lui Iisus.

1 În zilele acelea a venit Ioan Botezătorul propovăduind în pustia Iudeii

2 şi zicând: Pocăiţi-vă, că s'a apropiat împărăţia cerurilor[1]!

(6) Fc 49,10; Mi 5, 1; In 7, 42; Ap 2, 27; *(11)* Pr 18, 16; Is 60, 6; Lc 2, 16-17; *(15)* Nm 24, 8; Os 11, 1; *(18)* Ir 31, 15; *(20)* Iş 4, 19; *(22)* Lc 2, 39; *(23)* Jd 13, 5; In 1, 45. CAP. 3 – *(1)* Mc 1, 4; Lc 1, 80; 3, 2-3; In 1, 6, 28; FA 13, 24; *(2)* Iz 18, 30; Mt 4, 17; 10, 7; Mc 1, 15;

1 Împărăţia lui Dumnezeu.

3 El este cel despre care s'a spus prin proorocul Isaia ce zice: **Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi-I cărările!**

4 Iar acest Ioan avea îmbrăcămintea din păr de cămilă, şi cingătoare de piele împrejurul mijlocului, iar hrana lui erau lăcuste şi miere sălbatică.

5 Atunci au ieşit la el Ierusalimul şi toată Iudeea şi toată împrejurimea Iordanului.

6 Şi se botezau de către el în râul Iordan, mărturisindu-şi păcatele.

7 Dar văzând Ioan pe mulţi farisei şi saduchei venind la botezul său, le-a zis: Pui de vipere, cine v'a învăţat să fugiţi de mânia ce va să fie?

8 Aşadar, faceţi-i pocăinţei roadă vrednică de ea.[1]

9 Şi să nu vă amăgiţi grăind în sinea voastră: Părinte îl avem pe Avraam!, căci v'o spun eu vouă că şi din pietrele acestea poate Dumnezeu să-i ridice fii lui Avraam!

10 Iată, securea stă la rădăcina pomilor, şi tot pomul care nu face roadă bună se taie şi se aruncă'n foc.

11 Eu vă botez cu apă spre pocăinţă, dar Cel Ce vine după mine este mai puternic decât mine, Căruia eu nu sunt vrednic să-I duc încălţămintea; Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc;

12 a Cărui lopată este în mâna Lui, şi El Îşi va curăţi aria şi-Şi va aduna grâul în hambarul Său, iar pleava o va arde în foc nestins.

13 Atunci a venit Iisus din Galileea la Iordan, către Ioan, ca să fie botezat de acesta.

14 Ioan însă Îl oprea zicând: Eu sunt cel ce are trebuinţă să fie botezat de Tine, şi Tu vii la mine?...

15 Şi răspunzând Iisus, i-a zis: Lasă acum, că astfel se cuvine ca noi să'mplinim toată dreptatea[2]. Atunci L-a lăsat.

16 Şi după ce a fost botezat, Iisus a ieşit îndată din apă, şi iată cerurile I s'au deschis; şi Ioan a văzut Duhul lui Dumnezeu pogorându-Se ca un porumbel şi venind peste Dânsul.

17 Şi iată, glas din ceruri grăind: Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Carele am binevoit!

CAPITOLUL 4

Postul şi ispitirea lui Iisus. Începutul propovăduirii Sale în Galileea. Chemarea primilor patru apostoli. Vindecarea multor bolnavi.

1 Atunci Iisus a fost dus de Duhul în pustie[3], ca să fie ispitit de către diavolul.

2 Şi postind El patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, în cele din urmă a flămânzit.

3 Şi apropiindu-se Ispititorul, I-a zis: Dacă eşti tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini.

4 Iar El, răspunzând, i-a zis: Scris este: **Nu numai cu pâine va trăi**

(3) Is 40, 3; Mc 1, 3; Lc 1 76; 3, 4; In 1, 23; *(4)* 4 Rg 1, 8; Za 13, 4; Mc 1, 6; *(5-6)* Mc 1, 5; FA 19, 4, 18; *(7)* Mt 12, 34; 23, 33; Lc 3, 7; *(8)* Lc 3, 8; *(9)* In 8, 33, 37-39; FA 13, 26; Rm 4. 1-16; *(10)* Mt 7, 19; Lc 3, 9; *(11)* Mc 1, 8; Lc 3, 16; In 1, 15-16, 26-27, 33; FA 1. 5; 2, 2; 11, 16; 19, 4; *(12)* Mal 3, 3, 19; Lc 3, 17; *(13)* Mc 1, 9; Lc 3, 21; *(16)* Is 11, 2; Mc 1, 10; Lc 3, 21-22; In 1, 32-33; *(17)* Ps 2, 6; Mt 17, 5; Mc 1, 11; Lc 3, 22; 9, 35; In 5, 37; 2 Ptr 1, 17; 1 In 5, 7-9; Ef 1, 6; Col 1, 13. CAP. 4 – *(1)* Jd 13, 24; Iz 3, 14; Sir 2, 1; Mc 1, 12; Lc 4. 1; *(2)* Iş 34, 28; 3 Rg 19, 8; Mc 1, 13; Lc 4, 2; *(3)* Lc 4, 3; *(4)* Dt 8, 3; Sol 16, 26; Lc 4, 4;

1 Fapte care să ateste o pocăinţă reală, nu formală.

2 În limbajul biblic, dreptatea înseamnă acordul omului cu planul lui Dumnezeu de a mântui lumea.

3 Condus de Duhul Sfânt şi de propria Sa voie.

omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu[1].

5 Atunci diavolul L-a dus în Sfânta Cetate şi L-a pus pe aripa templului

6 şi I-a zis: Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos, că scris este: **Îngerilor Săi le va porunci pentru tine şi ei te vor ridica pe mâini, ca nu cumva piciorul tău să ţi-l izbeşti de piatră.**

7 Iisus i-a zis: Dar mai este scris: **Să nu-L ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău.**

8 Diavolul L-a mai dus pe un munte foarte înalt şi I-a arătat toate împărăţiile lumii şi slava lor

9 şi I-a zis: Pe acestea toate ţi le voi da ţie dacă vei cădea înaintea mea şi mi te vei închina.

10 Atunci Iisus i-a zis: Mergi înapoia Mea, Satano, că scris este: **Domnului Dumnezeului tău să I te închini şi numai Lui să-I slujeşti!**

11 Atunci diavolul L-a lăsat; şi iată, îngerii s'au apropiat de El şi-I slujeau.

12 Şi auzind Iisus că Ioan a fost întemniţat, a plecat în Galileea.

13 Şi părăsind Nazaretul, a venit şi a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele lui Zabulon şi ale lui Neftalim,

14 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin Isaia proorocul care zice:

15 **Pământul lui Zabulon şi pământul lui Neftalim, spre calea mării, dincolo de Iordan, Galileea neamurilor;**

16 **poporul ce stătea în întuneric a văzut lumină mare, şi celor ce şedeau în latura şi în umbra morţii lumină le-a răsărit.**

17 De atunci a început Iisus să propovăduiască şi să zică: Pocăiţi-vă, că s'a apropiat împărăţia cerurilor!

18 Şi pe când umbla El pe lângă marea Galileii, a văzut doi fraţi, pe Simon cel ce se numeşte Petru şi pe Andrei, fratele său, care aruncau mreaja în mare, că erau pescari,

19 şi le-a zis: Veniţi după Mine şi vă voi face pescari de oameni!

20 Iar ei, îndată lăsându-şi mrejele, au mers după El.

21 De acolo, mergând mai departe, a văzut alţi doi fraţi, pe Iacob al lui Zevedeu şi pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-şi mrejele, şi i-a chemat.

22 Iar ei, îndată lăsându-şi corabia şi pe tatăl lor, au mers după El.

23 Şi a străbătut Iisus toată Galileea, învăţând în sinagogile lor şi propovăduind Evanghelia împărăţiei şi tămăduind toată boala şi toată neputinţa întru popor.

24 Şi s'a dus vestea despre El în toată Siria, şi aduceau la El pe toţi cei aflaţi în suferinţă şi cuprinşi de multe feluri de boli şi de chinuri, pe demonizaţi, pe lunatici, pe slăbănogi, şi El îi vindeca.

25 Şi mulţimi numeroase mergeau după El, din Galileea, din Decapole, din Ierusalim, din Iudeea şi de dincolo de Iordan.

(5) Iz 8, 3; 11, 1; 43, 5; Lc 4, 9; *(6)* 1 Rg 7, 3; Ps 70, 3; 90, 11-12; Lc 4, 9-11; *(7)* Dt 6, 16; Lc 4, 12; *(8)* Iz 40, 2; Lc 4, 5; *(9)* Dn 3, 5; Lc 4, 6-7; *(10)* Dt 6, 13; 10, 20; Ios 24, 14; Lc 4, 8; *(12)* Mc 1, 14; Lc 3, 20; 4, 14; In 4, 43; *(13)* Ios 19, 10. 33; Mc 1, 21; Lc 4, 16, 31; *(15)* Is 8, 23; (16) Is 9, 1; 42, 7; Lc 1, 79; 2, 32; *(17)* Mt 3, 2; 10, 7; Mc 1, 14, 15; Lc 10, 9; *(18)* Sol 6, 16; Mc 1, 16; Lc 5, 1-2; In 1, 35-42; *(19)* Ir 16, 16; Mt 8, 22; Mc 1, 17; Lc 5, 10; *(20)* Mt 19, 27; Mc 1, 18; 10, 28; Lc 5, 11; 18, 28; *(21)* Mc 1, 19-20; *(22)* Dt 33, 9; Mc 1, 20; *(23)* Mt 9, 35; 24, 14; Mc 1, 14, 39; Lc 4, 14-15; *(24)* Mc 6, 55; (25) Mc 3, 7-8; Lc 6, 17.

1 În construcţia gramaticală: nu pâinea este hrana prioritară, ci cuvântul creator al lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 5

Predica de pe Munte; Fericirile. Apostolii sunt sarea pământului şi lumina lumii. Plinirea Legii. Iubirea de vrăjmaşi.

1 Văzând Iisus mulţimile, S'a suit în munte; şi şezând El, au venit la Dânsul ucenicii Săi.

2 Şi deschizându-Şi gura, îi învăţa zicând:

3 Fericiţi cei săraci cu duhul, că a lor este împărăţia cerurilor.

4 Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

5 Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.

6 Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.

7 Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui.

8 Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

9 Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

10 Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este împărăţia cerurilor.

11 Fericiţi veţi fi când din pricina Mea vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi minţind vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră.

12 Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri, că aşa i-au prigonit pe proorocii de dinaintea voastră.

13 Voi sunteţi sarea pământului; dacă sarea-şi va pierde gustul, cu ce se va săra?; de nimic nu mai e bună, decât să fie aruncată afară şi călcată în picioare de oameni.

14 Voi sunteţi lumina lumii; nu poate să se ascundă cetatea din vârful muntelui;

15 nici aprinde cineva făclie şi o pune sub obroc, ci în sfeşnic, şi ea le luminează tuturor celor din casă.

16 Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune şi să-L slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.

17 Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n'am venit să stric, ci să plinesc[1].

18 Că adevăr vă grăiesc: Înainte de a trece cerul şi pământul, nici o iotă sau o cirtă[2] din Lege nu va trece până ce toate se vor împlini.

19 Aşadar, cel ce va strica una din aceste porunci foarte mici şi astfel îi va învăţa pe oameni, foarte mic se va chema în împărăţia cerurilor; dimpotrivă, cel ce le va face şi astfel va învăţa, acela mare se va chema în împărăţia cerurilor.

20 Că vă spun: Dacă dreptatea voastră n'o va întrece pe a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor.

21 Aţi auzit că s'a spus celor de demult: Să nu ucizi; iar cel ce va ucide, vrednic este de judecată.

CAP. 5 – *(1)* Mc 3, 13; *(2)* Lc 6, 20; (3) Ps 50, 18; Is 57, 15; Lc 6, 20; *(4)* Ps 125, 5-6; Is 61, 2-3; Lc 6, 21; In 16, 20; Ap 22, 4; *(5)* Ps 24, 12; 36, 11, 29; Pr 2, 21; 16, 19; Is 66, 2; Mt 11, 29; *(6)* Is 55, 1; 65, 13; Bar 2, 18; Lc 1, 53; *(7)* Ps 40, 1-2; Pr 14, 21; 21, 21; Sir 3, 30-31; Mt 6, 14; Iac 2, 17; *(8)* Ps 14, 2; 16, 15; 23, 4; 72, 1; Avc 1, 13; 1 In 3, 2-3; Evr 12, 14; *(9)* Iac 3, 18; Evr 12, 14; *(10)* 1 Ptr 2, 19; 3, 14; Rm 8, 17; *(11)* Lc 6, 22; 1 Ptr 4, 14; *(12)* 2 Par 36, 16; Mt 21, 35; 23, 34-35; Lc 6, 23; FA 5, 41; *(13)* Mc 9, 50; Lc 14, 34-35; *(14)* Pr 4, 18; Flp 2, 15; *(15)* Mc 4, 21; Lc 8, 16; 11, 33; *(16)* Pr 4, 18; In 15, 8; 1 Ptr 2, 12; Flp 1, 11; 2, 15; *(17)* Mt 3, 15; Rm 3, 31; *(18)* Ps 118, 89-90, 152; Is 40, 8; Mal 2, 6; Mt 24, 35; Lc 16, 17; 21, 33; *(19)* 1 Ezr 7, 10; Iac 2, 10; *(20)* Rm 9, 31; *(21)* Iş 20, 13; Lv 24, 17; Dt 5, 17; Mt 19, 18; Mc 10, 19; Lc 18, 20;

1 Aici, verbul a (se) plini îşi are dublul său înţeles: pe acela de a adeveri, a face ca o profeţie să devină realitate (ca în Mt 1, 22; 2, 15; 2, 17 etc.) şi pe acela de a face, a săvârşi, a întregi, a împlini, a completa, a duce la capăt, a desăvârşi.

2 Cele mai mici semne grafice din alfabetul grecesc. Aşadar: cele mai mici amănunte.

22 Eu însă vă spun: Oricine se mânie pe fratele său, vrednic va fi de judecată; şi cel ce-i va zice fratelui său: Netrebnicule!, vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cel ce-i zice: Nebunule!, vrednic va fi de gheena focului[1].

23 Deci, dacă-ţi vei aduce darul la altar şi acolo îţi vei aminti că fratele tău are ceva împotrivă-ţi,

24 lasă-ţi darul acolo, înaintea altarului, mergi mai întâi şi te împacă cu fratele tău şi numai după aceea întoarce-te şi adu-ţi darul.

25 Împacă-te cu pârîşul tău degrabă, cât încă mai eşti cu el pe cale, ca nu cumva pârîşul să te dea pe mâna judecătorului, iar judecătorul pe aceea a slujbaşului şi să fii aruncat în temniţă;

26 adevăr îţi spun: nu vei ieşi de acolo până nu vei fi dat şi cel din urmă ban.

27 Aţi auzit că s'a spus celor de demult: Să nu te desfrânezi;

28 Eu însă vă spun că oricine se uită la o femeie spre a o pofti, s'a şi desfrânat cu ea în inima lui.

29 Iar dacă ochiul tău cel drept îţi devine piatră de poticnire[2], scoate-l şi aruncă-l de la tine, că mai bine îţi este să piară unul din mădularele tale, iar nu tot trupul să-ţi fie aruncat în gheenă.

30 Şi dacă mâna ta cea dreaptă îţi devine piatră de poticnire, taie-o şi arunc-o de la tine, că mai bine îţi este să piară unul din mădularele tale, iar nu tot trupul să-ţi fie aruncat în gheenă.

31 S'a mai spus: Cel ce-şi va lăsa femeia, să-i dea ei carte de despărţire[3].

32 Eu însă vă spun că oricine-şi va lăsa femeia, în afara pricinii de desfrânare, o face să săvârşească adulter; iar cel ce o va lua pe cea lăsată, adulter săvârşeşte.

33 Aţi auzit că s'a spus celor de demult: Să nu juri strâmb, ci jurămintele tale să le ţii înaintea Domnului.

34 Eu însă vă spun: Să nu te juri nicicum: nici pe cer, fiindcă este tronul lui Dumnezeu;

35 nici pe pământ, fiindcă este aşternut al picioarelor Lui, nici pe Ierusalim, fiindcă este cetate a Marelui Împărat;

36 nici pe capul tău să nu te juri, fiindcă tu nu poţi să faci un singur fir de păr, alb sau negru.

37 Ci cuvântul vostru să fie: Da, da; Nu, nu[4]; iar ce este mai mult decât atâta, de la Cel-Rău este.

38 Aţi auzit că s'a spus: Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte;

39 Eu însă vă spun: Nu staţi împotriva celui rău[5]; iar celui ce

(22) 1 In 3, 15; *(23)* Mt 8, 4; Mc 11, 25; *(24)* Is 66, 3; Mc 11, 25; *(25)* Pr 25, 8; Sir 8, 1-2; Mt 6, 14; 18, 35; Lc 12, 58; *(26)* Lc 12, 59; *(27)* Iş 20, 14; Dt 5, 18; Mc 10, 19; Lc 18, 20; *(28)* Fc 34, 2; Lv 20, 10; 2 Rg 11, 2; Iov 31, 1; Pr 6, 25; Sir 9, 8; 41, 25; *(29)* Dt 13, 5-10; Pr 1, 15-16; Mt 18, 8-9; Mc 9, 43, 47; Rm 8, 13; *(30)* Mt 18, 8; *(31)* Dt 24, 1; Ir 3, 1; Mt 19, 7; Mc 10, 4, 11; Lc 16, 18; 1 Co 7, 10; *(32)* Mal 2, 14-15; Mt 19, 9; Mc 10, 11; Lc 16, 18; Rm 7, 2; *(33)* Iş 20, 7; Lv 19, 12; Dt 5, 11; Mt 23, 16; *(34)* Ps 10, 4; Is 66, 1; Mt 23, 16, 22; Iac 5, 12; *(35)* Ps 47, 3; Is 66, 1; *(37)* Iac 5, 12; 2 Co 1, 17; *(38)* Iş 21, 24; Lv 24, 20; Dt 19, 21; *(39)* Lv 19, 17-18; Pr 20, 22; Is 50, 6; Plg 3, 30; Lc 6, 29; Iac 3, 13; 1 Ptr 3, 9; Rm 12, 17; 1 Co 6, 7; 1 Tes 5, 15;

1 Gheena era o vale mărginaşă a Ierusalimului, unde se depozitau şi ardeau în permanenţă gunoaiele oraşului. Metaforă pentru chinurile veşnice ale păcătoşilor. În textul de faţă: instanţa ultimă şi irevocabilă, după cea a judecătoriei simple şi după aceea a sinedriului (tribunalul suprem).

2 Te îndeamnă sau te predispune la păcat.

3 Act de divorţ.

4 Răspuns la întrebare; sinceritatea afirmaţiei; întărirea adevărului.

5 A nu-l întâmpina pe cel rău cu rău, cu gând de răzbunare, aşa cum prevedea legea talionului la care se referă Iisus; porunca nu exclude atitudinea demnă faţă de omul rău (vezi In 18, 22) sau combaterea răului din lume.

te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i-l şi pe celălalt.

40 Celui ce vrea să se judece cu tine şi să-ţi ia haina, lasă-i lui şi cămaşa.

41 Iar de te va sili cineva să mergi o milă, mergi cu el două.

42 Celui care cere de la tine, dă-i; şi celui ce vrea să se împrumute de la tine, nu-i întoarce spatele.

43 Aţi auzit că s'a spus: Să-l iubeşti pe aproapele tău şi să-l urăşti pe vrăjmaşul tău;

44 dar Eu vă spun: Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blesteamă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc,

45 ca să fiţi fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsară soarele Său peste cei răi şi peste cei buni şi face să plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi.

46 Că dacă-i iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veţi avea? Oare vameşii[1] nu fac şi ei la fel?

47 Şi dacă-i îmbrăţişaţi doar pe fraţii voştri, ce faceţi mai mult? Oare păgânii nu fac şi ei tot aşa?

48 Drept aceea, fiţi voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este!

CAPITOLUL 6

Milostenia. Rugăciunea Domnească. Iertarea şi postul. Dumnezeu şi Mamona. Nesocotirea celor lumeşti.

1 Luaţi aminte ca milostenia[2] voastră să nu o faceţi în faţa oamenilor, ca să vadă ei; altminteri nu aveţi răsplată de la Tatăl vostru Cel din ceruri.

2 Deci, când faci milostenie, nu trâmbiţa înaintea ta, cum fac făţarnicii[3] prin sinagogi şi pe uliţe, ca să fie slăviţi de oameni; adevăr vă grăiesc, îşi iau plata lor.

3 Tu însă, când faci milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta,

4 pentru ca milostenia ta să fie într'ascuns; şi Tatăl tău, Care vede întru ascuns, îţi va răsplăti la arătare.

5 Iar când vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii, că lor le place să-şi facă rugăciunile stând în picioare prin sinagogi şi prin răspântii, ca să se arate oamenilor; adevăr vă grăiesc, îşi iau plata lor.

6 Tu însă, când te rogi, intră în cămara ta şi, închizând uşa, roagă-te Tatălui tău Care este întru ascuns; şi Tatăl tău, Care vede întru ascuns, îţi va răsplăti la arătare.

7 Iar când vă rugaţi, nu spuneţi multe, ca păgânii, că acestora li se pare că prin vorbăria lor vor fi ascultaţi.

(40) Lc 6, 29; 1 Co 6, 7; *(42)* Dt 15, 7, 8, 10; Sir 4, 5; Lc 6, 30, 34; *(43)* Lv 19, 17-18; Dt 23, 6; Mt 22, 39; Mc 12, 31; Iac 2, 8; Rm 13, 9; Ga 5, 14; *(44)* Ps 108, 28; Lc 6, 27; 23, 34; FA 7, 60; Rm 12, 14; 1 Co 4, 12; *(45)* Dt 4, 19; Sir 18, 12; Lc 6, 35; *(46)* Lc 6, 32; *(48)* Lv 11, 44; 19, 2; 20, 7, 26; Is 38, 3; Lc 6, 36; Iac 1, 4; 1 Ptr 1, 15; Ef 5, 1. CAP. 6 – *(1)* Dt 24, 13; Ps 111, 9; Pr 4, 23; Mt 23, 5; *(2)* Pr 20, 6; Rm 12, 8; *(4)* 1 Rg 16, 7; Lc 14, 14; *(5)* Mt 15, 8; *(6)* 4 Rg 4, 33; *(7)* 3 Rg 18, 26; Ecc 5, 1-2; Is 1, 15; Sir 7, 15;

1 Perceptori de impozite, faimoşi prin corupţia, abuzurile şi raptul cu care-şi practicau meseria. În limbajul biblic, oameni păcătoşi.

2 În traducere literală: dreptatea voastră (adică practicarea faptelor bune, prin care omul devine drept înaintea lui Dumnezeu).

3 Ipocriţi, oameni care afişează o pietate falsă, fără acoperire lăuntrică; în mod curent, termenul se referă la cei din secta fariseilor.

8 Deci nu vă asemănaţi lor, că Tatăl vostru ştie de ce aveţi trebuinţă, mai înainte de a cere voi de la El.

9 Aşadar, voi aşa să vă rugaţi: Tatăl nostru Carele eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău;

10 vină împărăţia Ta; facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ.

11 Pâinea noastră cea de toate zilele[1] dă-ne-o nouă astăzi;

12 şi ne iartă nouă greşalele[2] noastre precum şi noi iertăm greşiţilor noştri;

13 şi nu ne duce pe noi în ispită[3], ci ne izbăveşte de Cel-Rău. Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci. Amin.

14 Că de veţi ierta oamenilor greşalele lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc;

15 dar de nu veţi ierta oamenilor greşalele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşalele voastre.

16 Iar când postiţi, nu fiţi posomorîţi ca făţarnicii; că ei îşi mânjesc feţele ca să le arate oamenilor că ţin post; adevăr vă grăiesc, îşi iau plata lor.

17 Tu însă, când posteşti, unge-ţi capul şi spală-ţi faţa,

18 pentru ca nu oamenilor să te arăţi că posteşti, ci Tatălui tău Care este întru ascuns; şi Tatăl, Care vede întru ascuns, îţi va răsplăti la arătare.

19 Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură;

20 ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia şi nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură;

21 că unde-ţi este comoara, acolo-ţi va fi şi inima!

22 Luminătorul trupului este ochiul[4]; deci, dacă ochiul tău e curat, tot trupul tău va fi luminat;

23 dar dacă ochiul tău e rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care este în tine este întuneric, cu cât mai mult întunericul!

24 Nimeni nu poate sluji la doi domni, căci sau pe unul îl va urî şi pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va alipi şi pe celălalt îl va dispreţui; nu puteţi să slujiţi lui Dumnezeu şi lui Mamona[5].

25 De aceea vă spun: Nu purtaţi grijă pentru viaţa voastră ce veţi mânca şi ce veţi bea, nici pentru trupul vostru cu ce vă veţi îmbrăca; oare nu este viaţa mai mult decât hrana şi trupul decât îmbrăcămintea?

(8) Mt 6, 32; *(9)* Dt 32, 6; Ir 3, 4; Iz 36, 23; Lc 11, 1-4; *(10)* 2 Rg 15, 26; Ps 4, 6; 21, 31; Mt 26, 39; Lc 22, 42; FA 21, 14; *(11)* Pr 30, 8; Lc 11, 3; *(12)* Ps 31, 6; Pr 28, 13; Sir 18, 12; 28, 1-2; Mt 18, 21; Lc 11, 4; *(13)* Dt 13, 3; Jd 2, 22; 3 Rg 22, 22; 1 Par 29, 11; Ps 50, 13; 118, 39; Is 28, 19; Mt 26, 41; Lc 11, 4; In 17, 15; 2 Ptr 2, 9; Ap 3, 10; *(14)* Sir 28, 2; Mc 11, 25; Lc 6, 37; Ef 4, 32; Col 3, 13; *(15)* Sir 28, 1, 4; Mt 18, 35; Mc 11, 26; Iac 2, 13; *(16)* Is 58, 3; *(17)* Rut 3, 3; Ecc 9, 8; Dn 10, 3; *(19)* Iac 5, 2-4; Evr 13, 5; *(20)* Sir 29, 14; Mt 19, 21; Lc 12, 21, 33; 1 Ptr 1, 4; 1 Tim 6, 19; *(21)* Lc 12, 34; *(22)* Lc 11, 34; *(23)* Lc 11, 35; *(24)* 3 Rg 18, 24; 21, 7; Lc 16, 13; Iac 4, 4; 1 In 2, 15; Rm 6, 16; *(25)* Ps 54, 23; Bar 3, 18; Lc 12, 22-23; 1 Ptr 5, 7; Flp 4, 6;

1 Hrana noastră zilnică I-o datorăm în primul rând lui Dumnezeu, şi de la El se cade s'o cerem. "Cea spre fiinţă", expresie folosită în unele versiuni, nu traduce exact cuvântul original, dar nici nu constituie o erezie; Sfinţii Părinţi i-au imprimat şi o dimensiune duhovnicească, euharistică.

2 Limba impune o diferenţiere semantică a acestui plural. Spre deosebire de greşeli, care sunt simple erori sau abateri de la normă, greşalele înseamnă încălcarea datoriilor morale pe care oamenii le contractează nu numai faţă de Dumnezeu, ci şi de semenii lor, atât prin răul pe care-l fac cât şi prin binele pe care nu-l fac.

3 În înţelesul de "nu ne lăsa să cădem în ispită" sau "fereşte-ne de prilejul ispitei". De altfel, ispita nu e o cădere propriu-zisă, ci o încercare sau un examen prin care cineva poate să cadă; o probă de foc.

4 Metaforă pentru lumina spirituală pe care o izvorăşte sufletul; dacă sufletul în sine este întuneric, totul este întuneric.

5 Demonul banului, al avariţiei, al egoismului, al posesiunilor materiale.

26 Priviţi la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în hambare, şi Tatăl vostru Cel ceresc le hrăneşte. Oare nu sunteţi voi cu mult altceva decât ele?

27 Şi cine dintre voi, purtându-şi grija, poate să-i adauge staturii sale un cot?

28 Iar de îmbrăcăminte de ce purtaţi grijă? Luaţi seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc,

29 dar v'o spun Eu vouă că nici Solomon, în toată slava lui, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei!

30 Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este şi mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu aşa o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puţin-credincioşilor?

31 Aşadar, nu vă îngrijoraţi spunând: Ce vom mânca? sau: Ce vom bea? sau: Cu ce ne vom îmbrăca?

32 – că pe toate acestea păgânii le caută –; că ştie Tatăl vostru Cel ceresc că aveţi nevoie de toate acestea;

33 ci căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, şi toate acestea vi se vor adăuga.

34 Nu purtaţi deci grija zilei de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale. I-ajunge zilei răutatea ei!

CAPITOLUL 7

Judecarea fratelui. Puterea stăruinţei în rugăciune. Cele două căi. Ferirea de profeţi mincinoşi. Cele două temelii.

1 Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi[1];

2 căci cu judecata cu care judecaţi, cu aceea veţi fi judecaţi; şi cu măsura cu care măsuraţi, cu aceea vi se va măsura.

3 Cum de vezi paiul din ochiul fratelui tău, dar bârna din ochiul tău nu o iei în seamă?

4 Sau cum îi vei zice fratelui tău: Lasă-mă să-ţi scot paiul din ochi!, şi iată că'n ochiul tău este bârna?

5 Făţarnicule, scoate mai întâi bârna din ochiul tău şi numai atunci vei vedea să scoţi paiul din ochiul fratelui tău.

6 Nu daţi cele sfinte[2] câinilor, nici nu aruncaţi mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare şi, întorcându-se, să vă sfâşie.

7 Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide;

8 că oricine cere, primeşte; cel ce caută, află; şi celui ce bate i se va deschide.

9 Cine oare este omul acela dintre voi căruia fiul său îi va cere pâine şi el îi va da piatră?;

10 sau, de-i va cere peşte, el îi va da şarpe?

(26) Iov 38, 41; Ps 146, 9; Lc 12, 24; *(27)* Lc 12, 25; *(28)* Lc 12, 26; *(29)* 3 Rg 4, 21; Lc 12, 27; *(30)* Mt 16, 8; Lc 12, 28; *(31)* Lc 12, 29; *(32)* Mt 6, 8; Lc 12, 30; *(33)* Iş 23, 25; 3 Rg 3, 13-14; Ps 36, 25; Sol 7, 10-11; Mc 10, 30; Lc 12, 31; 1 Tim 4, 8; *(34)* Iş 16, 19. CAP. 7 – *(1)* Lc 6, 37; Iac 4, 11; Rm 2, 1-3; 14, 10; 1 Co 4, 5; *(2)* Ios 7, 25; Jd 1, 7; Mc 4, 24; Lc 6, 38; *(3)* Ps 49, 17-21; Plg 3, 39-40; Lc 6, 41; *(4)* Lc 6, 42; *(5)* Ps 50, 14; Lc 6, 42; *(6)* Pr 9, 7-8; 23, 9; *(7)* 1 Par 28, 9; Cânt 3, 4; Ir 29, 13; Mt 21, 22; Mc 11, 24; Lc 11, 9; In 14, 13; Iac 1, 5-6; *(8)* Pr 8, 17; Lc 11, 10; *(9)* Lc 11, 11; (10) Lc 11, 12;

1 Nu-i judecaţi pe semeni, ca să nu fiţi judecaţi de Dumnezeu. Omul e înclinat să evalueze excesiv faptele altora şi să le condamne cu uşurinţă, absolvindu-se pe sine. O judecată dreaptă nu e posibilă fără a cunoaşte toate datele problemei; Dumnezeu este singurul judecător real, El fiind singurul care cunoaşte şi datele lăuntrice ale fiinţei omeneşti.

2 Este vorba de cărnurile sfinţite după ritualul ebraic spre a fi aduse ca jertfă pe altar. Ideea întregului verset este aceea că adevărurile sfinte, dacă sunt lăsate pe seama celor ce nu pot să le înţeleagă, riscă să fie profanate şi să se întoarcă împotriva celor ce nu le-au administrat cum trebuie.

11 Deci dacă voi, răi fiind, ştiţi să daţi daruri bune fiilor voştri, cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El!

12 Aşadar, toate câte voiţi să vă facă vouă oamenii, întocmai faceţi-le şi voi lor; că aceasta este Legea şi proorocii[1].

13 Intraţi pe poarta cea strâmtă; că largă este poarta – şi lat este drumul ce duce la pieire şi mulţi sunt cei ce intră prin el;

14 şi strâmtă este poarta – şi îngust este drumul ce duce la viaţă şi puţini sunt cei ce îl află.

15 Feriţi-vă de profeţii mincinoşi, care vin la voi în haine de oi[2], iar pe dinlăuntru sunt lupi răpitori.

16 După roadele lor îi veţi cunoaşte. Au doară se culeg struguri din spini sau smochine din mărăcini?

17 Aşa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele.

18 Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune.

19 Iar orice pom care nu face roadă bună se taie şi se aruncă în foc.

20 De aceea, după roadele lor îi veţi cunoaşte.

21 Nu tot cel ce-Mi zice: Doamne, Doamne! va intra în împărăţia cerurilor, ci acela care face voia Tatălui Meu Celui din ceruri.

22 Mulţi Îmi vor spune în ziua aceea: Doamne, Doamne, oare nu în numele Tău am profeţit? şi nu în numele Tău demoni am scos? şi nu în numele Tău multe minuni am făcut?

23 Şi atunci le voi mărturisi: Niciodată nu v'am cunoscut pe voi. Depărtaţi-vă de la Mine cei ce lucraţi fărădelegea!

24 De aceea, tot cel ce aude aceste cuvinte ale Mele şi le plineşte[3], i se va asemăna bărbatului înţelept care şi-a clădit casa pe stâncă.

25 Şi-a căzut ploaia şi-au venit puhoaiele şi-au suflat vânturile şi-au izbit în casa aceea, dar ea n'a căzut, fiindcă era întemeiată pe stâncă.

26 Dar cel ce aude aceste cuvinte ale Mele şi nu le plineşte, i se va asemăna bărbatului nechibzuit care şi-a clădit casa pe nisip.

27 Şi-a căzut ploaia şi-au venit puhoaiele şi-au suflat vânturile şi-au izbit în casa aceea şi ea a căzut. Şi mare i-a fost căderea!

28 Iar când Iisus a sfârşit cuvintele acestea, mulţimile erau uimite de învăţătura Lui,

29 că îi învăţa ca unul care are putere[4], iar nu cum îi învăţau cărturarii lor.

(11) Fc 8, 21; Is 49, 15; Lc 11, 13; Iac 1, 7; Evr 12, 10; *(12)* Lv 19, 18; Tob 4, 15; Lc 6, 31; Rm 13, 8; *(13)* Sir 21, 11; Lc 13, 24; FA 20, 29; *(14)* Lc 13, 24; FA 14, 22; *(15)* Dt 13, 1-3; Ir 14, 14; 23, 6; Mi 3, 5; Mt 24, 4; Mc 13, 22; FA 20, 29; 1 In 4, 1; 2 Co 11, 15; *(16)* Mt 7, 20; Lc 6, 44; Iac 3, 12; *(17)* Mt 12, 33; 1 Tim 5, 24; *(18)* Mt 12, 32; Lc 6, 43; Iac 3, 11-12; *(19)* Mt 3, 10; Lc 3, 9; In 15, 2-6; *(20)* Lc 6, 44; *(21)* Os 8, 2; Mt 25, 11; Lc 6, 46; In 6, 40; FA 19, 13; Iac 1, 22; Rm 2, 13; *(22)* Lc 6, 46; 1 Co 13, 2; *(23)* Iov 13, 16; Ps 5, 4; 6, 8; Lc 13, 25, 27; *(24)* Lc 6, 47-48; *(25)* Is 4, 6; Mt 16, 18; Lc 6, 48; *(26)* Sol 4, 4-5; Lc 6, 49; *(27)* Is 28, 18; Iz 13, 11; Lc 6, 49; *(28)* Mt 22, 33; Mc 1, 22; 6, 2; Lc 2, 47; 4, 32; *(29)* Pr 8, 6; Is 50, 4; Mt 21, 21; Mc 1, 22; Lc 4, 32.

1 Tot ceea ce au învăţat Moise şi profeţii Vechiului Testament se cuprinde în această regulă de aur.

2 Maeştrii minciunii, care se deghizează în învăţători ai blândeţii şi adevărului spre a-şi apropia pe cei naivi.

3 Le traduce în faptă; le pune în practică.

4 În sensul de autoritate divină, ascendenţă morală.

CAPITOLUL 8

Iisus vindecă un lepros, pe sluga unui sutaş, pe soacra lui Petru şi pe alţi bolnavi; linişteşte furtuna de pe mare şi vindecă doi demonizaţi.

1 Şi coborîndu-Se El din munte, mulţimi numeroase au mers după El.

2 Şi iată un lepros, apropiindu-se, I se închina zicând: Doamne, dacă vrei, Tu poţi să mă curăţeşti.

3 Şi Iisus, întinzându-Şi mâna, S'a atins de el zicând: Vreau, curăţeşte-te! Şi îndată i s'a curăţit lepra.

4 Şi i-a zis Iisus: Ia seama să nu spui la nimeni, ci mergi de te arată preotului şi să duci darul pe care l-a rânduit Moise, să le fie lor mărturie[1].

5 Pe când intra în Capernaum s'a apropiat de El un sutaş rugându-L

6 şi zicând: Doamne, servul meu zace slăbănog în casă, cumplit chinuindu-se.

7 Şi Iisus i-a zis: Voi veni şi-l voi vindeca.

8 Dar sutaşul, răspunzând, I-a zis: Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperişul meu, ci zi numai cu cuvântul şi servul meu se va vindeca.

9 Că şi eu sunt om sub stăpînirea altora şi am sub mine ostaşi şi-i spun unuia: Du-te! şi se duce; şi altuia: Vino! şi vine; şi robului meu: Fă asta! şi face.

10 Auzind acestea, Iisus S'a minunat şi a zis celor ce veneau după El: Adevăr vă grăiesc, nici în Israel n'am aflat atâta credinţă!

11 Şi vă spun Eu vouă că mulţi de la răsărit şi de la apus vor veni şi vor şedea la masă cu Avraam, cu Isaac şi cu Iacob în împărăţia cerurilor,

12 iar fiii împărăţiei vor fi aruncaţi în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor[2].

13 Şi i-a zis Iisus sutaşului: Du-te, să-ţi fie după cum ai crezut! Şi s'a însănătoşit servul său în ceasul acela.

14 Şi venind Iisus în casa lui Petru, a văzut pe soacra acestuia zăcând, prinsă de friguri.

15 Şi S'a atins de mâna ei şi ea s'a ridicat şi Îi slujea.

16 Şi făcându-se seară, I s'au adus mulţi demonizaţi şi El a scos duhurile prin cuvânt şi pe toţi cei bolnavi i-a vindecat,

17 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin Isaia proorocul ce zice: **Acesta neputinţele noastre le-a luat şi bolile noastre le-a purtat.**

18 Şi văzând Iisus mulţimea împrejurul Său, a poruncit ucenicilor să treacă în cealaltă parte a mării.

19 Şi apropiindu-se un cărturar, I-a zis: Învăţătorule, te voi urma oriunde vei merge.

CAP. 8 – *(2)* Mc 1, 40; Lc 5, 12; *(3)* Mc 1, 41; Lc 5, 13; *(4)* Lv 13, 2; 14, 2-5; Mt 5, 23; 9, 30; Mc 1, 43-44; 5, 30; Lc 5, 14; 8, 56; 17, 14; *(5)* Lc 7, 2; *(6)* Lc 7, 3; *(8)* Lc 7, 6-7; *(9)* Lc 7, 8; *(10)* Lc 7, 9; *(11)* Is 2, 2-3; 43, 5; 49, 12; Lc 3, 8; 13, 28-29; *(12)* Sol 17, 21; Mt 13, 42; 21, 43; 22, 13; 24, 51; Iuda 1, 13; *(13)* Mt 9, 29; Lc 7, 10; *(14)* Mc 1, 29-32; Lc 4, 38; *(15)* Mt 9, 25; Mc 1, 31; Lc 4, 39; *(16)* Mc 1, 32; Lc 4, 40; *(17)* Is 53, 4; 1 Ptr 2, 24; *(18)* Mc 4, 35; *(19)* Lc 9, 57;

1 Iudeii considerau că un lepros este necurat şi sufleteşte, motiv pentru care el nu avea permisiunea de a aduce jertfe (daruri) la altar. Preoţii erau singurii autorizaţi să constate şi certifice dacă un om este sau nu bolnav de lepră. În cazul de faţă, Iisus este nu numai Tămăduitorul, dar şi Cel Ce-l autorizează pe fostul bolnav să-şi aducă jertfa, aceasta fiindu-le Iudeilor dovada că omul e curat în întregimea fiinţei lui. De altfel, toate vindecările făcute de Iisus au şi un efect spiritual.

2 Avertisment dat Iudeilor, care se socoteau moştenitorii exclusivi ai făgăduinţei date de Dumnezeu lui Avraam, dar care, refuzând să primească lumina Evangheliei, urmează să fie aruncaţi în întunericul "cel mai din afară", adică veşnic, desăvârşit, de nepătruns, unde sufletul e complet singur, în imposibilitatea comunicării cu alte suflete.

20 Dar Iisus i-a răspuns: Vulpile au vizuini şi păsările cerului cuiburi, dar Fiul Omului[1] nu are unde să-Şi plece capul.

21 Un altul dintre ucenici I-a zis: Doamne, dă-mi voie ca mai întâi să mă duc şi să-l îngrop pe tatăl meu.

22 Iar Iisus i-a zis: Tu vino după Mine şi lasă-i pe cei morţi să-şi îngroape morţii[2].

23 Şi intrând El în corabie, ucenicii Săi L-au urmat.

24 Şi, iată, furtună grea s'a făcut pe mare, încât corabia se acoperea de valuri; iar El dormea.

25 Şi venind ucenicii la El, L-au trezit zicându-I: Doamne, mântuieşte-ne, că pierim!

26 Şi Iisus le-a zis: De ce vă este frică, puţin-credincioşilor? Atunci S'a ridicat, a certat vânturile şi marea şi s'a făcut linişte mare.

27 Iar oamenii se mirau zicând: Cine este Acesta, că şi vânturile şi marea ascultă de El?...

28 Şi trecând El dincolo, în ţinutul Gadarenilor, L-au întâmpinat doi demonizaţi ieşind din morminte şi atât de înfricoşători încât nimeni nu putea să treacă pe calea aceea.

29 Şi iată că ei strigau zicând: Ce este nouă şi Ţie[3], Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Venit-ai aici mai înainte de vreme ca să ne chinuieşti?

30 Şi la o bună depărtare de ei era o turmă mare de porci care păştea.

31 Iar demonii Îl rugau zicând: Dacă ne scoţi afară, trimite-ne în turma de porci.

32 Şi El le-a zis: Duceţi-vă! Iar ei, ieşind, s'au dus în turma de porci. Şi iată, toată turma s'a repezit de pe stâncă'n mare şi a pierit în apă.

33 Iar păstorii au fugit şi, ducându-se în cetate, au spus totul, şi despre cele întâmplate cu demonizaţii.

34 Şi iată, toată cetatea a ieşit în întâmpinarea lui Iisus şi, văzându-L, L-au rugat să plece din hotarele lor.

CAPITOLUL 9

Vindecarea paraliticului din Capernaum. Chemarea lui Matei. Întrebarea despre post. Învierea fiicei lui Iair şi vindecarea femeii cu scurgere de sânge. Vindecarea a doi orbi şi a unui mut. Secerişul mult, secerători puţini.

1 Intrând în corabie, Iisus a trecut dincoace şi a venit în cetatea Sa[4].

2 Şi iată, I-au adus un slăbănog zăcând pe pat. Şi Iisus, văzând credinţa lor, i-a zis slăbănogului: Îndrăzneşte, fiule, iertate fie păcatele tale!

3 Dar unii dintre cărturari ziceau în sinea lor: Acesta blasfemiază[5].

(20) Lc 9, 58; 2 Co 8, 9; (21) Ag 1, 4; Lc 9, 59; *(22)* Mt 4, 19; Lc 9, 60; *(23)* Mc 4, 35; Lc 8, 22; *(24)* Ps 43, 25; 106, 25; Mc 4, 37; Lc 8, 23; *(25)* 2 Par 20, 12; Cânt 8, 5; Sir 1, 27; Mt 14, 30; Mc 4, 38; Lc 8, 24; *(26)* Ps 64, 7; 88, 9; Is 43, 2; Mt 14, 31-32; Mc 4, 39-40; Lc 8, 24; *(27)* Pr 30, 4; Mc 4, 41; Lc 8, 25; *(28)* Mc 5, 1-5; Lc 8, 26-27; *(29)* Mc 1, 24; 5, 6-7; Lc 4, 41; *(30)* Mc 5, 11; Lc 8, 32; *(31)* Mc 5, 12; Lc 8, 29, 32; *(32)* Mc 5, 8-10, 13; Lc 8, 33; *(33)* Mc 5, 14; Lc 8, 34; *(34)* 2 Rg 6, 9; Mc 5, 17; Lc 8, 37. CAP. 9 – *(1)* Mt 4, 13; Mc 2, 1; *(2)* Mc 2, 3; Lc 5, 18; 7, 48; Iac 5, 15; *(3)* Lv 24, 11; Mc 2, 6-7; Lc 5, 21; 7, 49;

1 Fiul Omului este un nume pe care Iisus Şi-l dă singur şi prin care vrea să sublinieze faptul că El este nu numai Dumnezeu, ci şi persoană umană, ale cărei suferinţe omeneşti (foamea, setea, neodihna, patimile şi răstignirea) vor fi biruite prin învierea Sa din morţi.

2 Aluzie la cărturarul de alături, despre care Iisus ştia că nu fusese sincer în cererea de a-L urma şi pe care îl refuzase, ca pe un suflet mort şi împietrit în propria-i amorţire.

3 Expresie ebraică cu înţelesul: Ce ai cu noi?; ce vrei să faci cu noi?; de ce te amesteci în treburile noastre? În fapt, e vocea demonilor.

4 Capernaum, oraşul Său de reşedinţă.

5 O insultă la adresa lui Dumnezeu, singurul Care poate ierta păcatele.

4 Şi Iisus, cunoscând gândurile lor, le-a zis: De ce cugetaţi cele rele în inimile voastre?

5 Căci ce este mai lesne?: A zice: Iertate fie-ţi păcatele!, sau a zice: Ridică-te şi umblă!?

6 Dar ca să ştiţi că putere[1] are Fiul Omului pe pământ să ierte păcatele, – i-a zis atunci slăbănogului – : Ridică-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta!

7 Şi ridicându-se, s'a dus la casa sa.

8 Iar mulţimile, văzând acestea, s'au înspăimântat şi au slăvit pe Dumnezeu, Cel Ce dă oamenilor[2] o astfel de putere.

9 Şi trecând Iisus de acolo, a văzut un om care şedea la vamă[3], cu numele Matei, şi i-a zis: Vino după Mine! Şi, ridicându-se, a mers după El.

10 Şi pe când şedea El la masă în casa acestuia, iată mulţi vameşi şi păcătoşi[4] au venit şi au şezut la masă împreună cu Iisus şi cu ucenicii Săi.

11 Şi văzând fariseii, le-au zis ucenicilor Săi: De ce mănâncă Învăţătorul vostru cu vameşii şi cu păcătoşii?

12 Şi auzind El, le-a grăit: Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi.

13 Aşadar, mergeţi şi învăţaţi-vă ce înseamnă: **Milă voiesc, iar nu jertfă;** că n'am venit să-i chem pe cei drepţi la pocăinţă, ci pe cei păcătoşi.

14 Atunci au venit la El ucenicii lui Ioan, zicând: Pentru ce noi şi fariseii postim mult, iar ucenicii Tăi nu postesc?

15 Şi Iisus le-a zis: Pot oare nuntaşii să se întristeze câtă vreme mirele este cu ei? Dar vor veni zilele când mirele va fi luat de la ei şi atunci vor posti[5].

16 Nimeni nu pune petic de postav nou la haină veche, căci peticul trage de haină şi se face o ruptură mai rea;

17 nici nu pune vin nou în burdufuri vechi, că altfel burdufurile crapă, vinul se varsă şi burdufurile se pierd; ci vinul cel nou se pune în burdufuri noi şi se păstrează amândouă.

18 Pe când le spunea El acestea, iată că un dregător[6], venind, I s'a închinat zicând: Fiica mea a murit de curând; ci, venind, pune mâna Ta pe dânsa şi va trăi.

19 Atunci Iisus, ridicându-Se, a mers după el împreună cu ucenicii Săi.

20 Şi iată, o femeie care de doisprezece ani avea scurgere de sânge, s'a apropiat de El şi, fiind în spatele Lui, s'a atins de poala hainei Sale;

(4) Ps 139, 2; Mt 12, 25; Mc 2, 8; Lc 5, 22; In 2, 24-25; *(5)* Mc 2, 9; Lc 5, 23; *(6)* Mc 2, 10-11; Lc 5, 24; In 5, 8; *(7)* Mc 2, 12; Lc 5, 25; *(8)* Mt 9, 33; Mc 2, 12; Lc 5, 26; *(9)* Mc 2, 14; Lc 5, 27; *(10)* Mc 2, 15; Lc 5, 29; *(11)* Mt 11, 19; Mc 2, 16, 18; Lc 5, 30; 7, 34; *(12)* 2 Par 36, 23; Mc 2, 17; Lc 5, 31; *(13)* 1 Rg 15, 22; Os 6, 6; Mi 6, 6-8; Mt 12, 7; Mc 2, 17; Lc 5, 32; 1 Tim 1, 15; *(14)* Mc 2, 18; Lc 5, 33; *(15)* Is 62, 5; Mc 2, 19-20; Lc 5, 34; In 3, 29; *(16)* Mc 2, 21; Lc 5, 36; *(17)* Mc 2, 22; Lc 5, 37; *(18)* Mc 5, 22; Lc 8, 41; *(19)* Mc 5, 24; *(20)* Lv 15, 25; Mc 5, 25, 27; Lc 8, 43;

1 Cuvântul în sine e mai cuprinzător: Fiul Omului are nu numai puterea de a vindeca, ci şi autoritatea (dumnezeiască) de a ierta.

2 În gândirea evanghelistului, pluralul acesta se referă la slujitorii Bisericii (apostoli, episcopi, preoţi), investiţi de Iisus cu puterea de a ierta păcatele (Mt 18, 18).

3 În calitate de vameş, funcţionar public pentru colectarea taxelor şi impozitelor.

4 Păcătoşi publici, rău famaţi prin moravuri sau profesie, declasaţi ai societăţii, consideraţi drept fiinţe impure care, printre altele, nu respectau regulile impuse de Lege cu privire la mâncăruri.

5 Aluzie limpede la patimile şi moartea lui Iisus; text pe care se întemeiază, în principal, Postul cel mare sau Păresimile, ca ţinută de doliu pentru absenţa – de până la înviere – a Mirelui.

6 De la Mc 5, 22 şi Lc 8, 41 ştim că acesta se numea Iair şi că era mai-marele sinagogii, deci un demnitar cu funcţie religioasă şi socială, dar fără să fi fost preot.

21 că zicea în sinea ei: Doar să mă ating de haina Lui şi mă voi vindeca[1].

22 Iar Iisus, întorcându-Se şi văzând-o, i-a zis: Îndrăzneşte, fiică, credinţa ta te-a mântuit! Şi din ceasul acela femeia s'a tămăduit.

23 Şi venind Iisus la casa dregătorului şi văzând pe cântăreţii din flaut şi mulţimea tulburată, a zis:

24 Depărtaţi-vă, căci copila n'a murit, ci doarme. Dar ei râdeau de El.

25 Iar după ce mulţimea a fost scoasă afară, El a intrat, a luat-o pe copilă de mână şi ea s'a ridicat.

26 Şi s'a răspândit această veste în tot ţinutul acela.

27 Şi plecând Iisus de acolo, doi orbi se ţineau după El şi strigau şi ziceau: Miluieşte-ne pe noi, Fiule al lui David!

28 După ce a intrat în casă, au venit la El orbii şi Iisus i-a întrebat: Credeţi că pot să fac Eu aceasta? Ei I-au zis: Da, Doamne!

29 Atunci S'a atins de ochii lor zicând: Fie vouă după credinţa voastră!

30 Şi s'au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime zicând: Luaţi seama, să nu ştie nimeni!

31 Dar ei, ieşind, L-au vestit în tot ţinutul acela.

32 Şi plecând ei, iată au adus la El un om mut, având demon.

33 Şi scoţându-i-se demonul, mutul a vorbit. Iar mulţimile se minunau zicând: Aşa ceva niciodată nu s'a arătat în Israel!

34 Dar fariseii ziceau: Cu domnul demonilor îi scoate pe demoni.

35 Şi Iisus străbătea toate oraşele şi satele, învăţând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăţiei şi vindecând toată boala şi neputinţa în popor.

36 Şi văzând El mulţimile, I s'a făcut milă de ele, că erau necăjite şi rătăcite ca nişte oi care n'au păstor.

37 Atunci le-a zis ucenicilor Săi: Secerişul este mult, dar lucrătorii sunt puţini.

38 Rugaţi-L deci pe Domnul secerişului să scoată lucrători la secerişul Său.

CAPITOLUL 10

Numele celor doisprezece apostoli; trimiterea lor la propovăduire. A-L mărturisi pe Hristos în faţa oamenilor.

1 Şi chemându-i pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat lor putere[2] asupra duhurilor necurate, ca să le scoată şi să tămăduiască toată boala şi toată neputinţa.

2 Iar numele celor doisprezece apostoli sunt acestea: Întâi Simon, cel numit Petru, apoi Andrei, fratele lui; şi Iacob al lui Zevedeu şi Ioan, fratele lui;

(21) Mc 5, 28; Lc 8, 44; (22) Ps 40, 3-4; Sir 11, 21; Mc 5, 30, 34; Lc 8, 48; 17, 19; *(23)* Mc 5, 38; Lc 8, 49; *(24)* Mc 5, 39-40; Lc 8, 52-53; *(25)* Lc 8, 54; *(26)* Lc 7, 17; *(27)* Mt 15, 22; 20, 30; Mc 10, 47-49; Lc 18, 35-38; *(28)* Lc 18, 40; *(29)* Mt 8, 13; Mc 10, 52; Lc 5, 13; *(30)* Mt 8, 3-4; 12, 16; Mc 1, 43-44; 5, 43; Lc 8, 56; *(31)* Mc 1, 45; Lc 18, 43; *(32)* Is 35, 6; Lc 11, 14; *(33)* Mt 9, 8; Lc 11, 14; *(34)* Mt 12, 24; Mc 3, 22; Lc 11, 15; *(35)* Cânt 7, 12-14; Mt 4, 23; Mc 6, 6; Lc 13, 22; *(36)* Nm 27, 17; Is 53, 6; Iz 34, 5; Za 10, 2; Mc 6, 34; *(37)* Lc 10, 2; In 4, 35; *(38)* Lc 10, 2; 2 Tes 3, 1. CAP. 10 – *(1)* Mc 3, 14; Lc 6, 13; 9, 1; FA 16, 18; *(2)* In 1, 42;

1 Părerile exegeţilor fiind împărţite, e greu de ştiut dacă e vorba de o boală ginecologică sau de o afecţiune hemoroidală; cei mai mulţi înclină spre cea din urmă. Oricum, o suferinţă cronică şi impură. Printr'o lungă şi neîntreruptă tradiţie, gestul femeii de a se atinge de marginea hainei lui Iisus este repetat de mulţi din credincioşii noştri care se ating de veşmintele preotului atunci când acesta iese cu Cinstitele Daruri; în unele părţi, la sfârşitul Liturghiei preotul este rugat să-şi dezbrace veşmintele pe capul bolnavului.

2 Şi aici, prin "putere" se înţelege nu capacitate sau îndemânare, adică ceva ce se poate învăţa, ci autoritatea divină pe care apostolii urmează s'o exercite.

3 Filip şi Bartolomeu, Toma şi Matei vameşul, Iacob al lui Alfeu şi Levi ce se zice Tadeu;

4 Simon Cananeul şi Iuda Iscarioteanul, cel ce L-a şi vândut.

5 Pe aceşti doisprezece i-a trimis Iisus, poruncindu-le acestea: În calea păgânilor să nu mergeţi şi'n cetate de Samarineni să nu intraţi;

6 ci mai degrabă mergeţi la oile cele pierdute ale casei lui Israel[1].

7 Şi mergând, propovăduiţi grăindu-le: S'a apropiat împărăţia cerurilor!

8 Pe cei bolnavi tămăduiţi-i; pe cei morţi înviaţi-i; pe cei leproşi curăţiţi-i; pe demoni scoateţi-i afară; în dar aţi primit, în dar să daţi.

9 Să nu aveţi nici aur, nici argint, nici bani în cingătorile voastre;

10 nici traistă pe drum, nici două haine, nici încălţăminte, nici toiag; că vrednic este lucrătorul de hrana sa.

11 Şi în orice oraş sau sat veţi intra, cercetaţi cine este vrednic în el şi rămâneţi acolo până ce veţi pleca.

12 Şi intrând în casă, uraţi-i zicând: Pace casei acesteia!

13 Şi dacă este casa aceea vrednică, pacea voastră să vină peste ea; dar de nu este vrednică, pacea voastră întoarcă-se la voi[2].

14 Dacă cineva nu vă va primi, nici nu vă va asculta cuvintele, ieşind din casa sau din cetatea aceea scuturaţi praful de pe picioarele voastre.

15 Adevăr vă grăiesc, în ziua judecăţii mai uşor îi va fi pământului Sodomei şi Gomorei decât cetăţii aceleia.

16 Iată, Eu vă trimit ca pe nişte oi în mijlocul lupilor; fiţi dar înţelepţi ca şerpii şi blânzi ca porumbeii.

17 Feriţi-vă de oameni, căci vă vor da pe mâna soboarelor, şi'n sinagogile lor vă vor biciui.

18 Din pricina Mea veţi fi duşi înaintea conducătorilor şi-a regilor, ca să le fiţi mărturie lor şi păgânilor.

19 Iar când vă vor da în mâna lor, nu vă îngrijoraţi de cum sau ce veţi vorbi, că în ceasul acela vi se va da vouă ce să vorbiţi;

20 fiindcă nu voi sunteţi cei ce vorbiţi, ci Duhul Tatălui vostru este Cel Ce grăieşte întru voi.

21 Şi va da frate pe frate la moarte şi tată pe fiu şi se vor scula copiii împotriva părinţilor şi-i vor ucide.

22 Şi veţi fi urîţi de toţi din pricina numelui Meu; dar cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui.

23 Iar când vă vor prigoni în cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă; adevăr vă grăiesc: nu veţi isprăvi de mers prin cetăţile lui Israel până ce va veni Fiul Omului[3].

(3) Mc 3, 18; Lc 6, 15; *(4)* Mt 26, 14; Mc 3, 19; Lc 6, 16; In 13, 21; *(5)* 4 Rg 17, 24; *(6)* Is 53, 6; Ir 50, 6; Iz 34, 5, 16; Mt 15, 24; 18, 11; FA 3, 26; 13, 26; *(7)* Mt 4, 17; Lc 9, 2; *(8)* Lc 10, 9; *(9)* Lv 19, 13; Mc 6, 8; Lc 9, 3; 10, 4; 22, 35; *(10)* Nm 18, 31; Sir 7, 32-33; Lc 10, 7; 1 Co 9, 14; 1 Tim 5, 18; *(11)* Sol 6, 16; Mc 6, 10; Lc 9, 4; *(12)* Lc 10, 5; *(13)* Lc 10, 6; *(14)* Ne 5, 13; Mc 6, 11; Lc 9, 5; 10, 11; FA 13, 51; 18, 6; *(15)* Mt 11, 24; Mc 6, 11; Lc 10, 12; *(16)* Ps 114, 6; Cânt 2, 14; Lc 10, 3; Rm 16, 19; 2 Co 1, 12; *(17)* Mc 13, 9; FA 5, 40; *(18)* Lc 21, 12; *(19)* Iş 4, 12; Ir 1, 7; Mc 13, 11; Lc 12, 11; 21, 15; In 16, 13; *(20)* Fc 41, 16; 2 Rg 23, 2; Mc 13, 11; Lc 12, 12; 1 Co 15, 20; *(21)* Mi 7, 6; Mc 13, 12; Lc 21, 16; *(22)* Dn 12, 12; Za 12, 3; Lc 21, 17; *(23)* Mt 2, 13; FA 14, 6;

1 Expresie biblică frecventă; ca moştenitor direct al alegerii şi făgăduinţelor divine, poporul lui Israel era primul căruia să i se ofere şansa mântuirii.

2 În gândirea biblică, pacea este un dar concret care poate fi oferit sau retras în funcţie de vrednicia sau nevrednicia beneficiarului.

3 Previziunea nu se referă la sfârşitul lumii, ci la dărâmarea Ierusalimului şi a templului (profeţită de Iisus în Mt 24, 1-2), eveniment ce avea să se petreacă în anul 70.

24 Nu este ucenic mai mare decât învăţătorul său, nici slugă mai mare decât stăpânul ei.

25 Destul îi este ucenicului să fie ca învăţătorul său şi slugii ca stăpânul ei. Dacă pe stăpânul casei l-au numit Beelzebul, cu cât mai mult pe casnicii lui?

26 Deci nu vă temeţi de ei, că nimic nu este acoperit care să nu iasă la iveală şi nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut.

27 Ceea ce vă spun Eu la întuneric, spuneţi voi la lumină; şi ceea ce auziţi la ureche, propovăduiţi de pe acoperişurile caselor!

28 Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, dar sufletul nu pot să-l ucidă; ci mai degrabă temeţi-vă de acela care poate ca şi sufletul şi trupul să le piardă în Gheena.

29 Nu se vând oare două vrăbii pe un ban? Şi nici una din ele nu va cădea pe pământ fără ştirea Tatălui vostru.

30 Vouă însă toţi perii capului vă sunt număraţi.

31 Aşadar, nu vă temeţi; voi sunteţi cu mult altceva decât vrăbiile.

32 Pe cel ce Mă va mărturisi pe Mine în faţa oamenilor, îl voi mărturisi şi Eu în faţa Tatălui Meu Care este în ceruri;

33 dar de cel ce se va lepăda de Mine în faţa oamenilor, de acela Mă voi lepăda şi Eu în faţa Tatălui Meu Care este în ceruri.

34 Să nu socotiţi că am venit să aduc pace pe pământ; n'am venit să aduc pace, ci sabie.

35 Căci am venit să-l despart pe fiu **de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra ei.**

36 Şi **duşmanii omului sunt casnicii lui**[1].

37 Cel ce-şi iubeşte pe tatăl său ori pe mama sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine; cel ce-şi iubeşte pe fiul său ori pe fiica sa mai mult decât pe Mine, nu este vrednic de Mine.

38 Şi cel ce nu-şi ia crucea sa şi nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine.

39 Cel ce şi-a câştigat viaţa, O va pierde; iar cel ce şi-a pierdut viaţa pentru Mine, acela O va câştiga[2].

40 Cel ce vă primeşte pe voi, pe Mine Mă primeşte; şi cel ce Mă primeşte pe Mine Îl primeşte pe Cel Ce M'a trimis pe Mine.

41 Cel ce primeşte prooroc în nume de prooroc, răsplată de prooroc va primi; şi cel ce primeşte pe un drept în nume de drept, răsplata dreptului va primi.

42 Şi cel ce în nume de ucenic va da de băut numai un pahar cu apă rece unuia din aceştia mici[3], adevăr vă grăiesc: Nu-şi va pierde răsplata.

(24) Lc 6, 40; In 13, 16; 15, 20; *(25)* 4 Rg 1, 2; Mt 9, 34; Mc 3, 23; Lc 11, 15; In 8, 48; *(26)* Ir 1, 8; Mc 4, 22; Lc 8, 17; 12, 2; *(27)* Iov 12, 22; Lc 12, 3; *(28)* Is 8, 12-13; 51, 12; Lc 12, 4; *(29)* Lc 12, 6; *(30)* 1 Rg 14, 45; Lc 12, 7; 21, 18; FA 27, 34; *(31)* Lc 12, 7; *(32)* Mc 8, 38; Lc 9, 26; 12, 8; Rm 10,9; 2 Tim 1, 8; 2, 12; Ap 3, 5; *(33)* Lc 12, 9; *(34)* Lc 12, 51; *(35)* Ir 9, 4; Mi 7, 6; Lc 12, 53; *(36)* Mi 7, 5-6; Sir 6, 7; In 13, 18; *(37)* Dt 13, 6; 33, 9; Za 13, 3; Mt 19, 29; Lc 14, 26; *(38)* Mt 16, 24; Mc 8, 34; Lc 9, 23; 14, 27; *(39)* Mc 8, 35; Lc 9, 24; 17, 33; In 12, 25; *(40)* Mt 18, 5; Mc 9, 37; Lc 9, 48; 10, 16; In 12, 44; 13, 20; 3 In 1, 8; *(41)* 3 Rg 17, 9; Sir 12, 2; *(42)* Pr 19, 17; Sir 16, 15; Mc 9, 41; Evr 6, 10.

1 Aşa cum profeţise Dreptul Simeon (vezi Lc 2, 34), Iisus avea să fie un semn al contradicţiei, prin inerentele dispute şi rupturi provocate de opţiunile oamenilor.

2 Joc semantic între viaţa biologică trecătoare şi viaţa veşnică a sufletului.

3 Profeţi, apostoli, misionari de orice fel, mici şi neînsemnaţi în aparenţă, dar cu mare pondere în balanţa comportamentului faţă de ei al celor ce lucrează ca ucenici – aderenţi, următori, credincioşi, mărturisitori – ai lui Iisus Hristos.

CAPITOLUL 11

Trimişii lui Ioan Botezătorul. Mărturia lui Iisus despre Ioan. Cetăţile nepocăite. Laudă Tatălui. Chemarea către cei împovăraţi.

1 După ce a isprăvit Iisus de dat aceste porunci celor doisprezece ucenici ai Săi, a plecat de acolo pentru ca să înveţe şi să propovăduiască prin cetăţile lor.

2 Şi auzind Ioan în închisoare despre faptele lui Hristos şi trimiţând la El pe doi dintre ucenicii săi, I-a zis:

3 Tu eşti Cel Ce trebuie să vină, sau pe altul să aşteptăm?[1]

4 Şi Iisus, răspunzând, le-a zis: Duceţi-vă şi spuneţi-i lui Ioan cele ce auziţi şi vedeţi:

5 orbii văd şi şchiopii umblă, leproşii se curăţesc şi surzii aud, morţii învie şi săracilor li se binevesteşte;

6 şi fericit este acela care nu se va poticni întru Mine.[2]

7 Iar după plecarea lor, Iisus a început să le vorbească mulţimilor despre Ioan: Ce-aţi ieşit să vedeţi în pustie?: O trestie clătinată de vânt?...

8 Dar ce-aţi ieşit să vedeţi?: Un om îmbrăcat în haine moi?... Iată, cei ce poartă haine moi sunt în casele regilor!

9 Dar ce-aţi ieşit să vedeţi?: Un prooroc?... Da, v'o spun Eu vouă, şi mai mult decât un prooroc.

10 Căci acesta este cel despre care s'a scris: **Iată, Eu îl trimit înaintea feţei Tale pe îngerul Meu, care-Ţi va pregăti calea de dinaintea Ta.**

11 Adevăr vă grăiesc: Între cei născuţi din femei nu s'a ridicat unul mai mare decât Ioan Botezătorul; totuşi, cel mai mic întru împărăţia cerurilor este mai mare decât el.[3]

12 Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum împărăţia cerurilor se ia prin asalt, iar cei ce dau asaltul o cuceresc[4].

13 Că toţi proorocii şi Legea au proorocit până la Ioan.

14 Şi dacă vreţi s'o primiţi: el este Ilie, cel ce va să vină[5].

15 Cel ce are urechi de auzit, să audă!

16 Dar cu cine voi asemăna neamul acesta[6]? Este asemenea copiilor care şed în pieţe şi strigă unii către alţii

17 zicând: Din fluier v'am cântat şi n'aţi jucat; de jale v'am cântat şi nu v'aţi jelit.

18 Că a venit Ioan, nici mâncând, nici bând, şi spun: are demon...

CAP. 11 – *(2)* Mt 14, 3; Lc 7, 18; *(3)* Nm 24, 17; Dt 18,15; Lc 7,19; In 6,14; *(4)* Lc 7,22; *(5)* Ps 21, 29; 38, 12; Is 29, 18-19; 35, 5; Mc 7, 37; Lc 4, 18; In 2, 23; *(6)* Is 8, 14; Mt 26, 31; Lc 7, 23; Rm 9, 33; *(7)* Lc 7, 24; *(8)* Lc 7, 25; *(9)* Mt 14, 5; Lc 1, 76; 7, 26; *(10)* Mal 3, 1; Mc 1, 2; Lc 7, 27; *(11)* Lc 7, 28; *(12)* Lc 16, 16; *(13)* Mal 3, 24; Lc 16, 16; *(14)* Mal 3, 23; Mt 17, 10; Mc 9, 11; Lc 1, 27; *(15)* Mc 7, 16; Ap 2, 7; *(16)* Lc 7, 31; *(17)* Lc 7, 32; *(18)* Mt 3, 4;

1 Întrebarea exprimă nedumerirea lui Ioan că faptele lui Iisus Îl arată numai pe Mielul anunţat la Iordan, nu şi pe Justiţiarul Care ţine în mână securea şi lopata pedepsitoare. Într'adevăr, răspunsul lui Iisus Îl atestă numai ca Miel, Cel Ce a venit să mântuiască lumea, nu s'o judece (In 3, 17). Judecătorul va veni şi El, dar la sfârşitul veacurilor.

2 A cărui încredere în faptele lui Iisus nu se va clătina.

3 Ioan este corolarul şi încheierea Vechiului Testament, cel ce anunţă şi pregăteşte împărăţia cerurilor, dar nu el o şi începe; el continuă să rămână puntea de tranziţie între ceea ce a fost şi ceea ce va fi. E raţiunea pentru care ultimul de sub Har e mai mare decât primul de sub Lege.

4 Împărăţia cerurilor se obţine prin luptă împotriva obstacolelor de tot felul, de la puterile întunericului până la propriile noastre păcate.

5 Aluzie la profeţia lui Maleahi (3, 23) prin care se făgăduia trimiterea lui Ilie ca premergător al zilei Domnului. Hiperbolă folosită de Iisus ca ultim argument pentru importanţa şi măreţia lui Ioan.

6 Ca şi în alte împrejurări, cuvântul nu înseamnă naţie sau etnie, ci generaţie; contemporanii lui Iisus.

19 A venit Fiul Omului, mâncând şi bând, şi spun: Iată om mâncăcios şi băutor de vin, prieten al vameşilor şi al păcătoşilor!... Dar înţelepciunea s'a dovedit dreaptă din faptele ei.

20 Atunci a început Iisus să mustre oraşele în care se făcuseră cele mai multe din minunile Sale, că nu s'au pocăit:

21 Vai ţie, Horazine! Vai ţie, Betsaido! Că dacă în Tir şi în Sidon s'ar fi făcut minunile ce s'au făcut în voi, de mult s'ar fi pocăit în sac şi'n cenuşă.

22 Dar vă spun Eu vouă: Tirului şi Sidonului le va fi în ziua judecăţii mai uşor decât vouă!

23 Şi tu, Capernaume, înălţatu-te-ai oare pân'la cer?: pân'la iad te vei coborî; că dacă s'ar fi făcut în Sodoma minunile ce s'au făcut în tine, până astăzi ar fi rămas.

24 Dar vă spun Eu vouă că pământului Sodomei îi va fi în ziua judecăţii mai uşor decât ţie!

25 În vremea aceea, luând Iisus cuvântul, a zis: Mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne al cerului şi al pământului, că ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor!

26 Da, Părinte, că aşa ai binevoit Tu.

27 Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu şi nimeni nu-L cunoaşte pe Fiul decât numai Tatăl, şi nici pe Tatăl nu-L va cunoaşte nimeni decât numai Fiul şi cel căruia va vrea Fiul să-i descopere.

28 Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi, şi Eu vă voi odihni!

29 Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima, şi veţi afla odihnă sufletelor voastre!

30 Că jugul Meu este bun şi povara Mea este uşoară.

CAPITOLUL 12

Spicele culese Sâmbăta. Vindecarea făcută Sâmbăta. Blasfemia împotriva Sfântului Duh. Adevăratele rude ale lui Iisus.

1 În vremea aceea mergea Iisus printre holde într'o zi de Sâmbătă, iar ucenicii Săi au flămânzit şi au început să smulgă spice şi să mănânce.

2 Văzând aceasta, fariseii au zis către El: Iată, ucenicii tăi fac ceea ce nu se cuvine să facă Sâmbăta.

3 Iar El le-a zis: Oare n'aţi citit ce a făcut David când a flămânzit, el şi cei ce erau cu el?,

4 cum a intrat în casa lui Dumnezeu şi a mâncat pâinile punerii-înainte, care nu-i erau îngăduite lui să le mănânce, nici celor ce erau cu el, ci numai preoţilor?

5 Sau n'aţi citit în Lege că preoţii în templu calcă Sâmbăta în zi de Sâmbătă şi sunt fără vină?

6 Ci v'o spun Eu vouă că aici este unul mai mare decât templul!

7 Dacă ştiaţi ce înseamnă: **Milă voiesc, iar nu jertfă,** n'aţi fi osândit pe cei nevinovaţi.

(19) Pr 8, 1; Mt 9, 11; Lc 7, 34-35; 15, 2; *(20)* Sol 2, 12; Lc 10, 12-15; *(21)* Mt 10, 15; Lc 10, 13; *(22)* Lc 10, 14; *(23)* Is 14, 12; Plg 2, 1; Lc 10, 15; *(24)* Mt 10, 15; Lc 10, 12; *(25)* Iov 17, 4; Ps 8, 2; 118, 130; Pr 9, 4; Sir 19, 21; Lc 10, 21; 18, 17; In 9, 39; 1 Co 1, 19; 21, 27; 2, 8; 2 Co 11, 3; *(26)* Lc 10, 21; *(27)* Mt 16, 17; Lc 10, 22; In 1, 18; 3, 35; 6, 46; 10, 15; *(28)* Is 28, 12; 55, 1; Ir 31, 25; *(29)* Nm 12, 3; Ir 6, 16; Za 9, 9; Sir 6, 30; 51, 33; In 13, 15; *(30)* 1 In 5, 3; Flp 4, 12. CAP. 12 – *(1)* Dt 23, 25; Mc 2, 23; Lc 6, 1; *(2)* Iş 20, 8, 10; Mc 2, 24; Lc 6, 2; *(3)* 1 Rg 21, 3-6; Mc 2, 25; Lc 6, 3; *(4)* Iş 29, 32-33; Mc 2, 26; Lc 6, 4; *(5)* Lv 2, 9; 8, 31; 24, 5, 8-9; Nm 28, 9; In 7, 22; *(7)* Os 6, 6; Mi 6, 6; Mt 9, 13;

8 Că Fiul Omului este Domn al Sâmbetei[1].

9 Şi plecând de acolo, a venit în sinagoga lor.

10 Şi iată un om care avea o mână uscată. Şi L-au întrebat zicând: Este oare îngăduit să vindeci în zi de Sâmbătă?... Ca să-L învinuiască.

11 Iar El le-a răspuns: Cine va fi între voi omul care va avea o oaie şi, de va cădea ea Sâmbăta în groapă, nu o va apuca şi o va scoate afară?

12 Cu cât mai preţios decât oaia este omul! Aşa că îngăduit este să faci bine Sâmbăta.

13 Atunci i-a zis omului: Întinde-ţi mâna! El a întins-o şi ea şi-a revenit, sănătoasă ca şi cealaltă.

14 Iar fariseii, ieşind din sinagogă, au făcut sfat împotrivă-I, ca să-L piardă.

15 Iisus însă, dându-Şi seama, a plecat de acolo. Şi mulţi au venit după El şi pe toţi i-a vindecat.

16 Dar le-a poruncit să nu-L dea în vileag,

17 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin Isaia proorocul ce zice:

18 **Iată Fiul Meu[2] pe Care L-am ales, Iubitul Meu, întru Care a binevoit sufletul Meu; pune-voi Duhul Meu peste El şi judecată neamurilor va vesti.**

19 **Nu Se va certa, nici nu va striga, nimeni pe uliţe nu-I va auzi glasul.**

20 **Trestie strivită nu va frânge şi feştilă pâlpâindă nu va stinge până ce nu va duce judecata la biruinţă;**

21 **şi în numele Lui vor nădăjdui neamurile.**

22 Atunci au adus la El un demonizat orb şi mut şi l-a vindecat, încât cel orb şi mut vorbea şi vedea.

23 Iar mulţimile toate se mirau zicând: Oare nu este Acesta Fiul lui David?

24 Fariseii însă, auzind, ziceau: Acesta nu-i scoate pe demoni decât cu Beelzebul, căpetenia demonilor.

25 Iar Iisus, cunoscând gândurile lor, le-a zis: Orice împărăţie care se dezbină în sinea ei se pustieşte, şi oricare cetate sau casă care se dezbină în sinea ei nu va dăinui.

26 Şi dacă Satana îl scoate pe Satana, s'a dezbinat în sinea lui, dar atunci, cum va dăinui împărăţia lui?

27 Şi dacă Eu îi scot pe demoni cu Beelzebul, fiii voştri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

28 Dar dacă Eu îi scot pe demoni cu Duhul lui Dumnezeu, iată că împărăţia lui Dumnezeu a ajuns la voi!

29 Sau cum poate cineva să intre în casa unui om tare şi să-i răpească lucrurile, dacă mai întâi nu-l va lega pe cel tare şi pe urmă să-i prade casa?

(8) Mc 2, 28; Lc 6, 5; *(9)* Mc 3, 1; Lc 6, 6; *(10)* Mc 3, 1; Lc 6, 6-7; 13, 14; In 9, 16; *(11)* Iş 23, 4; Dt 22, 1-4; Lc 14, 5; *(12-13)* Mc 3, 4-5; Lc 6, 10; *(14)* Ps 2, 1; Mc 3, 6; Lc 6, 11; In 5, 18; *(15)* Mt 19, 2; Mc 3, 7; *(16)* Mt 9, 30; Mc 3, 12; Lc 5, 14; *(18)* Is 42, 1; 49, 3; 52, 13; *(19)* Is 42, 2; *(20)* Is 42, 3; *(21)* Is 11, 10; 42, 4; Rm 15, 12; *(22-23)* Lc 11, 14; *(24)* Sir 27, 6; Mt 9, 34; Mc 3, 22; Lc 11, 15; *(25)* Mc 3, 24; Lc 11, 17; In 2, 25; *(26)* Mc 3, 26; Lc 11, 18; *(27)* Lc 11, 19; *(28)* Iş 8, 19; Dn 2, 44; Lc 11, 20; In 3, 8; *(29)* Is 49, 24; Mc 3, 27; 9, 40; Lc 11, 21;

1 Sâmbăta (Sabatul), după Legea Veche, era zi de odihnă, dar fariseii ajunseseră să interpreteze şi să aplice Legea nu în spiritul, ci în litera ei, fapt reprobat de Iisus în repetate rânduri. Iisus reprezintă desfiinţarea Sabatului, ca a multor prescripţii formale, şi instaurarea libertăţii de sub har.

2 Profetul Isaia (42, 1-4) se referă la Iacob ca "rob" al Domnului, titlu de nobleţe în Vechiul Testament, demnitar sacru care împlineşte voia Stăpânului nu prin constrângere, ci prin consens. Raportând profeţia la Iisus, evanghelistul Matei Îl are în minte pe Fiul; Acesta, tot prin consens, I Se face Tatălui "ascultător până la moarte" (Flp 2, 8), împlinindu-I voia de a Se întrupa spre mântuirea omului.

30 Cel ce nu este cu Mine e împotriva Mea şi cel ce nu adună cu Mine risipeşte.

31 De aceea vă spun: Orice păcat şi orice blasfemie li se va ierta oamenilor, dar blasfemia împotriva Duhului Sfânt nu li se va ierta.

32 Cel ce va grăi cuvânt împotriva Fiului Omului va fi iertat; dar cel ce va grăi împotriva Duhului Sfânt nu va fi iertat nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie.

33 Ori spuneţi pom bun şi roadă bună, ori spuneţi pom rău şi roadă rea; că după roadă se cunoaşte pomul.

34 Pui de vipere, cum puteţi să grăiţi cele bune, de vreme ce sunteţi răi? Că din prisosul inimii grăieşte gura.

35 Omul bun, din comoara lui cea bună le scoate pe cele bune; pe când omul rău, din comoara lui cea rea le scoate pe cele rele.

36 Vă spun Eu vouă că pentru orice vorbă deşartă pe care o vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecăţii[1].

37 Căci din cuvintele tale te vei îndreptăţi[2] şi din cuvintele tale vei fi osândit.

38 Atunci I-au răspuns unii dintre cărturari şi farisei: Învăţătorule, vrem să vedem un semn de la tine[3]...

39 Iar El, răspunzând, le-a zis: Neam viclean şi desfrânat cere semn, dar semn nu i se va da, în afară de semnul lui Iona proorocul.

40 Că precum a fost Iona în pântecele chitului trei zile şi trei nopţi, tot aşa va fi şi Fiul Omului în inima pământului trei zile şi trei nopţi.

41 Bărbaţii din Ninive se vor scula la judecată cu neamul acesta şi-l vor osândi, căci ei s'au pocăit la propovăduirea lui Iona; şi iată, aici e mai mult decât Iona!

42 Regina de la Miazăzi se va scula la judecată cu neamul acesta şi-l va osândi, căci ea a venit de la marginile pământului ca să asculte înţelepciunea lui Solomon; şi iată, aici e mai mult decât Solomon!

43 Iar când duhul necurat a ieşit din om, umblă prin locuri fără apă şi caută odihnă şi nu găseşte,

44 apoi zice: Mă voi întoarce în casa mea din care am ieşit; şi, venind, o află golită, măturată şi împodobită.

45 Atunci se duce şi ia cu sine alte şapte duhuri mai rele decât el; şi ele intră şi locuiesc acolo; şi starea de pe urmă a omului aceluia se face mai rea decât cea dintâi. Aşa va fi şi cu neamul acesta viclean.

46 În timp ce El încă le vorbea mulţimilor, iată că mama şi fraţii

(30) Lc 9, 50; 11, 23; *(31)* Mc 3, 28; Lc 12, 10; 1 In 5, 16; *(32)* Is 22, 14; Mc 3, 29; *(33)* Mt 7, 17-18; Lc 6, 43; *(34)* Cânt 4, 11; Is 59, 5; Sir 34, 4; Mt 3, 7; 23, 33; Lc 6, 45; *(35)* Ps 36, 30; 39, 12; Pr 10, 21; Lc 6, 45; *(36)* Sol 1, 9; Rm 14, 12; Ef 4, 29; 5, 4; *(37)* Iov 15, 6; Lc 19, 22; *(38)* Mt 16, 1; Mc 8, 11; In 2, 18; 6, 30; 1 Co 1, 22; *(39)* Is 57, 3; Mt 16, 4; Mc 8, 12; Lc 11, 29; In 4, 48; *(40)* Iona 1, 15; 2, 1, 11; Lc 11, 30; *(41)* Dt 18, 18; 34, 10; Iona 3, 5; Lc 11, 32; *(42)* 3 Rg 4, 34; 10, 1; 2 Par 9, 1; Lc 11, 31; *(43)* Iov 1, 7; Lc 11, 24; *(44)* Lc 11, 24-25; *(45)* Lc 11, 26; 2 Ptr 2, 20; Evr 6, 4; *(46)* Mc 3, 31; Lc 8, 19; In 2, 12;

1 Orice cuvânt de defăimare, insultă, calomnie, dar şi vorbe fără rost, care nu duc la nimic bun.

2 Vei fi îndreptăţit să beneficiezi de mila, iertarea şi harul lui Dumnezeu.

3 Un semn extraordinar, o minune prin care Iisus să le dovedească fariseilor că autoritatea cu care le vorbeşte are şi o manifestare concretă. Iisus nu înţelege să răspundă la provocare; semnul va fi propria Sa înviere, pe care o anunţă parabolic prin citarea lui Iona.

Lui[1] stăteau afară, căutând să vorbească cu El.

47 Cineva I-a zis: Iată, mama şi fraţii Tăi stau afară, căutând să-Ţi vorbească.

48 Iar El i-a răspuns celui ce-I vorbea: Cine este mama Mea şi cine sunt fraţii Mei?

49 Şi întinzându-Şi mâna către ucenicii Săi, a zis: Iată-i pe mama Mea şi pe fraţii Mei!

50 Că tot cel ce va face voia Tatălui Meu Celui din ceruri, acela Îmi este frate şi soră şi mamă.

CAPITOLUL 13

Şapte parabole despre împărăţia cerurilor. Iisus nu este primit în patria Sa.

1 În ziua aceea a ieşit Iisus din casă şi S'a aşezat pe ţărmul mării[2].

2 Şi s'au adunat la El mulţimi numeroase, aşa încât El a intrat în luntre şi stătea în ea şi toată mulţimea şedea pe ţărm.

3 Şi multe lucruri le-a grăit El în parabole[3], zicând: Iată, ieşit-a semănătorul să semene.

4 Şi pe când semăna, unele seminţe au căzut lângă drum şi au venit păsările şi le-au mâncat.

5 Altele au căzut pe loc pietros, unde n'aveau pământ mult, şi au răsărit de'ndată, pentru că n'aveau pământ adânc;

6 dar când s'a ridicat soarele s'au ofilit şi, neavând rădăcină, s'au uscat.

7 Altele au căzut între spini şi spinii au crescut şi le-au înăbuşit.

8 Altele au căzut pe pământul cel bun şi au dat roadă: una o sută, alta şaizeci, alta treizeci.

9 Cel ce are urechi de auzit, să audă!

10 Şi apropiindu-se ucenicii, I-au zis: De ce le vorbeşti în parabole?

11 Iar El, răspunzând, le-a zis: Pentru că vouă vi s'a dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei cerurilor, dar acelora nu li s'a dat.

12 Căci celui ce are i se va da şi-i va prisosi, dar de la cel ce nu are se va lua şi ceea ce are[4].

13 De aceea le vorbesc în parabole, că ei văd fără să vadă şi aud fără să audă şi nici să înţeleagă.

(47) Mc 3, 32; *(48)* Mc 3, 33; *(49)* Cânt 8, 5; *(50)* Mc 3, 34-35; Lc 8, 21; In 6, 40; 15, 14. CAP. 13 – *(1)* Mc 4, 1; *(2)* Mc 4, 2; Lc 8, 4; *(3)* Mc 4, 3; Lc 8, 5; *(4-5)* Mc 4, 4-5; Lc 8, 5-6; *(6-8)* Mc 4, 5-8; Lc 8, 6-8; *(9)* Mt 13, 43; Mt 4, 9; *(10-11)* Sol 2, 22; Mc 4, 10-11; Lc 8, 9-10; 1 Co 2, 10; *(12)* Mt 25, 29; Mc 4, 25; Lc 8, 18; 19, 26; *(13)* Mc 4, 12; Lc 8, 10; In 9, 39;

1 Cuvântul grecesc **adelfoi** (ca şi ebraicul **ah**) înseamnă nu numai fraţi, în înţelesul propriu, ci şi rude apropiate, în special veri. Aşa trebuie înţeles în textul de faţă, ca şi în Mc 3, 32; 6, 3; Lc 8, 19-21; In 2, 12 ;7, 3-5; FA 1, 14; 1 Co 9, 5; Ga 1, 19, unde se vorbeşte de "fraţii" Domnului. Limbajul biblic se cere abordat nu numai filologic, ci şi în dimensiunea lui interioară. Iisus are doar 12 ani când mama Sa Îl află în templu (Lc 2, 41-49). Deşi ea ştie cel mai bine că nu Iosif este tatăl Lui, Îi spune: "Iată, tatăl Tău şi eu Te-am căutat". Cuvîntul, astfel rostit în planul social şi juridic, este "prins din zbor" de Iisus, Care îl transferă imediat în planul duhovnicesc şi-l majusculează: "Întru cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu". Văzut din două perspective diferite, acelaşi cuvânt are un conţinut diferit (tată-Tată). Acelaşi transfer se petrece în cuvântul **fraţi** din textul de faţă. Verii Îi sunt prezentaţi lui Iisus ca fraţi reali (deşi nu sunt, ca şi în cazul lui Iosif), dar El atestă imediat o altă realitate fraternă, în plan spiritual (versetele următoare). În nici un caz nu se poate presupune că Iisus Îşi reneagă familia. Cât despre mama Sa (a cărei realitate, desigur, nu poate fi negată), ea devine garanţie şi exemplu suprem al aceluiaşi transfer duhovnicesc, precum în imprejurarea relatată de evanghelistul Luca (11, 27-28) când Iisus îi conferă maternităţii un sens spiritual generalizat. Aşadar, "fraţii" Domnului nu sunt fraţi de sânge. Rigoarea filologică a unor exegeţi – atunci când sunt de bună credinţă – duce deseori la soluţii simpliste şi simplificatoare.

2 S'a aşezat să înveţe.

3 Parabolă: pildă, istorioară despre întâmplări din viaţa zilnică, obişnuite, la îndemâna oricui, dar cu înţelesuri ascunse; poveste cu tâlc.

4 Celui ce posedă Legea Veche şi se arată disponibil pentru mai mult, i se va da şi cea Nouă; dar celui ce se dovedeşte incapabil să meargă mai departe îi rămâne doar Legea Veche, care însă, prin ea însăşi, nu mai valorează nimic.

14 Şi se plineşte cu ei proorocia lui Isaia care zice: **Cu auzul veţi auzi, dar nu veţi înţelege, şi cu privirea veţi privi, dar nu veţi vedea.**

15 **Căci inima acestui popor s'a împietrit şi urechile lor greu aud şi ochii lor s'au închis, ca nu cumva cu ochii să vadă şi cu urechile să audă şi cu inima să înţeleagă şi să-şi revină şi Eu să-i vindec.**

16 Dar fericiţi sunt ochii voştri că văd şi urechile voastre că aud.

17 Că adevăr vă grăiesc: mulţi prooroci şi drepţi au dorit să vadă ce vedeţi voi şi n'au văzut, şi să audă ceea ce auziţi voi, şi n'au auzit.

18 Aşadar, ascultaţi parabola semănătorului:

19 La cel ce aude cuvântul împărăţiei şi nu-l înţelege, vine Cel-Rău şi răpeşte ceea ce s'a semănat în inima lui; aceasta e sămînţa semănată lângă drum.

20 Iar cea semănată pe loc pietros este cel ce aude cuvântul şi-l primeşte de'ndată cu bucurie,

21 dar neavînd rădăcină în sine, ţine până la o vreme; şi întâmplându-se necaz sau prigoană din pricina cuvântului, îndată se poticneşte.

22 Cea semănată între spini este cel ce aude cuvântul, dar grija lumii acesteia şi înşelăciunea avuţiei înăbuşă cuvântul şi-l face neroditor.

23 Iar sămânţa semănată în pământ bun este cel ce aude cuvântul şi-l înţelege, aduce roadă şi face unul o sută, altul şaizeci, altul treizeci.

24 Altă parabolă le-a pus înainte zicând: Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor cu omul care a semănat sământă bună în ţarina sa.

25 Dar pe când oamenii dormeau, a venit vrăjmaşul şi a semănat neghină printre grâu şi s'a dus.

26 Iar dacă a crescut paiul şi a făcut rod, atunci s'a arătat şi neghina.

27 Şi venind slugile stăpânului casei, i-au zis: Doamne, oare n'ai semănat tu sământă bună în ţarina ta? De unde dar are neghină?

28 Şi el le-a răspuns: Un om vrăjmaş a făcut asta. Iar slugile i-au zis: Vrei deci să ne ducem şi s'o plivim?

29 El însă a zis: Nu, ca nu cumva plivind neghina să smulgeţi odată cu ea şi grâul.

30 Lăsaţi-le să crească împreună până la seceriş; iar la vremea secerişului voi zice secerătorilor: Strângeţi mai întâi neghina şi legaţi-o în snopi ca s'o ardem; iar grâul adunaţi-l în hambarul meu.

31 O altă parabolă le-a pus înainte zicând: Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor cu grăuntele de muştar pe care l-a luat un om şi l-a semănat în ţarina sa.

32 Acesta este mai mic decât toate seminţele, dar când a crescut este mai mare decât toate legumele şi se face pom, încât vin păsările cerului şi se sălăşluiesc în ramurile lui.

33 Le-a spus o altă parabolă: Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor cu aluatul pe care l-a luat o femeie şi l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit toată.

34 Pe toate acestea le-a grăit Iisus mulţimilor în parabole, şi fără parabole nimic nu le grăia,

(14) Is 6, 9; Ir 5, 21; Iz 12, 2; Mc 4, 12; Lc 8, 10; In 12, 40; FA 28, 26; Rm 11, 8; *(15)* Is 6, 10; In 12, 40; Evr 5, 11; *(16)* 2 Par 9, 7; Mt 16, 17; Lc 10, 23; *(17)* Lc 10, 21; 1 Ptr 1, 10; *(18)* Mc 4, 13, 15; Lc 8, 11; *(19)* Mc 4, 14-15; Lc 8, 12; *(20)* Is 58, 2; Mc 4, 16; *(21)* Mc 4, 17; Lc 8, 13; *(22)* Ir 4, 3; Mc 4, 18; Lc 18, 24; *(23)* Fc 26, 12; Mc 4, 20; Lc 8, 15; *(24)* Mc 4, 26; *(25)* Mc 4, 27; *(26)* Mc 4, 28; *(30)* Mal 3, 17; Mt 3, 12; *(31)* Mc 4, 30; Lc 13, 18; *(32)* Mc 4, 30-32; Lc 13, 18-19; *(33)* Fc 18, 6; Lc 13, 20-21; *(34)* Mc 4, 33;

35 ca să se plinească ceea ce s'a spus prin proorocul care zice: **În parabole-mi voi deschide gura, spune-voi pe cele ascunse de la'ntemeierea lumii.**

36 Atunci, lăsând mulţimile, a venit în casă şi ucenicii Lui s'au apropiat de El zicând: Lămureşte-ne parabola neghinei din ţarină.

37 Iar El, răspunzând, le-a zis: Cel ce seamănă sămânţa cea bună este Fiul Omului,

38 iar ţarina este lumea; sămânţa cea bună sunt fiii împărăţiei; iar neghina sunt fiii Celui-Rău.

39 Vrăjmaşul care a semănat-o este diavolul; secerişul este sfârşitul veacului, iar secerătorii sunt îngerii.

40 Şi după cum se strânge neghina şi se arde în foc, aşa va fi la sfârşitul veacului.

41 Fiul Omului îi va trimite pe îngerii Săi şi ei vor strânge din împărăţia Lui toate pietrele de poticnire şi pe cei ce fac fărădelegea,

42 şi-i vor arunca în cuptorul de foc; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.

43 Atunci cei drepţi vor străluci ca soarele în împărăţia Tatălui lor. Cel ce are urechi de auzit, să audă!

44 Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor cu o comoară ascunsă în ţarină, pe care a găsit-o un om şi a tăinuit-o; şi de bucuria ei se duce şi vinde tot ce are şi cumpără ţarina aceea.

45 Se mai aseamănă împărăţia cerurilor cu un neguţător care caută mărgăritare bune;

46 şi aflând un mărgăritar de mare preţ, s'a dus, a vândut toate câte avea şi l-a cumpărat.

47 Se mai aseamănă împărăţia cerurilor cu un năvod aruncat în mare şi care adună tot felul de peşti;

48 iar când s'a umplut, l-au tras pescarii la mal şi au şezut şi au ales în vase pe cei buni, iar pe cei răi i-au aruncat afară.

49 Aşa va fi la sfârşitul veacului: vor ieşi îngerii şi vor despărţi pe cei răi din mijlocul celor drepţi[1]

50 şi-i vor arunca în cuptorul de foc; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.

51 Înţeles-aţi toate acestea? Zis-au Lui: Da, Doamne!

52 Iar El le-a zis: De aceea, orice cărturar cu învăţătură despre împărăţia cerurilor este asemenea unui om gospodar care scoate din vistieria sa noi şi vechi[2].

53 Şi după ce Iisus a sfârşit aceste parabole, a plecat de acolo.

54 Şi venind în patria Sa, îi învăţa în sinagoga lor, încât ei erau uimiţi şi ziceau: De unde are el înţelepciunea aceasta şi puterile?

55 Oare nu este acesta fiul teslarului? Au nu se numeşte mama sa Maria şi fraţii săi Iacob şi Iosif şi Simon şi Iuda?

(35) Ps 48, 4; 77, 2; Ef 3, 9; *(38)* Cânt 7, 12-14; In 8, 44; FA 13, 10; *(39)* Fc 3, 15; Ioil 4, 13; Ap 14, 15-17; *(40)* Mt 25, 41; 2 Ptr 3, 7; *(41)* Mt 24, 31; *(42)* Mt 3, 12; 8, 12; Ap 19, 20; *(43)* Dn 12, 3; Sol 3, 7; 10, 17; Mt 13, 9; *(44)* Pr 2, 4; *(46)* Pr 2, 4; 8, 10; *(47)* Ir 16, 16; Iz 47, 9; *(49)* Mt 25, 31-32; *(50)* Mt 13, 42; 25, 41; *(52)* Cânt 7, 14; Is 8, 20; *(54)* Mc 6, 1-2; Lc 4, 16, 22; In 7, 15; *(55)* Mc 6, 3; Lc 3, 23; In 6, 42; 7, 27;

1 Propoziţie defectuoasă gramatical, dar corectă teologic: Cei răi vor fi nu numai separaţi de cei buni, ci şi despărţiţi între ei, izolaţi individual; în iad ar putea să existe comunitate, nu însă şi comuniune.

2 E vorba de cărturarul creştin, posesor atât al Legii Vechi cât şi al celei Noi, ambele făcând parte din una şi aceeaşi vistierie.

56 şi surorile lui oare nu sunt toate la noi? Deci, de unde are el toate acestea?...

57 Şi se poticneau întru El[1]. Iar Iisus le-a zis: Un profet nu e dispreţuit decât în patria sa şi în casa lui.

58 Şi n'a făcut acolo multe minuni, din pricina necredinţei lor.

CAPITOLUL 14

Tăierea capului lui Ioan Botezătorul.
Înmulţirea pâinilor.
Umblarea pe mare. Vindecarea bolnavilor prin simpla atingere.

1 În vremea aceea, tetrarhul Irod[2] a auzit de faima lui Iisus.

2 Şi le-a zis slujitorilor săi: Acesta este Ioan Botezătorul; el s'a sculat din morţi şi de aceea se fac minuni prin el.

3 Că Irod, prinzându-l pe Ioan, îl legase şi-l pusese în temniţă, din pricina Irodiadei, soţia lui Filip, fratele său;

4 pentru că Ioan îi zicea: Nu-ţi este îngăduit s'o ai de soţie.

5 Şi voind să-l ucidă, s'a temut de mulţime, că-l socoteau prooroc.

6 Dar prăznuind Irod ziua sa de naştere, fiica Irodiadei[3] a jucat în faţa oaspeţilor şi i-a plăcut lui Irod.

7 Pentru aceasta, cu jurământ i-a făgăduit să-i dea orice va cere.

8 Iar ea, îndemnată fiind de mama ei, i-a zis: Dă-mi aici, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul.

9 Şi regele s'a întristat, dar din pricina jurământului şi pentru cei ce şedeau la masă cu el, a poruncit să i se dea.

10 Şi a trimis şi a tăiat capul lui Ioan, în temniţă.

11 Şi capul lui Ioan a fost adus pe tipsie şi dat fetei, iar ea i l-a dus mamei sale.

12 Şi venind ucenicii lui, i-au luat trupul şi l-au înmormântat şi s'au dus să-I dea de ştire lui Iisus.

13 Şi auzind Iisus, a plecat de acolo cu corabia la loc singuratic; dar aflând mulţimile, au venit după El, pe jos, din cetăţi[4].

14 Şi ieşind, a văzut mulţime mare şi I s'a făcut milă de ei şi le-a vindecat bolnavii.

15 Iar când s'a făcut seară, ucenicii s'au apropiat de El şi I-au zis: Locul este pustiu şi iată că vremea a trecut; dă drumul mulţimilor ca să se ducă prin sate să-şi cumpere de mâncare.

16 Iisus însă le-a răspuns: Nu trebuie să se ducă; daţi-le voi să mănânce.

17 Iar ei I-au zis: Nu avem aici decât cinci pâini şi doi peşti.

18 Şi El a zis: Aduceţi-Mi-le aici!

19 Şi poruncind mulţimii să se aşeze pe iarbă şi luând cele cinci pâini şi cei doi peşti şi privind la cer, a binecuvântat; şi, frângând, a dat ucenicilor pâinile; iar ucenicii, mulţimilor.

(57) Mc 6, 4; Lc 4, 24; In 4, 44; (58) Mc 6, 5. CAP. 14 – *(1)* Mc 6, 14; Lc 9, 7; 23, 8; *(2)* Mc 6, 14; 8, 28; Lc 9, 19; *(3)* Mc 6, 17; Lc 3, 19-20; *(4)* Lv 18, 16; Mc 6, 18; *(5)* Mt 21, 26; Mc 6, 20; Lc 20, 6; *(6)* Pr 5, 5; Mc 6, 21; *(7)* Os 4, 11; 7, 5; Mc 6, 22-23; *(8)* Mc 6, 24; *(11)* Mc 6, 26-28; Lc 9, 9; *(12)* 1 Rg 22, 21; Mc 6, 29; *(13)* Mc 6, 32-33; Lc 9, 10; In 6, 1; *(14)* Mc 6, 34; Lc 9, 11; In 6, 2, 5; *(15)* Nm 11, 21; Pr 29, 25; Mc 6, 35-36; *(16)* Mc 6, 37; Lc 9, 13; *(17)* Mc 6, 38; Lc 9, 13; In 6, 9; *(19)* Jd 7, 19; Mc 6, 39-41; 8, 7; In 6, 10-11;

1 Prezenţa lui Iisus le devenise prilej de poticnire, piatră de scandal.

2 Irod Antipa, guvernatorul Galileii, fiul lui Irod cel Mare. După ce-şi alungase prima soţie, s'a căsătorit cu cumnata sa Irodiada (care, de altfel, îi era şi nepoată) în timp ce fratele lui încă trăia.

3 De la Iosif Flaviu ştim că se numea Salomeea.

4 Mergând de-a lungul ţărmului, după corabia ce se mişca în larg.

20 Şi au mâncat toţi şi s'au săturat; şi au strâns rămăşiţele de fărâmituri, douăsprezece coşuri pline.

21 Iar cei ce mâncaseră erau ca la cinci mii de bărbaţi, afară de femei şi de copii[1].

22 Şi îndată Iisus i-a silit pe ucenici să intre în corabie şi să treacă înaintea Lui pe ţărmul celălalt, până ce El va da drumul mulţimilor.

23 Şi dând drumul mulţimilor, S'a suit în munte, ca să Se roage în deosebi[2]. Şi făcându-se seară, era singur acolo.

24 Iar corabia era la multe stadii departe de ţărm, fiind învăluită de valuri, căci vântul era împotrivă.

25 Iar la a patra strajă din noapte[3], Iisus a venit la ei umblând pe mare.

26 Văzându-L umblând pe mare, ucenicii s'au înspăimântat, zicând că este nălucă, şi de frică au strigat.

27 Dar El le-a vorbit îndată zicând: Îndrăzniţi, Eu sunt; nu vă temeţi!

28 Iar Petru, răspunzând, a zis: Doamne, dacă eşti Tu, porunceşte să vin la Tine pe apă.

29 El i-a zis: Vino! Iar Petru, coborîndu-se din corabie, a mers pe apă şi a venit la Iisus.

30 Dar văzând vântul puternic, s'a înfricoşat şi, începând să se scufunde, a strigat zicând: Doamne, scapă-mă!

31 Iar Iisus, întinzându-Şi îndată mâna, l-a apucat şi i-a zis: Puţin-credinciosule, de ce te-ai îndoit?

32 Şi suindu-se ei în corabie, vântul s'a potolit.

33 Iar cei din corabie I s'au închinat zicând: Cu adevărat, Tu eşti Fiul lui Dumnezeu!

34 Şi, trecând marea, au venit pe uscat în Ghenizaret.

35 Şi cunoscându-L oamenii locului, au trimis veste în tot ţinutul acela şi au adus la El pe toţi bolnavii.

36 Şi-L rugau ca ei să se atingă doar de poala hainei Lui; şi câţi se atingeau, se vindecau.

CAPITOLUL 15

Spălarea mâinilor. Ce-l spurcă pe om.
Vindecarea fiicei cananeencei.
A doua înmulţire a pâinilor.

1 Atunci fariseii şi cărturarii din Ierusalim au venit la Iisus şi I-au zis:

2 De ce calcă ucenicii tăi datina bătrânilor?: că nu-şi spală mâinile când mănâncă[4].

3 Iar El, răspunzând, le-a zis: Dar voi de ce călcaţi porunca lui Dumnezeu de dragul datinei voastre?

4 Că Dumnezeu a zis: **Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta**, iar **cel ce va grăi de rău pe tatăl său ori pe mama sa să fie pedepsit cu moarte.**

(20) 1 Rg 9, 13; Sir 18, 25; Mc 6, 42-43; 8, 19; Lc 9, 17; In 6, 12; *(21)* Mc 6, 44; Lc 9, 14;(22) In 6, 17; *(23)* Mc 6, 46-47; In 6, 15; *(24)* Mc 6, 48; In 6, 18; *(25)* Iov 9, 8; Mc 6, 48; In 6, 19; *(26)* Mc 6, 49; *(27)* In 6, 20; (30) Mt 8, 25; *(31)* Mt 8, 26; Iac 1, 6; *(32)* Ps 106, 29; Iona 1, 15; Mt 8, 26; Mc 6, 51; *(33)* Lc 4, 41; 9, 20; In 1, 49; *(34)* Mc 6, 53; *(35)* Mc 6, 54-55; Lc 6, 18; *(36)* Mc 3, 10; 6, 56; Lc 6, 19. CAP. 15 – *(1)* Mc 7, 1; *(2)* Mc 7, 2-5; Lc 11, 38; Col 2, 8; *(3)* Lv 18, 3; Nm 15, 40; Mc 7, 9; Lc 11, 39; *(4)* Iş 20, 12; 21, 17; Lv 19, 3; 20, 9; Dt 5, 16; Pr 20, 20; Sir 3, 7-9; Mc 7, 10; Ef 6, 1-3;

1 Minunea se leagă lăuntric, duhovniceşte, cu evenimente similare din Vechiul Testament, precum mana din pustie (Iş 16) sau untdelemnul lui Elisei (4 Rg 4, 1-7) şi-L prefigurează pe Hristos ca Pâine a Vieţii (In 6, 35), hrana euharistică. Într'o rugăciune liturgică asupra Trupului euharistic al Domnului se spune: "Mielul lui Dumnezeu (...) Cel Ce Se mănâncă pururea şi niciodată nu Se sfârşeşte".

2 Să Se roage nu numai singur, ci şi în mod special, aşa cum o face mai ales în pragul marilor evenimente din viaţa Sa, păstrând astfel permanenta comuniune cu Tatăl.

3 Între orele 3 şi 6 după miezul nopţii.

4 Literal: când mănâncă pâine. E vorba de spălarea rituală a mâinilor, care ajunsese o simplă formalitate bigotă.

5 Voi însă spuneţi: Cel ce i-ar zice tatălui său ori mamei sale: Darul cu care aş putea să te ajut I l-am dăruit lui Dumnezeu,

6 acela poate să nu cinstească pe tatăl său ori pe mama sa. Aşadar, aţi desfiinţat porunca lui Dumnezeu de dragul datinei voastre.

7 Făţarnicilor, bine a proorocit despre voi Isaia, când a zis:

8 **Poporul acesta se apropie de Mine cu gura şi Mă cinsteşte cu buzele, dar inima lui este departe de Mine.**

9 **Şi zadarnic Mă cinsteşte învăţând învăţături care sunt porunci omeneşti.**

10 Şi chemând la Sine mulţimile, le-a zis: Ascultaţi şi înţelegeţi:

11 Nu ceea ce intră în gură îl spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea îl spurcă pe om.

12 Atunci apropiindu-se ucenicii, I-au zis: Ştii că fariseii, auzind acest cuvânt, s'au scandalizat?

13 Iar El, răspunzând, a zis: Orice răsad pe care nu l-a sădit Tatăl Meu Cel ceresc va fi smuls din rădăcină.

14 Lăsaţi-i; sunt călăuze oarbe orbilor; şi dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă.

15 Şi Petru, răspunzând, I-a zis: Lămureşte-ne parabola aceasta.

16 Iar El a zis: Chiar şi voi sunteţi nepricepuţi?

17 Nu înţelegeţi că tot ce intră în gură se duce în pântece şi iese afară?

18 Dar cele ce ies din gură pornesc din inimă, şi acelea sunt cele ce-l spurcă pe om.

19 Că din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, hoţii, mărturii mincinoase, defăimări.

20 Acestea sunt cele ce-l spurcă pe om; dar a mânca fără să-şi fi spălat mâinile, asta nu-l spurcă pe om.

21 Şi ieşind de acolo, Iisus a plecat în părţile Tirului şi ale Sidonului.

22 Şi iată, ieşind o femeie cananeeancă din hotarele acelea, striga zicând: Miluieşte-mă, Doamne, Fiul lui David!, fiica mea este rău chinuită de demon.

23 El însă nu i-a răspuns nici un cuvânt. Şi apropiindu-se ucenicii Săi, Îl rugau zicând: Eliberează-o, că strigă în urma noastră.

24 Iar El, răspunzând, a zis: Nu sunt trimis decât la oile cele pierdute ale casei lui Israel.

25 Iar ea, venind, I se închina zicând: Doamne, ajută-mă!

26 El însă, răspunzând, i-a zis: Nu este bine să iei pâinea copiilor şi s'o arunci câinilor[1].

27 Iar ea a zis: Da, Doamne, dar şi câinii mănâncă din fărâmiturile ce cad de la masa stăpânilor lor.

28 Atunci răspunzând Iisus, i-a zis: O, femeie, mare este credinţa ta; fie ţie precum voieşti! Şi s'a tămăduit fiica ei din ceasul acela.

29 Şi plecând Iisus de acolo, a venit lângă marea Galileii; şi suindu-Se în munte, a şezut acolo.

(6) Mc 7, 12-13; *(7)* Mc 7, 6; *(8)* Is 29, 13; Iz 33, 31; Os 7, 14; Am 5, 23; Mc 7, 6; *(9)* Dt 4, 2; Is 29, 13; Sir 34, 7-8; Mc 7, 7; *(10)* Mc 7, 14; *(11)* Mc 7, 15; Rm 14, 14; *(13)* In 15, 2; *(14)* Is 9, 15; 42, 19; Ir 5, 31; Lc 6, 39; *(15)* Ps 118, 68; Mc 7, 17; *(16)* Mt 16, 9; *(17)* Lv 11, 47; Is 17, 10-11; Mc 7, 19; 1 Co 6, 13; *(18)* Mc 7, 20; Iac 3, 6; *(19)* Fc 6, 5; 8, 21; Pr 6, 14; 23, 26; Mc 7, 21; *(20)* Mc 7, 23; *(21)* Mc 7, 24; *(22)* Mt 9, 27; Mc 7, 25; *(24)* Is 11, 12; 53, 4-6; Ir 50, 6; Iz 34, 5, 16; Za 11, 4; Mt 10, 6; Lc 19, 10; In 1, 11; *(26)* Mc 7, 27; *(27)* Mc 7, 28; *(28)* Mc 7, 29; *(29)* Mc 7, 31;

1 În mentalitatea vremii, Evreii erau "fiii" lui Dumnezeu, în timp ce păgânii erau consideraţi "câini". Iisus foloseşte acest limbaj nu spre a o jigni pe femeia străină, ci pentru a-i pune la încercare stăruinţa în credinţă şi'n rugăciune. Prin răspunsul ei, femeia şi le dovedeşte pe amândouă şi, în plus, smerenia, virtute crucială pentru dobândirea mântuirii.

30 Şi mulţimi numeroase au venit la El, având cu ei şchiopi, orbi, muţi, ciungi şi mulţi alţii şi i-au pus la picioarele Lui, iar El i-a vindecat,

31 încât mulţimea se minuna văzându-i pe muţi vorbind, pe ciungi sănătoşi, pe şchiopi umblând şi pe orbi văzând; şi-L slăveau pe Dumnezeul lui Israel.

32 Iar Iisus, chemându-i la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis: Milă Îmi este de mulţime, că iată sunt trei zile de când aşteaptă lângă Mine şi n'au ce să mănânce; şi nu vreau să le dau drumul flămânzi, ca să nu se istovească pe cale.

33 Şi ucenicii I-au zis: De unde să avem noi aici, în pustiu, atâtea pâini încât să săturăm atâta mulţime?

34 Şi Iisus i-a întrebat: Câte pâini aveţi? Ei au răspuns: Şapte şi câţiva peştişori.

35 Şi poruncind mulţimii să şadă pe pământ,

36 a luat cele şapte pâini şi peştii şi, mulţumind, a frânt şi le-a dat ucenicilor; iar ucenicii, mulţimilor.

37 Şi au mâncat toţi şi s'au săturat; şi au strâns şapte coşuri pline cu rămăşiţe de fărâmituri.

38 Iar cei ce au mâncat erau ca la patru mii de bărbaţi, afară de femei şi de copii.[1]

39 Şi după ce a dat drumul mulţimilor, S'a suit în corabie şi S'a dus în ţinutul Magdala.

CAPITOLUL 16

Semnul lui Iona. Aluatul fariseilor. Mărturisirea lui Petru. Cea dintâi vestire a Patimilor. Urmarea lui Hristos.

1 Şi apropiindu-se fariseii şi saducheii şi, ispitindu-L, I-au cerut să le arate semn din cer.

2 Iar El, răspunzând, le-a zis: Când se face seară, voi ziceţi: Va fi timp frumos, că e cerul roşu.

3 Iar dimineaţa ziceţi: Cerul e roşu-posomorît, aşa că azi va fi furtună. Făţarnicilor, faţa cerului ştiţi s'o tălmăciţi, dar semnele vremilor[2] nu puteţi.

4 Neam viclean şi desfrânat cere semn, şi semn nu i se va da, fără numai semnul lui Iona. Şi lăsându-i, a plecat.

5 Şi mergând ucenicii pe celălalt ţărm, uitaseră să ia pâine.

6 Iar Iisus le-a zis: Luaţi aminte şi feriţi-vă de aluatul fariseilor şi al saducheilor.

7 Iar ei cugetau în sinea lor zicând: N'am luat pâine!...

8 Dar Iisus, cunoscându-le gândul, le-a zis: Ce cugetaţi în voi înşivă, puţin-credincioşilor, că n'aţi luat pâine?

9 Încă nu înţelegeţi, nici nu vă aduceţi aminte de cele cinci pâini la cei cinci mii de oameni şi câte coşuri aţi luat?;

10 nici de cele şapte pâini la cei patru mii de oameni şi câte coşuri aţi luat?

(30) Is 29, 18; 35, 5; Lc 7, 22; (31) Mc 7, 37; Lc 7, 22; *(32)* Mc 8, 1-3; In 6, 5; *(33)* Nm 11, 13, 22; 4 Rg 4, 43; Mc 8, 4; *(34)* Dt 8, 18; Mt 16, 10; Mc 6, 38; 8, 5; In 6, 8-9; *(35)* Mc 8, 6; (37) Lv 26, 26; 4 Rg 4, 43; Mc 8, 8, 20; In 6, 11, 13; *(38)* Mc 8, 9; In 6, 10; *(39)* Mc 8, 10. CAP. 16 – *(1)* Mt 12, 38; Mc 8, 11; Lc 11, 16; In 2, 18; 4, 48; 6, 30; 1 Co 1, 22; *(2)* Lc 12, 54; *(3)* Ir 8, 7-8; Lc 12, 56; *(4)* Iona 1, 3; 2, 1; Mt 12, 39; Mc 8, 12; Lc 11, 29; *(5)* Mc 8, 14; *(6)* Mc 8, 15; Lc 12, 1; Ga 5, 8; *(7)* Mc 8, 16; *(8)* Mc 8, 17; *(9)* Mt 15, 16; In 6, 9; *(10)* Mt 15, 34; Mc 8, 20;

1 Unii comentatori (mai ales occidentali) inclină să creadă că istorisirea celor două înmulţiri ale pâinilor (vezi Mt 14, 15-21) relatează, de fapt, unul şi acelaşi eveniment, dar consemnat după două tradiţii diferite. Cu toate acestea, versetele 9 şi 10 din capitolul următor (Mt 16) se referă în mod explicit la amândouă.

2 Semnele timpului mesianic, minunile lui Iisus.

11 Cum de nu pricepeţi că nu despre pâine v'am vorbit, ci să vă feriţi de aluatul fariseilor şi al saducheilor?

12 Atunci au înţeles că nu le-a spus să se ferească de aluatul pâinii, ci de învăţătura fariseilor şi a saducheilor.[1]

13 Şi venind Iisus în părţile Cezareii lui Filip, i-a întrebat pe ucenicii Săi zicând: Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?

14 Iar ei au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul; alţii, Ilie; alţii, Ieremia sau unul dintre prooroci.[2]

15 Şi le-a zis: Dar voi, voi cine ziceţi că sunt?

16 Răspunzând Simon Petru, a zis: Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Cel viu!

17 Iar Iisus, răspunzând, i-a zis: Fericit eşti, Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ţi-au descoperit aceasta, ci Tatăl Meu Cel din ceruri.

18 Şi Eu îţi spun ţie că tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui.

19 Şi-ţi voi da cheile împărăţiei cerurilor, şi orice vei lega pe pământ va fi legat şi în ceruri, şi orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat şi în ceruri.[3]

20 Atunci le-a poruncit ucenicilor să nu spună nimănui că El este Hristosul.

21 De atunci a început Iisus să le arate ucenicilor Săi că El trebuie să meargă la Ierusalim şi să pătimească multe de la bătrâni şi de la arhierei şi de la cărturari şi să fie omorît şi a treia zi să învie.

22 Şi Petru, luându-L de-o parte, a început să-L dojenească zicându-I: Fie-Ţi milă de Tine, Doamne!, asta să nu Ţi se întâmple!

23 Iar El, întorcându-Se, i-a zis lui Petru: Mergi înapoia Mea, Satano!; piatră de poticnire-Mi eşti[4], că nu le cugeţi pe cele ale lui Dumnezeu, ci pe cele ale oamenilor!

24 Atunci Iisus le-a zis ucenicilor Săi: Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie.

(11) Mc 8, 21; *(12)* Ga 5, 8; *(13)* Dn 7, 13-14; Mc 8, 27; Lc 9, 18; *(14-15)* Mc 8, 28-29; Lc 9, 7-9, 20; *(16)* Mt 14, 33; Mc 3, 11; 8, 29; Lc 9, 20; In 1, 49; 6, 69; 11, 27; FA 8, 37; Evr 1, 2; *(17)* Mt 11, 25, 27; Ga 1, 16; *(18)* Is 33, 20; Mt 7, 25; Lc 22, 31-32; In 1, 42; 1 Ptr 2, 4; 1 Co 3, 11; Ef 2, 20; Ap 21, 14; *(19)* Mt 18, 18; In 20, 23; *(20)* Mc 8, 30; Lc 9, 21; *(21)* Mt 17, 22-23; 20, 18; Mc 8, 31; 9, 31; 10, 33; Lc 9, 22; *(22)* Mc 8, 32; *(23)* Mc 8, 33; Rm 8, 7; *(24)* Mt 10, 38; Mc 8, 34; Lc 9, 23; 14, 27; 1 Ptr 2, 21;

1 Aluatul dospeşte pâinea (vezi parabola de la 13, 33), dar poate s'o şi strice dacă e vechi şi nu mai fermentează, aşa cum va observa şi apostolul Pavel în 1 Co 5, 6.

2 În mentalitatea iudaică a vremii, apariţia unui nou profet însemna, de fapt, reactualizarea unui precursor. Profetismul este o obsesie a aşteptării mesianice; Ioan este luat drept Ilie, Iisus drept Ioan. Deşi Iisus nu-Şi revendică dimensiunea profetică, poporul Îl recunoaşte ca atare. Întrebarea lui Iisus provoacă o delimitare, mărturisită mai întâi de Petru şi demonstrată apoi de El Însuşi prin Schimbarea la Faţă, eveniment ce se va petrece în viitorul imediat (17, 1-8).

3 Întrebarea Li se adresase tuturor ucenicilor, iar Petru este purtătorul lor de cuvânt; Iisus pare a-i răspunde numai lui pentru că vrea să-i folosească numele (Petru=piatră) spre a defini soliditatea temeliei apostolice. Că puterea extraordinară de a lega şi dezlega pe pământ şi în ceruri le-a fost dată tuturor apostolilor o arată explicit textul din 18, 18, ca şi altele (In 20, 23). Ea se exercită în şi prin Biserica întemeiată de Hristos ca segment temporal al împărăţiei cerurilor.

4 Sensul primar al cuvântului grecesc **skándalon** (până acum tradus în româneşte prin "sminteală") este: piatră aşezată de cineva în drum, obstacol menit să-l facă pe altcineva să se împiedice şi să cadă (deci, piatră de poticnire). Prin devoţiunea sa temperamentală şi necontrolată, Petru = piatră-de-temelie (din versetul 18) devine Petru = piatră-de-poticnire, degradându-şi numele în negativul său semantic. E un joc de cuvinte şi semnificaţii pe care evanghelistul îl urmăreşte lucid (ca şi în 18, 6, pe aceeaşi relaţie: piatră-piatră). E sigur însă că, şi de data aceasta, Petru exprimă ceea ce gândesc şi simt toţi ceilalţi ucenici, ei fiind împreună cu toţii (spre deosebire de lepădarea sa de mai târziu, când apostolii sunt dispersaţi).

25 Fiindcă cel ce va vrea să-şi scape viaţa, O va pierde; dar cel ce-şi va pierde viaţa pentru Mine, O va afla.[1]

26 Pentru că ce-i va folosi omului dacă va câştiga lumea întreagă, dar sufletul şi-l va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?

27 Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; şi atunci îi va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

28 Adevăr vă grăiesc: Sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu-L vor vedea pe Fiul Omului venind întru împărăţia Sa.

CAPITOLUL 17

Schimbarea la Faţă. Vindecarea unui lunatic. A doua vestire a Patimilor. Darea pentru templu.

1 Şi după şase zile, Iisus i-a luat pe Petru şi pe Iacob şi pe Ioan, fratele acestuia, şi i-a dus pe un munte înalt[2], ei între ei.

2 Şi S'a schimbat la faţă înaintea lor; şi a strălucit faţa Lui ca soarele, iar veşmintele I s'au făcut albe ca lumina.

3 Şi iată, Moise şi Ilie li s'au arătat vorbind cu El.

4 Şi răspunzând Petru, I-a zis lui Iisus: Doamne, bine ne este să fim aici; dacă vrei, voi face aici trei colibe: Ţie una şi lui Moise una şi una lui Ilie.

5 În timp ce el încă vorbea, iată un nor luminos i-a umbrit pe ei şi iată glas din nor, zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Carele am binevoit; de Acesta să ascultaţi!

6 Şi auzind, ucenicii au căzut cu faţa la pământ şi s'au înspăimântat foarte.

7 Şi Iisus a venit la ei şi, atingându-i, le-a zis: Ridicaţi-vă şi nu vă temeţi!

8 Şi ridicându-şi ei ochii, nu au văzut pe nimeni, ci numai pe Iisus.

9 Şi pe când se coborau din munte, Iisus le-a poruncit zicând: Vedenia aceasta să n'o spuneţi nimănui până când Fiul Omului va învia din morţi.

10 Şi ucenicii L-au întrebat zicând: Pentru ce dar spun cărturarii că trebuie să vină mai întâi Ilie?

11 Iar El, răspunzând, a zis: Ilie, într-adevăr, va veni, şi pe toate le va aşeza din nou la locul lor;

12 Eu însă vă spun vouă că Ilie a şi venit, dar ei nu l-au cunoscut, ci au făcut cu el câte-au vrut; tot aşa va pătimi şi Fiul Omului de la ei.

13 Atunci au înţeles ucenicii că Iisus le-a vorbit de Ioan Botezătorul.

14 Şi mergând ei spre mulţime, s'a apropiat de El un om căzându-i în genunchi

(25) Mc 8, 35; Lc 9, 24; 17, 33; In 12, 25; *(26)* Ps 48, 7-8; Mc 8, 36; Lc 9, 25; *(27)* Ps 27, 5-6; 61, 10; Pr 24, 12; Ir 17, 10; 32, 19; Iz 33, 20; Dn 7, 10; Za 14, 5; Sir 17, 18; Mt 25, 31; Mc 8, 38; 13, 26; Lc 9, 26; Rm 2, 6; 2 Co 5, 10; Ap 2, 23; 19, 14; *(28)* Mc 8, 39; Lc 9, 27; CAP. 17 – *(1)* Mc 9, 1-2; Lc 9, 28; *(2)* Mc 9, 1-2; Lc 9, 29; In 1, 14; 2 Ptr 1, 16; *(3)* Mc 9, 4; Lc 9, 30; *(4)* Mc 9, 5; Lc 9, 33; *(5)* Dt 18, 15; Is 42, 1; Mt 3, 17; Lc 3, 22; 9, 35; In 5, 32; FA 3, 22; 2 Ptr 1, 17; *(6)* Jd 13, 20 Lc 9, 34; 2 Ptr 1, 18; *(7)* Dn 8, 18; *(8)* Lc 9, 36; *(9)* Mc 8, 30; 9, 9; Lc 9, 21; *(10)* Mal 3, 23; Mt 11, 14; Mc 9, 11; In 1, 21; *(11)* Mal 3, 24; Lc 1, 16; FA 3, 21; *(12)* Mc 9, 12; *(13)* Mt 14, 3, 10; *(14)* Mc 9, 14, 17; Lc 9, 38;

1 Bogat în conţinut, cuvântul grecesc **psyhé** însumează înţelesurile de: suflet, viaţă, persoană. Ca şi în textul din 10, 39 (vezi nota), sensul cuvântului viaţă este aici dublu, ceea ce s'ar traduce astfel: Cel ce ţine cu orice preţ să-şi salveze viaţa, acela îşi va pierde sufletul; iar cel ce-şi va pierde viaţa pentru Mine, acela îşi va salva (mântui) sufletul. În această lumină trebuie înţeles versetul următor, concluziv. (În literatura română, sintagma eminesciană "viaţa sufletului meu" nu este un pleonasm; Cartea Facerii (2, 7) îl defineşte pe omul creat de Dumnezeu drept **psyhèn zôosan**, adică suflet viu, persoană unică şi irepetabilă, dotată cu conştiinţă de sine).

2 După Tradiţie, Muntele Tabor.

15 şi zicând: Doamne, miluieşte pe fiul meu, că este lunatic şi pătimeşte rău, că deseori cade în foc şi deseori în apă;

16 şi l-am adus la ucenicii Tăi şi ei n'au fost în stare să-l vindece.

17 Iar Iisus, răspunzând, a zis: O, neam necredincios şi îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi?... Aduceţi-Mi-l aici!

18 Şi Iisus l-a certat şi demonul a ieşit din el şi copilul s'a vindecat din ceasul acela.

19 Atunci, apropiindu-se ucenicii de Iisus, L-au întrebat de-o parte: De ce noi n'am fost în stare să-l scoatem?

20 Iar Iisus le-a răspuns: Din pricina puţinei voastre credinţe; că adevăr vă grăiesc: Dacă aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici acolo!, şi se va muta şi nimic nu va fi vouă cu neputinţă.

21 Căci soiul acesta de demoni nu iese decât numai prin rugăciune şi prin post.

22 Întorcându-se ei din Galileea, Iisus le-a spus: Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor

23 şi-L vor omorî şi a treia zi va învia. Şi ei foarte s'au întristat.

24 Şi venind ei în Capernaum, s'au apropiat de Petru cei ce strâng dajdia şi i-au zis: Învăţătorul vostru nu plăteşte dajdia?

25 Ba da, a zis el. Şi intrând el în casă, Iisus i-a luat-o înainte zicând: Ce părere ai, Simone?: Regii pământului de la cine iau dajdie sau bir? de la fiii lor, sau de la străini?

26 El I-a zis: De la străini. Iar Iisus i-a zis: Iată dar că fiii sunt scutiţi[1].

27 Dar ca să nu le fim lor piatră de poticnire, mergi la mare, aruncă undiţa, ia peştele care va ieşi întâi şi, deschizându-i gura, vei găsi un statir[2]. Pe acela luându-l, dă-l lor, pentru Mine şi pentru tine.

CAPITOLUL 18

Copilul, chip al desăvârşirii. Parabola oii rătăcite. Tu şi fratele tău. Puterea de a lega şi dezlega păcatele. De câte ori să-l ierţi pe aproapele tău. Parabola celor doi datornici.

1 În ceasul acela s'au apropiat ucenicii de Iisus zicându-I: Cine oare este mai mare întru împărăţia cerurilor?

2 Şi El, chemând la Sine un copil, l-a pus în mijlocul lor

3 şi le-a zis: Adevăr vă spun: De nu vă veţi reveni şi nu veţi fi precum copiii, nu veţi intra în împărăţia cerurilor[3].

4 Dar cel ce se va smeri pe sine ca acest copil, acela este mai mare întru împărăţia cerurilor.

5 Şi cel ce va primi un copil ca acesta întru numele Meu, pe Mine Mă primeşte.

6 Dar celui ce-i va fi piatră de poticnire unuia dintr'aceştia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi să-şi atârne de gât o piatră de moară şi să se înece în adâncul mării.

(15) Mc 9, 18, 22; *(16)* Lc 9, 40; *(17)* Mc 9, 19; *(18)* Lc 9, 42; *(19)* Mc 9, 28; *(20)* Iov 9, 5; Mt 21, 21; Mc 9, 23; 11, 23; Lc 17, 6; *(21)* Mc 9, 29; *(22)* Mc 8, 31; 9, 31; 10, 33; Lc 9, 22, 44; 24, 7; *(23)* Is 53, 8; Mt 16, 21; 20, 19; Lc 9, 22; *(24)* Iş 30, 13. CAP. 18 – *(1-2)* Mc 9, 33-36; Lc 9, 46-47; 22, 24; *(3)* Mt 19, 14; Mc 10, 15; Lc 18, 16-17; *(4)* Mc 10, 14; 1 Co 14, 20; *(5)* Mt 10, 40; Mc 9, 37; Lc 9, 48; *(6)* Mc 9, 42; Lc 17, 1-2; Rm 14, 13;

1 Iisus este Fiul lui Dumnezeu, iar apostolii sunt fraţii Săi, deci au aceeaşi calitate de fii ai Tatălui ceresc.

2 Monedă de argint.

3 A te purifica, a-ţi primeni sufletul, a-ţi redobândi starea de nevinovăţie a copilăriei.

7 Vai lumii, din pricina poticnirilor! Că poticnirile trebuie să vină, dar vai omului aceluia prin care vine poticnirea!

8 Iar dacă mâna ta sau piciorul tău îţi devine piatră de poticnire, taie-l şi aruncă-l de la tine; că mai bine-ţi este să intri în Viaţă[1] ciung sau şchiop decât să ai două mâini sau două picioare şi să fii aruncat în focul cel veşnic.

9 Şi dacă ochiul tău îţi devine piatră de poticnire, scoate-l şi aruncă-l de la tine; că mai bine-ţi este să intri în Viaţă cu un singur ochi decât să ai doi ochi şi să fii aruncat în gheena focului[2].

10 Luaţi seama să nu dispreţuiţi pe vreunul din aceştia mici; că vă spun Eu vouă că îngerii lor din ceruri pururea văd faţa Tatălui Meu Care este în ceruri;

11 fiindcă Fiul Omului a venit să-l mântuiască pe cel pierdut.

12 Ce părere aveţi?: Dacă un om are o sută de oi şi una din ele se rătăceşte, nu le lasă el oare în munţi pe cele nouăzeci şi nouă şi, ducându-se, o caută pe cea rătăcită?

13 Şi dacă se întâmplă s'o găsească, adevăr vă grăiesc că se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci şi nouă care nu s'au rătăcit.

14 Tot astfel, vrerea Tatălui vostru Celui din ceruri nu aceasta este, să piară vreunul din aceştia mici.

15 De-ţi va greşi fratele tău, mergi, mustră-l numai între tine şi el. Şi de te va asculta, l-ai câştigat pe fratele tău.

16 Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, pentru ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot ce se spune.

17 Şi de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar dacă nici de Biserică nu va asculta, să-ţi fie ca un păgân şi ca un vameş[3].

18 Adevăr vă grăiesc: Oricâte veţi lega pe pământ vor fi legate şi în cer, şi oricâte veţi dezlega pe pământ vor fi dezlegate şi în cer.

19 Vă mai spun că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ asupra unui lucru pe care-l vor cere, li se va da lor de către Tatăl Meu Cel Ce este în ceruri.

20 Că unde sunt doi sau trei adunaţi întru numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor.

21 Atunci Petru, apropiindu-se de El, I-a zis: Doamne, de câte ori va greşi fratele meu faţă de mine şi eu îi voi ierta? oare până de şapte ori?

22 Iisus i-a zis: Nu-ţi spun că până de şapte ori, ci până de şaptezeci de ori câte şapte.

23 De aceea, asemănatu-s'a împărăţia cerurilor cu un împărat care a vrut să se socotească cu slugile sale.

24 Şi începând el să facă socoteala, i s'a adus un datornic cu zece mii de talanţi.

(7) Sol 4, 12; Mt 26, 24; Lc 17, 1; Rm 14, 13; 1 Co 11, 19; *(8)* Mt 5, 29-30; Mc 9, 43-45; *(9)* Dt 13, 5-10; Ps 118, 37; Mt 5, 29; Mc 9, 47; *(10)* 1 Rg 6, 16; Ps 33, 8; Iov 1, 6; Tob 3, 16; Evr 1, 14; Ap 8, 2; *(11)* Mt 10, 6; Mc 2, 17; Lc 9, 56; 19, 10; In 3, 17; 12, 47; 1 Tim 1, 15; *(12)* Ir 50, 6; Iz 34, 4, 11; Lc 15, 4; *(13)* Lc 15, 5-7; *(14)* Lc 15, 7-10; 2 Ptr 3, 9; *(15)* Lv 19, 17; Sir 19, 14; Lc 17, 3; Iac 5, 19-20; *(16)* Dt 17, 6; In 8, 17; 2 Co 13, 1; Evr 10, 28; *(17)* 1 Co 5, 11; 2 Tes 3, 6, 14; *(18)* Mt 16, 19; In 20, 23; *(19)* 1 In 3, 22; 5, 14; *(20)* Lc 24, 15; *(21)* Mt 6, 12; Lc 17, 3-4; *(22)* Lv 25, 39; Mt 6, 14; Mc 11, 25-26; Lc 17, 4-5; Col 3, 13; *(23)* 4 Rg 4, 1;

1 În viaţa veşnică.

2 În versetele 8 şi 9, sens alegoric; hiperbolă folosită de Iisus spre a sublinia gravitatea încercării sau izbutirii de a întina puritatea unei fiinţe nevinovate.

3 Biserica: adunarea obştească din care fac parte, în speţă, împricinaţii. Ultima instanţă în care dialogul mai este posibil. Dacă încercarea de reconciliere eşuează şi la acest nivel, nu mai rămâne decât totala ignorare a celui îndărătnic, ca şi cum el nu i-ar mai aparţine comunităţii.

25 Dar neavând acela cu ce plăti, stăpânul său a poruncit să-l vândă pe el, şi pe femeia lui şi toate câte are, ca să plătească.

26 Deci, căzând sluga aceea în genunchi, i se închina zicând: Doamne, mai îngăduieşte-mă şi-ţi voi plăti tot.

27 Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul şi i-a iertat datoria.

28 Dar, ieşind, sluga aceea a găsit pe unul din cei ce slujeau împreună cu el şi care-i datora o sută de dinari. Şi punând mâna pe el, îl sugruma zicând: Plăteşte-mi ce eşti dator!

29 Şi căzându-i la picioare cel ce era slugă ca şi el, îl ruga zicând: Mai îngăduieşte-mă şi-ţi voi plăti...

30 Dar el n'a vrut, ci mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria.

31 Iar celelalte slugi, văzând cele petrecute, s'au întristat foarte şi, venind, i-au spus stăpânului toate cele întâmplate.

32 Atunci, chemându-l stăpânul său, i-a zis: Slugă vicleană, toată datoria aceea ţi-am iertat-o, fiindcă m'ai rugat.

33 Nu trebuia oare ca şi tu să ai milă de cel ce este slugă împreună cu tine, aşa cum am avut eu milă de tine?

34 Şi mâniindu-se stăpânul său, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria.

35 Aşa vă va face vouă şi Tatăl Meu Cel ceresc dacă nu veţi ierta fiecare fratelui său, din toată inima.

CAPITOLUL 19

Despre desfacerea căsătoriei. Iisus binecuvintează copiii. Tânărul bogat.

1 Şi a fost că după ce Iisus a sfârşit cuvintele acestea, a plecat din Galileea şi a venit în hotarele Iudeii, peste Iordan.

2 Şi au mers după El mulţimi numeroase şi i-a vindecat pe ei acolo.

3 Şi au venit la El fariseii, ispitindu-L şi zicând: Se cuvine oare ca omul să-şi lase femeia dintr'o pricină oarecare?

4 Iar El, răspunzându-le, a zis: N'aţi citit că Acela Care i-a făcut de la'nceput, **bărbat şi femeie i-a făcut?**,

5 şi a zis: **Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa şi cei doi vor fi un trup**;

6 aşa încât nu mai sunt doi, ci un singur trup. Deci, ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă.

7 Ei I-au zis: Atunci, de ce Moise a rânduit **să-i dea carte de despărţire şi s'o lase**?

8 El le-a zis: Din pricina învârtoşării inimii voastre v'a dat voie Moise să vă lăsaţi femeile, dar la'nceput n'a fost aşa.

9 Iar Eu vă spun că, în afară de vina desfrânării, oricine-şi va lăsa femeia şi va lua alta, săvârşeşte adulter; şi cel ce a luat-o pe cea lăsată, adulter săvârşeşte.

10 Ucenicii I-au zis: Dacă aşa este starea omului faţă de femeie, atunci nu e de folos să se însoare.

11 Iar El le-a zis: Nu toţi pricep acest cuvânt, ci aceia cărora le este dat.

(33) Iac 2, 13; *(35)* Mt 5, 25; 6, 12-15; Mc 11, 25-26. CAP. 19 – *(1)* Mc 10, 1; In 10, 40; *(2)* Mt 12, 15; *(3)* Mc 10, 2; *(4)* Fc 1, 27; 5, 2; Mal 2, 14-15; Mc 10, 6; *(5)* Fc 2, 24; Mc 10, 7-8; 1 Co 6, 16; Ef 5, 31; *(6)* Mc 10, 9; 1 Co 7, 10; *(7)* Dt 24, 1; Mt 5, 31; Mc 10, 4; *(8)* Dt 20, 14; Mc 10, 5; *(9)* Mt 5, 32; Mc 10, 11; Lc 16, 18; *(10)* Pr 21, 19; 1 Co 7, 32; *(11)* 1 Co 7, 2-9;

12 Că sunt fameni care s'au născut aşa din pântecele maicii lor; sunt fameni pe care oamenii i-au făcut fameni; şi sunt fameni care s'au făcut ei înşişi fameni de dragul împărăţiei cerurilor. Cine poate înţelege, să înţeleagă.[1]

13 Atunci I-au adus copii, ca să-Şi pună mâinile pe ei şi să Se roage; dar ucenicii îi certau.

14 Iar Iisus a zis: Lăsaţi copiii şi nu-i opriţi să vină la Mine, că a unora ca aceştia este împărăţia cerurilor.

15 Şi, punându-Şi mâinile pe ei, a plecat de acolo.

16 Şi iată, un tânăr a venit la El şi I-a zis: Învăţătorule bun, ce bine să fac ca să am viaţă veşnică?

17 Iar El a zis: De ce-Mi spui bun? Nimeni nu este bun, fără numai Unul Dumnezeu. Iar dacă vrei să intri în Viaţă, păzeşte poruncile.

18 El I-a zis: Care? Iar Iisus i-a zis: **Să nu ucizi, să nu te desfrânezi, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb;**

19 **cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta şi să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.**

20 Tânărul I-a zis: Pe toate acestea le-am păzit din tinereţea mea. Ce-mi lipseşte?

21 Iisus i-a zis: Dacă vrei să fii desăvârşit, du-te, vinde-ţi averile, dă-le săracilor şi vei avea comoară în cer; şi vino de-Mi urmează Mie.

22 Dar tânărul, auzind cuvântul acesta, a plecat întristat, căci avea multe avuţii.

23 Iar Iisus a zis către ucenicii Săi: Adevărat vă spun că cu greu va intra un bogat în împărăţia cerurilor.

24 Şi vă mai spun: Mai lesne e să treacă o cămilă prin urechile acului decât să intre un bogat în împărăţia lui Dumnezeu.

25 Auzind acest cuvânt, ucenicii tare s'au mirat şi au zis: Atunci, cine poate să se mântuiască?...

26 Iar Iisus, privind drept la ei, le-a zis: Aceasta e cu neputinţă la oameni, dar la Dumnezeu toate sunt cu putinţă.

27 Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: Iată, noi pe toate le-am lăsat şi Ţi-am urmat Ţie. Deci, nouă ce ne va fi?

28 Iar Iisus le-a zis: Adevăr vă spun că voi, cei ce Mi-aţi urmat Mie, la naşterea din nou a lumii, când Fiul Omului va şedea pe tronul slavei Sale, veţi şedea şi voi pe douăsprezece tronuri, judecând[2] pe cele douăsprezece seminţii ale lui Israel.

29 Şi oricine a lăsat fraţi sau surori sau tată sau mamă sau femeie sau ţarini sau case pentru numele Meu, însutit va primi şi viaţa veşnică va moşteni.

30 Şi mulţi dintre cei dintâi vor fi la urmă, şi cei de la urmă vor fi întâi.

(12) Is 56, 3; Sol 3, 14; 1 Co 7, 7; *(13)* Mc 10, 13; Lc 18, 15; *(14)* Mt 18, 3; Lc 17, 16; *(15)* Fc 48, 14; Mc 10, 16; *(16)* Mc 10, 17; Lc 10, 25; 18, 18; *(17)* Dt 6, 25; 1 Rg 2, 2; Sir 15, 15; Mc 10, 18; Iac 1, 17; *(18)* Iş 20, 13-16; Dt 5, 17-20; Mt 5, 21; Mc 10, 19; *(19)* Iş 20, 12; Lc 18, 20; *(20)* Mc 10, 20; Lc 16, 9; 18, 21; *(21)* Mt 6, 20; Mc 10, 21-22; Lc 12, 33; FA 2, 45; *(22)* Ps 61, 10; Lc 18, 23; *(23)* Pr 11, 23; Mc 10, 23-24; Lc 18, 24; *(24)* Lc 6, 24; 18, 25; *(25)* Mc 10, 26; Lc 18, 26; *(26)* Fc 18, 14; Iov 42, 2; Ir 32, 17; Za 8, 6; Mc 10, 27; Lc 1, 37; 18, 27; *(27)* Dt 33, 9; Mt 4, 20; Mc 10, 28; Lc 5, 11; 18, 28; *(28)* Sol 3, 8; Lc 22, 28-30; 1 Co 6, 2; Ap 3, 21; 20, 4; *(29)* Mc 10, 29-30; Lc 18, 29-30; *(30)* Mt 20, 16 Mc 10, 31; Lc 13, 30.

1 După ce a menţionat cele două stări de castitate involuntară, Iisus statuează fecioria voluntară, abstinenţa perpetuă a celor ce vor să se dedice în întregime vieţii duhovniceşti.

2 În sens biblic: conducând, guvernând, fiind mai mare peste; dar şi: participând la Judecata viitoare, împreună cu Dreptul Judecător.

CAPITOLUL 20

Parabola lucrătorilor tocmiţi la vie. A treia vestire a Patimilor. Mama fiilor lui Zevedeu; cearta pentru întâietate. Vindecarea celor doi orbi.

1 Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor cu un om stăpân de casă, care a ieşit dis-de-dimineaţă să tocmească lucrători la via sa.

2 Şi învoindu-se cu lucrătorii pentru un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

3 Şi ieşind pe la ceasul al treilea, a văzut pe alţii stând în piaţă fără lucru.

4 Şi le-a zis acelora: Mergeţi şi voi în vie, şi vă voi da ceea ce va fi dreptul vostru.

5 Iar ei s'au dus. Ieşind el iarăşi pe la ceasul al şaselea şi al nouălea, a făcut tot aşa.

6 Ieşind pe la ceasul al unsprezecelea, a găsit pe alţii stând fără lucru şi le-a zis: De ce aţi stat aici toată ziua fără lucru?

7 Ei i-au zis: Fiindcă nimeni nu ne-a tocmit. El le-a zis: Duceţi-vă şi voi în vie şi veţi primi ceea ce va fi dreptul vostru.

8 Făcându-se seară, stăpânul viei i-a spus îngrijitorului: Cheamă-i pe lucrători şi dă-le plata, începând cu cei de la urmă până la cei dintâi.

9 Venind cei din ceasul al unsprezecelea, au primit câte un dinar.

10 Şi venind cei dintâi, au socotit că vor lua mai mult, dar au primit şi ei tot câte un dinar.

11 Şi după ce au primit, cârteau împotriva stăpânului casei

12 zicând: Aceştia de la urmă au lucrat un ceas şi i-ai făcut deopotrivă cu noi, care am dus greul zilei şi arşiţa...

13 Iar el, răspunzând, i-a zis unuia din ei: Prietene, nu-ţi fac nedreptate. Oare nu pentru un dinar te-ai învoit cu mine?

14 Ia-ţi ce este al tău şi pleacă. Vreau eu ca acestuia de la urmă să-i dau cât şi ţie;

15 oare nu am dreptul să fac cu ale mele ce vreau eu?; sau este ochiul tău rău pentru că sunt eu bun?

16 Aşa vor fi cei de la urmă întâi şi cei dintâi la urmă; că mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi.

17 Şi suindu-Se Iisus la Ierusalim, i-a luat pe cei doisprezece ucenici numai cu El şi le-a spus pe cale:

18 Iată, ne suim la Ierusalim, şi Fiul Omului va fi dat în mâna arhiereilor şi a cărturarilor, şi-L vor osândi la moarte;

19 şi-L vor da pe mâna păgânilor, ca să-L batjocorească şi să-L biciuiască şi să-L răstignească, dar El a treia zi va învia.

20 Atunci s'au apropiat de El mama fiilor lui Zevedeu împreună cu fiii ei, închinându-se şi cerând ceva de la El.

21 Iar El i-a zis: Ce voieşti? Ea I-a răspuns: Zi ca aceşti doi fii ai mei să şadă unul de-a dreapta şi altul de-a stânga Ta întru împărăţia Ta.

22 Dar Iisus, răspunzând, a zis: Nu ştiţi ce cereţi. Puteţi oare să beţi paharul pe care-l voi bea Eu şi să vă botezaţi cu botezul cu care Eu Mă botez? Iar ei I-au zis: Putem.

CAP. 20 – *(1)* Ne 9, 3; Mt 21, 33; *(8)* Ap 22, 12; *(15)* Fc 4, 6; *(16)* Mt 19, 30; 22, 14; Mc 10, 31; Lc 13, 30; *(17)* Mc 10, 32; Lc 18, 31; *(18)* Mt 16, 21; Mc 10, 33; Lc 18, 31-32; *(19)* Is 53, 4; Mt 17, 23; Mc 10, 33-34; Lc 9, 22; In 18, 28, 32; 19, 1; *(20)* Mc 10, 35; *(21)* Sir 7, 4; Mc 10, 36-37; *(22)* Mt 26, 39, 42; Mc 10, 38-40; 14, 35;

23 Şi El le-a zis: Paharul Meu îl veţi bea şi cu botezul cu care Eu Mă botez vă veţi boteza, dar a şedea de-a dreapta şi de-a stânga Mea nu este al Meu a da, ci se va da celor pentru care s'a pregătit de către Tatăl Meu.

24 Şi auzind cei zece, s'au mâniat pe cei doi fraţi.

25 Dar Iisus, chemându-i, le-a zis: Ştiţi că ocârmuitorii neamurilor domnesc peste ele şi cei mari le stăpânesc.

26 Nu tot aşa va fi între voi, ci acela care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru;

27 şi acela care va vrea să fie întâiul între voi, să vă fie vouă slugă;

28 precum nici Fiul Omului n'a venit să I se slujească, ci El să slujească şi să-Şi dea viaţa răscumpărare pentru mulţi.

29 Şi ieşind ei din Ierusalim, mulţime mare venea în urma Lui.

30 Şi iată doi orbi care şedeau lângă drum, auzind că trece Iisus au strigat zicând: Miluieşte-ne, Doamne, Fiul lui David!

31 Dar mulţimea îi certa, ca să tacă; ei însă şi mai tare strigau zicând: Miluieşte-ne, Doamne, Fiul lui David!

32 Şi Iisus, oprindu-Se, i-a chemat şi le-a zis: Ce voiţi să vă fac?

33 Ei i-au zis: Doamne, să se deschidă ochii noştri!

34 Şi făcându-I-se milă, Iisus S'a atins de ochii lor şi ei îndată au văzut şi I-au urmat Lui.

CAPITOLUL 21

Intrarea în Ierusalim. Alungarea vânzătorilor din templu. Smochinul neroditor. Întrebare asupra minunilor lui Iisus. Parabola celor doi fii. Parabola lucrătorilor celor răi.

1 Iar când s'au apropiat de Ierusalim şi au venit la Betfaghe, spre Muntele Măslinilor, atunci Iisus a trimis doi ucenici

2 spunându-le: Mergeţi în satul care este în faţa voastră şi îndată veţi găsi o asină legată şi un mânz cu ea; dezlegaţi-o şi aduceţi-le la Mine.

3 Şi dacă vă va zice cineva ceva, îi veţi spune că ele îi trebuie Domnului; şi le va trimite îndată.

4 Iar aceasta s'a făcut ca să se plinească ceea ce s'a spus prin proorocul ce zice:

5 **Spuneţi fiicei Sionului: Iată, Împăratul tău vine la tine blând şi şezând pe asină, şi pe mânz, fiul celei de sub jug.**[1]

6 Mergând deci ucenicii şi făcând după cum le-a poruncit Iisus,

7 au adus asina şi mânzul şi şi-au pus pe ele veşmintele, iar El a şezut pe ele.

8 Şi cei mai mulţi din mulţime îşi aşterneau hainele în cale, iar alţii tăiau ramuri din copaci şi le aşterneau pe cale;

9 iar mulţimile care mergeau înainte-I şi cele ce veneau după El strigau zicând: Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel

(23) Lc 12, 50; (24-25) Mc 10, 41-42; Lc 22, 24-25; (26) Mt 23, 11; Mc 9, 35; 10, 43; 1 Ptr 5, 3; (27) Mc 10, 44; (28) Is 53, 11; Dn 9, 24; Mt 26, 28; Mc 10, 45; In 11, 51; Ga 1, 4; Flp 2, 7; 1 Tim 2, 6; Tit 2, 14; (29) Mc 10, 46; Lc 18, 35; (30) Mt 9, 27; Lc 18, 35; (31) Mc 10, 48; Lc 18, 35; (32) Lc 18, 40-41; (33) Ecc 11, 7; Mc 10, 50-51; Lc 18, 41; (34) Mc 10, 52; Lc 18, 43. CAP. 21 – (1) Za 14, 4-5; Mc 11, 1; Lc 19, 29; In 12, 12; (2) Mc 11, 2; Lc 19, 30; (3) Mc 11, 3; Lc 19, 31; (5) Is 62, 11; Za 9, 9; In 12, 15; (6) Mc 11, 4-6; Lc 19, 32; (7) 4 Rg 9, 13; Mc 11, 7; Lc 19, 35; In 12, 14; (8) Lv 23, 40; Mc 11, 8; Lc 19, 36; In 12, 13; (9) 3 Rg 1, 39; Ps 117, 26; Mt 23, 38; Mc 11, 10; Lc 13, 35; 19, 38; In 12, 13;

1 Iisus Îşi asumă profeţia lui Zaharia (9, 9) care-L vestea pe Mesia-Împăratul venind în umilinţă şi aducător de pace.

Ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus![1]

10 Şi intrând El în Ierusalim, toată cetatea s'a cutremurat zicând: Cine este Acesta?...

11 Iar mulţimile ziceau: Acesta este Iisus, proorocul din Nazaretul Galileii!

12 Şi a intrat Iisus în templu şi i-a dat afară pe toţi cei ce vindeau şi cumpărau în templu şi a răsturnat mesele schimbătorilor de bani şi scaunele celor ce vindeau porumbei

13 şi le-a zis: Scris este: **Casa Mea, casă de rugăciune se va chema**; dar voi aţi făcut-o peşteră de tâlhari[2].

14 Şi au venit la El în templu orbi şi şchiopi şi i-a vindecat.

15 Şi văzând arhiereii şi cărturarii lucrurile minunate pe care le-a făcut şi pe copiii care strigau în templu şi ziceau: Osana Fiului lui David!, s'au mâniat

16 şi I-au zis: Tu auzi ce zic aceştia? Iar Iisus le-a zis: Da. Oare niciodată n'aţi citit că **din gura pruncilor şi a celor ce sug Ţi-ai pregătit laudă?**

17 Şi, lăsându-i, a ieşit afară din cetate, la Betania, şi a rămas acolo peste noapte.

18 Iar dimineaţa, pe când Se întorcea în cetate, a flămânzit;

19 şi văzând un smochin lângă drum, S-a dus la el, dar în el n'a găsit nimic decât numai frunze, şi i-a zis: Rod să nu mai porţi în veac! Şi îndată smochinul s'a uscat.

20 Şi văzând aceasta, ucenicii s'au minunat zicând: Cum de s'a uscat smochinul dintr'o dată?...

21 Iar Iisus, răspunzând, le-a zis: Adevăr vă grăiesc: Dacă veţi avea credinţă şi nu vă veţi îndoi, veţi face nu numai ce s'a făcut cu smochinul, dar şi muntelui acestuia de-i veţi zice: Ridică-te şi aruncă-te în mare!, aşa va fi.

22 Şi pe toate câte le veţi cere rugându-vă cu credinţă, le veţi primi.

23 Şi venind El în templu, în timp ce învăţa s'au apropiat de El arhiereii şi bătrânii poporului şi I-au zis: Cu ce putere faci tu acestea? Şi cine ţi-a dat această putere?

24 Răspunzând, Iisus le-a zis: Vă voi întreba şi Eu pe voi un cuvânt, la care de-Mi veţi răspunde, vă voi spune şi Eu cu ce putere fac acestea:

25 Botezul lui Ioan, de unde a fost?: din cer, sau de la oameni? Iar ei cugetau în sinea lor zicând: De vom zice: Din cer!, ne va spune: Atunci, de ce nu i-aţi dat crezare?;

26 iar de vom zice: De la oameni!, ne temem de popor, fiindcă toţi îl au pe Ioan drept prooroc.

27 Şi ei, răspunzându-I lui Iisus, au zis: Nu ştim. El le-a zis: Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea...

(10) In 2, 13; (11) Lc 7, 16; 24, 19; (12) Dt 14, 23-25; Mc 11, 15; Lc 19, 45; In 2, 14; (13) 3 Rg 8, 43; Is 56, 7; Ir 7, 11; Mc 11, 17; Lc 19, 46; In 2, 16; (14) Is 35, 5-6; (15) Is 26, 11; Mc 11, 18; (16) Ps 8, 3; (17) Mc 11, 11, 19; In 11, 18; (18) Mc 11, 12; (19) Ir 8, 13; Mc 11, 13-14, 20-21; Lc 13, 6-7; (21) Mt 17, 20; Mc 11, 23; Lc 17, 6; Iac 1, 6; (22) Mt 7, 7; Mc 9, 23; 11, 34; In 14, 13; 15, 7; 1 In 3, 22; (23) Ag 2, 7; Mt 7, 29; Mc 11, 27; Lc 20, 1-2; (24) Mc 11, 29; Lc 20, 3; (25) Mc 11, 30; (26) Mt 14, 5; Mc 6, 20; 11, 32; Lc 20, 6; (27) Pr 26, 4; Mc 11, 33; Lc 20, 7-8;

1 Literal, cuvântul ebraic **hosanna**, preluat de limba greacă, înseamnă "Dumnezeu să (ne) mântuiască acum". Evoluând semantic, el devine termen de aclamaţie cu înţelesul: Mărire (să i se dea) lui Dumnezeu! Este clar că, adresată lui Iisus, aclamaţia Îi recunoaşte Acestuia atributul divin. "Întru numele Domnului" înseamnă fie reprezentant al lui Dumnezeu (deci, Dumnezeu Însuşi), fie investit cu autoritatea lui Dumnezeu. Prin "întru cei de sus" se înţeleg nivelele (sferele, mediile) cele mai înalte ale cerurilor duhovniceşti.

2 În spaţiul templului le era permis zarafilor să schimbe banii celor ce veneau din Diaspora şi negustorilor să vândă păsări pentru ofrandă. E clar însă că totul degenerase în abuz şi hoţie.

28 Dar ce părere aveţi?: Un om avea doi fii. Şi a mers la cel dintâi şi i-a zis: Fiule, du-te astăzi de lucrează în via mea.

29 Iar el, răspunzând, a zis: Nu vreau! Dar pe urmă, căindu-se, s'a dus.

30 Şi mergând la al doilea, i-a zis tot aşa. Iar acesta i-a răspuns: Mă duc, Doamne! Dar nu s'a dus.

31 Care din aceştia doi a făcut voia tatălui? Ei i-au zis: Cel dintâi. Zisu-le-a Iisus: Adevăr vă spun că vameşii şi desfrânatele merg înaintea voastră în împărăţia lui Dumnezeu.

32 Că a venit Ioan la voi în calea dreptăţii şi nu i-aţi dat crezare, ci vameşii l-au crezut şi desfrânatele; dar voi, văzându-l, nici după aceea nu v'aţi căit, ca să-i daţi crezare.

33 Ascultaţi altă parabolă: Era un om stăpân al casei sale, care a sădit vie; şi a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit turn şi a dat-o pe seama lucrătorilor, iar el s'a dus departe.

34 Iar când s'a apropiat vremea roadelor, şi-a trimis slujitorii la lucrători, ca să-i ia roadele;

35 dar lucrătorii, prinzându-i pe slujitori, pe unul l-au bătut, pe altul l-au omorît, iar pe altul l-au ucis cu pietre.

36 A mai trimis alţi slujitori, mai mulţi decât cei dintâi, şi tot aşa au făcut cu ei.

37 În cele din urmă l-a trimis la ei pe fiul său, zicând: De fiul meu se vor ruşina.

38 Dar lucrătorii viei, văzându-l pe fiu, au zis între ei: Acesta este moştenitorul; veniţi să-l omorîm şi să avem noi moştenirea lui!...

39 Şi, punând mâna pe el, l-au scos afară din vie şi l-au omorît.

40 Deci, când va veni stăpânul viei, ce le va face lucrătorilor acelora?

41 Iar ei I-au răspuns: Pe cei răi cu rău îi va pierde, iar via o va da altor lucrători, care-i vor da roadele la vremea lor.

42 Iisus le-a zis: Oare niciodată n'aţi citit în Scripturi: **Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului; de la Domnul s'a făcut aceasta şi minunată este în ochii noştri?**

43 De aceea vă spun: Lua-se-va de la voi împărăţia lui Dumnezeu şi i se va da neamului care-i va face roadele.

44 Cel ce va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cel pe care ea va cădea, îl va zdrobi.

45 Iar arhiereii şi fariseii, auzindu-I parabolele, au înţeles că despre ei vorbeşte.

46 Şi căutând să-L prindă, s'au temut de mulţime, pentru că Îl socotea prooroc.

CAPITOLUL 22

Parabola nunţii fiului de împărat. Dajdia cuvenită cezarului. Întrebare despre înviere. Marea poruncă din Lege. Mesia ca fiu şi Domn al lui David.

1 Şi răspunzând, Iisus le-a vorbit iarăşi în parabole zicând:

2 Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor omului împărat care i-a făcut nuntă fiului său.

(30) Iz 33, 31; *(31)* Lc 3, 12; 7, 29; *(32)* Mt 3, 1-13; Lc 3, 12; *(33)* Ps 79, 8; Cânt 8, 11-12; Is 5, 1-7; Ir 2, 21; Mc 12, 1; Lc 20, 9; *(34)* Cânt 8, 11; Lc 20, 10; *(35)* Ne 9, 26; Ir 37, 15; Mi 7, 6; Mt 5, 12; 22, 6, 23, 34. 37; Lc 20, 10; Evr 11, 35; *(36)* Mt 22, 4; Mc 12, 56; *(37)* Lc 20, 13; *(38)* Fc 37, 20; Ps 2, 2; Mt 26, 4; 27, 1; Mc 12, 7; Lc 20, 14; In 11, 53; *(39)* Mc 12, 8; Lc 20, 15; 22, 54; In 18, 12; Evr 13, 12; *(40)* Mc 12, 9; Lc 20, 15; *(41)* Lc 20, 16; 21, 24; *(42)* Ps 117, 22-23; Is 28, 16; Za 3, 9; Mc 12, 10; Lc 14, 24; 20, 17; FA 4, 11; 1 Ptr 2, 4, 6-7; *(44)* Is 8, 14; 60, 12; Dn 2, 34, 44; Za 12, 3; Lc 2, 34; 20, 18; Rm 9, 32-33; *(45)* Mc 12, 12; *(46)* Lc 19, 48; In 6, 14; 7, 40. CAP. 22 – *(2)* Cânt 3, 11; Is 25, 6; Lc 14, 16; Ap 19, 7;

3 Şi şi-a trimis slujitorii să-i cheme la nuntă pe cei poftiţi, dar ei n'au vrut să vină.

4 Din nou a trimis alţi slujitori, zicând: Spuneţi-le celor chemaţi: Iată, mi-am pregătit ospăţul; juncii mei şi cele îngrăşate s'au junghiat şi toate sunt gata. Veniţi la nuntă!

5 Dar ei, fără să ţină seama, s'au dus, unul la ţarina sa, altul la neguţătoria lui;

6 iar ceilalţi, punând mâna pe slujitorii săi, i-au batjocorit şi i-au omorît.

7 Şi auzind împăratul acela, s'a mâniat; şi trimiţându-şi oştile, i-au nimicit pe ucigaşii aceia, şi cetăţii lor i-au pus foc.

8 Atunci a zis către slujitorii săi: Nunta este gata, dar cei poftiţi n'au fost vrednici.

9 Mergeţi dar la răspântiile drumurilor şi pe câţi îi veţi găsi, chemaţi-i la nuntă.

10 Şi ieşind slujitorii aceia la răspântii, i-au chemat pe toţi câţi i-au găsit, şi răi, şi buni, şi s'a umplut casa nunţii de oaspeţi.

11 Iar împăratul, intrând să-şi vadă oaspeţii, a văzut acolo un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă

12 şi i-a zis: Prietene, cum de ai intrat aici fără să ai haină de nuntă[1]? El însă a tăcut.

13 Atunci împăratul a zis către slujitori: Legaţi-l de picioare şi de mâini, luaţi-l de aici şi aruncaţi-l în întunericul cel mai din afară! Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.

14 Că mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi.

15 Atunci mergând fariseii, au ţinut sfat ca să-L prindă pe El în cuvânt.

16 Şi au trimis la El pe ucenicii lor, împreună cu irodianii[2], zicând: Învăţătorule, ştim că eşti adevărat şi întru adevăr înveţi calea lui Dumnezeu şi nu-ţi pasă de nimeni, pentru că tu nu cauţi la faţa oamenilor.

17 Spune-ne deci nouă: Ce părere ai, se cuvine să dăm dajdie cezarului, sau nu?

18 Dar Iisus, cunoscându-le vicleşugul, le-a răspuns: De ce Mă ispitiţi, făţarnicilor?

19 Arătaţi-Mi banul dajdiei. Iar ei I-au adus un dinar.

20 Şi Iisus le-a zis: Ale cui sunt efigia şi inscripţia de pe el?

21 Ei au zis: Ale cezarului. Atunci El le-a zis: Daţi-i dar cezarului cele ce sunt ale cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu!

22 Şi auzind ei acestea s'au minunat şi, lăsându-L, s'au dus.

23 În ziua aceea s'au apropiat de El saducheii, cei ce spun că nu este înviere, şi L-au întrebat

24 zicând: Învăţătorule, Moise a zis: **Dacă cineva moare fără să fi avut copii, fratele său s'o ia de soţie pe femeia lui şi să-i ridice urmaşi fratelui său.**

25 Dar la noi erau şapte fraţi; şi cel dintâi s'a însurat şi a murit fără să aibă urmaşi, lăsând pe femeia sa fratelui său;

(3) Pr 9, 3-5; Lc 14, 17; (4) Mt 21, 36; *(5)* Lc 14, 17-20; *(6)* Mt 21, 35; *(7)* Lc 14, 21; 19, 27, 43; *(8)* Mt 10, 11-13; *(9)* Lc 14, 21; *(11)* Ps 44, 15; Is 61, 10; 2 Co 5, 3; Ap 16, 15; *(13)* Lc 13, 28; *(14)* Mt 20, 16; Mc 10, 31; Lc 14, 24; *(15)* Ps 40, 7; Ir 18, 19; Mc 12, 13; Lc 20, 20; *(16-17)* Mc 12, 14; Lc 20, 21-22; *(18-19)* Mc 12, 15; Lc 20, 23-24; *(21)* Pr 24, 21; Mc 12, 16-17; Lc 20, 25; Rm 13, 7; *(23)* Mc 12, 18; Lc 20, 27; FA 23, 8; *(24)* Fc 38, 8; Dt 25, 5; Rut 4, 10; Mc 12, 19; Lc 20, 28; *(25)* Mc 12, 20; Lc 20, 29;

1 Începând cu versetul 11, parabola îşi schimbă perspectiva şi se proiectează în eshatologie; cel ce a acceptat invitaţia lui Dumnezeu trebuie să aibă şi ţinuta corespunzătoare.

2 Partizanii politici ai dinastiei lui Irod, cei ce urmau să le denunţe Romanilor vorba nepotrivită pe care ar fi spus-o Iisus.

26 asemenea şi al doilea, şi al treilea, până la al şaptelea;

27 şi în urma tuturor a murit şi femeia.

28 La înviere, deci, a căruia dintre cei şapte va fi femeia? că toţi au avut-o de soţie.

29 Şi răspunzând Iisus, le-a zis: Rătăciţi neştiind Scripturile şi nici puterea lui Dumnezeu.

30 Că la înviere nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer.

31 Iar despre învierea morţilor, oare n'aţi citit ce vi s'a spus vouă de Dumnezeu cînd zice:

32 **Eu sunt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacob?** El nu este Dumnezeul morţilor, ci al viilor.

33 Iar mulţimile, ascultându-L, erau uimite de învăţătura Lui.

34 Şi auzind fariseii că El a închis gura saducheilor, s'au adunat laolaltă

35 şi unul din ei, învăţător de Lege, L-a întrebat ispitindu-L:

36 Învăţătorule, care este marea poruncă în Lege?

37 Iar El i-a răspuns: **Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău** şi din tot cugetul tău.

38 Aceasta este marea şi întâia poruncă.

39 Iar a doua, asemenea acesteia: **Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.**

40 De aceste două porunci atârnă toată Legea şi proorocii.

41 Şi fiind adunaţi fariseii, Iisus i-a întrebat

42 zicând: Ce părere aveţi despre Hristos?: al cui fiu este? Ei I-au zis: Al lui David.

43 El le-a zis: Atunci cum se face că David, în Duh[1], Îl numeşte pe El Domn când spune:

44 **Zis-a Domnul către Domnul meu: Şezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale?**

45 Aşadar, dacă David Îl numeşte Domn, cum este El fiu al lui?

46 Şi nimeni nu putea să-I răspundă nici un cuvânt; şi din ziua aceea nici n'a mai îndrăznit cineva să-L mai întrebe.

CAPITOLUL 23

Iisus îi mustră pe cărturari şi pe farisei şi deplânge crimele Ierusalimului, prezicându-i dărâmarea.

1 Atunci le-a vorbit Iisus mulţimilor şi ucenicilor Săi

2 zicând: Pe scaunul lui Moise s'au aşezat cărturarii şi fariseii;

3 deci, pe toate câte vă vor spune faceţi-le şi păziţi-le, dar după faptele lor să nu faceţi, că ei spun, dar nu fac.

4 Că leagă sarcini grele şi cu anevoie de purtat şi le pun pe umerii oamenilor, dar ei nici cu degetul nu vor să le mişte.

5 Şi toate faptele lor le fac ca să fie văzuţi de oameni; că-şi lăţesc filacteriile[2] şi-şi măresc ciucurii de la poale.

(26-31) Mc 12, 21-26; Lc 20, 30-36; 1 Co 15, 43-44; (32) Iş 3, 6; Mc 12, 26-27; Lc 20, 37-38; *(33)* Lc 20, 39; *(35-36)* Mc 12, 28-29; Lc 10, 25; *(37)* Dt 6, 5; 10, 12; Mi 6, 8; Mc 12, 29-30; Lc 10, 27; *(38)* Mc 12, 30; *(39)* Lv 19, 18; Mt 5, 43; Mc 12, 31; Lc 10, 27; *(40)* Mt 7, 12; Mc 12, 31; *(41)* Mc 12, 35; Lc 20, 41; *(42)* Lc 20, 41; *(43)* Mc 12, 36; *(44)* Ps 109, 1; Lc 20, 42-43; FA 2, 34; Evr 1, 13; *(45)* Lc 20, 41; *(46)* Mc 12, 34; Lc 14, 6; 20, 40. CAP. 23 – *(2)* Ne 8, 4; *(3)* Dt 17, 9; Rm 2, 19; *(4)* Is 10, 1; Lc 11, 46; FA 15, 10; *(5)* Nm 15, 38; Dt 22, 12; Mt 6, 1; Mc 12, 38;

1 Sub inspiraţia Duhului Sfânt.

2 Pungi de stofă conţinând bucăţi de pergament pe care erau scrise texte din Lege; erau purtate cu ostentaţie la frunte şi pe braţul stâng.

6 Şi la ospeţe le place să stea în capul mesei, iar în sinagogi pe scaunele cele dintâi

7 şi să fie salutaţi în pieţe şi numiţi de oameni "Rabbi"[1].

8 Voi însă să nu vă numiţi "rabbi", căci unul este Învăţătorul vostru, Hristos, iar voi toţi sunteţi fraţi.

9 Şi tată al vostru să nu numiţi pe nimeni pe pământ, căci Tatăl vostru unul este, Cel din ceruri.

10 Nici învăţători să nu vă numiţi, căci Învăţătorul vostru unul este, Hristos.

11 Şi cel ce este mai mare între voi să fie slujitorul vostru.

12 Iar cel ce se va înălţa pe sine va fi smerit, şi cel ce se va smeri pe sine va fi înălţat.

13 Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că închideţi împărăţia cerurilor de dinaintea oamenilor; că voi nu intraţi, şi nici pe cei ce intră nu-i lăsaţi să intre.

14 Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că mâncaţi casele văduvelor făcând îndelungi rugăciuni de ochii lumii; pentru aceasta mai mare osândă veţi lua.

15 Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că înconjuraţi marea şi uscatul ca să faceţi un prozelit; şi dacă l-aţi făcut, îl faceţi fiu al gheenei, de două ori mai mult decât voi.

16 Vai vouă, călăuze oarbe, care spuneţi: De se va jura cineva pe templu, nu-i nimic; dar de se va jura pe aurul templului, se leagă pe sine.

17 Nebuni şi orbi! Ce este mai mare: aurul, sau templul care sfinţeşte aurul?

18 Şi mai spuneţi: De se va jura cineva pe altar, nu-i nimic; dar de se va jura pe darul de pe el, se leagă pe sine.

19 Nebuni şi orbi! Ce este mai mare: darul, sau altarul care sfinţeşte darul?;

20 deci, cel ce se jură pe altar, se jură pe el şi pe toate câte sunt pe el;

21 iar cel ce se jură pe templu, se jură pe el şi pe Cel Ce locuieşte în el;

22 şi cel ce se jură pe cer, se jură pe tronul lui Dumnezeu şi pe Cel Ce şade pe el.

23 Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că daţi zeciuială din izmă, din mărar şi din chimen, dar aţi lăsat părţile cele mai grele ale Legii: dreptatea, mila şi credinţa; pe acestea trebuia să le faceţi, fără ca pe acelea să le lăsaţi;

24 călăuze oarbe, care strecuraţi ţânţarul şi înghiţiţi cămila!

25 Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că voi curăţiţi partea din afară a paharului şi a blidului, dar înlăuntru ele sunt pline de răpire şi de ne'nfrânare[2].

26 Fariseu orb!, curăţă'ntâi partea dinlăuntru a paharului şi a blidului, pentru ca şi cea din afară să fie curată!

27 Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că semănaţi cu mormintele văruite, care se arată frumoase pe dinafară, dar înlăuntru sunt pline de oase de morţi şi de toată necurăţia.

(6) Mc 12, 39; Lc 11, 43; 20, 46; (7) Mc 12, 38; *(8)* In 13, 13; Iac 3, 1; 1 Co 3, 4-7; *(9)* Mal 1, 6; 2, 10; Ef 3. 14; *(10)* In 13, 13; *(11)* Mt 20, 26; *(12)* Iov 22, 29; Pr 29, 23; Lc 14, 11; 18, 14; *(13)* Iz 22, 25; Lc 11, 52; *(14)* Mc 12, 40; Lc 20, 47; *(16)* Mt 5, 33-34; 15, 14; 23, 24; *(17)* 1 Ptr 1, 18; 2 Ptr 1, 9; *(19)* Iş 29, 37; 1 Ptr 1, 18; 2 Ptr 1, 9; *(21)* 3 Rg 8, 13; 2 Par 6, 2; Ps 25, 8; 131, 14; *(22)* Ps 10, 4; Mt 5, 34; FA 7, 49; *(23)* Dt 14, 22; Ps 10, 7; Os 6, 6; Mi 6, 8; Mt 9, 13; 12, 7; Lc 11, 42; *(25)* Mc 7, 3; Lc 11, 39; *(26)* Lc 11, 41; Tit 1, 15; *(27)* Iov 36, 13; Lc 11, 44; FA 23, 3;

1 Magistru, savant al Scripturilor, învăţător erudit, titlu preferat şi pretins de farisei.

2 Păcatele prin care conţinutul vaselor este procurat şi consumat.

28 Aşa şi voi, pe dinafară vă arătaţi drepţi oamenilor, dar pe dinlăuntru sunteţi plini de făţărnicie şi fărădelege.

29 Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că voi clădiţi mormintele proorocilor şi le împodobiţi pe ale drepţilor

30 şi ziceţi: Dac'am fi fost noi în zilele părinţilor noştri, n'am fi fost părtaşi cu ei la sângele proorocilor!;

31 aşa încât voi înşivă mărturisiţi că sunteţi fii ai celor ce i-au ucis pe prooroci.

32 Dar voi aţi umplut măsura părinţilor voştri!

33 Şerpi, pui de vipere, cum veţi scăpa de osânda gheenei?

34 De aceea, iată că Eu trimit la voi profeţi şi înţelepţi şi cărturari; dintre ei veţi ucide şi veţi răstigni, dintre ei veţi biciui în sinagogile voastre şi-i veţi prigoni din cetate'n cetate;

35 ca să vină asupra voastră tot sângele nevinovat ce s'a vărsat pe pământ, de la sângele dreptului Abel până la sângele lui Zaharia, fiul lui Berechia, pe care l-aţi ucis între templu şi altar.

36 Adevăr vă grăiesc, veni-vor acestea toate peste neamul acesta!

37 Ierusalime, Ierusalime, care-i omori pe prooroci şi-i ucizi cu pietre pe cei trimişi la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe fiii tăi aşa cum îşi adună cloşca puii sub aripi, dar voi n'aţi vrut.

38 Iată, vi se lasă casa pustie!

39 Că vă spun Eu vouă: De acum nu Mă veţi mai vedea până când veţi zice: **Binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului!**

CAPITOLUL 24

Prima parte a cuvântării eshatologice: dărâmarea templului; începutul durerilor; urîciunea pustiirii; cum şi când va veni Fiul Omului; priveghérea aşteptării mântuitoare.

1 Şi ieşind Iisus şi plecând de la templu, s'au apropiat de El ucenicii Săi, ca să-I arate clădirile templului.

2 Iar El, răspunzând, le-a zis: Le vedeţi pe toate acestea? Adevăr vă grăiesc: Nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească.

3 Şi şezând El pe Muntele Măslinilor, s'au apropiat de El ucenicii, doar între ei, şi I-au zis: Spune-ne, când vor fi acestea, şi care este semnul venirii Tale şi al sfârşitului veacului?

4 Şi răspunzând, Iisus le-a zis: Luaţi aminte să nu vă amăgească cineva.

5 Că mulţi vor veni în numele Meu zicând: Eu sunt Hristos!, şi pe mulţi îi vor amăgi.

6 Şi veţi auzi de războaie şi de zvonuri de războaie; luaţi seama să nu vă'nspăimântaţi, căci toate trebuie să fie, dar încă nu-i sfârşitul.

7 Că neam peste neam se va ridica şi'mpărăţie peste'mpărăţie, şi va fi foamete şi ciumă şi cutremur mare pe-alocuri.

8 Dar toate acestea sunt doar începutul durerilor naşterii[1].

(28-31) Lc 11, 39-49; *(32)* Fc 15, 15; 1 Tes 2, 16; *(33)* Mt 3, 7; 12, 34; *(34)* 2 Par 24, 21-22; 36, 15-16; Is 1, 21; 41, 27-28; Mt 5, 12; Lc 11, 49; FA 7, 52; *(35)* Fc 4, 8; Ps 101, 27; Ir 26, 15; Lc 11, 51; 1 In 3, 12; Ap 18, 24; *(37)* Dt 32, 11; Ps 16, 8, 90, 7; Is 1, 21; 31, 5; Lc 13, 34; *(39)* 3 Rg 9, 4; Ps 117, 26; Ir 12, 7; 22, 5; Mt 21, 9; Lc 13, 35; In 12, 13. CAP. 24 – *(1)* Mc 13, 1; Lc 21, 5; *(2)* 3 Rg 9, 7-8; Ir 26, 18; Mi 3, 12; Mc 13, 2; Lc 19, 44; 21, 6-7; *(3)* Mc 13, 3-4; *(4)* Mc 13, 5; Lc 21, 8; Ef 5, 6; 2 Tes 2, 3; *(5)* Ir 14, 14; 29, 9; Mt 7, 22; 24, 24; Mc 13, 6; Lc 21, 8; *(6)* 2 Par 15, 6; Ir 4, 27; 5, 10; Mc 13, 7; *(7)* Is 19, 2; Ag 2, 21; Lc 21, 10; *(8)* Mc 13, 8;

1 Naşterea din nou a lumii (vezi 19, 28).

9 Atunci vă vor da pe voi la chinuri şi vă vor ucide şi veţi fi urîţi de toate neamurile din pricina numelui Meu.

10 Atunci mulţi se vor poticni şi unii pe alţii se vor vinde şi unii pe alţii se vor urî.

11 Şi mulţi profeţi mincinoşi se vor scula şi pe mulţi îi vor amăgi.

12 Iar din pricina înmulţirii fărădelegii, iubirea multora se va răci.

13 Dar cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui.

14 Şi această Evanghelie a împărăţiei va fi propovăduită în toată lumea, spre mărturie la toate neamurile; şi atunci va veni sfârşitul.

15 Deci, când veţi vedea ceea ce s'a spus prin Daniel proorocul, urîciunea pustiirii stând în locul cel sfânt[1] – cine citeşte, să înţeleagă –,

16 atunci cei din Iudeea să fugă'n munţi;

17 cel ce va fi pe casă să nu se coboare ca să-şi ia lucrurile din casă;

18 iar cel din ţarină să nu se'ntoarcă înapoi ca să-şi ia haina.

19 Dar vai de cele însărcinate şi de cele ce alăptează în zilele acelea!

20 Rugaţi-vă însă ca fuga voastră să nu fie iarna, nici Sâmbăta.

21 Că mare necaz va fi atunci, cum n'a mai fost de la'nceputul lumii până acum, şi nici nu va mai fi.

22 Şi dacă zilele acelea nu s'ar fi scurtat, nici un trup n'ar mai scăpa; dar zilele acelea se vor scurta de dragul celor aleşi.

23 Atunci, de vă va spune cineva: Iată, aici este Hristos!, sau: Acolo!, să nu-l credeţi.

24 Că se vor scula hristoşi mincinoşi şi profeţi mincinoşi şi vor face semne mari şi minuni, ca să-i amăgească, de va fi cu putinţă, şi pe cei aleşi.

25 Iată, v'am spus'o dinainte.

26 Aşadar, de vă vor spune: Iată, este în pustie!, să nu ieşiţi; Iată, este în cămări!, să nu credeţi.

27 Că precum fulgerul iese de la răsărit şi se arată pân'la apus, tot aşa va fi şi venirea Fiului Omului.

28 Că unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii[2].

29 Iar îndată după necazul acelor zile, soarele se va întuneca şi luna nu-şi va mai da lumina, iar stelele vor cădea din cer şi puterile cerului se vor clătina.

30 Atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului şi vor plânge toate seminţiile pământului şi-L vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă.

31 Şi-i va trimite pe îngerii Săi cu sunet mare de trâmbiţă, şi pe cei aleşi ai Săi îi vor aduna din cele patru vânturi, de la marginile cerurilor pân'la marginile lor.

(9) Ps 49, 17; Mt 10, 17; Mc 13, 9; Lc 21, 12, 17; In 15, 20; FA 4, 1-3; Ap 2, 10; *(10)* Lc 21, 16; 2 Tim 1, 15; *(11)* Dt 13, 1-3; Mc 13, 6; 2 Ptr 2, 1; *(13)* Mc 13, 13; Evr 3, 6; Ap 2, 10; *(14)* Mc 13, 10; Rm 10, 18; Col 1, 6; *(15)* Dn 9, 27; 12, 11; Mc 13, 14; Lc 21, 20; *(16)* Mc 13, 14; Lc 21, 21; *(17-19)* Ir 6, 25; Mc 13, 15-17; Lc 17, 31; 21, 33; 23, 29; *(20)* Iş 16, 29; Za 14, 1; Mc 13, 18; *(21)* Dn 9, 26; 12, 1; Ioil 2, 2; Mc 13, 19; *(22)* Is 65, 8-9; Mc 13, 20; *(23)* Mc 13, 21; Lc 17, 21-23; *(24)* Dt 13, 1-3; Mt 24, 5; Mc 13, 22; Ap 13, 13; *(25-26)* Mc 13, 21-23; *(27)* Lc 17, 24; *(28)* Iov 39, 30; Avc 1, 8; Lc 17, 37; *(29)* Is 13, 10; Ir 15, 9; Iz 32, 7; 38, 19; Am 5, 20; Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15; Avc 1, 8; Mc 13, 24-25; Lc 21, 25-26; Ap 6, 12; *(30)* Dn 7, 13-14; Za 12, 10; Mc 13, 26; 14, 62; Ap 1, 7; *(31)* Ps 49, 5; Mt 13, 41; 1 Co 15, 52; 1 Tes 4, 6;

1 Profanarea sfinţeniei prin instalarea temporar-victorioasă a răului deghizat.

2 Proverb ebraic. Prezenţa vulturilor deasupra unui loc e semn că acolo se află unul sau mai multe cadavre, pe care păsările le sesizează chiar şi atunci când acestea sunt acoperite de nisipul deşertului. În perspectiva eshatologică, prezenţa îngerilor va fi semnal al învierii morţilor.

32 Învăţaţi de la smochin această parabolă: Când mlădiţa lui devine fragedă şi odrăsleşte frunze, ştiţi că vara e aproape;

33 tot aşa şi voi, când le veţi vedea pe toate acestea, să ştiţi că El este aproape, lângă uşi[1].

34 Adevăr vă grăiesc că neamul acesta nu va trece până ce toate acestea se vor plini[2].

35 Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!

36 Iar de ziua şi de ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl.

37 Şi precum a fost în zilele lui Noe, tot aşa va fi şi venirea Fiului Omului;

38 că precum în zilele acelea de dinainte de potop oamenii mâncau şi beau, se însurau şi se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie,

39 şi n'au ştiut până ce-a venit potopul şi i-a luat pe toţi, tot aşa va fi şi venirea Fiului Omului.

40 Atunci, din doi care vor fi în ţarină, unul va fi luat şi altul va fi lăsat;

41 din două care vor măcina la râşniţă, una va fi luată şi alta va fi lăsată.

42 Aşadar, privegheaţi, că nu ştiţi în care zi vine Domnul vostru.

43 Să cunoaşteţi însă aceasta, că de-ar şti stăpânul casei la care ceas al nopţii vine furul, ar priveghea şi n'ar lăsa să i se spargă casa.

44 De aceea şi voi fiţi gata, că'n ceasul în care nu gândiţi va veni Fiul Omului.

45 Cine este oare slujitorul credincios şi înţelept, pe care stăpânul l-a pus peste slugile sale ca să le dea hrană la timp?

46 Fericit e slujitorul acela pe care, venind stăpânul, îl va găsi făcând aşa;

47 adevăr vă grăiesc că-l va pune peste toate avuţiile sale.

48 Dar dacă slujitorul acela, rău fiind, va zice în inima sa: Stăpânul meu întârzie...,

49 şi va începe să-i bată pe cei ce slujesc împreună cu el, să mănânce şi să bea cu beţivii,

50 stăpânul acelui slujitor va veni în ziua când el nu se aşteaptă şi'n ceasul pe care nu-l ştie

51 şi-l va despica în două[3] şi partea lui o va pune cu făţarnicii. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.

CAPITOLUL 25

A doua parte a cuvântării eshatologice: parabola celor zece fecioare; parabola talanţilor; Judecata de Apoi.

1 Atunci asemăna-se-va împărăţia cerurilor cu zece fecioare care, luându-şi candelele, au ieşit întru întâmpinarea mirelui.

2 Dar cinci dintre ele erau nebune[4] şi cinci înţelepte.

(32-34) Mc 13, 28-30; Lc 21, 29-32; (35) Ps 118, 89; Is 40, 8; 51, 6; Mt 5, 18; Mc 13, 31; Lc 21, 33; 2 Ptr 3, 10; Evr 1, 11; *(36)* Za 14, 7; Mc 13, 32; Lc 17, 20; FA 1, 7; *(37)* Fc 7, 7; Lc 17, 26; 1 Ptr 3, 20; *(38)* Fc 6, 2-5; Lc 17, 27; *(39-41)* Fc 7, 23; Lc 17, 30-36; *(42-44)* Mt 25, 13; Mc 13, 33-37; Lc 12, 40; 21, 36; 2 Ptr 3, 10; 1 Co 16, 13; 1 Tes 5, 2, 6; Ap 3, 2; *(43)* Lc 12, 39; 1 Tes 5, 2; Ap 16, 15; *(45)* Lc 12, 42; FA 20, 28; 1 Co 4, 2; *(46-48)* Lc 12, 37, 43-46; Ap 16, 15; *(49)* Ps 49, 18: *(50)* Lc 12, 46; *(51)* Ps 20, 8; Mt 8, 12; 13, 42; Lc 12, 46. CAP. 25 - *(1-5)* 1 Tes 5-6; 2 Tes 1, 8;

1 Vremea când vine Fiul Omului.

2 Şi aici, cuvântul "neam" înseamnă generaţie. Această cuvântare este construită în două planuri ce se întretaie şi se întregesc: planul istoric, pentru o mai uşoară percepţie a ucenicilor, vizând dărâmarea Ierusalimului ca sfârşit simbolic al Legii Vechi şi inaugurarea celei Noi; planul eshatologic, căruia primul îi devine suport, simbol şi prefigurare.

3 Traducere literală. Expresia conotează o pedeapsă aspră, cum ar fi demiterea din dregătorie, separarea de trupul comunităţii căreia îi aparţine.

4 Proaste, prostuţe, neghioabe, înguste la minte, neprevăzătoare – dar responsabile.

3 Cele nebune, luându-şi candelele, n'au luat cu ele şi untdelemn.

4 Iar cele înţelepte, odată cu candelele şi-au luat şi untdelemn în vase.

5 Dar zăbovind mirele, au aţipit toate şi au adormit.

6 Iar la miezul nopţii s'a făcut strigare: Iată, vine mirele!, ieşiţi întru întâmpinarea lui!

7 Atunci s'au sculat toate fecioarele acelea şi şi-au împodobit candelele.

8 Iar cele nebune le-au zis celor înţelepte: Daţi-ne din untdelemnul vostru, că nouă ni se sting candelele.

9 Dar cele înţelepte le-au răspuns zicând: Nu, ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă şi nici vouă. Mai bine mergeţi la cei ce vând şi cumpăraţi-vă.

10 Deci, plecând ele să cumpere, a venit mirele, iar cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă şi uşa s'a închis.

11 Mai pe urmă au sosit şi celelalte fecioare, zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne!

12 Iar el, răspunzând, le-a zis: Adevăr vă spun, pe voi nu vă ştiu!

13 Drept aceea, privegheaţi, că nu ştiţi ziua şi nici ceasul în care Fiul Omului va veni.

14 Aceasta este asemenea unui om care, plecând departe, şi-a chemat slugile şi le-a încredinţat avuţia sa:

15 unuia i-a dat cinci talanţi, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui, şi a plecat.

16 Îndată plecând cel ce primise cinci talanţi, a lucrat cu ei şi a câştigat alţi cinci talanţi.

17 De asemenea, şi cel cu doi a câştigat încă doi.

18 Iar cel care primise un talant s'a dus, a săpat în pământ şi a ascuns argintul stăpânului său.

19 Şi după multă vreme a venit şi stăpânul acelor slugi şi s'a socotit cu ele.

20 Şi apropiindu-se cel care primise cinci talanţi, a adus alţi cinci talanţi, zicând: Doamne, cinci talanţi mi-ai dat; iată alţi cinci talanţi am câştigat cu ei.

21 Zisu-i-a stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

22 Apropiindu-se şi cel care primise doi talanţi, a zis: Doamne, doi talanţi mi-ai dat; iată alţi doi talanţi am câştigat cu ei.

23 Zisu-i-a stăpânul: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău.

24 Apropiindu-se apoi şi cel care primise un talant, a zis: Doamne, te-am ştiut că eşti om aspru, care seceri unde n'ai semănat şi aduni de unde n'ai răspândit

25 şi, temându-mă, m-am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată, ai ce este al tău.

26 Şi răspunzând stăpânul său, i-a zis: Slugă vicleană şi leneşă, ştiai că secer unde n'am semănat şi adun de unde n'am răspândit?

27 Se cuvenea deci să dai argintul meu la zarafi şi eu, venind, aş fi luat ceea ce este al meu cu dobândă.

28 Aşadar, luaţi de la el talantul şi daţi-l celui care are zece talanţi.

(6) Mt 24, 31; 1 Tes 4, 16; *(7)* Lc 12, 35; *(10)* Lc 13, 25; Ap 19, 7; *(11)* Mt 7, 21; Lc 13, 25; *(12)* Ps 5, 4; Avc 1, 13; Lc 13, 25; In 9, 31; *(13)* Mt 24, 42; Mc 13, 33; 34, 38; Lc 12, 40; 21, 36; FA 20, 31; 1 Ptr 4, 7; 1 Co 16, 13; Ap 16, 15; *(14)* Mt 21, 33; Lc 19, 12; *(15)* Rm 12, 6; 1 Co 12, 7, 11; Ef 4, 11; *(19)* Mt 18, 23; Lc 19, 15: *(20)* Lc 19, 16; *(21)* Is 61, 7; Dn 12, 2-3; Mt 24, 45-47; 25, 31; Lc 16, 10; 19, 17, 19; *(22)* Lc 19, 18; *(23)* Lc 19, 19; *(24)* Lc 19, 20-21; *(25)* Ps 52, 6; Lc 19, 21; *(26)* Mt 18, 32-33; Lc 19, 22; *(27)* Lc 19, 23; (28) Lc 19, 24;

29 Că tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce nu are se va lua şi ceea ce i se pare că are.

30 Iar pe sluga cea netrebnică aruncaţi-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.

31 Iar când va veni Fiul Omului întru slava Sa şi toţi sfinţii îngeri cu El, atunci va şedea pe tronul slavei Sale.

32 Şi se vor aduna în faţa Lui toate neamurile şi-i va despărţi pe unii de alţii precum desparte păstorul oile de capre.

33 Şi va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga.

34 Atunci Împăratul va zice celor din dreapta Sa: Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii.

35 Că am flămânzit şi Mi-aţi dat să mănânc; am însetat şi Mi-aţi dat să beau; străin am fost şi M'aţi primit;

36 gol, şi M'aţi îmbrăcat; bolnav, şi M'aţi cercetat; în temniţă am fost şi aţi venit la Mine.

37 Atunci Îi vor răspunde drepţii zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând şi Te-am hrănit? sau însetat şi Ţi-am dat să bei?

38 sau când Te-am văzut străin şi Te-am primit, sau gol şi Te-am îmbrăcat?

39 sau când Te-am văzut bolnav sau în temniţă şi am venit la Tine?

40 Şi răspunzând Împăratul, le va zice: Adevăr vă spun, întrucât aţi făcut unuia dintr'aceşti foarte mici fraţi ai Mei[1], Mie Mi-aţi făcut.

41 Atunci va zice şi celor din stânga: Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui.

42 Că am flămânzit şi nu Mi-aţi dat să mănânc; am însetat şi nu Mi-aţi dat să beau;

43 străin am fost şi nu M'aţi primit; gol, şi nu M'aţi îmbrăcat; bolnav şi în temniţă, şi nu M'aţi cercetat.

44 Atunci vor răspunde şi ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând sau însetat sau străin sau gol sau bolnav sau în temniţă şi nu Ţi-am slujit?

45 Atunci le va răspunde zicând: Adevăr vă spun, întrucât nu aţi făcut unuia dintr'aceşti foarte mici, nici Mie nu Mi-aţi făcut.

46 Şi vor merge aceştia la osânda veşnică, iar drepţii la viaţa veşnică.

CAPITOLUL 26

Sfat împotriva lui Iisus. Ungerea din Betania. Cina cea de Taină. Rugăciunea din Ghetsimani. Trădarea lui Iuda. Prinderea lui Iisus. Înfăţişarea înaintea arhiereilor. Lepădarea lui Petru.

1 Şi după ce a sfârşit Iisus toate cuvintele acestea, le-a zis ucenicilor Săi:

2 Ştiţi că peste două zile vor fi Paştile şi Fiul Omului Se va da să fie răstignit.

(29) Mt 13, 12; Mc 4, 25; Lc 8, 18; 19, 26; In 15, 2; (30) Mt 8, 12; 13, 42, 50; 24, 51; 2 Tes 1, 8; *(31)* Za 14, 5; Mt 13, 49; 16, 27; Mc 8, 38; FA 1, 11; Iuda 1, 14; Rm 2, 16; Ap 1, 7; *(32)* Ps 1, 5; Iz 20, 37-38; 34, 17; Mt 13, 41, 49; Rm 14, 10; 2 Co 5, 10; Ap 20, 12; *(33)* Is 34, 17; Za 10, 3; *(34)* Dn 7, 22; Mt 20, 23; 25, 21, 46; In 14, 2; 1 Ptr 1, 4, 9; 3, 9; Ap 21, 7; *(35-36)* Pr 14, 31; Is 58, 7; Iz 18, 7; Sir 7, 27; 17, 17-18; Iac 1, 27; 2, 15; 2 Tim 1, 18; Evr 13, 1-2; *(40)* Pr 14, 31; 19, 17; Mt 10, 42; Mc 9, 41; Evr 6, 10; *(41)* Ps 6, 8; Is 30, 33; Mt 7, 23; 13, 40, 50; Lc 13, 27; Ap 20, 10; *(43)* Iov 22, 6-7; *(45)* Pr 14, 31; 17, 5; FA 9, 5; *(46)* Dn 12, 2; Mt 25, 21, 34; In 5, 29; Rm 2, 7. CAP. 26 – *(2)* Iş 12, 15; Mc 14, 1; Lc 22, 1; In 13, 1;

1 Umili, neînsemnaţi, neluaţi în seamă; suferinzii cu care Hristos Se identifică. Criteriul Judecăţii îl constituie faptele iubirii de aproapele (dar şi credinţa mărturisită, cf. 10, 32).

3 Atunci arhiereii şi bătrânii poporului s'au adunat în curtea arhiereului care se numea Caiafa

4 şi împreună s'au sfătuit ca prin vicleşug să-L prindă pe Iisus şi să-L omoare.

5 Dar ziceau: Nu în ziua praznicului, ca să nu se facă tulburare în popor.

6 Şi fiind Iisus în Betania, în casa lui Simon Leprosul,

7 a venit la El o femeie având un alabastru cu mir de mare preţ şi l-a turnat pe capul lui Iisus, pe când El şedea la masă.

8 Şi văzând ucenicii, au murmurat: Pentru ce risipa aceasta?,

9 că mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor.

10 Dar Iisus, ştiindu-le gândul, le-a zis: Pentru ce-i faceţi supărare femeii? că bun lucru a făcut ea pentru Mine;

11 că pe săraci îi aveţi pururea cu voi, dar pe Mine nu Mă aveţi pururea[1].

12 Că ea, turnând acest mir pe trupul Meu, spre îngroparea Mea a făcut-o.

13 Adevăr vă spun: Oriunde se va propovădui Evanghelia aceasta, în toată lumea, se va spune şi ce a făcut ea, spre pomenirea ei.

14 Atunci unul din cei doisprezece, cel numit Iuda Iscarioteanul, ducându-se la arhierei

15 le-a zis: Ce vreţi să-mi daţi, şi eu vi-l voi da în mână? Iar ei i-au dat treizeci de arginţi.

16 Şi de atunci el căuta un prilej potrivit ca să-L dea în mâna lor.

17 Iar în ziua cea dintâi a Azimelor au venit ucenicii la Iisus şi I-au zis: Unde voieşti să-Ţi pregătim să mănânci Paştile?

18 Iar El le-a zis: Mergeţi în cetate, la cutare, şi spuneţi-i: Învăţătorul zice: Timpul Meu este aproape; la tine voi face Paştile, cu ucenicii Mei.

19 Şi ucenicii au făcut precum le-a poruncit Iisus şi au pregătit Paştile.

20 Iar când s'a făcut seară, a şezut la masă cu cei doisprezece ucenici ai Săi.

21 Şi pe când mâncau, Iisus le-a zis: Adevăr vă grăiesc că unul dintre voi Mă va vinde.

22 Şi ei, întristându-se foarte, au început să-I zică fiecare: Doamne, nu cumva sunt eu?...

23 Iar El, răspunzând, a zis: Cel care a întins cu Mine în blid, acela Mă va vinde.

24 Fiul Omului merge precum este scris despre El. Dar vai acelui om prin care Fiul Omului e vândut; bine-i era aceluia de nu s'ar fi născut.

25 Şi răspunzând Iuda, cel care L-a vândut, I-a zis: Nu cumva sunt eu, Învăţătorule?... Răspunsu-i-a Iisus: Tu ai zis.

26 Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine şi binecuvântând, a frânt şi le-a dat ucenicilor zicând: Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu.

27 Şi luând paharul şi mulţumind, le-a dat zicând: Beţi dintru acesta toţi,

(3-5) Ps 2, 1-2; 82, 3; Mc 14, 1-2; Lc 22, 2; In 11, 47-53; FA 4, 27; *(6-10)* Mt 21, 17; Mc 14, 3-6; Lc 7, 37; In 11, 2; 12, 3-7; *(11)* Dt 15, 11; Mc 14, 12; In 12, 8; 13, 33; 14, 19; *(12)* Mc 14, 8; In 12, 7; *(13)* Pr 10, 7; *(14)* Mt 10,4; Mc 14, 10; Lc 22, 3-4; In 12, 4; 13, 2, 27; *(15)* Za 11, 12; Mt 27, 3; Lc 22, 5; *(16-20)* Iş 12, 6, 15; Ps 40, 9-10; Pr 1, 18; Mc 14, 11-17; Lc 22, 6-14; *(21)* Ps 40, 9; Mc 14, 18; In 13, 2, 21; *(22)* Mc 14, 19; In 13, 22; *(23)* Ps 40, 9; 54, 14-15; Mc 14, 20; Lc 22, 21; In 13, 18, 26; *(24)* Ps 21; Is 53; Dn 9, 26; Mc 9, 12; 14, 21-22; Lc 22, 22; 24, 25-27; In 17, 12; FA 17, 2; 26, 22; 1 Co 15, 3; *(25-27)* Mc 6, 41; 14, 22-23; Lc 22, 19-23; In 6, 53; 1 Co 10, 16; 11, 23-25; 15, 3;

1 Între fapta bună ca pomană şi fapta bună ca expresie concretă a iubirii de aproapele (printre altele, îngroparea celor morţi), ultima îi este superioară celei dintâi. În inima ei, femeia îşi presimţea rolul de mironosiţă.

28 că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, carele pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor.

29 Şi vă spun Eu vouă că de acum nu voi mai bea din acest rod al viţei până în ziua aceea când îl voi bea cu voi, nou, întru împărăţia Tatălui Meu.

30 Şi după ce au cântat imnuri, au ieşit la Muntele Măslinilor.

31 Atunci Iisus le-a zis: În această noapte voi toţi vă veţi poticni întru Mine, că scris este: **Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile turmei.**

32 Dar după ce voi învia, voi merge mai înaintea voastră în Galileea.

33 Iar Petru, răspunzând, I-a zis: Dacă toţi se vor poticni întru Tine, eu niciodată nu mă voi poticni.

34 Zisu-i-a Iisus: Adevăr îţi spun că în această noapte, mai înainte de a cânta cocoşul, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine.

35 Petru I-a zis: Chiar de-ar trebui să mor împreună cu Tine, de Tine nu mă voi lepăda. Şi toţi ucenicii au zis la fel.

36 Atunci Iisus a mers împreună cu ei într'un loc numit Ghetsimani şi le-a zis ucenicilor: Şedeţi aici, până ce Mă voi duce acolo ca să Mă rog.

37 Şi luând cu Sine pe Petru şi pe cei doi fii ai lui Zevedeu, a prins a se întrista şi a se mâhni.

38 Atunci le-a zis: Întristat de moarte îmi este sufletul. Rămâneţi aici şi privegheaţi împreună cu Mine.

39 Şi mergând puţin mai înainte, a căzut cu faţa la pământ, rugându-Se şi zicând: Părintele Meu, de este cu putinţă, treacă pe-alături de Mine paharul acesta!... Dar nu cum voiesc Eu, ci cum voieşti Tu.

40 Şi a venit la ucenici şi i-a găsit dormind şi i-a zis lui Petru: Aşa, un ceas n'aţi fost în stare să privegheaţi împreună cu Mine!

41 Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită. Că duhul este osârduitor, dar trupul, neputincios.

42 Ducându-Se iarăşi, a doua oară, S'a rugat zicând: Părintele Meu, de nu-i cu putinţă să treacă pe-alături de Mine acest pahar, ca să nu-l beau, facă-se voia Ta!

43 Şi venind iarăşi, i-a aflat dormind, că le erau ochii îngreuiaţi.

44 Şi lăsându-i, iarăşi S'a dus şi S'a rugat a treia oară, spunând aceleaşi cuvinte.

45 Apoi a venit la ucenici şi le-a zis: De-acum dormiţi şi odihniţi-vă!... Iată, ceasul s'a apropiat şi Fiul Omului Se va da în mâinile păcătoşilor.

46 Sculaţi-vă să mergem; iată, s'a apropiat cel care Mă vinde.

47 Şi pe când El încă vorbea, iată, a venit Iuda, unul din cei doisprezece, şi împreună cu el o gloată mare cu săbii şi cu ciomege, trimişi de arhierei şi de bătrânii poporului.

48 Iar vânzătorul le dăduse un semn, zicând: Cel pe care-l voi săruta, acela este; prindeţi-l.

49 Şi venind îndată la Iisus, I-a zis: Bucură-te, Învăţătorule! Şi L-a sărutat.

50 Iar Iisus i-a zis: Prietene, pentru ce ai venit? Atunci ei, apropiindu-se, au pus mâinile pe Iisus şi L-au prins.

(28) Iş 24, 8; Lv 14, 25; Za 9, 11; Mt 20, 28; Mc 14, 24; Evr 19, 22; *(29)* Mc 14, 25; Lc 22, 18; *(30)* 2 Rg 15, 30; Mc 14, 26; Lc 22, 39; *(31)* Za 13, 7; Mt 11, 6; Mc 14, 27; In 16, 32; *(32)* Mt 28, 7, 16; Mc 14, 28; 16, 7; In 21, 1; *(33)* Mc 14, 29; *(34)* Mc 14, 30; Lc 22, 34; In 13, 38; *(35)* Mc 14, 31; Lc 22, 33; *(36)* Fc 22, 5; Mc 14, 32; Lc 22, 39; In 18, 1; *(37)* 2 Rg 15, 30; Ps 114, 3; Mt 4, 21; Mc 14, 33; In 12, 27; *(38)* Ps 41, 6, 12; Mc 14, 34; Lc 22, 40; *(39)* Mt 20, 22; Mc 14, 35-36; Lc 22, 41-42; In 5, 30; 6, 38; Flp 2, 8; Evr 5, 7-8; *(40)* Ir 12, 5; Mc 14, 37; Lc 22, 45; *(41)* Mc 13, 33; 14, 38; Lc 22, 40, 46; Ef 6, 18; *(42)* Mt 20, 22; Mc 14, 39; *(43-46)* Mc 14, 40-42; *(47)* Mc 14, 43; Lc 22, 47; In 18, 3; FA 1, 16; *(48)* Mc 14, 44; Lc 22, 47; *(49)* 2 Rg 20, 9; Mc 14, 45; *(50)* Ps 40, 9; Mc 14, 46; Lc 22, 48; In 13, 27;

51 Şi iată, unul dintre cei ce erau cu Iisus, întinzând mâna, şi-a scos sabia şi a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea.

52 Atunci Iisus i-a zis: Întoarce sabia ta la locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri.

53 Sau crezi cumva că nu pot să-L rog pe Tatăl Meu şi să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri?

54 Dar cum se vor plini Scripturile, că aşa trebuie să fie?

55 În ceasul acela a zis Iisus către gloată: Ca la un tâlhar aţi ieşit, cu săbii şi ciomege, ca să Mă prindeţi. În fiecare zi şedeam învăţând în templu şi n'aţi pus mâna pe Mine.

56 Dar toate acestea s'au făcut ca să se plinească Scripturile proorocilor. Atunci toţi ucenicii L-au lăsat şi au fugit.

57 Iar cei ce L-au prins pe Iisus L-au dus la Caiafa, arhiereul, unde erau adunaţi cărturarii şi bătrânii.

58 Iar Petru L-a urmat de departe, până la curtea arhiereului; şi intrând înlăuntru, şedea cu slugile, ca să vadă sfârşitul.

59 Iar arhiereii, bătrânii şi tot sinedriul căutau mărturie mincinoasă împotriva lui Iisus, ca să-L omoare.

60 Şi n'au găsit, deşi veniseră mulţi martori mincinoşi. Mai pe urmă însă au venit doi

61 şi au zis: Acesta a spus: Pot să dărâm templul lui Dumnezeu şi în trei zile să-l zidesc.

62 Şi ridicându-se arhiereul, I-a zis: Nu răspunzi nimic la ceea ce mărturisesc aceştia împotriva ta?

63 Dar Iisus tăcea. Şi arhiereul I-a zis: Juru-te pe Dumnezeu cel viu să ne spui nouă dacă eşti tu Hristosul, Fiul lui Dumnezeu.

64 Iisus i-a răspuns: Tu ai zis[1]. Dar vă mai spun Eu vouă: De acum Îl veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta Puterii şi venind pe norii cerului.

65 Atunci arhiereul şi-a sfâşiat veşmintele zicând: A spus o blasfemie! Ce nevoie mai avem de martori? Iată, acum i-aţi auzit blasfemia!

66 Ce părere aveţi? Iar ei, răspunzând, au zis: Vinovat este de moarte!

67 Atunci L-au scuipat în obraz şi L-au bătut cu pumnii; iar unii Îi dădeau palme

68 zicând: Prooroceşte-ne, Hristoase, care este cel ce te-a lovit?...

69 Iar Petru şedea afară, în curte. Şi o slujnică s'a apropiat de el zicând: Şi tu erai cu Iisus Galileianul!

70 Dar el s'a lepădat în faţa tuturor, zicând: Nu ştiu ce spui.

71 Şi ieşind el la poartă, l-a văzut alta şi le-a spus celor de acolo: Şi acesta era cu Iisus Nazarineanul!

72 Şi iarăşi s'a lepădat cu jurământ: Nu-l cunosc pe omul acesta!

(51) Mc 14, 47; Lc 22, 49-50; In 18, 10; *(52)* Fc 9, 6; Nm 35, 33; 2 Rg 2, 33; Lc 22, 51; Ap 13, 10; *(53)* 4 Rg 6, 17; Dn 7, 10; Lc 24, 26; *(54)* Ps 21; Dn 9, 26; Mt 26, 24; Lc 24, 25; *(55)* Mc 14, 48-49; Lc 22, 52; *(56)* Ps 21, 17; Plg 4, 20; Mc 14, 50; In 16, 32; *(57-58)* Lv 4, 15; Mc 14, 53-54; Lc 22, 54-55; In 18, 12-15, 24; *(59)* Ps 26, 16; 34, 11; Mc 14, 55; *(60)* Dt 19, 15-18; 3 Rg 21, 13; Ps 26, 16; 34, 11; 93, 21; Mc 14, 57; FA 6, 11-13; *(61-62)* Mt 27, 40; Mc 14, 58-60; In 2, 19; *(63)* Lv 5, 1; 3 Rg 22, 16; Is 53, 7; Mt 27, 12; Mc 14, 61; Lc 22, 67; FA 8, 32-33; *(64)* Ps 109, 1; Dn 7, 13; Mt 16, 27; Mc 14, 62; In 1, 51; 6, 62; FA 1, 11; Rm 14, 11; 1 Tes 4, 16; Ap 1, 7; *(65)* 4 Rg 18, 37; 19, 1; 1 Ezr 9, 3; FA 14, 14; *(66)* Lv 24, 16; Ir 26, 11; Mc 14, 64; In 19, 7; *(67-71)* Ps 21, 7; Is 50, 6; 53, 3; Mc 14, 65-69; Lc 22, 63-65; In 18, 16-17; 19, 3; *(72-75)* Jd 12, 5-6; Mc 14, 70-72; Lc 22, 58-62; In 13, 38; 18, 25-27.

1 Expresie care confirmă adevărul din întrebarea dubitativă a interlocutorului (vezi mai înainte la 26, 25 şi mai departe la 27, 11).

73 Iar după puţin, apropiindu-se
cei ce stăteau acolo, i-au zis lui Petru:
Cu adevărat, şi tu eşti dintre ei, că
şi graiul tău te vădeşte.
74 Atunci el a început a se blestema
şi a se jura: Nu-l cunosc pe omul aces-
ta!... Şi îndată a cântat cocoşul.
75 Şi Petru şi-a adus aminte de
cuvântul lui Iisus, Care-i spusese: Mai
înainte de a cânta cocoşul, tu de trei
ori te vei fi lepădat de Mine. Şi ieşind
afară, a plâns cu amar.

CAPITOLUL 27

Iisus adus în faţa lui Pilat. Moartea lui Iuda. Judecata lui Pilat. Iisus osândit la moarte. Încununarea cu spini. Răstignirea şi moartea lui Iisus. Înmormântarea. Paza mormântului.

1 Iar făcându-se dimineaţă, toţi
arhiereii şi bătrânii poporului au ţinut
sfat împotriva lui Iisus, ca să-L
omoare.
2 Şi, legându-L, L-au dus şi L-au
predat guvernatorului Ponţiu Pilat.
3 Atunci Iuda, cel care-L vânduse,
văzând că a fost osândit la moarte
şi cuprins fiind de căinţă, le-a
înapoiat arhiereilor şi bătrânilor cei
treizeci de arginţi
4 zicând: Greşit-am vânzând sânge
nevinovat. Iar ei i-au zis: Ce ne priveşte
pe noi? De-acum e treaba ta!...[1]
5 Şi el, aruncând arginţii în templu,
a plecat de acolo; şi ducându-se, s'a
spânzurat.
6 Iar arhiereii, luând arginţii, au
zis: Nu se cuvine să-i punem în
vistieria templului, deoarece sunt preţ
de sânge.
7 Şi ţinând sfat, au cumpărat cu
ei Ţarina Olarului, pentru îngroparea
străinilor.
8 Pentru aceea i s'a spus acelei
ţarine, până'n ziua de astăzi, Ţarina
Sângelui.
9 Atunci s'a plinit cuvântul spus
prin Ieremia proorocul care zice: **Şi
au luat cei treizeci de arginţi, preţul
Celui Preţuit, pe care l-au preţuit
fiii lui Israel,**
**10 şi i-au dat pe Ţarina Olarului,
după cum mi-a rânduit mie Domnul.**
11 Iar Iisus stătea înaintea guver-
natorului. Şi L-a întrebat guvernatorul
zicând: Tu eşti împăratul Iudeilor?
Iar Iisus i-a răspuns: Tu o spui.
12 Şi la învinuirile ce I se aduceau
de către arhierei şi bătrâni, nimic nu
răspundea.
13 Atunci I-a zis Pilat: Tu nu-i
auzi câte mărturisesc ei împotriva ta?
14 Şi nu i-a răspuns lui nici un
cuvânt, aşa încât guvernatorul se mira
foarte.
15 Iar la sărbătoarea Paştilor,
guvernatorul avea obiceiul să-i eli-
bereze mulţimii un întemniţat, pe
care-l voiau ei.
16 Şi aveau atunci un întemniţat
vestit, care se numea Baraba.
17 Deci, adunaţi fiind ei, Pilat le-a
zis: Pe care vreţi să vi-l eliberez: pe
Baraba, sau pe Iisus căruia i se spune
Hristos?
18 Fiindcă ştia că din invidie i L-au
dat în mână.
19 Şi pe când şedea Pilat în scaunul
de judecată, femeia lui a trimis la el
zicând: Nimic să nu-I faci Dreptului

CAP. 27 – *(1)* Ps 2, 1-2; Mi 2, 1; Mc 15, 1; Lc 22, 66; 23, 1; In 18, 24; *(2)* Mt 20, 19; Mc 15, 1; Lc 23, 1; In 18, 28; *(3)* Mt 26, 14-15; *(4)* Sol 2, 13; *(5)* 2 Rg 17, 23; Ir 32, 7; Za 11, 13; FA 1, 18; *(8)* FA 1, 19; *(9)* Ir 32, 9; Za 11, 12-13; *(11)* Mc 15, 2; Lc 23, 3; In 18, 33, 37; 1 Tim 6, 13; *(12)* Ps 37, 13-14; Is 53, 7; Mt 26, 63; Mc 15, 3; Lc 23, 9; In 19, 9; *(13)* Mc 15, 4; *(14-18)* Mt 21, 11; Mc 15, 5-9; Lc 23, 17-19; In 18, 39; *(19)* Fc 40, 5;

1 Literal: Ce este nouă? Tu vei vedea!

aceluia, că astăzi mult am pătimit în
vis din pricina Lui.
20 Iar arhiereii şi bătrânii au
înduplecat mulţimile să-l ceară pe
Baraba, iar pe Iisus să-L piardă.
21 Iar guvernatorul, răspunzând,
le-a zis: Pe care din cei doi vreţi să
vi-l eliberez? Iar ei au răspuns: Pe
Baraba!
22 Şi Pilat le-a zis: Dar ce să fac
cu Iisus căruia i se spune Hristos?
Toţi au răspuns: Să fie răstignit!
23 Pilat a zis din nou: Dar ce rău
a făcut? Ei însă mai tare strigau
zicând: Să fie răstignit!
24 Şi văzând Pilat că nimic nu
foloseşte,[1] ci mai mare tulburare se
face, luând apă şi-a spălat mâinile în
faţa mulţimii, zicând: Nevinovat sunt
de sângele Dreptului Acestuia. De
acum, pe voi vă priveşte!
25 Iar tot poporul, răspunzând, a
zis: Sângele lui asupra noastră şi
asupra copiilor noştri!...
26 Atunci le-a eliberat pe Baraba;
iar pe Iisus, după ce L-a biciuit, L-a
dat să fie răstignit.
27 Atunci ostaşii guvernatorului,
ducându-L pe Iisus în pretoriu, au
adunat asupră-I toată cohorta;
28 şi dezbrăcându-L de haine, I-au
pus o hlamidă roşie;
29 şi împletind o cunună de spini,
I-au pus-o pe cap, şi trestie în dreapta
Lui; şi îngenunchind înainte-I, îşi băteau
joc de El zicând: Bucură-te, împărat al
Iudeilor!...
30 Şi, scuipând asupra Lui, au luat
trestia şi-L băteau peste cap.
31 Iar după ce L-au batjocorit,
L-au dezbrăcat de hlamidă, L-au
îmbrăcat în hainele Lui şi L-au dus
să-L răstignească.
32 Şi ieşind, au găsit pe un om
din Cirene, cu numele Simon; pe
acesta l-au silit să-I ducă crucea.
33 Şi venind la locul numit Gol-
gota, care înseamnă Locul Căpăţânii,
34 I-au dat să bea vin ames-
tecat cu fiere; şi gustând, n'a
voit să bea.[2]
35 Iar după ce L-au răstignit, şi-au
împărţit hainele Lui prin aruncare de
sorţi, ca să se plinească ceea ce s'a
spus prin proorocul: **Împărţit-au hai-
nele Mele între ei, iar pentru cămaşa
Mea au aruncat sorţi.**
36 Şi şezând, Îl păzeau acolo.
37 Şi deasupra capului I-au pus
vina Lui scrisă: **Acesta este Iisus,
Împăratul Iudeilor.**
38 Atunci au răstignit împreună
cu El doi tâlhari, unul de-a dreapta
şi altul de-a stânga.
39 Iar trecătorii Îl defăimau clă-
tinându-şi capetele
40 şi zicând: Tu, cel ce dărâmi
templul şi în trei zile îl zideşti,
mântuieşte-te pe tine însuţi! Dacă eşti
Fiul lui Dumnezeu, coboară-te de pe
cruce!
41 Asemenea şi arhiereii, bătându-şi
joc de El împreună cu cărturarii şi cu
bătrânii, ziceau:

(20) Ps 21, 12-13; Mc 15, 11; Lc 23, 18; In 18, 40; FA 3, 14; *(21-23)* Sol 2, 20; Mc 15, 9-14; Lc 23, 17-23; In 18, 39; *(24)* Dt 19, 10; 21, 6; Lc 23, 24; *(25)* Dt 19, 10; 2 Rg 1, 16; 3 Rg 2, 32; Ps 108, 14; FA 5, 28; *(26)* Is 53, 5-6; Mc 15, 15; Lc 23, 25; In 19, 1, 16; *(27-28)* Jd 9, 24; Ps 21, 17; Mc 15, 16-17; Lc 23, 11; *(29-31)* Jd 16, 25; Is 53, 3-7; Mc 15, 17-20; Lc 23, 11; In 19, 2-16; *(32-33)* Nm 19, 3; Mc 15, 21-22; Lc 23, 26, 33; In 19, 17; Evr 13, 12; *(34-35)* Ps 21, 20; 68, 25; Mt 27, 48; Mc 15, 22-24; Lc 23, 34-36; In 19, 23; *(36)* Mt 27, 54; *(37)* Mc 15, 26; Lc 23, 38; In 19, 19; *(38)* Is 53, 12; Mc 15, 27; Lc 23, 32; In 19, 18; *(39)* Ps 21, 7; 68, 24; 108, 25; Mc 15, 29; Lc 23, 35; *(40-42)* Mt 26, 61; Mc 14, 58; 15, 30-32; Lc 23, 35-37; In 2, 19;

1 Intervenţiile lui se dovedesc inutile faţă de rezistenţa adversarilor lui Iisus.
2 Asumându-Şi suferinţa pură şi totală, Iisus refuză băutura anestezică pe care femeile miloase obişnuiau s'o prepare pentru cei răstigniţi spre a le uşura chinurile.

42 Pe alţii i-a mântuit, dar pe sine nu poate să se mântuiască! Dacă este împăratul lui Israel, coboară-se acum de pe cruce şi vom crede în el;

43 s'a încrezut în Dumnezeu: să-l scape acum, dacă-l vrea; că a zis: Sunt Fiul lui Dumnezeu.

44 În acelaşi chip Îl ocărau şi tâlharii cei răstigniţi împreună cu El.

45 Iar de la ceasul al şaselea, întuneric mare s'a făcut peste tot pământul, până la ceasul al nouălea.

46 Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare zicând: **Eli, Eli, lama sabahtani?** Adică: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M'ai părăsit?

47 Iar unii dintre cei ce stăteau acolo, auzind, ziceau: Pe Ilie îl strigă acesta.

48 Şi unul dintre ei, alergând îndată şi luând un burete, umplându-l cu oţet şi punându-l într'o trestie, Îi da să bea.

49 Iar ceilalţi ziceau: Lasă, să vedem dacă vine Ilie să-l scape!...

50 Iar Iisus, strigând iarăşi cu glas mare, Şi-a dat duhul.

51 Şi iată, catapeteasma templului[1] s'a sfâşiat în două, de sus până jos, şi pământul s'a cutremurat şi pietrele s'au despicat;

52 mormintele s'au deschis şi multe trupuri ale sfinţilor adormiţi au înviat,

53 şi ieşind din morminte după învierea Lui, au intrat în Sfânta Cetate şi s'au arătat multora.

54 Iar sutaşul şi cei care-L păzeau pe Iisus împreună cu el, văzând cutremurul şi cele întâmplate, s'au înfricoşat foarte, zicând: Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta!

55 Şi erau acolo multe femei, privind de departe, care-L urmaseră din Galileea pe Iisus, slujindu-I,

56 între care erau Maria Magdalena şi Maria, mama lui Iacob şi a lui Iosif, şi mama fiilor lui Zevedeu.

57 Iar în amurgul zilei a venit un om bogat din Arimateea, cu numele Iosif, care era şi el ucenic al lui Iisus.

58 Acesta, ducându-se la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. Atunci Pilat a poruncit să i se dea.

59 Şi Iosif, luând trupul, l-a înfăşurat în giulgiu curat

60 şi l-a pus în mormântul său cel nou pe care-l săpase în stâncă; şi prăvălind o piatră mare la uşa mormântului, a plecat.

61 Iar acolo erau Maria Magdalena şi cealaltă Marie, şezând în faţa mormântului.

62 Iar a doua zi, cea care este după Vineri, s'au adunat arhiereii şi fariseii la Pilat

63 zicând: Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul acela a spus încă de pe când era în viaţă: **După trei zile mă voi scula.**

64 Deci, porunceşte ca mormântul să fie ţinut sub pază până a treia zi, ca nu cumva, venind ucenicii lui, să-l fure şi să spună poporului: s'a sculat din morţi; şi rătăcirea de pe urmă va fi mai rea decât cea dintâi.

65 Pilat le-a zis: Aveţi strajă; mergeţi şi păziţi-l cum ştiţi.

66 Iar ei, ducându-se, au pecetluit piatra şi au întărit cu strajă paza mormântului.

(43) Ps 21, 8; Sol 2, 13, 18; *(44)* Dn 3, 15; 6, 21; Mc 15, 32; Lc 23, 39; *(45)* Am 8, 9; Lc 23, 44; *(46)* Ps 21, 1; Mc 15, 34; Evr 5, 7; *(47)* Mc 15, 35; *(48)* Ps 68, 25; Mt 27, 34; Mc 15, 36; Lc 23, 36; In 19, 28-29; *(49-57)* Iş 26, 31; 1 Rg 1, 1; 2 Par 3, 14; Dn 3, 25; Sol 2, 17; Mt 28, 1; Mc 15, 36-43; Lc 23, 36-51; In 19, 30-38; Evr 10, 20; *(58-61)* Mt 28, 1; Mc 15, 44-47; Lc 23, 52-55; *(63)* Mt 16, 21; 17, 23; 20, 19; 26, 61; Mc 8, 31; 10, 34; Lc 9, 22; 18, 33; 24, 6; In 2, 19; 7, 12; *(66)* Ps 40, 8; Dn 6, 18.

1 Perdeaua ce despărţea Sfânta-Sfintelor de Sfânta.

CAPITOLUL 28

Învierea lui Hristos. Arătările Mântuitorului. Porunca dată ucenicilor.

1 Iar întru târziul Sâmbetei, când se lumina spre ziua cea dintâi a săptămânii[1], Maria Magdalena şi cealaltă Marie au venit să vadă mormântul.

2 Şi iată, cutremur mare s'a făcut; că îngerul Domnului, pogorându-se din cer şi venind, a prăvălit piatra de la uşă şi şedea deasupra ei.

3 Şi înfăţişarea lui era ca a fulgerului şi îmbrăcămintea lui, albă ca zăpada.

4 Şi de frica lui s'au cutremurat străjerii şi s'au făcut ca nişte morţi.

5 Iar îngerul, răspunzând, le-a zis femeilor: Nu vă temeţi, că ştiu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutaţi;

6 nu este aici, căci S'a sculat precum a zis. Veniţi de vedeţi locul unde fusese pus;

7 şi mergând degrabă, spuneţi-le ucenicilor Săi că S'a sculat din morţi; şi iată că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veţi vedea. Iată, eu v'am spus.

8 Şi plecând ele în grabă de la mormânt, cu frică şi cu bucurie mare alergau să-i vestească pe ucenicii Lui.

9 Dar pe când mergeau ele să-i vestească pe ucenici, iată Iisus le-a întâmpinat zicând: Bucuraţi-vă! Iar ele, apropiindu-se, I-au cuprins picioarele şi I s'au închinat.

10 Atunci Iisus le-a zis: Nu vă temeţi. Duceţi-vă şi vestiţi-i pe fraţii Mei să meargă în Galileea, şi acolo Mă vor vedea.

11 Şi plecând ele, iată că unii din străjeri, venind în cetate, le-au dat de veste arhiereilor despre toate cele întâmplate.

12 Şi adunându-se aceştia împreună cu bătrânii şi ţinând sfat, le-au dat ostaşilor arginţi din belşug

13 zicându-le: Spuneţi că ucenicii lui au venit noaptea şi l-au furat în timp ce noi dormeam;

14 şi de se va auzi aceasta la guvernator, noi îl vom îndupleca şi vă vom face fără grijă.

15 Iar ei, luând arginţii, au făcut aşa cum au fost învăţaţi. Şi s'a răspândit cuvântul acesta între Iudei, până în ziua de astăzi.

16 Iar cei unsprezece ucenici au mers în Galileea, la muntele unde le-a poruncit Iisus;

17 şi văzându-L, I s'au închinat, iar unii s'au îndoit.

18 Şi apropiindu-Se Iisus, le-a grăit zicând: Datu-Mi-s'a toată puterea în cer şi pe pământ.

19 Drept aceea, mergeţi şi învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh,

20 învăţându-le să păzească toate câte v'am poruncit Eu vouă. Şi iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului. Amin.

CAP. 28 – *(1)* Mt 27, 56, 61; Mc 16, 1; Lc 23, 56; 24, 1; In 20, 1; *(2)* Mc 16, 3-5; Lc 24, 4; In 20, 11-12; *(3)* Dn 10, 6; Mc 16, 5; Lc 24, 4; *(4)* Mc 16, 5; Lc 24, 5; *(5)* Mc 16, 6; Lc 24, 5; In 20, 13; *(6)* Mt 12, 40; 16, 21; 17, 23; Mc 16, 6; Lc 24, 6; *(7)* Mt 26, 32; Mc 14, 28; 16, 7; Lc 24, 6; In 21, 1; FA 1, 3; 10, 40-41; 1 Co 15, 5; *(8)* Jd 13, 22; Mc 16, 8; Lc 24, 9-10, 22; *(9)* Mc 16, 9-10; Lc 8, 2; In 20, 14; *(10)* In 20, 17; Evr 2, 11; *(16)* Mt 26, 32; 28, 7; Mc 14, 28; *(17)* Lc 24, 52; *(18)* Ps 8, 6; Dn 7, 13-14; Mt 11, 27; Lc 1, 32; 10, 22; In 3, 31, 35; 5, 22; 13, 2; 17, 2; 1 Ptr 3, 22; Rm 14, 9; 1 Co 15, 24; Ef 1, 10, 22; Flp 2, 9; Col 1, 16; Evr 2, 8; Ap 17, 14; 19, 16; *(19)* Is 52, 10; Mc 16, 15; Lc 24, 47; In 15, 16; FA 2, 38; 1 In 5, 7; Rm 10, 18; Col 1, 23; *(20)* Mt 18, 20; In 14, 18.

1 Înainte de revărsatul zorilor, la întâlnirea dintre noaptea de Sâmbătă, ziua de odihnă a Evreilor (Sabatul) şi cea următoare, cu care începe săptămâna lor, adică Duminica noastră (Domini Dies = Ziua Domnului), numită astfel întru amintirea şi celebrarea învierii lui Hristos.

SFÂNTA EVANGHELIE
DUPĂ MARCU

CAPITOLUL 1

Ioan Botezătorul şi predica sa. Botezul lui Iisus. Ispitirea în pustie. Începutul predicii lui Iisus în Galileea. Chemarea primilor apostoli. Primele vindecări în Galileea. Vindecarea soacrei lui Petru şi alte tămăduiri. Curăţirea unui lepros.

1 Începutul Evangheliei[1] lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

2 Precum este scris în proorocul Isaia: **Iată, Eu îl trimit înaintea feţei Tale pe îngerul Meu, care-Ţi va pregăti calea;**

3 **glasul celui ce strigă în pustie: Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi-I cărările.**

4 Ioan boteza în pustie, propovăduind botezul pocăinţei spre iertarea păcatelor.

5 Şi ieşeau spre el tot ţinutul Iudeii şi toţi cei din Ierusalim şi se botezau de către el în râul Iordan, mărturisindu-şi păcatele.

6 Şi Ioan era îmbrăcat în haină de păr de cămilă, cu cingătoare de piele împrejurul mijlocului şi se hrănea cu lăcuste şi miere sălbatică.

7 Şi propovăduia zicând: Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-I dezleg cureaua încălţămintelor.

8 Eu v'am botezat cu apă, dar El vă va boteza cu Duh Sfânt.

9 Şi în zilele acelea, Iisus a venit din Nazaretul Galileii şi S'a botezat în Iordan de către Ioan.

10 Şi îndată, ieşind din apă, a văzut cerurile deschise şi Duhul ca un porumbel pogorându-Se peste El.

11 Şi glas s'a făcut din ceruri: Tu eşti Fiul Meu Cel iubit, întru Tine am binevoit.

12 Şi îndată Duhul L-a scos în pustie.

13 Şi a fost în pustie patruzeci de zile, fiind ispitit de Satana. Şi era împreună cu fiarele, şi îngerii Îi slujeau.

14 După ce Ioan a fost întemniţat, Iisus a venit în Galileea, propovăduind Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu

15 şi zicând: Plinitu-s'a vremea[2] şi împărăţia lui Dumnezeu s'a apropiat. Pocăiţi-vă şi credeţi în Evanghelie!

16 Şi umblând pe lângă Marea Galileii, a văzut pe Simon şi pe Andrei, fratele lui Simon, aruncându-şi mrejele în mare, că erau pescari.

CAP. 1 – *(2)* Mal 3, 1; Mt 11, 10; Lc 7, 27; *(3)* Is 40, 3; Mt 3, 3; Lc 3, 4; In 1, 23; *(4)* Mt 3, 1; Lc 3, 3; In 1, 31; 3, 23; FA 13, 24; *(5)* Mt 3,5-6; Lc 7, 29; *(6)* Lv 11, 22; Mt 3, 4; Lc 7, 33; *(7)* Mt 3, 11; Lc 3, 16; In 1, 15, 27; FA 13, 25; *(8)* Is 44, 3; Ioil 3, 1; Mt 3, 11; In 1, 26; FA 1, 5; 2, 4; 10, 45; 11, 15; 1 Co 12, 13; *(9-10)* Mt 3, 13-16; Lc 3, 21-22; In 1, 32; *(11)* Ps 2, 6; Is 42, 1; Mt 3, 17; Mc 9, 7; Lc 3, 22; 9, 32; In 6, 27; *(12)* Mt 4, 1; Lc 4, 1; *(13)* Mt 4, 2, 11; Lc 4, 2; *(14-21)* Mt 3, 2; 4, 11-22; Lc 4, 11-15, 31; 5, 2-11; In 4, 43; Ga 4, 4-6; Ef 1, 10;

1 Cuvântul grecesc **Evangelía** înseamnă Vestea-cea-Bună şi semnifică Venirea împărăţiei lui Dumnezeu, anunţată de profeţi ai Vechiului Testament şi proclamată de Însuşi Iisus la începutul propovăduirii Sale (vezi Mt 4, 17).

2 În sens cronologic: Perioada aşteptării lui Mesia s'a încheiat. În sens circumstanţial: Totul e copt pentru ca Dumnezeu să-Şi pună în aplicare planul de a mântui lumea; Iisus a venit la "plinirea vremii" (Ga 4, 4), El este "plinirea Legii şi a proorocilor" (formulă liturgică).

17 Şi le-a zis Iisus: Veniţi după Mine şi vă voi face să fiţi pescari de oameni!

18 Şi lăsându-şi de'ndată mrejele, au mers după El.

19 Şi mergând puţin mai departe, i-a văzut pe Iacob al lui Zevedeu şi pe Ioan, fratele acestuia, care erau şi ei în corabie, dregându-şi mrejele.

20 Şi i-a chemat îndată. Iar ei, lăsându-l pe tatăl lor Zevedeu în corabie împreună cu lucrătorii, s'au dus după El.

21 Şi au venit în Capernaum. Şi îndată intrând El Sâmbăta în sinagogă, îi învăţa.

22 Şi erau uimiţi de învăţătura Lui, că El îi învăţa ca Unul Care are putere[1], iar nu în felul cărturarilor.

23 Şi era atunci în sinagoga lor un om cu duh necurat[2] care striga tare

24 zicând: Ce ai cu noi[3], Iisuse Nazarinene? Ai venit să ne pierzi? Te ştim cine eşti: Sfântul lui Dumnezeu.

25 Şi Iisus l-a certat zicând: Taci şi ieşi din el!

26 Şi, scuturându-l duhul cel necurat şi strigând cu glas mare, a ieşit din el.

27 Şi toţi s'au înspăimântat, încât se întrebau între ei zicând: Ce este aceasta?: Învăţătură nouă şi cu putere; că El şi duhurilor necurate le porunceşte, şi ele i se supun.

28 Şi îndată s'a răspândit vestea despre El pretutindeni, în tot ţinutul Galileii.

29 Şi după ce-au ieşit din sinagogă, au venit în casa lui Simon şi a lui Andrei, cu Iacob şi cu Ioan.

30 Iar soacra lui Simon zăcea aprinsă de friguri; şi îndată I-au vorbit despre ea.

31 Şi apropiindu-Se, a ridicat-o apucând-o de mână. Şi au lăsat-o frigurile şi ea Îi slujea.

32 Iar când s'a făcut seară şi soarele apusese, au adus la El pe toţi bolnavii şi demonizaţii,

33 şi toată cetatea era adunată la uşă.

34 Şi i-a tămăduit pe mulţi care pătimeau de felurite boli, şi demoni mulţi a scos. Şi pe demoni nu-i lăsa să vorbească, pentru că ei ştiau că El este Hristos[4].

35 Şi a doua zi, sculându-Se foarte de noapte, a ieşit şi S'a dus într'un loc pustiu şi Se ruga acolo.

36 Iar Simon şi cei ce erau cu el s'au dus după Dânsul.

37 Şi aflându-L I-au zis: Toţi Te caută[5].

38 Iar El le-a zis: Să mergem în altă parte, prin cetăţile şi satele învecinate, ca să propovăduiesc şi acolo, că pentru aceasta am venit.

39 Şi a propovăduit în sinagogile lor, în toată Galileea, scoţându-i pe demoni.

40 Şi a venit la El un lepros, rugându-L şi îngenunchind şi zicând: Dacă vrei, Tu poţi să mă curăţeşti.

(22) Is 50, 4; Mt 7, 28-29; Lc 2, 47; 4, 32; *(23)* Lc 4, 33; *(24)* Dn 9, 24; Mt 8, 29; Mc 5, 7; Iac 2, 19; *(25-26)* Mc 1, 34; 9, 20-25; *(27)* Mc 2, 12; 6, 2; FA 17, 19; *(29-32)* Mt 8, 14-16; Lc 4, 38-40; *(34)* Mc 3, 11-12; Lc 4, 41; FA 16, 16-18; 19, 15; *(35)* Lc 4, 42; 5, 16; *(38)* Is 61, 1-3; Lc 4, 43; In 16, 28; 17, 4; *(39)* Mt 4, 23; Lc 4, 44; *(40)* Mt 8, 2; Lc 5, 12;

1 Autoritate divină; ascendenţă morală.

2 În limbajul biblic, prin "duh necurat" se înţelege diavol, demon, spirit impur, adversar al curăţiei religioase şi morale.

3 Pluralul speciei demonice care se rosteşte prin gura celui posedat de demoni.

4 Iisus respinge şi dejoacă strategia demonilor care, pe de-o parte, ei înşişi Îi proclamă public dumnezeirea, ca să-L compromită în faţa contemporanilor, şi, pe de alta, caută să-I deconspire prematur calitatea de Fiu al lui Dumnezeu, cu scopul de a-i asmuţi asupră-I pe farisei şi cărturari.

5 Cei din Capernaum.

41 Şi făcându-I-se milă, Şi-a întins mâna şi S'a atins de el şi i-a zis: Vreau, curăţeşte-te!

42 Şi îndată s'a depărtat lepra de pe el şi s'a curăţit.

43 Şi dându-i poruncă aspră, îndată l-a scos afară

44 şi i-a zis: Ia seama, să nu spui nimănui nimic, ci mergi de te arată preotului, iar pentru curăţirea ta să duci cele rânduite de Moise, să le fie lor mărturie.

45 Dar el, ieşind, a început să spună multe'n gura mare şi să răspândească vorba, aşa încât Iisus nu mai putea să intre pe faţă în cetate, ci stătea afară, în locuri pustii; şi veneau la El de pretutindeni.

CAPITOLUL 2

Vindecarea paraliticului. Chemarea lui Matei. Întrebarea despre post. Smulgerea spicelor în zi de Sâmbătă.

1 Şi după câteva zile a intrat iarăşi în Capernaum şi s'a auzit că este acasă.

2 Şi s'au adunat atât de mulţi încât nu mai era loc nici înaintea uşii; şi le grăia lor Cuvântul.

3 Şi au venit la El aducându-I un slăbănog pe care-l purtau patru inşi.

4 Şi neputând ei să se apropie de El din pricina mulţimii, au desfăcut acoperişul casei[1] unde era Iisus şi, prin spărtură, au lăsat în jos patul pe care zăcea slăbănogul.

5 Şi văzând Iisus credinţa lor, i-a zis slăbănogului: Fiule, iertate fie păcatele tale!

6 Şi erau acolo unii dintre cărturari, care şedeau şi cugetau în inimile lor:

7 Pentru ce vorbeşte acesta astfel? El blasfemiază. Cine poate să ierte păcatele, fără numai unul Dumnezeu?

8 Şi îndată cunoscând Iisus cu Duhul Său că aşa cugetau ei în sinea lor, le-a zis: De ce cugetaţi acestea în inimile voastre?

9 Ce este mai lesne, a-i zice slăbănogului: Iertate fie-ţi păcatele!, sau a-i zice: Ridică-te, ia-ţi patul şi umblă!?

10 Dar ca să ştiţi că putere are Fiul Omului să ierte păcatele pe pământ – i-a zis slăbănogului –:

11 Ţie-ţi spun: Ridică-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta!

12 Şi el de'ndată s'a ridicat şi, luându-şi patul, a ieşit afară de faţă cu toţi, încât toţi erau uimiţi şi-L slăveau pe Dumnezeu zicând: Asemenea lucruri niciodată n'am văzut.

13 Şi iarăşi a ieşit la mare[2] şi toată mulţimea venea la El, şi El îi învăţa.

14 Şi în trecere l-a văzut pe Levi al lui Alfeu[3] şezând la vamă şi i-a zis: Vino după Mine! Iar el, ridicându-se, a mers după Dânsul.

15 Şi pe când şedea El la masă în casa lui Levi, mulţi vameşi şi păcătoşi şedeau la masă cu Iisus şi cu ucenicii Săi; că mulţi erau aceştia şi-I urmau.

16 Iar cărturarii şi fariseii, văzându-L că mănâncă împreună cu păcătoşii şi cu vameşii, ziceau către ucenicii Lui: De ce mănâncă şi bea învăţătorul vostru cu vameşii şi cu păcătoşii?

17 Şi auzind Iisus, le-a zis: Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei

(41) Mt 8, 3; Lc 5, 13; *(44)* Lv 13, 2; 14, 2-4; Mt 8, 4; 9, 30; Lc 5, 14; 17, 14; *(45)* Mt 9, 31; Lc 5, 15. CAP. 2 – *(1)* Mt 9, 1; *(3)* Mt 9, 2; Lc 5, 18; *(5)* Is 43, 25; Lc 7, 48; *(7)* Mt 9, 3; Lc 5, 21; 7, 49; *(8)* Mt 9, 4; Lc 5, 22; In 2, 24-25; 6, 64; *(9)* Mt 9, 5; Lc 5, 23; *(10)* Mt 9, 6; In 5, 8; *(11)* Mt 9, 6; *(12)* Mt 9, 7-8; Mc 1, 27; *(14)* Mt 9, 9; Lc 5, 27-28; *(15)* Mt 9, 10; Lc 5, 29; *(16)* Mt 9, 11; *(17)* Mt 9, 12-13; 18, 11; Lc 5, 31-32; 19, 10; 1 Tim 1, 15;

1 Acoperiş în formă de terasă, aşa cum îl au casele din ţările calde.
2 Marea Galileii sau Lacul Tiberiadei.
3 Apostolul şi evanghelistul Matei.

bolnavi. Nu pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi am venit să-i chem la pocăinţă.

18 Ucenicii lui Ioan şi fariseii posteau; şi au venit[1] şi I-au zis: De ce ucenicii lui Ioan şi ucenicii fariseilor postesc, iar ucenicii Tăi nu postesc?

19 Şi Iisus le-a zis: Pot oare nuntaşii să postească în timp ce mirele este cu ei? Atâta timp cât îl au pe mire cu ei, nu pot posti.

20 Dar vor veni zile când mirele se va lua de la ei şi atunci, în acele zile, vor posti.

21 Nimeni nu coase la haină veche petic dintr'un postav nou; altfel, peticul nou va trage din haina veche şi se va face o ruptură mai rea.

22 De asemenea, nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi; altfel, vinul nou sparge burdufurile şi vinul se varsă şi burdufurile se strică; ci vinul nou trebuie pus în burdufuri noi.

23 Şi pe când mergea El într'o Sâmbătă prin holde, ucenicii Săi, pe cale, au început să smulgă spice[2].

24 Şi fariseii Îi ziceau: Vezi, de ce fac ei Sâmbăta ce nu se cuvine?

25 Şi Iisus le-a răspuns: Oare niciodată n'aţi citit ce a făcut David când a fost în lipsă şi a flămânzit, el şi cei ce erau cu el?

26 Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, în zilele lui Abiatar arhiereul, şi a mâncat pâinile punerii-înainte, pe care nu se cuvenea să le mănânce decât preoţii, şi a dat şi celor ce erau cu el?

27 Şi le zicea: Sâmbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru Sâmbătă;

28 aşa că Fiul Omului este Domn şi al Sâmbetei.

CAPITOLUL 3

Vindecarea celui cu mâna uscată şi alte vindecări. Alegerea celor doisprezece apostoli. Păcatul împotriva Sfântului Duh. Mama şi fraţii lui Iisus.

1 Şi iarăşi a intrat în sinagogă. Şi era acolo un om având mâna uscată.

2 Şi Îl pândeau pe Iisus să vadă dacă îl va vindeca Sâmbăta, ca să-L învinuiască.

3 Şi El i-a zis omului care avea mâna uscată: Ridică-te şi stai acolo, în mijloc!

4 Şi le-a zis lor: Oare se cuvine ca Sâmbăta să faci bine, sau să faci rău? să mântuieşti un suflet, sau să-l pierzi? Iar ei tăceau.

5 Şi privindu-i cu mânie şi întristându-Se de împietrirea inimii lor, i-a zis omului: Întinde-ţi mâna! Şi el a întins-o şi mâna lui s'a făcut sănătoasă.

6 Şi ieşind[3], fariseii au făcut îndată sfat cu irodianii împotriva Lui, ca să-L piardă[4].

(18) Mt 9, 11, 14; Lc 5, 33; *(19)* Is 62, 5; Mt 9, 14-15; Lc 5, 34; In 3, 29; *(20)* Mt 19, 15; Lc 5, 35; *(21)* Mt 9, 16; Lc 5, 36; *(22)* Mt 9, 17; Lc 5, 37-38; *(23)* Dt 23, 25; Mt 12, 1; Lc 6, 1; *(24)* Iş 20, 10; Mt 12, 2; Lc 6, 2; In 5, 10; *(25)* 1 Rg 21, 3-5; Mt 12, 3; Lc 6, 3; *(26)* Iş 29, 32-33; Lv 8, 31; 24, 9; 1 Rg 21, 6; Mt 12, 4; Lc 6, 4; *(28)* Mt 12, 8; Lc 6, 5; CAP. 3 – *(1)* Mt 12, 9; Lc 6, 6; *(2)* Ps 36, 32; Lc 13, 14; 14, 1-3; *(4)* Pr 27, 22; Mt 12, 12-13; In 5, 10; *(5)* 3 Rg 13,6; Mt 12, 12, 13; Lc 6, 10; *(6)* Mt 12, 14; 22, 15; In 10, 39;

1 Plural impersonal: oarecare inşi care voiau să-l cunoască răspunsul.
2 De la Mt 12, 1 şi Lc 6, 1 ştim că mobilul acestor smulgeri de spice era foamea; în ochii fariseilor, gestul era echivalent cu acţiunea de a secera, a strânge recolta, a procura hrană, deci a lucra în ziua Sabatului, ceea ce constituia un delict.
3 După ce au ieşit din sinagogă.
4 Bogăţia semantică a textului original permite un înţeles mai larg: complotiştii urmăreau nu numai obiectivul uciderii lui Iisus, dar şi mijloacele sau modalităţile prin care să-l atingă.

7 Iar Iisus a plecat înspre mare împreună cu ucenicii Săi şi L-a urmat mulţime multă din Galileea şi din Iudeea

8 şi din Ierusalim şi din Idumeea şi de dincolo de Iordan[1] şi dimprejurul Tirului şi al Sidonului; mulţime multă care, auzind câte făcea, a venit la El.

9 Şi le-a spus ucenicilor Lui să I se pună la îndemână o corăbioară; aceasta din pricina mulţimii, ca să nu-L îmbulzească;

10 fiindcă pe mulţi îi vindecase, de aceea năvăleau asupră-I, pentru ca toţi câţi erau în suferinţă să se atingă de El.

11 Şi duhurile cele necurate, când Îl vedeau, cădeau înainte-I şi strigau zicând: Tu eşti Fiul lui Dumnezeu.

12 Şi El mult le certa, ca să nu-L facă ele cunoscut[2].

13 Şi S'a suit în munte şi a chemat la Sine pe câţi El Însuşi a voit; şi au venit la El.

14 Şi a rânduit doisprezece, pe care i-a numit apostoli, ca să fie cu El şi să-i trimită să propovăduiască

15 şi să aibă putere să vindece bolile şi să alunge demonii.

16 Deci i-a rânduit pe cei doisprezece: pe Simon, căruia i-a pus numele Petru;

17 şi pe Iacob al lui Zevedeu şi pe Ioan, fratele lui Iacob, şi le-a pus numele Boanerghes, adică Fiii Tunetului;

18 şi pe Andrei şi pe Filip şi pe Bartolomeu şi pe Matei şi pe Toma şi pe Iacob al lui Alfeu şi pe Tadeu şi pe Simon Cananeul

19 şi pe Iuda Iscarioteanul, cel care L-a şi vândut.

20 Şi a venit în casă; şi iarăşi mulţimea s'a adunat, încât ei nu puteau nici pâine să mănânce.

21 Şi auzind ai Săi, au plecat ca să-L ia de-acolo cu de-a sila, că ziceau: Nu e'n toate minţile[3].

22 Iar cărturarii, care veniseră din Ierusalim, ziceau că El îl are pe Beelzebul şi că prin domnul demonilor îi scoate pe demoni.

23 Şi chemându-i la Sine, le vorbea în parabole: Cum poate Satana să-l scoată pe Satana?

24 Dacă o împărăţie se va dezbina în sinea ei, acea împărăţie nu poate dăinui;

25 şi dacă o casă se va dezbina în sinea ei, casa aceea nu va putea dăinui;

26 şi dacă Satana s'a ridicat împotriva luişi şi s'a dezbinat, nu poate dăinui, ci are sfârşit.

27 Nimeni nu poate intra în casa unui om tare ca să-i răpească lucrurile dacă mai întâi nu-l va lega pe cel tare; şi doar atunci îi va jefui casa.

28 Adevăr vă grăiesc, că toate le vor fi iertate fiilor oamenilor, păcatele şi blasfemiile câte vor fi blasfemiat,

29 dar cel ce Îl va blasfemia pe Duhul Sfânt nu are iertare în veac, ci vinovat este de păcat veşnic.

(7) 3 Rg 4, 34; Mt 4,25; 12, 15; Lc 6, 17; In 6, 1; *(8)* Mt 4, 25; *(9)* Lc 5, 3; *(10)* Mt 14, 36; *(11)* Mt 16, 16; Mc 1, 34; Lc 4, 41; *(12)* Mt 12, 16; Mc 5, 43; *(13)* Mc 6, 7; Lc 6, 12-13; *(14)* Mt 10, 1; Lc 6, 13; 9, 1; *(16)* Mt 10, 2; 16, 18; In 1, 42; *(17)* Ps 28, 3; 67, 34; *(18)* Mt 10, 3; *(19)* Mt 10, 4; *(20)* Pr 8, 34; Mc 6, 31; *(21)* In 7, 5; 10, 20; *(22)* Mt 9, 34; 12, 14; Lc 11, 15; *(23)* Mt 9, 34; 10, 25; 12, 24; Lc 11, 15; In 7, 20; 8, 48, 52; 10, 20; *(24)* Mt 12, 25; Lc 11, 17; *(26)* Lc 11, 18; *(27)* Is 49, 24; Mt 12, 29; Lc 11, 21; *(28-31)* Mt 12, 31-33, 46; Lc 8, 19; 12, 10; 1 In 5, 16; Evr 10, 26;

1 Transiordania, ţinutul din estul Iordanului, regiune pe care Iosif Flaviu şi alţi autori o numesc Pereea (adverbul ebraic peran înseamnă "de partea cealaltă").

2 Vezi nota de la 1, 34.

3 "Ai Săi" înseamnă rude, neamuri, prieteni apropiaţi, cei ce-L iubesc pe Iisus, dar sunt incapabili să-I priceapă "nebunia" de a Se distruge pe Sine de dragul altora. În fapt, ei nu sunt dispuşi să-L trateze ca pe un nebun, ci doar ca pe un exaltat care şi-a pierdut simţul autoconservării. Asociată versetului următor, această situaţie demonstrează teribila dramă a lui Iisus.

30 Aceasta pentru că ziceau: Are duh necurat.

31 Şi au venit mama Sa şi fraţii Săi[1] şi, stând afară, au trimis la El ca să-L cheme.

32 Iar mulţimea şedea împrejurul Său. Şi I-au zis unii: Iată, mama Ta şi fraţii Tăi şi surorile Tale sunt afară şi Te caută.

33 Şi răspunzându-le, a zis: Cine este mama Mea? şi fraţii Mei?

34 Şi privindu-i pe cei ce şedeau în jurul Său, a zis: Iată mama Mea şi fraţii Mei;

35 că tot cel ce va face voia lui Dumnezeu, acela este fratele Meu şi sora Mea şi mama Mea.

CAPITOLUL 4

Parabola semănătorului. De ce vorbeşte Iisus în parabole. Lumina ca bun al tuturor. Parabola seminţei ce creşte singură. Parabola grăuntelui de muştar. Potolirea furtunii pe mare.

1 Şi iarăşi a început Iisus să înveţe lângă mare; şi s'a adunat la El mulţime foarte multă, aşa încât El a intrat în luntre ca să stea pe mare, iar mulţimea toată era lângă mare, pe uscat.

2 Şi multe lucruri îi învăţa în parabole; şi în învăţătura Sa le spunea:

3 Ascultaţi: Iată, ieşit-a semănătorul să semene.

4 Şi pe când semăna el, o parte din seminţe[2] a căzut lângă drum[3] şi păsările cerului au venit şi au mâncat-o.

5 Şi alta a căzut pe loc pietros, unde n'avea pământ mult, şi a răsărit de îndată pentru că nu avea pământ adânc;

6 şi când s'a ridicat soarele s'a ofilit şi, pentru că nu avea rădăcină, s'a uscat.

7 Alta a căzut între spini şi spinii au crescut şi au înăbuşit-o şi roade nu a dat.

8 Şi altele au căzut în pământul cel bun şi, înălţându-se şi crescând, au dat roadă şi au adus: una treizeci, alta şaizeci, alta o sută.

9 Şi zicea: Cel ce are urechi de auzit, să audă!

10 Iar când a fost singur, cei ce erau pe lângă El împreună cu cei doisprezece[4] L-au întrebat despre parabolă.

11 Şi El le-a zis: Vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei lui Dumnezeu, dar celor din afară toate li se fac în parabole,

12 ca **privind să privească şi să nu vadă şi auzind să audă şi să nu înţeleagă, ca nu cumva să-şi revină şi să li se ierte.**[5]

13 Şi le-a zis: Nu pricepeţi parabola aceasta? Atunci cum veţi înţelege toate parabolele?

(32-35) Ps 100, 6; Mt 12, 47-50; Lc 8, 20-21; In 15, 14; Evr 2, 11. CAP. 4 – *(1-6)* Mt 13, 1-6; Lc 8, 4-6; *(7)* Mt 13, 7; Lc 8, 7; *(8)* Fc 26, 12; Mt 13, 8; Lc 8, 8; In 15, 5; Col 1, 6; *(9-10)* Mt 11, 15; 13, 9-10; Lc 8, 8-9; *(11)* Mt 11, 25; 13, 11; 16, 17; Lc 8, 10; 1 Co 2, 10; 5, 12; Col 4, 5; 1 Tes 4, 12; 1 Tim 3, 7; *(12)* Is 6, 9-10; Ir 5, 21; Mt 13, 14; Lc 8, 10; In 12, 40; FA 28, 26; Rm 11, 8; *(13)* Mt 13, 18; In 3, 10, 12;

1 Pentru mama şi "fraţii" lui Iisus vezi nota de la Mt 12, 46.

2 Literal: o sămânţă; substantiv colectiv, parte dintr'un întreg. Marcu (ca şi Luca 8, 5) îl foloseşte în sprijinul ideii că seminţele sterpe sunt mai puţine decât cele ce rodesc.

3 Lângă partea carosabilă a drumului, pe poteca bătătorită de pietoni.

4 Cercul mai larg al apostolilor, cei pe care Iisus îi iniţiază cu precădere în tainele Evangheliei.

5 Pasajul e un citat liber din Is 6, 9-10 şi se referă la cei ce refuză efortul cunoaşterii, preferând comoditatea ignoranţei şi, prin aceasta, refuzându-şi mântuirea. Textul are şi o undă de ironie abia perceptibilă.

14 Semănătorul seamănă cuvântul.

15 Cele de lângă drum sunt aceia în care se seamănă cuvântul; şi numa' ce-l aud, că vine de'ndată Satana şi ia cuvântul semănat în ei.

16 Tot aşa, cele semănate pe loc pietros sunt aceia care aud cuvântul şi-l primesc de'ndată cu bucurie,

17 dar nu au rădăcină întru ei şi durează doar pân'la un timp; apoi, când se întâmplă strâmtorare sau prigoană din pricina cuvântului, îndată se poticnesc.

18 Şi cele semănate între spini sunt cei care ascultă cuvântul,

19 dar pătrunzând în ei grijile veacului acestuia şi înşelăciunea bogăţiei şi poftele după celelalte, acestea înăbuşă cuvântul şi-l fac neroditor.

20 Iar cele semănate pe pământul cel bun sunt cei care aud cuvântul şi-l primesc şi aduc roade: unul treizeci, altul şaizeci şi altul o sută.

21 Şi le zicea: Se aduce oare făclia ca să fie pusă sub obroc[1] sau sub pat? Oare nu ca să fie pusă în sfeşnic?

22 Că nu este ceva ascuns care să nu fie dat pe faţă; nici a fost ceva tăinuit decât ca să vină la lumina zilei.

23 Cel ce are urechi de auzit, să audă!

24 Şi le spunea: Fiţi cu luare aminte la ceea ce auziţi! Cu ce măsură măsuraţi, vi se va măsura; iar vouă, celor ce auziţi, vi se va da cu adaos.

25 Pentru că celui ce are i se va da; iar de la cel ce nu are se va lua şi ceea ce are[2].

26 Şi zicea: Aşa este împărăţia lui Dumnezeu, ca un om care aruncă sămânţa în pământ,

27 şi doarme şi se scoală, noaptea şi ziua, şi sămânţa răsare şi creşte fără ca el să ştie cum.

28 Că pământul rodeşte de la sine: mai întâi pai, apoi spic, apoi grâu deplin în spic.

29 Iar când rodul se coace, îndată trimite secera, că a sosit secerişul.

30 Şi zicea: Cum vom asemăna împărăţia lui Dumnezeu, sau prin ce parabole ne-o vom închipui?

31 Cu grăuntele de muştar care, la vremea când se seamănă în pământ, este mai mic decât toate seminţele pământului;

32 dar după ce se seamănă, el creşte şi se face mai mare decât toate legumele şi face ramuri mari, încât sub umbra lui se pot sălăşlui păsările cerului.

33 Şi cu multe parabole ca acestea le grăia cuvântul, după cum erau ei în stare să înţeleagă.

34 Iar fără parabolă nu le grăia; însă ucenicilor Săi le lămurea pe toate între El şi ei.

35 Şi în ziua aceea, când s'a înserat, a zis către ei: Să trecem pe ţărmul celălalt.

36 Şi lăsând ei mulţimea, L-au luat cu ei în corabie aşa cum era; că erau şi alte corăbii cu El.

(14-15) Mt 13, 18-19; Lc 8, 11-12; *(16)* Is 42, 20; Iz 33, 31; Mt 13, 20; Lc 8, 13; *(17-21)* Sol 8, 18; Mt 5, 15; 13, 21-23; Lc 8, 13-16; 12, 15; 1 Tim 6, 9; *(22)* Mt 10, 26; Lc 8, 17; 12, 2; *(23)* Mt 11, 15; 13, 9; 25, 30; Mc 4, 9; 7, 16; Lc 8, 8; 14, 35; Ap 2, 7; 3, 6; 13, 9; *(24-26)* Mt 7, 2; 13, 12-24; 25, 29; Lc 6, 38; 8, 18; 19, 26; *(27)* Mt 13, 25; *(28)* Fc 1, 11-12; Mt 13, 26; *(29)* Ap 14, 15; *(30-32)* Mt 13, 31-32; Lc 13, 18-19; *(33)* Mt 13, 34; In 16, 12; *(34-35)* Mt 8, 18, 23; 13, 34; Lc 8, 22;

1 Obroc: cuvânt ieşit din circuitul limbii române, dar strâns legat de expresia "a nu ţine lumina sub obroc". El îl traduce pe grecescul **módios**: un vas cu o capacitate de 8,78 litri, folosit în vechime ca unitate de măsură. Lagrange crede că sub un astfel de vas aşezau oamenii lampa la ora culcării. Oricum, e vorba de un înveliş care nu astupă lumina de tot, ci o face să cadă pe o arie restrânsă, ca un abajur.

2 Vezi nota de la Mt 13, 12.

37 Şi s'a făcut furtună mare de vânt şi valurile se prăvăleau peste corabie, încât corabia era aproape să se umple.

38 Iar El era în partea dindărăt a corăbiei, dormind pe căpătâi. Şi L-au deşteptat şi I-au zis: Învăţătorule, Ţie nu-Ţi este grijă că pierim?

39 Şi El, sculându-Se, a certat vântul şi i-a spus mării: Taci! potoleşte-te! Şi vântul a încetat şi s'a făcut linişte mare.

40 Şi le-a zis lor: De ce sunteţi aşa de fricoşi? Încă n'aveţi credinţă?

41 Şi frică mare i-a cuprins şi ziceau unii către alţii: Cine este oare Acesta, că şi vântul şi marea I se supun?

CAPITOLUL 5

Vindecarea demonizatului din Gadara.
Vindecarea femeii sângerânde.
Învierea fiicei lui Iair.

1 Şi au venit în cealaltă parte a mării, în ţinutul Gadarenilor[1].

2 Şi de'ndată ce El a ieşit din corabie, L-a întâmpinat din morminte un om cu duh necurat

3 care îşi avea locuinţa în morminte; şi nimeni nu putea să-l lege nici cu lanţuri,

4 pentru că de multe ori, fiind legat în obezi şi în lanţuri, el rupea lanţurile şi obezile, le sfărâma şi nimeni nu putea să-l potolească;

5 şi neîncetat noaptea şi ziua era prin morminte şi prin munţi, strigând şi tăindu-se cu pietre.

6 Iar văzându-L de departe pe Iisus, a alergat şi I s'a închinat.

7 Şi strigând cu glas puternic, I-a zis: Ce ai cu mine, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu Cel Preaînalt? Te jur pe Dumnezeu să nu mă chinuieşti!...

8 Că îi zicea: Duh necurat, ieşi afară din om!

9 Şi l-a întrebat: Care-ţi este numele? Şi I-a răspuns: Numele meu este Legiune[2], că suntem mulţi.

10 Şi mult Îl rugau să nu-i trimită afară din acel ţinut.

11 Iar acolo, lângă munte, era o turmă mare de porci care păştea.

12 Şi L-au rugat zicând: Trimite-ne în porci, ca să intrăm în ei.

13 Şi El le-a dat voie. Şi ieşind duhurile necurate, au intrat în porci şi turma s'a repezit de pe stâncă'n mare. Şi erau ca la două mii, şi se înăbuşeau în mare.

14 Iar cei care-i păstoreau au fugit şi au dat de veste în oraş şi prin sate. Şi au venit să vadă ce s'a întâmplat.

15 Şi s'au dus la Iisus; şi l-au văzut pe cel demonizat şezând jos, îmbrăcat şi întreg la minte, pe el, care avusese legiune de demoni; şi s'au înfricoşat.

16 Iar cei care au văzut le-au povestit ce s'a făcut cu demonizatul şi despre porci.

17 Şi ei au prins a-L ruga să plece din hotarele lor.

18 Iar când intra El în corabie, cel ce fusese demonizat Îl ruga să-l ia cu Dânsul.

(37) Iona 1, 4; Mt 8, 24; Lc 8, 23; (38) Ps 9, 32; 76, 9; Iona 1, 5-6; Mt 8, 25; Lc 8, 24; *(39)* Iov 26, 12; Ps 88, 9; Iona 1, 15; Mt 8, 26; Lc 8, 24; *(40)* Mt 8, 26; Lc 8, 25; *(41)* Ps 64, 7; 88, 9; 106, 25; Mt 8, 27; Lc 8, 25. CAP. 5 – *(1-7)* Mt 8, 26, 28-29; Lc 8, 26-29; *(8-11)* Mt 8, 30; Lc 8, 29-32; *(12-14)* Mt 8, 31-32; Lc 8, 32-35; *(15-16)* Lc 8, 35-36; *(17)* Mt 8, 34; Lc 8, 37; FA 16, 39; *(18)* Lc 8, 37-38;

1 Gadara, oraş situat în sud-estul Lacului Galileii. Făcea parte din federaţia celor zece oraşe şi cetăţi independente, cunoscută sub numele de Decapole. Populaţia era în majoritate non-iudaică, păgână, ceea ce explică şi îndeletnicirea de a creşte porci.

2 Cea mai mare unitate militară romană, alcătuită din infanterie şi cavalerie.

19 Şi Iisus nu i-a îngăduit, ci i-a zis: Mergi la casa ta, la ai tăi, şi spune-le cât a făcut Domnul pentru tine şi cum te-a miluit.

20 Iar el a plecat şi a început să vestească în Decapole câte a făcut Iisus pentru el; şi toţi se minunau.

21 Şi după ce Iisus a trecut iarăşi cu corabia de partea cealaltă, s'a adunat la El mulţime multă; şi El era lângă mare.

22 Şi a venit unul din mai-marii sinagogii, cu numele Iair; şi văzându-L, I-a căzut la picioare

23 şi L-a rugat mult, zicând: Fiica mea este pe moarte; vino şi pune-Ţi mâinile pe ea, ca să scape şi să trăiască.

24 Şi a mers cu el. Şi mulţime multă Îl urma şi-L îmbulzea.

25 Şi era o femeie care de doisprezece ani avea scurgere de sânge[1].

26 Şi multe îndurase de la mulţi doctori, cheltuindu-şi toate ale sale, dar nefolosind nimic, ci mai mult mergând înspre rău.

27 Auzind ea de Iisus şi venind în mulţime şi fiindu-I în spate, s'a atins de haina Lui;

28 că-şi zicea: De mă voi atinge măcar de haina Lui, mă voi vindeca.

29 Şi îndată izvorul sângelui ei a încetat şi ea a simţit în trup că s'a vindecat de boală.

30 Şi îndată cunoscând Iisus în Sine puterea ieşită din El şi întorcându-Se către mulţime, a întrebat: Cine s'a atins de hainele Mele?

31 Şi I-au zis ucenicii: Tu vezi mulţimea îmbulzindu-Te şi zici: Cine s'a atins de Mine?...

32 Şi El se uita împrejur s'o vadă pe aceea care făcuse aceasta.

33 Iar femeia, înfricoşându-se şi tremurând, ştiind ce i se făcuse, a venit şi a căzut înaintea Lui şi I-a spus tot adevărul.

34 Iar El i-a zis: Fiică, credinţa ta te-a mântuit, mergi în pace şi fii sănătoasă de boala ta!

35 În timp ce El încă vorbea, au venit de la mai-marele sinagogii, zicând: Fiica ta a murit; de ce-L mai superi pe Învăţător?

36 Dar Iisus, auzind cuvântul ce se grăise, i-a zis mai-marelui sinagogii: Nu te teme. Crede numai!

37 Şi n'a lăsat pe nimeni să meargă cu El, decât numai pe Petru şi pe Iacob şi pe Ioan, fratele lui Iacob.

38 Şi au venit la casa mai-marelui sinagogii şi a văzut tulburare şi pe cei ce plângeau şi se tânguiau mult.

39 Şi intrând, le-a zis: De ce vă tulburaţi şi plângeţi? Copila n'a murit, ci doarme.

40 Şi ei Îl luau în râs. Iar El, scoţându-i pe toţi afară, a luat cu Sine pe tatăl copilei, pe mama ei şi pe cei ce erau cu Dânsul şi a intrat unde era copila.

41 Şi apucând-o pe copilă de mână, i-a grăit: **Talità kumi**, ceea ce se tâlcuieşte: Fiică, ţie-ţi zic, scoală-te!

42 Şi de'ndată s'a sculat copila şi umbla, că era de doisprezece ani. Şi-au fost cuprinşi de uimire, de mare uimire.

43 Şi El le-a poruncit cu stăruinţă ca nimeni să nu afle de aceasta. Şi le-a spus să-i dea copilei să mănânce.

(19-20) Lc 8, 39; *(21-23)* Mt 9, 1. 18; Lc 8, 40-42; *(24)* Mt 9, 19; Lc 8, 42; *(25)* Lv 15, 25; Mt 9, 20; Lc 8, 43; *(26)* Lc 8, 43; *(27)* Mt 9, 20; Lc 8, 44; *(28)* Mt 9, 21; *(29-37)* Sir 23, 15; Mt 9, 22; Lc 6, 19; 8, 44-50; 17, 19; *(38)* Fc 50, 10; Mt 9, 23; Lc 8, 25; *(39)* Mt 9, 24; Lc 8, 52; In 11, 11; *(40)* Mt 9, 24; Lc 8, 53-54; FA 9, 40; *(41)* Mc 7, 14; Lc 8, 54; *(42)* Mt 9, 25; Lc 8, 55; *(43)* Mt 8, 4; 9, 30; 12, 16; 17, 9; Mc 3, 12; Lc 5, 14; 8, 56;.

1 Vezi nota de la Mt 9, 21.

CAPITOLUL 6

Profetul dispreţuit în patria sa. Trimiterea celor doisprezece. Decapitarea lui Ioan Botezătorul. Minunea săturării celor cinci mii. Iisus umblă pe mare.

1 Şi a ieşit de acolo şi a venit în patria Sa, iar ucenicii au mers după El.

2 Şi fiind Sâmbătă, a început să înveţe în sinagogă. Şi mulţi, auzindu-L, se mirau şi ziceau: De unde are el acestea? Şi ce este înţelepciunea care i s'a dat, ca şi minuni să se facă prin mâinile lui?

3 Oare nu este acesta teslarul, fiul Mariei şi fratele lui Iacob şi al lui Iosif şi al lui Iuda şi al lui Simon? Şi nu sunt oare surorile lui aici la noi? Şi se poticneau întru El.[1]

4 Şi Iisus le zicea: Un profet nu este dispreţuit decât în patria sa şi între rudele sale şi în casa lui.

5 Şi n'a putut să facă acolo nici o minune, decât că Şi-a pus mâinile pe câţiva bolnavi şi i-a vindecat.

6 Şi Se mira de necredinţa lor. Şi străbătea satele dimprejur, învăţând.

7 Şi i-a chemat la Sine pe cei doisprezece şi a început să-i trimită doi câte doi şi le-a dat putere asupra duhurilor necurate.

8 Şi le-a poruncit ca pe cale să nu ia nimic cu ei, în afară de toiag: nici pâine, nici traistă, nici bani în cingătoare;

9 ci să fie încălţaţi cu sandale şi să nu se îmbrace cu două haine.

10 Şi le zicea: În orice casă veţi intra, în ea să rămâneţi până ce veţi pleca din locul acela.

11 Şi dacă într'un loc nu vă vor primi, nici nu vă vor asculta, plecând de acolo scuturaţi-vă praful de sub picioare, spre mărturie împotriva lor. Adevăr vă grăiesc: În ziua judecăţii le va fi mai uşor Sodomei şi Gomorei decât cetăţii aceleia.

12 Şi plecând ei, le propovăduiau oamenilor, ca să se pocăiască.

13 Şi scoteau mulţi demoni şi pe mulţi bolnavi îi ungeau cu untdelemn şi-i vindecau.

14 Şi a auzit regele Irod – fiindcă numele lui Iisus se făcuse cunoscut – şi zicea că Ioan Botezătorul s'a sculat din morţi şi de aceea se fac minuni prin el.

15 Alţii însă ziceau că este Ilie, iar alţii că este prooroc sau ca unul din prooroci.

16 Iar Irod, auzind, zicea: Ioan este, căruia eu i-am tăiat capul; el a înviat...

17 Că Irod, trimiţând, îl prinsese pe Ioan şi-l legase şi-l întemniţase din pricina Irodiadei, femeia lui Filip, fratele său, pe care o luase de soţie.

18 Fiindcă Ioan îi zicea lui Irod: Nu-ţi este îngăduit s'o ai pe femeia fratelui tău.

19 Iar Irodiada îl ura şi voia să-l omoare, dar nu putea,

20 fiindcă Irod se temea de Ioan, ştiindu-l bărbat drept şi sfânt, şi-l ocrotea. Şi ascultându-l, rămânea'ndelung pe gânduri şi bucuros îl asculta.

21 Şi întâmplându-se o zi cu bun prilej, când Irod la ziua sa de naştere

CAP. 6 – *(1)* Mt 13, 54; Lc 4, 16; *(2)* Mt 7, 28; Mc 1, 27; In 7, 15; *(3)* Mt 13, 55-57; Lc 4, 22; In 6, 42; 7, 27; *(4)* Ir 12, 6; Mt 13, 57; Lc 4, 24; In 4, 44; *(5)* Fc 19, 22; Mt 13, 58; *(6)* Mt 9, 35; Lc 13, 22-24; *(7-8)* Mt 10, 1, 9-10; Lc 9, 1-3; 10, 4; 22, 35; *(9-11)* Mt 10, 10-15; Lc 9, 3-5; 10, 7, 12; FA 12, 8; 13, 51; 18, 6; *(12)* Lc 9, 6; *(13)* Mc 16, 18; Iac 5, 14; *(14-17)* Mt 14 1-3; 16, 14; Lc 3, 19; 9, 7-9, 19; 23, 8; *(18)* Lv 18, 16; 20, 21; Mt 14, 4; *(20)* Mt 14, 5; 21, 26; *(21)* Fc 40, 20; Mt 14, 6;

1 Iisus le devenise piatră de poticnire, în sensul că faptele şi puterea Sa contrariau simţul comun. A te poticni întru Hristos înseamnă a nu-I acorda creditul total şi necondiţionat pe care Dumnezeu i-l pretinde omului (vezi Mt 11, 6), a te expune căderii în necredinţă.

le-a făcut ospăţ dregătorilor săi şi căpeteniilor oştirii şi fruntaşilor din Galileea,

22 şi intrând fiica Irodiadei şi jucând, a plăcut lui Irod şi celor ce şedeau la masă cu el. Iar regele i-a zis fetei: Cere de la mine orice vei vrea şi-ţi voi da.

23 Şi s'a jurat: Orice vei cere de la mine îţi voi da, până la jumătate din regatul meu.

24 Şi ea a ieşit şi a întrebat-o pe maică-sa: Ce să cer? Iar aceea i-a zis: Capul lui Ioan Botezătorul.

25 Şi îndată intrând cu grabă la rege, i-a cerut zicând: Vreau să-mi dai chiar acum, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul.

26 Şi regele s'a întristat mult, dar din pricina jurămintelor şi pentru cei ce şedeau la masă cu el, n'a vrut să spună nu.

27 Şi regele a trimis numaidecât un temnicer cu porunca de a-i aduce capul.

28 Şi ducându-se acela, i-a tăiat capul în temniţă, l-a adus pe tipsie şi l-a dat fetei; iar fata i l-a dat mamei sale.

29 Şi auzind ucenicii lui, au venit, au ridicat trupul lui Ioan şi l-au pus în mormânt.

30 Şi s'au adunat apostolii la Iisus şi I-au spus toate câte au făcut ei şi au învăţat.

31 Şi El le-a zis: Veniţi numai voi înde voi undeva la loc pustiu şi odihniţi-vă puţin. Că mulţi erau cei ce veneau şi plecau, şi ei nu mai aveau timp nici să mănânce.

32 Şi au plecat cu corabia către un loc pustiu şi ferit.

33 Şi i-au văzut plecând şi mulţi au priceput şi au alergat pe jos într'acolo de prin toate cetăţile şi au ajuns înaintea lor.

34 Şi ieşind din corabie, Iisus a văzut mulţime mare şi I s'a făcut milă de ei, că erau ca nişte oi fără păstor, şi a început să-i înveţe multe.

35 Dar făcându-se târziu, ucenicii Săi s'au apropiat de El şi I-au zis: Locul este pustiu şi ora e târzie;

36 dă-le drumul să meargă prin oraşele şi satele dimprejur ca să-şi cumpere de-ale mâncării.

37 Iar El, răspunzând, le-a zis: Daţi-le voi să mănânce. Şi ei I-au zis: Să mergem noi să cumpărăm pâini de două sute de dinari şi să le dăm să mănânce?

38 Iar El le-a zis: Câte pâini aveţi? Duceţi-vă şi vedeţi. Şi aflând ei, I-au spus: Cinci pâini şi doi peşti.

39 Şi El le-a poruncit să-i aşeze pe toţi în cete-cete pe iarbă verde.

40 Şi au şezut cete-cete, câte o sută şi câte cincizeci.

41 Şi luând El cele cinci pâini şi cei doi peşti, privind la cer a binecuvântat şi a frânt pâinile şi le-a dat ucenicilor ca să le pună înaintea lor; şi pe cei doi peşti i-a împărţit la toţi.

42 Şi au mâncat toţi şi s'au săturat.

43 Şi au luat douăsprezece coşuri pline cu fărâmituri de pâine şi ce rămăsese din peşti.

44 Iar cei ce au mâncat pâinile erau cinci mii de bărbaţi.

45 Şi El i-a silit îndată pe ucenicii Săi să intre în corabie şi să meargă înaintea Lui de cealaltă parte, spre Betsaida, până ce El va da drumul mulţimii.

(22) 4 Rg 2, 9; Mt 14, 6; *(23)* Est 5, 3; 7, 2; Mt 14, 7; *(24-25)* Mt 14, 8; *(26-29)* Mt 14, 9-12; *(30-33)* Mt 14, 13; Mc 3, 20; Lc 9, 10-11; *(34)* Is 13, 14; Iz 34, 5; Mt 9, 36; 14, 14; Mc 8, 2; Lc 9, 11; *(35-36)* Mt 14, 15; Lc 9, 12; *(37)* Nm 11, 13, 22; 4 Rg 4, 43; Mt 14, 16; Lc 9, 13; In 6, 7; *(38)* Mt 14, 17; 15, 34; Mc 8, 5; Lc 9, 13; In 6, 9; *(39)* Mt 14, 19; Lc 9, 16; In 6, 10; *(40)* Lc 9, 15; *(41)* 1 Rg 9, 13; Mt 14, 19; Mc 8, 7; Lc 9, 16; In 6, 11; *(42-45)* Mt 14, 20-22; Mc 8, 8, 17; Lc 9, 17; In 6, 10-17;

46 Iar după ce le-a dat drumul, S'a dus în munte ca să Se roage.

47 Şi făcându-se seară, corabia era în mijlocul mării, iar El singur pe ţărm.

48 Şi i-a văzut cum se chinuiau vâslind, că vântul le era împotrivă. Şi către a patra strajă a nopţii a venit la ei umblând pe mare şi voia să treacă mai departe pe lângă ei.

49 Iar ei, văzându-L umblând pe mare, au crezut că e nălucă şi au strigat,

50 fiindcă toţi L-au văzut şi s'au tulburat. Dar El le-a vorbit de'ndată şi le-a zis: Îndrăzniţi, Eu sunt; nu vă temeţi!

51 Şi S'a suit la ei în corabie şi vântul s'a potolit. Şi ei erau peste măsură de uimiţi în sinea lor,

52 că nimic nu pricepuseră din minunea pâinilor, deoarece inima lor era împietrită.

53 Şi trecând marea, au venit în ţinutul Ghenizaretului şi au tras la ţărm.

54 Şi ieşind ei din corabie, de'ndată L-au recunoscut.

55 Şi străbăteau tot ţinutul acela şi s'au pornit să-I aducă bolnavii pe paturi, acolo unde auzeau că este El.

56 Şi oriunde intra, în târguri sau în oraşe sau în sate, puneau pe cei bolnavi la răspântii şi-L rugau să le îngăduie să se atingă măcar de poala hainei Sale. Şi câţi se atingeau de El, se vindecau.

CAPITOLUL 7

Iisus osândeşte făţărnicia. Vindecarea fiicei unei femei siro-feniciene. Vindecarea unui surd şi gângav.

1 Atunci s'au adunat la El fariseii şi unii dintre cărturari, care veniseră din Ierusalim.

2 Şi văzându-i pe unii din ucenicii Lui că mănâncă pâine cu mâinile necurate, adică nespălate[1], cârteau;

3 fiindcă fariseii şi toţi Iudeii, ţinând datina bătrânilor, nu mănâncă până nu-şi spală cu grijă mâinile;

4 şi când vin din piaţă nu mănâncă până nu se spală; şi sunt şi multe altele pe care ei le-au primit ca să le păzească: spălarea paharelor şi a ulcioarelor şi a căldărilor de aramă şi a paturilor.

5 Şi L-au întrebat fariseii şi cărturarii: De ce nu merg ucenicii tăi după datina bătrânilor, ci mănâncă pâine cu mâinile necurate?

6 Iar El le-a zis: Bine a proorocit Isaia despre voi, făţarnicilor, aşa cum este scris: **Poporul acesta Mă cinsteşte cu buzele, dar inima lui este departe de Mine;**

7 **dar zadarnic Mă cinsteşte învăţând învăţături care sunt porunci omeneşti.**

8 Că voi, lăsând la o parte porunca lui Dumnezeu, ţineţi datina oamenilor, spălarea ulcioarelor şi a paharelor; şi multe faceţi asemenea acestora.

9 Şi le zicea: Bun de tot!, voi aţi lepădat porunca lui Dumnezeu ca să vă ţineţi datina voastră!

(46) Mt 14, 23; Lc 6, 12; 9, 18; *(47)* Mt 14, 23; In 6, 16-17; *(48)* Mt 14, 21-25; Lc 24, 28; In 6, 19; *(49)* Mt 14, 26; Lc 24, 37; *(50)* In 6, 19-20; *(51)* Mt 14, 32; Mc 4, 39; *(52)* Mc 8, 17, 21; *(53)* Mt 14, 34; *(54)* Mt 14, 35; *(55)* Mt 4, 24; 14, 35; Lc 6, 17-19; *(56)* Mt 9, 20, 21; 14, 36; Mc 5, 27-28. CAP. 7 – *(1)* Mt 15, 1; *(2)* Mt 15, 2; Lc 11, 38; *(3)* Mt 15, 2; 23, 35; *(6)* Pr 23, 26; Is 29, 13; Mt 15, 7-8; *(7)* Mt 15, 9; Tit 1, 14; *(8)* Mt 23, 25; Lc 11, 39; *(9)* Mt 15, 3;

1 Nu e vorba de igienă, ci de ritual. În accepţia strictă a textului original, mâinile "necurate" ale ucenicilor treceau drept impure din unghi religios, adică fără să fi respectat prescripţia impusă de tradiţia rabinică (vezi şi nota de la Mt 15, 2).

10 Căci Moise a zis: **Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta şi Cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa să fie pedepsit cu moarte.**

11 Voi însă spuneţi: Dacă un om îi va zice tatălui său sau mamei sale: **Corban**, adică: Darul cu care aş putea să te ajut I l-am dăruit lui Dumnezeu[1],

12 pe acela nu-l mai lăsaţi să facă nimic pentru tatăl său sau pentru mama sa

13 şi în felul acesta desfiinţaţi cuvântul lui Dumnezeu prin datina voastră pe care voi singuri aţi dat-o. Şi multe asemenea acestora le faceţi.

14 Şi chemând iarăşi mulţimea la El, le zicea: Ascultaţi-Mă toţi şi înţelegeţi:

15 Nu este nimic din afara omului care, intrând în el, să-l poată spurca[2]. Dar cele ce ies din om, acelea sunt cele ce-l spurcă pe om.

16 De are cineva urechi de auzit, să audă!

17 Şi când a intrat de la mulţime în casă, ucenicii L-au întrebat despre această parabolă.

18 Şi El le-a zis: Aşadar, şi voi sunteţi tot atât de nepricepuţi? Nu înţelegeţi că tot ce intră din afară în om nu poate să-l spurce?

19 Că nu în inimă intră, ci în pântece şi se aruncă afară unde-i e locul. Că bucatele sunt toate curate.

20 Dar spunea că ceea ce iese din om, aceea-l spurcă pe om.

21 Fiindcă din lăuntru, din inima oamenilor, ies cugetele rele, desfrânările, hoţiile, omorurile,

22 adulterul, lăcomiile, vicleniile, înşelăciunea, neruşinarea, invidia[3], defăimarea, trufia, uşurătatea[4].

23 Toate relele acestea ies din lăuntru, şi ele îl spurcă pe om.

24 Şi ridicându-Se de acolo, S'a dus în hotarele Tirului şi ale Sidonului; şi intrând într-o casă, voia ca nimeni să nu ştie, dar n'a putut să rămână tăinuit.

25 Că de'ndată auzind despre El o femeie a cărei fiică avea duh necurat, a venit şi a căzut la picioarele Lui.

26 Şi femeia era păgână, de neam din Fenicia Siriei. Şi-L ruga să scoată demonul din fiica ei.

27 Iar Iisus i-a zis: Lasă întâi să se sature fiii; că nu e bine să iei pâinea fiilor şi s'o arunci câinilor.

28 Ea însă a răspuns şi a zis: Da, Doamne, dar şi câinii, sub masă, mănâncă din fărâmiturile fiilor.

29 Şi El i-a zis: Pentru acest cuvânt, du-te!, demonul a ieşit din fiica ta.

30 Iar ea, ducându-se acasă, a găsit-o pe copilă culcată pe pat; iar demonul, ieşit.

31 Şi plecând iarăşi din hotarele Tirului, a venit prin Sidon la Marea Galileii, de-a dreptul prin ţinutul Decapolei.

(10) Iş 20, 12; 21, 17; Lv 20, 9; Dt 5, 16; 27, 16; Pr 20, 20; Sir 3, 7-8; Mt 15, 4; Ef 6, 1-3; *(11)* Pr 28, 24; Mt 15, 5; 23, 18; *(12-13)* Mt 15, 6; *(14)* Mt 15, 10; *(15)* Mt 15, 11; Rm 14, 17; Tit 1, 15; *(16)* Mt 11, 15; Mc 4, 9; *(17-20)* Mt 15, 15-18; *(21)* Fc 6, 5; 8, 21; Pr 6, 14; Ir 17, 9; Mt 15, 19; *(22-26)* Mt 15, 19-22; *(27-31)* Ios 21, 44-45; Mt 15, 26-29;

1 **Corban** este transliterarea grecească a ebraicului **karban** care semnifică un dar oferit ocazional lui Dumnezeu, într'o anumită împrejurare, spre deosebire de ofrandele permanente, consacrate ca atare prin dispoziţiile Legii. Un astfel de dar constituia subterfugiul făţarnicilor în scuza de a nu-şi ajuta părinţii.

2 Limbajul biblic românesc a adoptat şi păstrat acest cuvânt tare, cu scopul de a apăsa pe ideea impurităţii morale. Foarte exact, verbul koinô înseamnă a profana, a murdări, a-l face pe cineva impur.

3 Literal: ochiul rău, viclean şi pismaş.

4 Literal: nebunie, demenţă; defect al celui ce nu ia lucrurile în serios; uşurătatea de a lua totul în deriziune; comportament superficial, neangajant, dar care nu exclude responsabilitatea.

32 Şi I-au adus un surd, care era şi gângav, şi L-au rugat să-Şi pună mâna pe el.

33 Şi luându-l de-o parte de mulţime, Şi-a pus degetele în urechile lui şi, scuipând, i-a atins limba.

34 Şi privind la cer a suspinat şi a zis către el: Efatà!, ceea ce înseamnă: Deschide-te!

35 Şi îndată urechile i s'au deschis, iar legătura limbii lui s'a dezlegat şi vorbea bine.

36 Şi le-a poruncit să nu spună nimănui. Dar cu cât le poruncea El, cu atât mai mult ei Îl propovăduiau.

37 Şi erau peste măsură de uimiţi şi ziceau: Pe toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă şi pe muţi să vorbească.

CAPITOLUL 8

Săturarea celor patru mii. Fariseii cer semn. Aluatul fariseilor şi al lui Irod. Vindecarea unui orb. Mărturisirea lui Petru. Întâia vestire a Patimilor.

1 În zilele acelea, fiind iarăşi mulţime multă şi neavând ce să mănânce, Iisus i-a chemat la Sine pe ucenici şi le-a zis:

2 Milă Îmi este de mulţime, că trei zile sunt de când aşteaptă lângă Mine şi n'au ce să mănânce;

3 şi de le voi da drumul spre casa lor flămânzi, se vor istovi pe drum, că unii din ei au venit de departe.

4 Şi ucenicii Săi I-au răspuns: De unde va putea cineva să-i sature pe aceştia cu pâine aici în pustiu?

5 Şi El i-a întrebat: Câte pâini aveţi? Iar ei au răspuns: Şapte.

6 Şi El a poruncit mulţimii să şadă jos pe pământ. Şi luând cele şapte pâini, a mulţumit[1], a frânt şi le-a dat ucenicilor Săi ca să le pună înainte-le. Şi ei le-au pus înaintea mulţimii.

7 Şi erau şi câţiva peştişori. Şi binecuvântându-i, le-a spus să-i pună şi pe aceştia înaintea lor.

8 Şi au mâncat şi s'au săturat şi au luat fărâmiturile rămase, şapte coşuri.

9 Iar cei ce au mâncat erau ca la patru mii. Şi le-a dat drumul.

10 Şi îndată intrând în corabie cu ucenicii Săi, a venit în părţile Dalmanutei[2].

11 Şi au ieşit fariseii şi au început să se ia cu El la întrebări, cerându-I semn din cer, ispitindu-L.

12 Şi Iisus, suspinând în duhul Său, le-a zis: Pentru ce neamul acesta cere semn? Adevăr vă grăiesc că acestui neam nu i se va da semn![3]

13 Şi lăsându-i, a intrat iarăşi în corabie şi a trecut de cealaltă parte.

14 Dar ucenicii au uitat să ia pâine şi nu aveau cu ei în corabie decât o pâine.

15 Şi El le-a poruncit zicând: Luaţi aminte, păziţi-vă de aluatul fariseilor şi de aluatul lui Irod!

(33) In 9, 6; *(37)* Is 35, 5-6; Sir 39, 21; Mt 11, 5; 15, 31. CAP. 8 – *(1-3)* Mt 15, 32; Mc 6, 34; *(4)* Nm 11, 22; Mt 15, 33; (5) Mt 15, 34; Mc 6, 38; *(6)* Mt 15, 35-36; *(7)* Mt 14, 19; Mc 6, 41; *(8)* 3 Rg 4, 44; Ps 36, 16; Mt 15, 37; Mc 6, 42-43; 8, 20; In 6, 12; (9) Mt 15, 38; *(10)* Mt 15, 39; *(11)* Mt 12, 38; 16, 4; Lc 11, 16; In 6, 30; *(12)* Mt 12, 39; 16, 4; Lc 11, 29; In 4, 48; *(13-14)* Mt 16, 4-6; *(15)* Mt 16, 6; Lc 12, 1;

1 Ca şi în alte cazuri (Mt 15, 36; 26, 27; Mc 8, 6 etc.), binecuvântarea pâinii sau a paharului e precedată de mulţumirea pe care Iisus I-o aduce Tatălui pentru bunătatea Sa faţă de oameni. Uneori (Mc 6, 41) gestul e sugerat prin expresia "privind la cer" sau "ridicându-Şi ochii spre cer". Minunea înmulţirii pâinilor prefigurează Euharistia (de la grecescul euharistéo = a mulţumi) ce va fi instituită la Cina cea de Taină şi care constituie centrul şi esenţa Liturghiei noastre.

2 Localitate încă neidentificată.

3 Relatând acest moment, Matei (16, 1-4) îl completează prin invocarea lui Iona ca prefigurare a învierii lui Iisus. Marcu se opreşte aici, probabil pentru că el, scriind pentru creştinii convertiţi dintre păgâni, deci nefamiliarizaţi cu Vechiul Testament, consideră că exemplul lui Iona ar fi irelevant.

16 Şi ei cugetau între ei zicând: Spune asta fiindcă n'avem pâine...

17 Şi cunoscând Iisus, le-a zis: Ce cugetaţi?: că n'aveţi pâine? Încă nu înţelegeţi, nici nu pricepeţi? Atât de împietrită vă este inima?

18 Ochi aveţi şi nu vedeţi, urechi aveţi şi nu auziţi. Nu vă aduceţi aminte?:

19 Când am frânt cele cinci pâini la cei cinci mii, câte coşuri pline cu fărâmituri aţi luat? Iar ei au zis: Douăsprezece.

20 Şi când cu cele şapte la cei patru mii, câte coşuri pline cu fărâmituri aţi luat? Iar ei au zis: Şapte.

21 Şi le-a zis: Încă nu pricepeţi?...

22 Şi au venit la Betsaida. Şi au adus la Dânsul un orb şi L-au rugat să Se atingă de el.

23 Şi luându-l pe orb de mână, l-a scos afară din sat; şi scuipând pe ochii lui şi punându-Şi mâinile pe el, l-a întrebat dacă vede ceva.

24 Şi el, ridicându-şi ochii, a zis: Văd oamenii umblând, îi văd ca pe nişte copaci...

25 După aceea a pus iarăşi mâinile pe ochii lui şi el a văzut bine şi şi-a revenit şi pe toate le vedea limpede.

26 Şi l-a trimis la casa sa zicându-i: Să nu intri în sat, nici să spui la cineva din sat[1].

27 Şi au ieşit Iisus şi ucenicii Săi prin satele din preajma Cezareii lui Filip. Şi pe drum i-a întrebat pe ucenicii Săi zicând: Cine zic oamenii că sunt Eu?

28 Ei I-au răspuns zicând: Unii spun că eşti Ioan Botezătorul, alţii că eşti Ilie, iar alţii că eşti unul dintre prooroci.

29 Şi El i-a întrebat: Dar voi, voi cine ziceţi că sunt? Răspunzând Petru, I-a zis: Tu eşti Hristosul!

30 Şi El le-a dat poruncă să nu spună nimănui despre El.

31 Şi a început să-i înveţe că Fiul Omului trebuie să pătimească multe şi să fie defăimat de bătrâni, de arhierei şi de cărturari şi să fie omorât, iar după trei zile să învie.

32 Şi cuvântul acesta îl spunea pe faţă. Şi Petru, luându-L de-o parte, a început să-L dojenească.

33 Dar El, întorcându-Se şi privind la ucenicii Săi, l-a certat pe Petru şi i-a zis: Mergi înapoia Mea, Satano!, că tu nu le cugeţi pe cele ale lui Dumnezeu, ci pe cele ale oamenilor.

34 Şi chemând la Sine mulţimea, laolaltă cu ucenicii Săi, le-a zis: Dacă voieşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie.

35 Că tot cel ce va voi să-şi scape viaţa, O va pierde; iar cel ce-şi va pierde viaţa pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela O va mântui[2].

36 Că ce-i foloseşte omului să câştige lumea întreagă şi să-şi păgubească sufletul?

37 Sau ce ar putea să dea omul în schimb pentru sufletul său?

38 Că tot cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele în neamul acesta desfrânat şi păcătos, de acela şi Fiul

(16) Mt 16, 7; *(17)* Mt 16, 8; Mc 6, 52; 8, 21; *(19)* Mt 14, 20; Mc 6, 43; Lc 9, 17; In 6, 12-13; *(20)* Mt 15, 37; 16, 10; Mc 8, 8; *(21)* Mt 16, 11; Mc 6, 52; 8, 17; *(23)* In 9, 6; *(27)* Mt 16, 13; Lc 9, 18; (28) Mt 14, 2; 16, 14; Lc 9, 19; *(29)* Mt 16, 15-16; Lc 9, 20; In 1, 49; 6, 69; 11, 27; *(30)* Mt 16, 20; 17, 9; Lc 9, 21; *(31)* Mt 16, 21; 17, 22-23; 27, 63; Mc 9, 31; 10, 33-34; Lc 9, 22, 44; 24, 7; *(32)* Mt 16, 22; *(33)* Mt 16, 23; *(34)* Mt 10, 38; 16, 24; Lc 9, 23; 14, 27; *(35)* Mt 10, 39; 16, 25; Lc 9, 24; 17, 33; In 12, 35; *(36)* Mt 16, 26; Lc 9, 25; *(37)* Ps 48, 7-8; Mt 16, 26; *(38)* Mt 10, 32; 16, 27; Lc 9, 26; 12, 8-9; 1 In 2, 23; Rm 1, 16; 2 Tim 2, 12.

1 Satul era Betsaida, dar orbul nu locuia acolo.
2 Vezi nota de la Mt 16, 2.

Omului Se va ruşina când va veni întru slava Tatălui Său, cu sfinţii îngeri.

CAPITOLUL 9

Schimbarea la Faţă. Vindecarea copilului surdo-mut. A doua vestire a Patimilor. Cine este cel mai mare? Folosirea numelui lui Iisus. Pietre de poticnire.

1 Şi le spunea: Adevăr vă grăiesc că sunt unii din cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu vor vedea împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere.

2 Şi după şase zile i-a luat Iisus cu Sine pe Petru şi pe Iacob şi pe Ioan şi i-a dus numai pe ei înde ei într'un munte înalt; şi S'a schimbat la faţă înaintea lor.

3 Şi veşmintele Lui s'au făcut strălucitoare, albe foarte ca zăpada, aşa cum înălbitorul nu poate înălbi pe pământ.

4 Şi Ilie li s'a arătat împreună cu Moise; şi vorbeau cu Iisus.

5 Şi răspunzând Petru, I-a zis lui Iisus: Învăţătorule, bine ne este să fim aici; să facem trei colibe: Ţie una şi lui Moise una şi una lui Ilie...

6 Că nu ştia ce să spună, fiindcă erau înspăimântaţi.

7 Şi s'a făcut un nor care-i umbrea; şi din nor a venit un glas zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, pe Acesta să-L ascultaţi!

8 Şi de'ndată privind ei împrejur, n'au mai văzut pe nimeni, ci numai pe Iisus singur cu ei.

9 Şi pe când se coborau din munte, El le-a poruncit să nu spună nimănui cele ce văzuseră, decât atunci când Fiul Omului va învia din morţi.

10 Iar ei au păzit cuvântul[1], întrebându-se între ei: Ce înseamnă a învia din morţi?...

11 Şi L-au întrebat pe El zicând: Pentru ce spun cărturarii că trebuie să vină mai întâi Ilie?

12 Iar El le-a răspuns: Într'adevăr, Ilie vine mai întâi şi pe toate le va aşeza din nou. Şi cum este scris despre Fiul Omului?: că va să pătimească multe şi să fie defăimat?

13 Dar vă spun Eu vouă că Ilie a şi venit, şi ei i-au făcut toate câte-au vrut, aşa cum s'a scris despre el[2].

14 Şi venind ei la ucenici, au văzut mulţime mare'mprejurul lor şi pe cărturari luându-se la întrebări cu ei.

15 Şi de'ndată ce L-a văzut, mulţimea a fremătat şi a alergat să I se închine.

16 Şi El i-a întrebat pe cărturari: Despre ce vă luaţi la întrebări cu ei?

17 Şi I-a răspuns Lui unul din mulţime: Învăţătorule, am adus la Tine pe fiul meu, care are duh mut.

18 Şi oriunde îl apucă, îl aruncă la pământ şi face spume la gură şi scrâşneşte din dinţi şi înţepeneşte. Şi le-am spus ucenicilor Tăi să-l scoată, dar ei n'au fost în stare.

19 Iar El, răspunzându-le, a zis: O, neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când vă voi răbda? Aduceţi-l la Mine!

CAP. 9 – *(1-2)* Is 33, 17; Mt 17, 1; Lc 9, 27-28; *(3)* Dn 7, 9; Mt 17, 2; 23, 3; Lc 9, 29; *(4)* Mt 17, 3; Lc 9, 30; *(5)* Ps 132, 1; Mt 17, 4; Lc 9, 33; *(7)* Mc 1, 11; Lc 9, 35; 2 Ptr 1, 17; *(9)* Mt 17, 9; Lc 9, 36; *(11)* Mal 3, 23; Mt 11, 14; 17, 10; *(12)* Ps 21, 7-8; Is 53, 2-3,7; Dn 7, 13; 9, 26; Mal 3, 24; Mt 17, 11-12; 26, 24; Iac 1, 17; Flp 2, 7; *(13)* Mal 3, 24; Mt 11, 14; *(14)* Mt 17, 14; Lc 9, 37; *(17)* Mt 17, 14; Lc 9, 38; *(18)* Mt 17, 15; Lc 9, 39; *(19)* Mt 17, 17; Lc 9, 41;

1 Înţeles mai cuprinzător: pe de-o parte, ucenicii au reţinut porunca lui Iisus, n'au dat-o uitării; pe de alta, au respectat-o, în sensul că n'au divulgat taina ce li se încredinţase pe un anume termen.
2 Este vorba de profeţia lui Maleahi (3, 23-24), pe care Iisus o raportează la Sine Însuşi.

20 Şi l-au adus la El. Şi văzându-L, duhul îndată l-a zguduit pe copil; şi căzând la pământ, se zvârcolea spumegând.

21 Şi l-a întrebat pe tatăl lui: Câtă vreme este de când i-a venit aceasta? Iar el a răspuns: Din pruncie.

22 Şi de multe ori l-a aruncat şi în foc şi în apă, ca să-l piardă. Dar de poţi ceva, ajută-ne, fie-Ţi milă de noi!

23 Iar Iisus i-a zis: De poţi crede, toate-i sunt cu putinţă celui ce crede.

24 Şi îndată strigând tatăl copilului, a zis cu lacrimi: Cred, Doamne!, ajută necredinţei mele!

25 Iar Iisus, văzând că năvăleşte mulţimea, a certat duhul cel necurat zicându-i: Duh mut şi surd, Eu îţi poruncesc: Ieşi din el, şi'n el să nu mai intri!

26 Şi răcnind şi zguduindu-l cu putere, duhul a ieşit; iar copilul s'a făcut ca mort, încât mulţi ziceau că a murit.

27 Iar Iisus l-a apucat de mână şi l-a ridicat; şi el s'a sculat în picioare.

28 Şi după ce El a intrat în casă, ucenicii L-au întrebat ei între ei: De ce noi n'am fost în stare să-l scoatem?

29 Iar El le-a zis: Soiul acesta de demoni prin nimic nu poate ieşi decât numai prin rugăciune şi prin post.

30 Şi ieşind ei de acolo, străbăteau Galileea; iar El nu voia să ştie cineva.

31 Că-i învăţa pe ucenicii Săi şi le spunea că Fiul Omului Se va da în mâinile oamenilor şi-L vor ucide, iar după ce-L vor ucide, a treia zi va învia.

32 Ei însă nu înţelegeau cuvântul şi se temeau să-L întrebe.

33 Şi au venit în Capernaum. Şi fiind ei în casă, i-a întrebat: Ce vorbeaţi între voi pe drum?

34 Iar ei tăceau, fiindcă pe cale se sfădiseră unii cu alţii, cine dintre ei este mai mare.

35 Şi şezînd jos, i-a chemat pe cei doisprezece şi le-a spus: Dacă vrea cineva să fie întâiul, să fie cel din urmă dintre toţi şi slujitor al tuturor.

36 Şi luând un copil, l-a pus în mijlocul lor; şi luându-l în braţe, le-a zis:

37 Tot cel ce va primi în numele Meu pe unul din aceşti copii, pe Mine Mă primeşte; şi cel ce Mă primeşte pe Mine, nu pe Mine Mă primeşte, ci pe Cel Ce M'a trimis pe Mine.

38 Şi I-a zis Ioan: Învăţătorule, am văzut pe cineva, care nu merge cu noi, scoţând demoni în numele Tău; şi l-am oprit, pentru că el nu merge cu noi.

39 Iar Iisus a zis: Nu-l opriţi, că nu e nimeni care să facă o minune în numele Meu şi după aceea să poată degrab' să Mă vorbească de rău.

40 Fiindcă cel ce nu-i împotriva noastră e pentru noi.

41 Că oricine vă va da să beţi un pahar de apă în numele Meu, fiindcă sunteţi ai lui Hristos, adevăr vă spun că nu-şi va pierde răsplata.

42 Iar celui ce-i va fi piatră de poticnire[1] unuia din aceştia mici, care cred în Mine, mai bine i-ar fi dacă şi-ar lega de gât o piatră de moară şi s'ar arunca în mare.

43 Şi dacă mâna ta îţi devine piatră de poticnire, taie-o; că mai bine-ţi este să intri în Viaţă ciung decât să ai amândouă mâinile şi să te duci în gheenă, în focul cel nestins,

44 unde viermele lor nu moare şi focul nu se stinge.

(20) Lc 9, 42; *(22)* Mt 17, 15; *(23)* Mt 17, 20; 21, 22; Lc 17, 6; In 11, 40; *(24)* Lc 17, 5; *(28)* Mt 17, 19; *(29)* Mt 17, 21; *(31)* Mt 16, 21; 17, 22; Mc 8, 31; 10, 33-34; Lc 9, 22, 44; 18, 34; 24, 7; *(32)* Lc 9, 45; In 12, 16; *(34)* Mt 18, 1; Lc 9, 46; 22, 24; *(35)* Mt 20, 26; Mc 10, 43-44; Lc 9, 48; 22, 26; *(36)* Mt 18, 2-5; Lc 9, 47-48; *(37)* Mt 10, 40; 18, 5; Lc 9, 48; 10, 16; In 12, 44; *(38)* Nm 11, 28; Lc 9, 49; *(39)* 1 Co 12, 3; *(40)* Mt 12, 30; *(41)* Mt 10, 42; 25, 40; *(42)* Mt 18, 6; Lc 17, 1-2; *(43)* Dt 13, 6-8; Mt 5, 29-30; *(44)* Is 34, 10; 66, 24; Sir 7, 18;

1 **Vezi nota de la Mt 5, 29.**

45 Şi dacă piciorul tău îţi devine piatră de poticnire, taie-l; că mai bine-ţi este să intri în Viaţă şchiop decât să ai amândouă picioarele şi să fii azvârlit în gheenă, în focul cel nestins,

46 unde viermele lor nu moare şi focul nu se stinge.

47 Şi dacă ochiul tău îţi devine piatră de poticnire, scoate-l; că mai bine-ţi este să intri în împărăţia lui Dumnezeu cu un singur ochi decât să ai amândoi ochii şi să fii aruncat în gheena focului,

48 unde viermele lor nu moare şi focul nu se stinge.

49 Că fiecare cu foc se va săra, aşa cum orice jertfă se va săra cu sare[1].

50 Bună este sarea; dar dacă sarea îşi pierde gustul, cu ce o veţi drege? Aveţi sare întru voi şi trăiţi în pace unii cu alţii!

CAPITOLUL 10

Despre divorţ. Iisus binecuvintează copiii. Tânărul bogat. A treia vestire a Patimilor. Cererea fiilor lui Zevedeu. Vindecarea lui Bartimeu orbul.

1 Şi sculându-Se de acolo, a venit în hotarele Iudeii, de cealaltă parte a Iordanului; şi mulţimile s'au adunat iarăşi la El şi El iarăşi le învăţa, după cum Îi era obiceiul.

2 Şi apropiindu-se fariseii, Îl întrebau, ispitindu-L, dacă unui bărbat îi este îngăduit să-şi lase femeia.

3 Iar El, răspunzând, le-a zis: Ce v'a poruncit Moise?

4 Iar ei au zis: Moise i-a dat voie **să-i scrie carte de despărţire şi s'o lase.**

5 Şi răspunzând Iisus, le-a zis: Din pricina învârtoşării inimii voastre v'a scris el porunca aceasta;

6 dar de la'nceputul făpturii, **bărbat şi femeie i-a făcut** Dumnezeu:

7 **De aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa**

8 **şi cei doi vor fi un trup**; aşa că nu mai sunt doi, ci un singur trup.

9 Aşadar, ceea ce a unit Dumnezeu, omul să nu despartă.

10 Şi în casă ucenicii L-au întrebat din nou despre aceasta.

11 Şi El le-a zis: Oricine-şi va lăsa femeia şi va lua alta, săvârşeşte adulter cu ea.

12 Iar femeia, de-şi va lăsa bărbatul şi se va mărita cu altul, adulter săvârşeşte.

13 Şi aduceau la El copii, ca să Se atingă de ei; dar ucenicii îi certau pe cei ce-i aduceau.

14 Iar Iisus, văzând, S'a supărat şi le-a zis: Lăsaţi copiii să vină la Mine şi nu-i opriţi, că a unora ca aceştia este împărăţia lui Dumnezeu.

15 Adevăr vă spun: Cel ce nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca un copil, nu va intra în ea.

16 Şi luându-i în braţe, Şi-a pus mâinile pe ei şi i-a binecuvântat[2].

(45) Mt 18, 8; *(47)* Mt 9, 29; 18, 9; *(48)* Is 66, 24; *(49)* Lv 2, 13; Iz 43, 24; *(50)* Mt 5, 13; Lc 14, 34; Rm 12, 18; 14, 19; 2 Co 13, 11; Ef 4, 29; Col 4, 6; Evr 12, 14. CAP. 10 – *(1)* Mt 19, 1; *(2)* Mt 19, 3; *(4)* Dt 24, 1; Mt 5, 31; 19, 7; Lc 16, 18; *(5)* Dt 31, 27; Iz 2, 4; Mt 19, 8; *(6)* Fc 1, 27; 5, 2; Mt 19, 4; *(7-9)* Fc 2, 24; Mt 19, 5-6; 1 Co 6, 16; Ef 5, 31; *(10)* Pr 1, 5; *(11)* Mt 5, 32; 19, 9; Lc 16, 18; Rm 7, 3; *(13)* Mt 19, 13; Lc 18, 15; *(14)* Mt 18, 3-4; Lc 18, 16; 1 Ptr 2, 2; 1 Co 14, 20; *(15)* Mt 11, 25; 18, 3; *(16)* Mt 19, 15; Mc 9, 36;

1 **După Legea Veche, prinoasele de pâine şi carne trebuiau sărate înainte de a fi aduse la altar (cf. Lv 2, 13). Dacă sarea dă gust şi conservă, focul purifică şi sfinţeşte (Iisus va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc, Mt 3, 11). Spre a deveni prinos plăcut lui Dumnezeu, omul trebuie să se purifice prin toate încercările pe care Creatorul i le trimite sau le îngăduie.**

2 **Structura textului original sugerează două nuanţe: formula rostită (şi prezumată) a binecuvântării este însoţită de gestul punerii mâinilor; Iisus nu-i binecuvintează pe toţi copiii deodată, ci unul câte unul.**

17 Şi pe când ieşea El în drum, un ins a alergat la El şi, îngenunchind înainte-I, Îl întreba: Învăţătorule bun, ce să fac ca să moştenesc viaţa veşnică?

18 Iar Iisus i-a răspuns: De ce-Mi spui bun? Nimeni nu este bun, fără numai unul Dumnezeu.

19 Cunoşti poruncile: **Să nu ucizi, să nu te desfrânezi, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb, să nu păgubeşti pe nimeni, cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta.**

20 Iar el I-a zis: Învăţătorule, pe toate acestea le-am păzit din tinereţea mea.

21 Iar Iisus, cătând la el cu luare-aminte, l-a îndrăgit şi i-a zis: Un lucru îţi mai lipseşte: Du-te, vinde tot ce ai şi dă-le săracilor şi vei avea comoară în cer; şi apoi, luând crucea, vino şi-Mi urmează Mie.

22 Dar el, întristându-se de cuvântul acesta, a plecat mâhnit, fiindcă avea multe bogăţii.

23 Şi Iisus, uitându-Se în jur, le-a zis ucenicilor Săi: Cei ce au bogăţii, cât de greu vor intra ei în împărăţia lui Dumnezeu!

24 Iar ucenicii erau uimiţi de cuvintele Lui. Dar Iisus, răspunzând iarăşi, le-a zis: Fiilor, cât de greu le este celor ce se încred în bogăţii să intre în împărăţia lui Dumnezeu!

25 Mai lesne îi este cămilei[1] să treacă prin urechile acului decât bogatului să intre în împărăţia lui Dumnezeu.

26 Iar ei, mai mult uimindu-se, ziceau unii către alţii: Şi cine poate să se mântuiască?...

27 Iisus, privind la ei cu luare-aminte, le-a zis: La oameni lucrul acesta e cu neputinţă, dar nu la Dumnezeu. Că la Dumnezeu toate sunt cu putinţă.

28 Şi a început Petru a-I zice: Iată, noi pe toate le-am lăsat şi Ţi-am urmat Ţie.

29 Iisus a răspuns: Adevăr vă grăiesc: Nu este nimeni care să-şi fi lăsat casă sau fraţi sau surori sau mamă sau tată sau copii sau ţarine pentru Mine şi pentru Evanghelie

30 şi să nu primească însutit – acum, în vremea aceasta de prigoniri – case şi fraţi şi surori şi mame şi copii şi ţarine; iar în veacul ce va să vină, viaţă veşnică.

31 Şi mulţi din cei dintâi vor fi pe urmă şi cei din urmă, întâi.

32 Şi erau pe drum, suindu-se la Ierusalim, şi Iisus mergea înaintea lor. Şi ei erau uimiţi; şi cei ce mergeau în urma Lui se temeau. Şi iarăşi luându-i cu El pe cei doisprezece, a început să le spună cele ce aveau să I se întâmple:

33 Iată, ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat în mâna arhiereilor şi cărturarilor; şi-L vor osândi la moarte şi-L vor da pe mâna păgânilor

34 şi-L vor batjocori şi-L vor scuipa şi-L vor biciui şi-L vor omorî, dar după trei zile va învia.

(17) Mt 19, 16; Lc 18, 18; *(18)* Mt 19, 17; Lc 18, 19; *(19)* Iş 20, 13-17; Dt 5, 17-21; Mt 5, 21, 27; 19, 18; Lc 18, 20; Rm 13, 9; *(20)* Mt 19, 20; Lc 18, 21; *(21-22)* Mt 6, 19; 19, 21-22; Lc 18, 22-23; *(23)* Pr 11, 28; Mt 19, 23; Mc 4, 18-19; Lc 18, 14, 24; Iac 2, 5; 1 Tim 6, 17; *(24)* Iov 31, 24; Ps 51, 7; 61, 10; Pr 11, 28; 1 Tim 6, 17; *(25-26)* Mt 19, 24-25; Lc 18, 25-26; *(27)* Iov 10, 13; 42, 2; Mt 19, 26; Mc 14, 36; Lc 1, 37; 18, 27; *(28-29)* Mt 4, 20; 19, 27-29; Lc 5, 11; 18, 28-29; *(30-32)* Iov 42, 10; Mt 19, 29-30; 20, 16-17; Lc 13, 30; 18, 30-31; *(33)* Mt 16, 21; 17, 22-23; 20, 18; Mc 8, 31; Lc 9, 22, 44; 18, 31; *(34)* Mt 20, 19; 27, 63; Mc 8, 31; 9, 31; Lc 18, 33;

1 O seamă de preoţi şi teologi din zilele noastre încă mai discută pe seama acestui cuvânt, în sensul că n'ar fi vorba de cămilă, ci de odgon. Confuzia vine de acolo că în greaca veche există două cuvinte învecinate care uneori se pronunţă la fel: **kámilos - kámilos**, dar se scriu diferit: **kámelos** = cămilă şi **kámylos** = odgon. Fireşte, orice hiperbolă absolutizează imaginea şi implică absurdul, dar tocmai în aceasta constă puterea ei: cămila, pe lângă toate celelalte, are şi cocoaşă.

35 Şi au venit la El Iacob şi Ioan, fiii lui Zevedeu, zicându-I: Învăţătorule, voim să ne faci ceea ce-Ţi vom cere.

36 Iar El le-a zis: Ce voiţi să vă fac?

37 Iar ei I-au zis: Dă-ne să şedem unul de-a dreapta Ta şi altul de-a stânga Ta, întru slava Ta.

38 Dar Iisus le-a răspuns: Nu ştiţi ce cereţi. Puteţi să beţi paharul pe care îl beau Eu şi să vă botezaţi cu botezul cu care Eu mă botez?

39 Iar ei I-au zis: Putem. Şi Iisus le-a zis: Într'adevăr, paharul pe care Eu îl beau îl veţi bea şi cu botezul cu care Eu Mă botez vă veţi boteza,

40 dar a şedea de-a dreapta Mea sau de-a stânga Mea nu este al Meu a da, ci celor pentru care s'a pregătit[1].

41 Şi auzind cei zece, au prins a se supăra pe Iacob şi pe Ioan.

42 Şi Iisus, chemându-i la Sine, le-a zis: Ştiţi că cei ce se socotesc conducători ai neamurilor domnesc peste ele şi cei mari ai lor le stăpânesc;

43 dar între voi să nu fie aşa, ci cel ce va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru,

44 şi cel ce va vrea să fie întâiul între voi, să le fie tuturor slugă;

45 că nici Fiul Omului n'a venit să I se slujească, ci să slujească şi să-Şi dea viaţa răscumpărare pentru mulţi.

46 Şi au venit în Ierihon. Şi ieşind El din Ierihon cu ucenicii Săi şi cu mulţime mare, Bartimeu orbul, fiul lui Timeu, şedea cerşind la marginea drumului.

47 Şi auzind că este Iisus Nazarineanul, a început să strige şi să zică: Iisuse, Fiul lui David, miluieşte-mă!

48 Şi mulţi îl certau, ca să tacă; el însă cu mult mai tare striga: Fiule al lui David, miluieşte-mă!

49 Şi Iisus, apropiindu-Se, a zis: Chemaţi-l! Şi l-au chemat pe orb zicându-i: Îndrăzneşte, scoală-te; te cheamă...

50 Iar orbul, lepădându-şi haina de pe el şi sărind în picioare, a venit la Iisus.

51 Şi l-a întrebat Iisus zicându-i: Ce voieşti să-ţi fac? Iar orbul I-a răspuns: Să-mi capăt vederea, Învăţătorule!

52 Iar Iisus i-a zis: Du-te, credinţa ta te-a mântuit! Şi îndată şi-a căpătat vederea şi-l urma lui Iisus pe cale.

CAPITOLUL 11

Intrarea în Ierusalim. Smochinul neroditor. Alungarea vânzătorilor din templu. Puterea credinţei. Despre botezul lui Ioan şi autoritatea lui Iisus.

1 Şi când s'au apropiat de Ierusalim, la Betfaghe şi Betania, lângă Muntele Măslinilor, a trimis pe doi din ucenicii Săi

2 şi le-a zis: Mergeţi în satul care este în faţa voastră şi, intrând în el, îndată veţi afla un mânz legat, pe care nici un om n'a şezut până acum. Dezlegaţi-l şi aduceţi-l.

(35-37) Mt 20, 20-21; *(38-40)* Mt 20, 22-23; *(41)* Mt 20, 24; Lc 22, 24-25, *(42)* Mt 20, 25; Lc 22, 25; *(43)* Mt 20, 26; Mc 9, 35; Lc 9, 48; 22, 26; *(44)* Mt 20, 27; Mc 9, 35; 1 Ptr 5, 3; *(45)* Mt 20, 28; In 13, 14-15; 1 Ptr 5, 3; Flp 2, 7; Tit 2, 14; *(46-52)* Mt 20, 29-34; Lc 17, 19; 18, 35-43. CAP. 11 – *(1)* Mt 21, 1; Lc 19, 29; In 12, 12; *(2)* Mt 21, 2; Lc 19, 30;

1 Fericirea de apoi nu depinde de niscaiva favoruri divine prestabilite, ci de credinţa, faptele şi gândurile celor judecaţi şi care astfel îşi vor determina ei înşişi poziţia meritată în împărăţia cerurilor. "Eu nu pot să fac de la Mine nimic; precum aud, judec, iar judecata Mea este dreaptă" (In 5, 30), în sensul că faptele omului au ajuns în mâna Tatălui, iar Acesta I le predă Fiului spre judecată.

3 Iar de vă va zice cineva: De ce faceţi aceasta?, spuneţi-i: Domnul are trebuinţă de el. Şi îndată îl va trimite aici.

4 Deci s'au dus şi au găsit mânzul legat la drum în faţa unei porţi şi l-au dezlegat.

5 Şi unii din cei ce şedeau acolo le-au zis: Ce faceţi?, de ce dezlegaţi mânzul?

6 Iar ei le-au răspuns aşa cum le spusese Iisus; şi aceia i-au lăsat.

7 Şi au adus mânzul la Iisus şi şi-au pus hainele pe mânz şi Iisus a şezut deasupra.

8 Şi mulţi îşi aşterneau hainele'n cale, iar alţii aşterneau ramuri tăiate din câmp.

9 Iar cei ce mergeau înainte şi cei ce veneau în urmă strigau: **Osana! Binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului!**

10 Binecuvântată este împărăţia care vine, a părintelui nostru David! Osana întru cei de sus!

11 Şi a intrat Iisus în Ierusalim şi în templu; şi după ce S'a uitat la toate de jur-împrejur, fiind vremea spre seară a ieşit spre Betania împreună cu cei doisprezece.

12 Şi a doua zi, pe când ieşeau din Betania, El a flămânzit.

13 Şi văzând de departe un smochin care avea frunze, S'a dus acolo să vadă dacă va găsi ceva în el; şi ajungând la smochin, n'a găsit nimic decât frunze; că încă nu era vremea smochinelor.

14 Şi vorbindu-i, i-a zis: De-acum înainte, roadă din tine nimeni în veac să nu mănânce! Iar ucenicii Săi auzeau.

15 Şi au venit în Ierusalim. Şi intrând în templu, a început să-i dea afară pe cei ce vindeau şi pe cei ce cumpărau în templu, iar mesele schimbătorilor de bani şi scaunele neguţătorilor de porumbei le-a răsturnat.

16 Şi nu îngăduia să mai treacă nimeni cu vreun vas prin templu[1].

17 Şi-i învăţa şi le spunea: Oare nu este scris: **Casa Mea, casă de rugăciune se va chema pentru toate neamurile**? Voi însă aţi făcut-o peşteră de tâlhari...

18 Şi au auzit arhiereii şi cărturarii. Şi căutau cum să-L piardă. Că se temeau de El, pentru că toată mulţimea era uimită de învăţătura Lui.

19 Iar când s'a făcut seară, au ieşit afară din cetate.

20 A doua zi dimineaţa, trecând pe acolo, au văzut smochinul uscat din rădăcini.

21 Şi Petru, aducându-şi aminte, I-a zis: Învăţătorule, iată, smochinul pe care l-ai blestemat s'a uscat...

22 Şi răspunzând, Iisus le-a zis: Aveţi credinţă în Dumnezeu.

23 Adevăr vă spun că cel ce i-ar zice muntelui acestuia: Ridică-te şi te aruncă în mare!, şi nu se va îndoi în inima lui, ci va crede că ceea ce spune se va face, fi-va lui orice va zice.

24 De aceea vă spun: Pe toate câte le cereţi rugându-vă, să credeţi

(3) Mt 21, 3; Lc 19, 31; *(4-6)* Mt 21, 6; Lc 19, 32-34; *(7)* 4 Rg 9, 13; Mt 21, 7; Lc 19, 35; In 12, 14; *(8)* Mt 21, 8; Lc 19, 36; In 12, 13; *(9)* Ps 117, 26; Za 4, 7; Mt 21, 9; In 12, 13; *(10)* Mt 21, 9; Lc 13, 35; 19, 38; *(11)* Mt 21, 17; *(12-13)* Mt 21, 18-19; Lc 13, 6; *(15)* Mt 21, 12; Lc 19, 45; In 2, 14; *(17)* Is 56, 7; Ir 7, 11; Mt 21, 13; Lc 19, 46; In 2, 16; *(18)* Mt 21, 15, 45; Mc 12, 12; Lc 19, 47-48; *(20)* Mt 21, 19; *(21)* Mt 21, 20; Evr 6, 8; *(23)* Mt 17, 20; 21, 21; Lc 17, 6; In 11, 40; *(24)* Ir 29, 13; Mt 7, 7; 21, 22; Lc 11, 9; In 14, 13; 15, 7; Iac 1, 5-6;

1 Curtea templului – în special aria prozeliţilor – era deseori folosită drept pasaj între oraş şi Muntele Măslinilor. Vezi şi nota de la Mt 21, 13.

că le-aţi şi primit[1], şi le veţi avea.

25 Iar când staţi de vă rugaţi, iertaţi orice aveţi împotriva cuiva, pentru ca şi Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greşalele voastre.

26 Iar dacă voi nu iertaţi, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu vă va ierta vouă greşalele.

27 Şi au venit iarăşi în Ierusalim. Şi în timp ce Iisus umbla prin templu, au venit la El arhiereii, cărturarii şi bătrânii

28 şi I-au zis: Cu ce putere[2] faci tu acestea? Sau cine ţi-a dat ţie această putere de a le face?

29 Iar Iisus le-a zis: Vă voi întreba şi Eu un cuvânt; răspundeţi-Mi, şi vă voi spune şi Eu cu ce putere fac acestea:

30 Botezul lui Ioan, din cer a fost, sau de la oameni? Răspundeţi-Mi!

31 Şi ei se chibzuiau între ei zicând: Dacă noi vom zice: Din cer!, El va spune: Atunci, de ce nu i-aţi dat crezare?;

32 dar de vom zice: De la oameni... Se temeau de mulţime, fiindcă toţi socoteau că Ioan a fost cu adevărat prooroc.

33 Şi răspunzând, I-au zis: Nu ştim... Şi Iisus le-a zis: Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea!...

CAPITOLUL 12

Parabola lucrătorilor nevrednici. Banul cezarului. Despre învierea morţilor. Cea mai mare poruncă. Fiu şi Domn al lui David. Banul văduvei.

1 Şi a început să le vorbească în parabole: Un om a sădit o vie, a împrejmuit-o cu gard, a săpat în ea teasc, a clădit turn şi a dat-o pe seama lucrătorilor şi s'a dus departe.

2 Şi la vremea cuvenită a trimis la lucrători un slujitor ca să ia de la ei din roada viei.

3 Iar ei, prinzându-l, l-au bătut şi i-au dat drumul fără nimic.

4 Şi din nou a trimis la ei un slujitor, dar şi pe acela, lovindu-l cu pietre, i-au spart capul şi l-au izgonit cu ocară.

5 Şi a trimis un altul. Dar şi pe acela l-au ucis; şi pe mulţi alţii, pe unii i-au bătut, iar pe alţii i-au omorât.

6 Încă îl mai avea pe un fiu al său iubit, şi în cele din urmă l-a trimis la lucrători spunându-şi: De fiul meu se vor ruşina.

(25) Sir 28, 2, 7; Mt 5, 23-24; 6, 14; Ef 4, 32; Col 3, 13; *(26-27)* Mt 6, 15; 21, 23; Lc 20, 1; *(28)* Iş 2, 14; Mt 21, 23; Lc 20, 2; *(29-30)* Mt 21, 24-25; Lc 20, 3-4; *(31-33)* Mt 21, 26-27; Lc 20, 6-8. CAP. 12 *(1)* Ps 79, 8; Cânt 8, 11; Is 3, 14; 5, 1; Ir 2, 21; Mt 21, 33; Lc 20, 9; *(2-3)* Mt 5, 12; 21, 34-35; 23, 34; Lc 20, 10-11; *(4)* Lc 20, 11; *(5-6)* Mt 21, 36-37; Lc 20, 12, 13;

1 Într'o seamă de variante manuscrise: "le veţi primi", ceea ce trădează preferinţa copiştilor pentru forma **lamvánete** a verbului **lamváno** = a primi, ca exprimând o succesiune logică. În opţiunea de faţă e vorba însă de simultaneitatea teo-logică a verbului (aoristul **elávete**) din celelalte variante, care pune accentul pe extraordinara putere a credinţei pure, aceea care-şi realizează obiectul prin ea însăşi, fără mijlocirea sau implicarea nădejdii. În felul acesta, rugăciunea nu mai este o simplă cerere, ci o permanentă mulţumire. La învierea lui Lazăr, Iisus Îi mulţumeşte Părintelui **înainte** de a săvârşi minunea, ca şi cum ea ar fi fost săvârşită (vezi In 11, 41 şi nota). Într'o rugăciune liturgică I se mulţumeşte lui Dumnezeu pentru că "ne-a dăruit împărăţia ce va să fie". În Euharistie, actul prefacerii e precedat (nu urmat) de mulţumire (ca şi în cântarea paralelă: "Ţie Îţi mulţumim, Doamne, şi ne rugăm Ţie"). Apostolul Pavel afirmă că ceea ce pentru noi este virtual, pentru Dumnezeu este real: o făgăduinţă a lui Dumnezeu devine realitate în chiar clipa când El a rostit-o (vezi Rm 4, 17 şi nota; de asemenea, nota de la Evr 11, 1), şi tot aşa trebuie s'o considerăm şi noi prin credinţă.

2 Şi aici, puterea înseamnă nu numai capacitatea de a face minuni, ci şi autoritatea extra-umană cu care este investit cel care le face (fariseii Îl învinuiau pe Iisus că-i scoate pe demoni prin căpetenia acestora).

7 Dar acei lucrători au zis între ei: Acesta este moştenitorul; veniţi să-l omorîm, şi moştenirea a noastră va fi...

8 Şi au pus mâna pe el, l-au omorît şi l-au aruncat afară din vie.

9 Ce va face dar stăpânul viei?: Va veni şi pe lucrători îi va pierde, iar via o va da pe seama altora.

10 Oare nici scriptura aceasta n'aţi citit-o: **Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului;**

11 de la Domnul s'a făcut aceasta şi este minunată în ochii noştri?

12 Şi căutau să-L prindă, dar se temeau de popor; fiindcă înţeleseseră că împotriva lor a spus parabola. Şi lăsându-L, s'au dus.

13 Şi au trimis la El pe unii din farisei şi din irodiani, ca să-L prindă în cuvânt.

14 Iar ei, venind, I-au zis: Învăţătorule, ştim că adevărat eşti şi nu-ţi pasă de nimeni, fiindcă tu nu cauţi la faţa oamenilor, ci cu adevărat înveţi calea lui Dumnezeu. Se cuvine a da dajdie cezarului, sau nu? Să dăm, sau să nu dăm?

15 El însă, cunoscându-le făţărnicia, le-a zis: De ce Mă ispitiţi? Aduceţi-Mi un dinar ca să-l văd.

16 Şi I-au adus. Şi i-a întrebat Iisus: Ale cui sunt efigia şi inscripţia de pe el? Iar ei I-au zis: Ale cezarului.

17 Iar Iisus a zis: Daţi-i cezarului pe cele ale cezarului, iar lui Dumnezeu pe cele ale lui Dumnezeu! Şi s'au minunat de El.

18 Şi au venit la El saducheii, care spun că nu este înviere, şi L-au întrebat zicând:

19 Învăţătorule, Moise ne-a lăsat scris că **dacă moare fratele cuiva** şi-şi va lăsa femeia **fără copii, pe femeia lui s'o ia fratele său şi să-i ridice urmaş fratelui mort.**

20 Şi erau şapte fraţi. Şi cel dintâi şi-a luat femeie, dar a murit fără să lase urmaş;

21 şi a luat-o cel de-al doilea şi a murit fără să lase urmaş; tot aşa şi al treilea;

22 şi au luat-o toţi şapte şi n'au lăsat urmaş. În urma tuturor a murit şi femeia.

23 La înviere, când vor învia, a căruia dintre ei va fi femeia? Că toţi şapte au avut-o de soţie.

24 Şi le-a zis Iisus: Oare nu rătăciţi voi din pricina aceasta, că nu ştiţi Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu?

25 Căci atunci când vor învia din morţi, nici nu se mai însoară, nici nu se mai mărită, ci sunt ca îngerii în ceruri.

26 Iar despre morţi, că vor învia, n'aţi citit oare în cartea lui Moise, când i-a vorbit Dumnezeu din rug[1] zicând: **Eu sunt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacob?**

27 Dumnezeu nu este Dumnezeul celor morţi, ci al celor vii. Prin urmare, mult rătăciţi voi!

28 Şi unul dintre cărturari, care-i auzise luându-se între ei la întrebări

(7) Ps 2, 2; Mt 21, 38; 26, 3; Lc 20, 14; *(8-9)* Mt 21, 39-41; Lc 20, 15-16; Evr 13, 12; *(10-11)* Ps 117, 22-23; Is 8, 14; 28, 16; Mt 21, 42; Lc 20, 17; FA 4, 11; 1 Ptr 2, 7; Rm 9, 33; 1 Co 3, 11; *(12)* Mt 14, 5; 21, 45; Mc 11, 18; Lc 20, 19; In 7, 25; 30, 44; *(13-16)* Ps 40, 7-8; Ir 9, 3; Avc 1, 15; Mt 22, 15-21; Lc 20, 20-24; *(17)* Iş 22, 28; 1 Rg 15, 30; Mt 22, 21; Lc 20, 25; Rm 13, 7; *(18)* Mt 22, 23; Lc 20, 27; FA 23, 8; *(19)* Fc 38, 8; Dt 25, 5; Mt 22, 24; Lc 20, 28; *(20-24)* Mt 22, 25-29; Lc 20, 29-33; *(25)* Mt 22, 30; Lc 20, 36; 1 Co 15, 42; *(26)* Iş 3, 6; Mt 23, 31-32; Lc 20, 37; *(27-28)* Mt 22, 32-36; Lc 10, 25; 20, 38;

1 Trimitere la momentul relatat în Iş 3, 2-6, când Dumnezeu i-a vorbit lui Moise din lumina unui rug care ardea fără să se mistuie.

şi văzând că bine le-a răspuns El, s'a apropiat de El şi L-a întrebat: Care poruncă este întâia din toate?

29 Iisus i-a răspuns că întâia este: **Ascultă, Israele, Domnul Dumnezeul nostru este singurul Domn;**

30 şi: **Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău şi din toată puterea ta.** Aceasta este cea dintâi poruncă.

31 Iar a doua este aceasta: **Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.** Altă poruncă mai mare decât acestea nu este.

32 Şi I-a zis cărturarul: Bine, Învăţătorule; adevărat ai spus că **unul este Dumnezeu şi nu este altul în afară de El.**

33 **Şi să-L iubeşti pe El din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul şi din toată puterea şi să-l iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi** este mai mult decât toate arderile-de-tot şi decât toate jertfele.

34 Iar Iisus, văzând ca a răspuns cu înţelepciune, i-a zis: Nu eşti departe de împărăţia lui Dumnezeu! Şi nimeni nu mai îndrăznea să-I pună întrebări.

35 Şi'n timp ce învăţa în templu, Iisus dădea răspunsuri[1] zicând: Cum de spun cărturarii că Hristos este fiul lui David?

36 Însuşi David a spus întru Duhul Sfânt: **Zis-a Domnul către Domnul meu: Şezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale.**

37 Aşadar însuşi David Îl numeşte pe El Domn; atunci, de unde până unde este fiul lui?... Şi multă mulţime Îl asculta cu bucurie.

38 Şi le spunea în învăţătura Sa: Feriţi-vă de cărturari, cărora le place să se plimbe în haine lungi şi să fie salutaţi în pieţe

39 şi să stea pe scaunele din faţă în sinagogi şi pe locurile cele dintâi la ospeţe,

40 ei, care mănâncă de istov casele văduvelor şi cu făţărnicie se roagă'ndelung; aceştia mai mare osândă-şi vor lua.

41 Şi şezând în faţa cutiei milelor[2], Iisus privea cum mulţimea aruncă bani în cutie. Şi mulţi bogaţi aruncau mult.

42 Şi venind o văduvă săracă, a aruncat doi bănuţi, adică un codrant.

43 Şi chemându-i la Sine pe ucenicii Săi, le-a zis: Adevăr vă grăiesc că această văduvă săracă a aruncat în cutia milelor mai mult decât au aruncat toţi ceilalţi.

44 Pentru că toţi au aruncat din prisosul lor, pe când ea, din sărăcia ei, a pus tot ce avea, totul de la gura ei.

(29) Dt 6, 4; Iac 2, 19; Ef 4, 6; *(30)* Dt 6, 5; Mt 22, 37-38; Lc 10, 27; *(31)* Lv 19, 18; Mt 5, 43; 22, 39-40; In 13, 34; Iac 2, 8; 1 Ptr 1, 22; Rm 13, 9; Ga 5, 14; 1 Tes 4, 9; *(32)* Dt 4, 35; 6, 4; Is 45, 6; 46, 9; Lc 20, 39; *(33)* 1 Rg 15, 22; Os 6, 6; *(34)* Mt 22, 46; *(35)* Mt 22, 41; Lc 20, 41; *(36)* 2 Rg 23, 2; Ps 109, 1; Lc 20, 42; Evr 1, 13; *(37)* Mt 22, 44-45; *(38)* Mt 23, 5, 7; Lc 11, 43; *(39)* Mt 23, 6; Lc 11, 43; 20, 46; *(40)* Iz 22, 25; Mt 23, 14; Lc 20, 47; *(41)* 4 Rg 12, 9; Lc 21, 1; *(42)* Lc 21, 2; *(43)* Lc 21, 3; 2 Co 8, 12; *(44)* Mc 14, 8; Lc 21, 4.

1 Răspundea la întrebări din popor, indiferent dacă în mulţime se aflau sau nu şi cărturari.
2 Vistieria în care se depuneau danii atât pentru nevoile templului cât şi pentru opere de caritate.

CAPITOLUL 13

Profeția despre dărâmarea Ierusalimului. Sfârșitul lumii și venirea Fiului Omului. Parabola smochinului prevestitor. Îndemn la priveghere.

1 Şi pe când ieşea El din templu, unul dintre ucenicii Săi I-a zis: Priveşte, Învăţătorule, ce pietre!, ce zidiri!...[1]

2 Dar Iisus i-a zis: Vezi tu aceste zidiri măreţe?: Piatră pe piatră nu va rămâne din ele, care să nu se risipească.

3 Şi şezând El pe Muntele Măslinilor, în faţa templului, Petru, Iacob, Ioan şi Andrei L-au întrebat numai ei între ei:

4 Spune-ne, când vor fi acestea? Şi care va fi semnul când toate acestea va fi să se plinească?

5 Iar Iisus a început să le spună: Luaţi aminte, să nu vă amăgească cineva.

6 Că mulţi vor veni în numele Meu zicând: Eu sunt!, şi pe mulţi îi vor amăgi.

7 Iar când veţi auzi de războaie şi de zvonuri de războaie, să nu vă tulburaţi, căci ele trebuie să fie; dar încă nu va fi sfârşitul.

8 Şi neam peste neam se va ridica şi împărăţie peste împărăţie; cutremure vor fi pe-alocuri şi foamete şi tulburări vor fi. Acestea sunt începutul durerilor naşterii[2].

9 Luaţi seama la voi înşivă. Că din pricina Mea vă vor da în adunări şi veţi fi bătuţi în sinagogi şi veţi sta înaintea conducătorilor şi a împăraţilor, spre mărturie lor.[3]

10 Şi trebuie ca mai întâi Evanghelia să se propovăduiască la toate neamurile.

11 Iar când vă vor duce să vă predea, nu vă îngrijiţi dinainte ce veţi vorbi, ci să vorbiţi ceea ce vi se va da vouă în ceasul acela. Că nu voi sunteţi cei ce veţi vorbi, ci Duhul Sfânt.

12 Şi frate pe frate va da la moarte, şi tată pe fiu; şi copiii se vor răzvrăti împotriva părinţilor şi-i vor ucide.

13 Şi de toţi veţi fi urâţi din pricina numelui Meu; dar cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui.

14 Iar când veţi vedea urâciunea pustiirii[4], cea prezisă de proorocul Daniel, stând unde nu se cuvine – cine citeşte, să înţeleagă –, atunci cei ce vor fi în Iudeea să fugă în munţi;

15 şi cel ce va fi pe acoperiş să nu se coboare, nici să intre să-şi ia ceva din casa sa;

16 şi cel ce va fi în ţarină să nu se întoarcă îndărăt să-şi ia haina.

17 Dar vai de cele ce vor fi însărcinate şi de cele ce vor alăpta în zilele acelea!

CAP. 13 – *(1)* Mt 24, 1; Lc 21, 5; *(2)* 3 Rg 9, 7; Mt 24, 2; Lc 19, 44; 21, 6; *(3-4)* Mt 24, 3; Lc 21, 7; *(5)* Ir 29, 8; Mt 24, 4; Lc 21, 8; Ef 5, 6; 1 Tes 2, 3; 2 Tes 2, 3; *(6)* Ir 14, 14; Mt 24, 5, 11; Lc 21, 8; *(7)* Mt 24, 6; Lc 21, 9; *(8)* 2 Par 15, 6; Mt 24, 7-8; *(9)* Mt 10, 17; 24, 9; In 15, 20; 16, 2; Ap 2, 10; *(10)* Mt 24, 14; *(11)* Mt 10, 19-20; Lc 12, 11; 21, 15; In 16, 13; FA 2, 4; *(12)* Iz 38, 21; Mi 7, 6; Mt 10, 21; Lc 21, 16; *(13)* Dn 12, 12; Mt 24, 13; Lc 21, 17; Ap 2, 10; *(14)* Dn 9, 27; Mt 24, 15-16; Lc 21, 20-21; *(15-18)* Mt 24, 17-20; Lc 17, 30-31; 21, 23; 24, 29;

1 Splendidele clădiri din incinta templului, cărora Iisus le prevestise dărâmarea (ceea ce se va întâmpla în anul 70).

2 Vezi nota de la Mt 24, 8. Cataclismele umane şi cosmice preced nu numai sfârşitul lumii, ci şi naşterea ei din nou (cf. Mt 19, 28). În felul acesta, ele ies de sub incidenţa absurdului şi capătă o finalitate, aşa cum durerile femeii însărcinate capătă sens prin bucuria de a se naşte un om pe lume (In 19, 21).

3 Cel ce suferă este nu numai un martir (martor, mărturisitor) al lui Hristos în faţa persecutorilor, dar devine – implicit – şi un martor al acuzării acestora la marea Judecată.

4 Vezi nota de la Mt 24, 15.

18 Rugaţi-vă, dar, ca fuga voastră să nu fie iarna;

19 că necaz va fi în zilele acelea, cum n'a mai fost până acum de la'nceputul zidirii pe care a zidit-o Dumnezeu, şi nici nu va mai fi.

20 Şi dacă Domnul n'ar fi scurtat zilele acelea, nici un trup n'ar mai scăpa; dar El a scurtat acele zile de dragul celor aleşi, pe care El i-a ales.

21 Şi dacă va zice atunci cineva: Iată, aici este Hristos!, sau: Iată, acolo!, să nu credeţi.

22 Că se vor scula hristoşi mincinoşi şi profeţi mincinoşi şi vor face semne şi minuni ca să-i ducă în rătăcire, de se poate, pe cei aleşi.

23 Dar voi luaţi seama! Iată, pe toate vi le-am spus de mai'nainte.

24 Ci în acele zile, după necazul acela, soarele se va întuneca şi luna nu-şi va mai da lumina.

25 Şi stelele vor cădea din cer şi puterile cele din ceruri se vor clătina.

26 Şi atunci Îl vor vedea pe Fiul Omului venind pe nori, cu putere multă şi cu slavă.

27 Şi atunci pe îngerii Săi îi va trimite şi pe aleşii Săi îi va aduna din cele patru vânturi, de la marginea pământului până la marginea cerului.

28 Învăţaţi de la smochin parabola: Când mlădiţa lui se face fragedă şi înfrunzeşte, ştiţi că vara e aproape.

29 Tot aşa şi voi, când le veţi vedea pe acestea plinindu-se, să ştiţi că El este aproape, lângă uşi.

30 Adevăr vă grăiesc că neamul acesta nu va trece până ce toate acestea nu vor fi.

31 Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

32 Iar despre ziua aceea şi despre ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din cer, nici Fiul, ci numai Tatăl.

33 Luaţi aminte, privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi când va fi vremea aceea.

34 E ca un om care a plecat departe, şi-a lăsat casa, a dat puterea pe mâna slugilor, fiecăruia lucrarea lui, iar portarului i-a poruncit să vegheze.

35 Aşadar privegheaţi, că nu ştiţi când va veni stăpânul casei: seara, ori la miezul nopţii, ori la cântatul cocoşilor, ori dimineaţa;

36 ca nu cumva, venind fără veste, să vă găsească dormind.

37 Iar ceea ce vă spun vouă le spun tuturor: Privegheaţi!

CAPITOLUL 14

Ungerea din Betania. Trădarea lui Iuda. Cina cea de Taină. Rugăciunea din Ghetsimani. Arestarea lui Iisus. Iisus în faţa sinedriului. Lepădarea lui Petru.

1 Şi peste două zile erau Paştile şi Azimele. Şi arhiereii şi cărturarii căutau cum să-L prindă cu vicleşug, ca să-L omoare.

2 Dar ziceau: Nu în ziua praznicului, ca să nu fie tulburare în popor.

3 Şi fiind El în Betania, în casa lui Simon Leprosul, în timp ce şedea la masă a venit o femeie având un alabastru cu mir de nard curat[1], de

(19) Dn 9, 26; 12, 1; Ioil 2, 2; Mt 26, 21; *(20-21)* Mt 24, 22-23; Lc 17, 21-23; 21, 8; *(22)* Dt 13, 1-3; Mt 24, 24; *(23)* Mt 24, 25; 2 Ptr 3, 7; 1 Tes 3, 4; *(24)* Is 13, 10; 34, 4; Iz 32, 7; Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15; Sof 1, 15; Mt 24, 29; Lc 21, 25; *(25)* Mt 24, 29; Lc 21, 26; *(26)* Dn 7, 13; Mt 16, 27; 24, 30; Mc 14, 62; Lc 21, 27; FA 1, 11; Ap 1, 7; *(27-30)* Mt 24, 31-34; Lc 21, 29-32; *(31)* Ps 101, 27; 118, 89; Is 40, 8; Mt 24, 35; Lc 21, 35; *(32)* Mt 24, 36; *(33)* Mt 24, 42; 25, 13; Lc 12, 40; 21, 36; Rm 13, 11; *(34-35)* Mt 24, 42, 45; Lc 19, 12. CAP. 14 – *(1)* Mt 26, 2; Lc 22, 1-2; In 11, 47, 55; 13, 1; *(2)* Mt 26, 5; *(3)* Mt 26, 6-7; Lc 7, 37; In 11, 2; 12, 1, 3;

1 Ulei preparat cu esenţă extrasă din rădăcină de nard, plantă aromatică din India.

mare preţ; şi spărgând vasul, a vărsat mirul pe capul Lui.

4 Dar erau unii care murmurau în sinea lor zicând: De ce s'a făcut această risipă de mir?;

5 că mirul acesta putea să fie vândut cu peste trei sute de dinari şi să li se dea săracilor. Şi murmurau împotriva ei.

6 Dar Iisus a zis: Lăsaţi-o, de ce-i faceţi supărare? Bun lucru a făcut ea pentru Mine.

7 Că pe săraci îi aveţi pururea cu voi şi puteţi să le faceţi bine oricând vreţi, dar pe Mine nu Mă aveţi pururea.

8 Ea a făcut ceea ce avea de făcut: mai dinainte Mi-a uns trupul cu mir, spre îngropare[1].

9 Adevăr vă spun Eu vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia, în toată lumea, se va spune şi ce a făcut ea, spre pomenirea ei.

10 Iar Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, s'a dus la arhierei ca să li-L dea pe Iisus în mână.

11 Şi auzind ei, s'au bucurat şi au făgăduit să-i dea bani. Şi el căuta cum să-L dea în mâna lor la un prilej potrivit.

12 Iar în ziua cea dintâi a Azimelor, când jertfeau Paştile, ucenicii Săi L-au întrebat: Unde vrei să mergem să-Ţi gătim, ca să mănânci Paştile?

13 Şi a trimis doi din ucenicii Săi şi le-a zis: Mergeţi în cetate şi vă va întâmpina un om ducând un ulcior cu apă; mergeţi după el;

14 şi acolo unde va intra el, spuneţi-i stăpânului casei că Învăţătorul zice: Unde este odaia în care să mănânc Paştile împreună cu ucenicii Mei?

15 Iar el vă va arăta un foişor mare, gata aşternut. Acolo să pregătiţi pentru noi.

16 Şi au ieşit ucenicii şi au venit în cetate şi au găsit aşa cum le spusese El şi au pregătit Paştile.

17 Iar făcându-se seară, a venit cu cei doisprezece.

18 Şi pe când şedeau la masă şi mâncau, Iisus a zis: Adevăr vă grăiesc că unul dintre voi, care mănâncă împreună cu Mine, Mă va vinde.

19 Ei au început să se întristeze şi să-I zică unul câte unul: Nu cumva sunt eu?...

20 Iar El le-a zis: Unul din cei doisprezece, care întinge cu Mine în blid.

21 Că Fiul Omului merge cum este scris despre El; dar vai acelui om prin care Fiul Omului este vândut! Bine era de omul acela dacă nu s'ar fi născut!

22 Şi pe când mâncau, Iisus a luat pâine şi, binecuvântând, a frânt şi le-a dat şi a zis: Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu.

23 Şi luând paharul, mulţumind, le-a dat şi au băut din el toţi;

24 şi le-a zis: Acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, carele pentru mulţi se varsă.

25 Adevăr vă grăiesc că de acum nu voi mai bea din rodul viţei până în ziua aceea când îl voi bea, nou, întru împărăţia lui Dumnezeu.

26 Şi după ce au cântat imnuri, au ieşit la Muntele Măslinilor.

(4-6) Mt 26, 8-10; In 12, 4-7; *(7)* Dt 15, 11; Mt 26, 11; In 12, 8; *(8-9)* Pr 31, 31; Mt 26, 12-13; *(10-11)* Mt 26, 14-16; Lc 22, 4-6; *(12)* Is 12, 14; Dt 16, 5-6; Mt 26, 17; Lc 22, 7; *(13-14)* Mt 26, 18; Lc 22, 8-11; *(15)* Lc 22, 12; *(16-17)* Mt 26, 19-20; Lc 22, 13-14; *(18)* Ps 40, 9; Mt 26, 20-21; Lc 22, 21; In 13, 21; *(19-21)* Mt 26, 22-24; Lc 22, 19, 22; In 13, 26-27; *(22)* Mt 26, 26; Lc 22, 19; 1 Co 11, 23-24; *(23-25)* Mt 26, 27-29; Lc 22, 18-20; *(26)* Mt 26, 30; Lc 22, 39; In 18, 1;

1 Vezi nota de la Mt 26, 11.

27 Şi le-a zis Iisus: În această noapte toţi vă veţi poticni[1], că scris este: **Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile;**

28 dar după ce voi învia, voi merge mai înainte de voi în Galileea.

29 Iar Petru I-a zis: Chiar dacă toţi se vor poticni, eu unul, nu!

30 Şi i-a zis Iisus: Adevăr îţi grăiesc că astăzi, în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta cocoşul de două ori, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine.

31 El însă spunea cu mai mare stăruinţă: Şi de-ar fi să mor cu Tine, nu Te voi tăgădui!... Şi tot aşa spuneau toţi.

32 Şi au venit într'un loc al cărui nume este Ghetsimani şi le-a zis ucenicilor Săi: Şedeţi aici până ce Mă voi ruga.

33 Şi i-a luat cu El pe Petru şi pe Iacob şi pe Ioan; şi a început a Se tulbura şi a Se mâhni

34 şi le-a zis: Întristat de moarte Îmi este sufletul... Rămâneţi aici şi privegheaţi.

35 Şi mergând puţin mai înainte, a căzut cu faţa la pământ şi Se ruga ca, de este cu putinţă, ceasul acela să treacă pe-alături de El.

36 Şi zicea: Avva, Părinte, toate-Ţi sunt cu putinţă. Depărtează paharul acesta de la Mine!... Dar fie nu ce voiesc Eu, ci ce voieşti Tu!

37 Şi a venit şi i-a găsit dormind şi i-a zis lui Petru: Simone, dormi? Un ceas n'ai fost în stare să priveghezi?...

38 Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită. Că duhul este osârduitor, dar trupul, neputincios.

39 Şi mergând iarăşi, S'a rugat spunând acelaşi cuvânt.

40 Şi din nou venind, i-a găsit dormind; că ochii le erau îngreuiaţi; şi nu ştiau ce să-I răspundă.

41 Şi a venit a treia oară şi le-a zis: De-acum dormiţi şi odihniţi-vă!... Destul! A sosit ceasul. Iată, Fiul Omului este dat în mâinile păcătoşilor.

42 Sculaţi-vă să mergem. Iată, s'a apropiat cel care M'a vândut.

43 Şi îndată, în timp ce El încă vorbea, a venit Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, şi cu el o gloată cu săbii şi cu ciomege, de la arhierei, de la cărturari şi de la bătrâni.

44 Iar vânzătorul le dăduse semn zicând: Cel pe care-l voi săruta, acela este. Prindeţi-l şi duceţi-l sub pază.

45 Şi venind îndată şi apropiindu-se de El, I-a zis: Învăţătorule!... Şi L-a sărutat.

46 Iar ei au pus mâna pe El şi L-au prins.

47 Unul din cei care stăteau pe lângă El, scoţând sabia, a lovit-o pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea.

48 Şi răspunzând, Iisus le-a zis: Ca la un tâlhar aţi ieşit, cu săbii şi ciomege, ca să Mă prindeţi.

49 În fiecare zi eram la voi în templu, învăţând, şi nu M'aţi prins. Dar acestea sunt ca să se plinească Scripturile.

(27) Za 13, 7; Mt 26, 31; Mc 14, 50; In 16, 32; *(28-30)* Mt 26, 33-34; 28, 7, 10; Mc 14, 72; 16, 7; Lc 22, 34; In 13, 37-38; 21, 1; *(31-35)* Mt 20, 22; 26, 35-39; Lc 22, 33-42; *(36)* Mt 26, 39; Mc 10, 27; In 5, 30; 6, 38; Flp 2, 8; Evr 5, 7-8; *(37)* Mt 26, 40; Lc 22, 45; *(38)* Mt 25, 13; 26, 41; Lc 22, 46; Rm 7, 23; *(39)* Mt 26, 42; *(40-44)* Jd 16, 21; Mt 26, 43-48; Lc 22, 47; In 18, 3; *(45)* 2 Rg 20, 9; Mt 26, 49; *(46-48)* Mt 26, 50-55; Lc 22, 50-52; In 18, 10; *(49)* Iov 19, 13; Ps 21, 17; 68, 12; 87, 9; Is 53, 12; Mt 26, 55; Lc 22, 53; 24, 44;

1 Iisus prevede şi prezice lepădarea nu numai a lui Petru (vezi mai jos), ci a tuturor ucenicilor, aşa cum ne este relatată în Mt 26, 56 şi Mc 14, 50. Poticnirea însă nu înseamnă prăbuşire totală şi iremediabilă, ci o cădere temporară, deseori provocată de o cauză externă şi neînţeleasă (în speţă, refuzul lui Iisus de a Se salva prin intervenţia Tatălui – Mt 26, 53 –, aşa cum, omeneşte, ar fi fost de aşteptat).

50 Atunci, părăsindu-L, toţi au fugit[1].

51 Iar un tânăr mergea după El, învelit într'un cearşaf pe trupul gol; şi l-au prins,

52 dar el, lăsând cearşaful, a fugit gol.[2]

53 Şi L-au dus pe Iisus la arhiereu; şi s'au adunat toţi arhiereii şi bătrânii şi cărturarii.

54 Iar Petru, de departe, a mers după El până înlăuntru în curtea arhiereului; şi şedea cu slugile, încălzindu-se la foc.

55 Arhiereii şi tot sinedriul căutau mărturie împotriva lui Iisus, ca să-L omoare, dar nu găseau.

56 Că mulţi mărturiseau mincinos împotriva Lui, dar mărturiile nu se potriveau.

57 Şi ridicându-se unii, au dat mărturie mincinoasă împotriva Lui, zicând:

58 Noi L-am auzit spunând aşa: Voi dărâma acest templu făcut de mână şi în trei zile voi clădi altul, nefăcut de mână.

59 Dar nici aşa, mărturia lor nu era la fel.

60 Şi sculându-se arhiereul în mijloc, L-a întrebat pe Iisus zicând: Nimic nu răspunzi la tot ce mărturisesc aceştia împotriva ta?

61 Iar El tăcea şi nu răspundea nimic. Iarăşi L-a întrebat arhiereul şi I-a zis: Eşti tu Hristosul, fiul Celui-Binecuvântat?

62 Iar Iisus i-a zis: Eu sunt, şi-L veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta Puterii[3] şi venind pe norii cerului.

63 Iar arhiereul, sfâşiindu-şi hainele, a zis: Ce trebuinţă mai avem de martori?

64 Aţi auzit blasfemia! Ce părere aveţi?... Iar ei toţi au judecat că vrednic e de moarte.

65 Şi-au început unii să-L scuipe şi să-I acopere faţa şi să-L bată cu pumnii şi să-I zică: Prooroceşte!... Şi slugile Îl băteau cu palmele peste obraz.

66 Şi pe când Petru era jos în curte, a venit una din slujnicele arhiereului

67 şi văzându-l pe Petru încălzindu-se, s'a uitat la el şi i-a zis: Şi tu erai cu Iisus Nazarineanul!

68 El însă a tăgăduit zicând: Nici că ştiu, nici că înţeleg ce spui. Şi a ieşit afară în faţa curţii; şi a cântat cocoşul.

69 Iar slujnica, văzându-l, a început iarăşi să le spună celor de faţă că şi acesta este dintre ei.

70 Iar el din nou a tăgăduit. Şi după puţin timp, cei de faţă i-au zis iarăşi lui Petru: Cu adevărat eşti dintre ei, că eşti galileian şi graiu-ţi este asemănător.

71 Iar el a început să se blesteme şi să se jure: Nu-l cunosc pe omul acesta de care-mi vorbiţi...

72 Şi îndată cocoşul a cântat a doua oară. Şi Petru şi-a adus aminte de cuvântul pe care i-l spusese Iisus: Înainte de a cânta cocoşul de două ori, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine. Şi-a'nceput să plângă.

(50) Iov 19, 13-14; Ps 87, 9; Mt 26, 56; Mc 14, 27; *(53-54)* Mt 26, 57-58; Lc 22, 54; In 18, 12-13, 15; *(55)* Ps 26, 16; 34, 11; Dn 6, 6; Mt 26, 59; FA 6, 13; *(56-57)* Ps 108, 1; Mt 26, 60; *(58)* Mt 26, 61; Mc 15, 29; In 2, 19; *(60)* Mt 26, 62; *(61)* Is 53, 7; Mt 26, 63; Lc 22, 67; FA 8, 32; Evr 1, 5; *(62)* Dn 7, 13-14; Mt 24, 30; 26, 64; Mc 13, 26; Lc 22, 69; 2 Tes 1, 10; *(63)* Mt 26, 65; *(64)* Ir 26, 11; Mt 26, 65-66; In 19, 7; *(65)* 2 Par 18, 23; Is 50, 6; Mt 26, 67; Lc 22, 63-64; *(66-68)* Ir 12, 5; Mt 26, 69-70; Lc 22, 56-57; In 18, 16-17; *(69-71)* Mt 26, 71-74; Lc 22, 58-60; In 18, 25; *(72)* Mt 26, 74-75; Mc 14, 30; Lc 22, 60-62; In 18, 27.

1 Este vorba de ucenici.

2 Acest amănunt este relatat numai de Marcu. Numeroşi comentatori sunt de părere că tânărul era însuşi viitorul evanghelist, martor ocular al evenimentului.

3 De-a dreapta Tatălui, unde Iisus Se va aşeza după înălţarea Sa la cer; pe norii cerului va veni la sfârşitul veacurilor (Mt 24, 30), în toată măreţia Sa.

CAPITOLUL 15

Iisus în faţa lui Pilat. Judecata şi osânda. Încununarea cu spini. Răstignirea şi îngroparea.

1 Şi dimineaţa arhiereii au ţinut de'ndată sfat cu bătrânii, cu cărturarii şi cu tot sinedriul; şi după ce L-au legat pe Iisus, L-au dus şi i L-au predat lui Pilat.

2 Şi Pilat L-a întrebat: Tu eşti împăratul Iudeilor? Iar El, răspunzându-i, a rostit: Tu o spui.

3 Şi arhiereii Îl învinuiau de multe.

4 Şi Pilat L-a întrebat zicând: Nu răspunzi nimic? Vezi câte spun ei împotriva ta.

5 Dar Iisus n'a mai răspuns nimic, aşa încât Pilat se mira.

6 Iar de sărbătoarea Paştilor el le elibera un întemniţat pe care-l cereau ei.

7 Şi era unul cu numele Baraba, închis împreună cu nişte răsculaţi care în răscoală săvârşiseră omor.

8 Şi mulţimea, strigând, a început să-i ceară lui Pilat să facă aşa cum întotdeauna făcea pentru ei.

9 Iar Pilat le-a răspuns zicând: Vreţi să vă eliberez pe împăratul Iudeilor?

10 Fiindcă ştia că din invidie i-L dăduseră arhiereii în mână.

11 Iar arhiereii au aţâţat mulţimea, ca mai degrabă să le elibereze pe Baraba.

12 Iar Pilat, răspunzând iarăşi, le-a zis: Ce vreţi să fac cu cel despre care ziceţi că e împăratul Iudeilor?

13 Ei iarăşi au strigat: Răstigneşte-l!

14 Iar Pilat le-a zis: Dar ce rău a făcut? Iar ei mai vârtos strigau: Răstigneşte-l!

15 Şi Pilat, vrând să facă pe voia mulţimii, le-a eliberat pe Baraba; iar pe Iisus, după ce L-a biciuit, L-a dat să fie răstignit.

16 Iar ostaşii L-au dus înlăuntrul curţii, adică în pretoriu, şi au adunat toată cohorta

17 şi L-au îmbrăcat în purpură[1]; şi împletind o cunună de spini, I-au pus-o pe cap.

18 Şi au început să I se închine zicând: Bucură-te, împăratul Iudeilor!...

19 Şi-L băteau peste cap cu o trestie şi-L scuipau şi, punându-I-se în genunchi, I se închinau.

20 Şi după ce L-au batjocorit, L-au dezbrăcat de purpură şi L-au îmbrăcat cu hainele Lui. Şi L-au dus afară ca să-L răstignească.

21 Şi au silit pe un trecător care venea din ţarină, pe Simon Cirineul, tatăl lui Alexandru şi al lui Ruf, să-I ducă crucea.

22 Şi L-au dus la locul Golgota, care se tâlcuieşte Locul Căpăţânii.

23 Şi I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n'a luat[2].

24 Şi L-au răstignit şi şi-au împărţit hainele Lui, aruncând sorţi pe ele, care ce să ia.

25 Şi era ceasul al treilea când L-au răstignit.

26 Şi vina Lui era scrisă deasupra: **Împăratul Iudeilor.**

CAP. 15 – *(1)* Ps 2, 1; Mt 27, 1-2; Lc 22, 66; 23, 1; In 18, 28; FA 3, 13; *(2)* Mt 27, 11; Lc 23, 3; In 18, 33; 1 Tim 6, 13; *(3-4)* Mt 27, 12, 13; *(5)* Is 53, 7; Mt 27, 14; In 19, 9; *(6-10)* Mt 27, 15-18; Lc 23, 17-19; In 18, 39; *(11)* Mt 27, 20; Lc 23, 18; In 18, 40; FA 3, 14; *(12-15)* Mt 27, 22-26; Lc 23, 20-25; In 18, 39-40; 19, 1, 16; *(16-21)* Mt 27, 27-33; Lc 23, 26; In 19, 2-3; *(22)* Mt 27, 33; Lc 23, 33; In 19, 17; Evr 13, 12; *(23)* Ps 68, 25; Plg 3, 19; Mt 27, 34; In 19, 28; *(24)* Ps 21, 20; Mt 27, 35; Lc 23, 34; In 19, 23-24; *(26-27)* Mt 27, 37-38; Lc 23, 32-33, 38; In 19, 18-19;

1 Într'o pelerină roşie, purpurie, din echipamentul cavaleriştilor romani, simulând o hlamidă regală.

2 Vezi nota de la Mt 27, 34.

27 Şi împreună cu El au răstignit doi tâlhari, unul de-a dreapta Lui şi altul de-a stânga.

28 Şi s'a plinit Scriptura care zice: **Şi cu cei fărădelege a fost socotit.**

29 Iar cei care treceau pe-acolo Îl defăimau clătinându-şi capetele şi zicând: Huo!, tu, cel ce dărâmi templul şi'n trei zile îl zideşti,

30 mântuieşte-te pe tine însuţi coborându-te de pe cruce!

31 Tot aşa şi arhiereii, batjocorindu-L între ei împreună cu cărturarii, ziceau: Pe alţii i-a mântuit, dar pe sine nu poate să se mântuiască;

32 Hristos, regele lui Israel, coboară-se acum de pe cruce, ca să vedem şi să credem... Şi-L ocărau şi cei răstigniţi împreună cu El.

33 Iar când a fost ceasul al şaselea, întuneric s'a făcut peste tot pământul până la ceasul al nouălea.

34 Şi la al nouălea ceas a strigat Iisus cu glas mare: **Eloi, Eloi**[1], **lama sabahtani?**, care se tâlmăceşte: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M'ai părăsit?

35 Şi auzind unii din cei ce stăteau acolo, ziceau: Vezi, îl strigă pe Ilie...

36 Şi alergând unul, a umplut cu oţet un burete şi l-a pus într'o trestie şi I-a dat să bea zicând: Lăsaţi să vedem dacă vine Ilie să-l coboare...

37 Iar Iisus, strigând cu glas mare, Şi-a dat duhul.

38 Şi catapeteasma templului s'a sfâşiat în două, de sus până jos.

39 Iar sutaşul care stătea în faţa Lui, văzând că El cu un astfel de strigăt Şi-a dat duhul, a zis: Cu adevărat, Fiul lui Dumnezeu a fost omul acesta!

40 Şi erau şi femei care priveau de departe, între care şi Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob cel Mic şi a lui Iosif, şi Salomeea,

41 care Îl urmau şi-I slujeau pe când El era în Galileea, şi altele multe care se suiseră cu El în Ierusalim.

42 Şi făcându-se seară, de vreme ce era Vineri[2], care este înaintea Sâmbetei,

43 a venit Iosif, cel din Arimateea, sfetnic cu bun chip[3], care aştepta şi el împărăţia lui Dumnezeu; şi, îndrăznind, a intrat la Pilat şi i-a cerut trupul lui Iisus.

44 Iar Pilat s'a mirat că a şi murit; şi chemând sutaşul, l-a întrebat dacă a murit de mult.

45 Şi aflând de la sutaş, i-a dăruit lui Iosif trupul mort.

46 Şi Iosif, cumpărând giulgiu şi coborându-L de pe cruce, L-a înfăşurat în giulgiu şi L-a pus într'un mormânt care era săpat în stâncă; şi a prăvălit o piatră la uşa mormântului.

47 Iar Maria Magdalena şi Maria, mama lui Iosif, priveau unde L-au pus.

(28) Is 53, 12; Lc 22, 37; *(29)* Ps 21, 7-9; Plg 2, 14-15; Mt 26, 61; 27, 39-40; Mc 14, 58; In 2, 19; *(30-33)* Mt 27, 40-45; Lc 23, 35-44; *(34)* Ps 21, 1; Mt 27, 46; *(35)* Mt 27, 47; *(36)* Ps 68, 25; Mt 27, 48; In 19, 29; *(37-43)* Mt 27, 50-58; Lc 23, 46-52, 54; In 19, 25, 30, 38; *(45)* Mt 27, 58; In 19, 38; *(46-47)* Mt 27, 59-61; Lc 23, 53-55; In 19, 40-42.

1 Transcrierea in greceşte a cuvântului aramaic Elahi, derivat din ebraicul Elohim = Dumnezeu. Evanghelistul Matei (27, 46) il transcrie Eli, ceea ce explică mai uşor jocul de cuvinte pe care-l fac ostaşii (Eli-Ilie).

2 Literal: ziua pregătirii; adică vremea in care se făceau ultimele preparative pentru sărbătoarea de a doua zi, când nu mai era permisă nici o activitate.

3 Consilier de vază al sinedriului, cu ireproşabilă ţinută morală; unul dintre demnitarii care aderaseră în taină la Evanghelia propovăduită de Iisus.

CAPITOLUL 16

Învierea lui Iisus. Câteva din arătările Sale. Împuternicirea apostolilor. Înălţarea la cer.

1 Şi după ce a trecut ziua Sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob, şi Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă.

2 Şi foarte de dimineaţă, în prima zi a săptămânii, au venit la mormânt în răsăritul soarelui

3 şi-şi spuneau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la uşa mormântului?

4 Dar ridicându-şi ochii, au văzut că piatra, care era foarte mare, fusese răsturnată.

5 Şi intrând în mormânt au văzut un tânăr şezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veşmânt alb; şi s'au înspăimântat.

6 Dar el le-a zis: Nu vă'nspăimântaţi! Pe Iisus Nazarineanul Îl căutaţi, pe Cel răstignit. A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus.

7 Mergeţi însă şi spuneţi-le ucenicilor Săi şi lui Petru[1] că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veţi vedea, aşa cum v'a spus.

8 Şi ieşind au fugit de la mormânt, că de tremur erau cuprinse şi de uimire; şi n'au spus nimănui nimic, fiindcă se temeau.

9 Şi după ce a înviat dimineaţa, în ziua cea dintâi a săptămânii, El i S'a arătat întâi Mariei Magdalena, din care scosese şapte demoni.

10 Mergând aceea, le-a dat de veste celor ce fuseseră cu El şi care se tânguiau şi plângeau.

11 Dar ei, auzind că El este viu şi că a fost văzut de ea, n'au crezut.

12 După aceea S'a arătat, sub altă înfăţişare, la doi dintre ei, care mergeau la o ţarină;

13 şi aceia, mergând, le-au dat de veste celorlalţi, dar nici pe ei nu i-au crezut.

14 În cele din urmă, pe când cei unsprezece şedeau la masă, El li S'a arătat şi i-a dojenit pentru necredinţa şi împietrirea inimii lor, că nu i-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat.

15 Şi le-a zis: Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura.

16 Cel ce va crede şi se va boteza, se va mântui; dar cel ce nu va crede, se va osândi.

17 Iar celor ce vor crede, aceste semne le vor urma: în numele Meu demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi,

18 şerpi vor lua în mână, şi chiar ceva dătător de moarte de vor bea, nu-i va vătăma; pe bolnavi mâinile-şi vor pune şi se vor face bine.

19 Deci Domnul Iisus, după ce a vorbit cu ei, S'a înălţat la cer şi a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu.

20 Iar ei, plecând, au propovăduit pretutindeni, Domnul lucrând împreună cu ei şi întărind cuvântul prin semnele ce urmau. Amin.

CAP. 16 – *(1-2)* Mt 28, 1; Lc 23, 56; 24, 1; In 20, 1; *(4)* Lc 24, 2; In 20, 1; *(5)* Mt 28, 2-4; Lc 24, 3-5; In 20, 11-12; *(6)* Mt 28, 5-6; Lc 24, 5-6; *(7)* Mt 26, 7, 32; 28, 7; Mc 14, 28; Lc 24, 6-7; In 21, 1; *(8)* Mt 28, 8; Lc 24, 9; *(9)* Mt 28, 9; Lc 8, 2; In 20, 11-14; *(10)* Lc 24, 10, 22; In 20, 18; *(11-13)* Lc 24, 11-13, 33, 35; *(14)* Lc 26, 36-41; In 20, 19; 1 Co 15, 5, 7; *(15)* Is 2, 3; 52, 10; Mt 28, 19; In 15, 16; Col 1, 23; *(16)* In 3, 15-18, 36; 12, 48; FA 2, 38; 16, 30-31; 1 Ptr 3, 21; Rm 10, 9; *(17)* Lc 10, 17; FA 2, 4; 5, 16; 8, 7; 10, 46; 16, 18; 19, 6, 12; 1 Co 12, 10; *(18)* Lc 9, 6; 10, 19; 13, 13; FA 28, 3-5, 8; Iac 5, 14; *(19)* Ps 109, 1; Lc 24, 51; FA 1, 9; Ef 1, 20; Evr 1, 13; *(20)* FA 14, 3; 1 Co 3, 6; 15, 10; Evr 2, 4.

1 După numeroşi comentatori, această menţionare specială a lui Petru denotă că el, prin lepădarea de Iisus, căzuse din apostolat şi nu mai făcea parte din colegiul celor unsprezece. Chiar dacă sintagma "şi lui Petru" (literal) ar însemna "inclusiv lui Petru", accentul rămâne acelaşi. Ca atare, episodul relatat pe larg de evanghelistul Ioan în 21, 15-17 semnifică reabilitarea lui Petru, reaşezarea lui în demnitatea şi prerogativele apostolice.

SFÂNTA EVANGHELIE DUPĂ LUCA

CAPITOLUL 1

Adresare introductivă. Vestirea naşterii lui Ioan Botezătorul. Bunavestire. Maria la Elisabeta; cântarea Mariei. Naşterea lui Ioan Botezătorul.

1 Pentru că mulţi au încercat să alcătuiască o istorisire a faptelor ce s'au adeverit printre noi,

2 aşa cum ni le-au predat cei care dintru'nceput le-au văzut şi au fost slujitori ai Cuvântului,

3 tot astfel şi eu, după ce pe toate le-am urmărit de la'nceput cu de-amănuntul,[1] m'am gândit că e bine să ţi le scriu pe rând, Preaputernice Teofile[2],

4 pentru ca tu să cunoşti temeinicia învăţăturilor pe care le-ai primit.

5 Fost-a în zilele lui Irod, regele Iudeii, un preot cu numele Zaharia, din ceata preoţească a lui Abia; iar femeia lui era din fiicele lui Aaron[3] şi numele ei era Elisabeta.

6 Şi amândoi erau drepţi înaintea lui Dumnezeu, umblând fără prihană în toate poruncile şi rânduielile Domnului.

7 Şi nu aveau copii, deoarece Elisabeta era stearpă şi amândoi erau înaintaţi în zilele lor.

8 Şi a fost că pe când Zaharia slujea înaintea lui Dumnezeu în rândul cetei sale,

9 după rânduiala preoţiei i-au ieşit sorţii să intre în templul Domnului şi să tămâieze.

10 Iar la ceasul tămâierii toată mulţimea poporului era afară, rugându-se.

11 Şi îngerul Domnului i s'a arătat stând de-a dreapta altarului tămâierii.

12 Şi văzându-l, Zaharia s'a tulburat şi frică a căzut peste el.

13 Iar îngerul i-a grăit: Nu te teme, Zaharia, fiindcă rugăciunea ţi-a fost ascultată şi Elisabeta, femeia ta, îţi va naşte un fiu şi-i vei pune numele Ioan.

14 Şi-ţi va fi el bucurie şi veselie, şi mulţi se vor bucura de naşterea lui.

15 Că mare va fi el înaintea Domnului; nici vin şi nici băutură tare nu va bea, şi încă din pântecele mamei sale se va umple de Duh Sfânt;

16 şi pe mulţi din fiii lui Israel îi va întoarce la Domnul Dumnezeul lor;

17 şi Lui Îi va merge el înainte cu duhul şi cu puterea lui Ilie, ca să

CAP. 1 – *(1-2)* In 15, 27; 1 Ptr 5, 1; 2 Ptr 1, 16; 1 In 1, 1; Evr 2, 3; *(3)* FA 1, 1; *(5)* 1 Par 24, 5; 10, 19; Ne 12, 4, 17; *(6)* Fc 7, 1; 17, 1; 3 Rg 9, 4; 4 Rg 20, 3; 2 Par 15, 17; Iov 1, 1, 8; Ps 118, 5; *(7)* Fc 16, 1; 25, 21; 1 Rg 1, 2; *(8)* 1 Par 24, 19; 2 Par 8, 14; 31, 2; *(9)* Iş 30, 7; Lv 16, 17; 1 Rg 2, 28; 1 Par 24, 19; 2 Par 29, 1; Evr 9, 6; *(10)* Lv 16, 17; *(11)* Iş 30, 1; *(12)* Jd 6, 22; 13, 6, 20; Dn 10, 7; Lc 2, 9; FA 10, 3; *(13)* Jd 6, 23; Lc 1, 60, 63; FA 10, 31; *(14)* Lc 1, 58; In 5, 35; *(15)* Nm 6, 3; Jd 13, 14; Ir 1, 5; Mt 11, 9; Lc 7, 33; Ga 1, 15; *(17)* Is 40, 3; Mal 3, 1, 24; Mt 11, 14; Mc 1, 3; 9, 12; Lc 1, 76; In 1, 23;

1 Autorul îşi întocmeşte scrierea pe baza unei minuţioase documentări, folosind atât izvoarele scrise (în mod sigur, evangheliile după Matei şi Marcu) cât şi pe cele orale (martori oculari ai evenimentelor relatate).

2 Teofil, nobil din Roma, proaspăt convertit sau pe cale de convertire, este destinatarul prim şi direct al Evangheliei a treia (ca şi, ceva mai târziu, al scrierii Faptele Apostolilor). "Preaputernice" e o formulă foarte politicoasă de adresare, echivalentă cu "Excelenţă".

3 Descendentă din Aaron, strămoşul şi întemeietorul tagmei preoţeşti a lui Israel.

întoarcă inimile părinţilor spre copii şi pe cei neascultători la înţelepciunea drepţilor, ca să-i gătească Domnului popor pregătit.

18 Şi a zis Zaharia către înger: După ce voi cunoaşte aceasta? Că eu sunt bătrân şi femeia mea înaintată în zilele ei.

19 Şi răspunzând îngerul, i-a zis: Eu sunt Gavriil, cel ce stă în faţa lui Dumnezeu. Şi sunt trimis să grăiesc către tine şi să-ţi binevestesc acestea.

20 Şi pentru că n'ai crezut în cuvintele mele, care se vor plini la vremea lor, iată vei fi mut şi nu vei putea vorbi până'n ziua când vor fi acestea.

21 Şi poporul îl aştepta pe Zaharia şi se mira că întârzie în templu.

22 Şi când a ieşit, nu putea să vorbească. Şi ei au înţeles că vedenie a văzut în templu; şi el le făcea semne şi a rămas mut.

23 Şi când s'au împlinit zilele slujirii lui, s'a dus la casa sa.

24 Iar după aceste zile, Elisabeta, femeia lui, a zămislit; şi vreme de cinci luni s'a tăinuit zicându-şi:

25 Că aşa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să-mi ridice ocara de printre oameni.[1]

26 Iar în a şasea lună, trimis a fost de la Dumnezeu îngerul Gavriil într'o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret,

27 la o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David; iar numele fecioarei era Maria.

28 Şi intrând îngerul la dânsa, i-a zis: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei!

29 Iar ea, văzându-l, s'a tulburat de cuvântul lui şi cugeta: Ce fel de închinare[2] poate fi aceasta?...

30 Şi îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, fiindcă ai aflat har la Dumnezeu.

31 Şi iată'n pântecele tău vei zămisli şi vei naşte fiu şi numele Lui îl vei chema Iisus.

32 Acesta mare va fi şi Fiul Celui-Preaînalt Se va chema şi Domnul Dumnezeu Îi va da tronul lui David, părintele Său,

33 şi va împărăţi peste casa lui Iacob în veci şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit.

34 Şi a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu ştiu de bărbat?

35 Şi răspunzând îngerul, i-a zis: Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui-Preaînalt te va umbri[3]; pentru aceea şi Sfântul Care Se va naşte din tine Fiul lui Dumnezeu Se va chema.

36 Şi iată, Elisabeta, rudenia ta, a zămislit şi ea fiu la bătrâneţea ei, şi aceasta este a şasea lună pentru ea, cea numită stearpă.

37 Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputinţă.

38 Iar Maria a zis: Iată, roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău! Şi îngerul a plecat de la dânsa.

(18) Fc 17, 17; *(19)* Dn 8, 16; 9, 21; *(20)* Iz 3, 26; Lc 1, 64; *(24)* Sir 42, 24; *(25)* 1 Rg 1, 11; Is 42, 1; 54, 14; *(27)* Mt 1, 18; Lc 2, 4; *(28)* Jd 6, 12; Lc 1, 42; 11, 27; *(31)* Fc 16, 11; Is 7, 14; 54, 5; Mt 1, 21, 23, 25; Lc 2, 21; *(32)* 2 Rg 7, 12; 2 Par 17, 14; Ps 131, 11; Is 9, 6; 16, 5; Ir 23, 5; 33, 17; Mi 4, 8; Evr 1, 8; *(33)* 2 Rg 7, 16; 3 Rg 11, 38-39; 1 Par 22, 10; Ps 44, 7; 88, 29, 36; Is 9, 7; Ir 23, 5; Dn 2, 44; 3, 33; 6, 27; 7, 14, 27; Mi 4, 7; Evr 1, 8; 12, 28; *(35)* Jd 11, 29; Dn 9, 24; Mt 1, 20; In 1, 14; *(36)* Is 54, 6; *(37)* Fc 18, 14; Iov 42, 2; Ir 32, 17, 27; Za 8, 6; Mt 19, 26; Mc 10, 27; Lc 18, 27; Rm 4, 21; *(38)* 2 Rg 7, 28;

1 Sterilitatea unei femei era dezonorantă, deseori privită de societate ca o formă de pedeapsă divină.

2 Salutare ceremonioasă însoţită de gest curtenitor; la fel în versetele 40, 41 şi 44.

3 Puterea prin care Dumnezeu Se descoperă şi creează, asemenea norului luminos de pe muntele Sinai (Iş 24, 16-18) sau a celui de pe Tabor (Lc 9, 34).

39 Şi în zilele acelea, sculându-se Maria, s'a dus în grabă în ţinutul muntos, într'o cetate a lui Iuda,[1]

40 şi a intrat în casa lui Zaharia şi i s'a închinat Elisabetei.

41 Iar când a auzit Elisabeta închinarea Mariei, săltat-a pruncul în pântecele ei şi s'a umplut Elisabeta de Duh Sfânt,

42 şi a strigat cu glas mare şi a zis: Binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat este rodul pântecelui tău.

43 Şi de unde mie aceasta, să vină la mine maica Domnului meu?

44 Că iată, de cum a ajuns glasul închinării tale la urechile mele, săltat-a pruncul de bucurie în pântecele meu.

45 Şi fericită este aceea care a crezut că se vor plini cele spuse ei de la Domnul.

46 Şi a zis Maria: Măreşte, suflete al meu, pe Domnul,

47 şi s'a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu,

48 că a căutat spre smerenia roabei Sale; că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile;

49 că mi-a făcut mie mărire Cel-Puternic – şi sfânt e numele Lui –

50 şi mila Lui în neam şi în neam spre cei ce se tem de El.

51 Făcut-a faptă tare cu braţul Său, risipit-a pe cei mândri în cugetul inimii lor;

52 coborît-a pe cei puternici de pe tronuri şi i-a înălţat pe cei smeriţi,

53 pe cei flămânzi i-a umplut de bunătăţi şi pe cei bogaţi i-a scos afară deşerţi.

54 Sprijinit-a pe Israel, sluga Sa, ca să-I pomenească mila,

55 aşa cum le-a grăit părinţilor noştri, lui Avraam şi seminţiei lui până'n veac.

56 Şi a rămas Maria împreună cu ea ca la trei luni; şi s'a întors la casa ei.

57 Iar Elisabetei i s'a împlinit vremea să nască şi a născut un fiu.

58 Şi au auzit vecinii şi rudele ei că Domnul Şi-a mărit mila faţă de ea; şi cu ea se bucurau împreună.

59 Şi a fost că în ziua a opta au venit să-l taie'mprejur pe prunc; şi voiau să-l numească Zaharia, cu numele tatălui său.

60 Şi răspunzând, mama sa a zis: Nu!; ci Ioan se va chema.

61 Şi au zis către ea: În rudenia ta nu e nimeni care să se cheme cu numele acesta...

62 Şi i-au făcut semn tatălui său, cum ar vrea el să fie numit.

63 Şi cerând o tăbliţă, el a scris: Numele lui este Ioan. Şi toţi s'au mirat.

64 Şi îndată gura şi limba i s'au deschis; şi vorbea, binecuvântând pe Dumnezeu.

65 Şi frică i-a cuprins pe toţi vecinii lor; şi despre lucrurile acestea s'a vorbit în tot ţinutul muntos al Iudeii.

66 Şi toţi cei ce le-au auzit le puneau în inima lor, zicând: Ce va fi oare copilul acesta?... Că şi mâna Domnului era cu el.

67 Şi Zaharia, tatăl său, s'a umplut de Duh Sfânt şi a proorocit zicând:

68 Binecuvântat este Domnul Dumnezeul lui Israel, că Şi-a cercetat poporul şi l-a răscumpărat;

(39) Ios 20, 7; 21, 11; *(42)* Jd 5, 24; Lc 1, 28; *(45)* In 20, 29; *(46)* Is 15, 2; Ps 33, 2; 34, 9; Is 61, 10; Avc 3, 18; *(47)* 1 Rg 2, 1; Ps 34, 9; Is 61, 10; Avc 3, 18; *(48)* Fc 30, 13; Mal 3, 11-12; Lc 11, 27; *(49)* Ps 70, 20; 110, 2; 125, 3; *(50)* Iş 20, 6; Ps 102, 17; *(51)* 2 Rg 15, 34; Ps 32, 10; 76, 14; Is 51, 9; 52, 10; *(52)* Iov 5, 11; Ps 112, 6-7; 146, 6; Is 14, 2-6; 66, 2; *(53)* 1 Rg 2, 5; Ps 21, 29; 33, 11; Mt 5, 6; *(54)* Dt 7, 7; Ps 97, 3; Is 30, 18; 41, 8; Ir 23, 3; 31, 3, 23; Lc 1, 72; *(55)* Fc 17, 19; 22, 18; Ps 131, 11-12; Mi 7, 25; *(58)* Lc 1, 14; *(59)* Fc 17, 12; Lv 12, 3; *(60)* Lc 1, 13; *(63)* Lc 1, 13; *(64)* Lc 1, 20; *(66)* 3 Rg 18, 46; Ps 79, 18; Iz 3, 22; FA 11, 21; *(67)* Ioil 3,1; 2 Ptr 1, 21; *(68)* Ps 40, 13; 71, 18; 110, 9; Mt 1, 21; Lc 7, 16;

1 Cetate a seminţiei lui Iuda. Arheologii preferă s'o identifice în actuala localitate Aïn Karim, la 6 km vest de Ierusalim.

69 şi putere mântuitoare ne-a ridicat din casa lui David, sluga Sa,

70 aşa cum a grăit prin gura sfinţilor Săi prooroci din veac,

71 mântuire de vrăjmaşii noştri şi din mâna tuturor celor ce ne urăsc,

72 şi să facă milă cu părinţii noştri, ca ei să-şi amintească de legământul Său cel sfânt;

73 de jurământul cu care i S'a jurat lui Avraam, părintele nostru,

74 pentru ca, fiind noi izbăviţi din mâna vrăjmaşilor, să ne dea nouă ca, fără frică,

75 în faţa Lui să-I slujim în sfinţenie şi'n dreptate în toate zilele vieţii noastre.

76 Iar tu, pruncule, prooroc al Celui-Preaînalt te vei chema, că vei merge înaintea feţei Domnului ca să-I găteşti căile,

77 să-i dai poporului Său cunoştinţa mântuirii întru iertarea păcatelor lor,

78 prin milostivirea milei Dumnezeului nostru, cu care Răsăritul-cel-de-Sus ne-a cercetat,

79 Ca să-i lumineze pe cei ce şed în întuneric şi în umbra morţii şi să îndrepte picioarele noastre pe calea păcii.

80 Iar copilul creştea şi se întărea cu duhul. Şi a fost în pustie până în ziua arătării lui către Israel.

CAPITOLUL 2

Naşterea lui Iisus. Tăierea împrejur. Aducerea la templu. Dreptul Simeon şi proorociţa Ana. Iisus, la doisprezece ani, între dascălii din templu.

1 Iar în zilele acelea a ieşit poruncă de la cezarul August să se înscrie toată lumea.[1]

2 Această înscriere, cea dintâi, s'a făcut pe când Quirinus guverna în Siria.

3 Şi se duceau toţi să se înscrie, fiecare în cetatea sa.

4 Şi Iosif s'a suit şi el din Galileea, din cetatea Nazaret, în Iudeea, în cetatea lui David, care se numeşte Betleem, pentru că el era din casa şi din seminţia lui David,

5 ca să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu el, care era însărcinată.

6 Iar pe cînd erau ei acolo, s'au împlinit zilele ca ea să nască.

7 Şi L-a născut pe Fiul ei Cel Întâi-Născut[2] şi L-a înfăşat şi L-a culcat în iesle, fiindcă pentru ei nu era loc la han.

(69) 1 Rg 2, 1; Ps 74, 11; 88, 16-17; 131, 17; Iz 29, 21; Za 12, 8; *(70)* Ps 71, 4; Is 35, 4; Ir 23, 6; 30, 8-10; *(71)* Ps 105, 10; *(72)* Fc 17, 7; 22, 16; 26, 3; Lv 26, 42; 2 Rg 7, 15; Ps 97, 3; 110, 5; Ir 31, 33; Iz 16, 60; Dn 9, 9; Evr 6, 13; *(73)* 1 Par 16, 16; Ps 104, 9; Mi 7, 20; Evr 6, 13, 17; *(74)* Rm 8, 15; Evr 2, 15; 9, 14; *(75)* 1 Ptr 1, 15; Ef 4, 24; Col 1, 22; *(76)* Is 40, 3; Mal 3, 1; 4, 5; Mt 3, 3; 11, 10; Lc 1, 17; *(78)* Ir 23, 5; Za 3, 8; 6, 12; Mal 3, 20; *(79)* Is 9, 1; 43, 8; 49, 9; 60, 1-3; Mt 4, 16; FA 26, 18; *(80)* 1 Rg 2, 21; Mt 3, 1; Lc 2, 40. CAP. 2 *(4)* 1 Rg 16, 1-4; Lc 1, 27; In 7, 42; *(5)* Mt 1, 18; *(7)* Is 9, 6; Mt 1, 25; 2, 1; 2 Co 8, 9;

1 Recensământul populaţiei, în vederea stabilirii impozitelor către statul roman.

2 În limbajul biblic, termenul de întâi-născut nu implică în mod necesar existenţa unor fraţi mai mici, ci se referă exclusiv la prescripţiile Legii Vechi care-i acordau primului născut de parte bărbătească o demnitate aparte şi prerogative speciale, sub incidenţa chiar a sacralităţii (cf. Iş 13, 2; 13, 14). Este şi motivul pentru care pruncul Iisus este adus la templu (vezi mai departe, versetele 22-23). În monarhia ereditară, primul-născut devine în mod automat "Prinţ-Moştenitor" (al tronului) şi poartă acest titlu (Delfin, Diadoh, Ţarevici), chiar dacă rămâne şi unicul-născut; după cum un suveran se intitulează **ab initio**, de exemplu, Ferdinand I sau Mihai I, fără ca din aceasta să rezulte necesitatea de a-i urma un al II-lea. Ca atare, expresia de faţă se cere interpretată nu numai din unghi legal-juridic, ci şi duhovnicesc, aşa cum o face apostolul Pavel. În Col 1, 15 el vorbeşte de Iisus Cel "Întâi-Născut a toată zidirea", adică Fiul născut din Tatăl înainte de crearea lumii. Or, e de la sine înţeles că după cum Fiul Tatălui nu este "cap de serie" al făpturilor, nici Iisus, Fiul Mariei, nu este "cap de serie" al unor fraţi mai mici. Pavel clarifică şi mai pregnant această problemă în Rm 8, 29: aleşii lui Dumnezeu (din Biserică) alcătuiesc o familie în care Iisus Hristos devine "Întâiul-Născut între mulţi fraţi". Sensul duhovnicesc e cât se poate de clar. Vezi şi Col 1, 18; Evr 1, 6; Ap 1, 5.

8 Şi în ţinutul acela erau păstori care stăteau pe câmp şi-şi păzeau turma făcând noaptea de strajă.

9 Şi iată, îngerul Domnului a stat lângă ei şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor şi ei s'au înfricoşat cu frică mare.

10 Şi îngerul Domnului le-a zis: Nu vă temeţi. Că, iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul;

11 că'n cetatea lui David vi S'a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul.

12 Şi acesta vă va fi semnul: Veţi găsi un Prunc înfăşat şi culcat în iesle.

13 Şi, deodată, laolaltă cu îngerul s'a văzut mulţime de oaste cerească lăudându-L pe Dumnezeu şi zicând:

14 Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire!

15 Iar după ce îngerii au plecat de la ei la cer, păstorii vorbeau unii către alţii: Să mergem dar până la Betleem şi să vedem lucrul acesta ce s'a făcut, pe care Domnul ni l-a făcut nouă cunoscut.

16 Şi, grăbindu-se, au venit şi au aflat pe Maria şi pe Iosif şi pe Prunc culcat în iesle.

17 Şi văzându-L, au vestit cuvântul ce li se grăise despre Copilul Acesta.

18 Şi toţi cei ce au auzit se mirau de cele ce le spuneau păstorii.

19 Iar Maria păstra toate cuvintele acestea, punându-le întru inima ei.

20 Şi s'au întors păstorii slăvind şi lăudând pe Dumnezeu pentru toate câte le-au auzit şi le-au văzut aşa cum li se spuseseră.

21 Şi când s'au împlinit opt zile şi a fost să-L taie'mprejur, I-au pus numele Iisus, aşa după cum a fost numit de înger mai înainte de a Se fi zămislit El în pântece.

22 Şi când s'au împlinit zilele curăţirii lor după Legea lui Moise, L-au dus la Ierusalim ca să-L pună înaintea Domnului,[1]

23 aşa cum este scris în Legea Domnului, că **tot întâi-născutul de parte bărbătească va fi închinat Domnului**[2];

24 şi ca să dea jertfă, aşa cum s'a zis în Legea Domnului, **o pereche de turturele sau doi pui de porumbel.**

25 Şi iată, era în Ierusalim un om cu numele Simeon; şi omul acesta era drept şi temător de Dumnezeu, aşteptând mângâierea lui Israel; şi Duhul Sfânt era peste el.

26 Şi i se vestise de către Duhul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu-L va vedea pe Hristosul Domnului.

27 Şi din îndemnul Duhului a venit la templu; şi când părinţii L-au adus înlăuntru pe Pruncul Iisus, ca să facă pentru El după obiceiul Legii,

28 el L-a primit în braţele sale şi a binecuvântat pe Dumnezeu şi a zis:

(9) Lc 1, 11-12; *(10)* Is 40, 1; *(11)* Is 9, 6; Mt 1, 16-21; 2, 2; *(12)* Jd 6, 17; Is 7, 11; *(13)* Fc 28, 12; 32, 1-2; Ps 102, 20-21; 148, 1-2; Is 44, 23; 49, 13; 57, 19; Mi 4, 3; Ap 5, 11; *(14)* Is 2, 4; 44, 23; 49, 13; 57, 19; Mi 4, 3; Lc 1, 79; 19, 38; Rm 5, 1; Ef 1, 12, 17; 2, 17; *(15)* Ps 110, 2-3; *(16)* Mt 2, 11; *(19)* Fc 37, 11; *(21)* Fc 17, 10-12; Lv 12, 3; Mt 1, 21, 25; Lc 1, 31; *(22)* Lv 12, 2-6; *(23)* Iş 13, 2-12; 22, 29; 34, 19; Nm 3, 13; 8, 16; 18, 15; *(24)* Lv 5, 7; 12, 6-8; 14, 22; *(25)* Lc 2, 38; 24, 21; *(26)* Ps 88, 48; Evr 11, 5;

1 Ritualul purificării era prescris numai pentru femei, la patruzeci de zile de la naşterea pruncului (Lv 12, 2-8). Luca insistă nu numai asupra grijii părinţilor lui Iisus de a se supune ritualurilor stabilite de Lege, dar şi asupra locului unde ele se petrec, Ierusalimul, punct de pornire şi de încheiere a activităţii mesianice.

2 Literal: „sfânt Domnului se va chema", în sensul că pruncul devine proprietatea lui Dumnezeu, pus în slujba Celui-Preaînalt.

29 Acum slobozeşte'n pace pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău,

30 că văzură ochii mei mântuirea Ta

31 pe care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor,

32 Lumină spre descoperire neamurilor şi slavă poporului Tău Israel.

33 Iar tatăl şi mama Sa se mirau de cele ce se grăiau despre El.

34 Şi i-a binecuvântat Simeon şi i-a zis Mariei, mama Sa: Iată, Acesta este pus spre căderea şi spre ridicarea multora din Israel şi spre semn de'mpotrivire[1]

35 – şi chiar prin sufletul tău va trece sabie –[2] pentru ca gândurile din multe inimi să se descopere.

36 Şi era şi Ana proorociţa, fiica lui Fanuel, din seminţia lui Aşer; înaintată în zile multe, ea trăise cu bărbatul ei şapte ani după fecioria ei.

37 Văduvă, până la optzeci şi patru de ani, ea nu se depărta de templu, noaptea şi ziua slujind în post şi rugăciuni.

38 Şi venind şi ea în chiar ceasul acela, Îi mulţumea lui Dumnezeu şi le grăia despre El tuturor celor ce aşteptau mântuire în Ierusalim.

39 Şi când au săvârşit toate cele după Legea Domnului, s'au întors în Galileea, în cetatea lor Nazaret.

40 Iar Copilul creştea şi se întărea cu duhul, plin de înţelepciune; şi harul lui Dumnezeu era peste El.

41 Şi părinţii Lui mergeau în fiecare an la Ierusalim de sărbătoarea Paştilor.

42 Iar când era El de doisprezece ani, s'au suit la Ierusalim după obiceiul sărbătorii.

43 Şi dacă s'au sfârşit zilele, în timp ce ei se întorceau, Copilul Iisus a rămas în Ierusalim; şi părinţii Lui nu ştiau.

44 Dar ei, socotind că El este printre călători, au mers cale de o zi; şi L-au căutat printre rude şi cunoscuţi.

45 Şi, negăsindu-L, s'au întors la Ierusalim căutându-L.

46 Şi a fost că după trei zile L-au aflat în templu, stând în mijlocul învăţătorilor, ascultându-i şi întrebându-i.

47 Şi toţi cei ce-L auzeau se minunau de priceperea şi de răspunsurile Lui.

48 Şi văzându-L au rămas uimiţi, iar mama Sa I-a zis: Fiule, de ce ne-ai făcut una ca asta? Iată, tatăl Tău şi eu Te-am căutat îngrijoraţi.

49 Şi El le-a zis: Cum se face că Mă căutaţi? Oare nu ştiaţi că întru cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu?[3]

50 Şi ei n'au înţeles cuvântul pe care l-a grăit către ei.

(29) Fc 46, 30; Sol 4, 7; Flp 1, 23; (30) Fc 49, 18; 1 Rg 2, 1; Ps 97, 3; Is 52, 10; Lc 3, 6; Tit 2, 11; *(31)* Is 11, 10; *(32)* Is 9, 1; 42, 6; 49, 6; 60, 1-3; Mt 4, 16; In 9, 5; FA 13, 47; 26, 18; *(34)* Is 8, 14; 52, 14; Mt 21, 44; 1 Ptr 2, 7; Rm 9, 32-33; 2 Co 2, 16; *(35)* In 19, 25; *(36)* Ps 91, 14; *(37)* Ps 25, 8; 1 Tim 5, 5; *(38)* Lc 2, 25; 24, 21; *(40)* 1 Rg 2, 21; Lc 1, 80; 2, 52; *(41)* Iş 23, 15, 17; 34, 25; Dt 16, 1; *(42)* Dt 16, 6; *(46)* Is 53, 2; *(47)* 3 Rg 10, 18; Mt 7, 28; Mc 1, 22; Lc 4, 22, 32; In 7, 15; *(49)* Mal 3, 1; *(50)* Lc 9, 45; 18, 34;

1 Prin dumnezeirea Sa – neînţeleasă sau rău înţeleasă – Iisus şi adepţii Săi vor deveni obiectul a numeroase dispute, contraziceri, contestări şi persecuţii.

2 Ca şi Fiul ei, Maria va fi ţinta celor ce-i vor contesta fie maternitatea divină, fie perpetuitatea fecioriei; sabia e simbol al suferinţelor ei viitoare.

3 În chiar faţa lui Iosif, pe care Maria îl desemnează drept "tată" în sensul legal şi social al cuvântului, Iisus Îşi declară, pentru prima dată, conştiinţa de Sine ca Fiu al lui Dumnezeu. Expresia "tatăl Tău" folosită aici de Maria, şi aceea de "tatăl Său", folosită de Luca însuşi în versetul 33, fac parte din procedeul stilistic prin care evanghelistul pregăteşte replica revelatoare a lui Iisus; inserţia lor în text certifică ştiinţa autorului de a construi ceea ce se cheamă o "lovitură de stil".

51 Şi a coborît cu ei şi a venit în Nazaret şi le era supus. Iar mama Sa păstra toate lucrurile acestea întru inima ei.

52 Şi Iisus sporea cu înţelepciunea şi cu vârsta, şi cu harul la Dumnezeu şi la oameni.

CAPITOLUL 3

Predica lui Ioan Botezătorul; mărturia sa despre Hristos. Botezul Domnului. Genealogia lui Iisus.

1 Iar în al cincisprezecelea an de domnie a cezarului Tiberiu, pe când Ponţiu Pilat era procurator al Iudeii, Irod, tetrarh al Galileii, şi Filip, fratele său, tetrarh al Itureii şi al ţinutului Trahonitidei, şi Lisanis, tetrarh al Abilenei,

2 în vremea arhiereilor Anna şi Caiafa, fost-a cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

3 Şi a venit el în tot ţinutul dimprejurul Iordanului, propovăduind botezul pocăinţei, spre iertarea păcatelor.

4 Aşa cum s'a scris în cartea cuvintelor lui Isaia proorocul: **Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiţi calea Domnului, drepte faceţi-I cărările.**

5 **Orice vale se va umple şi orice munte şi deal se va micşora; cele strâmbe se vor face drepte**[1] **şi căile colţuroase, netede.**

6 **Şi toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu.**

7 Deci le spunea mulţimilor care veneau să se boteze de către el: Pui de vipere, cine v'a învăţat să fugiţi de mânia ce va să fie?

8 Aşadar, faceţi-i pocăinţei roade vrednice de ea şi nu începeţi a zice în sinea voastră: Părinte îl avem pe Avraam!, căci vă spun eu vouă că şi din pietrele acestea poate Dumnezeu să-i ridice fii lui Avraam.

9 Iată că securea stă la rădăcina pomilor; deci, tot pomul care nu face roadă bună se taie şi se aruncă în foc.

10 Şi mulţimile îl întrebau zicând: Aşadar, ce să facem?

11 Iar el, răspunzând, le zicea: Cel ce are două haine să dea celui ce nu are, şi cel ce are bucate să facă la fel.

12 Şi au venit şi vameşii să se boteze şi i-au zis: Învăţătorule, noi ce să facem?

13 Iar el le-a spus: Să nu faceţi nimic mai mult decât vă este rânduit.

14 Îl întrebau însă şi ostaşii, zicând: Dar noi ce să facem? Şi le-a zis: Să nu asupriţi pe nimeni, pe nimeni să nu-l învinuiţi pe nedrept şi să vă mulţumiţi cu lefurile voastre.

15 Iar cum tot poporul era în aşteptare şi toţi se întrebau în inimile lor despre Ioan: Nu cumva el este Hristosul?,

16 Ioan le-a răspuns tuturor zicând: Eu unul vă botez cu apă, dar vine Cel Ce este mai tare decât mine, Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălţămintelor; Acela vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc;

17 a Cărui lopată este în mâna Lui, ca să curețe aria şi să adune grâul în hambarul Său, iar pleava o va arde în foc nestins.

(51) Fc 37. 11; *(52)* 1 Rg 2. 21. 26; Lc 1. 80; 2. 40. CAP. 3 – *(2)* In 1. 6; *(3)* Mt 3. 1-2; Mc 1. 4; *(4-6)* Ps 97. 3; Is 40. 3-5; Mt 3. 3; Mc 1. 3; Lc 2. 30; In 1. 23; Tit 2. 11; *(7-9)* Mt 3. 7-10. 19; 8. 11; In 8. 39; 15. 6; *(10)* FA 2. 37; *(11)* Lc 11. 41; Iac 2. 15-16; 1 In 3. 17; 4. 20; 2 Co 8. 14; *(12)* Mt 21. 31-32; Lc 7. 29; *(14)* Iş 23. 1; Lv 9. 11; *(15)* In 1. 20; *(16)* Mt 3. 11; Mc 1. 7-8; In 1. 15. 26; FA 1. 5; 2. 3; *(17)* Mi 4. 12; Mt 3. 12; 13. 30;

1 Locuri atât de accidentate încât niciodată n'au putut avea cărări; mântuirea îşi taie drum chiar prin ceea ce părea imposibil.

18 Şi la multe altele îndemnând, îi binevestea poporului vestea cea bună.

19 Iar Irod tetrarhul, mustrat fiind de el cu privire la Irodiada, femeia lui Filip, fratele său, şi pentru toate relele pe care le făcuse Irod,

20 tuturor acestora le-a adăugat: l-a închis pe Ioan în temniţă.

21 Şi a fost că după ce s'a botezat tot poporul, botezându-Se şi Iisus şi rugându-Se, s'a deschis cerul

22 şi Duhul Sfânt S'a pogorît peste El în chip trupesc, ca un porumbel; şi glas din cer s'a făcut: Tu eşti Fiul Meu Cel iubit, întru Tine am binevoit.

23 Şi însuşi Iisus era ca de treizeci de ani când a început, El fiind, după cum se presupunea, fiu al lui Iosif, care era fiul lui Eli,[1]

24 fiul lui Matat, fiul lui Levi, fiul lui Melhi, fiul lui Ianai, fiul lui Iosif,

25 fiul lui Matatia, fiul lui Amos, fiul lui Naum, fiul lui Esli, fiul lui Nagai,

26 fiul lui Maat, fiul lui Matatia, fiul lui Semei, fiul lui Iosif, fiul lui Iuda,

27 fiul lui Ioanan, fiul lui Risa, fiul lui Zorobabel, fiul lui Salatiel, fiul lui Neri,

28 fiul lui Melhi, fiul lui Adi, fiul lui Cosam, fiul lui Elmodam, fiul lui Er,

29 fiul lui Iosua, fiul lui Eliezer, fiul lui Iorim, fiul lui Matat, fiul lui Levi,

30 fiul lui Simeon, fiul lui Iuda, fiul lui Iosif, fiul lui Ionan, fiul lui Eliachim,

31 fiul lui Melea, fiul lui Menna, fiul lui Matata, fiul lui Natan, fiul lui David,

32 fiul lui Iesei, fiul lui Iobed, fiul lui Booz, fiul lui Salmon, fiul lui Naason,

33 fiul lui Aminadab, fiul lui Admin, fiul lui Arni, fiul lui Esrom, fiul lui Fares, fiul lui Iuda,

34 fiul lui Iacob, fiul lui Isaac, fiul lui Avraam, fiul lui Tara, fiul lui Nahor,

35 fiul lui Seruh, fiul lui Ragab, fiul lui Falec, fiul lui Eber, fiul lui Sala,

36 fiul lui Cainam, fiul lui Arfaxad, fiul lui Sem, fiul lui Noe, fiul lui Lameh,

37 fiul lui Matusala, fiul lui Enoh, fiul lui Iared, fiul lui Maleleil, fiul lui Cainam,

38 fiul lui Enos, fiul lui Set, fiul lui Adam, fiul lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 4

Postul şi ispitirea lui Iisus. Începutul predicii Sale în Galileea. Alungarea lui Iisus din patria Sa. Iisus începe să predice în Capernaum. Vindecarea unui demonizat. Vindecarea soacrei lui Petru şi a altor bolnavi.

1 Iar Iisus, plin de Duhul Sfânt, S'a întors de la Iordan; şi a fost dus de Duhul în pustie

2 timp de patruzeci de zile, ispitit fiind de diavolul. Şi în acele zile El n'a mâncat nimic; şi când ele s'au încheiat, El a flămânzit.

(19) Mt 14. 3; Mc 6. 17; *(20)* Mt 4. 12; *(21)* Mt 3. 13. 16; Mc 1. 10; In 1. 32; *(22)* Ps 2. 6; Mt 3. 17; 17. 5; Mc 1. 11; Lc 9. 35; In 1. 32; *(23)* Mt 1. 16; 13. 55; Mc 6. 3; Lc 4. 22; In 6. 42; *(27)* Mt 1. 12; *(31)* 2 Rg 5. 14; Za 12-13; Mt 1. 6; *(32)* Is 11. 1; Mt 1. 4-5; *(33)* Fc 29. 35; 38. 29; 46. 12; Mt 1. 2-4; *(34)* Fc 11. 22. 24. 26; 21. 2-5; 25. 26; 26. 18; Mt 1. 2; *(35)* Fc 10. 24-25; 11. 13-14. 16. 18. 20; *(36)* Fc 5. 25. 28-29. 32; 6. 10; 9. 18; 10. 22. 24; 11. 10. 12; *(37)* Fc 5. 9. 12. 15. 18. 21; *(38)* Fc 5. 3. 6. CAP. 4 – *(1)* Jd 13. 25; Mt 4. 1; Mc 1. 12; *(2)* Iş 34. 28; 3 Rg 18. 12; 19. 8; Mt 4. 2; Mc 1. 13;

1 Spre deosebire de Matei (1. 1-16), care începe genealogia de la Avraam şi o termină la Iisus, Luca o prezintă în sens ascendent şi o duce până la Adam, "fiul lui Dumnezeu", spre a demonstra că Hristos îi aparţine nu numai poporului ales, ci omenirii întregi: Evanghelia sa capătă astfel o dimensiune universală.

3 Şi I-a zis diavolul: Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, zi-i acestei pietre să se facă pâine.

4 Şi i-a răspuns Iisus: Scris este că **nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul lui Dumnezeu.**

5 Şi suindu-L diavolul pe un munte înalt, I-a arătat într-o clipă toate împărăţiile lumii.

6 Şi I-a zis diavolul: Ţie îţi voi da toată stăpânirea aceasta şi slava lor, căci mie mi-a fost dată şi eu o dau cui vreau.[1]

7 Aşadar, dacă te vei închina înainte-mi, a ta va fi toată.

8 Şi, răspunzând, Iisus i-a zis: Mergi înapoia Mea, Satano, că scris este: **Domnului Dumnezeului tău să I te închini şi numai Lui să-I slujeşti.**

9 Şi L-a dus în Ierusalim şi L-a aşezat pe aripa templului şi I-a zis: Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te de aici jos,

10 că scris este: **îngerilor săi va porunci pentru tine, ca să te păzească;**

11 **şi ei te vor ridica pe mâini, ca nu cumva piciorul tău să ţi-l izbeşti de piatră.**

12 Şi, răspunzând, Iisus i-a zis: S'a spus: **Să nu-L ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău.**

13 Şi diavolul, sfârşind toată ispita, s'a îndepărtat de la El, până la o vreme.

14 Şi S'a întors Iisus cu puterea Duhului în Galileea; şi vestea despre El a ieşit în tot ţinutul dimprejur.

15 Şi învăţa în sinagogile lor, slăvit fiind de toţi.

16 Şi a venit în Nazaret, unde fusese crescut; şi după obiceiul Său a intrat în ziua Sâmbetei în sinagogă şi S'a ridicat să citească.

17 Şi I s'a dat cartea proorocului Isaia. Şi deschizând El cartea, a găsit locul unde era scris:

18 **Duhul Domnului peste Mine, că El M'a uns să le binevestesc săracilor, M'a trimis să-i vindec pe cei cu inima zdrobită, robilor să le propovăduiesc dezrobirea şi orbilor vederea, pe cei asupriţi să-i eliberez**

19 **şi să vestesc anul bineprimit al Domnului**[2].

20 Şi închizând cartea şi dând-o slujitorului, a şezut; iar ochii tuturor celor din sinagogă erau aţintiţi asupră-I.

21 Şi a început să le spună: Astăzi s'a plinit această scriptură în urechile voastre.

22 Şi toţi Îl încuviinţau şi se mirau de cuvintele harului ce ieşeau din gura Lui şi ziceau: Nu este acesta oare fiul lui Iosif?...

23 Şi El le-a zis: Nici o'ndoială că-Mi veţi spune zicala aceasta: Doctore, vindecă-te pe tine însuţi!; pe toate câte-am auzit că s'au făcut în Capernaum, fă-le şi aici, în patria ta...

24 Şi le-a zis: Adevăr vă spun Eu vouă că nici un profet nu este bineprimit în patria sa.

(3) Mt 4, 3; *(4)* Dt 8, 3; Sol 16, 26; Mt 4, 4; *(5)* Iz 4, 2; Mt 4, 8; *(6-7)* Mt 4, 9; *(8)* Dt 6, 13; 10, 20; Ios 24, 14; Mt 4, 10; *(9)* Iz 8, 3; Mt 4, 5; *(10)* Ps 70, 3; 90, 11-12; Mt 4, 6; *(12)* Dt 6, 16; Mt 4, 7; *(14)* Mt 4, 12, 23; Mc 1, 14; In 4, 43; *(16)* Mt 4, 13; 13, 54; Mc 6, 1; *(18)* Lv 25, 41; Is 42, 7; 61, 1; Za 4, 6; Lc 7, 22; FA 10, 38; *(19)* Is 61, 2; 2 Co 6, 2; *(22)* Ps 44, 2-3; Cânt 5, 16; Mt 13, 54; Mc 6, 1, 3; Lc 2, 47; 3, 23; In 6, 42; 7, 27; *(23)* Sir 18, 20; *(24)* Mt 13, 57; Mc 6, 4; In 4, 44;

1 Aducând în lume păcatul şi, prin păcat, moartea, diavolul a obţinut asupra lumii o stăpânire pe care însuşi omul i-a conferit-o prin neascultarea faţă de Creator şi supunerea faţă de Cel-Rău. În acest fel, diavolul a devenit "stăpânitorul lumii acesteia" (In 12, 31) şi exercită asupra omului o tiranie din care numai Iisus Hristos îl eliberează (îl mântuieşte) prin jertfa Sa răscumpărătoare.

2 Vremea când Dumnezeu Îşi revarsă mila, îndurarea şi harurile Sale peste poporul care le primeşte cu bucurie.

25 Şi adevăr vă spun că multe văduve erau în Israel în vremea lui Ilie, când s'a închis cerul trei ani şi şase luni, încât foamete mare a fost în tot pământul,

26 şi la nici una din ele n'a fost trimis Ilie, ci numai în Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă.

27 Şi mulţi leproşi erau în Israel în vremea proorocului Elisei, dar nici unul dintre ei nu s'a curăţit, ci numai Neeman Sirianul.

28 Şi auzind acestea, toţi cei din sinagogă s'au umplut de mânie.

29 Şi sculându-se, L-au scos afară din cetate şi L-au dus până pe sprânceana muntelui pe care le era zidită cetatea, ca să-L arunce jos.

30 Dar El, trecând prin mijlocul lor, S'a dus

31 şi S'a coborît la Capernaum, cetate a Galileii; şi îi învăţa Sâmbăta.

32 Şi erau uimiţi de învăţătura Lui, căci cuvântul Său era cu putere.

33 Iar în sinagogă era un om care avea duh de demon necurat; şi a strigat cu glas tare:

34 Lasă-ne'n pace! Ce-ai tu cu noi, Iisuse Nazarinene? Ai venit să ne pierzi? Te ştiu cine eşti: Sfântul lui Dumnezeu...

35 Şi Iisus l-a certat zicând: Taci şi ieşi din el!...

Şi aruncându-l în mijlocul sinagogii, demonul a ieşit din el fără să-l vatăme cu nimic.

36 Şi frică i-a cuprins pe toţi şi ziceau unii către alţii: Ce este oare cuvântul acesta? Că El cu stăpânire şi cu putere le porunceşte duhurilor necurate, şi ele ies.

37 Şi a mers vestea despre El în tot locul din împrejurimi.

38 Şi după ce S'a sculat din sinagogă, a intrat în casa lui Simon. Iar soacra lui Petru era prinsă de friguri rele şi L-au rugat pentru ea.

39 Şi El, aplecându-Se asupra ei, a certat frigurile, şi ele au lăsat-o. Iar ea s'a ridicat îndată şi le slujea.

40 Iar în apusul soarelui, toţi cei ce aveau bolnavi de felurite boli îi aduceau la El; iar El, punându-Şi mâinile pe fiecare din ei, îi vindeca.

41 Şi din mulţi ieşeau şi demoni, care strigau şi ziceau: Tu eşti Fiul lui Dumnezeu! Dar El, certându-i, nu-i lăsa să vorbească, pentru că ei ştiau că El este Hristosul.

42 Iar când s'a făcut ziuă a ieşit şi S'a dus într'un loc pustiu; şi mulţimile Îl căutau şi au venit până la El, şi-L ţineau să nu plece de la ei.

43 Dar El le-a zis: Trebuie ca şi altor cetăţi să le binevestesc împărăţia lui Dumnezeu, că pentru aceasta am fost trimis.

44 Şi propovăduia în sinagogile Galileii.

CAPITOLUL 5

Pescuirea minunată. Vindecarea unui lepros şi a unui paralitic. Chemarea lui Levi. Despre post.

1 Şi a fost că pe când mulţimea Îl îmbulzea ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu şi El şedea lângă lacul Ghenizaret,

2 a văzut două luntri stând lângă ţărm; iar pescarii, coborîţi din ele, îşi spălau mrejele.

(25) 3 Rg 17, 9; Iac 5, 17; *(26)* 3 Rg 17, 10; *(27)* 4 Rg 5, 14; *(31)* Mt 4, 13; Mc 1, 21; *(32)* Mt 7, 28-29; Mc 1, 22; Lc 2, 47; In 7, 46; Tit 2, 15; *(33-34)* Mc 1, 23-24; *(38)* Mt 8, 14; Mc 1, 29; *(39)* Mt 8, 15; *(40)* Mt 8, 16; Mc 1, 32; *(41)* Mt 8, 29; Mc 1, 34; 3, 11-12; *(42)* Mc 1, 35; *(43)* Mc 1, 38; *(44)* Mc 1, 39. CAP. 5 – *(1)* Nm 34, 11; Ios 11, 2; Mt 4, 18; Mc 1, 16; *(2)* Mt 4, 18;

3 Şi urcându-Se într'una din luntri, care era a lui Simon, l-a rugat s'o depărteze puţin de la uscat. Şi şezând în luntre, din ea învăţa mulţimile.

4 Iar când a încetat să vorbească i-a zis lui Simon: Du-o la adânc şi aruncaţi-vă mrejele să pescuiţi.

5 Şi Simon I-a răspuns: Învăţătorule, toată noaptea ne-am trudit şi n'am prins nimic; dar după vorba Ta voi arunca mrejele.

6 Şi făcând aceasta, au prins mulţime mare de peşte, că li se rupeau mrejele.

7 Şi le-au făcut semn fârtaţilor lor din cealaltă luntre să vină să le ajute. Şi ei au venit; şi au umplut amândouă luntrile, că mai se afundau.

8 Şi văzând Simon Petru, a căzut la genunchii lui Iisus zicând: Ieşi de la mine, Doamne, că sunt om păcătos...

9 Că spaimă îl cuprinsese, pe el şi pe toţi cei ce erau cu el, de pescuitul peştilor pe care îi prinseseră.

10 Tot aşa şi pe Iacob şi pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau fârtaţii lui Simon.[1] Şi a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei pescui oameni.

11 Şi trăgând ei luntrile la ţărm şi lăsând totul, I-au urmat Lui.

12 Şi a fost că pe când era El în una din cetăţi, iată un om plin de lepră; şi văzându-L pe Iisus, a căzut cu faţa la pământ şi I s'a rugat zicând: Doamne, dacă vrei, Tu poţi să mă curăţeşti.

13 Şi întinzându-Şi mâna, S'a atins de el zicând: Vreau, curăţeşte-te! Şi îndată s'a dus lepra de pe el.

14 Iar Iisus i-a poruncit să nu spună nimănui: Ci du-te, arată-te preotului, iar pentru curăţirea ta să aduci jertfă aşa cum a rânduit Moise, să le fie lor mărturie.

15 Dar vorba despre El se răspândea şi mai mult, şi numeroase mulţimi se adunau să asculte şi să se vindece de bolile lor.

16 Iar El Se retrăgea în locuri pustii şi Se ruga.

17 Şi a fost că într'una din zile El învăţa; şi de faţă şedeau farisei şi învăţători ai Legii veniţi din toate satele Galileii şi ale Iudeii şi din Ierusalim; şi puterea Domnului era cu El în aceea că El tămăduia.

18 Şi iată că nişte bărbaţi aduceau pe pat un om care era slăbănog şi căutau să-l ducă înlăuntru şi să-l pună înaintea Lui;

19 dar negăsind pe unde să-l ducă, din pricina mulţimii, s'au suit pe acoperiş, şi prin tavan[2] l-au lăsat cu patul în mijloc, în faţa lui Iisus.

20 Şi văzînd El credinţa lor, a zis: Omule, iertate îţi sunt păcatele.

21 Iar cărturarii şi fariseii au început a cugeta zicându-şi: Cine-i acesta care rosteşte blasfemii? Cine poate ierta păcatele decât singur Dumnezeu?

(4) In 21, 6; *(8)* 2 Rg 6, 9; 3 Rg 17-18; Iov 42, 5; *(10)* Mt 4, 19; Mc 1, 17; *(11)* Mt 4, 20; 19, 27; Mc 1, 18; 10, 28; Lc 18, 28; *(12)* Mt 8, 2; Mc 1, 40; *(13)* Mt 8, 3; Mc 1, 41; *(14)* Lv 12, 2-5; 14, 3-4; Mt 8, 4; 12, 16; Mc 1, 43-44; 5, 43; Lc 8, 56; 17, 14; *(15)* Mt 4, 25; Mc 1, 45; 3, 7; Lc 6, 17; In 6, 2; *(16)* Mt 14, 23; Mc 1, 35; 6, 46; Lc 4, 42; *(18)* Mt 9, 2; Mc 2, 3; *(20)* Lc 7, 48; *(21)* Is 43, 25; 44, 22; Mt 9, 3; Mc 2, 6-7; Lc 7, 49;

1 Andrei nu e menţionat nominal, dar e presupus a fi fost în aceeaşi luntre cu Petru: îl implică pluralul din versetele 4-7.

2 Literal: prin cărămizi, ceea ce însă nu presupune o miraculoasă pătrundere a materiei prin materie. Dacă Marcu (2, 4) prezintă acoperişul-terasă al unei case palestiniene, în care se face o spărtură, Luca prezintă imaginea unei case greco-romane, al cărei plafon are o largă deschidere în mijloc, adică o "spărtură" gata făcută (de reţinut că Luca scrie la Roma şi pentru Romani).

22 Iar Iisus, cunoscând gândurile lor, le-a răspuns zicându-le: Ce cugetaţi în inimile voastre?

23 Ce este mai uşor, a zice: Iertate îţi sunt păcatele!, sau a zice: Ridică-te şi umblă!?

24 Dar ca să ştiţi că putere are Fiul Omului pe pământ să ierte păcatele – i-a zis slăbănogului – : Ţie-ţi spun: Ridică-te, ia-ţi patul şi mergi la casa ta!

25 Şi'n faţa lor ridicându-se de'ndată şi luându-şi patul pe care zăcuse, s'a dus la casa lui slăvind pe Dumnezeu.

26 Şi uimire i-a cuprins pe toţi şi-L slăveau pe Dumnezeu; şi s'au umplut de frică şi ziceau: Minunate lucruri am văzut astăzi!

27 Şi după aceasta a ieşit şi a văzut un vameş, cu numele Levi, şezând la vamă, şi i-a zis: Urmează-Mi!

28 Şi lăsând totul, acesta s'a ridicat şi I-a urmat.

29 Şi I-a făcut Levi un ospăţ mare în casa sa. Şi era mulţime multă de vameşi şi de alţii care şedeau cu ei la masă.

30 Dar fariseii şi cărturarii lor murmurau şi ziceau către ucenicii Lui: De ce mâncaţi şi beţi cu vameşii şi cu păcătoşii?

31 Şi Iisus, răspunzând, le-a zis: Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi.

32 Eu n'am venit să-i chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă.

33 Iar ei I-au zis: Ucenicii lui Ioan ţin posturi dese şi fac rugăciuni; tot aşa şi ai fariseilor; dar ai tăi mănâncă şi beau.

34 Iar Iisus le-a zis: Puteţi oare să-i faceţi pe nuntaşi să postească în timp ce mirele este cu ei?

35 Dar vor veni zile când mirele se va lua de la ei; atunci, în acele zile, vor posti.

36 Le-a spus şi o parabolă: Nimeni nu rupe petic dintr'o haină nouă şi-l pune la haină veche; altfel, cea nouă se rupe, iar peticul luat din cea nouă nu se potriveşte cu cea veche.

37 Şi nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi; altfel, vinul nou va sparge burdufurile; şi se varsă şi vinul şi se strică şi burdufurile.

38 Ci vinul nou trebuie pus în burdufuri noi şi împreună se vor păstra.

39 Şi nimeni, după ce a băut vin vechi, nu vrea de cel nou, că zice: Mai bun e cel vechi.

CAPITOLUL 6

Spicele culese Sâmbăta. Vindecarea omului cu mâna uscată. Alegerea celor doisprezece apostoli. Predica de pe munte.

1 Şi a fost că într'o Sâmbătă — a doua după Paşti — El trecea prin holde şi ucenicii Lui smulgeau spice şi le mâncau frecându-le'n palme.

2 Dar unii dintre farisei au zis: De ce faceţi ce nu se cuvine a face Sâmbăta?

3 Şi Iisus, răspunzând, le-a zis: Oare nici pe asta n'aţi citit-o, ce a făcut David când a flămânzit, el şi cei ce erau cu el:

4 cum a intrat în casa lui Dumnezeu şi a luat pâinile punerii – înainte şi a mâncat şi a dat şi însoţitorilor

(22) Ps 139, 2; Mt 9, 4; Mc 2, 8; Lc 6, 8; In 2, 24; *(23-27)* Mt 9, 5-9; Mc 2, 9-14; In 5, 8; *(29)* Mt 9, 10; Mc 2, 15; Lc 15, 1; *(30-31)* Mt 9, 11-12; Mc 2, 16-17; *(32)* 1 Rg 15, 22; Os 6, 6; Mi 6, 6-8; Mt 9, 13; Mc 2, 17; Lc 15, 17; *(33)* Is 58, 3; Mt 9, 14; Mc 2, 18; Lc 18, 12; *(34)* Is 62, 5; Mt 9, 15; Mc 2, 19; Mc 2, 19; *(35-38)* Mt 9, 15-17; Mc 2, 20-22; *(39)* Sir 9, 13. CAP. 6 – *(1)* Dt 16, 9; 23, 24-25; Mt 12, 1; Mc 2, 23; *(2)* Iş 20, 10; 23, 12; Mt 12, 2; Mc 2, 25; In 5, 10; *(3)* 1 Rg 21, 1-5; Mt 12, 3-4; Mc 2, 25; *(4)* Iş 29, 32; Lc 8, 31; 24, 5, 8-9; 1 Rg 21, 6; Mt 12, 4; Mc 2, 26;

săi, din ele, pe care nu se cuvine să le mănânce decât numai preoţii?

5 Şi le spunea: Fiul Omului este Domn şi al Sâmbetei!

6 Şi a fost că în altă Sâmbătă a intrat în sinagogă şi învăţa. Şi era acolo un om a cărui mână dreaptă era uscată.

7 Iar cărturarii şi fariseii Îl pândeau să vadă dacă-l va vindeca Sâmbăta, ca să-I găsească vină.

8 El însă le ştia gândurile şi i-a zis omului care avea mâna uscată: Ridică-te şi stai în mijloc! El s'a ridicat şi a stat.

9 Iar Iisus le-a zis: Vă întreb Eu pe voi: În zi de Sâmbătă, se cuvine să faci bine, sau să faci rău?; să mântuieşti un suflet, sau să-l pierzi?

10 Şi privindu-i pe toţi de jur-împrejur, i-a zis: Întinde-ţi mâna! Iar el a făcut aşa, şi mâna i s'a făcut sănătoasă.

11 Ei însă s'au umplut de mânie şi se vorbeau unii cu alţii ce să-I facă lui Iisus.

12 Şi a fost că în zilele acelea El a ieşit la munte să Se roage şi a petrecut noaptea în rugăciune către Dumnezeu.

13 Şi când s'a făcut ziuă i-a chemat pe ucenicii Săi şi a ales dintre ei doisprezece, pe care i-a numit apostoli:

14 Pe Simon, căruia i-a zis Petru, şi pe Andrei, fratele lui, pe Iacob şi pe Ioan, pe Filip şi pe Bartolomeu,

15 pe Matei şi pe Toma, pe Iacob al lui Alfeu şi pe Simon numit Zilotul,

16 pe Iuda al lui Iacob şi pe Iuda Iscarioteanul, care a devenit trădător.

17 Şi coborînd împreună cu ei, a stat într'un loc şes, El şi mulţime numeroasă de ucenici ai Săi şi mulţime multă de popor din toată Iudeea şi din Ierusalim şi de pe ţărmul Tirului şi al Sidonului, care veniseră să-L asculte şi să se vindece de bolile lor.

18 Şi cei chinuiţi de duhuri necurate se vindecau.

19 Şi toată mulţimea căuta să se atingă de El, că putere ieşea dintr'Însul şi pe toţi îi vindeca.

20 Şi ridicându-Şi ochii spre ucenicii Săi, zicea: Fericiţi sunteţi voi, cei săraci, că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu.

21 Fericiţi sunteţi voi, cei ce flămânziţi acum, că vă veţi sătura. Fericiţi sunteţi voi, cei ce plângeţi acum, că veţi râde.

22 Fericiţi veţi fi când din pricina Fiului Omului vă vor urî oamenii şi vă vor izgoni dintre ei şi vă vor ocărî şi când ca pe un rău vă vor lepăda numele.

23 Bucuraţi-vă în ziua aceea şi tresăltaţi, că iată, răsplata voastră multă este în cer; că părinţii lor aşa le făceau proorocilor.[1]

24 Dar vai vouă, bogaţilor!, că de pe-acum vă luaţi mângâierea.

25 Vai vouă, celor ce sunteţi sătui acum, că veţi flămânzi. Vai vouă, celor ce râdeţi acum, că veţi plânge şi vă veţi tângui.

(5) Mt 12, 8; Mc 2, 28; *(6)* Mt 12, 9-10; Mc 3, 1; In 9, 16; *(7)* Mt 12, 10; Lc 13, 14; *(10)* Mt 12, 13; Mc 3, 5; *(11)* Mt 12, 14; *(12)* Mt 14, 23; Mc 6, 46; *(13)* Mt 10, 1; Mc 3, 13-14; 6, 7; Lc 9, 1; *(14-16)* Mt 10, 3-4; Mc 3, 18-19; Iuda 1, 1; *(17-19)* 3 Rg 4, 34; Mt 4, 25; 14, 35-36; Mc 3, 7-8; 5, 30; 6, 55; Lc 8, 45-46; *(20)* Ps 50, 18; Is 57, 15; Mt 5, 3; Iac 2, 5; *(21)* Ps 125, 6; Is 55, 1; 61, 2; 65, 13; 66, 10; Mt 5, 4; Lc 1, 53; Ap 7, 16; 21, 4; *(22)* Mt 5, 11-12; In 16, 2; 1 Ptr 2, 19; *(23)* 2 Par 36, 16; Ne 9, 26; Is 53, 10; Mt 5, 12; *(24)* Sir 31, 8; Mt 19, 24; Lc 12, 21; 16, 25; Iac 5, 1; *(25)* Pr 14, 13; Is 5, 11; 65, 13; Iac 4, 9; 5, 1, 5;

1 Aceste ultime cuvinte vor fi fost însoţite şi de un gest către cărturari şi farisei, ai căror strămoşi – de aceeaşi teapă – îi prigoniseră pe profeţii Vechiului Testament.

26 Vai vouă, când toţi oamenii vă vor vorbi de bine; că părinţii lor aşa le făceau proorocilor mincinoşi.

27 Iar vouă, celor ce ascultaţi, vă spun: Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, faceţi bine celor ce vă urăsc;

28 binecuvântaţi pe cei ce vă blesteamă, rugaţi-vă pentru cei ce vă necăjesc.

29 Celui ce te loveşte peste obraz, dă-i-l şi pe celălalt; pe cel ce-ţi ia haina, nu-l împiedica să-ţi ia şi cămaşa;

30 oricui îţi cere, dă-i; şi de la cel ce-ţi ia pe ale tale, nu i le cere.

31 Şi precum voiţi să vă facă vouă oamenii, asemenea faceţi-le şi voi lor.

32 Şi dacă-i iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce mulţumire aveţi? Că şi păcătoşii-i iubesc pe cei care-i iubesc pe ei.

33 Şi dacă le faceţi bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulţumire aveţi? Că şi păcătoşii tot aşa fac.

34 Şi dacă daţi cu'mprumut celor de la care nădăjduiţi să luaţi înapoi, ce mulţumire aveţi? Că şi păcătoşii le dau cu'mprumut păcătoşilor, ca să primească înapoi întocmai.

35 Ci iubiţi pe vrăjmaşii voştri şi faceţi bine şi daţi cu'mprumut nimic nădăjduind[1] şi răsplata voastră va fi multă şi veţi fi fiii Celui-Preaînalt; că El este bun cu cei nemulţumitori şi răi.

36 Fiţi milostivi, aşa cum şi Tatăl vostru este milostiv.

37 Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi; nu osândiţi şi nu veţi fi osândiţi; iertaţi şi vi se va ierta.

38 Daţi şi vi se va da; o măsură bună, îndesată, clătinată şi cu vârf vi se va turna în poală[2]; căci cu ce măsură măsuraţi, ce aceea vi se va măsura.

39 Şi le-a spus şi o parabolă: Poate oare orb pe orb să călăuzească? Nu vor cădea amândoi în groapă?

40 Nu este ucenic mai presus de învăţătorul său; dar orice ucenic desăvârşit va fi ca învăţătorul său.

41 De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, dar nu bagi de seamă bârna din ochiul tău?

42 Sau cum poţi să-i spui fratelui tău: Frate, lasă-mă să-ţi scot paiul din ochi!, în timp ce tu nu vezi bârna care este în ochiul tău? Făţarnicule, scoate-ţi mai întâi bârna din ochi şi atunci vei vedea să scoţi paiul care este în ochiul fratelui tău.

43 Că nu este pom bun care să facă roadă rea şi nici, dimpotrivă, pom rău care să facă roadă bună.

44 Că fiece pom după roada lui se cunoaşte. Că nu se adună smochine din mărăcini, şi nici struguri se culeg din rug[3].

45 Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale scoate ce este bun;

(26) Is 30, 10; In 7, 7; *(27)* Iş 23, 4; Pr 25, 21-22; Mt 5, 44; *(28)* Lc 23, 34; FA 7, 60; Rm 12, 14, 19; *(29)* Pr 20, 22; Is 50, 6; Sir 4, 5; Mt 5, 39-40; Rm 12, 17; 1 Co 6, 7; *(30)* Dt 15, 7-11; Pr 21, 26; Mt 5, 42; Lc 6, 34; *(31)* Lv 19, 18; Tob 4, 15; Mt 7, 12; Rm 13, 8, 10; Ga 5, 14; *(32)* Mt 5, 46; *(34-35)* Dt 15, 7-8; Is 58, 4; Mt 5, 42-45; *(36)* Iş 34, 6; Lv 11, 44; Ps 102, 8-13; Mt 5, 48; Ef 5, 1; *(37)* Mt 6, 14; 7, 1-2; Iac 4, 11; Rm 2, 1; 1 Co 4, 5; *(38)* Ps 78, 12; Pr 19, 17; Ecc 11, 1; Sir 14, 16; Mt 7, 2; Mc 4, 24; *(39)* Is 9, 15; 42, 19; 56, 11; Mt 5, 14; Rm 2, 19; *(40-41)* Mt 7, 3; 10, 24; In 13, 16; 15, 20; *(42)* Pr 18, 17; Mt 7, 4-5; *(43-45)* Is 32, 8; Sir 18, 20; Mt 7, 16-20; 12, 33-35; Iac 3, 12;

1 Daţi fără să aşteptaţi restituirea. A oferi cuiva un împrumut cu intenţia de a-l face "uitat" poate fi o modalitate delicată de a-i face bine, de a-l ajuta.

2 Literal: în sân. E vorba de punga sau sacul ce rezultă din îndoitura şorţului sau a hainei până'n dreptul cingătorii şi chiar deasupra ei. Prinsă pe după gât, o astfel de îndoitură îi putea servi unei mame în mers drept leagăn pentru copil. În acest sens trebuie înţeleasă expresia "sânul lui Avraam" (Lc 16, 22-23).

3 Rug (folosit mai mult la plural: rugi): tufe de viţe spinoase, care fac mure sălbatice.

iar omul rău, din vistieria cea rea a inimii sale scoate ce este rău. Că din prisosul inimii îi grăieşte gura.

46 Şi de ce Mă chemaţi: Doamne, Doamne!, şi nu faceţi ce vă spun?

47 Tot cel ce vine la Mine şi aude cuvintele Mele şi le face[1], vă voi arăta cu cine se aseamănă:

48 Este asemenea omului care, zidindu-şi o casă, a săpat, a adâncit şi i-a pus temelia pe piatră; şi venind apele mari, puhoiul a izbit în casa aceea, dar n'a putut s'o clintească, fiindcă era bine zidită pe piatră.

49 Iar cel ce aude dar nu face, asemenea este omului care şi-a zidit casa pe pământ fără temelie; şi puhoiul a izbit-o şi ea de'ndată a căzut; şi mare a fost prăbuşirea casei aceleia.

CAPITOLUL 7

Vindecarea slugii sutaşului. Învierea tânărului din Nain. Trimişii lui Ioan Botezătorul. Mărturia lui Iisus despre Ioan. Ungerea lui Iisus de către o femeie păcătoasă.

1 După ce Şi-a sfârşit toate cuvintele în auzul poporului, a intrat în Capernaum.

2 Iar un sutaş avea un serv pe care-l preţuia şi care, bolnav, era pe moarte.

3 Şi auzind despre Iisus, a trimis la El pe nişte bătrâni ai Iudeilor,[2] rugându-L să vină şi să-i vindece servul.

4 Iar ei, venind la Iisus, L-au rugat stăruitor zicându-I: Vrednic este să faci asta pentru el;

5 că iubeşte neamul nostru; şi sinagoga, el ne-a zidit-o.

6 Iar Iisus mergea cu ei. Şi nu era departe de casă, când sutaşul a trimis la El prieteni, zicându-I: Doamne, nu Te osteni, că nu sunt vrednic să intri sub acoperişul meu.

7 De aceea nici pe mine nu m'am socotit vrednic să vin la Tine; ci spune prin cuvânt, şi servul meu se va vindeca.

8 Că şi eu sunt om pus sub stăpânire şi am sub mine ostaşi şi-i spun acestuia: Du-te! şi se duce; şi altuia: Vino! şi vine; şi slugii mele: Fă asta! şi face.

9 Iar Iisus, auzind acestea, S'a mirat de el şi, întorcându-Se, a zis către mulţimea care venea după El: Vă spun Eu vouă că nici în Israel n'am aflat atâta credinţă!

10 Şi când cei trimişi s'au întors acasă, l-au găsit pe serv sănătos.

11 Şi a fost că după aceea S'a dus într'o cetate numită Nain; şi împreună cu El mergeau ucenicii Săi şi mulţime multă.

12 Iar când S'a apropiat de porţile cetăţii, iată că scoteau un mort, singurul copil al mamei sale; şi ea era văduvă; şi mulţime mare din cetate era cu ea.

13 Şi văzând-o Domnul, I s'a făcut milă de ea şi i-a zis: Nu plânge!

14 Şi, apropiindu-Se, S'a atins de pat, iar cei care-l duceau s'au oprit. Şi i-a zis: Tinere, ţie-ţi spun: Scoală-te!

15 Şi s'a ridicat mortul şi a început să vorbească; şi i l-a dat mamei sale.

(46) Os 8, 2; Mal 1, 6; Mt 7, 21-22; 25, 11; Lc 13, 25; FA 19. 13; Iac 1, 22; Rm 2, 13; (47) Mt 7, 24; Iac 1, 1, 22; Rm 2, 13; (48) Ps 39, 2-3; Mt 7, 24-25; (49) Mt 7, 26-27. CAP. 7 – (1-2) Pr 14, 35; Mt 8, 5; (6-10) Ps 40, 3; Mt 8, 8-10; (14) Iz 37, 4; Mc 5, 41; Lc 8, 54; In 11, 13; FA 9, 40; Rm 4, 17;

1 Le îndeplineşte; le pune în practică.

2 Nu e vorba de bătrânii din sinedriu, adversari redutabili ai lui Iisus, ci de nişte localnici de vază cu care sutaşul (centurion în armata romană), ca simpatizant al Iudeilor, era în foarte bune relaţii.

16 Şi frică i-a cuprins pe toţi şi-L slăveau pe Dumnezeu zicând: Mare prooroc S'a ridicat între noi şi Dumnezeu Şi-a cercetat poporul.

17 Şi a ieşit cuvântul acesta despre El în toată Iudeea şi în tot ţinutul dimprejur.

18 Şi despre toate acestea i-au dat de veste lui Ioan ucenicii lui.

19 Şi chemând Ioan pe doi din ucenicii săi, i-a trimis la Domnul, zicând: Tu eşti Cel Ce va să vină, sau pe altul să aşteptăm?

20 Şi venind la El, bărbaţii I-au zis: Ioan Botezătorul ne-a trimis la Tine zicând: Tu eşti Cel Ce va să vină, sau pe altul să aşteptăm?

21 Şi în ceasul acela El pe mulţi i-a vindecat de boli şi de răni şi de duhuri rele şi multor orbi le-a dăruit vederea.

22 Şi răspunzându-le, le-a zis: Duceţi-vă şi spuneţi-i lui Ioan cele ce-aţi văzut şi-aţi auzit: Orbii văd, şchiopii umblă, leproşii se curăţesc, surzii aud, morţii învie şi săracilor li se binevesteşte;

23 şi fericit este acela care nu se va poticni întru Mine[1].

24 Iar după ce trimişii lui Ioan au plecat, El a început să le vorbească mulţimilor despre Ioan: Ce-aţi ieşit să vedeţi în pustie?: O trestie clătinată de vânt?...

25 Dar ce-aţi ieşit să vedeţi?: Om îmbrăcat în haine moi?... Iată, cei ce sunt în haine scumpe şi petrec în desfătări sunt în casele regilor.

26 Dar ce-aţi ieşit să vedeţi?: Un prooroc?... Da, v'o spun Eu vouă, şi mai mult decât un prooroc.

27 Acesta este cel despre care s'a scris: **Iată, Eu îl trimit înaintea feţei Tale pe îngerul Meu, care va pregăti calea Ta de dinaintea Ta.**

28 V'o spun Eu vouă: Între cei născuţi din femei, nimeni nu este mai mare decât Ioan; dar cel mai mic întru împărăţia lui Dumnezeu este mai mare decât el.[2]

29 Şi tot poporul auzind, şi vameşii, s'au încredinţat de dreptatea lui Dumnezeu, botezându-se cu botezul lui Ioan.

30 Dar fariseii şi învăţătorii de Lege, nebotezându-se de către el, au lepădat voia lui Dumnezeu faţă de ei.

31 Aşadar, cu cine voi asemăna pe oamenii acestui neam? Şi cu cine sunt ei asemenea?

32 Sunt asemenea copiilor care şed în piaţă şi strigă unii către alţii zicând: Din fluier v'am cântat şi n'aţi jucat; de jale v'am cântat şi n'aţi plâns.

33 Că a venit Ioan Botezătorul nemâncând pâine şi nici bând vin, şi spuneţi: Are demon!

34 A venit Fiul Omului mâncând şi bând, şi spuneţi: Iată om mâncăcios şi băutor de vin, prieten al vameşilor şi-al păcătoşilor!...

35 Dar înţelepciunea a fost găsită dreaptă de către toţi fiii ei.

36 Iar unul din farisei L-a rugat să mănânce cu el. Şi, intrând în casa fariseului, a stat la masă.

37 Şi iată că era în cetate o femeie păcătoasă; şi aflând că El stă la masă în casa fariseului, a adus un alabastru cu mir

(16) Lc 1, 68; 24, 19; In 4, 19; 6, 14; (17) Mt 9, 26; (18) Mt 11, 2; (19) Fc 49, 10; Nm 24, 17; Dt 18, 15; Is 35, 4; Dn 9, 24-25; Mt 11, 2-3; In 6, 14; (22) Ps 145, 8; Is 29, 18; 35, 5; 42, 7; 61, 1; Mt 11, 4-5; 15, 20-21; Lc 4, 18; In 2, 23; 3, 2; 5, 36; 10, 25; (23) Is 8, 14; Mt 11, 6; 1 Ptr 2, 8; Rm 9, 32; (24-26) Mt 11, 7-9; 14, 5; 21, 26; Lc 1, 76; (27) Mal 3, 1; Mt 11, 10; Mc 1, 2; Lc 1, 76; (28-29) Mt 11, 11; 21, 31; Mc 1, 5; Lc 3, 12; (30) FA 13, 46; 20, 27; (31-35) Sir 39, 29; Mt 9, 11; 11, 16-19; Mc 1, 6; Lc 1, 15; (37) Mt 26, 7; Mc 14, 3; In 11, 2; 12, 3;

1 Vezi nota de la Mt 11, 6.

2 Vezi nota de la Mt 11, 11.

38 şi stând la spate, lângă picioarele Lui, plângând a'nceput să-I ude cu lacrimi picioarele, şi cu părul capului ei le ştergea. Şi-I săruta picioarele şi le ungea cu mir.

39 Şi văzând fariseul care-L chemase, şi-a zis în sine: Dacă acesta ar fi prooroc, ar şti cine este şi ce fel de femeie este aceasta care se atinge de el, că este păcătoasă...

40 Şi răspunzând Iisus, i-a zis: Simone, am să-ţi spun ceva. Iar el I-a zis: Spune, învăţătorule!

41 Un cămătar avea doi datornici. Unul era dator cu cinci sute de dinari, iar celălalt cu cincizeci.

42 Dar, neavând ei cu ce să plătească, i-a iertat pe amândoi. Deci, care dintre ei Îl va iubi mai mult?

43 Răspunzând Simon, a zis: Cred că acela căruia i-a iertat mai mult. Iar El i-a zis: Drept ai judecat.

44 Şi întorcându-Se către femeie, i-a zis lui Simon: O vezi tu pe femeia aceasta? Am intrat în casa ta şi apă pe picioare nu Mi-ai dat; ea însă cu lacrimi Mi-a udat picioarele şi cu părul capului ei le-a şters.

45 Tu sărutare nu Mi-ai dat; ea însă, de când am intrat, n'a încetat să-Mi sărute picioarele.

46 Tu cu untdelemn capul nu Mi l-ai uns; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele.

47 De aceea îţi spun: Iertate sunt păcatele ei cele multe, fiindcă mult a iubit. Iar cui i se iartă puţin, puţin iubeşte.

48 Şi i-a zis ei: Iertate îţi sunt păcatele!

49 Şi cei ce şedeau împreună la masă au început să zică în sinea lor: Cine este acesta, care şi iartă păcate?

50 Şi i-a spus femeii: Credinţa ta te-a mântuit; mergi în pace!

CAPITOLUL 8

Femei slujitoare ale lui Iisus. Parabola semănătorului. Făclia'n sfeşnic. Mama şi fraţii lui Iisus. Potolirea furtunii. Vindecarea demonizatului din ţinutul Gherghesenilor. Vindecarea femeii cu scurgere de sânge. Învierea fiicei lui Iair.

1 Şi a fost după aceea că El umbla prin cetăţi şi prin sate, propovăduind şi binevestind împărăţia lui Dumnezeu; şi erau cu El cei doisprezece

2 şi unele femei care fuseseră vindecate de duhuri rele şi de boli: Maria, numită Magdalena, din care ieşiseră şapte demoni,

3 şi Ioana, femeia lui Huza – un dregător al lui Irod –, şi Suzana şi multe altele care le slujeau din avutul lor.

4 Şi adunându-se mulţime multă şi venind de prin cetăţi la El, a zis în parabolă:

5 Ieşit-a semănătorul să semene sământa[1] sa. Şi pe când semăna el, una a căzut lângă drum şi a fost călcată în picioare[2] şi păsările cerului au mâncat-o.

6 Şi alta a căzut pe piatră; şi dacă a răsărit s'a uscat, pentru că nu avea umezeală.

7 Şi alta a căzut în mijlocul spinilor; şi spinii, crescând împreună cu ea, au înăbuşit-o.

(39) Lc 15, 2; (44) Fc 43, 24; (46) Ps 22, 6; (48) Mt 9, 2; Mc 2, 5; Lc 5, 20; (49) Mt 9, 3; Mc 2, 7; Lc 5, 21; (50) Lc 8, 48; 17, 19. CAP. 8 – (1) Lc 4, 43; (2) Mt 27, 55; 28, 9; Mc 15, 40; 16, 9; Lc 23, 49; In 20, 14; (4-7) Za 11, 9; 13, 8; Mt 13, 2-7; Mc 4, 1-7;

1 Introducere proprie lui Luca, prin trei cuvinte cu aceeaşi rădăcină.
2 Vezi nota de la Mc 4,4, explicaţie pe care textul lui Luca o confirmă.

8 Şi alta a căzut pe pământul cel bun şi a crescut şi a făcut rod însutit. Pe acestea spunându-le, a strigat: Cel ce are urechi de auzit, să audă!

9 Şi ucenicii Săi Îl întrebau ce înseamnă această parabolă.

10 Iar El a zis: Vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei lui Dumnezeu; dar celorlalţi, în parabole, ca văzând să nu vadă şi auzind să nu înţeleagă.

11 Iar parabola aceasta înseamnă: Sământa este cuvântul lui Dumnezeu.

12 Cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul şi ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască.

13 Iar cea de pe piatră sunt aceia care primesc cu bucurie cuvântul când îl aud, dar aceştia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă.

14 Iar cea căzută între spini sunt cei care aud, dar umblând cu grijile şi cu bogăţia şi cu plăcerile vieţii, se înăbuşă şi nu rodesc.

15 Iar cea de pe pământ bun sunt cei care, auzind cuvântul cu inimă curată şi bună, îl păstrează şi rodesc întru răbdare.

16 Nimeni, aprinzând făclia, n'o acoperă cu un vas, nici n'o pune sub pat, ci o aşează în sfeşnic, pentru ca cei ce intră să vadă lumina.

17 Că nu este nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut şi nimic tainic care să nu se cunoască şi să nu vină la lumina zilei.

18 Aşadar, luaţi seama cum auziţi: Celui ce are i se va da; iar de la cel ce nu are se va lua şi ceea ce i se pare că are.

19 Şi au venit la El mama şi fraţii Săi; şi nu puteau să se apropie de El din pricina mulţimii.

20 Şi I s'a dat de veste: Mama Ta şi fraţii Tăi stau afară şi vor să Te vadă.

21 Iar El, răspunzând, le-a zis: Mama Mea şi fraţii Mei sunt aceia care ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l îndeplinesc.

22 Şi a fost că într'una din zile a intrat în corabie cu ucenicii Săi şi le-a zis: Să trecem de cealaltă parte a lacului. Şi au plecat.

23 Dar în timp ce navigau, El a adormit. Şi s'a lăsat pe lac o furtună de vânt şi se umpleau de apă şi erau în primejdie.

24 Şi, apropiindu-se, L-au deşteptat zicând: Învăţătorule, Învăţătorule, pierim!... Iar El, sculându-Se, a certat vântul şi valul apei; şi ele au încetat şi s'a făcut linişte.

25 Şi le-a zis: Unde vă este credinţa? Iar ei, cuprinşi de teamă, se mirau zicând unii către alţii: Cine este Acesta, că şi vânturilor şi apei le porunceşte, şi ele Îl ascultă?

26 Şi au ajuns cu corabia în ţinutul Gherghesenilor[1], care este în faţa Galileii.

27 Şi ieşind El pe uscat, L-a întâmpinat un bărbat din cetate, care avea demoni; de multă vreme el cu

(8) Fc 26, 12; Mt 11, 15; 13, 8; Mc 4, 8; Lc 8, 15; In 15, 5; Col 1, 6; (9) Mt 13, 10; Mc 4, 10; (10) Ps 24, 13; Is 6, 9; Ir 5, 21; Iz 11, 2-3; Mt 13, 13-14; Mc 4, 11-12; In 12, 40; FA 28, 26; Rm 11, 8; (11-12) Mt 13, 18-19; Mc 4, 15; In 3, 10; (13) Is 58, 2; Iz 33, 31; Mt 13, 20-21; Mc 4, 16; (14) Ir 4, 3; Mt 13, 22; Mc 4, 18; 10, 23; Lc 18, 23; 1 Tim 6, 9; (15-16) Mt 5, 15; 13, 23; Mc 4, 20-21; Lc 8, 8; 11, 33; (17) Iov 12, 22; Mt 10, 26; Mc 4, 22; Lc 12, 2; (18-19) Pr 2, 2; Mt 12, 46; 13, 12; 25, 29; Mc 3, 31; 4, 25-31; Lc 19, 26; (20-22) Mt 8, 18, 22; 12, 47-50; Mc 3, 32-35; 4, 25; In 15, 14; (23) Iona 1, 4-6; Mt 8, 24; Mc 4, 37; (24) Iov 26, 12; Ps 88, 10; 106, 29; Mt 8, 25; Mc 4, 38; (25-30) Mt 8, 26-29; Mc 4, 40-41; 5, 1-9;

1 Variantă toponimică pentru ţinutul Gadarenilor. În legătură cu Gadara vezi nota de la Mc 5, 1.

haină nu se îmbrăca şi în casă nu mai locuia, ci în morminte.

28 Şi văzându-L pe Iisus, a strigat şi a căzut înainte-I şi cu glas mare a zis: Ce-ai cu mine, Iisuse, Fiul Dumnezeului Celui Preaînalt? Rogu-te să nu mă chinuieşti...

29 Că-i poruncea duhului necurat să iasă din om. Fiindcă de mulţi ani îl stăpânea; şi-l păzeau legat în lanţuri şi'n obezi, dar el, sfărâmând legăturile, era gonit de demon în pustiu.

30 Şi l-a întrebat Iisus: Care-ţi este numele? Iar el a zis: Legiune. Că demoni mulţi intraseră în el.

31 Şi-L rugau pe El să nu le poruncească să meargă în adânc.[1]

32 Şi era acolo o turmă mare de porci care păştea pe munte. Şi L-au rugat să le îngăduie să intre în ei; şi le-a îngăduit.

33 Şi ieşind demonii din om, au intrat în porci, iar turma s'a repezit de pe stâncă'n lac şi s'a înecat.

34 Iar păzitorii, văzând ce s'a întâmplat, au fugit şi au dat de veste în cetate şi prin sate.

35 Şi au ieşit să vadă cele întâmplate şi au venit la Iisus; şi pe omul din care ieşiseră demonii l-au găsit îmbrăcat şi întreg la minte, şezând jos, la picioarele lui Iisus; şi s'au înspăimântat.

36 Şi cei care văzuseră le-au spus cum a fost izbăvit demonizatul.

37 Şi toată mulţimea din ţinutul Gherghesenilor L-a rugat să plece de la ei, că erau cuprinşi de frică mare. Iar El, intrând în corabie, S'a înapoiat.

38 Iar bărbatul din care ieşiseră demonii Îl ruga să rămână cu El. Iisus însă l-a trimis înapoi zicând:

39 Întoarce-te la casa ta şi spune cât a făcut Dumnezeu pentru tine. Şi a plecat, propovăduind în toată cetatea cât a făcut Iisus pentru el.

40 Şi când S'a întors Iisus, mulţimea L-a primit cu bucurie, fiindcă toţi Îl aşteptau.

41 Şi iată că a venit un bărbat, al cărui nume era Iair; şi acesta era mai-marele sinagogii. Şi căzând la picioarele lui Iisus, Îl ruga să vină[2] în casa lui.

42 Că numai o fiică avea, ca de doisprezece ani, şi aceea era pe moarte. Şi pe când Se ducea El, mulţimile Îl îmbulzeau.

43 Şi o femeie, care de doisprezece ani avea scurgere de sânge[3] şi-şi cheltuise toată averea cu doctorii şi de nici unul nu putuse să fie vindecată,

44 s'a apropiat de El prin spate, s'a atins de poala hainei Lui şi îndată i s'a oprit curgerea sângelui.

45 Şi a zis Iisus: Cine este cel ce s'a atins de Mine? Dar cum toţi tăgăduiau, Petru şi ceilalţi care erau cu El au zis: Învăţătorule, mulţimile Te îmbulzesc şi Te strâmtorează şi Tu zici: Cine s'a atins de Mine?...

46 Iar Iisus a zis: S'a atins de Mine cineva. Căci Eu am simţit puterea care a ieşit din Mine.

47 Atunci femeia, văzând că n'a rămas tăinuită, a venit tremurând şi, căzând înaintea Lui, a spus în faţa întregului popor din ce pricină s'a atins de El şi cum de'ndată s'a tămăduit.

(31) Ap 20, 1-3; *(32-38)* Mt 8, 30-34; Mc 5, 11-18; FA 16, 39; *(39)* Ps 49, 24; 125, 2-3; Mc 5, 19-20; *(41)* Mt 9, 18; Mc 5, 22; *(43-44)* Mt 9, 20-22; Mc 5, 25-29; *(45-47)* Mc 5, 30-33; Lc 6, 19;

1 În Mc 5, 10 rugămintea demonilor este aceea ca Iisus să nu-i trimită în afara acelui ţinut. Luca duce gândul până la capăt: să nu-i trimită în adâncul pământului (întru cele mai de jos), acolo unde este sălaşul normal şi definitiv al diavolului (cf. Ap 9, 1-2; 11, 7; 17, 8; 20, 1, 3).

2 Literal: să intre; cu nuanţa că Iisus nu Se afla în faţa casei lui Iair, ci la o oarecare distanţă.

3 În legătură cu suferinţa acestei femei vezi nota de la Mt 9, 21.

48 Iar El i-a zis: Îndrăzneşte, fiică, credinţa ta te-a mântuit; mergi în pace!

49 Şi pe când El încă vorbea, a venit cineva de la mai-marele sinagogii zicând: Fiica ta a murit; nu-L mai supăra pe Învăţător.

50 Iar Iisus, auzind, i-a răspuns: Nu te teme; tu crede numai, şi ea se va mântui.

51 Şi venind în casă, n'a lăsat pe nimeni să intre cu El, decât numai pe Petru şi pe Ioan şi pe Iacob şi pe tatăl copilei şi pe mamă.

52 Şi toţi plângeau şi se tânguiau din pricina ei. Iar El a zis: Nu plângeţi; n'a murit, ci doarme.

53 Şi ei Îl luau în râs, ştiind că ea a murit.

54 Iar El, apucând-o de mână, a strigat zicând: Copilă, scoală-te!

55 Şi s'a întors duhul ei, şi ea în chiar clipa aceea a înviat; şi El a poruncit să i se dea să mănânce.

56 Şi părinţii ei au rămas încremeniţi. Iar El le-a poruncit să nu spună nimănui ceea ce s'a petrecut.

CAPITOLUL 9

Trimiterea celor doisprezece. Irod şi Iisus. Săturarea celor cinci mii. Mărturisirea lui Petru. Întâia vestire a Patimilor. Schimbarea la Faţă. Vindecarea copilului demonizat. A doua vestire a Patimilor. Cine este cel mai mare? Folosirea numelui lui Iisus.

1 Şi chemându-i pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere şi stăpânire peste toţi demonii şi să vindece bolile.

2 Şi i-a trimis să propovăduiască împărăţia lui Dumnezeu şi să-i vindece pe cei bolnavi.

3 Şi le-a zis: Să nu luaţi nimic la drum: nici toiag, nici traistă, nici pâine, nici bani şi nici să aveţi câte două haine.

4 Şi în orice casă veţi intra, acolo să rămâneţi şi de-acolo să nu plecaţi.

5 Cât despre cei ce nu vă vor primi, când ieşiţi din cetatea aceea scuturaţi praful de pe picioarele voastre, spre mărturie împotriva lor.

6 Iar ei au plecat şi treceau prin sate binevestind şi vindecând pretutindeni.

7 Şi de toate cele petrecute a auzit Irod tetrarhul şi era nedumerit; că se spunea de către unii că Ioan a înviat din morţi;

8 iar de către alţii, că Ilie s'a arătat; şi iarăşi de către alţii, că un prooroc din cei vechi a înviat.

9 Iar Irod a zis: Lui Ioan, eu i-am tăiat capul. Cine este dar acesta despre care aud astfel de lucruri? Şi căuta să-L vadă.

10 Şi întorcându-se apostolii, I-au spus toate câte au făcut. Şi luându-i doar pe ei între ei, S'a dus într'un loc pustiu, spre cetatea numită Betsaida.

11 Dar când au aflat mulţimile, s'au dus după El; şi El, primindu-le cu bunăvoinţă, le vorbea despre împărăţia lui Dumnezeu; iar pe cei ce aveau trebuinţă de vindecare, îi vindeca.

12 Dar ziua a'nceput să se plece. Şi cei doisprezece au venit şi I-au spus: Dă drumul mulţimii să se ducă prin satele şi gospodăriile dimprejur, ca să poposească şi să-şi găsească de mâncare, că aici suntem în loc pustiu.

(48) Mt 9, 22; Mc 5, 34; Lc 7, 50; 17, 19; *(49-51)* Mc 5, 35-37; *(52-53)* Mt 9, 24; Mc 5, 38-40; In 11, 11; *(54)* Mt 9, 25; Mc 5, 40-41; Lc 7, 14; In 11, 43; *(55-56)* Nm 16, 22; Mt 8, 4; 9, 25-30; Mc 5, 42-43; 7, 36; Lc 5, 14. CAP. 9 – *(1)* Mt 10, 1; Mc 3, 13-14; 6, 7; Lc 6, 13; *(2-4)* Mt 10, 7, 9, 11; Mc 7, 8-10; Lc 10, 4-8; 22, 35; *(5)* Mt 10, 14; Mc 6, 11; Lc 10, 10-11; FA 13, 51; 18, 6; *(6)* Mc 6, 12; 16, 18; Iac 5, 14; *(7-9)* Mt 14, 1-2, 11; 16, 14; Mc 6, 14-16; Lc 9, 18-19; 33, 8; *(10-13)* Mt 14, 13-19; Mc 6, 30-38; In 6, 2-9;

13 Iar El le-a zis: Daţi-le voi să mănânce. Şi ei au zis: Nu avem mai mult decât cinci pâini şi doi peşti, afară numai dacă ne vom duce noi şi vom cumpăra hrană pentru poporul acesta.

14 Că erau ca la cinci mii de bărbaţi. Iar El le-a zis ucenicilor Săi: Aşezaţi-i jos, în cete de câte cincizeci.

15 Şi au făcut aşa şi i-au aşezat pe toţi.

16 Iar Iisus, luând cele cinci pâini şi cei doi peşti şi privind la cer, le-a binecuvântat, a frânt şi le-a dat ucenicilor ca să le pună înaintea mulţimii.

17 Şi au mâncat şi s'au săturat toţi; şi au luat ceea ce le-a rămas, douăsprezece coşuri pline de fărâmituri.

18 Şi a fost că pe când El Se ruga de-o parte, ucenicii erau cu El, iar El i-a întrebat zicând: Cine zic mulţimile că sunt Eu?

19 Iar ei, răspunzând, au zis: Ioan Botezătorul; iar alţii, Ilie; iar alţii, că a înviat un prooroc din cei vechi.

20 Şi El le-a zis: Dar voi, voi cine ziceţi că sunt Eu? Iar Petru, răspunzând, a zis: Hristosul lui Dumnezeu.

21 Iar El sub mustrare le-a poruncit ca pe aceasta să n'o spună nimănui,

22 zicând: Fiul Omului trebuie să pătimească multe şi să fie defăimat de către bătrâni şi de către arhierei şi de către cărturari şi să fie omorît, iar a treia zi să învie.

23 Şi tuturor le spunea: Dacă voieşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, în fiecare zi să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie;

24 fiindcă tot cel ce va voi să-şi scape viaţa, O va pierde; iar cel ce-şi va pierde viaţa pentru Mine, acela O va mântui.[1]

25 Că ce-i foloseşte omului dacă va câştiga lumea'ntreagă, dar pe sine se va pierde sau se va păgubi?

26 Că tot cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele, de acela şi Fiul Omului Se va ruşina când va veni întru slava Sa şi a Tatălui şi a sfinţilor îngeri.

27 Dar cu adevărat vă spun Eu vouă: Sunt unii dintre cei ce stau aici care nu vor gusta moartea până ce nu vor vedea împărăţia lui Dumnezeu!

28 Iar la vreo opt zile după cuvintele acestea i-a luat pe Petru şi pe Ioan şi pe Iacob şi S'a suit în munte ca să Se roage.

29 Şi a fost că pe când Se ruga, înfăţişarea feţei Sale a devenit alta şi îmbrăcămintea Lui albă, strălucind.

30 Şi iată, doi bărbaţi vorbeau cu El; aceştia erau Moise şi Ilie

31 care, arătându-se întru slavă, vorbeau despre sfârşitul Său pe care avea să-l împlinească în Ierusalim.

32 Iar Petru şi cei împreună cu el erau îngreuiaţi de somn; şi când s'au deşteptat, I-au văzut slava şi pe cei doi bărbaţi stând cu El.[2]

33 Şi a fost că pe când aceştia se despărţeau de El, Petru I-a zis lui Iisus: Învăţătorule, bine ne este să fim aici; să facem trei colibe: Ţie una, lui Moise una şi una lui Ilie; – el neştiind ce spune.

(14-16) Rut 2, 14; Mt 14, 17, 19, 21; Mc 6, 39-41; In 6, 10-11; *(17)* Rut 2, 14; 4 Rg 4, 44; Mt 14, 20; Mc 6, 42; 8, 19; In 6, 12-13; *(18-19)* Mt 14, 1-2; 16, 13; Mc 6, 14, 46; 8, 27-28; Lc 9, 7; *(20)* Mt 14, 33; 16, 15-16; Mc 5, 7; 8, 29; In 1, 49; 6, 69; 11, 27; FA 8, 37; 9, 20; 1 In 4, 15; 5, 5; Evr 1, 2-5; *(21)* Ecc 3, 7; Mt 16, 20; 17, 19; Mc 8, 30; *(22)* Mt 16, 21; 17, 22-23; 20, 17-19; Mc 8, 31; 9, 31; 10, 33; Lc 9, 44; 17, 25; 18, 31; *(23-27)* Mt 10, 32-39; 16, 24-28; Mc 8, 34-39; 9, 1-2; Lc 12, 8-9; 14, 27; 17, 33; In 12, 25; 2 Tim 2, 12; *(28-34)* Mt 17, 1-4, 6; Mc 9, 2-5; 2 Ptr 1, 16;

1 Asupra înţelesului exact al acestui enunţ vezi nota de la Mt 16, 25.

2 Amănunt propriu lui Luca, anticipând momentul din grădina Ghetsimani. Dimensiunea alegorică explică şi inserţia lui după relatarea evenimentului, fiind însă evident că extazul şi trezirea ucenicilor se petrecuseră înainte.

34 Şi pe când vorbea el acestea, s'a făcut un nor şi i-a umbrit; şi s'au înspăimântat când au intrat în nor.

35 Şi glas s'a făcut din nor, zicând: Acesta este Fiul Meu Cel iubit, de El să ascultaţi!

36 Şi când glasul a trecut, Iisus S'a aflat singur. Şi ei au tăcut; şi în acele zile n'au spus nimănui nimic din cele ce văzuseră.

37 Şi a fost că în ziua următoare, când s'au coborît din munte, L-a întâmpinat mulţime multă.

38 Şi iată că un bărbat din mulţime a strigat zicând: Învăţătorule, rogu-mă Ţie, caută spre fiul meu, că numai pe el îl am;

39 şi iată că un duh necurat îl apucă şi deodată răcneşte şi-l zguduie cu spume şi cu greu pleacă de la el, după ce l-a zdrobit.

40 Şi m'am rugat de ucenicii Tăi să-l scoată, dar ei n'au fost în stare.

41 Iar Iisus, răspunzând, a zis: O, neam necredincios şi îndărătnic!, până când voi fi cu voi şi vă voi răbda?... Adu-l aici pe fiul tău!

42 Şi pe când acesta se apropia, demonul l-a trântit şi l-a zgâlţâit. Iar Iisus a certat duhul cel necurat şi l-a vindecat pe copil şi i l-a dat tatălui său.

43 Iar toţi au rămas uimiţi de măreţia lui Dumnezeu. Şi în timp ce toţi se minunau de toate câte le făcea, El le-a zis ucenicilor Săi:

44 Puneţi în urechile voastre cuvintele acestea: Fiul Omului va să fie dat în mâinile oamenilor.

45 Dar ei nu înţelegeau cuvântul acesta, că era ascuns pentru ei, ca să nu-l priceapă, şi se temeau să-L întrebe despre acest cuvânt.

46 Şi le-a venit un gând: Cine între ei ar fi mai mare?

47 Iar Iisus, cunoscând gândul inimii lor, a luat un copil, l-a pus lângă Sine

48 şi le-a zis: Tot cel care-l va primi pe pruncul acesta întru numele Meu, pe Mine Mă primeşte; şi tot cel ce Mă va primi pe Mine, primeşte pe Cel Ce M'a trimis pe Mine. Căci cel ce este mai mic între voi toţi, acela este mare.

49 Iar Ioan, răspunzând, I-a zis: Învăţătorule, noi am văzut pe unul scoţând demoni întru numele Tău şi l-am oprit, pentru că el nu merge cu noi.

50 Iar Iisus i-a zis: Nu-l opriţi; căci cel ce nu este împotriva voastră este pentru voi.

51 Şi a fost că atunci când s'au apropiat zilele înălţării Sale[1], El Şi-a întărit gândul de a merge la Ierusalim.

52 Şi a trimis vestitori înaintea Sa. Şi mergând ei, au intrat într'un sat de Samarineni, ca să-I pregătească totul.

53 Dar ei nu L-au primit, pentru că El Se îndrepta spre Ierusalim[2].

54 Şi văzând aceasta, ucenicii Iacob şi Ioan I-au zis: Doamne, vrei să zicem să se coboare foc din cer să-i mistuie, cum a făcut şi Ilie?...

(35) Dt 18, 35; Is 42, 1; Mt 3, 17; 17, 5; Mc 1, 11; 9, 7; Lc 3, 22; In 6, 27; FA 3, 22-23; 2 Ptr 1, 17; *(36-41)* Mt 17, 8-17; Mc 9, 8, 19; *(42)* Mt 17, 18; Mc 9, 20; *(44)* Mt 16, 21; 17, 22; 20, 18; Mc 8, 31; 9, 31; 10, 33; Lc 9, 22; 18, 31; 24, 7; *(45)* Mc 9, 32; Lc 2, 50; 18, 34; In 12, 16; *(46-47)* Mt 18, 1-2; Mc 9, 33-36; Lc 22, 24; *(48)* Mt 10, 40-42; 18, 5; Mc 9, 37; Lc 10, 16; In 12, 44; 13, 20; 1 Tes 4, 8; *(49)* Nm 11, 27; Mc 9, 38;*(50)* Mt 12, 30; Lc 11, 23; Flp 1, 18; *(51)* Mc 16, 19; Lc 24, 51; FA 1, 2; *(52-53)* In 4, 4-9; *(54)* 4 Rg 1, 10, 12;

1 Perioada patimilor, răstignirii, învierii şi înălţării lui Iisus, toate alcătuind trepte suitoare spre desăvârşirea rostului Său pe pământ. Pentru definirea aceleiaşi perioade, Ioan foloseşte o expresie mai teologică: preamărire (zilele în care Iisus este preamărit) (In 7, 39; 16, 13).

2 Sub semnul reciprocităţii, Samarinenii evitau contactele cu Iudeii, şi cu atât mai mult cu pelerinii ce călătoreau spre Ierusalim; de obicei, aceştia din urmă ocoleau teritoriul Samariei (provincie între Galileea şi Iudeea), preferând un drum mai lung şi mai anevoios.

55 Iar El, întorcându-Se, i-a certat şi le-a zis: Nu ştiţi ai cărui Duh sunteţi? Că Fiul Omului n'a venit să piardă sufletele oamenilor, ci să le mântuiască.

56 Şi s'au dus în alt sat.

57 Şi pe când mergeau ei pe cale, cineva I-a zis: Te voi urma oriunde Te vei duce.

58 Şi Iisus i-a zis: Vulpile au vizuini şi păsările cerului, cuiburi; dar Fiul Omului n'are unde să-Şi plece capul.

59 Şi către altul a zis: Urmează-Mi! Iar acela a zis: Doamne, mai întâi dă-mi voie să merg să-l îngrop pe tatăl meu.

60 Iar El i-a zis: Lasă-i pe morţi să-şi îngroape morţii[1], iar tu mergi de vesteşte împărăţia lui Dumnezeu.

61 Iar altul I-a zis: Te voi urma, Doamne, dar mai întâi îngăduie-mi să-mi iau rămas-bun de la cei de-acasă.

62 Iar Iisus i-a zis: Niciunul care pune mâna pe plug şi se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăţia lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 10

Trimiterea celor şaptezeci. Vai de cetăţile nepocăite! Întoarcerea celor şaptezeci. Bucuria lui Iisus. Parabola samarineanului milostiv. Marta şi Maria.

1 Iar după acestea, Domnul a ales alţi şaptezeci[2] şi i-a trimis doi câte doi înaintea feţei Sale, în fiecare cetate şi loc unde El Însuşi avea să meargă.[3]

2 Şi le spunea: Secerişul este mult, dar lucrătorii sunt puţini; aşadar, rugaţi-L pe Domnul secerişului să scoată lucrători la secerişul Său.

3 Mergeţi! Iată, Eu vă trimit ca pe nişte miei în mijlocul lupilor.

4 Nu purtaţi pungă, nici traistă, nici încălţăminte; şi nimănui să nu-i daţi bineţe pe cale.

5 Iar în orice casă veţi intra, mai întâi ziceţi: Pace casei acesteia!

6 Şi de va fi acolo un fiu al păcii, pacea voastră se va odihni peste el; iar de nu, ea se va întoarce la voi.

7 Şi în această casă rămâneţi, mâncând şi bând ceea ce vă vor da, căci vrednic este lucrătorul de plata sa. Nu vă mutaţi din casă'n casă.

8 Şi în oricare cetate veţi intra şi'n care vă vor primi, mâncaţi ceea ce vi se va pune înainte.

9 Şi vindecaţi-i pe bolnavii din ea, şi spuneţi-le: S'a apropiat de voi împărăţia lui Dumnezeu!

10 Şi în oricare cetate veţi intra şi'n care nu vă vor primi, ieşiţi în pieţele ei şi ziceţi:

11 Din cetatea voastră, şi praful care s'a lipit de picioarele noastre vi-l scuturăm vouă. Dar pe aceasta s'o ştiţi: că s'a apropiat împărăţia lui Dumnezeu!

(56) Mt 9, 12; 10, 6; 18, 11; Lc 19, 10; In 3, 17; 12, 47; 1 Tim 1, 15; *(57-59)* Mt 8, 19-21; *(60)* Mt 4, 19; 8, 22; *(61)* 3 Rg 19, 20; *(62)* Fc 19, 26; Pr 26, 11; 2 Ptr 2, 22; Flp 3, 13. CAP. 10 – *(1)* Mt 10, 1; Mc 3, 13; Lc 9, 1; *(2)* Mt 9, 37-38; In 4, 35; *(3)* Mt 10, 16; *(4)* 4 Rg 4, 29; Mt 10, 9; Mc 6, 8; Lc 9, 3; 22, 35; *(5)* Mt 10, 11-12; Mc 6, 10; *(7)* Lv 19, 13; Nm 18, 31; Dt 24, 14; Mt 10, 10-11; Mc 6, 10; 1 Co 9, 4; 1 Tim 5, 18; *(9)* Mt 3, 2; 4, 17; 10, 7-8; Lc 9, 2; 10, 11; *(11)* Mt 10, 14; Lc 9, 5; FA 13, 51; 18, 6;

1 Joc între dublul înţeles al cuvântului "mort": mort sufleteşte şi mort fizic. Cadrul mai larg şi motivarea acestor cuvinte se află la Mt 8, 22. Vezi şi nota.

2 După unele manuscrise vechi, numărul acestor apostoli ar fi fost de 72. E vorba de două tradiţii diferite; potrivit celei greceşti, numărul popoarelor descendente din Noe, menţionate în capitolul 10 din Cartea Facerii, a fost 72, în timp ce tradiţia ebraică consemnează 70. De reţinut că numărul apostolilor are o dimensiune simbolică; cei 12 – care alcătuiesc nucleul – sunt în relaţie cu cele 12 triburi ale lui Israel, cărora mesajul evanghelic li se adresează cu prioritate; cei 70 sunt în relaţie cu neamurile non-iudaice, a căror evanghelizare este solicitată de caracterul universal al creştinismului.

3 De data aceasta nu-i trimite ca să-I asigure loc de popas, ca în 9, 52, ci să-I pregătească terenul sufletesc pentru lucrarea cuvântului lui Dumnezeu.

12 Vă spun Eu vouă că în ziua aceea mai uşor îi va fi Sodomei decât cetăţii aceleia.

13 Vai ţie, Horazine! Vai ţie, Betsaido! Că dacă în Tir şi în Sidon s'ar fi făcut minunile care s'au făcut la voi, de mult s'ar fi pocăit, stând în sac şi'n cenuşă.

14 Dar Tirului şi Sidonului mai uşor le va fi la judecată decât vouă.

15 Şi tu, Capernaume, nu pân'la cer ai fost înălţat?: Pân'la iad vei fi coborît!

16 Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă; şi cel ce se leapădă de voi, de Mine se leapădă; iar cel ce se leapădă de Mine se leapădă de Cel Ce M'a trimis pe Mine.

17 Şi s'au întors cei şaptezeci cu bucurie şi I-au spus: Doamne, şi demonii ni se pleacă întru numele Tău.

18 Şi le-a zis: Văzutu-l-am pe Satana din cer ca un fulger căzând.

19 Iată, v'am dat putere să călcaţi peste şerpi şi peste scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului, şi nimic nu vă va vătăma.

20 Dar nu de aceasta să vă bucuraţi, că duhurile vi se pleacă, ci bucuraţi-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri.

21 În ceasul acesta El S'a bucurat cu Duhul şi a zis: Mulţumescu-Ţi[1], Părinte, Doamne al cerului şi al pământului, că ai ascuns acestea de cei înţelepţi şi de cei pricepuţi şi le-ai descoperit pruncilor. Da, Părinte, că aşa a fost înainte-Ţi bunăvoinţa Ta.

22 Şi întorcându-Se către ucenici, a zis: Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu şi nimeni nu cunoaşte cine este Fiul decât numai Tatăl, şi cine este Tatăl decât numai Fiul şi cel căruia vrea Fiul să-i descopere.

23 Şi întorcându-Se către ucenici, le-a zis îndeosebi: Fericiţi sunt ochii care văd ceea ce vedeţi voi!,

24 că vă spun Eu vouă: Mulţi prooroci şi împăraţi au vrut să vadă ce vedeţi voi şi n'au văzut, şi să audă ce auziţi voi, dar n'au auzit!

25 Şi iată, un învăţător de Lege s'a ridicat, ispitindu-L şi zicând: Învăţătorule, ce să fac ca să moştenesc viaţa de veci?

26 Iar El i-a zis: Ce este scris în Lege?, cum citeşti?

27 Iar el, răspunzând, a zis: **Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din toată puterea ta** şi din tot cugetul tău; iar **pe aproapele tău, ca pe tine însuţi.**

28 Iar El i-a zis: Drept ai răspuns; fă aceasta şi vei fi viu.

29 Dar el, voind să se îndrep-tăţească pe sine[2], I-a zis lui Iisus: Şi cine este aproapele meu?

30 Iar Iisus, răspunzând, a zis: Un om cobora de la Ierusalim la Ierihon şi a căzut între tâlhari care, după ce l-au dezbrăcat şi l-au rănit, au plecat, lăsându-l aproape mort.

(12) Mt 10, 15; 11, 22. 24; Mc 6, 11; *(13)* Is 23, 1; Iz 3, 6; 26, 2; Mt 11, 21; *(14)* Mt 11, 22; *(15)* Fc 11, 4; Is 14, 12; Ir 51, 53; Mt 11, 23; *(16)* Nm 16, 11; Mt 10, 40; Mc 9, 37; Lc 9, 48; In 5, 23; 12, 48; 13, 20; *(17)* Mc 16, 17; *(18)* In 12, 31; Ap 9, 1; 12, 9; *(19)* Ios 10, 2; Ps 90, 13; Mc 16, 18; FA 28, 5; Iac 5, 14; 1 In 2, 13; *(20)* Iş 32, 32; Ps 68, 32; Is 4, 3; Dn 12, 1; Flp 4, 3; Evr 12, 23; Ap 3, 5; 13, 8; *(21)* Is 29, 14; 32, 4; 44, 18; Mt 11, 25-26; 1 Co 1, 21; 2 Co 4, 3; *(22)* Mt 11, 27; 28, 18; In 1, 18; 3, 35; 5, 27; 6, 44; 10, 15; 17, 2; *(23)* Mt 13, 6; *(24)* Is 64, 1; In 8, 56; 1 Ptr 1, 10; *(25)* Mt 19, 16; 22, 35; Mc 12, 28; *(27)* Lv 19, 18; Dt 6, 5; 10, 12; Mt 22, 37; Mc 12, 29-30; Rm 13, 9; *(28)* Lv 18, 5; Ne 9, 29; Iz 20, 11; Rm 10, 5;

1 Cuvântul original e mult mai bogat în înţelesuri, ceea ce explică variantele unor traducători: Îţi mulţumesc, Te slăvesc, Te binecuvintez, Te laud, Te preamăresc.

2 Pentru faptul de a-i fi pus o întrebare elementară, cu un răspuns atât de simplu.

31 Iar din întâmplare un preot cobora pe calea aceea şi, văzându-l, a trecut pe-alături.

32 Tot aşa şi un levit, ajungând în locul acela şi văzând, a trecut pe-alături.

33 Iar un samarinean care mergea pe cale a venit la el şi, văzându-l, i s'a făcut milă;

34 şi apropiindu-se, i-a legat rănile, turnând pe ele untdelemn şi vin; şi punându-l pe dobitocul său, l-a dus la un han şi i-a purtat de grijă.

35 Şi a doua zi, scoţând doi dinari, i-a dat hangiului şi i-a zis: Ai grijă de el; şi ceea ce vei mai cheltui ţi-i voi da eu când mă voi întoarce.

36 Care din aceştia trei ţi se pare că a fost aproapele celui căzut între tâlhari?

37 Iar el a zis: Cel care şi-a făcut milă cu el. Iisus i-a zis: Mergi şi fă şi tu asemenea!

38 Şi pe când mergeau ei, El a intrat într'un sat; iar o femeie cu numele Marta L-a primit în casa ei.

39 Şi ea avea o soră ce se chema Maria, care, aşezându-se la picioarele Domnului, Îi asculta cuvântul.

40 Iar Marta se silea cu multă slujire şi, apropiindu-se, a zis: Doamne, oare nu socoteşti că sora mea m'a lăsat să slujesc singură? Spune-i deci să mă ajute.

41 Şi răspunzând Domnul, i-a zis: Marto, Marto, te'ngrijeşti şi pentru multe te sileşti,

42 ci un lucru trebuie; că Maria partea cea bună şi-a ales-o, care nu i se va lua.

CAPITOLUL 11

Rugăciunea Domnească. Lucrarea rugăciunii. Iisus şi Beelzebul. Agresivitatea duhului rău. Semnul lui Iona. Lampa luminândă. Iisus împotriva cărturarilor, fariseilor şi învăţătorilor de Lege.

1 Şi a fost că pe când era El rugându-Se într'un loc, după ce a încetat I-a zis unul din ucenicii Săi: Doamne, învaţă-ne să ne rugăm, aşa cum şi Ioan i-a învăţat pe ucenicii lui.

2 Şi le-a zis: Când vă rugaţi, ziceţi: Tatăl nostru Carele eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău. Vină împărăţia Ta. Facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ.

3 Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă'n fiecare zi.

4 Şi ne iartă nouă păcatele noastre, căci şi noi iertăm oricui ne-o datorează nouă. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de Cel-Rău.

5 Şi le-a zis: Cine dintre voi[1], având un prieten, de se va duce la el în miez de noapte şi-i va zice: Prietene, împrumută-mă cu trei pâini,

6 că mi-a venit un prieten de pe drum şi n'am ce să-i pun dinainte;

7 dar acela, răspunzând dinlăuntru, i-ar zice: Nu-mi da de lucru!, acum uşa e'ncuiată şi copiii mei sunt în aşternut cu mine; nu pot să mă scol să-ţi dau...

8 Vă spun Eu vouă: Chiar dacă nu se va scula şi nu-i va da pentru că-i este prieten, pentru îndrăzneala lui, totuşi, se va scula şi-i va da cât îi trebuie.

(31) FA 10, 28; *(38)* In 11, 1; 12, 2; *(40)* Sir 11, 10-12; *(42)* Ps 26, 6; Mt 6, 33. CAP. 11 – *(1)* Mt 6, 9-10; *(2)* Ps 110, 9; Mt 6, 9; *(3)* Pr 30, 8; Mt 6, 11; *(4)* Ps 31, 6; Mt 6, 12-13; 1 Ptr 5, 8; 2 Ptr 2, 9; 1 Co 10, 13; Ef 4, 32; *(8)* Lc 18, 5;

1 Din cauza complexităţii gramaticale, întrebarea pare neterminată; răspunsul ei se afă în versetul 8.

9 Şi Eu vă zic: Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide.

10 Că oricine cere, ia; şi cel ce caută, găseşte; şi celui ce bate, i se va deschide.

11 Şi care tată dintre voi, dacă-i va cere fiul său pâine, îi va da piatră? Sau dacă-i va cere peşte, în loc de peşte îi va da şarpe?

12 Sau dacă-i va cere un ou, îi va da scorpie?

13 Deci dacă voi, răi fiind, ştiţi să le daţi fiilor voştri daruri bune, cu cât mai mult Tatăl Cel din ceruri va da Duh Sfânt celor care-L cer de la El!

14 Şi a scos un demon, şi acela era mut. Şi a fost că atunci când a ieşit demonul, mutul a vorbit şi mulţimile s'au minunat.

15 Iar unii dintre ei au zis: Cu Beelzebul, căpetenia demonilor, scoate demoni.

16 Iar alţii, ispitindu-L[1], Îi cereau semn din cer.

17 Dar El, cunoscând gândurile lor, le-a zis: Orice împărăţie care se dezbină în sinea ei se pustieşte şi casă peste casă cade.

18 Dacă deci Satana s'a dezbinat în sinea lui, cum îi va mai dăinui împărăţia? Fiindcă voi ziceţi că Eu cu Beelzebul îi scot pe demoni.

19 Iar dacă Eu îi scot pe demoni cu Beelzebul, fiii voştri cu cine îi scot? De aceea ei vă vor fi judecători.

20 Dar dacă Eu îi scot pe demoni cu degetul lui Dumnezeu[2], iată că împărăţia lui Dumnezeu a ajuns la voi!

21 Atunci când un om tare, înarmat fiind, îşi păzeşte curtea, avuţiile lui sunt în pace;

22 iar când unul mai tare decât el vine asupră-i şi-l înfrânge, acela îi ia toate armele în care se încrezuse şi-şi împarte prăzile.

23 Cel ce nu este cu Mine e împotriva Mea; şi cel ce nu adună cu Mine, risipeşte.

24 Când duhul necurat iese din om, umblă prin locuri fără de apă căutând odihnă; şi negăsind, zice: Mă voi întoarce în casa mea, din care am ieşit.

25 Şi venind, o află măturată şi împodobită.

26 Atunci se duce şi ia cu el alte şapte duhuri mai rele decât el; şi ele intră şi locuiesc acolo; şi starea de pe urmă a omului aceluia se face mai rea decât cea dintâi.

27 Şi a fost că pe când spunea El acestea, o femeie din mulţime, ridicându-şi glasul, I-a zis: Fericit este pântecele care Te-a purtat şi pieptul la care ai supt!

28 Iar El a zis: Într'adevăr, fericiţi sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l păzesc.[3]

(9) Ir 29, 12-13; Mt 7, 7; 21, 22; Mc 11, 24; In 14, 13; 15, 7; 16, 23; Iac 1, 5-6; 1 In 3, 22; 5, 14-15; *(10)* Pr 8, 17; Mt 7, 8; *(11)* Sol 19, 10; Mt 7, 9; *(12)* Mt 7, 10; *(13)* Fc 8, 21; Mt 7, 11; Iac 1, 17; Evr 12, 9; *(14-15)* Mt 9, 32-34; 12, 22-24; Mc 3, 22-23; (16-18) Mt 12, 25-26; 16, 1; Mc 3, 24-26; 8, 11; In 2, 25; 6, 30; 1 Co 1, 22; *(19)* Mt 12, 27; *(20)* Iş 8, 19; Dn 2, 44; 7, 14, 27; Mt 12, 28; 1 In 3, 8; *(21)* Mt 12, 29; Mc 3, 27; *(22)* Ios 24, 15; 4 Rg 17, 33; Is 49, 25; 53, 12; Ir 31, 11; *(23)* Mt 12, 30; Lc 9, 50; *(24)* Mt 12, 43; *(25)* Mt 12, 44; *(26)* Mt 12, 45; In 5, 14; 2 Ptr 2, 20; Evr 10, 26; *(27)* Ps 73, 21; Lc 1, 28, 48; *(28)* Pr 8, 32; 19, 16; Iona 2, 1; Mt 7, 21; Lc 8, 21; Iac 1, 22; Ap 1, 3;

1 Cu intenţia de a-L pune la încercare.

2 În locul paralel de la Mt 12, 28: cu Duhul lui Dumnezeu. Expresia "degetul lui Dumnezeu" este preluată din Iş 8, 19 şi se referă explicit la puterea lui Dumnezeu care lucra prin Moise împotriva puterilor magice ale vrăjitorilor egipteni.

3 Iisus confirmă aserţiunea femeii şi o generalizează, extinzând-o asupra tuturor celor ce, asemenea şi după modelul maicii Sale, ascultă şi îndeplinesc voia lui Dumnezeu ("Fie mie după cuvântul tău", Lc 1, 38).

29 Şi cum mulţimile creşteau, El a început să grăiască: Neamul acesta este neam viclean; cere semn, dar semn nu i se va da, în afară de semnul lui Iona proorocul.

30 Că precum a fost Iona semn pentru Niniviteni, tot aşa şi Fiul Omului va fi pentru neamul acesta.

31 Regina de la miazăzi[1] se va ridica la judecată cu bărbaţii neamului acestuia şi-i va osândi, pentru că ea a venit de la marginile pământului ca să asculte înţelepciunea lui Solomon; şi iată, aici e mai mult decât Solomon!

32 Bărbaţii din Ninive se vor scula la judecată cu neamul acesta şi-l vor osândi, pentru că ei s'au pocăit la propovăduirea lui Iona; şi iată, aici e mai mult decât Iona!

33 Nimeni, aprinzând făclia, nu o pune în loc ascuns, nici sub obroc, ci în sfeşnic, pentru ca cei ce intră să vadă lumina.

34 Ochiul tău este luminătorul trupului. Când ochiul tău este curat, şi trupul tău întreg e luminat; dar când ochiul tău este rău, şi trupul tău e întunecat.

35 Aşadar, ia seama ca lumina din tine să nu fie întuneric.

36 Prin urmare, dacă tot trupul tău este luminat, neavând nici o parte întunecată, luminat va fi în întregime, ca atunci când te luminează făclia cu strălucirea ei.

37 Şi pe când El vorbea, un fariseu L-a rugat să prânzească la el; şi intrând, a şezut la masă.

38 Iar fariseul s'a mirat văzând că El nu S'a spălat înainte de masă.

39 Şi Domnul i-a zis: Acum, voi, fariseilor, curăţiţi partea din afară a paharului şi a blidului, dar lăuntrul vostru este plin de răpire şi de viclenie.

40 Nebunilor! Oare nu cel ce a făcut partea din afară a făcut-o şi pe cea dinlăuntru?

41 Dar daţi-le ca milostenie pe cele dinlăuntrul vostru şi, iată, toate vă sunt curate!...[2]

42 Dar vai vouă, fariseilor!, că daţi zeciuială din izmă şi din untişor şi din toate legumele, dar lăsaţi la o parte dreptatea şi iubirea lui Dumnezeu; pe acestea se cuvenea să le faceţi, fără ca pe acelea să le lăsaţi.

43 Vai vouă, fariseilor!, că iubiţi scaunele cele dintâi în sinagogi şi salutările în pieţe.

44 Vai vouă, cărturari şi farisei făţarnici!, că sunteţi ca mormintele ce nu se văd şi pe care oamenii calcă fără s'o ştie[3].

45 Şi răspunzând unul dintre învăţătorii de Lege, I-a zis: Învăţătorule, spunând acestea ne ocărăşti şi pe noi?

(29) Mt 12, 39; 16, 4; Mc 8, 12; In 4, 48; *(30)* Iona 1, 3; 2, 1; Mt 12, 40; *(31)* 3 Rg 10, 1, 4; 2 Par 9, 1; Mt 12, 42; *(32)* Iona 3, 5; Mt 12, 41; *(33)* Mt 5, 15; Mc 4, 21; Lc 8, 16; *(34)* Mt 6, 22; *(35)* Mt 6, 23; *(38)* Mt 15, 2; Mc 7, 2-3; *(39)* Mt 15, 3; 23, 25; Mc 7,8; Tit 1, 15; *(41)* Is 58, 7; Dn 4, 24; Sir 4, 1-2; 28, 15; *(42)* Mt 23, 23; *(43)* Mt 23, 6-7; Mc 12, 38-39; Lc 20, 46; *(44)* Mt 23, 27;

1 Regina de Saba, celebră prin vizita pe care i-a făcut-o regelui Solomon spre a-i cunoaşte înţelepciunea (3 Rg 10, 1-13); mai târziu revendicată de Etiopieni drept întemeietoarea dinastiei lor imperiale, în descendenţa lui Solomon.

2 Text dificil prin ambiguitate intenţionată. Faţă de enunţul sobru şi direct din Mt 23, 26 ("Curăţă întâi partea dinlăuntru a paharului şi a blidului, pentru ca şi cea din afară să fie curată"), în textul şi contextul lui Luca pare a fi şi o notă de ironie: fariseii sunt invitaţi să se debaraseze de "răpirea şi viclenia" dinlăuntrul fiinţei lor, dar invitaţia vizează şi maniera în care ei obişnuiesc să mimeze facerea de bine.

3 A călca pe un mormânt însemna nu numai o profanare, ci şi dobândirea unei impurităţi rituale.

46 Iar El a zis: Vai şi vouă, învăţătorilor de Lege!, că-i împovăraţi pe oameni cu sarcini anevoie de purtat, dar voi nu atingeţi sarcinile nici cu unul din degetele voastre.

47 Vai vouă!, că voi clădiţi mormintele proorocilor, dar părinţii voştri i-au ucis.

48 Deci voi sunteţi martori şi încuviinţaţi faptele părinţilor voştri; pentru că ei i-au ucis, iar voi le clădiţi mormintele!...

49 De aceea şi înţelepciunea lui Dumnezeu a zis: Voi trimite la ei profeţi şi apostoli; şi dintre ei vor ucide şi vor prigoni;

50 ca să se ceară de la neamul acesta sângele tuturor proorocilor care s'a vărsat de la întemeierea lumii,

51 de la sângele lui Abel până la sângele lui Zaharia, cel ce a pierit între altar şi templu. Adevăr vă spun: Se va cere de la neamul acesta!

52 Vai vouă, învăţătorilor de Lege!, că aţi acaparat cheia cunoaşterii[1]; voi înşivă n'aţi intrat, iar pe cei ce voiau să intre i-aţi împiedicat.

53 Ieşind El de acolo, cărturarii şi fariseii au început să-L urască cu înverşunare şi să-L facă să vorbească despre mai multe,

54 pândindu-L şi căutând să prindă ceva din gura Lui, ca să-I găsească vină.

CAPITOLUL 12

Mărturisirea deschisă şi fără frică a Evangheliei. Păcatul împotriva Duhului Sfânt. Parabola bogatului nesăbuit. Încrederea în bunătatea lui Dumnezeu. Semnele vremii. Slugile veghetoare. Iisus, pricină de dezbinare.

1 Între timp, adunându-se mulţime de oameni atât de mare încât se călcau unii pe alţii, Iisus a început să le vorbească mai întâi ucenicilor Săi: Feriţi-vă de aluatul fariseilor, care este făţărnicia;

2 că nimic nu este acoperit care să nu se descopere şi nimic ascuns care să nu fie cunoscut.

3 De aceea, câte aţi spus la întuneric se vor auzi la lumină; şi ceea ce aţi vorbit la ureche, în cămări, se va propovădui de pe acoperişuri.

4 Dar vă spun Eu vouă, prietenii Mei: Să nu vă temeţi de cei ce ucid trupul şi după aceea nimic mai mult nu pot face.

5 Vă voi arăta însă de cine să vă temeţi: Temeţi-vă de acela care, după ce a ucis, are putere să arunce în gheenă; da, v'o spun Eu vouă, de acela să vă temeţi!

6 Nu se vând oare cinci vrăbii cu doi bani? Şi nici una din ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu;

7 cât despre voi, şi perii capului vostru, toţi sunt număraţi. Să nu vă temeţi, voi sunteţi mai de preţ decât multe vrăbii.

(46) Mt 23, 4; FA 15, 10; *(47)* Mt 23, 29; In 15, 22; *(49)* 2 Par 36, 15-16; Ne 9, 26; Pr 1, 20; 8, 12; Mt 10, 16; 23, 34; *(51)* Fc 4, 8; 2 Par 24, 21-22; Mt 23, 35; *(52)* Mt 23, 13; *(54)* Sol 2, 12. CAP. 12 – *(1)* Mt 16, 6-12; Mc 8, 15; *(2)* Iov 12, 22; Mt 10, 26; Mc 4, 22; 8, 15; Lc 8, 17; *(3)* Mt 10, 27; *(4)* Ps 3, 6; Is 8, 12; 51, 7; Ir 1, 8; Mt 10, 28; *(5)* Ps 118, 120; Evr 10, 31; *(6)* Mt 10, 29; *(7)* 1 Rg 14, 45; 2 Rg 14, 11; 3 Rg 1, 52; Mt 10, 30; Lc 21, 18;

1 Literal: aţi luat-o; aţi ridicat-o de la locul ei. Deţinând monopolul asupra interpretării Legii şi, în acelaşi timp, interpretând-o fals, acest soi de cărturari sechestraseră accesul (atât pe al lor cât şi pe al altora) la cunoaşterea adevărului dumnezeiesc, singura cale ce duce spre mântuire.

8 Dar vă spun: Pe tot cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, şi Fiul Omului îl va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

9 Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

10 Oricine va spune un cuvânt împotriva Fiului Omului, va fi iertat; dar cel ce va blasfemia împotriva Duhului Sfânt, nu va fi iertat.

11 Iar când vă vor duce în sinagogi şi la dregători şi la stăpâniri, nu vă îngrijiţi cum sau ce să răspundeţi sau ce să spuneţi,

12 că Duhul Sfânt în chiar ceasul acela vă va învăţa ce trebuie să spuneţi.

13 Zisu-I-a cineva din mulţime: Învăţătorule, spune-i fratelui meu să împartă moştenirea cu mine.

14 Iar El i-a zis: Omule, cine M'a pus pe Mine judecător sau împărţitor peste voi?

15 Şi a zis către ei: Luaţi seama şi păziţi-vă de toată lăcomia, căci viaţa cuiva nu stă în prisosul avuţiilor sale.

16 Şi le-a spus această parabolă: Unui om bogat i-a rodit din belşug ţarina.

17 Şi el cugeta în sine zicând: Ce voi face, că n'am unde să-mi adun roadele?

18 Şi a zis: Aceasta voi face: Strica-voi hambarele mele şi mai mari le voi zidi şi-mi voi strânge acolo tot grâul meu şi bunătăţile mele;

19 şi-i voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăţi strânse pentru mulţi ani; odihneşte-te, mănâncă, bea, veseleşte-te!...

20 Dar Dumnezeu i-a zis: Nebunule!, în noaptea aceasta îţi vor cere sufletul. Şi cele ce-ai pregătit, ale cui vor fi?

21 Aşa se întâmplă cu cel ce-şi adună sieşi comori, şi nu întru Dumnezeu se îmbogăţeşte.

22 Şi a zis către ucenicii Săi: De aceea vă spun: Nu purtaţi grijă pentru viaţa voastră ce veţi mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veţi îmbrăca.

23 Viaţa este mai mult decât hrana şi trupul decât îmbrăcămintea.

24 Priviţi la corbi, că nici nu seamănă, nici nu seceră; ei n'au cămară, nici hambar, şi Dumnezeu îi hrăneşte. Cu mult altceva sunteţi voi decât păsările!

25 Şi cine dintre voi, purtându-şi de grijă, poate să-i adauge staturii sale un cot?

26 Deci, dacă nici cel mai mic lucru nu-l puteţi face, de ce duceţi voi grijă de celelalte?

27 Priviţi crinii cum cresc; nu torc, nici nu ţes, dar vă spun Eu vouă că nici Solomon, în toată slava lui, nu s'a îmbrăcat ca unul din ei.

28 Iar dacă iarba, care azi e pe câmp iar mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu aşa o îmbracă, cu cât mai mult pe voi, puţin-credincioşilor?

29 Şi să nu căutaţi voi ce veţi mânca şi ce veţi bea şi nu fiţi îngrijoraţi,

30 că pe toate acestea păgânii lumii le caută; dar Tatăl vostru ştie că aveţi nevoie de ele;

31 ci căutaţi mai întâi împărăţia Lui, şi toate acestea vi se vor adăuga.

(8) Mt 10, 32-33; Mc 8, 38; Lc 9, 26; 1 In 2, 23; 2 Tim 2, 12; *(9)* Mt 10, 33; Mc 8, 38; Lc 9, 26; 2 Tim 2, 12; *(10)* Mt 12, 31; Mc 3, 28-29; 1 In 5, 16; *(11)* Mt 10, 19; Mc 13, 11; Lc 21, 14; In 16, 13; *(12)* 2 Rg 23, 2; Mt 10, 20; FA 4, 8; *(15)* Mt 4, 4; Mc 4, 19; 1 Tim 6, 9; *(16)* Ps 143, 13; *(17)* Ecc 11, 1-3; Is 30, 1; *(19)* Ps 61, 10; Is 22, 13; Sir 5, 1; 11, 17; Iac 5, 5; 1 Co 15, 32; *(20)* Iov 20, 22; Ps 38, 8, 9; 48, 20-22; 51, 7; Ir 17, 11; Sol 15, 8; Sir 14, 15; Iac 4, 14; *(21)* Mt 6, 20; Lc 6, 24; Iac 2, 5; 1 Tim 6, 18; *(22)* Ps 54, 23; Mt 6, 25; 1 Ptr 5, 7; Flp 4, 6; *(23)* Mt 6, 25; *(24)* Iov 38, 41; Ps 103, 27-28; Mt 6, 26; *(25-29)* Ecc 9, 11; Mt 6, 27-31; *(30)* Mt 6, 32; *(31)* 3 Rg 3, 13; Mt 6, 33; Mc 10, 30;

32 Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea împărăţia.

33 Vindeţi-vă averile şi daţi milostenie; faceţi-vă pungi care nu se învechesc, comoară neîmpuţinată în ceruri, unde fur nu se-apropie, nici molie n'o strică;

34 fiindcă unde vă este comoara, acolo va fi şi inima voastră.

35 Să vă fie mijlocurile'ncinse şi făcliile aprinse;

36 şi fiţi asemenea oamenilor care-şi aşteaptă stăpânul când se va întoarce de la nuntă, ca venind el şi bătând, îndată să-i deschidă.

37 Fericiţi sunt servii aceia pe care stăpânul, când vine, îi va afla priveghind. Adevăr vă spun, că se va încinge şi-i va pune la masă şi, venind lângă ei, le va sluji.

38 Fie că va veni la straja a doua, fie că va veni la straja a treia, fericiţi sunt ei de-i va găsi aşa.

39 Dar s'o ştiţi pe asta, că de-ar şti stăpânul casei în care ceas vine furul, ar veghea şi n'ar lăsa să i se spargă casa.

40 Aşadar, şi voi fiţi gata, că Fiul Omului vine în ceasul în care nu gândiţi.

41 Şi I-a zis Petru: Doamne, parabola aceasta o spui pentru noi, sau şi pentru toţi?

42 Şi a zis Domnul: Cine este iconomul credincios şi înţelept pe care stăpânul îl va pune peste slugile sale, ca să le dea la vreme măsura lor de grâu?

43 Fericit este servul acela[1] pe care, când vine stăpânul său, îl va găsi făcând aşa.

44 Adevăr vă spun că peste toate avuţiile sale îl va pune.

45 Dar dacă servul acela va zice în inima sa: Stăpânul meu întârzie să vină!, şi va începe să-i bată pe slujitori şi pe slujnice şi să mănânce şi să bea şi să se îmbete,

46 veni-va stăpânul acelui serv în ziua în care el nu gândeşte şi în ceasul în care el nu ştie şi-l va tăia în două, iar partea lui o va pune cu cei necredincioşi.

47 Şi servul acela care a ştiut voia stăpânului şi n'a pregătit nimic, nici n'a făcut după voia lui, mult va fi bătut.

48 Iar cel care n'a ştiut, dar a făcut lucruri vrednice de bătaie, puţin va fi bătut. De la cel căruia i s'a dat mult, mult se va cere; şi de la cel căruia i s'a încredinţat mult, mai mult se va cere.

49 Foc am venit s'arunc pe pămînt, şi cât aş vrea să fie-acum aprins!

50 Şi cu botez am a Mă boteza, şi câtă nerăbdare am până ce se va'mplini!

51 Pare-vi-se c'am venit să dau pace pe pământ? Vă spun că nu, ci dezbinare.

52 Că de-acum înainte cinci într'o casă vor fi dezbinaţi: trei contra doi şi doi contra trei.

53 Dezbinaţi vor fi tatăl împotriva fiului şi fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei şi fiica împotriva mamei, soacra împotriva nurorii sale şi nora împotriva soacrei.

(32) Is 41, 14; *(33)* Ecc 11, 1; Mt 6, 20; 19, 21; Lc 11, 41; 16, 9; 18, 22; FA 2, 45; 1 Tim 6, 19; *(34)* Mt 6, 21; *(35)* Iş 12, 11; Ir 1, 17; Mt 25, 7; 1 Ptr 1, 13; Ef 3, 16; 6, 14; *(37)* Mt 24, 46; *(39)* Ecc 9, 12; Mt 24, 43; Mc 13, 32; 2 Ptr 3, 10; 1 Tes 5, 2; Ap 3, 3; 16, 15; *(40)* Mt 24, 44; 25, 13; Mc 13, 33; Lc 21, 36; *(42-45)* Mt 24, 45-48; 25, 21; 1 Co 4, 2; *(46)* Mt 24, 50-51; *(47)* Dt 25, 2; Am 3, 2; *(48)* Lv 5, 17; 1 Tim 1, 13; *(50)* Mt 20, 22-23; Mc 10, 38; *(51)* Mi 7, 6; Mt 10, 34; *(53)* Mi 7, 6; Mt 10, 35;

1 Întrebarea lui Petru capătă un răspuns limpede: iconomul (purtător de grijă, intendent) nu este altceva decât un servitor pus mai mare peste alţi servitori.

54 Dar şi mulţimilor le spunea: Când vedeţi un nor ridicându-se dinspre apus, îndată ziceţi că vine ploaie, şi aşa este;

55 iar când vedeţi vântul suflând de la miazăzi, ziceţi că va fi arşiţă, şi aşa este.

56 Făţarnicilor! Faţa pământului şi a cerului ştiţi s'o desluşiţi, dar vremea aceasta, pe ea cum de nu ştiţi s'o desluşiţi?

57 Dar de ce nu judecaţi prin voi înşivă ce este drept?

58 Şi când mergi cu pârîşul tău la judecător, dă-ţi silinţa ca pe drum să te scuturi de el[1], ca nu cumva să te târască la judecător şi judecătorul să te dea pe mâna temnicerului şi temnicerul să te-arunce'n temniţă.

59 Îţi spun Eu ţie: Nu vei ieşi de-acolo până ce nu vei plăti şi cel din urmă ban.

CAPITOLUL 13

Între pocăinţă şi moarte. Parabola smochinului neroditor. Vindecarea în zi de Sâmbătă a unei femei gârbove. Parabolele grăuntelui de muştar şi aluatului. Poarta cea strâmtă. Irod-vulpea. Deplângerea Ierusalimului.

1 În acest timp erau de faţă unii care I-au spus despre Galileenii al căror sânge l-a amestecat Pilat cu jertfele lor[2].

2 Şi El, răspunzând, le-a zis: Credeţi oare că aceşti Galileeni au fost mai păcătoşi decât toţi Galileenii, fiindcă au pătimit acestea?

3 Vă spun Eu vouă: Nu!, dar dacă nu vă veţi pocăi, toţi veţi pieri la fel.

4 Sau acei optsprezece inşi peste care a căzut turnul în Siloam şi i-a omorît, credeţi oare că au fost ei mai păcătoşi decât toţi oamenii care locuiesc în Ierusalim?

5 Vă spun Eu vouă: Nu!, dar dacă nu vă veţi pocăi, toţi veţi pieri la fel[3].

6 Şi le-a spus această parabolă: Cineva avea un smochin sădit în via sa şi a venit să caute rod în el şi n'a găsit.

7 Şi a zis către vier: Iată, sunt trei ani de când vin căutând rod în smochinul acesta şi nu găsesc. Taie-l: de ce să ţină pământul degeaba?

8 Iar el, răspunzând, a zis: Doamne, lasă-l şi anul acesta, până ce-l voi săpa împrejur şi voi pune gunoi;

9 poate că va face rod în cel viitor; iar de nu, îl voi tăia.

10 Şi învăţa Iisus în una din sinagogi Sâmbăta.

11 Şi iată, o femeie care de optsprezece ani avea un duh de neputinţă şi era gârbovă şi nu putea nicidecum să se ridice.

12 Iar Iisus, văzând-o, a chemat-o şi i-a zis: Femeie, dezlegată eşti tu de neputinţa ta!

13 Şi Şi-a pus mâinile pe ea, şi ea îndată s'a îndreptat şi-L slăvea pe Dumnezeu.

14 Dar mai-marele sinagogii, mâniindu-se că Iisus a vindecat-o Sâmbăta, drept răspuns a zis către mulţime: Şase zile sunt în care trebuie să se lucreze; aşadar, în ele veniţi şi vă vindecaţi, dar nu în ziua Sâmbetei!...

(54) Mt 16, 2; *(56)* Mt 16, 3; In 4, 35; *(58)* Pr 25, 8; Mt 5, 25; *(59)* Mt 5, 26. CAP. 13 – *(6)* Is 5, 2; Ir 8, 13; Mt 21, 19; Mc 11, 13-14; *(7)* Mt 21, 19; *(13)* Mc 16, 18; *(14)* Iş 20, 9; Dt 5, 13; Mt 12, 10; Mc 3, 2; Lc 6, 7; 14, 3; In 5, 10;

1 Literal: să te scapi de el; să termini cu el (în sensul de a găsi o soluţie de împăcare chiar cu preţul unui compromis – "mai bună o pace strâmbă decât o judecată dreaptă").

2 Eveniment relatat numai de Luca, în maniera sumară a unui fapt cunoscut: soldaţii romani măcelăriseră câţiva Galileeni în chiar momentul când aceştia îşi înjunghiau animalele de jertfă.

3 Nu se poate stabili o relaţie directă şi cauzală între o calamitate şi victimele ei, dar faptul în sine trebuie privit ca un avertisment divin şi o invitaţie la pocăinţă generală.

15 Iar Domnul i-a răspuns zicând: Făţarnicilor! Fiecare din voi oare nu-şi dezleagă Sâmbăta boul sau asinul de la iesle şi-l duce de-l adapă?

16 Dar aceasta, fiică a lui Avraam fiind, pe care, iată, de optsprezece ani a legat-o Satana, oare nu se cuvenea să fie dezlegată de legătura aceasta în ziua Sâmbetei?

17 Şi zicând El acestea, toţi cei care-I stăteau împotrivă se ruşinau; şi toată mulţimea se bucura de toate slăvitele fapte săvârşite de El.

18 Deci zicea: Cu ce este asemenea împărăţia lui Dumnezeu? şi cu ce o voi asemăna?

19 Asemenea este grăuntelui de muştar pe care l-a luat un om şi l-a aruncat în grădina sa; şi a crescut şi s'a făcut pom şi păsările cerului s'au sălăşluit în ramurile lui.

20 Şi iarăşi a zis: Cu ce voi asemăna împărăţia lui Dumnezeu?

21 Asemenea este aluatului pe care l-a luat o femeie şi l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit toată.

22 Şi trecea prin cetăţi şi prin sate, învăţând şi călătorind spre Ierusalim.

23 Şi I-a zis cineva: Doamne, puţini sunt oare cei care se mântuiesc? Iar El le-a zis:

24 Siliţi-vă să intraţi pe poarta cea strâmtă; v'o spun Eu vouă că mulţi vor căuta să intre şi nu vor putea.

25 De'ndată ce stăpânul casei se va scula şi va încuia uşa, iar voi veţi începe să staţi afară şi să bateţi la uşă zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne!, El, răspunzând, vă va zice: Nu ştiu de unde sunteţi.

26 Atunci veţi începe să ziceţi: În faţa Ta am mâncat şi am băut, şi Tu în pieţele noastre ai învăţat.

27 Şi El vă va spune: Nu ştiu de unde sunteţi. Depărtaţi-vă de la Mine toţi lucrătorii nedreptăţii!

28 Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor, când veţi vedea pe Avraam şi pe Isaac şi pe Iacob şi pe toţi proorocii în împărăţia lui Dumnezeu, iar pe voi, aruncaţi afară.

29 Şi vor veni de la răsărit şi de la apus, de la miazănoapte şi de la miazăzi şi vor şedea la masă întru împărăţia lui Dumnezeu.

30 Şi iată, sunt unii de pe urmă care vor fi întâi, şi sunt cei dintâi care vor fi pe urmă.

31 În ziua aceea s'au apropiat de El unii din farisei zicându-I: Ieşi şi du-te de aici, că Irod vrea să te omoare.

32 Şi El le-a zis: Duceţi-vă şi spuneţi-i acestei vulpi[1] : Iată, Eu scot demoni şi fac vindecări astăzi şi mâine, şi a treia zi Mă împlinesc[2].

33 Dar astăzi şi mâine şi'n ziua următoare trebuie să umblu, că nu este cu putinţă ca vreun prooroc să piară în afara Ierusalimului.

34 Ierusalime, Ierusalime, care-i omori pe prooroci şi-i ucizi cu pietre pe cei trimişi la tine, de câte ori am vrut să-i adun pe fiii tăi aşa cum şi-adună cloşca puii sub aripi..., şi voi n'aţi vrut.

(15) Lc 14, 5; *(18)* Mt 13, 31; Mc 4, 30; *(19)* Mt 13, 32; Mc 4, 31; *(20-22)* Mt 9, 35; 13, 33-35; Mc 6, 6; *(24)* Sir 4, 24; Mt 7, 13-14; In 7, 34; 8, 21; 13, 33; FA 14, 22; *(25)* Is 55, 6; Mt 7, 23; 25, 10-12; Lc 6, 46; *(27)* Ps 5, 4-6; 6, 9; Mt 7, 23; 25, 41; Lc 13, 25; 1 Co 8, 3; 2 Tim 2, 19; *(28)* Mt 8, 11-12; 13, 42; 24, 51; *(29)* Fc 28, 14; Is 2, 3; 49, 6; 60, 3; Mal 1, 11; Mc 8, 11; *(30)* Mt 19, 30; 20, 16; Mc 10, 31; FA 10, 45; 28, 28; *(32)* Cânt 2, 15; *(34)* Mt 23, 37;

1 Irod Antipa. Iisus sesizează viclenia acestuia de a-I transmite o ameninţare cu scopul de a-L demobiliza.

2 Literal: a treia zi sfârşesc, dar cu înţelesul mai bogat că, prin moartea şi învierea Sa, Iisus a făcut tot ceea ce Şi-a propus să facă, Şi-a încheiat misiunea rotunjindu-Se pe Sine în propria Sa operă.

35 Iată, vi se lasă casa pustie; că vă spun Eu vouă: Nu Mă veţi mai vedea până ce va veni vremea când veţi zice: Binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului!

CAPITOLUL 14

Hidropicul vindecat Sâmbăta. Alegerea unui loc în societate. Parabola despre cina cea mare. Lepădarea de sine.

1 Şi a fost că era într'o Sâmbătă când a intrat El să mănânce în casa unuia din capii fariseilor.

2 Şi iată că un om bolnav de hidropică[1] era înaintea Lui.

3 Şi, răspunzând, Iisus a zis către învăţătorii de Lege şi către farisei: Este oare îngăduit a vindeca Sâmbăta, sau nu?

4 Ei însă au tăcut. Şi punându-Şi mâna pe el, l-a vindecat şi i-a dat drumul.

5 Iar lor le-a zis: Care dintre voi, de-i va cădea asinul sau boul în fântână, nu-l va scoate în chiar ziua Sâmbetei?

6 Şi n'au putut să-I răspundă la aceasta.

7 Şi luând El seama cum cei poftiţi la masă îşi alegeau cele dintâi locuri, le-a spus o parabolă zicând:

8 Când vei fi chemat de cineva la nuntă, nu te aşeza pe locul cel dintâi, ca nu cumva un altul mai de cinste decât tine să fie şi el poftit

9 şi, venind cel care v'a chemat pe tine şi pe el, să-ţi spună: Dă-i acestuia locul! Şi atunci, ruşinat, te vei urni să iei locul cel mai de la urmă.

10 Ci, când vei fi chemat, mergi şi te aşează pe locul cel mai de la urmă pentru ca, atunci când va veni cel care te-a poftit, să-ţi spună: Prietene, mută-te mai sus! Atunci vei avea cinste în faţa tuturor celor ce stau la masă cu tine.

11 Că tot cel ce se înalţă pe sine va fi smerit, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa.

12 Zisu-i-a şi celui care-L chemase: Când faci prânz sau cină, nu-ţi chema prietenii, nici fraţii, nici rudele, nici vecinii bogaţi, ca nu cumva la rândul lor să te cheme şi ei pe tine şi să-ţi fie ca răsplată.

13 Ci când faci un ospăţ cheamă-i pe săraci, pe neputincioşi, pe şchiopi, pe orbi,

14 şi fericit vei fi că ei nu pot să-ţi răsplătească; fiindcă ţi se va răsplăti la învierea drepţilor.

15 Şi auzind acestea, unul dintre cei ce şedeau cu El la masă I-a zis: Fericit este cel ce se va ospăta întru împărăţia lui Dumnezeu!

16 Iar El i-a zis: Un om oarecare a făcut cină mare şi i-a chemat pe mulţi.

17 Şi la ceasul cinei şi-a trimis slujitorul să le spună celor chemaţi: Veniţi, că iată acum toate sunt gata.

18 Şi toţi, parcă înţeleşi, au început să-şi ceară iertare. Cel dintâi a zis: Ţarină am cumpărat şi trebuie să ies ca s'o văd; te rog, iartă-mă!...

19 Şi altul a zis: Cinci perechi de boi am cumpărat şi mă duc să-i încerc; te rog, iartă-mă!...

20 Şi altul a zis: Femeie mi-am luat şi de aceea nu pot veni...

(35) Lv 26, 31-32; Ps 68, 29; 117, 26; Is 1, 7; Dn 9, 27; Mi 3, 12; Mt 21, 9; 23, 38; Mc 11, 10; Lc 19, 38; In 12, 13. CAP. 14 – *(1)* Mc 3, 2; *(3)* Mt 12, 10; Mc 3, 2; Lc 13, 14; *(5)* Iş 23, 5; Dt 22, 4; Mt 12, 11; Lc 13, 15; *(6)* 2 Rg 3, 11; Mt 22, 45-46; *(8-10)* Pr 25, 6-7; *(11)* Iov 22, 29; Ps 17, 29; Pr 29, 23; Mt 23, 12; Lc 18, 14; Iac 4, 6; 1 Ptr 5, 5; Flp 2, 3; *(12)* Pr 3, 27-28; Tob 4, 7; *(13)* Ne 8, 10; Iov 31, 17; Ps 40, 1; Pr 3, 9; Tob 4, 16; Sir 14, 13; *(14)* Pr 19, 17; Mt 6, 4; *(15)* Ap 19, 7, 9; *(16-17)* Pr 9, 1-5; Is 25, 6; Mt 22, 2-3; Ap 19, 7-9; *(19)* Ps 143, 14;

1 Acumulare de lichid apos în ţesuturile şi cavităţile organismului.

21 Şi întorcându-se slujitorul, i-a spus stăpânului său acestea. Atunci mâniindu-se stăpânul casei, a zis: Ieşi îndată în pieţele şi'n uliţele cetăţii şi adu aici săracii şi neputincioşii şi orbii şi şchiopii...

22 Şi i-a zis slujitorul: Doamne, ce-ai poruncit s'a făcut şi încă mai este loc.

23 Şi a zis stăpânul către slujitor: Ieşi la drumuri şi la garduri şi sileşte-i pe toţi să intre, ca să mi se umple casa.

24 Că vă spun Eu vouă: Nici unul din bărbaţii aceia care au fost chemaţi nu va gusta din cina Mea.

25 Şi mergeau cu El mulţimi numeroase; şi, întorcându-Se, le-a zis:

26 Dacă vine cineva la Mine şi nu urăşte[1] pe tatăl său şi pe mamă şi pe femeie şi pe copil şi pe fraţi şi pe surori, până şi viaţa sa, nu poate fi ucenicul Meu.

27 Şi cel ce nu-şi poartă crucea şi nu-Mi urmează Mie, nu poate fi ucenicul Meu.

28 Cine dintre voi, vrând să-şi zidească un turn, nu stă mai întâi şi-şi face socoteala cheltuielii, dacă are cu ce să-l isprăvească?,

29 ca nu cumva, punându-i temelia şi neputând să-l termine, toţi cei care vor vedea să înceapă a-l lua în râs

30 zicând: Acest om a început să zidească şi n'a putut isprăvi!...

31 Sau care împărat, plecând să se bată'n război cu alt împărat, nu stă mai întâi să se sfătuiască dacă e'n stare să-l întâmpine cu zece mii pe cel care vine împotrivă-i cu douăzeci de mii?

32 Iar de nu, fiind acela încă departe, îi trimite solie şi se roagă de pace.

33 Aşadar, oricine dintre voi care nu se leapădă de tot ce are, nu poate fi ucenic al Meu.

34 Bună este sarea; dar dacă şi sarea îşi va pierde gustul, cu ce va fi dreasă?

35 Nu mai e bună de nimic, nici în pământ, nici în gunoi, ci se aruncă afară. Cel ce are urechi de auzit, să audă!

CAPITOLUL 15

Trei parabole: Oaia rătăcită; Drahma pierdută; Fiul risipitor.

1 Şi se apropiau de El toţi vameşii şi păcătoşii, ca să-L asculte.

2 Şi fariseii şi cărturarii cârteau zicând: Acesta-i primeşte pe păcătoşi şi mănâncă cu ei.

3 Şi le-a spus parabola aceasta, zicând:

4 Care om dintre voi, având o sută de oi şi pierzând una din ele, nu le lasă pe cele nouăzeci şi nouă în pustiu şi se duce după cea pierdută, până ce o găseşte?

5 Şi când o găseşte, o pune pe umerii săi, bucurându-se;

6 şi sosind acasă, îşi cheamă prietenii şi vecinii zicându-le: Bucuraţi-vă cu mine, că am găsit oaia cea pierdută.

(21) Mt 22, 7; 1 Co 1, 27-28; *(24)* Mt 21, 43; 22, 8-9, 14; *(26)* Dt 33, 9; Mt 10, 37; Rm 9, 13; Ap 12, 11; *(27)* Mt 10, 38; 16, 24; Mc 8, 34; Lc 9, 23; 2 Tim 3, 12; *(34)* Mt 5, 13; Mc 9, 50; CAP. 15 – *(1)* Lc 5, 29; *(2)* Mt 11, 19; FA 11, 3; Ga 2, 12; *(4)* Iz 34, 12, 16; Mt 18, 12; *(5)* Mt 18, 13; *(6)* 1 Ptr 2, 10, 25;

1 Ebraism preluat de greaca veche şi, prin ea, de limbile moderne. Nu e vorba de a urî în înţelesul propriu al cuvântului, căci Iisus nu îndeamnă niciodată la ură, ci de capacitatea de a te despărţi imediat şi total de cei dragi spre a deveni adept apropiat al Domnului. Matei, care şi-a scris Evanghelia mai întâi în aramaică şi apoi în greacă, a fost conştient de riscul acestui cuvânt şi a formulat aceeaşi teză în termeni prioritari: "Cel ce-şi iubeşte pe tatăl său (...) mai mult decât pe Mine..." (Mt 10, 37).

7 Tot aşa, v'o spun Eu vouă, mai mare bucurie va fi în cer pentru un păcătos care se pocăieşte decât pentru nouăzeci şi nouă de drepţi, care n'au nevoie de pocăinţă.

8 Sau care femeie, având zece drahme[1], dacă pierde o drahmă nu aprinde făclia şi nu mătură casa şi nu caută cu grijă până ce o găseşte?

9 Şi când o găseşte îşi cheamă prietenele şi vecinele spunându-le: Bucuraţi-vă cu mine, că am găsit drahma pe care o pierdusem.

10 Tot aşa, v'o spun Eu, bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos care se pocăieşte.

11 Şi a zis: Un om avea doi fii.

12 Şi cel mai tânăr din ei i-a zis tatălui său: Tată, dă-mi partea de avere ce mi se cuvine. Şi el le-a împărţit averea.

13 Şi nu după multe zile, adunând toate[2], fiul cel mai tânăr s'a dus într-o ţară'ndepărtată şi acolo şi-a risipit averea trăind în desfrânări.

14 Şi după ce a cheltuit totul, s'a făcut foamete mare în ţara aceea şi el a început să ducă lipsă.

15 Şi ducându-se, s'a alipit de unul din locuitorii acelei ţări, şi acesta l-a trimis la ţarinile sale să pască porcii.

16 Şi dorea să-şi sature pântecele din roşcovele pe care le mâncau porcii, dar nimeni nu-i dădea.

17 Dar venindu-şi în sine, a zis: Câţi argaţi ai tatălui meu sunt îndestulaţi de pâine, iar eu pier aici de foame!

18 Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu şi-i voi spune: Tată, greşit-am Cerului[3] şi faţă de tine;

19 nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Fă-mă ca pe unul din argaţii tăi.

20 Şi sculându-se, a venit la tatăl său. Şi încă departe fiind el, tatăl său l-a văzut şi i s'a făcut milă şi, alergând, i-a căzut pe grumaz şi l-a sărutat.

21 Şi i-a zis fiul: Tată, greşit-am Cerului şi faţă de tine şi nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău.

22 Şi a zis tatăl către slugile sale: Aduceţi-i degrabă haina cea mai scumpă şi-l îmbrăcaţi, şi inel puneţi-i pe mână, şi încălţăminte în picioare;

23 şi aduceţi viţelul cel îngrăşat, înjunghiaţi-l şi, mâncând, să ne veselim;

24 căci acest fiu al meu era mort şi a înviat, pierdut era şi s'a aflat. Şi au început să se veselească.

25 Iar fiul lui cel mai mare era la ţarină. Şi când a venit şi s'a apropiat de casă, a auzit cântece şi jocuri.

26 Şi chemând-o pe una din slugi, a întrebat: Ce sunt acestea?

27 Iar ea i-a spus: Fratele tău a venit şi tatăl tău a înjunghiat viţelul cel îngrăşat, pentru că l-a primit sănătos.

28 Şi el s'a mâniat şi nu voia să intre; dar tatăl său, ieşind, îl ruga.

29 Iar el, răspunzând, i-a zis tatălui său: Iată, de atâţia ani îţi slujesc şi niciodată nu ţi-am călcat porunca. Şi mie niciodată nu mi-ai dat un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei;

30 dar când a venit acest fiu al tău, care ţi-a mâncat averea cu desfrânatele, pentru el ai înjunghiat viţelul cel îngrăşat...

(7) 2 Par 36, 23; Lc 5, 31-32; *(13)* Pr 29, 3; *(14)* Pr 5, 11; *(18)* Os 14, 3; Am 4, 12; *(20)* Is 49, 15; Iz 16, 6, 10; *(24)* Lc 15, 32; Ef 2. 1; 5, 14; Col 2, 13; Ap 3, 1;

1 Drahma, monedă de aur (4,09gr.) sau de argint (3,65gr.).
2 Transformându-şi averea în bani lichizi, operaţie pentru care i-au trebuit doar câteva zile.
3 Împotriva lui Dumnezeu.

31 Iar el i-a zis: Fiule, tu'ntotdeauna eşti cu mine şi toate ale mele ale tale sunt.

32 Trebuia însă să ne veselim şi să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era şi a înviat, pierdut era şi s'a aflat[1].

CAPITOLUL 16

Parabola iconomului nedrept.
Parabola bogatului nemilostiv şi săracului Lazăr.

1 Şi le spunea şi ucenicilor Săi: Era un om bogat care avea un iconom; şi acesta i-a fost pârît că-i risipeşte avuţiile.

2 Şi chemându-l, i-a zis: Ce-i asta ce-aud eu despre tine? Dă-mi socoteala iconomatului tău, fiindcă nu mai poţi fi iconom.

3 Iar iconomul şi-a zis în sine: Ce-am să mă fac, că stăpânul meu îmi ia iconomatul?: să sap, nu pot; să cerşesc, mi-e ruşine...

4 Ştiu ce-am să fac pentru ca, atunci când voi fi scos din iconomat, ei să mă primească în casele lor.

5 Şi chemând, câte unul, pe fiecare din datornicii stăpânului său, i-a zis celui dintâi: Cât îi eşti dator stăpânului meu?

6 Iar el a zis: O sută de măsuri[2] de untdelemn. Iconomul i-a zis: Ia-ţi zapisul, aşează-te şi scrie repede cincizeci.

7 După aceea i-a zis altuia: Dar tu, cât eşti dator? El i-a spus: O sută de măsuri[3] de grâu. El i-a zis: Ia-ţi zapisul şi scrie optzeci.

8 Şi stăpânul l-a lăudat pe iconomul cel nedrept, fiindcă a lucrat înţelepţeşte[4], căci fiii veacului acestuia sunt mai înţelepţi în neamul lor decât fiii luminii.

9 Şi Eu vă spun: Faceţi-vă prieteni prin bogăţia nedreaptă, pentru ca, atunci când ea vă va lipsi, ei să vă primească în corturile cele veşnice.

10 Cel ce este credincios în foarte puţin, şi în mult e credincios; şi cel ce este nedrept în foarte puţin, şi în mult e nedrept.

11 Deci dacă n'aţi fost credincioşi în Bogăţia cea nedreaptă, cine vă va încredinţa-o pe cea adevărată?

12 Şi dacă în ceea ce vă este străin n'aţi fost credincioşi, cine vă va da ce este al vostru?

13 Nici o slugă nu poate sluji la doi domni; că ori pe unul îl va urî şi pe celălalt îl va iubi, ori de unul se va ţine şi pe celălalt îl va dispreţui. Nu puteţi să slujiţi lui Dumnezeu şi lui Mamona.

14 Şi pe toate acestea le auzeau şi fariseii, care erau iubitori de argint, şi-L luau în bătaie de joc.

(32) Lc 15, 24. CAP. 16 – *(4)* Ir 4, 22; *(6)* Iz 45, 10-11, 14; *(8)* In 12, 36; Ef 5, 8-9; 1 Tes 5, 5; *(9)* Ecc 11, 2; Sir 40, 26; Mt 6, 19; 20, 20-21; Lc 11, 41; 1 Tim 6, 17, 19; *(10)* Mt 25, 21; Lc 19, 17; *(13)* Mt 6, 24; *(14)* 1 Tim 6, 10;

1 Forma reflexivă a acestui verb e concluzia versetului 17. Spre deosebire de oaia rătăcită şi de drahma pierdută, care au fost aflate în urma unei căutări, fiul risipitor s'a aflat pe sine printr'un proces personal de conştiinţă.
2 **Batos:** unitate ebraică de măsurat lichide, egală cu 37 litri; în total, 3.700 litri, deci o datorie foarte mare.
3 **Koros:** unitate ebraică de măsurat cereale, egală cu 370 litri; deci un total de 37.000 litri.
4 Stăpânul nu-l laudă pentru nedreptăţile de dinaintea concedierii, deja sancţionate, ci pentru abilitatea de a face faţă unei situaţii-limită. Potrivit unor exegeţi, iconomul nu a falsificat chitanţele, ci le-a redus la valoarea lor nominală, diferenţa fiind comisionul la care funcţia îi dădea dreptul şi pe care şi-l pune astfel în rezervă pentru zilele negre ce-l aşteaptă. Pe de altă parte, aşa cum împărăţia cerurilor poate fi luată cu asalt şi intră în legitima posesie a cuceritorilor (Mt 11, 12; Lc 16, 16), inepuizabila vistierie a lui Dumnezeu e deschisă până şi "jafului duhovnicesc", dacă acesta urmăreşte salvarea (mântuirea) sufletului.

15 Şi El le-a zis: Voi sunteţi cei ce vă faceţi pe voi înşivă drepţi înaintea oamenilor, dar Dumnezeu vă cunoaşte inimile; căci ceea ce la oameni este înalt, urîciune este înaintea lui Dumnezeu.

16 Legea şi proorocii au fost până la Ioan; de atunci încoace se binevesteşte împărăţia lui Dumnezeu şi fiecare o ia prin asalt[1].

17 Dar mai lesne este să treacă cerul şi pământul decât din Lege să cadă o cirtă[2].

18 Oricine-şi lasă femeia şi ia alta, săvârşeşte adulter; şi cel ce o ia pe cea lăsată de bărbat, adulter săvârşeşte.

19 Era un om bogat care se îmbrăca în porfiră şi în vison[3], în toate zilele veselindu-se în chip strălucit.

20 Iar un sărac, anume Lazăr, zăcea în faţa porţii lui, plin de bube,

21 şi-ar fi poftit să se sature din cele ce cădeau de la masa bogatului; cu toate acestea, înşişi câinii, venind, ei îi lingeau bubele.[4]

22 Şi a murit săracul şi a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam. Şi a murit şi bogatul şi a fost îngropat.

23 Şi în iad, fiind el în chinuri, îşi ridică ochii şi-l vede de departe pe Avraam, şi pe Lazăr în sânul lui.

24 Şi i-a zis strigând: Părinte Avraam, ai milă de mine şi trimite-l pe Lazăr să-şi ude vârful degetului în apă şi să-mi răcorească limba, că mă chinuiesc în această văpaie.

25 Dar Avraam i-a zis: Fiule, adu-ţi aminte că tu ţi-ai primit pe cele bune în viaţa ta, şi Lazăr, de asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuieşti.

26 Şi peste toate acestea, între noi şi voi prăpastie mare s'a întărit, încât cei ce vor să treacă de aici la voi să nu poată, nici de acolo să treacă la noi.

27 Şi el a zis: Atunci rogu-te, părinte, să-l trimiţi în casa tatălui meu,

28 că am cinci fraţi; să le dea lor mărturie, ca să nu vină şi ei în acest loc de chin.

29 Dar Avraam i-a zis: Îi au pe Moise şi pe prooroci; să asculte de ei.

30 Iar el a zis: Nu, părinte Avraam, ci dacă se va duce la ei cineva dintre morţi, se vor pocăi.

31 Şi i-a zis: Dacă nu ascultă de Moise şi de prooroci, nici dacă ar învia cineva din morţi, tot nu vor crede.

CAPITOLUL 17

Despre poticniri. Despre iertarea fratelui tău. Puterea credinţei. Vindecarea celor zece leproşi. Venirea împărăţiei lui Dumnezeu.

1 Şi le-a zis ucenicilor Săi: E cu neputinţă ca poticnirile[5] să nu vină, dar vai aceluia prin care ele vin:

2 mai bine i-ar fi dacă şi-ar lega de gât o piatră de moară şi s'ar arunca în mare decât să-i fie piatră de poticnire unuia din aceştia mici.

(15) 1 Rg 16, 7; Ps 7, 10; Pr 17, 3; Ir 11, 20; 17, 10; 20, 12; Lc 18, 9; *(16)* Mt 4, 17; 11, 12-13; *(17)* Ps 101, 26-28; Is 40, 8; 51, 6; Mt 5, 18; Lc 21, 33; 1 Ptr 1, 24-25; *(18)* Dt 24, 1; Mt 5, 32; 19, 9; Mc 10, 11; 1 Co 7, 10; *(19)* Sir 11, 4; 14, 14; 18, 32; *(24)* Za 14, 12; *(25)* Iov 21, 7, 13; Ps 36, 37; 125, 6; Lc 6, 24; *(29)* In 5, 39, 45; FA 15, 21; 17, 11. CAP. 17 – *(1)* Mt 18, 6-7; Mc 9, 42; 1 Co 11, 19; *(2)* Mt 18, 6; Mc 9, 42;

1 Vezi nota de la Mt 11, 12.
2 Vezi nota de la Mt 5, 18.
3 Stofă foarte fină şi scumpă din care era făcută tunica de sub haina de purpură.
4 Nu numai că nu-l hrănea nimeni, dar devenise el însuşi hrană pentru câini.
5 Vezi nota de la Mc 9, 42.

3 Luaţi aminte la voi înşivă! De-ţi va greşi fratele tău, ceartă-l; şi dacă se va pocăi, iartă-l.

4 Şi chiar dacă-ţi va greşi de şapte ori într'o zi şi de şapte ori se va întoarce la tine zicând: Mă pocăiesc!, iartă-l.

5 Şi au zis apostolii către Domnul: Sporeşte-ne credinţa.

6 Iar Domnul a zis: De-aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, i-aţi zice acestui sicomor: Dezrădăcinează-te şi te sădeşte în mare!, şi v'ar asculta.

7 Cine dintre voi, având o slugă la arat sau la păscut vitele, îi va zice când se va întoarce din ţarină: Vino repede şi şezi la masă!,

8 şi nu-i va zice: Pregăteşte-mi să cinez şi, încingându-te, slujeşte-mi până ce voi mânca şi voi bea, şi după aceea vei mânca şi vei bea şi tu?

9 Îi va mulţumi oare slugii că a făcut cele poruncite? Nu cred.

10 Aşa şi voi, când veţi face toate cele poruncite vouă, ziceţi: Slugi netrebnice suntem; am făcut ceea ce eram datori să facem.

11 Şi a fost că pe când Iisus mergea spre Ierusalim şi trecea prin mijlocul Samariei şi al Galileii,

12 intrând într-un sat, L-au întâmpinat zece bărbaţi leproşi care au stat departe.

13 Şi ei şi-au ridicat glasul zicând: Iisuse, Învăţătorule, miluieşte-ne!

14 Şi văzându-i, El le-a zis: Mergeţi şi arătaţi-vă preoţilor. Şi a fost că'n timp ce ei mergeau, s'au curăţit.

15 Iar unul din ei, văzând că s'a vindecat, s'a întors slăvindu-L cu glas mare pe Dumnezeu.

16 Şi a căzut la picioarele Lui, cu faţa la pământ, mulţumindu-I. Şi acela era samarinean.

17 Şi răspunzând Iisus, a zis: Oare nu zece s'au curăţit? Cei nouă unde sunt?

18 Nu s'a găsit să se întoarcă să-I dea slavă lui Dumnezeu decât numai acesta, care e de alt neam?

19 Şi i-a zis: Scoală-te şi du-te; credinţa ta te-a mântuit.

20 Şi fiind întrebat de farisei: când va veni împărăţia lui Dumnezeu?, El le-a răspuns: Împărăţia lui Dumnezeu nu vine în chip văzut.[1]

21 Şi nici nu vor zice: Iat'o, e aici!, sau: Acolo! Că iată, împărăţia lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru.

22 Zis-a către ucenici: Veni-vor zile când veţi dori să vedeţi una din zilele Fiului Omului şi n'o veţi vedea.

23 Şi vă vor spune: Iată, acolo este!, iată, aici!; nu vă duceţi şi nu vă luaţi după ei.

24 Că după cum fulgerul, fulgerând dintr'o parte de sub cer luminează pân'la cealaltă parte de sub cer, aşa va fi şi Fiul Omului în ziua Sa.

25 Dar trebuie mai întâi ca El să pătimească multe şi să fie lepădat de neamul acesta.

(3) Lv 19, 17; Sir 19, 14; Mt 18, 15, 21; Iac 5, 19-20; *(4-5)* Mt 18, 22; (6) Mt 17, 20; 21, 21; Mc 9, 23; 11, 23; *(8)* Lc 12, 37; In 13, 4; *(10)* Iov 22, 3; 35, 7; 1 Co 9, 16-17; *(11)* In 4, 4; *(12)* Lv 13, 46; *(14)* Lv 13, 2; 14, 2-5, 10; 4 Rg 5, 10; Mt 8, 4; Mc 1, 43-44; Lc 5, 14; *(18)* Ios 7, 19; 2 Par 30, 8; 32, 25; *(19)* Mt 9, 22; Mc 5, 30, 34; 10, 52; Lc 7, 50; 8, 48; 18, 42; *(21)* Mt 24, 23; Mc 13, 21; Lc 17, 23; *(22)* Mt 9, 15; *(23)* Mt 24, 23; Mc 13, 21; Lc 17, 21; *(24)* Mt 24, 27; *(25)* Mt 16, 21; 17, 22; 20, 18; Mc 8, 31; Lc 9, 22;

1 Adică precedată sau însoţită de semne exterioare, perceptibile, la care făceau aluzie fariseii. Instalarea împărăţiei lui Dumnezeu e un proces interior, al inimii (vezi versetul următor).

26 Şi precum a fost în zilele lui Noe, aşa va fi şi în zilele Fiului Omului:

27 Mâncau, beau, se însurau, se măritau, până'n ziua când a intrat Noe în corabie şi a venit potopul şi i-a pierdut pe toţi.

28 Şi cum a fost în zilele lui Lot: Mâncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau şi zideau,

29 dar în ziua când a ieşit Lot din Sodoma a plouat din cer cu foc şi pucioasă şi i-a pierdut pe toţi.

30 La fel va fi în ziua în care Se va arăta Fiul Omului.

31 În ziua aceea, cel ce va fi pe acoperişul casei, iar lucrurile lui în casă, să nu se coboare să le ia; de asemenea: cel ce va fi în ţarină, să nu se întoarcă înapoi.

32 Aduceţi-vă aminte de femeia lui Lot.

33 Cel ce va căuta să-şi câştige viaţa, O va pierde; iar cel ce şi-o va pierde, O va face vie.[1]

34 Vă spun: În noaptea aceea vor fi doi într'un pat; unul va fi luat, iar altul va fi lăsat.

35 Două vor măcina împreună; una va fi luată şi alta va fi lăsată.

36 Doi vor fi în ţarină; unul se va lua şi altul se va lăsa.

37 Şi, răspunzând, I-au zis: Unde, Doamne? Iar El le-a zis: Unde va fi stârvul, acolo se vor aduna şi vulturii.

CAPITOLUL 18

Parabolă: judecătorul nedrept şi văduva stăruitoare. Parabola vameşului şi fariseului. Iisus şi copiii. Tânărul bogat. A treia vestire a Patimilor. Vindecarea orbului din Ierihon.

1 Şi le-a spus o parabolă, cum că trebuie să se roage'n toată vremea şi să nu-şi piardă curajul,

2 zicând: Într'o cetate era un judecător care de Dumnezeu nu se temea şi de om nu se ruşina.

3 Şi în cetatea aceea era şi o văduvă şi venea la el zicând: Fă-mi dreptate asupra potrivnicului meu!...

4 Şi pentru o vreme n'a vrut; dar după aceea şi-a zis în sine: Deşi de Dumnezeu nu mă tem şi de om nu mă ruşinez,

5 totuşi, fiindcă văduva aceasta nu-mi dă pace, îi voi face dreptate, ca să nu vină să mă necăjească la nesfârşit.

6 Şi a zis Domnul: Auziţi voi ce spune judecătorul cel nedrept?

7 Dar oare Dumnezeu nu le va face dreptate aleşilor Săi care strigă spre El ziua şi noaptea, El, Care rabdă'ndelung pentru ei?

8 Vă spun Eu vouă că degrab' le va face dreptate. Dar Fiul Omului, când va veni, va găsi El oare credinţă pe pământ?

9 Iar pentru unii care se credeau că sunt drepţi şi-i dispreţuiau pe ceilalţi a spus parabola aceasta:

(26) Fc 7, 7; Mt 24, 37; 1 Ptr 3, 20; *(26)* Fc 7, 7; Mt 24, 37; 1 Ptr 3, 20; *(27)* Fc 7, 7; Mt 24, 38; *(28)* Fc 19, 14, 24; Iz 16, 49; Mt 24, 38; *(29)* Fc 19, 16-24; *(30)* Mt 24, 39; *(31)* Mt 24, 17; Mc 13, 15; *(32)* Fc 19, 26; Sol 10, 7; *(33)* Mt 10, 39; 16, 25; Mc 8, 35; Lc 9, 24; In 12, 25; *(34-36)* Mt 24, 40-41; *(37)* Iov 39, 30; Avc 1, 8; Mt 24, 28. CAP. 18 – *(1)* Sir 18, 22; Lc 21, 36; Rm 12, 12; Ef 6, 18; Col 4, 2; 1 Tes 5, 17; 1 Tim 2, 1; *(5)* Lc 11, 8; *(7)* Ps 9, 18; Lc 11, 9; Ap 6, 10; *(8)* Pr 20, 6; 2 Ptr 3, 8-9; Evr 10, 37; *(9)* Lc 16, 15;

1 Vezi nota de la Mt 16, 25.

10 Doi oameni s'au suit la templu să se roage; unul fariseu şi celălalt vameş.

11 Fariseul, stând drept, aşa se ruga în sine: Dumnezeule, mulţumescu-Ţi că nu sunt ca ceilalţi oameni, răpitori, nedrepţi, adulteri, sau chiar ca acest vameş;

12 postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte câştig.

13 Iar vameşul, departe stând, nici ochii nu voia să şi-i ridice spre cer, ci-şi bătea pieptul zicând: Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!

14 Vă spun Eu vouă: Acesta s'a coborît la casa sa mai îndreptăţit[1] decât acela. Că tot cel ce se înalţă pe sine va fi smerit, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa.

15 Şi aduceau la El şi pruncii, ca să Se atingă de ei. Iar ucenicii, văzând, îi certau.

16 Dar Iisus i-a chemat la Sine zicând: Lăsaţi copiii să vină la Mine şi nu-i opriţi, că a unora ca aceştia este împărăţia lui Dumnezeu.

17 Adevăr vă grăiesc: Cine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca un copil, nu va intra în ea.

18 Şi L-a întrebat un dregător zicând: Învăţătorule bun, ce să fac ca să moştenesc viaţa de veci?

19 Iar Iisus i-a zis: De ce-Mi spui bun? Nimeni nu este bun, fără numai unul Dumnezeu.

20 Cunoşti poruncile: **Să nu te desfrânezi, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb, cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta.**

21 Iar el a zis: Pe toate acestea le-am păzit din tinereţea mea.

22 Şi auzind Iisus, i-a zis: Încă una îţi lipseşte: Vinde tot ce ai şi împarte-le săracilor şi vei avea comoară în cer; şi vino, urmează-Mi Mie.

23 Iar el, auzind acestea, s'a întristat, fiindcă era foarte bogat.

24 Şi văzându-l Iisus că s'a întristat, a zis: Cei ce au bogăţii, cât de greu vor intra ei în împărăţia lui Dumnezeu!

25 Că mai lesne este să treacă o cămilă prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăţia lui Dumnezeu.

26 Iar cei ce auzeau au zis: Şi cine poate să se mântuiască?

27 Iar El a zis: Cele ce sunt cu neputinţă la oameni sunt cu putinţă la Dumnezeu.

28 Iar Petru a zis: Iată, noi, lăsându-le pe toate ale noastre, Ţi-am urmat Ţie.

29 Iar El le-a zis: Adevăr vă grăiesc: Nu este nici unul care a lăsat casă sau femeie sau fraţi sau părinţi sau copii pentru împărăţia lui Dumnezeu,

30 care să nu primească cu mult mai mult în vremea de acum, iar în veacul ce va să vină, viaţă veşnică.

(11) Dt 26, 13; Is 1, 15; 58, 3; Lc 11, 39; Ap 3, 17; *(12)* Mt 23, 23; *(13)* Lv 13, 13-14; 2 Par 36, 23; Ps 50, 2, 18; *(14)* Iov 22, 29; Pr 29, 23; Is 40, 4; 57, 15; Sir 1, 30; Mt 23, 12; Lc 14, 11; Iac 4, 6; 1 Ptr 5, 5; *(15)* Is 49, 22; Mt 19, 13; Mc 10, 13; *(16)* Mt 18, 3; 19, 14; Mc 10, 14; 1 Ptr 2, 2; *(17-19)* Is 49, 22; Mt 11, 25; 18, 3; 19, 16-17; Mc 10, 15-18; *(20)* Iş 20, 12-17; Dt 5, 17; Mt 5, 21, 27; 19, 18-19; Mc 10, 19; Rm 13, 9; *(21-22)* Mt 19, 20-21; Mc 10, 20, 21; Lc 12, 33; FA 2, 45; 1 Tim 6, 18-19; *(23)* Mt 19, 22; Mc 10, 22; Lc 8, 14; *(24)* Pr 11, 28; Mt 13, 22; 19, 23; Mc 4, 19; 10, 23; 1 Tim 6, 9-10; *(25-26)* Mt 19, 24-25; Mc 10, 25-26; Lc 6, 24; *(27)* Fc 18, 14; Iov 42, 2; Ir 32, 27; Mt 19, 26; Mc 10, 27; Lc 1, 37; *(28)* Dt 33, 9; Mt 4, 20; 19, 27; Mc 10, 28; Lc 5, 11; *(29)* Dt 33, 9; Mt 19, 29; Mc 10, 29; *(30)* Iov 42, 10; Mt 19, 29;

1 În dublu înţeles: mai îndreptat din starea păcatului şi, prin aceasta, mai îndreptăţit la îndurarea lui Dumnezeu.

31 Şi luându-i pe cei doisprezece, le-a zis: Iată, ne suim la Ierusalim şi toate cele scrise prin prooroci despre Fiul Omului se vor plini.

32 Că va fi dat păgânilor şi va fi batjocorit şi va fi ocărît şi va fi scuipat;

33 şi, după ce-L vor biciui, Îl vor ucide; şi a treia zi va învia.

34 Dar ei n'au priceput nimic din acestea; că ascuns era cuvântul acesta pentru ei şi nu înţelegeau cele spuse.

35 Şi a fost că'n timp ce Se apropia El de Ierihon, un orb şedea cerşind la marginea drumului.

36 Şi auzind el mulţimea trecând, întreba ce este aceasta.

37 Şi i-au spus că trece Iisus Nazarineanul.

38 Şi el a strigat zicând: Iisuse, Fiul lui David, miluieşte-mă!

39 Şi cei ce mergeau înainte îl certau ca să tacă, dar el cu atât mai mult striga: Fiule al lui David, miluieşte-mă!

40 Şi, apropiindu-Se, Iisus a poruncit să-l aducă la El; şi când acela I-a fost aproape, l-a întrebat:

41 Ce voieşti să-ţi fac? Iar el a zis: Doamne, să-mi capăt vederea.

42 Şi Iisus i-a zis: Capătă-ţi vederea! Credinţa ta te-a mântuit.

43 Şi îndată şi-a căpătat vederea şi-L urma slăvind pe Dumnezeu. Şi tot poporul, văzând aceasta, a dat laudă lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 19

Zaheu vameşul. Parabola minelor. Intrarea în Ierusalim. Iisus deplânge Ierusalimul şi-i alungă pe vânzătorii din templu.

1 Şi intrând în Ierihon, trecea prin el.

2 Şi iată un bărbat cu numele Zaheu; şi acesta era mai-marele vameşilor şi era bogat.

3 Şi căuta să-L vadă pe Iisus, care este, dar nu putea din pricina mulţimii, pentru că era mic de statură.

4 Şi alergând înainte, s'a urcat într'un sicomor ca să-L vadă, că pe acolo avea să treacă.

5 Şi când Iisus a ajuns la locul acela, uitându-Se în sus a zis către el: Zahee, grăbeşte-te de coboară, că astăzi în casa ta trebuie să rămân.

6 Şi el s'a grăbit şi s'a coborît şi L-a primit bucurându-se.

7 Şi când au văzut, toţi murmurau zicând că la un om păcătos a intrat să găzduiască.

8 Iar Zaheu, stând în picioare, a zis către Domnul: Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor, şi dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit.

9 Şi Iisus a zis către el: Astăzi i s'a făcut mântuire casei acesteia, că şi acesta este fiu al lui Avraam.

10 Că pe cel pierdut a venit Fiul Omului să-l caute şi să-l mântuiască.

11 Şi ascultând ei acestea, Iisus le-a spus pe deasupra şi o parabolă, fiindcă El era aproape de Ierusalim, iar ei credeau că împărăţia lui Dumnezeu se va arăta îndată.

(31) Mt 16, 21; 20, 18; Mc 10, 32-33; Lc 9, 22, 44; *(32)* Ps 21, 7; Is 53, 7; Sol 2, 19; Mt 20, 18; *(34)* Mc 9, 32; Lc 2, 50; 9, 45; In 10, 6; 12, 16; 18, 32; *(35-39)* Ps 145, 8; Mt 9, 27; 20, 29, 31; Mc 10, 46-48; *(40)* Mt 9, 28; 20, 32; Mc 10, 49; *(41)* Mt 9, 31; 20, 33; Mc 10, 52; *(42)* Lc 16, 19; *(43)* Mt 20, 34. CAP. 19 – *(5)* Cânt 4, 16; *(6)* Ps 118, 32; *(8)* Iş 22, 1; Lv 6, 5; Nm 5, 7; 1 Rg 12, 3; *(10)* Mt 9, 12; 10, 6; 15, 24; 18, 11; Mc 2, 17; 1 Tim 1, 15; *(11)* FA 1, 6;

12 Deci a zis: Un om de neam mare s'a dus într'o ţară'ndepărtată ca să-şi ia domnie[1] şi să se întoarcă.

13 Şi chemând zece slugi ale sale, le-a dat zece mine[2] şi le-a zis: Neguţătoriţi cu ele până ce voi veni!

14 Dar cetăţenii lui îl urau şi au trimis în urma lui solie zicând: Nu vrem ca acesta să domnească peste noi!

15 Şi a fost că atunci când el s'a întors, după ce-şi luase domnia, a zis să fie chemate slugile acelea cărora le dăduse banii, ca să ştie cine ce a neguţătorit.

16 Şi a venit cea dintâi zicând: Doamne, mina ta a adus încă zece mine.

17 Şi i-a zis: Bine, slugă bună, fiindcă întru puţin ai fost credincioasă, să ai stăpânire peste zece cetăţi.

18 Şi a venit a doua zicând: Mina ta, Doamne, a adus încă cinci mine.

19 Iar el i-a zis şi acesteia: Să ai şi tu stăpânire peste cinci cetăţi.

20 A venit şi cealaltă zicând: Doamne, iată-ţi mina, pe care am păstrat-o într'un ştergar,

21 că m'am temut de tine, pentru că eşti om aspru; iei ce n'ai pus şi seceri ce n'ai semănat.

22 Şi i-a zis: După gura ta te voi judeca, slugă vicleană! Ştiai că eu sunt om aspru, că iau ce n'am pus şi secer ce n'am semănat;

23 atunci, de ce n'ai dat argintul meu schimbătorilor de bani? Şi eu, venind, l'aş fi luat cu dobândă.

24 Şi le-a zis celor care stăteau de faţă: Luaţi de la el mina şi daţi-o celui care are zece mine.

25 – Şi ei i-au zis: Doamne, acela are zece mine... –

26 V'o spun eu vouă că aceluia ce are i se va da; iar de la cel ce nu are se va lua şi ceea ce are[3].

27 Iar pe acei vrăjmaşi ai mei, care n'au vrut ca eu să domnesc peste ei, aduceţi-i aici şi tăiaţi-i în faţa mea!

28 Şi zicând acestea, mergea înainte, suindu-Se la Ierusalim.

29 Şi a fost că pe când Se apropia de Betfaghe şi de Betania, spre muntele numit al Măslinilor, i-a trimis pe doi din ucenici

30 zicând: Mergeţi în satul din faţa voastră şi, intrând în el, veţi găsi un mânz legat, pe care nimeni dintre oameni n'a şezut vreodată; dezlegaţi-l şi aduceţi-l.

31 Şi dacă vă va'ntreba cineva: De ce-l dezlegaţi?, veţi spune aşa: Domnul are trebuinţă de el.

32 Şi, plecând, cei trimişi au găsit aşa cum le spusese El.

33 Şi în timp ce dezlegau mânzul, stăpânii lui le-au zis: De ce dezlegaţi mânzul?

34 Iar ei le-au spus: Domnul are trebuinţă de el.

(12) Mt 25, 14; Mc 13, 34; *(14)* In 1, 11; *(15)* Mt 25, 19; *(16)* Mt 25, 20; *(17)* Dn 12, 13; Mt 25, 21; Lc 16, 10; *(18)* Mt 25, 22; *(19)* Mt 25, 23; *(20)* Mt 25, 24; *(21)* Pr 26, 16; Mt 25, 25; *(22)* Iov 15, 6; Mt 12, 37; 25, 26; *(23-26)* Mt 12, 12; 25, 27-30; Mc 4, 25; Lc 8, 18; *(27)* Mt 22, 7, 13; *(29-32)* Mt 21, 1-6; Mc 11, 1-4; *(33-34)* Mc 11, 5-6;

1 Puterea de a domni, pe care urma s'o primească de la o autoritate mai înaltă (un rege de la împărat). Evident, istorisirea e o paralelă a parabolei talanţilor (Mt 25, 14-30), dar se pare că ea e construită pe un cadru istoric cunoscut, anume călătoria întreprinsă de Arhelau la Roma, în anul 4 î.H., spre a obţine confirmarea imperială asupra regatului său, călătorie urmată de intervenţiile Iudeilor de a-i zădărnici demersul. Construcţia nu face decât să înlesnească perceperea dimensiunii parabolice a istorisirii, în sensul că puterea şi slava Fiului Omului vor fi incomparabil mai mari la a doua Sa venire decât s'au arătat în timpul vieţuirii Sale pe pământ. Ideea centrală însă este aceea că întoarcerea nu va avea loc curând, ci după un timp foarte îndelungat.

2 Mină, unitate monetară de 818 gr. aur – sau 727 gr. argint.

3 Vezi nota de la Mc 4, 25.

35 Şi l-au adus la Iisus; şi aruncându-şi hainele lor pe mânz, L-au urcat pe Iisus.

36 Iar în timp ce El mergea, îşi aşterneau hainele'n cale.

37 Şi, apropiindu-Se El de panta Muntelui Măslinilor, toată mulţimea ucenicilor, bucurându-se, cu glas mare au început să-L laude pe Dumnezeu pentru toate minunile pe care le văzuseră,

38 zicând: **Binecuvântat este** Împăratul **Cel Ce vine întru numele Domnului!** Pace în cer şi slavă întru cei de sus!

39 Şi unii farisei din mulţime I-au zis: Învăţătorule, ceartă-ţi ucenicii...

40 Şi El, răspunzând, a zis: V'o spun Eu vouă: Dacă ei vor tăcea, pietrele vor striga.

41 Şi când S'a apropiat şi a văzut cetatea, a plâns pentru ea

42 zicând: Dacă cel puţin acum, în această zi a ta, ai fi cunoscut şi tu cele ce sunt spre pacea ta! Dar acum s'au ascuns de ochii tăi.

43 Că peste tine vor veni zile când duşmanii tăi vor săpa şanţ în jurul tău şi te vor împresura şi din toate părţile te vor strâmtora

44 şi una cu pământul te vor face, pe tine şi pe fiii tăi care sunt în tine, şi nu vor lăsa în tine piatră pe piatră, pentru că nu ai cunoscut vremea cercetării tale[1].

45 Şi intrând în templu, a început să-i scoată pe cei ce vindeau şi cumpărau în el,

46 zicându-le: Scris este: **Şi va fi casa Mea casă de rugăciune**; iar voi aţi făcut-o peşteră de tâlhari...

47 Şi era zilnic învăţând în templu, dar arhiereii şi cărturarii şi fruntaşii poporului căutau să-L piardă;

48 şi nu găseau ce să-I facă, fiindcă tot poporul se ţinea de El, ascultându-L.

CAPITOLUL 20

Botezul lui Ioan şi autoritatea lui Iisus. Parabola lucrătorilor nevrednici. Banul cezarului. Despre învierea morţilor. Fiu şi Domn al lui David.

1 Şi a fost că într'una din zile, în timp ce El învăţa poporul în templu şi binevestea, au venit arhiereii şi cărturarii împreună cu bătrânii;

2 şi, prinzând grai, I-au zis: Spune-ne, cu ce putere faci tu acestea, sau cine este cel ce ţi-a dat această putere?

3 Iar El, răspunzând, le-a zis: Vă voi întreba şi Eu pe voi un cuvânt. Spuneţi-Mi:

4 Botezul lui Ioan, din cer era, sau de la oameni?

5 Iar ei se socoteau în sine zicând: Dacă noi vom zice: Din cer!, el va spune: Atunci, de ce nu i-aţi dat crezare?;

6 iar de vom zice: De la oameni!, tot poporul ne va ucide cu pietre, fiindcă este încredinţat că Ioan e prooroc.

7 Şi au răspuns că nu ştiu de unde era.

(35) 4 Rg 9, 13; Mt 21, 7; Mc 11, 7; In 12, 14; *(36)* Mt 21, 8; Mc 11, 8; *(38)* Ps 117, 26; Mt 21, 9; Mc 11, 9-10; Lc 2, 14; 13, 35; In 12, 13; Ef 2, 14; *(40)* Avc 2, 11; *(41)* 4 Rg 8, 11; Os 11, 9; *(42)* Ir 8, 7; Plg 1, 9; *(43)* Dt 28, 52; Iov 36, 13; Is 29, 3; Ir 6, 6; Iz 21, 22; Am 3, 11; Mt 22, 7; Lc 21, 6, 20; *(44)* 3 Rg 9, 7; Mi 3, 12; Mt 24, 2; Mc 13, 2; Lc 21, 6; *(45)* Mt 21, 12; Mc 11, 15; In 2, 14-15; *(46)* 3 Rg 8, 29; Is 56, 7; Ir 7, 11; 1 Mac 7, 37; Mt 21, 13; Mc 11, 17; *(47)* Mt 21, 45; Mc 11, 18; In 7, 19; *(48)* Mt 14, 5; 21, 46; Mc 11, 18. CAP. 20 – *(1-8)* Mt 14, 5; 21, 23-27; Mc 11, 27-33;

1 N'ai fost în stare să-ţi dai seama că Însuşi Dumnezeu te-a vizitat.

8 Şi Iisus le-a zis: Nici Eu nu vă spun cu ce putere fac acestea!...

9 Şi a început să-i spună poporului parabola aceasta: Un om a sădit vie şi a dat-o pe seama lucrătorilor şi a plecat departe pentru multă vreme.

10 Şi la vremea cuvenită a trimis la lucrători un slujitor ca să-i dea din rodul viei. Lucrătorii însă, bătându-l, l-au trimis fără nimic.

11 Şi a trimis apoi un alt slujitor; dar ei, bătându-l şi pe acela şi batjocorindu-l, l-au trimis fără nimic.

12 Şi după aceea l-a trimis pe al treilea; dar ei, rănindu-l şi pe acela, l-au alungat.

13 Şi stăpânul viei a zis: Ce voi face? Îl voi trimite pe fiul meu cel iubit; poate că de el se vor ruşina.

14 Dar lucrătorii, văzându-l, s'au vorbit între ei zicând: Acesta este moştenitorul; să-l omorîm, pentru ca a noastră să fie moştenirea...

15 Şi, scoţându-l afară din vie, l-au ucis. Aşadar, ce le va face acestora stăpânul viei?:

16 Va veni, şi pe acei lucrători îi va pierde, iar via o va da altora. Iar ei, auzind, au zis: Doamne-fereşte![1]

17 El însă, privind la ei, a zis: Aşadar, ce'nseamnă ceea ce e scris: **Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului**?

18 Tot cel ce va cădea pe piatra aceasta se va sfărâma, iar pe cel pe care ea va cădea, îl va zdrobi.

19 Şi cărturarii şi arhiereii căutau să pună mâna pe El în chiar ceasul acela, dar se temeau de popor; că înţeleseseră că împotriva lor a spus El această parabolă.

20 Şi, pândindu-L, au trimis iscoditori care se prefăceau că sunt drepţi, ca să-L prindă în cuvânt şi să-L dea pe mâna stăpânirii şi a puterii guvernatorului.

21 Şi L-au întrebat zicând: Învăţătorule, ştim că drept vorbeşti şi înveţi şi nu cauţi la faţa omului, ci cu adevărat înveţi calea lui Dumnezeu.

22 Se cuvine să dăm dajdie cezarului, sau nu?

23 Iar El, pricepându-le vicleşugul, le-a zis: De ce Mă ispitiţi?

24 Arătaţi-Mi un dinar! A cui efigie şi a cui inscripţie le are pe el? Iar ei au zis: Ale cezarului.

25 Şi El a zis către ei: Atunci, daţi-i cezarului cele ce sunt ale cezarului şi lui Dumnezeu pe cele ale lui Dumnezeu!

26 Şi nu L-au putut prinde în cuvânt în faţa poporului; şi mirându-se de răspunsul Lui, au tăcut.

27 Şi apropiindu-se unii dintre saducheii care spun că nu este înviere, L-au întrebat

28 zicând: Învăţătorule, Moise a scris pentru noi: **Dacă fratele cuiva moare** având femeie dar **neavând copii, pe femeie s'o ia fratele lui şi să-i ridice** urmaşi **fratelui său.**

29 Erau dar şapte fraţi. Şi cel dintâi, luându-şi femeie, a murit fără copii;

30 şi al doilea;

31 a luat-o şi al treilea; şi tot aşa, toţi cei şapte n'au lăsat copii şi au murit.

32 La urmă a murit şi femeia.

(9) Ps 79, 8; Is 5, 1-7; Ir 2, 21; Mt 21, 33; Mc 12, 1; *(10-13)* Os 5, 4; Mt 21, 34-37; Mc 12, 2-6; *(14)* Ps 2, 2, 8; Mt 21, 38; Mc 12, 7; In 11, 53; Evr 1, 2; *(15-16)* Mt 21, 39-41; Mc 12, 8-9; Evr 13, 12; *(17)* Ps 117, 22; Is 28, 16; Mt 21, 42; Mc 12, 10; FA 4, 11; 1 Ptr 2, 6; Rm 9, 33; *(18)* Is 8, 14; Dn 2, 34-35; Za 12, 3; Mt 21, 44; *(19-21)* Jd 16, 2; Ir 18, 21; Mt 22, 15-16; Mc 12, 12-14; *(22-24)* Mt 22, 17-20; Mc 12, 14-16; *(25)* Mt 17, 27; 22, 21; Mc 12, 17; Rm 13, 7; *(27)* Mt 22, 23; Mc 12, 18; FA 23, 8; *(28)* Fc 38, 8; Dt 25, 5; Mt 22, 24; Mc 12, 19; *(29-35)* Mt 22, 25-30; Mc 12, 20-25;

1 Literal: Să nu fie!; Una ca asta să nu se'ntâmple! Evident, exclamaţia venea de la cei ce pricepuseră tâlcul parabolei şi se simţeau vizaţi (vezi mai jos versetul 19).

33 Aşadar, la înviere, femeia va fi soţia căruia dintre ei?, că toţi şapte au avut-o de soţie.

34 Şi le-a zis Iisus: Fiii veacului acestuia se însoară şi se mărită;

35 dar cei ce se vor învrednici să dobândească veacul acela şi învierea din morţi[1] nici nu se însoară, nici nu se mărită.

36 Că nici să moară nu mai pot, fiindcă sunt la fel cu îngerii şi sunt fii ai lui Dumnezeu, fiind fii ai învierii.

37 Iar că morţii înviе, a arătat-o şi Moise la rug[2] când pe Domnul Îl numeşte **Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isaac şi Dumnezeul lui Iacob.**

38 Or, Dumnezeu nu este al morţilor, ci al viilor; fiindcă toţi trăiesc întru El.

39 Iar unii dintre cărturari, răspunzând, au zis: Învăţătorule, bine-ai zis...,

40 că nu mai cutezau să-L întrebe nimic.

41 Dar i-a întrebat El: Cum se spune oare că Hristos este fiul lui David?

42 Că însuşi David spune în Cartea Psalmilor: **Zis-a Domnul către Domnul meu: Şezi de-a dreapta Mea,**

43 **până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale.**

44 Aşadar, David Îl numeşte Domn; atunci, cum de este fiul lui?

45 Şi'n timp ce tot poporul Îl asculta, le-a zis ucenicilor:

46 Păziţi-vă de cărturari, cărora le place să se plimbe'n haine lungi, care iubesc salutările'n pieţe şi scaunele cele dintâi în sinagogi şi locurile cele dintâi la ospeţe,

47 ei, care mănâncă de istov casele văduvelor şi cu făţărnicie se roagă'ndelung; aceştia mai mare osândă-şi vor lua.

CAPITOLUL 21

Banul văduvei. Profeţia despre dărâmarea Ierusalimului. Sfârşitul lumii şi venirea Fiului Omului. Îndemn la priveghere.

1 Şi privind cu luare-aminte, a văzut pe cei bogaţi aruncându-şi darurile în cutia milelor[3].

2 Şi a văzut-o şi pe o văduvă săracă aruncând acolo doi bănuţi;

3 şi a zis: Adevăr vă spun că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât toţi.

4 Fiindcă toţi aceştia, din prisosul lor au aruncat la daruri; aceasta însă, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea, totul de la gura ei.

5 Şi pe când unii vorbeau despre templu că este împodobit cu pietre frumoase şi cu odoare, El a zis:

6 Veni-vor zile când din ceea ce vedeţi nu va rămâne piatră pe piatră care să nu se risipească.

7 Şi ei L-au întrebat zicând: Învăţătorule, dar când vor fi acestea? Şi care este semnul când ele au să fie?

(36) Mt 22, 30; Mc 12, 25; 1 In 3, 2; Rm 8, 23; (37) Iş 3, 6, 16; Mt 22, 31-32; Mc 12, 26; (38) Mt 22, 32; Mc 12, 27; Rm 6, 10; (39-41) Mt 22, 42, 45-46; Mc 12, 32-35; (42) Ps 109, 1; Mt 22, 44; Mc 12, 36; FA 2, 34; (43-47) Mt 22, 44-45; 23, 5, 14; Mc 12, 36-40; Lc 11, 43. CAP. 21 - (1) 4 Rg 12, 9; Mc 12, 41; (2-4) 3 Rg 17, 2; Mc 12, 42-44; 14, 8; 2 Co 8, 12; (5) Mt 24, 1; Mc 13, 1; (6) 3 Rg 9, 7-8; Ir 26, 18; Mi 3, 12; Mt 24, 2; Mc 13, 2; Lc 19, 43-44; (7) Mt 24, 3; Mc 13, 3-4;

1 Aici e vorba numai de învierea celor drepţi.

2 În pasajul din Iş 3, 6 referitor la Rugul aprins, unde Dumnezeu Se defineşte pe Sine. Aici Moise e citat ca autor al scrierii, nu ca martor al evenimentului.

3 Vezi nota de la Mc 12, 41.

8 Iar El a zis: Luaţi aminte să nu fiţi amăgiţi; că mulţi vor veni în numele Meu zicând: Eu sunt!, şi: Vremea s'a apropiat!... Nu mergeţi după ei!

9 Iar când veţi auzi de războaie şi de răzmeriţe, să nu vă'nspăimântaţi; că mai întâi acestea trebuie să fie, dar sfârşitul nu va fi curând.

10 Atunci le-a zis: Neam peste neam se va ridica şi'mpărăţie peste'mpărăţie;

11 şi cutremure mari vor fi, şi pe-alocuri foamete şi ciumă; şi spaime vor fi şi semne mari din cer.

12 Dar mai înainte de toate acestea îşi vor pune mâinile pe voi şi vă vor prigoni, predându-vă sinagogilor şi temniţelor, cu de-a sila ducându-vă la'mpăraţi şi la dregători din pricina numelui Meu.

13 Şi fi-va pentru voi aceasta prilej de mărturisire;

14 puneţi deci în inimile voastre să nu vă gândiţi de mai'nainte ce veţi răspunde;

15 că Eu vă voi da gură, şi înţelepciune căreia toţi potrivnicii voştri nu-i vor putea sta'mpotrivă, nici să-i răspundă.

16 Şi veţi fi predaţi şi de părinţi şi de fraţi şi de rudenii şi de prieteni; şi vor ucide dintre voi,

17 şi de toţi veţi fi urîţi din pricina numelui Meu;

18 dar păr din capul vostru nu va pieri.

19 Întru răbdarea voastră vă veţi dobândi sufletele.

20 Iar când veţi vedea Ierusalimul înconjurat de oşti, atunci să ştiţi că s'a apropiat pustiirea lui.

21 Atunci cei din Iudeea să fugă'n munţi şi cei din mijlocul lui să plece şi cei de prin ţarini să nu intre în el.

22 Căci acestea sunt zilele răzbunării, ca să se plinească toate cele scrise.

23 Dar vai de cele ce vor fi însărcinate şi de cele ce vor alăpta în zilele acelea! Că necaz mare va fi pe pământ şi mânie asupra acestui popor.

24 Şi vor cădea sub ascuţişul săbiei şi vor fi duşi robi la toate neamurile, şi Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri, până ce vremile neamurilor se vor plini[1].

25 Şi vor fi semne în soare, în lună şi'n stele, iar pe pământ spaimă'ntru neamuri şi nedumerire din pricina vuietului mării şi-al valurilor.

26 Şi oamenii-şi vor da duhul de frică şi de aşteptarea celor ce vor să vină peste lume; că puterile cerurilor se vor clătina.

27 Şi atunci Îl vor vedea pe Fiul Omului venind pe nor, cu putere multă şi cu slavă.

28 Iar când acestea vor începe să fie, prindeţi inimă şi înălţaţi-vă capetele, pentru că răscumpărarea voastră se apropie.

29 Şi le-a spus o parabolă: Vedeţi smochinul şi toţi copacii:

(9-14) Is 19, 2; Mt 10, 17-18; 24, 7-9, 19; Mc 13, 7-11; Lc 21, 11-12; In 15, 20; 16, 2; (15) Iş 4, 12; Is 54, 17; Mt 10, 19; Mc 13, 11; In 16, 13; FA 5, 39; 6, 10; (16) Plg 1, 20; Mi 7, 6; Mt 10, 21; 24, 10; Mc 13, 12; (17) Mt 10, 22; 24, 9, 13; Mc 13, 13; (18) 1 Rg 14, 45; Mt 10, 30; Lc 12, 7; (19) 2 Par 15, 7; Mt 10, 22; Evr 10, 36; (20) Dn 9, 27; Mt 24, 15; Mc 13, 14; Lc 19, 43; (21) Mt 24, 16; Mc 13, 14; (22) Za 14, 1; (23) Mt 24, 19; Mc 13, 17; Lc 23, 29; (25) Is 13, 10; Iz 32, 7; Am 5, 20; 8, 9; Ioil 2, 10; 3, 4; 4, 15; Sof 1, 15; Mt 24, 29; Mc 13, 24; 2 Ptr 3, 10; (26) Iz 38, 19; Mt 24, 29; Mc 13, 25; Lc 12, 40; (27) Dn 7, 10, 13; Mt 16, 27; Mc 13, 26; FA 1, 11; Ap 1, 7; 14, 14; (28) Is 11, 11-12; Rm 8, 23; (29-32) Cânt 2, 13; Mt 24, 32-34; Mc 13, 28-30;

1 Durata hotărîtă de Dumnezeu pentru pedepsirea lui Israel; formulă enigmatică, în relaţie probabilă cu numerele simbolice din profeţiile lui Ieremia (25, 11; 29, 10) şi Daniel (9, 2; 9, 24).

30 Când înfrunzesc, de la voi înşivă ştiţi, văzându-i, că vara e aproape.

31 Aşa şi voi, când pe acestea le veţi vedea petrecându-se, să ştiţi că aproape este împărăţia lui Dumnezeu.

32 Adevăr vă grăiesc că neamul acesta nu va trece până ce toate acestea nu vor fi.

33 Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

34 Luaţi aminte la voi înşivă, să nu vi se îngreuieze inimile de'mbuibare şi de beţie şi de grijile vieţii, şi ziua aceea să vină peste voi fără veste,

35 căci ca o mreajă va veni peste toţi cei ce locuiesc pe faţa'ntregului pământ.

36 Aşadar, privegheaţi în toată vremea rugându-vă, ca să vă'ntăriţi să scăpaţi de toate acestea care vor să vină şi să staţi înaintea Fiului Omului.

37 Şi ziua era învăţând în templu, iar noaptea, ieşind, o petrecea pe muntele numit al Măslinilor.

38 Şi tot poporul venea dis-de-dimineaţă la El în templu, ca să-L asculte.

CAPITOLUL 22

Trădarea lui Iuda. Cina cea de Taină. Despre întâietate. Avertizarea lui Petru. Rugăciunea din Muntele Măslinilor. Arestarea lui Iisus. Lepădarea lui Petru. Iisus în faţa sinedriului.

1 Şi se apropia sărbătoarea Azimelor, care se cheamă Paşti.

2 Şi arhiereii şi cărturarii căutau cum să-L omoare; că se temeau de popor.

3 Şi-atunci a intrat Satana în Iuda, cel numit Iscarioteanul, care era din numărul celor doisprezece.

4 Şi el s'a dus şi a stat de vorbă cu arhiereii şi cu căpeteniile oastei[1], cum să-L dea în mâinile lor.

5 Şi ei s'au bucurat şi s'au învoit să-i dea bani;

6 iar el a primit şi căuta să li-L dea în mână la adăpost de mulţime.[2]

7 Şi a sosit ziua Azimelor, în care trebuia să se jertfească Paştile.

8 Şi i-a trimis pe Petru şi pe Ioan zicând: Mergeţi şi ne pregătiţi Paştile, ca să mâncăm.

9 Iar ei au zis: Unde vrei să pregătim?

10 Şi El le-a zis: Iată, când veţi intra în cetate vă va întâmpina un om ducând un ulcior cu apă; mergeţi după el în casa în care va intra

11 şi spuneţi-i stăpânului casei: Învăţătorul îţi zice: Unde este odaia în care să mănânc Paştile cu ucenicii Mei?

12 Iar el vă va arăta un foişor mare, aşternut; acolo să pregătiţi.

13 Iar ei, ducându-se, au aflat aşa cum le spusese El şi au pregătit Paştile.

14 Şi când a sosit ceasul, S'a aşezat la masă, şi apostolii cu El.

15 Şi le-a zis: Cu dor am dorit să mănânc aceste Paşti cu voi mai înainte ca Eu să pătimesc.

16 Că vă spun Eu vouă că de acum nu le voi mai mânca până când se vor plini întru împărăţia lui Dumnezeu.

17 Şi luând paharul, mulţumind, le-a zis: Luaţi-l şi împărţiţi-l între voi;

(33) Ps 101, 27; 118, 152; Is 40, 8; 51, 6; Mt 5, 18; 24, 35; Mc 13, 31; Lc 16, 17; *(34)* Mt 24, 42; 25, 13; Mc 13, 33; Lc 12, 40; 1 Ptr 4, 7; Rm 13, 11, 13; Ga 5, 21; Ef 5, 18; 1 Tes 5, 6; *(35)* Ecc 9, 2; Is 24, 17; 2 Ptr 3, 10; 1 Tes 5, 3; Ap 3, 3; *(36)* Sol 5, 1; Mt 24, 42; 25, 13; Mc 13, 33; Lc 18, 1; *(37)* Sir 6, 37; Lc 22, 39; In 8, 1-2. CAP. 22 – *(1)* Iş 12, 15; Mt 26, 2; Mc 11, 1; 14, 1; In 13, 1; (2) 3 Rg 18, 17; Ps 2, 1; Mt 26, 3; Mc 14, 1; In 11, 47; FA 4, 27; *(3-4)* Mt 26, 14-15; Mc 14, 2-10; In 13, 2; 27; *(5)* Za 11, 12; Mt 26, 15; Mc 14, 11; *(6)* Mt 26, 16; Mc 14, 11; *(7)* Dt 16, 1; Mt 26, 17; Mc 14, 12; *(9-14)* Mt 26, 17-20; Mc 14, 12-18; Lc 19, 32; In 13, 12; *(16)* FA 10, 41; *(17-20)* Mt 26, 26-29; Mc 14, 22-25; 1 Co 10, 16; 11, 21, 23;

1 Aici e vorba de ofiţerii din garda templului, care erau evrei şi se recrutau dintre leviţi.
2 Literal: fără mulţime; adică într'un moment când Iisus nu e în contact cu poporul.

18 că vă spun: De acum nu voi mai bea din rodul viţei până ce nu va veni împărăţia lui Dumnezeu.

19 Şi luând pâinea, mulţumind, a frânt şi le-a dat zicând: Acesta este Trupul Meu, cel ce se dă pentru voi; aceasta să faceţi întru pomenirea Mea!

20 Asemenea şi paharul, după ce au cinat, zicând: Acest pahar este Legea cea Nouă, întru Sângele Meu, cel ce se varsă pentru voi.

21 Dar iată, mâna celui ce Mă vinde este cu Mine la masă.

22 Că Fiul Omului merge precum a fost rânduit, dar vai acelui om prin care este vândut!

23 Iar ei au început să se întrebe unul pe altul, care dintre ei ar fi acela care avea să facă aceasta.

24 Şi s'a făcut între ei şi o neînţelegere: Cine dintre ei s'ar părea a fi mai mare?[1]

25 Iar El le-a zis: Împăraţii neamurilor domnesc peste ele şi cei ce le stăpânesc se cheamă binefăcători.

26 Dar între voi să nu fie aşa; ci cel mai mare dintre voi să fie asemenea celui mai mic; şi căpetenia, asemenea celui ce slujeşte.

27 Căci cine este mai mare: cel ce stă la masă, sau cel ce slujeşte? Oare nu cel ce stă la masă? Dar Eu, în mijlocul vostru, sunt asemenea celui ce slujeşte;

28 iar voi sunteţi cei ce aţi rămas cu Mine în încercările Mele;

29 şi Eu vă rânduiesc vouă împărăţie aşa cum Tatăl Meu Mi-a rânduit-o Mie,

30 ca să mâncaţi şi să beţi la masa Mea întru împărăţia Mea şi să şedeţi pe tronuri, judecând pe cele douăsprezece seminţii ale lui Israel.

31 Şi a zis Domnul: Simone, Simone, iată că Satana v'a cerut să vă cearnă ca pe grâu;

32 dar Eu M'am rugat pentru tine, ca să nu-ţi piară credinţa; iar tu, oarecând revenindu-ţi, întăreşte-i pe fraţii tăi.

33 Iar el I-a zis: Doamne, cu Tine sunt gata să merg şi'n temniţă şi la moarte...

34 Iar Iisus i-a zis: Ţi-o spun Eu ţie, Petre, astăzi nu va cânta cocoşul până ce tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine, cum că nu Mă cunoşti.

35 Şi le-a zis: Când v'am trimis fără pungă şi fără traistă şi fără încălţăminte, avut-aţi lipsă de ceva? Iar ei au zis: De nimic.

36 Şi El le-a zis: Acum însă cel care are pungă, să şi-o ia; tot aşa şi traista; şi cel care nu are sabie, să-şi vândă haina şi să-şi cumpere.

37 Că vă spun că'ntru Mine trebuie să se plinească ceea ce este scris: **Şi cu cei fărădelege a fost socotit;** căci cele despre Mine au ajuns la sfârşit.

38 Şi ei au zis: Doamne, iată aici două săbii. Iar El le-a zis: Sunt deajuns![2]

39 Şi a ieşit şi S'a dus ca de obicei la Muntele Măslinilor; şi după El s'au dus şi ucenicii Săi.

(21) Ps 40, 9; Mt 26, 21-23; Mc 14, 18; In 13, 18-26; *(22-27)* Mt 18, 1; 26, 24-28; Mc 9, 33-35; 10, 41-45; 14, 19-21; Lc 9, 46-48; 12, 37; In 13, 4, 22-23; FA 2, 23; 4, 28; Flp 2, 7; *(28)* Lc 18, 28; *(29)* Iz 16, 3; *(30)* Mt 19, 28; 1 Co 6, 2; Ap 3, 21; 20, 4; *(31)* 1 Ptr 5, 8; 2 Co 2, 11; *(32)* Mt 16, 18; In 17, 15; *(33-34)* Mt 26, 34-35; Mc 14, 30-31; In 13, 37-38; *(35)* Ps 83, 12; Mt 10, 9; Mc 6, 8; Lc 9, 3; 10, 4; *(37)* Is 53, 12; Mc 15, 28; *(39-42)* Mt 6, 13; 26, 30, 36-41; Mc 14, 26, 32-38; Lc 21, 37; 22, 46; In 5, 30; 6, 38; 18, 1;

1 Criteriul după care cineva poate fi recunoscut drept mai mare peste ceilalţi.
2 Ucenicii n'au priceput sensul spiritual, alegoric, al celor spuse de Domnul, fapt pentru care El le-o retează scurt.

40 Şi când a sosit în acel loc, le-a zis: Rugaţi-vă, ca să nu intraţi în ispită.

41 Şi S'a depărtat de ei ca la o aruncătură de piatră şi, îngenunchind, Se ruga

42 zicând: Părinte, de voieşti, depărtează paharul acesta de la Mine... Dar nu voia Mea, ci voia Ta să se facă!

43 Iar un înger din cer I s'a arătat şi-L întărea.

44 Şi'n luptă cu moartea fiind, cu mai mare stăruinţă Se ruga. Şi sudoarea Lui s'a făcut ca nişte picături de sânge ce cădeau pe pământ.

45 Şi, ridicându-Se din rugăciune, a venit la ucenici şi i-a găsit adormiţi de întristare.

46 Şi le-a zis: De ce dormiţi? Sculaţi-vă şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită.

47 Şi'n timp ce El încă vorbea, iată o gloată; şi'n fruntea ei venea cel care se numea Iuda, unul din cei doisprezece; şi s'a apropiat de Iisus ca să-L sărute.

48 Iar Iisus i-a zis: Iuda, prin sărutare-L vinzi tu pe Fiul Omului?...

49 Iar cei de lângă El, văzând ce avea să se întâmple, au zis: Doamne, vom lovi cu sabia?...

50 Şi unul din ei a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea dreaptă.

51 Iar Iisus, răspunzând, a zis: Pân'aici!, mai mult, nu! Şi atingându-Se de urechea lui, l-a vindecat.

52 Şi a zis Iisus către arhiereii, căpeteniile templului şi bătrânii care veniseră asupră-I: Ca la un tâlhar aţi ieşit, cu săbii şi ciomege.

53 În toate zilele eram cu voi în templu şi nu v'aţi întins mâinile asupră-Mi... Dar aceasta este ceasul vostru şi stăpânirea întunericului!

54 Şi, prinzându-L, L-au dus şi L-au băgat în casa arhiereului. Iar Petru Îl urma de departe.

55 Şi, aprinzând ei foc în mijlocul curţii şi şezând împreună, a şezut şi Petru în mijlocul lor.

56 Şi o slujnică, văzându-l cum şedea la foc şi cătând asupră-i, a zis: Şi acesta era cu el!

57 Dar el s'a lepădat zicând: Femeie, nu-l cunosc!

58 Şi peste puţin timp, un altul văzându-l i-a zis: Şi tu eşti dintre ei! Petru însă a zis: Omule, nu sunt!

59 Şi după ce a trecut cam un ceas, un altul susţinea zicând: Negreşit, şi acesta a fost cu el, că e galileean.

60 Iar Petru a zis: Omule, nu ştiu ce spui!... Şi îndată, când el încă nu sfârşise vorba, a cântat cocoşul.

61 Şi întorcându-Se Domnul, a privit spre Petru; şi Petru şi-a adus aminte de cuvântul Domnului, că-i spusese: Mai'nainte de a cânta cocoşul astăzi, tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine.

62 Şi ieşind afară, a plâns cu amar.

63 Iar bărbaţii care-L păzeau pe Iisus Îl batjocoreau şi-L băteau

64 şi, acoperindu-I faţa, Îl întrebau zicând: Ghiceşte, care este cel ce te-a lovit?...

65 Şi multe altele spuneau împotrivă-I, defăimându-L.

66 Şi când s'a făcut ziuă s'au adunat bătrânii poporului – arhiereii şi cărturarii – şi L-au dus în sinedriul lor

67 şi I-au zis: Spune-ne nouă dacă eşti tu Hristosul. Şi El le-a zis: Dacă vă voi spune, nu veţi crede;

(44) Plg 1, 12; Evr 5, 7; *(45)* Mt 26, 40; Mc 14, 37; *(46)* Mt 26, 41; Mc 14, 38; Lc 22, 40; *(47)* Mt 26, 47-48; Mc 14, 43-44; In 18, 3; *(50-61)* Mt 26, 34, 51-75; Mc 14, 30, 47-72; In 13, 38; 18, 10-26; *(62)* Mt 26, 75; Mc 14, 72; *(63)* Ps 21, 7; Is 50, 6; Mt 26, 67; Mc 14, 65; *(64)* Mt 26, 67-68; Mc 14, 62; *(66)* Ps 2, 1; Mt 27, 1-2; Mc 15, 1; In 18, 28; FA 4, 26; *(67-71)* Ps 109, 1; Dn 7, 13; Mt 26, 63-65; Mc 14, 61-64; In 6, 62.

68 dar dacă vă voi întreba, nu-Mi veţi răspunde şi nici nu Mă veţi elibera.

69 De acum însă Fiul Omului va şedea de-a dreapta puterii lui Dumnezeu.

70 Iar ei cu toţii au zis: Aşadar, tu eşti Fiul lui Dumnezeu?... Şi El le-a zis: Voi o spuneţi, că Eu sunt.

71 Şi ei au zis: Ce trebuinţă mai avem de mărturie? că noi înşine din gura lui am auzit-o!

CAPITOLUL 23

Iisus în faţa lui Pilat şi a lui Irod. Iisus judecat şi osândit la moarte. Răstignirea lui Iisus. Dialogul dintre cei doi tâlhari. Îngroparea Domnului.

1 Şi sculându-se toată mulţimea acestora, L-au dus în faţa lui Pilat.

2 Şi au început să-L pârască zicând: Pe acesta l-am găsit răzvrătind neamul nostru şi împiedicându-l să dea dajdie cezarului şi zicând că el este Hristos Împărat.

3 Iar Pilat L-a întrebat zicând: Eşti tu împăratul Iudeilor? Iar El, răspunzând, a zis: Tu o spui.

4 Iar Pilat a zis către arhierei şi către mulţime: Nu găsesc nici o vină în omul acesta.

5 Dar ei stăruiau, zicând că El întărâtă poporul învăţând prin toată Iudeea, începând din Galileea până aici.

6 Iar când Pilat a auzit aceasta, a întrebat dacă omul este galileean.

7 Şi aflând că este de sub stăpânirea lui Irod, L-a trimis la Irod, care era şi el în Ierusalim în acele zile.

8 Iar Irod, văzându-L pe Iisus, s'a bucurat foarte, că de multă vreme dorea să-L vadă, fiindcă auzise de El şi nădăjduia să vadă vreo minune săvârşită de El.

9 Şi I-a pus întrebări în vorbe multe, dar El nu i-a răspuns nimic.

10 Şi arhiereii şi cărturarii erau de faţă, învinuindu-L cu înverşunare.

11 Iar Irod, împreună cu ostaşii săi, batjocorindu-L şi luându-L în râs, L-a îmbrăcat cu o haină strălucitoare[1] şi L-a trimis înapoi la Pilat.

12 Şi în chiar ziua aceea Irod şi Pilat s'au făcut prieteni unul cu altul, că mai'nainte erau duşmani unul altuia.

13 Iar Pilat, chemând arhiereii şi căpeteniile şi poporul,

14 a zis către ei: Pe omul acesta l-aţi adus la mine ca pe unul ce răzvrăteşte poporul; şi iată că eu, cercetându-l în faţa voastră, în omul acesta n'am găsit nici o vină din cele pe care voi le aduceţi împotrivă-i;

15 şi nici Irod, căci l-a trimis îndărăt la noi. Şi iată, el n'a săvârşit nimic vrednic de moarte.

16 Aşadar, după ce-i voi da o pedeapsă[2], îl voi elibera.

17 Şi el trebuia ca de praznic să le elibereze un vinovat.

18 Dar ei cu toţii au strigat zicând: Ia-l pe acesta şi eliberează-ne pe Baraba! –

CAP. 23 – *(1)* Mt 27, 2; Mc 15, 1; In 18, 28; *(2)* Ir 38, 4; Mt 17, 25; 22, 21; Mc 12, 17; In 19, 12; *(3)* Mt 27, 11; Mc 15, 2; In 18, 33; 1 Tim 6, 13; Ap 1, 5; *(4)* 1 Ptr 2, 22; *(5)* Am 7, 10; *(7)* Ps 34, 7; Lc 31, 1; *(8)* Mt 14, 1; Mc 6, 14; Lc 9, 9; *(9)* Mt 27, 12; *(11)* Is 53, 3; *(12)* FA 4, 27; *(14)* Mt 27, 23; Mc 15, 14; Lc 23, 1-4; In 18, 38; 19, 4; *(17)* Mt 27, 15; Mc 15, 6; In 18, 39; *(18)* Mt 27, 20; Mc 15, 11; In 18, 40; FA 9, 14;

1 Mantie de paradă, prin care Irod vrea să ridiculizeze „pretenţiile" imperiale ale lui Iisus. Gestul va fi preluat de ostaşii lui Pilat (Mt 27, 28; Mc 15, 17).

2 Concesie făcută de Pilat în faţa mulţimii: o pedeapsă de "cuminţire" sau avertisment, de obicei biciuirea, menită să satisfacă pofta de sânge a gloatelor întărâtate.

19 care era aruncat în temniţă pentru o răscoală făcută în cetate şi pentru omor.

20 Iar Pilat, vrând să-L elibereze pe Iisus, le-a vorbit din nou,

21 dar ei strigau zicând: Răstigneşte-l! Răstigneşte-l!...

22 Iar el le-a zis a treia oară: Ce rău a făcut acesta? N'am găsit în el nici o vină vrednică de moarte. Aşadar, după ce-i voi da o pedeapsă, îl voi elibera.

23 Dar ei stăruiau, cerând cu strigăte mari să fie răstignit; şi strigătele lor au biruit.

24 Şi Pilat a hotărît să li se'mplinească cererea.

25 Şi le-a eliberat pe cel aruncat în temniţă pentru răscoală şi omor, pe care-l cereau ei, iar pe Iisus L-a dat la voia lor.

26 Şi pe când Îl duceau, au pus mâna pe un oarecare Simon Cirineul, care venea de la ţarină, şi i-au pus crucea, ca s'o ducă'n urma lui Iisus.

27 Şi-L urmau mulţime multă de popor şi femei care se băteau în piept şi-L plângeau.

28 Şi întorcându-Se către ele, le-a zis: Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plângeţi pe Mine, ci pe voi plângeţi-vă şi pe copiii voştri.

29 Că iată, vin zile'n care vor zice: Fericite sunt cele sterpe şi pântecele care n'au născut şi sânii care n'au alăptat!

30 Atunci vor începe să spună **munţilor: Cădeţi peste noi!, şi dealurilor: Acoperiţi-ne!**

31 Că dacă fac acestea cu lemnul verde, cu cel uscat ce va fi?[1]

32 Şi alţi doi erau duşi, făcători de rele, ca să fie omorîţi împreună cu El.

33 Şi când au ajuns la locul ce se cheamă Al-Căpăţânii, L-au răstignit acolo, pe El şi pe făcătorii de rele, unul de-a dreapta şi altul de-a stânga.

34 Iar Iisus a zis: Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac! Şi şi-au împărţit hainele Lui prin aruncare de sorţi.

35 Şi sta poporul privind. Iar căpeteniile îşi băteau joc de El zicând: Pe alţii i-a mântuit; mântuiască-se şi pe sine însuşi dacă el este Hristosul, alesul lui Dumnezeu!...

36 Şi Îl luau în râs ostaşii, apropiindu-se şi aducându-I oţet

37 şi zicându-I: Dacă tu eşti împăratul Iudeilor, mântuieşte-te pe tine însuţi!...

38 Şi deasupra Lui era scris cu litere greceşti, latineşti şi evreieşti: **Acesta este împăratul Iudeilor.**

39 Iar unul din răufăcătorii răstigniţi Îl defăima zicând: Nu eşti tu Hristosul?: Mântuieşte-te pe tine şi pe noi!...

40 Iar celălalt, certându-l, i-a zis: Nu te temi tu de Dumnezeu, de vreme ce eşti în aceeaşi osândă?

41 Noi, după dreptate primim ce ni se cuvine după faptele noastre, dar Acesta nici un rău n-a făcut.

42 Şi-I zicea lui Iisus: Pomeneşte-mă, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta!

43 Şi Iisus i-a zis: Adevăr îţi spun Eu ţie: astăzi vei fi cu Mine în Rai!

(19-25) Mt 27, 16-27; Mc 15, 7, 15; In 19, 1-16; (26) Mt 27, 32; Mc 15, 21; *(29)* Is 54, 1; Os 9, 14; Sol 3, 13; Mt 24, 19; Mc 13, 17; Lc 21, 23; *(30)* Is 2, 19; Ios 10, 8; Ap 6, 16; 9, 6; *(31)* Pr 11, 31; Iz 20, 17; 21, 3-4; *(32)* Is 2, 19; 53, 12; Mt 27, 38; Mc 15, 27; In 19, 18; *(33)* Mt 27, 33; Mc 15, 22; In 19, 17; *(34)* Ps 21, 20; Mt 5, 44; 27, 35; Mc 15, 24; In 19, 23; FA 3, 17; 7, 60; *(35-38)* Ps 21, 19; 34, 15; Mt 27, 34-42; Mc 15, 22-32; In 19, 19-30; 1 Co 4, 12; *(39)* Mt 27, 44; Mc 15, 32; *(42)* Fc 40, 14; *(43)* Mt 16, 28;

1 Dacă pui foc pe lemnul verde, care nu e destinat arderii (chinurile şi moartea nevinovatului Iisus), ce vei face cu lemnul uscat (adevăraţii vinovaţi)?

44 Şi era acum ca la al şaselea ceas, şi întuneric s'a făcut peste tot pământul până la ceasul al nouălea;

45 şi s'a întunecat soarele; şi catapeteasma templului s'a sfâşiat prin mijloc.

46 Şi Iisus, strigând cu glas mare, a zis: Părinte, în mâinile Tale Îmi pun duhul. Şi aceasta zicând, Şi-a dat duhul.

47 Iar sutaşul, văzând ceea ce se petrecuse, Îl slăvea pe Dumnezeu zicând: Cu adevărat, omul acesta drept a fost!

48 Şi toate mulţimile care veniseră la această privelişte, văzând cele întâmplate, se întorceau bătându-şi pieptul.

49 Şi toţi cunoscuţii Lui, ca şi femeile care Îl însoţiseră din Galileea, stăteau departe, privind acestea.

50 Şi iată un bărbat cu numele Iosif, sfetnic fiind, bărbat bun şi drept

51 – acesta nu se învoise cu sfatul şi cu fapta lor –. El era din Arimateea, cetate a Iudeilor, şi aştepta împărăţia lui Dumnezeu;

52 acesta, venind la Pilat, a cerut trupul lui Iisus.

53 Şi l-a coborît şi l-a înfăşurat în giulgiu şi l-a pus într'un mormânt săpat în piatră, în care nimeni niciodată nu mai fusese pus.

54 Şi ziua aceea era Vineri şi se lumina spre Sâmbătă[1].

55 Şi femeile care veniseră cu El din Galileea mergeau în urmă şi au văzut mormântul şi cum I-a fost aşezat trupul.

56 Şi după ce s'au întors, au pregătit miresme şi miruri; iar Sâmbătă s'au odihnit, după Lege.

CAPITOLUL 24

Învierea Domnului. În drum spre Emaus. Iisus li Se arată apostolilor. Înălţarea la cer.

1 Iar în ziua cea dintâi de după Sâmbătă[2], foarte de dimineaţă, ele au venit la mormânt aducând miresmele pe care le pregătiseră.

2 Şi au găsit piatra răsturnată de pe mormânt;

3 dar, odată intrate, trupul Domnului Iisus nu l-au găsit.

4 Şi a fost că'n timp ce ele erau nedumerite de aceasta, iată că'n faţa lor au stat doi bărbaţi în veşminte strălucitoare.

5 Şi cum ele, înfricoşându-se, şi-au plecat feţele la pământ, ei le-au zis: De ce pe Cel viu Îl căutaţi între cei morţi?;

6 nu aici este, ci a înviat. Aduceţi-vă aminte cum v'a vorbit pe când era încă în Galileea,

7 zicând că Fiul Omului trebuie să fie dat în mâinile oamenilor păcătoşi şi să fie răstignit, dar a treia zi să învie.

8 Şi ele şi-au adus aminte de cuvintele Lui.

9 Şi întorcându-se de la mormânt, pe toate acestea le-au vestit celor unsprezece şi tuturor celorlalţi.

10 Iar cele ce spuneau acestea către apostoli erau Maria Magdalena şi Ioana şi Maria lui Iacob şi celelalte împreună cu ele.

(44) Am 8, 9; Mt 27, 45; Mc 15, 33; *(45-52)* Ps 30, 5; 37, 11-13; 68, 24; Mt 27, 50-58; Mc 15, 37-43; Lc 8, 2; In 19, 25, 30-38; *(53-55)* Mt 27, 59-61; Mc 15, 46-47; *(56)* Iş 20, 10; Mt 28, 1; Mc 16, 1. CAP. 24 – *(1-2)* Mt 28, 1-2; Mc 16, 1-4; Lc 23, 56; In 20, 1; *(3)* Mc 16, 5; Lc 24, 23; *(4)* Mt 28, 2-3; Mc 16, 5; In 20, 12; FA 1, 10; *(5-9)* Mt 16, 21; 17, 22; 28, 5-8; Mc 8, 31; 9, 31; 16, 6-8; Lc 9, 22, 44; In 2, 22; *(10-12)* Mc 16, 10-11; Lc 24, 25; In 20, 3, 6, 18;

1 Traducere literală. De fapt, era Vineri seara (ziua Pregătirii, vezi nota de la Mc 15, 42); verbul grecesc se referă la obiceiul Evreilor de a-şi aprinde lămpile şi felinarele de cum începea Sabatul.

2 Vezi nota de la Mt 28, 1.

11 Dar aceste cuvinte au părut înaintea lor ca o scrânteală şi nu le-au crezut.

12 Iar Petru s'a ridicat şi a alergat la mormânt; şi aplecându-se, a văzut giulgiurile singure odihnindu-se. Şi a plecat, mirându-se în sine de ceea ce se petrecuse.

13 Şi iată că'n aceeaşi zi doi dintre ei mergeau la un sat care era departe de Ierusalim ca la şaizeci de stadii, al cărui nume era Emaus.

14 Şi ei vorbeau între ei despre toate întâmplările acestea.

15 Şi a fost că'n timp ce vorbeau şi se întrebau între ei, Iisus Însuşi, apropiindu-Se, mergea împreună cu ei.

16 Dar ochii lor erau ţinuţi ca să nu-L cunoască.

17 Şi El le-a zis: Ce sunt cuvintele acestea pe care le schimbaţi între voi mergând? Iar ei s'au oprit şi erau trişti.

18 Şi răspunzând unul, cu numele Cleopa[1], I-a zis: Oare numai tu singur eşti străin[2] în Ierusalim şi nu ştii cele ce s'au întâmplat în el zilele acestea?

19 Şi El le-a zis: Care? Iar ei I-au răspuns: Cele despre Iisus Nazarineanul, care era prooroc puternic în faptă şi'n cuvânt înaintea lui Dumnezeu şi a întregului popor;

20 cum L-au osândit la moarte arhiereii şi mai-marii noştri şi L-au răstignit.

21 Iar noi nădăjduiam că El este Cel Ce avea să izbăvească pe Israel; şi totuşi astăzi este a treia zi de când s'au petrecut acestea.

22 Ci şi nişte femei de-ale noastre ne-au înspăimântat; ducându-se de dimineaţă la mormânt

23 şi neaflându-I trupul, au venit zicând că vedenie de îngeri au văzut, care le-au spus că este viu.

24 Iar unii dintre noi s'au dus la mormânt şi au găsit aşa cum şi femeile spuseseră, dar pe El nu L-au văzut.

25 Şi El le-a zis: O, nepricepuţilor şi cu inima zăbavnici a crede'n toate câte-au spus proorocii!

26 Nu trebuia oare ca Hristos să pătimească acestea şi să intre'ntru slava Sa?

27 Şi începând de la Moise şi de la toţi proorocii, le-a tâlcuit din toate Scripturile cele despre El.

28 Şi s'au apropiat de satul unde se duceau, iar El Se făcea că merge mai departe.

29 Dar ei Îl rugau stăruitor zicând: Rămâi cu noi, că e spre seară şi s'a plecat ziua. Şi a intrat să rămână cu ei.

30 Şi a fost că'n timp ce stătea împreună cu ei la masă, luând pâinea a binecuvântat şi, frângând, le-a dat.

31 Şi s'au deschis ochii lor şi L-au cunoscut; dar El li S'a făcut nevăzut.

(13) Mc 16, 12; *(15)* Mt 18, 20; Lc 24, 36; *(16)* In 20, 14; 21, 4; *(19)* Mt 21, 11; Lc 7, 16; In 3, 2; 4, 19; 6, 14; 9, 17; FA 2, 22; 7, 22; *(20)* FA 13, 27; *(21)* Lc 1, 68; 2, 25, 38; FA 1, 6; 26, 6, 16; *(22)* Mt 28, 8; Mc 16, 10; Lc 24, 9; In 20, 18; *(25)* Ga 3, 1; *(26)* Is 50, 6; Mi 2, 13; Lc 24, 46; FA 17, 3; 1 Ptr 1, 11; Evr 2, 10; *(27)* Fc 3, 15; 22, 18; 26, 4; 49, 10; Nm 21, 9; Iov 19, 25; Ps 15, 8-10; 21, 7; 68, 12, 24; Is 40, 10; 43, 24; 50, 6; 53, 3, 7; Ir 23, 5; 33, 15; Iz 34, 23; 37, 24; Dn 9, 24; Mi 7, 20; Lc 24, 45; *(28)* Fc 32, 26; 42, 7; Mc 6, 48; *(29)* Jd 19, 9; *(30)* 1 Rg 9, 13; FA 10, 41;

1 Numele celuilalt nu e menţionat, dar o puternică tradiţie creştină îl atestă pe însuşi evanghelistul Luca, singurul care relatează acest episod devenit celebru prin măiestrie, fineţe şi profunzime (Marcu, care şi-a scris Evanghelia înaintea lui Luca, îl menţionează doar în treacăt – 16, 12-13)

2 Locuitor venit din altă parte; imigrant; călător, doar în trecere; străin de ceea ce se petrece în jurul său.

32 Şi au zis unul către altul: Oare nu ardea'ntru noi inima noastră când ne vorbea pe cale şi'n timp ce ne tâlcuia Scripturile?

33 Şi'n ceasul acela sculându-se, s'au întors la Ierusalim şi i-au găsit adunaţi pe cei unsprezece şi pe cei ce erau împreună cu ei,

34 care ziceau că Domnul cu adevărat a înviat şi i S-a arătat lui Simon.

35 Şi ei au povestit cele petrecute pe cale şi cum a fost El cunoscut de ei întru frângerea pâinii[1].

36 Şi pe când vorbeau ei acestea, El a stat în mijlocul lor şi le-a zis: Pace vouă!

37 Iar ei, înspăimântându-se şi înfricoşându-se, credeau că văd duh.

38 Şi El le-a zis: De ce sunteţi tulburaţi şi pentru ce se ridică astfel de gânduri în inima voastră?

39 Vedeţi mâinile Mele şi picioarele Mele, că Eu Însumi sunt; pipăiţi-Mă şi vedeţi că duhul nu are carne şi oase aşa cum Mă vedeţi pe Mine că am.

40 Şi zicând acestea, le-a arătat mâinile şi picioarele.

41 Şi lor, celor încă necrezând de bucurie şi minunându-se, El le-a zis: Aveţi aici ceva de mâncare?

42 Iar ei I-au dat o bucată de peşte fript şi dintr-un fagure de miere.

43 Şi, luând, a mâncat în faţa lor.

44 Şi le-a zis: Acestea sunt cuvintele pe care vi le-am grăit pe când încă eram împreună cu voi, că toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise, în prooroci şi în psalmi trebuie să se plinească.

45 Atunci le-a deschis mintea ca să'nţeleagă Scripturile.

46 Şi le-a zis că aşa este scris şi că aşa trebuia să pătimească Hristos şi a treia zi să învie din morţi

47 şi întru numele Său să se propovăduiască pocăinţa şi iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim.

48 Voi sunteţi martorii acestora.

49 Şi iată, Eu trimit peste voi făgăduinţa Tatălui Meu[2]; voi însă şedeţi în cetate până ce vă veţi îmbrăca cu putere de sus.

50 Şi i-a dus afară până spre Betania şi, ridicându-Şi mâinile, i-a binecuvântat.

51 Şi a fost că'n timp ce-i binecuvânta, S'a depărtat de ei şi S'a înălţat la cer.

52 Iar ei, închinându-I-se, s'au întors în Ierusalim cu bucurie mare.

53 Şi'n toată vremea erau în templu, lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu. Amin.

(32) Ir 20, 9; 23, 29; (36) Mc 16, 14; In 20, 19; FA 13, 31; 1 Co 15, 5; *(37)* Mc 6, 49; *(39)* In 20, 20, 27; *(41)* Mc 16, 14; In 21, 5; *(42)* In 21, 10; *(44)* Mt 16, 12; 17, 22; 20, 18; Mc 8, 31; Lc 9, 22; 18, 31; 24, 6; *(45)* Lc 24, 27; In 5, 39; *(46)* Is 53, 3-4, 7; Lc 24, 26-27; *(47)* Mt 28, 19; FA 13, 38; 20, 21; *(48)* Rut 4, 11; In 15, 27; FA 1, 8; *(49)* In 14, 16; 15, 26; FA 1, 4, 8; *(51)* Mc 16, 19; In 20, 17; FA 1, 9-10; *(52)* Mt 28, 17; In 16, 22; *(53)* FA 2, 46.

1 Expresie folosită de Luca şi în FA 2, 42, conotând Euharistia. E limpede că cei doi din Emaus Îl căutau pe Hristos istoric, dar dintr'o dată li Se descoperise Cel euharistic.

2 Pogorîrea Duhului Sfânt.

SFÂNTA EVANGHELIE
DUPĂ IOAN

CAPITOLUL 1

Prolog: Dumnezeu-Cuvântul a devenit trup. Mărturia lui Ioan Botezătorul: Iată Mielul lui Dumnezeu! Cei dintâi ucenici ai lui Iisus. Chemarea lui Filip și Natanael.

1 Întru'nceput[1] era Cuvântul[2] și Cuvântul era la Dumnezeu[3] și Cuvântul Dumnezeu era.

2 Acesta era dintru'nceput[4] la Dumnezeu;

3 toate printr'Însul s'au făcut și fără El nimic nu s'a făcut din ceea ce s'a făcut.

4 Viață era într'Însul, și viața era lumina oamenilor[5];

5 și lumina întru întuneric luminează și întunericul nu a cuprins-o.[6]

6 Fost-a om trimis de la Dumnezeu; numele lui era Ioan[7].

7 Acesta spre mărturie a venit, să mărturisească despre Lumină, pentru ca toți să creadă prin el.

8 Nu el era Lumina, ci să mărturisească despre Lumină.

9 Lumina era cea adevărată Care, venind în lume, luminează pe tot omul.

10 În lume era și lumea printr'Însul s'a făcut, dar lumea nu L-a cunoscut.

11 Întru ale Sale a venit, și ai Săi nu L-au primit.

12 Dar celor câți L-au primit, care cred întru numele Lui, le-a dat putere să devină fii ai lui Dumnezeu,

13 cei ce nu din sânge, nici din voie trupească, nici din vrere bărbătească, ci de la Dumnezeu s'au născut.[8]

CAP. 1 – *(1)* Pr 8, 22-25; In 8, 58; 17, 5; 1 In 1, 1-2; Col 1, 17; Ap 19, 13; *(2)* Is 48, 16; *(3)* Fc 1, 1, 3; Ps 32, 6; Plg 3, 38; Sol 9, 1, 9; In 1, 10; Ef 3, 9; Col 1, 16; Evr 1, 2; 2, 10; Ap 4, 11; *(4)* 3 Rg 23, 4; In 1, 9; 5, 26; 8, 12; 9, 5; 12, 35; 1 In 5, 11; *(5)* Sol 5, 6; In 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46; *(6)* Mal 3, 1; 11, 10; Mc 1, 2; Lc 3, 2; *(7)* Lv 24, 4; FA 19, 4; *(9)* Is 4, 2; 49, 6; 60, 1; In 1, 4; 3, 19; 8, 12; 9, 5; 12, 46; 1 In 2, 8; *(10)* Pr 8, 31; Bar 3, 38; In 1, 3; *(11)* Mt 15, 24; Lc 19, 14; In 5, 40; *(12)* Dt 7, 6; Is 56, 5; Rm 8, 15; 1 In 3, 1; Ga 3, 26; *(13)* In 3, 3, 5; Iac 1, 18; 1 Ptr 1, 23; 1 In 5, 4;

1 Întru dimensiunea interioară – nemărginită și supratemporală – a lui Dumnezeu; în veșnicie; înainte de facerea lumii; anterior oricărei creații; "mai'nainte de toți vecii".

2 Traducerea grecescului **Logos** și latinescului **Verbum**. În filosofia elenă: puterea creatoare a lui Dumnezeu; rațiunea de a exista a oricărui lucru. În revelația ioanică: Fiul, a doua persoană a Sfintei Treimi.

3 Împreună cu – și cu fața spre – Dumnezeu; eis e o prepoziție dinamică, sugerând nu numai imediata vecinătate, dar și mișcarea perpetuă, comuniantă, a Fiului către Tatăl.

4 Dacă în primul verset prepoziția en traduce relația Logosului cu eternitatea, aici ea schimbă perspectiva și introduce relația Lui cu timpul, pregătind astfel versetul următor; Cuvântul participă nemijlocit la nașterea timpului prin actul creației, dar El era și rămâne anterior acesteia. (De altfel, "dintru" este opțiunea traducătorilor Bibliei din 1688.).

5 Logosul ca sălaș și izvor al vieții. În limbajul ioanic, cuvântul "viață" (folosit de 36 de ori) nu înseamnă niciodată mod de existență biologică, ci viața reală, viața adevărată, modalitatea omului de a exista în Dumnezeu.

6 Succesiunea: Dumnezeu-Cuvânt-creație-viață-lumină-om-întuneric, termeni fundamentali în teologia lui Ioan. Prin dinamica întrupării, Cuvântul pătrunde în imperiul răului din lume (agresiv, "cuprinzător") și rămâne victorios (vezi 1 In 2, 8).

7 S'a observat că Prologul Evangheliei după Ioan (versetele 1-18) are o construcție simfonică; autorul introduce o temă, o părăsește, o reintroduce și o dezvoltă contrapunctic în strânsă conexiune cu celelalte. În cazul de față, Ioan Botezătorul.

8 Cei ce devin fii ai lui Dumnezeu I se asimilează Cuvântului, Care S'a întrupat din fecioară fără bărbat.

14 Și Cuvântul trup S'a făcut și S'a sălășluit întru noi; și noi văzutu-I-am slava ca pe slava Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr.

15 Ioan mărturisea despre El și striga zicând: Acesta era Cel despre Care am zis: Cel Ce vine după mine înaintea mea S'a plinit, fiindcă mai înainte de mine era.[1]

16 Și din plinătatea Lui noi toți am primit, și har pentru har[2];

17 căci Legea prin Moise s'a dat, dar harul și adevărul prin Iisus Hristos au venit.

18 Pe Dumnezeu nimeni niciodată nu L-a văzut; Fiul Cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, El L-a făcut cunoscut.

19 Și aceasta este mărturia lui Ioan când Iudeii din Ierusalim au trimis la el preoți și leviți să-l întrebe: Tu cine ești?

20 Și el a mărturisit și n'a tăgăduit; și a mărturisit: Nu eu sunt Hristosul.

21 Și ei l-au întrebat: Dar cine ești? ești Ilie? Zis-a el: Nu sunt. Ești Proorocul? Și a răspuns: Nu.

22 Deci i-au zis: Cine ești?, ca să dăm răspuns celor ce ne-au trimis; ce spui tu despre tine însuți?

23 El a zis: Eu sunt **glasul celui ce strigă în pustie: Îndreptați calea Domnului!**, precum a spus Isaia proorocul.

24 Și trimișii erau dintre farisei.

25 Și l-au întrebat și i-au zis: Dacă nu ești tu Hristosul, nici Ilie, nici Proorocul, atunci de ce botezi?

26 Ioan le-a răspuns zicând: Eu botez cu apă; dar în mijlocul vostru Se află Acela pe Care voi nu-L știți,

27 Cel Ce vine după mine, Carele înaintea mea S'a plinit și Căruia eu nu sunt vrednic să-I dezleg cureaua încălțămintei.

28 Acestea se petreceau în Betania[3], dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

29 A doua zi L-a văzut Ioan pe Iisus venind către el și I-a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel Ce ridică păcatul lumii!

30 Acesta este Cel despre Care eu spuneam: După mine vine un bărbat Care înaintea mea S'a plinit, fiindcă mai înainte de mine era.

31 Și eu nu-L cunoșteam; dar pentru ca El să-i fie arătat lui Israel, de aceea am venit eu botezând cu apă.

32 Și Ioan a mărturisit zicând: Văzutam Duhul ca pe un porumbel din cer pogorîndu-Se și cum a rămas peste El.

33 Și eu nu-L cunoșteam, dar Cel Ce m'a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Cel peste Care vei vedea Duhul pogorîndu-Se și rămânând peste El, Acela este Cel Ce botează cu Duh Sfânt.

34 Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu.

35 A doua zi iarăși stătea Ioan și doi dintre ucenicii săi;

(14) Ps 88, 2-3; Is 7, 14; 35, 2; 40, 5; 60, 1; Mt 1, 16; 17, 2; Lc 1, 35; 2 Ptr 1, 17; 1 In 1, 1; 2 Co 3, 9; Col 2, 3, 9; 1 Tim 3, 16; Evr 2, 11, 14; *(15)* Mt 3, 11; Mc 1, 7; Lc 3, 16; In 1, 27, 30; 8, 58; *(16)* Rm 5, 15; 2 Co 8, 9; Ef 1, 6; 3, 19; Col 1, 19; 2, 9-10; *(17)* Iș 20, 1; Rm 3, 24; 5, 21; 6, 14; Evr 7, 19; *(18)* Iș 33, 20; Dt 4, 12; Mt 11, 27; Lc 10, 22; In 6, 46; 1 In 4, 12; 1 Tim 6, 16; *(19)* In 5, 33; *(20)* Lc 3, 15; In 3, 28; FA 13, 25; *(21)* Mal 3, 23; Mt 17, 10; *(23)* Is 40, 3; Mt 3, 3; Mc 1, 3; Lc 1, 17; 3, 4; *(26)* Mt 3, 11; Mc 1, 8; Lc 3, 16; FA 1, 5; *(27)* Is 40, 10; Mc 1, 7; In 1, 15, 30; *(28)* Jd 7, 24; *(29)* Iș 12, 3; Is 53, 7, 11; Mt 3, 1; In 1, 36; FA 8, 32; Ap 5, 6-13; *(30)* In 1, 15, 27; 8, 58; *(31)* Mc 1, 4; *(32)* Mt 3, 16; Mc 1, 10; Lc 3, 21-22; In 6, 27; *(33)* Mt 3, 11; FA 1, 5; 1 In 5, 8;

1 Profeție: Cel ce-mi urmează în timp m'a depășit în devenire prin aceea că El S'a născut în eternitate.

2 În alte traduceri: har peste har; har după har. Harul pe care-l primim de la Iisus Hristos îi corespunde celui ce este și rămâne în El, ca noutate față de Legea Veche (vezi și versetul următor).

3 A nu se confunda cu Betania din apropierea Ierusalimului.

36 şi privindu-L pe Iisus, Care trecea, a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu!

37 Şi cei doi ucenici l-au auzit când a spus acestea şi I-au urmat lui Iisus.

38 Iar Iisus, întorcându-Se şi văzându-i că-L urmează, le-a zis: Ce căutaţi? Iar ei I-au zis: Rabbi – care se tâlcuieşte: Învăţătorule – unde locuieşti?

39 El le-a zis: Veniţi şi veţi vedea. Au mers aşadar şi au văzut unde locuieşte; şi au rămas la El în ziua aceea. Şi era ca la ceasul al zecelea[1].

40 Unul din cei doi care auziseră de la Ioan şi-I urmaseră lui Iisus era Andrei, fratele lui Simon Petru.

41 Acesta l-a găsit întâi pe Simon, fratele său, şi i-a zis: L-am aflat pe Mesia – ce se tâlcuieşte: Hristos –;

42 şi l-a adus la Iisus. Iisus, privind la el, i-a zis: Tu eşti Simon, fiul lui Iona; tu te vei numi Chefa – ce se tâlcuieşte: Petru[2].

43 A doua zi a vrut să meargă în Galileea şi l-a găsit pe Filip. Şi i-a zis Iisus: Urmează-Mi!

44 Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei şi a lui Petru.

45 Filip l-a găsit pe Natanael şi i-a zis: L-am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege şi proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret.

46 Şi i-a zis Natanael: Din Nazaret poate fi ceva bun?... Filip i-a zis: Vino şi vezi!

47 Iisus l-a văzut pe Natanael venind către Dânsul şi a zis despre el: Iată într'adevăr israelit întru care nu este vicleşug!

48 Natanael I-a zis: De unde mă cunoşti? A răspuns Iisus şi i-a zis: Mai înainte ca Filip să te fi chemat, te-am văzut când erai sub smochin.

49 Răspunsu-I-a Natanael: Rabbi, Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, Tu eşti Regele lui Israel!

50 Răspuns-a Iisus şi i-a zis: Pentru că ţi-am spus că te-am văzut sub smochin, de aceea crezi? Mai mari decât acestea vei vedea.

51 Şi i-a zis: Adevăr, adevăr vă spun: De acum veţi vedea cerul deschizându-se şi pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se şi pogorîndu-se peste Fiul Omului!

CAPITOLUL 2

Nunta din Cana. Izgonirea vânzătorilor din templu. Iisus îl cunoaşte pe omul lăuntric.

1 Şi a treia zi[3] s'a făcut nuntă în Cana Galileii; şi mama lui Iisus era acolo.

2 Şi a fost chemat şi Iisus la nuntă, precum şi ucenicii Săi.

3 Şi sfârşindu-se vinul, mama lui Iisus a zis către El: Nu mai au vin...

4 Şi Iisus i-a zis: Ce ne priveşte[4], femeie[5], pe Mine şi pe tine? Ceasul Meu încă n'a venit.

(36) Is 12, 3; In 1, 29; FA 8, 32; *(40-42)* Mt 4, 18; 16, 18; *(45)* Fc 49, 10; Dt 18, 15, 18; Ps 39, 10; Is 4, 2; 7, 14; 9, 5; 40, 11; 45, 8; 53, 1-2; Ir 23, 5; 33, 14-17; Iz 34, 23; 37, 24; Dn 9, 24; Mi 5, 1; Za 9, 9; Mt 2, 23; *(46)* Cânt 1, 6; *(47)* Ps 72, 1; *(49)* Mt 16, 16; Mc 8, 29; In 6, 69; *(51)* Fc 28, 12; Mt 26, 64. CAP. 2 – *(1)* In 4, 46; *(3)* Ps 17, 7; *(4)* In 7, 6;

1 În jurul orei 4 după amiază.
2 În aramaică: **Kepa** = piatră; în greacă: **Petros** = piatră.
3 A treia zi de la chemarea lui Filip şi Natanael.
4 Literal: Ce este mie şi ţie? Semitism frecvent atât în Vechiul cât şi în Noul Testament, întrebare care, de obicei, întâmpină o intervenţie inoportună. În cazul de faţă, ea e motivată prin sintagma următoare: "Ceasul Meu încă n'a venit".
5 Adresare aparent ireverenţioasă a unui fiu faţă de mama sa, dar familiară în limbaj ebraic. Iisus o foloseşte intenţionat, atât aici cât şi, mai târziu, pe cruce (In 19, 26) ca o rezonanţă a textului din Fc 3, 15-20, dar cu semnificaţie duhovnicească; aşa cum femeia Eva devine "mama tuturor celor vii", femeia Maria – "Eva cea nouă" – devine mama lui Mesia şi, prin El, a tuturor viilor din împărăţia lui Dumnezeu. Semnificaţia e atestată de faptul că Iisus ascultă rugămintea mamei Sale de a-Şi începe aici şi acum lungul şir al minunilor care-I adeveresc dumnezeirea.

5 Mama Sa le-a zis slujitorilor: Orice vă va spune El, faceţi!

6 Şi erau acolo şase vase de piatră, puse pentru curăţirea Iudeilor, care luau câte două sau trei vedre.

7 Zisu-le-a Iisus: Umpleţi vasele cu apă! Şi le-au umplut până sus.

8 Şi le-a zis: Scoateţi acum şi aduceţi-i nunului! Iar ei i-au dus.

9 Şi după ce nunul a gustat apa care se făcuse vin – şi el nu ştia de unde este, ci doar slujitorii care scoseseră apa ştiau – l-a chemat nunul pe mire

10 şi i-a zis: Orice om pune întâi vinul cel bun şi, când se ameţesc, pe cel mai slab; dar tu ai ţinut vinul cel bun până acum.

11 Acest început al minunilor l-a făcut Iisus în Cana Galileii şi Şi-a arătat slava Sa; şi au crezut într'Însul ucenicii Săi.

12 După aceea S'a coborît în Capernaum, El, precum şi mama Sa şi fraţii Săi şi ucenicii Săi; şi n'au rămas acolo multe zile.

13 Şi Paştile Iudeilor erau aproape şi Iisus S'a suit la Ierusalim.

14 Şi a găsit şezând în templu pe cei ce vindeau boi şi oi şi porumbei şi pe schimbătorii de bani.

15 Şi făcând un bici de ştreanguri, i-a scos pe toţi afară din templu, şi oile, şi boii, iar schimbătorilor le-a vărsat banii şi le-a răsturnat mesele;

16 şi celor care vindeau porumbei le-a zis: Luaţi acestea de aici! Nu faceţi casa Tatălui Meu casă de neguţătorie!

17 Şi ucenicii Săi şi-au adus aminte că este scris: **Râvna casei Tale m'a mâncat.**

18 Dar I-au răspuns Iudeii zicând: De vreme ce tu faci acestea, ce semn ne arăţi?[1]

19 Iisus le-a răspuns şi le-a zis: Dărâmaţi templul acesta şi'n trei zile îl voi ridica.

20 Şi au zis Iudeii: În patruzeci şi şase de ani s'a zidit templul acesta! Şi tu îl vei ridica în trei zile?...

21 Dar El le vorbea de templul trupului Său.

22 Deci, când a înviat din morţi, ucenicii Săi şi-au adus aminte că El zisese aceasta şi au crezut Scripturii şi cuvântului pe care-l spusese Iisus.

23 Iar când era în Ierusalim, la sărbătoarea Paştilor, mulţi au crezut întru numele Lui, văzând minunile pe care le făcea.

24 Dar El, Iisus, nu se încredea în ei, pentru că-i cunoştea pe toţi

25 şi nu avea nevoie să-i dea cineva mărturie despre om, fiindcă El Însuşi cunoştea ce era în om.

CAPITOLUL 3

Convorbirea lui Iisus cu Nicodim. Ioan mărturiseşte despre Hristos.

1 Şi era un om dintre farisei, cu numele Nicodim, care era fruntaş al Iudeilor.

2 Acesta a venit noaptea la Iisus şi I-a zis: Rabbi, ştim că de la Dumnezeu ai venit învăţător; fiindcă aceste minuni pe care le faci Tu, nimeni nu le poate face dacă Dumnezeu nu este cu el.

(5) Fc 41, 55; *(8)* Ps 17, 8; *(12)* Mt 12, 46; *(13)* Iş 12, 14; Dt 16, 1; *(14)* Mt 21, 12; Mc 11, 15; Lc 19, 45; *(15)* Za 4, 6; *(16)* Mt 21, 13; Mc 11, 17; *(17)* Ps 68, 12; *(18)* Mt 12, 38; 16, 1; In 6, 30; *(19)* Mt 26, 61; 27, 40; Mc 14, 58; 15, 29; *(21)* 1 Co 3, 16; 6, 19; 2 Co 6, 16; *(22)* Ps 15, 8; Is 55, 3; Mt 17, 23; Lc 24, 8; FA 2, 25; 13, 34; *(24)* Mt 9, 4; Mc 2, 8; Lc 5, 22; *(25)* 1 Rg 16, 7; 1 Par 28, 9; 29, 17; Ps 7, 9; Ir 11, 20; Mt 9, 4; Mc 2, 8; In 6, 64; 16, 30. CAP. 3 – *(1)* In 7, 50; 19, 39; *(2)* Lc 7, 22; 24, 19; In 7, 50; 9, 16, 33; 19, 39; FA 2, 22; 10, 38;

1 Una sau mai multe minuni prin care un profet trebuia să arate că e investit cu putere dumnezeiască.

3 Răspunsu-i-a Iisus şi i-a zis: Adevăr, adevăr îţi spun: De nu se va naşte cineva de sus, nu va putea să vadă împărăţia lui Dumnezeu.

4 Iar Nicodim a zis către El: Cum poate omul să se nască fiind bătrân? Oare poate el să intre a doua oară în pântecele mamei sale şi să se nască?...

5 Iisus i-a răspuns: Adevăr, adevăr îţi spun, de nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va putea să intre în împărăţia lui Dumnezeu.[1]

6 Ce este născut din trup, trup este; şi ce este născut din Duh, duh este.

7 Nu te mira că ţi-am zis: Trebuie să vă naşteţi de sus.

8 Vântul suflă unde vrea şi tu îi auzi glasul, dar nu ştii de unde vine şi nici unde se duce. Aşa este cu tot cel ce e născut din Duhul.[2]

9 A răspuns Nicodim şi I-a zis: Cum pot să fie acestea?

10 Răspuns-a Iisus şi i-a zis: Tu eşti învăţătorul lui Israel, şi pe acestea nu le cunoşti?

11 Adevăr, adevăr îţi spun, că noi vorbim ceea ce ştim şi mărturisim ceea ce am văzut, dar voi nu ne primiţi mărturia.

12 Dacă pe cele pământeşti vi le-am spus şi nu credeţi, cum veţi crede de vi le vom spune pe cele cereşti?

13 Nimeni nu s'a suit la cer, decât Cel Care S'a pogorît din cer, Fiul Omului, Cel Ce este în cer.

14 Şi după cum Moise a înălţat şarpele în pustie, tot aşa trebuie să Se înalţe Fiul Omului,

15 pentru ca tot cel ce crede într'Însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică.

16 Că într'atât a iubit Dumnezeu lumea încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într'Însul să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică.

17 Că Dumnezeu nu L-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci pentru ca lumea să se mântuiască printr'Însul.

18 Cel ce crede într'Însul nu este judecat, dar cel ce nu crede a şi fost judecat, fiindcă nu a crezut în numele[3] Celui Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu.

19 Iar judecata aceasta este, că Lumina a venit în lume şi oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina, fiindcă faptele lor erau rele.

20 Că tot cel ce face rele urăşte Lumina şi nu vine la lumină, pentru ca să nu i se vădească faptele;

21 dar cel ce face adevărul vine la Lumină, pentru ca faptele lui să se arate că întru Dumnezeu sunt săvârşite.

22 După acestea a venit Iisus cu ucenicii Săi în pământul Iudeii şi stătea acolo cu ei şi boteza.

23 Şi boteza şi Ioan în Enon[4], aproape de Salim, că erau acolo ape multe; şi veneau şi se botezau.

(3) In 1, 13; Iac 1, 18; 1 Ptr 1, 23; 1 Co 15, 50; 2 Co 5, 17; Ga 6, 15; Tit 3, 5; *(5)* Mc 16, 15-16; FA 2, 38; Tit 3, 5; *(6)* Rm 8, 5; 1 Co 15, 48; *(8)* Ecc 11, 5; 1 Co 2, 11; Col 3, 3; *(12)* Sol 9, 16; Mc 4, 13; *(13)* Sol 30, 4; Dn 7, 13-14; In 6, 33, 38, 51, 62; 16, 28; Ef 4, 8-10; *(14)* Nm 21, 8-9; 4 Rg 18, 4; Sol 16, 6-7; In 8, 28; 12, 32; *(15)* Mc 16, 16; In 3, 16, 36; 6, 47; 20, 31; *(16)* Dt 7, 8; Is 9, 5; 38, 17; 53, 6; Plg 3, 22; Mc 16, 16; In 3, 36; 6, 40; 15, 13; 1 In 3, 16; 4, 9-10; 5, 10; Rm 5, 8; 8, 32; Evr 2, 9; *(17)* Mt 18, 11; Lc 9, 56; In 8, 15; 12, 47; 1 In 4, 14; *(18)* In 5, 24; *(19)* Pr 2, 13; In 1, 5; 5, 40; 8, 12; 12, 46; 1 In 2, 9; *(20)* Ef 5, 13; *(21)* Ef 5, 8-9, 13;

1 Text fundamental pentru instituirea Botezului creştin ca Taină, necesitate absolută a mântuirii omului.

2 În greaca veche, ca şi în ebraică, acelaşi cuvânt, pneuma, înseamnă şi vânt, şi duh (vezi şi Iz 37, 9).

3 În concepţia şi limbajul semitic, numele este o realitate tot atât de concretă ca şi persoana care-l poartă.

4 Enon înseamnă "Izvoarele". După tradiţie, se afla pe valea Iordanului, la câţiva kilometri spre sud de Scythopolis.

24 Căci Ioan încă nu fusese aruncat în temniţă.

25 Şi între ucenicii lui Ioan şi un iudeu s'a iscat o neînţelegere asupra curăţirii[1];

26 şi au venit la Ioan şi i-au zis: Rabbi, Acela Care era cu tine dincolo de Iordan şi despre Care tu ai mărturisit, iată că botează şi toţi se duc la El...

27 Ioan a răspuns zicând: Un om nu poate să ia nimic dacă nu i s'a dat din cer.

28 Voi înşivă îmi sunteţi martori că am zis: Nu eu sunt Hristosul, ci sunt trimis înaintea Lui.

29 Cel ce are mireasă este mire; iar prietenul mirelui, care stă şi-l ascultă, cu bucurie se bucură de glasul mirelui. Aşadar, bucuria aceasta a mea s'a împlinit.

30 Acela trebuie să crească, iar eu să mă micşorez.

31 Cel ce vine de sus este deasupra tuturor; cel ce este de pe pământ, pământesc este şi ca un pământean grăieşte. Cel ce vine din cer este deasupra tuturor.

32 Şi ce a văzut şi a auzit, aceea mărturiseşte, dar mărturia Lui nu o primeşte nimeni.

33 Cel ce I-a primit mărturia a întărit că adevărat este Dumnezeu.

34 Fiindcă Cel pe Care L-a trimis Dumnezeu grăieşte cuvintele lui Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu dă Duhul cu măsură.

35 Tatăl Îl iubeşte pe Fiul şi pe toate le-a dat în mâna Lui.

36 Cel ce crede în Fiul are viaţă veşnică; iar cel ce nu ascultă de Fiul nu va vedea Viaţa, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el.

CAPITOLUL 4

Convorbirea lui Iisus cu femeia samarineancă. Iisus tămăduieşte pe fiul unui slujitor regesc.

1 Deci când a cunoscut Iisus că fariseii auziseră că El face şi botează mai mulţi ucenici[2] decât Ioan

2 – deşi Iisus Însuşi nu boteza, ci ucenicii Săi – ,

3 a părăsit Iudeea şi S'a dus din nou în Galileea.

4 Şi trebuia să treacă prin Samaria.

5 Deci a venit la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de locul pe care Iacob i l-a dat lui Iosif, fiul său;

6 şi era acolo fântâna[3] lui Iacob. Iar Iisus, ostenit de călătorie, S'a aşezat lângă fântână; era ca la al şaselea ceas.[4]

7 Atunci a venit o femeie din Samaria să scoată apă. Iisus i-a zis: Dă-Mi să beau!

8 Că ucenicii Săi se duseseră în cetate să cumpere merinde.

9 Femeia samarineancă I-a zis: Cum!, tu, care eşti iudeu, ceri să bei

(26) In 1, 27; 4, 1; *(27)* In 6, 65; 19, 11; Iac 1, 17; Evr 5, 4; *(28)* Mal 3, 1; Mc 1, 2; Lc 1, 17; In 1, 20; Fa 13, 25; *(29)* Is 62, 5; Mt 9, 15; 22, 2; Mc 2, 19-20; Lc 5, 34-35; Ef 5, 25-27; *(31)* Mt 28, 18; In 6, 33; 8, 23; Rm 9, 5; 1 Co 15, 47; Ef 1, 21; *(32)* In 8, 26; (33) 1 In 5, 10; Rm 3, 4; *(34)* In 1, 16; Ef 4, 7; *(35)* Ps 8, 7; Dn 7, 13-14; Mt 11, 27; 28, 18; Lc 10, 22; In 5, 20; 13, 3; 17, 2; Evr 2, 8; *(36)* Is 25, 9; Avc 2, 4; Mc 16, 16; In 3, 15-18; 6, 47; 1 In 5, 10; Rm 1, 17. CAP. 4 – *(1)* In 3, 22, 26; *(4)* Lc 17, 11; *(5)* Fc 33, 19; 48, 22; Ios 24, 32; *(7)* Fc 24, 17; *(9)* 4 Rg 17, 24; Sir 50, 28; Lc 9, 52-53; FA 10, 28;

1 Probabil despre ritualul iudaic al spălării, botezul lui Ioan şi botezul lui Iisus.

2 Cuvântul e folosit aici în sensul său mult mai larg: convertiţi, aderenţi.

3 Fântână săpată adânc în pământ; puţ. Pentru scoaterea apei, fiecare îşi aducea de acasă găleata (de obicei, un burduf şi funia).

4 Pe la amiază.

de la mine, care sunt femeie samarineancă...? – Pentru că Iudeii n'au amestec cu Samarinenii –.[1]

10 Iisus i-a răspuns zicând: Dacă ai fi cunoscut darul lui Dumnezeu şi Cine este Cel Ce-ţi zice: Dă-Mi să beau!, tu ai fi cerut de la El, şi El ţi-ar fi dat apă vie.

11 Femeia I-a zis: Doamne, nici găleată nu ai şi fântâna este adâncă; de unde dar ai apa cea vie?

12 Eşti tu cumva mai mare decât părintele nostru Iacob, care ne-a dat această fântână şi el însuşi a băut din ea, ca şi fiii lui şi turmele lui?

13 Iisus, răspunzând, i-a zis: Tot cel ce va bea din apa aceasta, iarăşi va înseta;

14 dar cel ce va bea din apa pe care Eu i-o voi da, nu va mai înseta în veac, că apa pe care i-o voi da Eu se va face într'însul izvor de apă săltătoare spre viaţă veşnică.

15 Femeia I-a zis: Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez, nici să mai vin aici să scot.

16 Iisus i-a zis: Du-te şi cheamă-l pe bărbatul tău şi vino aici.

17 Femeia I-a răspuns zicând: N'am bărbat. Iisus i-a zis: Bine ai zis că nu ai bărbat,

18 că cinci bărbaţi ai avut, iar cel pe care-l ai acum nu-ţi este bărbat. Pe aceasta adevărat ai spus-o.

19 Femeia I-a zis: Doamne, văd că Tu eşti prooroc.

20 Părinţii noştri s'au închinat pe muntele acesta,[2] dar voi ziceţi că în Ierusalim este locul unde trebuie să ne închinăm.

21 Şi Iisus i-a zis: Femeie, crede-Mă că vine ceasul când nici pe muntele acesta, nici în Ierusalim nu vă veţi închina Tatălui.

22 Voi vă închinaţi la ceea ce nu ştiţi; noi ne închinăm la ceea ce ştim, pentru că de la Iudei este mântuirea.

23 Dar vine ceasul, şi acum este, când adevăraţii închinători se vor închina Tatălui în duh şi în adevăr; că astfel sunt închinătorii pe care Tatăl îi caută.

24 Duh este Dumnezeu, şi cei ce I se'nchină trebuie ca'n duh şi'n adevăr să I se'nchine.

25 I-a zis femeia: Ştim că vine Mesia Care Se cheamă Hristos; când va veni El, pe toate ni le va spune.

26 Iisus i-a zis: Eu sunt, Cel Care-ţi grăieşte.

27 Şi atunci au venit ucenicii Săi. Şi se mirau că vorbea cu o femeie. Dar nimeni nu I-a zis: Ce întrebi?, sau: Ce vorbeşti cu ea?

28 Iar femeia şi-a lăsat găleata şi s'a dus în cetate şi le-a zis oamenilor:

29 Veniţi să vedeţi un om care mi le-a spus pe toate câte le-am făcut! Nu cumva acesta este Hristosul?

30 Şi au ieşit din cetate şi veneau spre El.

(10) Is 12, 3; 44, 3; 55, 1; 58, 11; Ir 2, 13; Za 14, 8; Sir 15, 3; In 6, 35; *(14)* Ps 72, 25; Is 12, 3; Ir 17, 13; Sir 24, 23; In 6, 35; 7, 37-38; *(15)* In 6, 34; *(16)* In 6, 35; *(19)* Lc 7, 16; 24, 19; In 6, 14; 9, 17; *(20)* Dt 12, 5-11; 16, 6; Jd 9, 7; 3 Rg 8, 29; 9, 3; 4 Rg 17, 33; 2 Par 7, 12; *(21)* Sof 2, 11; Mal 1, 11; 1 Tim 2, 8; *(22)* Fc 12, 3; 4 Rg 17, 26, 29, 41; Is 2, 3; Rm 9, 5; Evr 7, 14; *(24)* 2 Co 3, 17; Flp 3, 3; *(27)* Is 2, 4;

1 În timpul captivităţii babilonice a Evreilor (cca 640-538 î.H.), regele Asiriei a repopulat Samaria cu cinci triburi păgâne asiatice (vezi 4 Rg 17, 24-41). Imigranţii au fost convertiţi doar parţial la mozaism, ei continuând să-şi adore zeităţile proprii. După încetarea captivităţii, Evreii reveniţi în Samaria s'au amestecat cu ei, rezultând astfel un popor hibrid, în permanentă duşmănie reciprocă cu Iudeii. Cei cinci bărbaţi ai femeii, menţionaţi în versetul 18, stau în relaţie simbolică indirectă cu cele cinci triburi originare.

2 Muntele Garizim, pe care Samarinenii construiseră un templu opus celui din Ierusalim.

31 Între timp, ucenicii Lui Îl rugau zicând: Învăţătorule, mănâncă!

32 Iar El le-a zis: Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu o ştiţi.

33 Ziceau deci ucenicii între ei: Nu cumva I-a adus cineva să mănânce?...

34 Iisus le-a zis: Mâncarea Mea este să fac voia Celui Ce M'a trimis şi să-I împlinesc lucrarea.

35 Nu ziceţi voi că mai sunt patru luni şi vine secerişul? Iată, vă spun: Ridicaţi-vă ochii şi priviţi holdele, că sunt albe pentru seceriş.[1]

36 Iar cel care seceră primeşte plată şi adună roadă spre viaţa veşnică, pentru ca împreună să se bucure şi cel ce seamănă, şi cel ce seceră.

37 Că întru aceasta se adevereşte cuvântul că altul este semănătorul şi altul secerătorul.

38 Eu v'am trimis să seceraţi unde nu voi v'aţi ostenit; alţii s'au ostenit, şi voi aţi intrat în osteneala lor.

39 Şi mulţi Samarineni din cetatea aceea au crezut în El pe temeiul cuvântului femeii care mărturisea: Mi le-a spus pe toate câte le-am făcut.

40 Deci, când au venit la El, Samarinenii Îl rugau să rămână la ei. Şi a rămas acolo două zile.

41 Şi mult mai mulţi au crezut pe temeiul cuvântului Său,

42 iar femeii îi ziceau: Credem nu numai pe temeiul cuvântului tău; noi înşine am auzit şi ştim că Acesta este cu adevărat Hristos, Mântuitorul lumii.

43 Iar după cele două zile a plecat de acolo în Galileea.

44 Că Iisus Însuşi a mărturisit că un prooroc nu are cinstire în patria lui.

45 Aşadar, când a venit în Galileea L-au primit Galileenii, cei ce văzuseră toate câte le făcuse El în Ierusalim, la sărbătoare; că şi ei veniseră la praznic.

46 Şi a mers din nou în Cana Galileii, unde prefăcuse apa în vin. Şi era un slujitor regesc, al cărui fiu era bolnav în Capernaum.

47 Acesta, auzind că Iisus a venit din Iudeea în Galileea, s'a dus la El şi L-a rugat să Se coboare şi să-i vindece fiul, că era pe moarte.

48 Şi Iisus i-a zis: Dacă n'aţi vedea semne şi minuni, n'aţi crede.

49 Slujitorul regesc I-a zis: Doamne, coboară-Te înainte de a-mi muri copilul...

50 Iisus i-a zis: Du-te, fiul tău trăieşte! Şi omul a crezut în cuvântul pe care i l-a spus Iisus şi a plecat.

51 Iar în timp ce el cobora, slugile lui l-au întâmpinat spunându-i că fiul său trăieşte.

52 Atunci el le-a cerut să-i spună ceasul în care i-a fost mai bine. Şi i-au spus: Ieri, în ceasul al şaptelea, l-au lăsat frigurile.

53 Aşadar, tatăl a cunoscut că acela a fost ceasul când Iisus i-a zis: Fiul tău trăieşte. Şi a crezut, el şi toată casa lui.

54 Aceasta este a doua minune pe care a făcut-o Iisus, când a venit iarăşi din Iudeea în Galileea.

CAPITOLUL 5

Vindecarea slăbănogului de la scăldătoarea Betezda. Iisus vorbeşte despre puterea Sa dumnezeiască.

1 După acestea era o sărbătoare a Iudeilor şi Iisus S'a suit la Ierusalim.

(34) Ps 39, 10-12; Ir 30, 21; In 6, 38; 17, 1; *(35)* Mt 9, 37; Lc 10, 2; *(43)* Mt 4, 12; Mc 1, 14; Lc 4, 14; *(44)* Mt 13, 57; Mc 6, 4; Lc 4, 24; *(46)* In 2, 1-11; *(48)* Mt 12, 39; 16, 1-4; Mc 8, 12; Lc 11, 29; 1 Co 1, 22.

1 Secerişul spiritual: Samarinenii care se apropie de apostolii-secerători, aceştia precedaţi de profeţii-semănători ai Vechiului Testament.

2 Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, este o scăldătoare care se numeşte pe evreieşte Betezda, având cinci pridvoare.[1]

3 În acelea zăcea mulţime de bolnavi: orbi, şchiopi, uscaţi, aşteptând mişcarea apei.

4 Că înger al Domnului se pogora'n scăldătoare la o anume vreme şi tulbura apa; şi cel ce intra întâi după tulburarea apei se făcea sănătos de orice boală era ţinut.

5 Şi era acolo un om care de treizeci şi opt de ani era bolnav.

6 Pe acesta văzându-l Iisus zăcând, şi ştiind că este aşa încă de multă vreme, i-a zis: Vrei să te faci sănătos?

7 Bolnavul I-a răspuns: Doamne, om nu am ca să mă arunce în scăldătoare când se tulbură apa; că până merg eu, altul se coboară înaintea mea.

8 Iisus i-a zis: Ridică-te, ia-ţi patul şi umblă!

9 Şi îndată omul s'a făcut sănătos; şi şi-a luat patul şi umbla. Dar în ziua aceea era Sâmbătă.

10 Deci ziceau Iudeii către cel vindecat: E Sâmbătă şi nu-ţi este îngăduit să-ţi iei patul.

11 Iar el le-a răspuns: Cel Care m'a făcut sănătos, El mi-a zis: Ia-ţi patul şi umblă!

12 Ei l-au întrebat: Cine este omul care ţi-a zis: Ia-ţi patul şi umblă!?

13 Dar cel vindecat nu ştia cine este; că Iisus Se dăduse la o parte, fiind mulţime în acel loc.

14 După aceasta Iisus l-a găsit în templu şi i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos; de acum să nu mai greşeşti, ca să nu-ţi fie ceva mai rău.

15 Omul s'a dus şi le-a spus Iudeilor că Iisus este Cel Ce l-a făcut sănătos.

16 Şi pentru aceasta Îl prigoneau Iudeii şi căutau să-L omoare, că făcea acestea Sâmbăta.

17 Iar Iisus le-a răspuns: Tatăl Meu până acum lucrează; şi Eu lucrez.

18 Deci pentru aceasta căutau şi mai mult Iudeii să-L omoare, nu numai pentru că dezlega Sâmbăta, ci şi pentru că zicea că Dumnezeu este Tatăl Său, făcându-Se pe Sine de-o potrivă cu Dumnezeu.

19 Dar Iisus a răspuns şi le-a zis: Adevăr, adevăr vă spun: Fiul nu poate să facă nimic de la Sine, dacă nu-L va vedea pe Tatăl făcând; căci pe cele ce le face El, pe acestea şi Fiul asemenea le face.

20 Căci Tatăl Îl iubeşte pe Fiul şi-I arată tot ce face; şi lucruri mai mari decât acestea Îi va arăta, pentru ca voi să vă miraţi.

21 Că precum Tatăl îi învie pe cei morţi şi le dă viaţă, tot aşa şi Fiul dă viaţă celor ce El voieşte.

22 Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata I-a dat-o Fiului,

23 pentru ca toţi să-L cinstească pe Fiul aşa cum Îl cinstesc pe Tatăl. Cel ce nu-L cinsteşte pe Fiul nu-L cinsteşte pe Tatăl Carele L-a trimis.

24 Adevăr, adevăr vă spun: Cel ce ascultă cuvântul Meu şi crede în Cel Care M'a trimis, are viaţă veşnică şi la judecată nu va veni, ci s'a mutat din moarte la viaţă.

CAP. 5 – *(2)* Ne 3, 1; 12, 39; *(7)* Ps 71, 13; *(8)* Is 35, 8-9; Mt 9, 6; Mc 2, 10; Lc 5, 24; *(9)* In 9, 14; *(10)* Iş 20, 9-10; Dt 5, 13; Ir 17, 21-27; Mt 12, 2; Mc 2, 24; 3, 4; Lc 6, 2; 13, 14; *(14)* Lc 11, 26; *(17)* In 9, 4; 14, 10; *(18)* Mt 12, 14; In 7, 1, 19-30; 10, 33; Flp 2, 6; *(19)* In 5, 30; 8, 28; 9, 4; 12, 49; 14, 10; *(20)* Pr 8, 30; In 3, 35; *(22)* Ps 71, 1; Mt 11, 27; 28, 18; In 5, 27; 17, 2; FA 17, 31; 1 Ptr 4, 5; Rm 2, 16; 2 Tim 4, 1; *(23)* Lc 10, 16; 1 In 2, 23; *(24)* In 3, 16-18, 36; 6, 40, 47; 8, 51; 1 In 3, 14;

1 Betezda = Casa Milostivirii. Patru pridvoare alcătuiau cele patru laturi ale piscinei, în timp ce al cincilea o tăia în două pe linia unde se întâlneau apele a două bazine învecinate.

25 Adevăr, adevăr vă spun, că vine ceasul, şi acum este, când morţii vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, şi cei ce vor auzi vor învia.

26 Că precum Tatăl are viaţă întru Sine, aşa I-a dat şi Fiului să aibă viaţă întru Sine;

27 şi putere I-a dat să facă judecată, pentru că El este Fiul Omului.

28 Nu vă miraţi de aceasta; că vine ceasul când toţi cei din morminte Îi vor auzi glasul;

29 şi cei ce au făcut cele bune vor ieşi spre învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea judecăţii.

30 Eu nu pot să fac de la Mine nimic; judec după cum aud,[1] şi judecata Mea este dreaptă; pentru că nu caut voia Mea, ci voia Celui Ce M'a trimis.

31 Dacă mărturisesc Eu despre Mine Însumi, mărturia Mea nu este adevărată.

32 Altul este Cel Ce mărturiseşte despre Mine; şi ştiu că adevărată este mărturia pe care El o mărturiseşte despre Mine.

33 Voi aţi trimis la Ioan, şi el a mărturisit adevărul.

34 Dar Eu nu de la om iau mărturia, ci pe acestea vi le spun pentru ca voi să vă mântuiţi.

35 Ioan era făclia care arde şi luminează, şi voi aţi vrut să vă veseliţi o clipă întru lumina lui.

36 Dar Eu am mărturie mai mare decât a lui Ioan; că lucrurile pe care Mi le-a dat Tatăl să le săvârşesc, lucrurile acestea pe care le fac, ele mărturisesc despre Mine, cum că Tatăl M'a trimis.

37 Şi Tatăl, Cel Ce M'a trimis, El a mărturisit despre Mine. Nici glasul nu I l-aţi auzit vreodată, nici faţa nu I-aţi văzut-o;

38 şi cuvântul Său nu sălăşluieşte întru voi, pentru că voi nu credeţi în Cel pe Care El L-a trimis.

39 Cercetaţi Scripturile, că voi socotiţi că în ele aveţi viaţă veşnică; şi ele sunt cele ce mărturisesc despre Mine;

40 iar voi nu vreţi să veniţi la Mine pentru ca viaţă să aveţi!

41 Slavă de la oameni nu primesc;

42 dar v'am cunoscut că n'aveţi în voi iubirea lui Dumnezeu.

43 Eu am venit în numele Tatălui Meu, şi voi nu Mă primiţi; dacă va veni altul în numele său însuşi, pe acela-l veţi primi!...

44 Cum aţi putea voi să credeţi, voi, cei ce primiţi slavă unii de la alţii, iar slava cea de la unicul Dumnezeu nu o căutaţi?

45 Să nu socotiţi că Eu vă voi învinui la Tatăl. Este cine să vă învinuiască: Moise, în care voi aţi nădăjduit.

46 Că dacă l-aţi crede pe Moise, M'aţi crede şi pe Mine, fiindcă el despre Mine a scris.

47 Iar dacă celor scrise de el nu le daţi crezare, cum veţi crede în cuvintele Mele?

(25) In 5, 28; Ef 5, 14; *(27)* Fc 18, 25; Dn 7, 13-14; Lc 10, 22; In 5, 22; FA 10, 42; 17, 31; 1 Tes 4, 16; *(28-29)* Is 26, 19; Iz 37, 4; Dn 12, 2-3; Sol 3, 9-10; Mt 25, 46; In 5, 25; 1 Co 15, 52; 1 Tes 4, 16; Ap 14, 11; *(30)* Mt 26, 39; Mc 14, 36; In 5, 19; 6, 38; *(32)* Is 42, 1; Mt 3, 17; 17, 5; In 8, 18; 1 In 5, 6-9; *(33)* In 1, 15-32; 10, 41; *(35)* Sir 48, 1; In 1, 19; 2 Ptr 1, 19; *(36)* In 10, 25; *(37)* Dt 4, 12; Mt 3, 17; *(39)* Dt 18, 15-18; Is 9, 5; 53, 1; Lc 16, 29; 24, 27, 45; In 5, 45-46; FA 17, 11; 1 Tim 4, 13; 2 Tim 3, 15; *(40)* In 1, 11; 3, 19; *(41)* In 7, 18; 1 Tes 2, 6; *(44)* 1 Rg 15, 30; In 12, 43; Rm 2, 29; *(45)* Lc 16, 29; In 3, 39; Rm 3, 12; *(46)* Fc 3, 15; 12, 3; 18, 18; 22, 18; 49, 10; Dt 18, 15; Ps 39, 10; In 5, 39; FA 26, 22; Evr 10, 7.

1 Fiul Îl aude şi-L ascultă pe Tatăl.

CAPITOLUL 6

Săturarea celor cinci mii. Iisus umblă pe mare. Iisus, Pâinea vieţii. Cuvintele vieţii veşnice.

1 După acestea, Iisus S'a dus dincolo de Marea Galileii, adică a Tiberiadei.

2 Şi L-a urmat mulţime multă, pentru că vedeau minunile pe care le făcea cu cei bolnavi.

3 Şi S'a suit Iisus în munte şi a şezut acolo cu ucenicii Săi.

4 Iar Paştile, sărbătoarea Iudeilor, erau aproape.[1]

5 Deci ridicându-Şi Iisus ochii şi văzând că mulţime multă vine la El, a zis către Filip: De unde vom cumpăra pâine ca să mănânce aceştia?

6 Dar pe aceasta i-o spunea ca să-l încerce, că El ştia ce avea să facă.

7 Filip I-a răspuns: De două sute de dinari nu va ajunge pâinea ca să ia fiecare câte puţin...

8 Şi I-a zis unul dintre ucenicii Săi, Andrei, fratele lui Simon Petru:

9 Este aici un băiat care are cinci pâini de orz şi doi peşti. Dar ce sunt ele la atâţia?...

10 Şi a zis Iisus: Faceţi-i pe oameni să se aşeze. Şi era iarbă multă în acel loc. Deci s'au aşezat bărbaţii, în număr ca la cinci mii[2].

11 Şi Iisus a luat pâinile şi, mulţumind, a dat ucenicilor; iar ucenicii, celor ce şedeau; asemenea, şi din peşti, cât au vrut aceştia.

12 Iar după ce s'au săturat, le-a zis ucenicilor Săi: Adunaţi fărâmiturile care au rămas, ca să nu se piardă ceva.

13 Deci au adunat şi au umplut douăsprezece coşuri de fărâmituri care au rămas din cele cinci pâini de orz de la cei ce mâncaseră.

14 Iar oamenii, văzând minunea pe care a făcut-o, ziceau: Acesta este într'adevăr Proorocul care va să vină în lume!...

15 Cunoscând deci Iisus că au să vină şi să-L ia cu de-a sila ca să-L facă rege, S'a dus iarăşi în munte, El singur.

16 Şi când s'a făcut seară, ucenicii Lui s'au coborît la mare.

17 Şi intrând în corabie, mergeau în cealaltă parte a mării, la Capernaum. Şi iată că s'a făcut întuneric şi Iisus încă nu venise la ei.

18 Şi suflând vânt mare, marea se întărâta.

19 După ce au vâslit deci ca la douăzeci şi cinci sau treizeci de stadii, L-au văzut pe Iisus umblând pe apă şi apropiindu-Se de corabie; şi s'au înfricoşat.

20 Iar El le-a zis: Eu sunt; nu vă temeţi!

21 Deci voiau să-L ia în corabie, şi îndată corabia a sosit la ţărmul la care mergeau.

CAP. 6 – *(1)* Mc 3, 7; (2) Mt 14, 13-14; Lc 5, 15; *(4)* Iş 12, 18; In 2, 13; 5, 1; *(5)* Mt 14, 14-16, 32; Mc 6, 35; Lc 9, 12; *(7)* Nm 11, 21-22; 4 Rg 4, 43; Mc 6, 37; *(9)* Mt 11, 17; 15, 34; Mc 6, 38; Lc 9, 13; *(10)* Mt 14, 19; 15, 38; Mc 6, 39; Lc 9, 14; *(11)* 1 Rg 9, 13; Mt 14, 19; Mc 6, 41; Lc 9, 16; *(12)* Mt 14, 20; 15, 37; Mc 6, 42; 8, 8, 19; Lc 9, 17; *(13)* Mt 15, 37; Mc 8, 19; *(14)* Fc 49, 10; Dt 18, 15, 18; Mt 11, 3; 21, 46; Lc 7, 16-19; 24, 19; In 4, 19; 7, 12; 9, 17; *(15)* Mt 14, 23; *(17)* Mt 14, 22; Mc 6, 47; *(18)* Mt 14, 24; *(19)* Mt 14, 25; Mc 6, 48; *(20)* Mt 14, 27; Mc 6, 50;

1 Ioan introduce discret tema pâinii pascale iudaice (întru amintirea manei cu care Evreii fuseseră hrăniţi în deşertul Sinai - Iş 16), care avea să fie înlocuită de Pâinea Vieţii, principala temă a acestui capitol.

2 După obiceiul oriental, numai bărbaţii şedeau jos, în timp ce femeile şi copiii rămâneau în picioare şi, la rândul lor, primeau hrana de la capii de familie. Aşa se explică şi de ce la Mt 14, 13-21, Mc 6, 32-44 şi Lc 9, 10-17 numărul celor hrăniţi este calculat după acela al bărbaţilor.

22 A doua zi, mulţimea care stătea de cealaltă parte a mării a văzut că acolo nu fusese altă corabie decât una în care intraseră ucenicii Săi şi că Iisus nu intrase în corabie împreună cu ucenicii Săi, ci numai ucenicii Săi plecaseră.

23 Din Tiberiada au venit şi alte corăbii aproape de locul unde ei mâncaseră pâinea după ce Domnul mulţumise.

24 Deci, când mulţimea a văzut că Iisus nu este acolo, nici ucenicii Săi, au intrat în corăbii şi au venit la Capernaum, căutându-L pe Iisus.

25 Şi găsindu-L dincolo de mare, I-au zis: Învăţătorule, când ai venit aici?

26 Iisus le-a răspuns zicând: Adevăr, adevăr vă spun: Nu pentru că aţi văzut minuni Mă căutaţi, ci pentru că aţi mâncat din pâini şi v'aţi săturat.

27 Lucraţi nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea ce rămâne întru viaţa veşnică pe care v'o va da Fiul Omului, căci pe El Şi-a pus pecetea Dumnezeu-Tatăl.[1]

28 Deci au zis către El: Ce să facem, ca să săvârşim lucrurile lui Dumnezeu?

29 Iisus le-a răspuns zicând: Lucrul lui Dumnezeu acesta este, să credeţi în Cel pe Care El L-a trimis.

30 Deci I-au zis: Dar ce minune faci tu, ca să vedem şi să credem în tine? Ce lucrezi?

31 Părinţii noştri au mâncat mană în pustie, după cum este scris: **Pâine din cer le-a dat lor să mănânce.**

32 Deci Iisus le-a zis: Adevăr, adevăr vă spun: Nu Moise v'a dat pâinea din cer, ci Tatăl Meu vă dă din cer pâinea cea adevărată.

33 Că pâinea lui Dumnezeu este aceea care se pogoară din cer şi dă viaţă lumii.[2]

34 Deci au zis către El: Doamne, dă-ne nouă'ntotdeauna pâinea aceasta...

35 Şi Iisus le-a zis: Eu sunt Pâinea vieţii; cel ce vine la Mine nu va flămânzi şi cel ce crede în Mine niciodată nu va înseta.

36 Dar Eu v'am spus că M'aţi şi văzut, şi nu credeţi.

37 Tot ce-Mi dă Mie Tatăl, va veni la Mine; şi pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară;

38 pentru că M'am pogorît din cer ca să fac nu voia Mea, ci voia Celui Ce M'a trimis.

39 Iar voia Celui Ce M'a trimis aceasta este: să nu pierd nimic din tot ce Mi-a dat, ci să-l înviez în ziua de apoi.

40 Că aceasta este voia Tatălui Meu, ca tot cel care-L vede[3] pe Fiul şi crede în El să aibă viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua de apoi.

41 Deci Iudeii murmurau împotrivă-I fiindcă spusese: Eu sunt Pâinea Care S'a pogorît din cer,

(27) Dt 30, 20; Mt 3, 17; 17, 5; Mc 1, 11; Lc 3, 22; 9, 35; In 1, 32; 10, 36; 2 Ptr 1, 17; *(29)* In 17, 3, 23; 1 In 3, 23; *(30)* Mt 12, 38; 16, 1; Mt 8, 11; Lc 11, 16; In 2, 18; 1 Co 1, 22; *(31)* Iş 16, 14-15; Nm 11, 7; Dt 8, 16; Ne 9, 15; Ps 77, 24-25; Sol 16, 20; In 6, 49; 1 Co 10, 3; *(33)* In 3, 13, 31; 1 Co 10, 17; *(34)* In 4, 15; *(35)* Lv 22, 7; Sir 24, 23; In 4, 10, 14, 16; 6, 48, 58; 7, 37; *(36)* In 6, 64; *(38)* Mt 26, 39; Mc 14, 36; Lc 22, 42; In 3, 13; 4, 34; 5, 30; 8, 28-29; *(39)* In 10, 28; 17, 12; 18, 9; *(40)* In 3, 16; 5, 24;

1 Pecetea în înţelesul de semn distinctiv, de recunoaştere, prin care Fiul Omului Se identifică cu Fiul lui Dumnezeu, aşa cum L-a mărturisit Tatăl la Botez (Mt 3, 16). Într'o rugăciune liturgică (euharistică!) Sf. Vasile cel Mare Îl defineşte pe Fiul ca fiind "pecete asemenea chipului" patern, imagine văzută a Părintelui nevăzut.

2 În limba greacă, substantivul artos = pâine e de genul masculin; relaţia lui cu pronumele „aceea" (în original: "Acela") creează o anume ambiguitate care pregăteşte următoarele două replici.

3 A-L vedea pe Fiul: a descifra în El "pecetea" Tatălui şi a-L recunoaşte astfel ca Fiu al lui Dumnezeu.

42 şi ziceau: Oare nu este acesta Iisus, fiul lui Iosif, pe ai cărui tată şi mamă noi îi ştim? Cum de spune el acum: M'am pogorît din cer!?...

43 Iisus răspunzând le-a zis: Nu murmuraţi între voi.

44 Nimeni nu poate veni la Mine dacă nu-l va atrage Tatăl Cel Ce M'a trimis, şi Eu îl voi învia în ziua de apoi.

45 Scris este în prooroci: **Şi vor fi toţi învăţaţi de Dumnezeu.** Aşadar, tot cel ce a auzit şi a învăţat de la Tatăl, vine la Mine.

46 Nu că L-a văzut pe Tatăl cineva în afară de Cel Ce este de la Dumnezeu; Acela L-a văzut pe Tatăl.

47 Adevăr, adevăr vă spun: Cel ce crede în Mine are viaţă veşnică.

48 Eu sunt Pâinea vieţii.

49 Părinţii voştri au mâncat mană în pustie, dar au murit;

50 aceasta este Pâinea Care Se pogoară din cer, pentru ca tot cel ce mănâncă din ea să nu moară.

51 Eu sunt Pâinea cea vie, Care S'a pogorît din cer. De va mânca cineva din Pâinea aceasta, viu va fi în veci. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viaţa lumii este Trupul Meu.

52 Deci se certau Iudeii între ei zicând: Cum poate acesta să ne dea trupul lui să-l mâncăm?...

53 Şi le-a zis Iisus: Adevăr, adevăr vă spun: Dacă nu veţi mânca Trupul Fiului Omului şi nu veţi bea Sângele Lui, nu veţi avea viaţă întru voi.

54 Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua de apoi.

55 Căci Trupul Meu este adevărată mâncare şi Sângele Meu adevărată băutură.

56 Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu rămâne întru Mine şi Eu întru el.

57 Aşa cum Tatăl Cel viu M'a trimis pe Mine şi Eu viez prin Tatăl, tot astfel cel ce Mă mănâncă pe Mine va via prin Mine.

58 Aceasta este Pâinea Care S'a pogorît din cer; nu ca a părinţilor voştri care au mâncat mană şi au murit: cel ce va mânca Pâinea aceasta, viu va fi în veac.

59 Pe acestea le-a spus în sinagogă pe cînd învăţa în Capernaum.

60 Deci mulţi din ucenicii Săi, auzind, au zis: Greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte?...

61 Iar Iisus, ştiind întru Sine că ucenicii Lui murmură în astă privinţă, le-a zis: Vă este aceasta piatră de poticnire?

62 Dar dacă-L veţi vedea pe Fiul Omului suindu-Se acolo unde era mai înainte?

63 Duhul este cel ce dă viaţă; trupul nu foloseşte la nimic. Cuvintele pe care Eu vi le-am grăit, ele duh sunt şi viaţă sunt.

64 Dar sunt unii dintre voi care nu cred. Că Iisus ştia de la început cine sunt cei care nu cred şi cine este cel care-L va vinde.

65 Şi zicea: De aceea v'am spus că nimeni nu poate veni la Mine dacă nu-i este dat de la Tatăl.

66 De atunci, mulţi dintre ucenicii Săi au dat înapoi şi nu mai umblau cu El.

(42) Mt 13, 55; Mc 6, 3; Lc 3, 23; 4, 22; *(44)* Ir 31, 3; Plg 5, 21; Lc 10, 22; In 6, 65; *(45)* Is 54, 13; Ir 31, 34; Mi 4, 2; Evr 8, 10; 10, 16; *(46)* Mt 11, 27; Lc 10, 22; In 1, 18; 3, 15; *(47)* In 5, 24; *(48)* Pr 9, 5; In 6, 35, 58; *(49)* Iş 16, 14-15; Nm 11, 7; Ps 77, 24-25; Is 8, 16; In 6, 31; 1 Co 10, 3; *(51)* In 3, 13; *(53)* Mt 26, 26-28; *(54)* In 11, 26; *(58)* In 6, 35, 48; *(60)* In 6, 66; *(62)* Mt 26, 64; In 3, 13; Ef 4, 8; *(63)* Rm 8, 2; 2 Co 3, 6; *(64)* Mc 2, 8; In 2, 24-25; 6, 36; *(65)* In 3, 27; 6, 44; *(66)* Ps 72, 23; In 6, 60;

67 Deci a zis Iisus celor doisprezece: Nu cumva şi voi vreţi să vă duceţi?...

68 Simon Petru I-a răspuns: Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieţii veşnice;

69 şi noi am crezut şi am cunoscut că Tu eşti Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu.

70 Le-a răspuns Iisus: Oare nu Eu v'am ales pe voi, cei doisprezece? Şi unul dintre voi este diavol!...

71 Iar El zicea de Iuda al lui Simon Iscarioteanul, căci acesta avea să-L vândă, el, care era unul din cei doisprezece.

CAPITOLUL 7

Necredinţă şi viclenie la rudele lui Iisus. Iisus la Sărbătoarea Corturilor. Este Acesta Hristosul? Încercarea de a-L aresta pe Iisus. Duhul Sfânt, râuri de apă vie. Iisus, piatră de scandal în popor.

1 Şi după aceasta Iisus umbla prin Galileea; căci nu voia să umble prin Iudeea, deoarece Iudeii căutau să-L omoare.

2 Dar sărbătoarea Iudeilor era aproape, aceea a Corturilor[1].

3 Atunci fraţii Săi[2] I-au zis: Pleacă de aici şi du-te în Iudeea, pentru ca şi ucenicii tăi să vadă lucrurile pe care le faci;

4 că nimeni nu face ceva într'ascuns, ci caută să se facă cunoscut; dacă faci acestea, arată-te lumii...

5 Pentru că nici fraţii Săi nu credeau într'Însul.

6 Deci le-a zis Iisus: Vremea Mea încă n'a sosit; dar vremea voastră'ntotdeauna-i gata.

7 Pe voi lumea nu vă poate urî, dar pe Mine Mă urăşte pentru că Eu mărturisesc despre ea că lucrurile ei sunt rele.

8 Voi duceţi-vă la sărbătoare; Eu nu Mă duc la praznicul acesta, căci vremea Mea încă nu s'a'mplinit.

9 Acestea spunându-le, a rămas în Galileea.

10 Dar după ce fraţii Săi s'au dus la sărbătoare, atunci S'a suit şi El, dar nu pe faţă, ci cam într'ascuns.[3]

11 În timpul sărbătorii, Iudeii Îl căutau şi ziceau: Unde este acela?...

12 Şi multă şuşotire era pe seama Lui prin mulţime. Unii ziceau: E bun!; iar alţii ziceau: Nu e, ci amăgeşte mulţimea!...

13 Totuşi, nimeni nu vorbea despre El pe faţă, de frica Iudeilor.

14 Iar la jumătatea sărbătorii, Iisus S'a suit în templu şi învăţa.

15 Şi Iudeii se mirau zicând: Cum ştie acesta carte fără să fi învăţat?

16 Atunci Iisus le-a răspuns zicând: Învăţătura Mea nu este a Mea, ci a Celui Ce M'a trimis.

17 De vrea cineva să-I facă voia, va cunoaşte despre învăţătura aceasta dacă ea este de la Dumnezeu sau dacă Eu de la Mine Însumi grăiesc.

18 Cel care grăieşte de la sine îşi caută propria lui slavă; dar Cel Care

(68) FA 5, 20; *(69)* Mt 16, 16; Mc 8, 29; Lc 9, 20; In 1, 49; 11, 27; *(70)* Lc 6, 13. CAP. 7 – *(1)* In 5, 16-18; *(2)* Lv 23, 34; Nm 29, 12; *(3)* Mt 12, 46; Mc 3, 31; FA 1, 14; *(5)* Ps 68, 11; Mc 3, 21; *(6)* In 2, 4; 7, 8, 30; 8, 20; *(7)* Pr 29, 27; Sol 2, 14; Lc 6, 26; In 3, 19; 15, 18-19; *(8)* In 7, 6, 30; 8, 20; *(12)* In 6, 14; 7, 40; 9, 16; 10, 19; *(13)* In 9, 22; 12, 42; 19, 38; *(15)* Mt 13, 54; Mc 6, 2; Lc 2, 47; *(16)* In 8, 28; 12, 49; 14, 10, 24; *(17)* Ps 49, 24; In 8, 47; *(18)* In 5, 41; 8, 50;

1 Sărbătoare anuală iudaică, la sfârşit de Septembrie şi început de Octombrie, pe durata a şapte zile, cărora li se adăuga a opta pentru ceremonia de închidere. În riturile acestei sărbători apa şi lumina aveau o importanţă deosebită.

2 Cu privire la fraţii lui Iisus vezi nota de la Mt 12, 46.

3 Incognito; amestecat în mulţime; fără alai, ca un pelerin oarecare.

caută slava Celui Ce L-a trimis, Acela este adevărat şi nedreptate într'Însul nu este.

19 Oare nu Moise v'a dat Legea? Şi nimeni dintre voi nu ţine Legea. De ce căutaţi să Mă ucideţi?...

20 Şi mulţimea a răspuns: Ai demon. Cine caută să te ucidă?...

21 Iisus le-a răspuns zicând: Un lucru am făcut[1] şi toţi vă miraţi.

22 De aceea v'a dat vouă Moise tăierea'mprejur – nu că e de la Moise, ci de la părinţi – şi-i faceţi omului tăierea'mprejur Sâmbăta.

23 Dacă Sâmbăta primeşte omul tăierea'mprejur, ca să nu se strice Legea lui Moise, pe Mine vă mâniaţi pentru că Sâmbăta am făcut sănătos un om întreg?[2]

24 Nu judecaţi după înfăţişare, ci judecată dreaptă judecaţi!

25 Deci ziceau unii dintre Ierusalimiteni: Oare nu Acesta este Cel pe Care ei caută să-L ucidă?

26 Şi iată că vorbeşte pe faţă şi ei nu-I zic nimic. Nu cumva căpeteniile au cunoscut cu adevărat că Acesta este Hristos?;

27 numai că pe el îl ştim de unde este; dar Hristosul, când va veni, nimeni nu ştie de unde e.

28 Atunci a strigat Iisus în templu, învăţând şi zicând: Şi pe Mine Mă ştiţi, şi ştiţi şi de unde sunt; şi Eu nu de la Mine am venit, dar adevărat este Cel Ce M'a trimis, pe Care voi nu-L ştiţi;

29 Eu, Eu Îl ştiu, căci de la El sunt, şi El M'a trimis!

30 Deci căutau să-L prindă, dar nimeni n'a pus mâna pe El, pentru că ceasul Său încă nu venise.

31 Din mulţime mulţi au crezut într'Însul şi ziceau: Oare Hristosul, când va veni, face-va El minuni mai multe decât a făcut Acesta?

32 Au auzit fariseii că mulţimea şuşotea acestea despre El; şi arhiereii şi fariseii au trimis slujitori ca să-L prindă.

33 Dar Iisus le-a zis: Pentru puţin timp mai sunt cu voi şi Mă duc la Cel Ce M'a trimis.

34 Mă veţi căuta şi nu Mă veţi găsi; şi unde sunt Eu, voi nu puteţi veni.

35 Deci ziceau Iudeii între ei: Unde are să se ducă acesta ca să nu-l găsim? Nu cumva are să meargă la cei împrăştiaţi printre Elini[3] şi să-i înveţe pe Elini?

36 Ce înseamnă acest cuvânt pe care l-a spus: Mă veţi căuta şi nu mă veţi găsi; şi: Unde sunt eu, voi nu puteţi veni?...

37 Iar în ziua cea din urmă – ziua cea mare a sărbătorii – Iisus sta între ei şi a strigat zicând: Dacă'nseteazā cineva, să vină la Mine şi să bea!

38 Cel ce crede'n Mine – precum a zis Scriptura – râuri de apă vie vor curge din inima lui[4].

(19) Iş 20, 1; 24, 3; Dt 33, 4; Mt 12, 14; Mc 3, 6; In 1, 17; 5, 16, 18; 10, 31; *(20)* In 8, 48-52; 10, 20; *(22)* Fc 17, 7, 10; Lv 12, 3; *(23)* In 5, 8-16; *(24)* Lv 19, 15; Dt 1, 16-17; 16, 19; Pr 24, 23; In 8, 15; Iac 2, 1-4; 2 Co 10, 7; *(26)* In 7, 48; *(27)* Mt 13, 55; Mc 6, 3; Lc 4, 22; *(28)* In 8, 42; *(30)* Mc 12, 12; In 7, 6-8; 8, 20; *(31)* In 8, 30; *(33)* In 13, 33; 16, 5, 16; *(34)* Os 5, 6; In 8, 21; 13, 33; *(35)* In 1, 1; 1 Ptr 1, 1; *(37)* Lv 23, 36; Nm 29, 37; 2 Par 7, 9; Is 55, 1; In 4, 14; 6, 35; Ap 22, 17; *(38)* Dt 18, 18; Pr 18, 4; Cânt 4, 15; Is 12, 3; 35, 6; 44, 3; Ioil 4, 18; In 4, 14;

1 Vindecarea paraliticului în zi de Sâmbătă (In 5, 1-16).

2 Dacă binele poate fi operat asupra unei părţi din întreg, cu atât mai mult asupra întregului.

3 Diaspora iudaică; Evreii emigraţi în afara Palestinei. Prin "Elini" erau desemnaţi nu numai Grecii, ci toate naţiunile non-iudaice, "păgâne".

4 Literal: din pântecele lui. Conotaţie spirituală: Iisus este prin excelenţă izvorul Vieţii, dar şi cei ce intră în comuniune cu El pot deveni, prin Duhul Sfânt, nu numai receptori ci şi distribuitori de apă vie, ca o reţea racordată la sursă.

39 Iar aceasta a spus-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred într'Însul. Că Duhul încă nu era dat, pentru că Iisus încă nu Se preamărise.

40 Deci mulţi din mulţime, auzind cuvintele acestea, ziceau: Într'adevăr, Acesta este Proorocul!

41 Iar alţii ziceau: Acesta este Hristosul! Iar alţii ziceau: Oare din Galileea va să vină Hristos?;

42 n'a zis oare Scriptura că Hristos va să vină din sămânţa lui David şi din oraşul Betleem,[1] unde a fost David?...

43 Şi dezbinare s'a făcut în mulţime din pricina Lui.

44 Iar unii dintre ei voiau să-L prindă, dar nimeni n'a pus mâinile pe El.

45 Deci slujitorii au venit la arhierei şi la farisei; şi aceia le-au zis: De ce nu L-aţi adus?

46 Slujitorii au răspuns: Niciodată n'a vorbit un om aşa cum vorbeşte omul acesta.

47 Şi le-au răspuns fariseii: Nu cumva şi voi aţi fost amăgiţi?;

48 nu cumva cineva dintre căpetenii a crezut în el? sau dintre farisei?...

49 Dar această mulţime care nu cunoaşte Legea, blestemată este!...

50 A zis către ei Nicodim, unul dintre ei, cel ce mai'nainte venise noaptea la El:

51 Oare Legea noastră îl osândeşte pe om fără ca mai întâi să-l asculte şi să cunoască ce-a făcut?

52 Ei i-au răspuns zicând: Nu cumva şi tu eşti din Galileea? Cercetează şi vezi că din Galileea nu se ridică prooroc...

53 Şi s'a dus fiecare la casa lui.

CAPITOLUL 8

Femeia păcătoasă. Iisus, Lumina lumii. Unde merg Eu, voi nu puteţi veni. Adevărul vă va face liberi. Tatăl vostru este Diavolul. Înainte de Avraam sunt Eu.

1 Iar Iisus S'a dus la Muntele Măslinilor.

2 Dar dimineaţa a venit iarăşi în templu; şi tot poporul venea la El; şi El, şezând, îi învăţa.

3 Şi cărturarii şi fariseii au adus la El o femeie prinsă în adulter şi, punând-o în mijloc,

4 I-au zis: Învăţătorule, această femeie a fost prinsă săvârşind adulter.

5 Iar Moise prin Lege ne-a poruncit ca pe unele ca acestea să le ucidem cu pietre. Aşadar, tu ce zici?...

6 Iar pe aceasta o spuneau ispitindu-L, ca să aibă de ce să-L învinuiască. Iar Iisus, plecându-Se în jos, scria cu degetul pe pământ.

7 Dar cum ei stăruiau întrebându-L, El S'a ridicat şi le-a zis: Cel fără păcat dintre voi să arunce cel dintâi cu piatra asupra ei.

8 Şi iarăşi plecându-Se în jos, scria pe pământ.

9 Iar ei, auzind şi mustraţi fiind de cuget, ieşeau unul câte unul, începând de la cei mai bătrâni şi până la cei din urmă; şi a rămas Iisus singur şi femeia stând în mijloc.

10 Şi ridicându-Se Iisus şi nevăzând pe nimeni decât pe femeie, i-a zis: Femeie, unde sunt pârîşii tăi? Niciunul nu te-a osândit?

(39) Is 44, 3; Ioil 3, 1; Za 12, 10; FA 2, 17, 33; *(40)* Mt 21, 46; 26, 5; In 7, 12; *(42)* 1 Rg 16, 1-4; 20, 6; Mi 5, 1; Mt 2, 5-6; Lc 2, 4; *(43)* In 9, 16; *(44)* Mc 12, 12; *(46)* Lc 4, 32; *(48)* In 7, 26; *(50)* In 3, 1-2; 10, 39; *(51)* Dt 1, 17; 17, 8. CAP. 8 – *(5)* Lv 20, 10; Dt 22, 22; Sir 23, 30-32; *(6)* Ir 17, 13; *(7)* Sir 8, 6;

1 În afară de cei apropiaţi, nu se ştia că Iisus Se născuse în Betleem; I se spunea doar "Nazarineanul".

11 Iar ea a zis: Niciunul, Doamne. Şi Iisus i-a zis: Nici Eu nu te osândesc. Du-te, şi de-acum să nu mai păcătuieşti!

12 După aceea Iisus le-a grăit din nou zicând: Eu sunt Lumina lumii; cel ce-Mi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina Vieţii.

13 Atunci I-au zis fariseii: Tu despre tine însuţi mărturiseşti; mărturia ta nu este adevărată...

14 Iisus le-a răspuns zicând: Chiar dacă Eu despre Mine Însumi mărturisesc, mărturia Mea este adevărată, pentru că Eu ştiu de unde am venit şi unde Mă duc; dar voi nu ştiţi de unde vin, nici unde Mă duc.

15 Voi judecaţi după trup[1]; Eu nu judec[2] pe nimeni.

16 Şi chiar dacă Eu judec, judecata Mea este adevărată pentru că nu sunt singur, ci Eu şi Tatăl Cel Ce M'a trimis.

17 Scris este şi'n Legea voastră că mărturia a doi oameni este adevărată.

18 Eu sunt Cel Ce mărturisesc despre Mine Însumi, şi despre Mine mărturiseşte Tatăl Cel Ce M'a trimis.

19 Îi ziceau deci: Unde este tatăl tău? Răspuns-a Iisus: Nici pe Mine nu Mă ştiţi, nici pe Tatăl Meu; dacă M'aţi şti pe Mine, L'aţi şti şi pe Tatăl Meu.

20 Cuvintele acestea le-a grăit Iisus lângă cutia milelor, pe când învăţa în templu; şi nimeni nu L-a prins, căci ceasul Său încă nu venise.

21 Şi iarăşi le-a zis: Eu Mă duc şi Mă veţi căuta şi veţi muri în păcatul vostru. Unde Mă duc Eu, voi nu puteţi veni.

22 Deci ziceau Iudeii: Nu cumva se va omorî, de vreme ce zice: Unde mă duc eu, voi nu puteţi veni?...

23 Şi El zicea: Voi sunteţi dintru cele de jos; Eu sunt dintru cele de sus. Voi sunteţi din lumea aceasta; Eu nu sunt din lumea aceasta.

24 Pentru aceea v'am spus că veţi muri în păcatele voastre. Că dacă nu veţi crede că Eu sunt[3], în păcatele voastre veţi muri.

25 Deci Îi ziceau: Cine eşti tu? Şi Iisus le-a zis: Ceea ce v'am spus de la'nceput.

26 Multe am de spus despre voi şi de judecat. Dar Cel Ce M'a trimis pe Mine adevărat este; şi ceea ce de la El am auzit, Eu pe acelea le grăiesc în lume.

27 Şi ei n'au înţeles că le vorbea de Tatăl.

28 Deci le-a zis Iisus: Când Îl veţi fi înălţat[4] pe Fiul Omului, atunci veţi cunoaşte că Eu sunt şi că nimic nu fac de la Mine Însumi, ci precum Tatăl M'a învăţat, aşa vorbesc.

29 Şi Cel Ce M'a trimis este cu Mine; nu M'a lăsat singur, pentru că Eu întotdeauna fac cele ce Lui Îi sunt plăcute.

30 Grăind El acestea, mulţi au crezut într'Însul.

31 Deci zicea Iisus către Iudeii care crezuseră în El: Dacă veţi rămâne întru cuvântul Meu, cu adevărat sunteţi ucenici ai Mei.

(12) In 1, 4-5; 3, 19; 9, 5; 12, 46; 1 In 1, 5; Ef 5, 8; *(15)* In 7, 24; *(16)* 2 Co 13, 1; *(17)* Dt 17, 6; 19, 15; Mt 18, 16; 2 Co 13, 1; Evr 10, 28; *(18)* Is 42, 1; In 5, 32; 1 In 5, 9; *(19)* 1 In 2, 23; *(20)* In 7, 6, 8, 30; *(21)* In 13, 33-34; *(23)* In 3, 31; 17, 14; Col 3, 1; *(26)* In 3, 32; Evr 1, 2; *(28)* In 3, 14; 5, 19, 30; 7, 16; 12, 32; *(30)* In 7, 31;

1 După aparenţe, fără capacitatea de a pătrunde în sfera esenţelor.
2 În înţelesul ebraic de "a osândi".
3 Formulă prin care Dumnezeu Se defineşte pe Sine Însuşi: "Eu sunt Cel Ce sunt" (Iş 3, 14). În cazul de faţă: Dacă nu veţi crede că Eu sunt Hristos, unicul Mântuitor...
4 Când Îl veţi fi înălţat pe cruce. Expresie folosită şi la In 12, 32 (în contextul versetului 33). Iudeii, prin braţul secular al Romanilor, Îl vor răstigni pe Hristos, dar crucificarea va fi începutul preamăririi Lui.

32 Şi veţi cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi.

33 Ei însă I-au răspuns: Noi suntem urmaşi ai lui Avraam şi nimănui niciodată n'am fost robi. Cum de zici Tu: Veţi fi liberi?

34 Iisus le-a răspuns: Adevăr, adevăr vă spun: Tot cel ce face păcatul, păcatului îi este rob.

35 Iar robul nu rămâne'n casă pe veci; Fiul însă rămâne pe veci.[1]

36 Aşadar, dacă Fiul vă va face liberi, cu adevărat liberi veţi fi.

37 Ştiu că sunteţi sămânţa lui Avraam, dar căutaţi să Mă ucideţi, pentru că'ntru voi cuvântul Meu nu-şi află loc.

38 Eu grăiesc ce-am văzut la Tatăl Meu, iar voi faceţi ce-aţi auzit de la tatăl vostru.

39 Ei au răspuns zicându-I: Tatăl nostru este Avraam. Iisus le-a zis: Dacă aţi fi fiii lui Avraam, faptele lui Avraam le-aţi face.

40 Dar voi căutaţi acum să Mă ucideţi, pe Mine, omul care v'am grăit adevărul pe care de la Dumnezeu l-am auzit. Avraam n'a făcut aceasta.

41 Voi faceţi faptele tatălui vostru. Zis-au Lui: Noi nu ne-am născut din desfrânare.[2] Un tată avem: pe Dumnezeu.

42 Zisu-le-a Iisus: Dacă Dumnezeu ar fi tatăl vostru, M'aţi iubi pe Mine, fiindcă Eu de la Dumnezeu am ieşit şi am venit. Că nu de la Mine Însumi am venit, ci El M'a trimis.

43 De ce nu-Mi pricepeţi vorbirea[3]?: Pentru că nu-Mi puteţi asculta cuvântul.

44 Voi sunteţi din tatăl vostru Diavolul şi poftele tatălui vostru vreţi să le faceţi. El de la'nceput a fost ucigător de oameni şi nu a rămas întru adevăr, pentru că adevăr nu este întru el. Când el grăieşte minciuna, dintr'ale lui grăieşte, fiindcă el mincinos este şi tatăl minciunii.

45 Dar pentru că Eu spun adevărul, pe Mine nu Mă credeţi.

46 Cine dintre voi Mă vădeşte de păcat? Dacă Eu spun adevărul, voi de ce nu Mă credeţi?

47 Cel ce este de la Dumnezeu, ascultă cuvintele lui Dumnezeu; de aceea voi nu ascultaţi, pentru că nu sunteţi de la Dumnezeu.

48 Au răspuns Iudeii zicându-I: Nu zicem noi bine că tu eşti samarinean şi ai demon?

49 A răspuns Iisus: Eu nu am demon, ci Eu Îl cinstesc pe Tatăl Meu şi voi Mă necinstiţi pe Mine.

50 Dar Eu nu caut slava Mea; este cine s'o caute şi să judece.

51 Adevăr, adevăr vă spun: De va păzi cineva cuvântul Meu, în veac nu va vedea moartea.

52 Iudeii I-au zis: Acum ştim că ai demon. Avraam a murit, tot aşa şi proorocii; şi tu zici: De va păzi cineva cuvântul meu, în veac nu va gusta moartea.

(32) Is 42, 7; 61, 1; Rm 6, 12-22; 8, 2; *(33)* 2 Par 20, 7; Mt 3, 9; In 8, 39; *(34)* 2 Ptr 2, 19; Rm 6, 16, 20; *(35)* Fc 21, 10; Ga 4, 30; *(36)* Rm 6, 18; 8, 2; 1 Co 7, 22; Ga 5, 1; *(37)* Mt 3, 9; In 7, 19; 18, 40; *(39)* Mt 3, 9; Lc 3, 8; In 8, 33; Rm 4, 11-12, 16; 9, 7; Ga 3, 7; *(40)* Ps 108, 3; In 8, 37; *(41)* Is 63, 16; 64, 7; *(42)* In 7, 28; *(44)* Fc 3, 4, 15; Mt 13, 38; FA 13, 10; 1 In 3, 8-9; Iuda 1, 6; 2 Co 11, 3; *(46)* Pr 8, 7; 2 Co 5, 21; *(47)* Sir 3, 28; In 10, 26-27; 1 In 4, 6; *(48)* 2 Par 18, 21; Mt 10, 25; In 8, 20; 10, 20; *(50)* In 7, 18; *(51)* In 5, 24;

1 Ismael era fiul lui Avraam născut din sclava Agar, deci el însuşi cu statut de rob, şi a fost alungat din familie în favoarea lui Isaac, fiul liber şi legitim, care devine astfel şi stăpân al casei (vezi Fc 21, 10-12).
2 La profeţii Vechiului Testament, infidelitatea lui Israel faţă de mariajul său spiritual cu Dumnezeu era calificat ca desfrânare (vezi Os 1, 2; 2, 6).
3 Limbajul.

53 Nu cumva eşti tu mai mare decât tatăl nostru Avraam, care a murit? Şi au murit şi proorocii. Drept cine te ici tu?

54 Iisus a răspuns: Dacă Mă slăvesc Eu pe Mine Însumi, slava Mea nimic nu este. Tatăl Meu e Cel Ce Mă slăveşte, despre Care voi ziceţi că e Dumnezeul vostru.

55 Şi voi nu L-aţi cunoscut, dar Eu Îl ştiu; şi dac'aş zice că nu-L ştiu, aş fi asemenea vouă, un mincinos. Dar Eu Îl ştiu şi-I păzesc cuvântul.

56 Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea şi a văzut-o şi s'a bucurat.

57 Deci au zis Iudeii către El: Încă nu ai cincizeci de ani şi l-ai văzut pe Avraam?...

58 Iisus le-a zis: Adevăr, adevăr vă spun: Mai înainte de a fi fost Avraam, Eu sunt![1]

59 Atunci ei au luat pietre ca să arunce asupra Lui. Dar Iisus S'a ferit şi, trecând prin mijlocul lor, a ieşit din templu şi S'a dus.

CAPITOLUL 9

Vindecarea orbului din naştere.

1 Şi'n timp ce trecea, Iisus a văzut un om orb din naştere.

2 Şi ucenicii Săi L-au întrebat zicând: Învăţătorule, cine a păcătuit, el, sau părinţii lui, de s'a născut orb?

3 Iisus a răspuns: Nici el n'a păcătuit, nici părinţii lui, ci pentru ca'ntru el să se arate lucrurile lui Dumnezeu.

4 Lucrurile Celui Ce M'a trimis trebuie ca Eu să le fac până este ziuă; că vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze.

5 Atât cât sunt în lume, Eu sunt Lumina lumii!

6 Acestea zicând, a scuipat jos şi a făcut tină din scuipat şi a uns cu tină ochii orbului.

7 Şi i-a zis: Mergi de te spală în scăldătoarea Siloamului – care se tâlcuieşte: trimis –. Deci s'a dus şi s'a spălat şi a venit văzând.

8 Iar vecinii şi cei ce-l văzuseră mai înainte că era orb ziceau: Nu este acesta cel ce şedea şi cerşea?...

9 Unii ziceau: El este. Alţii ziceau: Nu, ci seamănă cu el. Dar el zicea: Eu sunt.

10 Deci îi ziceau: Cum ţi s'au deschis ochii?

11 Acela a răspuns: Omul care se numeşte Iisus a făcut tină şi mi-a uns ochii şi mi-a zis: Mergi la scăldătoarea Siloamului şi te spală. Deci ducându-mă şi spălându-mă, mi-am dobândit vederea.

12 Şi i-au zis: Unde este acela? El a zis: Nu ştiu.

13 Atunci l-au dus la farisei, pe cel ce oarecând fusese orb.

14 Şi era Sâmbătă în ziua în care Iisus a făcut tină şi i-a deschis ochii.

15 Deci din nou îl întrebau acum şi fariseii, cum şi-a dobândit vederea. Iar el le-a zis: Tină a pus pe ochii mei şi m'am spălat şi văd.

16 Deci ziceau unii dintre farisei: Acest om nu este de la Dumnezeu, fiindcă nu ţine Sâmbăta. Iar alţii ziceau: Cum poate un om păcătos să facă astfel de minuni?... Şi dezbinare era între ei.

(54) In 16, 14; FA 3, 13; Evr 5, 5; *(56)* Fc 15, 6; 22, 16; Iov 19, 27; Lc 10, 24; Evr 11, 13; *(58)* Iş 3, 14; Is 43, 13; In 1, 1-2; 15, 30; 17, 5, 24; Col 1, 17; Ap 1, 8; *(59)* Lc 4, 30; In 10, 31; 11, 8. CAP. 9 – *(2)* In 9, 34; *(3)* In 11, 4; *(4)* In 4, 34; 5, 17; 11, 9; 12, 35; *(5)* Is 42, 6; Lc 2, 32; In 1, 4-5; 8, 12; 12, 35, 46; FA 13, 47; *(6)* Is 35, 5; Mc 7, 33; 8, 23; In 9, 11; 11, 37; *(7)* 4 Rg 5, 10-14; Nm 3, 15; *(11)* Is 8, 6; In 9, 6-7; *(14)* In 5, 9; *(16)* In 3, 2; 7, 12, 43; 9, 33; 10, 19;

1 Definiţia lui Dumnezeu (vezi nota de la 8, 24).

17 Atunci i-au zis din nou orbului: Tu ce zici despre el, că ţi-a deschis ochii? Iar el a zis: E prooroc.

18 Dar Iudeii n'au crezut despre el că era orb şi şi-a dobândit vederea până ce n'au chemat pe părinţii celui care-şi dobândise vederea.

19 Şi i-au întrebat zicând: Acesta este fiul vostru, despre care ziceţi că s'a născut orb? Ei bine, cum de vede acum?

20 Răspunzând atunci părinţii lui, au zis: Ştim că acesta este fiul nostru şi că s'a născut orb;

21 dar cum de vede el acum, noi nu ştim; sau cine i-a deschis ochii, nu ştim. Întrebaţi-l pe el; e în vârstă, despre sine el va vorbi.

22 Pe acestea le-au spus părinţii lui pentru că se temeau de Iudei. Fiindcă Iudeii se înţeleseseră că dacă cineva Îl va mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă.

23 De aceea au zis părinţii lui: E în vârstă, întrebaţi-l pe el.

24 Deci l-au chemat a doua oară pe omul care fusese orb şi i-au zis: Dă slavă lui Dumnezeu[1]. Noi ştim că omul acesta e păcătos.

25 A răspuns deci acela: Dacă este păcătos, nu ştiu. Un lucru ştiu: că am fost orb şi acum văd.

26 Deci i-au 'zis: Ce ţi-a făcut? Cum ţi-a deschis ochii?...

27 Le-a răspuns: Acum v'am spus, şi n'aţi auzit? De ce vreţi să mai auziţi o dată? Nu cumva vreţi şi voi să vă faceţi ucenici ai Lui?

28 Şi l-au ocărît şi i-au zis: Tù eşti ucenic al aceluia, dar noi suntem ucenici ai lui Moise.

29 Noi ştim că Dumnezeu lui Moise i-a vorbit, dar pe acesta nu-l ştim de unde este.

30 A răspuns omul şi le-a zis: În aceasta stă minunea, că voi nu ştiţi de unde este, şi El mi-a deschis ochii.

31 Noi ştim că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoşi; ci de este cineva cinstitor de Dumnezeu şi-I face voia, pe acesta îl ascultă.

32 Din veac nu s'a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naştere.

33 De n'ar fi Acesta de la Dumnezeu, n'ar putea să facă nimic.

34 Au răspuns şi i-au zis: Pe de-a'ntregul în păcate te-ai născut, şi tu ne înveţi pe noi?... Şi l-au dat afară.

35 Şi a auzit Iisus că l-au dat afară. Şi găsindu-l, i-a zis: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?

36 El a răspuns zicând: Şi cine este, Doamne, ca să cred în El?

37 Şi a zis Iisus: L-ai şi văzut! şi Cel ce vorbeşte cu tine, Acela este.

38 Iar el a zis: Cred, Doamne! Şi I s'a închinat.

39 Şi Iisus a zis: Spre judecată am venit în lumea aceasta, pentru ca cei ce nu văd să vadă, iar cei ce văd să fie orbi.

40 Au auzit acestea unii dintre fariseii care erau cu El şi I-au zis: Nu cumva şi noi suntem orbi?

41 Iisus le-a zis: Dacă aţi fi orbi, n'aţi avea păcat. Dar pentru că acum ziceţi: Vedem..., păcatul vostru rămâne.

(17) Lc 7, 16; 24, 19; In 4, 19; 6, 14; *(22)* In 7, 13; 12, 42; 19, 38; *(24)* Ios 7, 19; Ir 13, 16; In 9, 16; *(29)* Iş 3, 6; 19, 19; *(31)* Iov 27, 9; 35, 12-13; Ps 5, 4-5; 17, 44; 33, 15-17; 65, 17-18; Pr 1, 28; 15, 29; 28, 9; Is 1, 15; Ir 11, 12; 14, 12; Iz 8, 18; Mi 3, 4; Za 7, 13; *(32)* Is 42, 7; In 10, 21; *(33)* In 3, 2; 9, 16; *(34)* In 4, 26; *(39)* Mt 11, 25; 13, 13-14; In 12, 46; 2 Co 3, 14; *(40)* Rm 2, 19; *(41)* In 15, 22-24.

1 Expresie biblică prin care cineva era conjurat să spună adevărul în numele lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 10

Iisus, Păstorul cel bun. Iisus respins de Iudei.

1 Adevăr, adevăr vă spun: Cel ce nu intră pe uşă în staulul oilor, ci sare pe oareunde, acela este fur şi tâlhar.

2 Dar cel ce intră pe uşă este păstorul oilor.

3 Acestuia portarul îi deschide şi oile ascultă de glasul lui şi el îşi cheamă oile pe nume şi le scoate afară.

4 Şi când pe toate ale lui le scoate afară, el merge înaintea lor şi oile îl urmează, fiindcă-i cunosc glasul.

5 Dar pe un străin ele nu-l urmează, ci fug de el, fiindcă ele nu cunosc glasul străinilor.

6 Această pildă le-a spus-o Iisus, dar ei n'au înţeles ce însemnau cele ce le grăia[1].

7 A zis deci iarăşi Iisus: Adevăr, adevăr vă spun: Eu sunt uşa oilor.

8 Toţi câţi au venit mai înainte de Mine sunt furi şi tâlhari, iar oile nu i-au ascultat.

9 Eu sunt uşa. De va intra cineva prin Mine, se va mântui; şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.

10 Furul nu vine decât să fure şi să'njunghie şi să piardă. Eu am venit ca viaţă să aibă şi din belşug s'o aibă[2].

11 Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun sufletul său şi-l pune[3] pentru oi.

12 Dar simbriaşul şi cel ce nu este păstor şi cel ce nu e stăpân al oilor vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.

13 Iar simbriaşul fuge, fiindcă simbriaş este şi nu de oi îi este lui aminte.

14 Eu sunt Păstorul cel bun şi Mi le cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.

15 Aşa cum Tatăl Mă cunoaşte pe Mine, tot aşa Îl cunosc Eu pe Tatăl. Şi viaţa Mea Mi-o pun pentru oi.

16 Şi alte oi am, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc; şi glasul Mi-l vor auzi şi va fi o turmă şi un păstor.

17 De aceea Mă iubeşte Tatăl, că Eu viaţa Mi-o pun, pentru ca iarăşi s'o iau.

18 Nimeni n'o ia de la Mine, ci Eu Însumi o pun. Putere am ca s'o pun şi putere am ca iarăşi s'o iau. Această poruncă am primit-o de la Tatăl Meu.

19 Dezbinare s'a făcut iar între Iudei din pricina acestor cuvinte.

20 Şi mulţi dintre ei ziceau: Are demon şi e nebun; de ce-l ascultaţi?...

21 Alţii ziceau: Cuvintele acestea nu sunt ale unui demonizat. Poate cumva un demon să deschidă ochii orbilor?...

CAP. 10 – *(1)* In 10, 7-9; 14, 6; *(2)* In 10, 1, 9; 14, 6; *(4)* Cânt 2, 8; *(6)* Lc 18, 34; *(8)* Ecc 7, 25; Ir 23, 1-2; 50, 6; Iz 34, 2-3; *(9)* Ps 22, 2; In 10, 1, 7; 14, 6; Evr 10, 19; *(11)* Ps 22, 1; 79, 1; Is 40, 11; Iz 34, 12, 23, 31; 37, 24; Sof 3, 14; Za 9, 16; In 15, 13; 1 Ptr 2, 25; 5, 4; Evr 13, 20; *(12-13)* Za 11, 16-17; *(14)* Ps 1, 6; Iz 34, 11; 2 Tim 2, 19; *(15)* Mt 11, 27; Lc 10, 22; In 15, 13; *(16)* Is 11, 12; 56, 8; Iz 37, 22; Os 2, 1, 3; Mi 2, 12; In 11, 52; 1 Ptr 2, 25; *(17)* Is 53, 7-12; Evr 2, 9; *(18)* In 2, 19; 14, 31; *(19)* Cânt 2, 8; In 7, 12; 9, 16; *(20)* Mc 3, 21; In 7, 20; 8, 48; *(21)* In 9, 32-33;

1 Fariseii cei orbi, care nu pricepeau că lor li se adresează pilda.

2 Cei ce-L urmează pe Iisus vor avea nu numai viaţa veşnică elementară, ci şi pe cea desăvârşită, în imediata apropiere a lui Dumnezeu, potrivit "multelor locaşuri" din împărăţia cerurilor.

3 Dublu sens: Devotamentul faţă de oi şi jertfirea vieţii pentru ele. El Îşi dă într'adevăr viaţa, nu silit de cineva, ci din propria Sa voinţă (vv. 17-18).

22 Şi era atunci la Ierusalim sărbătoarea înnoirii templului[1]; şi era iarnă.

23 Iar Iisus umbla prin templu, în pridvorul lui Solomon.

24 Atunci Iudeii L-au împresurat şi-I ziceau: Până când o să ne scoţi sufletul? Dacă tu eşti Hristosul, spune-ne-o de-a dreptul[2]!

25 Iisus le-a răspuns: Eu v'am spus şi voi nu credeţi. Lucrurile pe care Eu le fac în numele Tatălui Meu, ele mărturisesc despre Mine.

26 Dar voi nu credeţi, pentru că voi nu sunteţi din oile Mele.

27 Oile Mele glasul Meu îl ascultă, şi Eu le cunosc şi ele Mă urmează.

28 Şi Eu le dau viaţă veşnică şi ele'n veac nu vor pieri şi din mâna Mea nimeni nu le va răpi.

29 Tatăl Meu, Cel Ce Mi le-a dat, este mai mare decât toţi, şi din mâna Tatălui Meu nimeni nu le poate răpi.

30 Eu şi Tatăl Meu una suntem.

31 Atunci Iudeii au luat iarăşi pietre ca să arunce asupra Lui.

32 Iisus le-a răspuns: Multe lucruri bune v'am arătat Eu vouă de la Tatăl Meu; pentru care din aceste lucruri aruncaţi cu pietre asupra Mea?

33 Iudeii I-au răspuns: Nu pentru lucru bun aruncăm noi cu pietre asupra ta, ci pentru blasfemie şi pentru că tu, om fiind, te faci pe tine Dumnezeu.

34 Iisus le-a răspuns: Oare nu este scris în Legea voastră: **Eu am zis: Sunteţi dumnezei**[3]?

35 Dacă ea i-a numit dumnezei pe aceia către care a fost cuvântul lui Dumnezeu – şi Scriptura nu poate fi desfiinţată –

36 Celui pe Care Tatăl L-a sfinţit şi L-a trimis în lume voi îi ziceţi: Blasfemiezi!, fiindcă Eu am spus: Sunt Fiul lui Dumnezeu.

37 Dacă Eu nu fac lucrurile Tatălui Meu, să nu credeţi în Mine;

38 dar dacă le fac, chiar dacă nu credeţi în Mine, credeţi în lucrurile acestea, ca să ştiţi şi să cunoaşteţi că Tatăl este întru Mine şi Eu întru Tatăl.

39 Ca urmare, ei din nou căutau să-L prindă; dar El le-a scăpat din mână.

40 Şi a plecat iarăşi dincolo de Iordan, în locul unde Ioan boteza la început, şi a rămas acolo.

41 Şi mulţi au venit la El şi ziceau: Ioan n'a făcut nici o minune, dar toate câte-a spus Ioan despre Acesta au fost adevărate.

42 Şi acolo mulţi au crezut într'Însul.

CAPITOLUL 11

Învierea lui Lazăr. Arhiereii pun la cale uciderea lui Iisus. Apropierea Paştilor.

1 Şi era un bolnav, Lazăr din Betania, satul Mariei şi al Martei, sora ei.

2 Iar Maria era aceea care L-a uns cu mir pe Domnul şi I-a şters picioarele cu părul capului ei[4], al cărei frate Lazăr era bolnav.

(22) Nm 12, 27; 1 Mac 4, 59;(23) 3 Rg 6, 3; *(25)* In 5, 36; *(26)* In 8, 47; 1 In 4, 6; *(27)* In 10, 4-14; *(28)* In 6, 39; *(29)* Dt 33, 3; *(30)* Iş 23, 21; In 17, 11, 22; *(31)* In 5, 18; 7, 19; 8, 59; 11, 8; *(34)* Ps 81, 6; *(36)* In 6, 27; *(38)* In 14, 10; 17, 21; *(39)* Mc 3, 6; *(40)* Mt 19, 1; In 1, 28; *(41)* In 5, 33. CAP. 11 – *(1)* Lc 10, 38-39; In 12, 1; *(2)* Mt 26, 7; Mc 14, 3; In 12, 3;

1 O sărbătoare de opt zile, care avea loc în Decembrie, numită şi Sărbătoarea Luminilor; se celebrau purificarea şi înnoirea templului din Ierusalim de către Iuda Macabeul (vezi 1 Mac 4).

2 Fără ocolişuri; fără limbajul încifrat al parabolelor.

3 Sintagmă din Ps 8, 6, referitoare la judecătorii rânduiţi de Moise să povăţuiască şi să îndrepte poporul în numele lui Dumnezeu (Dt 1, 15-17;19, 17).

4 Evanghelistul anticipează episodul din capitolul următor.

3 Deci au trimis surorile la El, zicând: Doamne, iată, cel pe care-l iubeşti e bolnav.

4 Iar Iisus, auzind, a zis: Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, pentru ca prin ea să Se slăvească Fiul lui Dumnezeu.

5 Iar Iisus îi iubea pe Marta şi pe sora ei şi pe Lazăr[1].

6 Aşadar, când a auzit că e bolnav, atunci a rămas două zile în locul unde era.

7 Numai după aceea le-a zis ucenicilor: Să mergem iarăşi în Iudeea.

8 Ucenicii I-au zis: Învăţătorule, mai acum căutau Iudeii să Te ucidă cu pietre, şi Tu din nou Te duci acolo?...

9 A răspuns Iisus: Nu sunt oare douăsprezece ceasuri într'o zi? Dacă umblă cineva ziua, nu se împiedică, pentru că vede lumina acestei lumi;

10 dar dacă umblă cineva noaptea, se împiedică, pentru că lumina nu este întru el.

11 Pe acestea le-a zis şi apoi le-a spus: Lazăr, prietenul nostru, a adormit, dar Mă duc să-l trezesc.

12 Atunci I-au zis ucenicii: Doamne, dacă a adormit, va scăpa.

13 Iisus însă vorbise despre moartea lui[2], dar ei credeau că vorbeşte despre adormirea prin somn.

14 Deci Iisus le-a spus atunci limpede: Lazăr a murit;

15 şi Mă bucur pentru voi că Eu n'am fost acolo, pentru ca voi să credeţi... Dar să mergem la el.

16 Atunci Toma, cel numit Geamănul, le-a zis celorlalţi ucenici: Să mergem şi noi să murim cu El!

17 Deci, când a venit Iisus, l-a găsit că de-acum avea patru zile în mormânt.

18 Iar Betania era aproape de Ierusalim, ca la cincisprezece stadii.

19 Şi mulţi dintre Iudei veniseră la Marta şi Maria ca să le aline pentru fratele lor.

20 Atunci Marta, de cum a auzit că vine Iisus, I-a ieşit în întâmpinare; iar Maria şedea în casă.

21 Şi a zis Marta către Iisus: Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n'ar fi murit.

22 Dar eu ştiu încă de pe-acum că orice vei cere Tu de la Dumnezeu, Dumnezeu Îţi va da.

23 Iisus i-a zis: Fratele tău va învia.

24 Marta I-a zis: Ştiu că va învia la înviere, în ziua de apoi.

25 Şi Iisus i-a zis: Eu sunt învierea şi viaţa; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi;

26 şi tot cel ce trăieşte şi crede întru Mine, în veac nu va muri! Crezi tu aceasta?

27 Zis-a Lui: Da, Doamne. Eu am crezut că Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Cel Ce a venit în lume.

28 Şi zicând aceasta, s-a dus şi a chemat-o pe Maria, sora ei, spunându-i în taină: Învăţătorul este aici şi te cheamă.

(4) In 9, 3; 11, 40; *(5)* Ps 15, 3; *(6)* Os 6, 2-3; *(8)* In 8, 59; 10, 31; *(9)* Nm 9, 3; In 9, 4; *(10)* In 12, 35; *(11)* Dt 31, 16; Mc 5, 39; *(21)* In 11, 32; *(22-25)* Iov 19, 25-26; Is 26, 19; Iz 37, 4-5; Dn 12, 2; Lc 14, 14; FA 23, 6; 24, 15; 1 Co 15, 13, 51-55; Flp 3, 21; Ap 20, 12; *(26)* In 6, 54; *(27)* Mt 16, 16; Mc 8, 29; Lc 9, 20; In 6, 69;

1 Ioan vrea să arate de la început că întârzierea lui Iisus nu s'a datorat indiferenţei sau lipsei de afecţiune, ci dimpotrivă, tocmai iubirii. Pentru noţiunea de "iubire" (cu verbul "a iubi") greaca veche posedă trei termeni diferiţi şi cu înţelesuri foarte precise: **éros** = iubire senzuală; în opoziţie cu aceasta, **agápe** (folosit în acest verset) = iubire spirituală, maternă, filială, fraternă, duhovnicească, divină; şi **filia** (folosit în versetul 3, ca şi, mai jos, în 36) = iubire amicală, prietenie, iubire frăţească, general-umană.

2 De moartea lui Lazăr.

29 Aceea, de cum a auzit, s'a sculat degrabă şi a venit la El.

30 Dar Iisus încă nu venise în sat, ci era tot în locul unde Îl întâmpinase Marta.

31 Iar Iudeii care erau cu ea în casă şi o alinau, văzând-o pe Maria că s'a sculat degrabă şi a ieşit, au mers după ea, socotind că se duce la mormânt ca să plângă acolo.

32 Deci, Maria, când a venit unde era Iisus şi L-a văzut, I-a căzut la picioare zicându-I: Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n'ar fi murit.

33 Atunci Iisus, când a văzut-o plângând, şi pe Iudeii care veniseră cu ea plângând, a suspinat cu duhul şi S'a tulburat întru Sine.

34 Şi a zis: Unde l-aţi pus? Zisu-I-au: Doamne, vino şi vezi.

35 Iisus a lăcrimat.

36 Atunci au zis Iudeii: Iată cât îl iubea!

37 Iar unii din ei ziceau: Oare el, care a deschis ochii orbului, nu putea face ca şi acesta să nu moară?...

38 Deci din nou suspinând Iisus întru Sine, a mers la mormânt. Şi era o peşteră, şi o piatră era aşezată pe ea.

39 Iisus a zis: Ridicaţi piatra! Marta, sora mortului, I-a zis: Doamne, de acum miroase, că e a patra zi...

40 Iisus i-a zis: Nu ţi-am spus că dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?

41 Au ridicat deci piatra, iar Iisus Şi-a ridicat ochii în sus şi a zis: Părinte, mulţumescu-Ţi că M'ai ascultat[1];

42 Eu ştiam că Tu întotdeauna Mă asculţi, dar de dragul mulţimii care stă'mprejur am zis, ca să creadă că Tu M'ai trimis.

43 Şi zicând acestea, a strigat cu glas mare: Lazăre, vino afară!

44 Şi a ieşit mortul, legat la picioare şi la mâini cu fâşii de pânză; şi faţa lui era înfăşurată cu maramă. Iisus le-a zis: Dezlegaţi-l şi lăsaţi-l să meargă!

45 Atunci mulţi din Iudeii care veniseră la Maria şi au văzut ce făcuse Iisus, au crezut în El.

46 Iar unii din ei s'au dus la farisei şi le-au spus cele ce a făcut Iisus.

47 Atunci arhiereii şi fariseii au adunat sinedriul şi ziceau: Ce facem, că omul acesta face multe minuni?;

48 dacă-l vom lăsa aşa, toţi vor crede în el şi vor veni Romanii şi ne vor lua locul şi neamul...

49 Iar Caiafa, unul din ei, care în anul acela era arhiereu[2], le-a zis: Nu ştiţi nimic;

50 nici nu gândiţi că de folos ne este să moară un om pentru popor, iar nu tot neamul să piară.

51 Dar pe aceasta n'a zis-o de la sine, ci, fiind arhiereu al acelui an, a profeţit că Iisus avea să moară pentru neam –

52 şi nu numai pentru neam, ci şi ca să adune întru una pe fiii lui Dumnezeu cei împrăştiaţi.

53 Aşadar, din ziua aceea au pus la cale să-L ucidă.

54 De aceea Iisus nu mai umbla pe faţă printre Iudei, ci a plecat de acolo într'un ţinut aproape de

(32) In 11, 21; *(37)* In 9, 6; *(39)* Iz 37, 11; *(40)* Mc 9, 23; 11, 23; In 11, 4; *(42)* In 12, 30; *(47)* Ps 2, 1; Mt 26, 3; Mc 14, 1; Lc 22, 2; Fa 4, 16; *(50)* In 18, 14; *(52)* Is 49, 6; In 10, 16; 1 In 2, 2; Ef 3, 12, 17; *(53)* Mt 21, 38; Lc 20, 14; *(54)* 2 Par 13, 19;

1 Iisus mulţumeşte înainte de a fi săvârşit minunea, ca şi cum rugămintea Sa ar fi fost deja împlinită. Vezi aserţiunea de la Mc 11, 24: "Pe toate câte le cereţi rugându-vă, să credeţi că le-aţi şi primit, şi le veţi avea".

2 Arhiereu-primat, oficiu pe care Caiafa, numit de autoritatea romană, l-a deţinut între anii 18-36 d.H. Evanghelistul nu vrea să spună că aceasta era o funcţie ce se schimba anual, ci numai să precizeze poziţia lui Caiafa în timpul evenimentelor istorisite.

pustic, într'o cetate numită Efraim, şi acolo a rămas cu ucenicii Săi.

55 Iar Paştile Iudeilor erau aproape şi mulţi din ţinutul acela s'au suit la Ierusalim mai înainte de Paşti, ca să se curăţească.

56 Deci Îl căutau pe Iisus şi, pe când stăteau în templu, ziceau între ei: Ce părere aveţi? Oare nu va veni la sărbătoare?...

57 Iar arhiereii şi fariseii dăduseră poruncă că dacă va şti cineva unde este, să dea de ştire, ca să-L prindă.

CAPITOLUL 12

Ungerea din Betania. Sfat împotriva lui Lazăr. Intrarea triumfală în Ierusalim. Fiul Omului trebuie să Se înalţe. Necredinţa Iudeilor.

1 Deci cu şase zile înainte de Paşti[1] Iisus a venit în Betania, unde era Lazăr, cel pe care-l înviase din morţi.

2 Şi I-au făcut acolo cină; şi Marta slujea. Şi Lazăr era unul din cei ce şedeau la masă cu El.

3 Atunci Maria, luând o litră[2] cu mir de nard curat, de mult preţ, a uns picioarele lui Iisus şi le-a şters cu părul capului ei; iar casa s'a umplut de mireasma mirului.

4 Dar Iuda Iscarioteanul, unul dintre ucenicii Săi – cel care avea să-L vândă – a zis:

5 De ce nu s'a vândut mirul acesta cu trei sute de dinari[3] şi să-i fi dat săracilor?

6 Iar el a zis aceasta nu pentru că îi era lui grijă de săraci, ci pentru că era fur şi, având punga[4], vămuia ce se punea într'însa.

7 A zis deci Iisus: Las'o, că pentru ziua îngropării Mele l-a păstrat;

8 că pe săraci îi aveţi pururea cu voi, dar pe Mine nu Mă aveţi pururea.

9 Atunci mulţime mare de Iudei a aflat că El este acolo şi au venit nu numai pentru Iisus, ci să-l vadă şi pe Lazăr pe care El îl înviase din morţi.

10 Iar arhiereii au pus la cale ca şi pe Lazăr să-l omoare,

11 căci din pricina lui mulţi dintre Iudei mergeau şi credeau în Iisus.

12 A doua zi, marea mulţime care venise la sărbătoare, auzind că Iisus vine în Ierusalim,

13 au luat ramuri de finic şi au ieşit în întâmpinarea Lui şi strigau: **Osana!, binecuvântat este Cel Ce vine întru numele Domnului!** şi: Împăratul lui Israel!

14 Şi Iisus, găsind un asin tânăr, a şezut pe el, precum este scris:

15 **Nu te teme, fiica Sionului! Iată, Împăratul tău vine şezând pe mânzul asinei.**

16 Pe acestea ucenicii Săi nu le-au înţeles de la'nceput; dar când S'a preamărit Iisus, atunci şi-au adus ei aminte că acestea pentru El erau scrise şi că pe acestea le-au făcut ei pentru El[5].

(55) 2 Par 30, 13, 17. CAP. 12 – *(1-2)* Mt 26, 6-7; Mc 14, 3; Lc 10, 38-40; In 11, 1-2; *(3)* Mt 26, 7; Mc 14, 3; Lc 7, 37; 10, 38; In 11, 2; *(4)* Mt 26, 8, 14; Mc 14, 4; *(5)* Mt 26, 9; Mc 14, 5; *(6)* In 13, 29; *(7)* Mt 26, 10, 12; Mc 14, 6; *(8)* Dt 15, 1; Mt 26, 11; Mc 14, 7; In 13, 33; 14, 19; (13) Ps 117, 26; Mt 21, 8-9; 23, 38; Mc 11, 8-9; Lc 19, 35-38; *(14)* 4 Rg 9, 13; Mt 21, 7; Mc 11, 7; Lc 19, 35; *(15)* Is 62, 11; Za 9, 9 Mt 21, 5; *(16)* Ps 72, 22; Mc 9, 32; Lc 2, 50; 9, 45; 18, 34; In 10, 6; 14, 26;

1 Ultima săptămână din viaţa publică a lui Iisus, pe care Ioan o urmăreşte cu aceeaşi grijă ca şi pe prima, în semnificaţiile lor spirituale, cu accentul principal pe preamărirea Fiului Omului.
2 Cantitate echivalentă cu 327, 45 grame. Despre mirul de nard vezi nota de la Mc 14, 3.
3 Un dinar era plata pentru o zi de lucru.
4 Era casierul comunităţii apostolice.
5 Participând la pregătirile intrării lui Iisus în Ierusalim (aşa cum aceasta e relatată mai pe larg în evangheliile sinoptice), ucenicii fuseseră instrumente ale planului divin.

17 Drept aceea, mulţimea care era cu El când l-a strigat pe Lazăr din mormânt şi l-a înviat din morţi dădea mărturie;

18 de aceea L-a şi întâmpinat mulţimea, pentru că auzise că El a făcut această minune.

19 Atunci fariseii ziceau între ei: Vedeţi că'ntru nimic nu vă e de folos!, iată că lumea s'a dus după el!...

20 Şi erau nişte Elini, din cei ce se suiseră la sărbătoare să se'nchine[1].

21 Deci aceştia au venit la Filip, care era din Betsaida Galileii, şi l-au rugat zicând: Doamne, vrem să-L vedem pe Iisus.

22 Filip a venit şi i-a spus lui Andrei; şi Andrei şi Filip au venit şi I-au spus lui Iisus.

23 Iar Iisus le-a răspuns zicând: A venit ceasul ca Fiul Omului să fie preamărit.

24 Adevăr, adevăr vă spun: Dacă bobul de grâu când cade'n pământ nu moare, rămâne singur; dar dacă moare, aduce roadă multă.

25 Cel ce-şi iubeşte viaţa, O va pierde; dar cel ce-şi urăşte viaţa în lumea aceasta, O va păstra pentru viaţa veşnică.[2]

26 Dacă-Mi slujeşte cineva, să-Mi urmeze; şi unde sunt Eu, acolo va fi şi slujitorul Meu. Dacă-Mi slujeşte cineva, Tatăl Meu îl va cinsti.

27 Acum sufletul Meu e tulburat, şi ce voi ziçe?: Izbăveşte-Mă, Părinte, de ceasul acesta?... Dar Eu pentru aceasta am venit în ceasul acesta!

28 Părinte, preamăreşte-Ţi numele!... Atunci a venit glas din cer zicând: L-am şi preamărit şi iarăşi Îl voi preamări!

29 Iar mulţimea care sta şi care auzise, zicea: Tunet a fost! Alţii ziceau: Înger I-a grăit!

30 Iisus, răspunzând, a zis: Nu pentru Mine a fost glasul acesta, ci pentru voi.

31 Acum este judecata acestei lumi; acum stăpânitorul lumii acesteia[3] va fi aruncat afară.

32 Iar Eu, când Mă voi înălţa de pe pământ, pe toţi îi voi trage la Mine.

33 Iar pe aceasta o zicea arătând cu ce moarte avea să moară.

34 I-a răspuns deci mulţimea: Noi am auzit din Lege că Hristosul rămâne în veac; cum de zici tu că Fiul Omului trebuie să se înalţe? Cine este acesta, Fiul Omului?

35 Atunci le-a zis Iisus: Încă puţină vreme Lumina este cu voi. Umblaţi cât aveţi Lumina, ca să nu vă cuprindă întunericul. Şi cel ce umblă în întuneric nu ştie unde merge.

36 Cât aveţi Lumina, credeţi în Lumină, ca să fiţi fii ai Luminii. Acestea le-a vorbit Iisus; şi plecând, S'a ascuns de ei.

37 Şi cu toate că atâtea minuni a făcut El în faţa lor, ei tot nu credeau într'Însul.

38 Ca să se plinească cuvântul proorocului Isaia, pe care l-a zis: Doamne, cine-a dat crezare celor **auzite de la noi? Şi braţul Domnului, cui i s'a descoperit?**

(19) In 11, 47; *(21)* Is 6, 1; Ag 2, 7; *(23)* In 13, 31-32; 17, 1; *(24)* Is 53, 10; 1 Co 15, 36-37; *(25)* Mt 10, 39; 16, 25; Mc 8, 35; Lc 9, 24; 14, 27; 17, 33; *(26)* In 14, 3; 17, 24; *(27)* Mt 26, 37-39; Lc 22, 41; Evr 5, 7-9; *(30)* In 11, 42; *(31)* In 14, 30; 16, 11; Ef 6, 12; *(32)* In 3, 14; 8, 28; *(34)* 2 Rg 7, 13, 16; Ps 44, 7; 88, 29, 36; Is 9, 5-6; Iz 37, 25; Dn 2, 44; 7, 14; Mi 4, 7; 5, 1; Lc 1, 33; *(35)* In 1, 4-5; 9, 4-5; 11, 10; 1 In 2, 11; *(36)* Lc 16, 8; Ef 5, 8; *(38)* Is 53, 1; Rm 10, 16;

1 Credincioşi de alt neam decât Evreii, dar convertiţi la monoteismul mozaic şi participanţi la o parte din ritualurile iudaice; prozeliţi.
2 Pentru relaţia suflet - viaţă vezi nota de la Mt 16, 25; pentru ebraismul "a urî" vezi nota de la Lc 14, 26.
3 Satana, a cărui domnie se va prăbuşi prin moartea şi învierea lui Hristos.

39 De aceea nu puteau să creadă, că a mai zis Isaia:

40 El ochii lor i-a orbit şi inima lor a împietrit-o, pentru ca ei cu ochii să nu vadă şi cu inima să nu'nţeleagă, ca nu cumva ei să-şi revină şi Eu să-i vindec.

41 Pe acestea le-a zis Isaia când I-a văzut slava şi a grăit despre El.

42 Totuşi, şi dintre căpetenii mulţi au crezut într'Însul, dar n'o mărturiseau din pricina fariseilor, ca să nu fie izgoniţi din sinagogă;

43 căci ei au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu.

44 Iar Iisus a strigat şi a zis: Cel ce crede în Mine, nu în Mine crede, ci în Cel Ce M'a trimis pe Mine.

45 Şi cel ce Mă vede pe Mine Îl vede pe Cel Ce M'a trimis pe Mine.

46 Eu, Lumină am venit în lume, pentru ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întuneric.

47 Şi dacă aude cineva cuvintele Mele şi nu le păzeşte, Eu nu-l judec; că n'am venit să judec lumea, ci să mântuiesc lumea.

48 Pe cel ce se leapădă de Mine şi nu primeşte cuvintele Mele, are cine să-l judece: cuvântul pe care Eu l-am grăit, acela îl va judeca în ziua de apoi;

49 pentru că Eu nu de la Mine am grăit, ci Tatăl Cel Ce M'a trimis, El Mi-a poruncit ce să spun şi ce să grăiesc.

50 Şi ştiu că porunca Lui este viaţă veşnică. Aşadar, ceea ce grăiesc Eu: precum Mi-a spus Mie Tatăl, aşa grăiesc.

CAPITOLUL 13

Iisus spală picioarele ucenicilor; prevesteşte trădarea lui Iuda. Porunca cea nouă: iubirea. Petru se va lepăda de Iisus.

1 Iar înainte de sărbătoarea Paştilor, ştiind Iisus că I-a sosit ceasul ca din lumea aceasta să treacă[1] la Tatăl, pe ai Săi iubindu-i, până'ntru sfârşit i-a iubit[2].

2 Şi făcându-se Cină – când în inima lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul, diavolul pusese de-acum gândul de a-L vinde –,

3 ştiind Iisus că Tatăl pe toate I le-a dat în mâini şi că de la Dumnezeu a ieşit şi la Dumnezeu merge,

4 S'a sculat de la Cină, S'a dezbrăcat de haine şi, luând un ştergar, S'a încins cu el.

5 După aceea a turnat apă în vasul de spălat şi a început să spele picioarele ucenicilor şi să le şteargă cu ştergarul cu care era încins.

6 A venit deci la Simon Petru. Acesta I-a zis: Doamne, oare Tu, să-mi speli mie picioarele?...

7 Iisus i-a răspuns zicând: Ceea ce fac Eu, tu nu ştii acum, dar vei înţelege după aceasta.

8 Petru I-a zis: Niciodată nu-mi vei spăla Tu mie picioarele!... Iisus i-a răspuns: Dacă nu te voi spăla, nu ai parte cu Mine.

9 Zisu-I-a Simon Petru: Doamne, nu numai picioarele, ci şi mâinile şi capul...

(40) Is 6, 9-10; Ir 5, 21; Mt 13, 12-15; Mc 4, 11-12; Lc 8, 10; FA 2, 26-27; Rm 11, 8; *(42)* In 7, 13; 9, 22; *(43)* In 5, 44; *(44)* Mc 9, 37; Lc 9, 48; *(45)* In 14, 9; *(46)* In 1, 5, 9; 3, 19; 8, 12; 9, 5, 39; 12, 35-36; *(47)* Mt 18, 11; In 3, 17; *(48)* Dt 18, 19; Mc 16, 16; Lc 10, 16; *(49)* In 7, 16; 14, 10, 24. CAP. 13 – *(1)* Ir 31, 3; Mt 26, 2; Mc 14, 1; Lc 22, 1; *(2)* Mt 26, 14, 21; Mc 14, 2; Lc 22, 3; In 13, 27; *(3)* Mt 11, 27; 28, 18-19; Lc 10, 22; 22, 3-4; In 3, 35; 17, 2; 1 Co 15, 27; Evr 2, 8; *(4)* Mt 20, 28; Mc 10, 45; Lc 12, 37; 17, 8; 22, 27; Flp 2, 7; *(6)* Mt 3, 14; *(7)* In 13, 12;

1 Cuvântul ebraic pasha (paşti) înseamnă trecere, comemorând trecerea lui Israel prin Marea Roşie (Iş 14), din robia Egiptului în Ţara Făgăduinţei. Prin moartea lui Iisus, El împreună cu ai Săi părăsesc lumea înrobită păcatului şi trec în împărăţia lui Dumnezeu.

2 Până la ultima consecinţă a iubirii: jertfa pe cruce.

10 Iisus i-a zis: Cel ce s'a îmbăiat n'are nevoie să-i fie spălate decât picioarele, căci e curat[1] tot. Şi voi sunteţi curaţi, dar nu toţi...

11 Că-l ştia pe cel ce avea să-L vândă; de aceea a zis: Nu toţi sunteţi curaţi.

12 Deci, după ce le-a spălat picioarele şi Şi-a luat hainele, S'a aşezat iar la masă şi le-a zis: Înţelegeţi ce-am făcut Eu cu voi?:

13 Voi Mă numiţi pe Mine Învăţătorul şi Domnul, şi bine ziceţi, fiindcă sunt.

14 Deci dacă Eu, Domnul şi Învăţătorul, v'am spălat vouă picioarele, şi voi sunteţi datori să vă spălaţi picioarele unii altora;

15 că pildă v'am dat, ca şi voi să faceţi aşa cum am făcut Eu cu voi.

16 Adevăr, adevăr vă spun: Nu este sluga mai mare decât domnul ei, nici solul mai mare decât cel ce l-a trimis.

17 De vreme ce ştiţi acestea, fericiţi veţi fi de le veţi face.

18 Nu despre voi toţi grăiesc; Eu îi ştiu pe cei pe care i-am ales; ci ca să se plinească Scriptura: **Cel ce mănâncă pâinea cu Mine a ridicat călcâiul asupră-Mi.**

19 Eu v'o spun de pe-acum, înainte de a se săvârşi, pentru ca atunci când se va săvârşi să credeţi că Eu sunt.

20 Adevăr, adevăr vă spun: Cel ce primeşte pe Cel pe Care Eu Îl voi trimite, pe Mine Mă primeşte; iar cel ce Mă primeşte pe Mine Îl primeşte pe Cel Ce M'a trimis pe Mine.

21 Zicând acestea, Iisus S'a tulburat cu duhul şi a mărturisit şi a zis: Adevăr, adevăr vă spun că unul dintre voi Mă va vinde.

22 Atunci ucenicii se uitau unii la alţii, nepricepând despre cine vorbeşte.

23 Iar unul din ucenicii Săi, cel pe care Iisus îl iubea[2], şedea la masă rezemat de pieptul lui Iisus.

24 Deci Simon Petru i-a făcut acestuia semn şi i-a zis: Întreabă-L, cine este cel despre care vorbeşte?!

25 Şi aplecându-se acesta pe pieptul lui Iisus, I-a zis: Doamne, cine este?

26 Iisus i-a răspuns: Acela este căruia Eu, întingând îmbucătura de pâine, i-o voi da. Şi întingând îmbucătura de pâine, a luat-o şi i-a dat-o lui Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul.

27 Şi după îmbucătura de pâine, atunci a intrat Satana într'însul.[3] Iar Iisus i-a zis: Ceea ce vrei să faci, fă mai degrabă!...

28 Dar nimeni din cei ce şedeau la masă n'a înţeles pentru ce i-a zis aceasta;

(10) In 15, 3; *(13)* Mt 23, 8, 10; Lc 6, 46; 1 Co 8, 6; 12, 3; Flp 2, 11-12; *(14)* Mc 10, 45; 1 Ptr 5, 5; Rm 12, 10; Ga 6, 1-2; *(15)* Mt 11, 29; Flp 2, 5-9; *(16)* Mt 10, 24; Lc 6, 40; In 15, 20; 1 In 2, 6; *(17)* Iac 1, 25; *(18-19)* Ps 40, 9; 54, 14-15; Dn 11, 26; Mt 10, 36; 26, 23; Lc 21, 7; 22, 21; In 14, 29; 16, 4; FA 1, 16, 19; *(20)* Mt 10, 40; Lc 9, 48; 10, 16; *(21)* Mt 10, 4; 26, 21; Mc 14, 18; Lc 22, 21; *(22)* Mt 26, 22; *(23)* In 19, 26; 20, 2; 21, 7, 20-24; *(24-25)* Lc 22, 23; *(26)* Mt 26, 23; Mc 14, 20; Lc 22, 21; *(27)* Mt 26, 14; Mc 14, 21; Lc 22, 3; In 13, 2;

1 Grecescul **katharós** înseamnă, în acelaşi timp, curat (fizic) şi neprihănit (moral).

2 Majoritatea comentatorilor cred că e vorba de însuşi Ioan (supranumit "evanghelistul Iubirii"), cel ce se defineşte astfel pe sine şi în 19, 26-27; 20, 2; 21, 7, 20. Iisus îi iubea pe toţi ucenicii (vezi începutul acestui capitol), dar Ioan Îi era mai apropiat sufleteşte (probabil din cauză că era şi cel mai curat cu inima), iar la masă ocupa locul de cinste, de unde-I putea vorbi lui Iisus şi în mod confidenţial, ceea ce explică intervenţia lui Petru.

3 Prin faptul că, fără nici o tresărire de conştiinţă, a acceptat suprema ospitalitate a Celui pe Care se gândea să-L trădeze.

29 fiindcă unii, deoarece Iuda avea punga, gândeau că Iisus îi spune: Cumpără cele ce ne trebuie la sărbătoare!, sau să dea ceva la săraci.

30 Deci după ce a luat acela îmbucătura de pâine, îndată a ieşit. Şi era noapte.

31 Şi când el a ieşit, Iisus a zis: Acum S'a preamărit Fiul Omului şi Dumnezeu S'a preamărit întru El.

32 Dacă Dumnezeu S'a preamărit întru El, şi Dumnezeu Îl va preamări întru Sine, şi de'ndată Îl va preamări.

33 Fiilor, încă puţină vreme sunt cu voi. Mă veţi căuta; dar, după cum le-am spus Iudeilor – că unde Mă duc Eu, voi nu puteţi veni – v'o spun acum şi vouă.

34 Poruncă nouă vă dau: Să vă iubiţi unul pe altul! Aşa cum v'am iubit Eu pe voi, aşa şi voi să vă iubiţi unul pe altul.

35 Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, de veţi avea iubire unii pentru alţii.

36 Doamne, L-a întrebat Simon Petru, unde Te duci? Răspuns-a Iisus: Unde Mă duc Eu, tu nu poţi să Mă urmezi acum, dar mai târziu Mă vei urma.

37 Zisu-I-a Petru: Doamne, de ce nu pot să Te urmez acum? Viaţa mi-o voi pune pentru Tine!...

38 Iisus i-a răspuns: Îţi vei pune viaţa pentru Mine?... Adevăr, adevăr îţi spun că nu va cânta cocoşul până ce tu de trei ori te vei fi lepădat de Mine.

CAPITOLUL 14

Cuvântarea de despărţire (I): Iisus, Calea către Tatăl. Făgăduirea Duhului Sfânt.

1 Să nu se tulbure inima voastră; credeţi în Dumnezeu, şi în Mine credeţi.

2 În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt. Iar de nu, oare v'aş fi spus Eu vouă că Mă duc să vă pregătesc loc?[1]

3 Şi de vreme ce Mă voi duce şi vă voi pregăti loc, iarăşi voi veni şi vă voi lua la Mine, pentru ca acolo unde sunt Eu să fiţi şi voi.

4 Voi ştiţi şi unde Mă duc Eu, şi calea.

5 Toma I-a zis: Doamne, nu ştim unde Te duci; iar calea, cum o putem şti?

6 Iisus i-a zis: Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine.

7 Dacă M'aţi fi cunoscut pe Mine, şi pe Tatăl Meu L-aţi fi cunoscut; dar de acum Îl cunoaşteţi şi L-aţi şi văzut.

8 Filip I-a zis: Doamne, arată-ni-L nouă pe Tatăl şi ne e de-ajuns.

9 Iisus i-a zis: De atâta vreme sunt cu voi, Filipe, şi nu M'ai cunoscut? Cel ce M'a văzut pe Mine L-a văzut pe Tatăl; şi cum de zici tu: Arată-ni-L nouă pe Tatăl!?

10 Nu crezi că Eu sunt întru Tatăl şi că Tatăl este întru Mine? Cuvintele pe care Eu vi le grăiesc, nu de la Mine le grăiesc, ci Tatăl – Cel Ce rămâne întru Mine – Îşi face lucrurile Sale.

(29) In 12, 6; *(31)* In 12, 23-28; 1 Ptr 4, 11; *(32)* In 12, 23; 17, 1; *(33)* Is 63, 3; In 7, 33-34; 8, 21; 1 Ptr 4, 11; *(34)* Lv 19, 18; Mt 5, 43; Lc 10, 27; In 15, 12; 1 In 2, 7; 3, 11; 2 In 1, 5; Ga 6, 2; Ef 5, 2; 1 Tes 4, 9; *(35)* 1 In 2, 5; 3, 10; 4, 20; *(36)* 2 Ptr 1, 14; *(37)* Mc 14, 31; Lc 22, 33; *(38)* Mt 26, 34; Mc 14, 30; Lc 22, 34. CAP. 14 – *(2)* Mt 25, 34; Evr 6, 20; *(3)* In 17, 24; 1 Tes 4, 17; *(6)* Is 35, 8; In 1, 4, 14, 17; 6, 33, 40; 8, 32; 10, 1, 2, 9, 28; 11, 25; 1 In 5, 20; Ef 1, 13, 18; Evr 10, 19; *(9)* In 12, 45; 2 Co 4, 4; Col 1, 15; Evr 1, 3; *(10)* In 5, 17; 7, 16; 10, 38; 12, 49;

1 Text dificil. Întrebare retorică, al cărei răspuns, evident, e negativ; ea face trimitere la In 12, 32.

11 Credeţi-Mă că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl întru Mine; iar de nu, credeţi-Mă de dragul acestor lucruri.

12 Adevăr, adevăr vă spun: Cel ce crede în Mine, va face şi el lucrurile pe care le fac Eu; şi mai mari decât acestea va face, că Eu la Tatăl Mă duc.

13 Şi orice veţi cere întru numele Meu, aceea voi face, pentru ca Tatăl să Se preamărească întru Fiul.

14 Dacă veţi cere ceva întru numele Meu, Eu îl voi face.

15 De Mă iubiţi, păziţi-Mi poruncile!

16 Şi Eu Îl voi ruga pe Tatăl, şi alt Mângâietor[1] vă va da vouă, pentru ca'n veac să rămână cu voi,

17 Duhul Adevărului, pe Care lumea nu-L poate primi pentru că nu-L vede şi nici nu-L cunoaşte; Îl cunoaşteţi voi, de vreme ce la voi rămâne şi întru voi va fi.

18 Nu vă voi lăsa orfani; voi veni la voi.

19 Încă puţină vreme şi lumea nu Mă va mai vedea; voi însă Mă veţi vedea, pentru că Eu trăiesc şi voi veţi trăi.

20 În ziua aceea veţi cunoaşte că Eu sunt întru Tatăl Meu şi voi întru Mine şi Eu întru voi.

21 Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte, acela este cel care Mă iubeşte; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine, iubit va fi de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui.

22 I-a zis Iuda, nu Iscarioteanul[2]: Doamne, cum vine asta, că nouă vrei să Te arăţi şi nu lumii?...

23 Iisus i-a răspuns zicând: De Mă iubeşte cineva, el va păzi cuvântul Meu şi Tatăl Meu îl va iubi şi Noi vom veni la el şi ne vom face locaş la el.

24 Cel ce nu Mă iubeşte, nu-Mi păzeşte cuvintele. Şi cuvântul pe care îl auziţi nu este al Meu, ci al Tatălui Care M'a trimis.

25 Pe acestea vi le-am spus fiind Eu cu voi;

26 dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe Care Tatăl Îl va trimite întru numele Meu, Acela vă va învăţa toate şi vă va aduce aminte de toate cele ce v'am spus Eu.

27 Pace vă las vouă, pacea Mea v'o dau; nu precum v'o dă lumea v'o dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoşeze.

28 Aţi auzit că v'am spus: Mă duc şi voi veni la voi. De M'aţi iubi, v'aţi bucura că Mă duc la Tatăl, pentru că Tatăl este mai mare decât Mine[3].

29 Şi pe acestea vi le-am spus acum, mai înainte ca ele să fie, pentru ca să credeţi atunci când vor fi.

30 Multe nu voi mai grăi cu voi, căci vine stăpânitorul acestei lumi; şi el întru Mine n'are nimic[4],

(12) FA 19, 11; *(13)* Ir 29, 12-13; Mt 7, 7; 21, 22; Mc 11, 24; Lc 11, 9; In 15, 7; 16, 23; Iac 1, 5-6; *(15)* Sol 6, 18; In 14, 21, 23; 15, 10, 14; 2 In 1, 6; *(16)* Lc 24, 49; In 15, 26; 16, 7; FA 1, 4; 2, 33; Col 1, 6; *(17)* In 15, 26; 16, 13; 1 In 2, 27; 2 In 1, 2; Rm 8, 27; 1 Co 2, 14; *(18)* Ps 67, 6; Is 49, 15; Ir 51, 5; Mt 28, 20; *(19)* In 11, 25; 16, 16; 1 Tes 4, 14; *(21)* Sir 2, 16; In 14, 15; *(22)* Iuda 1, 1; *(23)* 3 Rg 6, 13; Za 2, 14; In 14, 15; 15, 10; 1 In 3, 24; 1 Co 3, 16; Ef 3, 17; Ap 3, 20; *(24)* In 7, 16; 12, 49; *(26)* In 15, 26; 16, 13; FA 1, 4; *(27)* Iov 34, 27; Flp 4, 7; *(28)* 1 Co 11, 3; *(29)* In 16, 4; *(30)* In 12, 31; 16, 11; Ef 6, 12;

1 Accent fundamental pe relaţia paralelă dintre lucrarea Duhului Sfânt şi aceea a Fiului.
2 Iuda Tadeul, fiul lui Iacob.
3 Egalitatea dintre Tatăl şi Fiul este exprimată clar în In 10, 30: "Eu şi Tatăl una suntem", ca şi în multe alte texte. În cazul de faţă, Iisus Se referă la faptul că Fiul, prin întrupare, a renunţat temporar la slava Sa dumnezeiască, luând chipul smerit al robului, ceea ce în limbajul teologic se numeşte kenoză (vezi nota de la Flp 2, 7).
4 Pentru "stăpânitorul acestei lumi" vezi nota de la In 12, 31. Satana nu are nimic în comun cu Hristos şi nici o putere asupră-I, dar Iisus îi acceptă biruinţa temporară ca preţ al iubirii şi ascultării Sale faţă de Tatăl (vezi versetul următor).

31 ci pentru ca să cunoască lumea că Eu Îl iubesc pe Tatăl şi că Eu fac aşa cum Tatăl Mi-a poruncit... Sculaţi-vă, să mergem de aici.

CAPITOLUL 15

Cuvântarea de despărţire (II): Iisus, viţa cea adevărată; Porunca iubirii; Ura lumii; Mângâietorul, Duhul Adevărului.

1 Eu sunt viţa cea adevărată şi Tatăl Meu este lucrătorul.

2 Fiece mlădiţă care nu aduce roadă întru Mine, El o taie; şi fiece mlădiţă care aduce roadă, El o curăţă, pentru ca ea mai multă roadă să aducă.

3 Voi sunteţi de-acum curaţi prin cuvântul pe care vi l-am grăit.

4 Rămâneţi întru Mine şi Eu întru voi. Aşa cum mlădiţa nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot aşa nici voi, dacă nu veţi rămâne întru Mine.

5 Eu sunt viţa; voi, mlădiţele. Cel ce rămâne întru Mine şi Eu întru el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic.

6 Dacă cineva nu rămâne întru Mine, se aruncă afară ca o mlădiţă şi se usucă; şi le adună şi le aruncă în foc şi ard.

7 Dacă voi rămâneţi întru Mine şi cuvintele Mele rămân întru voi, cereţi orice veţi vrea şi vi se va da.

8 Întru aceasta S'a preamărit Tatăl Meu, ca voi să aduceţi roadă multă şi ucenicii Mei să deveniţi.

9 Aşa cum M-a iubit pe Mine Tatăl, tot aşa v'am iubit şi Eu pe voi; rămâneţi întru iubirea Mea.

10 De veţi păzi poruncile Mele, veţi rămâne întru iubirea Mea, aşa cum Eu am păzit poruncile Tatălui Meu şi rămân întru iubirea Lui.

11 V'am spus acestea pentru ca bucuria Mea să fie întru voi şi bucuria voastră să fie deplină.

12 Aceasta este porunca Mea: Să vă iubiţi unul pe altul aşa cum v'am iubit Eu pe voi.

13 Mai mare iubire decât aceasta nimeni nu are: să-şi pună cineva viaţa pentru prietenii săi.

14 Voi sunteţi prietenii Mei, dacă faceţi ce vă poruncesc.

15 De acum nu vă mai zic slugi, fiindcă sluga nu ştie ce face stăpânul său; ci v'am numit prieteni, pentru că pe toate câte le-am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute.

16 Nu voi M'aţi ales pe Mine, ci Eu v'am ales pe voi; şi v'am rânduit să mergeţi şi roadă să aduceţi şi roada voastră să rămână, pentru ca Tatăl să vă dea orice veţi cere întru numele Meu.

17 Aceasta vă poruncesc, să vă iubiţi unul pe altul!

18 De vă urăşte pe voi lumea, s'o ştiţi că pe Mine mai înainte de voi M'a urît.

19 Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este-al ei; dar pentru că nu sunteţi din lume, ci Eu v'am ales pe voi din lume, de aceea vă urăşte lumea.

(31) In 10, 18; Evr 10, 7. CAP. 15 – *(1)* Cânt 1, 13; Sir 24, 20; *(2)* Mt 7, 19; 15, 13; 25, 29; Ga 5, 22; *(3)* Ps 118, 9; In 13, 10; 1 Ptr 1, 22; 1 In 2, 7; *(4)* 1 In 2, 6; Col 1, 23; *(5)* Lc 8, 8; FA 4, 12; *(6-7)* Iz 15, 4; Ir 31, 18-19; Mt 3, 10; 7, 7, 19; 21, 22; Mc 11, 24; Lc 11, 9; In 14, 13; 16, 23; Iac 1, 5-6; 1 In 3, 22; 5, 14-15; *(8)* Flp 1, 11; *(10)* Ps 118, 44; Is 50, 5; In 14, 15, 23; 1 In 1, 3; *(12)* Mt 5, 43; 22, 29; Mc 12, 31; In 13, 34; 15, 17; 1 Ptr 4, 8; 1 In 3, 11; 4, 21; Ef 5, 2; 1 Tes 4, 9; *(13)* In 3, 16; 10, 11-15; 1 In 3, 16; Rm 5, 7; Ef 5, 2; *(14)* Cânt 1, 8; Mt 12, 50; Mc 3, 34; Lc 8, 21; In 14, 15; *(15)* Fc 18, 17; Sol 7, 14; In 17, 26; Ef 1, 9; 3, 5; Evr 1, 2; *(16)* Is 43, 22; Mt 28, 19; Mc 16, 15; Col 1, 6; *(17)* In 15, 12; *(18)* In 7, 7; 1 In 3, 1, 13; *(19)* Pr 29, 27; Iac 4, 4; 1 In 4, 5;

20 Aduceţi-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul ei. Dacă M'au prigonit pe Mine, şi pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, şi pe al vostru îl vor păzi.

21 Dar pe toate acestea vi le vor face din pricina numelui Meu, pentru că ei nu-L cunosc pe Cel Ce M'a trimis.

22 De n'aş fi venit şi nu le-aş fi grăit, păcat n'ar avea; dar acum ei nu au cuvânt de dezvinovăţire pentru păcatul lor.

23 Cel ce Mă urăşte pe Mine Îl urăşte pe Tatăl Meu.

24 De n'aş fi făcut între ei lucruri pe care nimeni altul nu le-a făcut, păcat n'ar avea; dar acum au şi văzut şi M'au şi urît – şi pe Mine, şi pe Tatăl Meu,

25 dar aceasta pentru a se plini cuvântul cel scris în Legea lor: **M'au urît pe nedrept.**

26 Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu vi-L voi trimite de la Tatăl, Duhul Adevărului, Cel Ce din Tatăl purcede[1], Acela va mărturisi despre Mine.

27 Dar şi voi mărturisiţi, pentru că de la'nceput sunteţi cu Mine.

CAPITOLUL 16

Cuvântarea de despărţire (III): Prigonirile viitoare; Ajutorul Mângâietorului; Întristarea schimbată în bucurie; Rugăciunea în numele lui Iisus; "Eu am biruit lumea".

1 Pe acestea vi le-am grăit ca să nu vă poticniţi[2].

2 Scoate-vă-vor pe voi din sinagogi; ba chiar vine ceasul când tot cel ce vă va ucide să creadă că-I aduce închinare lui Dumnezeu.

3 Şi pe acestea le vor face pentru că nu L-au cunoscut pe Tatăl Meu, şi nici pe Mine.

4 Iar pe acestea vi le-am grăit pentru ca, atunci când va veni ceasul lor, să vă aduceţi aminte că vi le-am spus. Dar nu vi le-am spus de la'nceput, pentru că eram cu voi.

5 Acum însă Mă duc la Cel Ce M'a trimis şi nimeni din voi nu Mă întreabă: Unde Te duci?

6 Ci pentru că v'am grăit acestea, întristarea v'a umplut inima.

7 Dar vă spun Eu vouă adevărul: De folos vă este ca Eu să Mă duc. Că dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi; iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi.

8 Şi El, odată venit, va vădi lumea de păcat şi de dreptate şi de judecată[3]:

9 de păcat, pentru că ei nu cred în Mine;

(20) Mt 10, 24; 24, 9; Mc 13, 9; Lc 6, 40; 21, 12; In 13, 16; 16, 2; *(21)* Mt 10, 22; 24, 9; In 16, 3; *(22)* 2 Ptr 2, 21; *(25)* Ps 24, 18; 34, 19; 68, 5-6; *(26)* Is 48, 16; Lc 24, 49; In 14, 16-17, 26; *(27)* Lc 24, 48; FA 1, 8, 21-22; 2, 32; 1 Ptr 5, 1. CAP. 16 – *(1)* Mt 11, 6; 24, 10; 26, 31; *(2)* Mt 10, 17-18; Mc 13, 9; Lc 6, 22; 21, 12; In 15, 20; *(3)* In 15, 21; *(4)* Mt 9, 15; In 14, 29; *(5)* In 7, 33; *(6)* In 16, 22; *(7)* In 14, 16; 15, 26; *(8)* Cânt 4, 16; Is 4, 4; Mi 4, 3; Avd 1, 21;

1 Purcederea (de la latinescul **procedo**) este mişcarea prin care Duhul Sfânt izvorăşte din Tatăl şi Se odihneşte în Fiul, într'o permanentă comuniune treimică. Sfântul Duh este şi "Duhul Adevărului", pentru că prin El şi prin lucrarea Sa în lume cunoaştem adevărul total despre Dumnezeu. Text fundamental pentru elaborarea şi formularea articolului 8 din Simbolul Credinţei.

2 Vezi nota de la Mt 16, 23. Iisus îi previne pe apostoli asupra încercărilor la care vor fi supuşi, pentru ca acestea să nu le devină pietre de poticnire în credinţă şi lucrare.

3 Duhul Sfânt va rupe vălul ignoranţei şi va da pe faţă (va vădi) trei realităţi care-i privesc pe oameni: păcatul acestora de a nu-L fi recunoscut pe Iisus drept Fiul lui Dumnezeu; dreptatea lui Iisus de a Se fi declarat pe Sine Fiul lui Dumnezeu, atestată prin revenirea Sa la Tatăl; în final, Dumnezeu îl judecă şi-l condamnă pe Satana.

10 de dreptate, pentru că Eu Mă duc la Tatăl Meu şi voi nu Mă veţi mai vedea;

11 şi de judecată, pentru că stăpânitorul acestei lumi a fost judecat.

12 Încă multe am a vă spune, dar nu le puteţi purta acum.

13 Dar când va veni Acela, Duhul Adevărului, El vă va călăuzi întru tot adevărul[1]; că nu de la Sine va grăi, ci cele ce va auzi va grăi şi pe cele viitoare vi le va vesti.

14 Acela Mă va slăvi, pentru că dintru al Meu va lua şi vă va vesti.

15 Toate câte le are Tatăl, ale Mele sunt; de aceea am zis că dintru al Meu va lua şi vă va vesti.

16 Puţin şi nu Mă veţi mai vedea, şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea, pentru că Eu Mă duc la Tatăl.

17 Atunci unii dintre ucenicii Săi ziceau între ei: Ce este aceasta că ne spune: Puţin şi nu Mă veţi mai vedea, şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea; şi că: Mă duc la Tatăl?

18 Deci ziceau: Ce este aceasta ce zice: Puţin? Nu ştim ce grăieşte...

19 Iisus a cunoscut că voiau să-L întrebe şi le-a zis: Despre aceasta vă întrebaţi între voi, că am zis: Puţin şi nu Mă veţi mai vedea, şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea?

20 Adevăr, adevăr vă spun că voi veţi plânge şi vă veţi tângui, iar lumea se va bucura. Voi vă veţi întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.

21 Femeia, când e să nască, se întristează pentru că i-a sosit ceasul; dar după ce naşte copilul nu-şi mai aduce aminte de durere, pentru bucuria că s'a născut om pe lume.

22 Aşadar şi voi sunteţi trişti acum, dar Eu iarăşi vă voi vedea şi inima voastră se va bucura şi bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi.

23 Şi în ziua aceea nu Mă veţi mai întreba nimic. Adevăr, adevăr vă spun: Orice veţi cere de la Tatăl în numele Meu, El vă va da.

24 Până acum nimic n'aţi cerut în numele Meu; cereţi şi veţi primi, pentru ca bucuria voastră să fie deplină.

25 Pe acestea vi le-am grăit în pilde. Va veni ceasul când nu vă voi mai grăi în pilde, ci deschis vă voi vesti despre Tatăl.

26 În ziua aceea veţi cere în numele Meu; şi nu vă zic că Eu Îl voi ruga pe Tatăl pentru voi,

27 de vreme ce Însuşi Tatăl vă iubeşte, pentru că voi M'aţi iubit pe Mine şi aţi crezut că Eu de la Dumnezeu am ieşit.

28 Ieşit-am de la Tatăl şi am venit în lume; iarăşi las lumea şi Mă duc la Tatăl.

29 Zis-au ucenicii Săi: Iată că acum grăieşti lămurit şi nu spui nici o pildă;

30 acum ştim că Tu pe toate le ştii şi nu ai nevoie să Te întrebe cineva. De aceea credem că de la Dumnezeu ai ieşit.

31 Iisus le-a răspuns: Credeţi acum?

(11) Lc 10, 18; In 21, 31; 14, 30; Ef 2, 2; Col 2, 15; Evr 2, 14; *(12)* Mt 13, 34; Mc 4, 33; 1 Co 3, 1-2; Evr 5, 11-12; *(13)* Sol 9, 11; Mt 10, 19-20; Mc 13, 11; Lc 12, 11; 21, 14-15; In 4, 17, 26; *(14)* In 8, 54; *(15)* In 17, 10; *(16)* In 7, 33; 14, 19; *(20)* Ir 31, 13; Mt 5, 4; *(21)* Fc 16, 3; Is 26, 17; *(22)* Is 51, 11; 66, 14; Za 10, 7; Lc 24, 41, 51-52; In 16, 6; 20, 20; 1 Ptr 1, 8; *(23)* Mt 7, 7; 21, 22; Mc 11, 24; Lc 11, 9; In 14, 13; 15, 7; Iac 1, 5-6; *(26)* Rm 8, 34; *(27)* In 17, 25; *(28)* In 3, 13; *(30)* In 2, 25;

1 Duhul Sfânt nu conduce la sau spre un adevăr exterior, ci în interiorul adevărului deja revelat prin Iisus Hristos. Revelaţia însă e incompletă din cauza neputinţei omeneşti de "a purta" adevărul divin în întregime şi dintr'odată; ea se va desăvârşi treptat şi în timp, prin lucrarea Sfântului Duh în Biserică. Text fundamental pentru instituirea Sfintei Tradiţii (Sinoadele Ecumenice, opera Sfinţilor Părinţi).

32 Iată, vine ceasul – şi a şi venit – ca voi să vă risipiţi fiecare la ale sale şi pe Mine să Mă lăsaţi singur. Dar nu sunt singur, pentru că Tatăl este cu Mine.

33 Pe acestea vi le-am grăit pentru ca'ntru Mine pace să aveţi. În lume necaz veţi avea; dar îndrăzniţi!: Eu am biruit lumea!

CAPITOLUL 17

Cuvântarea de despărţire (IV): Rugăciunea lui Iisus.

1 Pe acestea le-a grăit Iisus şi, ridicându-Şi ochii la cer, a zis: Părinte, a venit ceasul. Preamăreşte pe Fiul Tău, ca şi Fiul să Te preamărească pe Tine,

2 aşa cum I-ai dat stăpânire peste tot trupul, ca El să dea viaţă veşnică tuturor acelora pe care I i-ai dat.

3 Iar viaţa veşnică aceasta este: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.

4 Eu Te-am preamărit pe Tine pe pământ; lucrul pe care Mi l-ai dat să-l fac, l-am săvârşit.

5 Şi acum, preamăreşte-Mă Tu, Părinte, la Tine Însuţi, cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea.

6 Arătat-am numele Tău oamenilor pe care Mi i-ai dat din lume. Ai Tăi erau şi Mie Mi i-ai dat şi cuvântul Tău l-au păzit.

7 Acum au cunoscut că toate câte Mi-ai dat, de la Tine sunt;

8 căci cuvintele pe care Tu Mi le-ai dat Mie, Eu le-am dat lor şi ei le-au primit şi au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieşit şi au crezut că Tu M'ai trimis.

9 Eu pentru aceştia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ai Tăi sunt.

10 Şi toate ale Mele sunt ale Tale şi ale Tale sunt ale Mele şi Eu M'am preamărit întru ei.

11 Şi Eu nu mai sunt în lume, dar ei în lume sunt şi Eu la Tine vin. Părinte Sfinte, întru numele Tău păzeşte-i pe cei pe care Mi i-ai dat, ca ei să fie una aşa cum suntem Noi.

12 Când eram cu ei în lume, Eu întru numele Tău îi păzeam pe cei pe care Mi i-ai dat; şi i-am păzit şi nici unul dintre ei n'a pierit, decât fiul pierzării,[1] ca să se plinească Scriptura.

13 Dar acum Eu vin la Tine şi pe acestea le grăiesc în lume, pentru ca bucuria Mea s'o aibă deplină întru ei.

14 Eu le-am dat cuvântul Tău şi lumea i-a urît, pentru că ei nu sunt din lume, aşa cum nici Eu nu sunt din lume.

15 Nu Mă rog să-i iei din lume, ci să-i păzeşti de Cel-Rău.

16 Ei nu sunt din lume, aşa cum nici Eu nu sunt din lume.

17 Sfinţeşte-i întru adevărul Tău; cuvântul Tău este adevăr.

18 Aşa cum Tu M'ai trimis pe Mine în lume, tot astfel i-am trimis Eu pe ei în lume;

19 şi de dragul lor Mă sfinţesc Eu pe Mine Însumi, pentru ca şi ei să fie sfinţiţi întru adevăr.

(32) Za 13, 7; Mt 26, 31, 56; Mc 14, 27-28; (33) 1 In 4, 4; 5, 4; 1 Co 15, 57. CAP. 17 – *(1)* In 12, 23; 13, 32; *(2)* Dn 7, 13-14; Mt 11, 27; 28, 18; Lc 10, 22; In 3, 35; 5, 27; Evr 2, 5-8; *(3)* Ir 9, 24; Sol 15, 3; In 6, 29; 1 In 3, 23; *(4)* Is 49, 3; *(5)* In 1,1; 8, 58; Ap 5, 12; *(6)* In 17, 26; 18, 9; *(8)* In 8, 28; 16, 27; 17, 25; *(10)* In 16, 15; *(11)* In 10, 30; 17, 21; Ef 4, 3; *(12)* Ps 108, 7; Mt 26, 24; In 6, 39; 18, 9; *(14)* In 8, 23; *(15)* Mt 6, 13; 2 Tes 3, 3; *(17)* Ps 118, 86, 142, 151; In 14, 6; *(18)* Is 61, 1; In 20, 21; *(19)* 1 Co 1, 2, 30; Evr 9, 14; 10, 10;

1 Iuda Iscarioteanul.

20 Dar nu numai pentru ei Mă rog, ci şi pentru cei ce prin cuvântul lor vor crede în Mine,

21 pentru ca toţi să fie una; aşa cum Tu, Părinte, eşti întru Mine şi Eu întru Tine, tot astfel şi ei să fie una întru Noi, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis.

22 Şi slava pe care Tu Mi-ai dat-o, Eu le-am dat-o lor, pentru ca ei să fie una, aşa cum Noi una suntem;

23 Eu întru ei şi Tu întru Mine, pentru ca ei să fie desăvârşiţi întru una; şi să cunoască lumea că Tu M'ai trimis şi că i-ai iubit pe ei aşa cum M'ai iubit pe Mine.

24 Părinte, vreau ca acolo unde sunt Eu să fie împreună cu Mine şi cei pe care Mi i-ai dat, ca să-Mi vadă slava pe care Tu Mi-ai dat-o; pentru că Tu M-ai iubit mai înainte de întemeierea lumii.

25 Părinte drepte, lumea nu Te-a cunoscut, dar Eu Te-am cunoscut, şi aceştia au cunoscut că Tu M'ai trimis.

26 Şi le-am făcut cunoscut numele Tău şi cunoscut li-l voi face, pentru ca iubirea cu care Tu M'ai iubit să fie într'înşii, şi Eu întru ei.

CAPITOLUL 18

Prinderea lui Iisus. Aducerea la arhiereii Anna şi Caiafa. Lepădarea lui Petru. Iisus în faţa lui Pilat. Osândirea la moarte.

1 Pe acestea spunându-le, Iisus a ieşit cu ucenicii Săi dincolo de pârâul Cedrilor, unde era o grădină, în care au intrat El şi ucenicii Săi.

2 Dar şi Iuda, cel care-L vânduse, ştia acest loc, pentru că adesea Iisus şi ucenicii Săi se adunau acolo.

3 Deci Iuda, luând o trupă de ostaşi[1], precum şi slujitori de la arhierei şi de la farisei, a venit acolo cu felinare şi cu făclii şi cu arme.

4 Iar Iisus, ştiind toate cele ce erau să vină asupră-I, a ieşit şi le-a zis: Pe cine căutaţi?

5 I-au răspuns: Pe Iisus Nazarineanul. El le-a zis: Eu sunt. Dar împreună cu ei stătea şi Iuda, cel care-L vânduse.

6 Deci, după ce le-a zis: Eu sunt!, ei s'au dat înapoi şi au căzut la pământ.

7 Şi iarăşi i-a întrebat: Pe cine căutaţi? Iar ei au zis: Pe Iisus Nazarineanul.

8 Răspuns-a Iisus: V'am spus că Eu sunt; deci, dacă pe Mine Mă căutaţi, pe aceştia lăsaţi-i să se ducă –

9 ca să se plinească cuvântul pe care El l-a spus: Dintre cei pe care Mi i-ai dat, pe nici unul nu l-am pierdut.

10 Iar Simon Petru, având sabie, a scos-o şi a lovit pe sluga arhiereului şi i-a tăiat urechea dreaptă; iar numele slugii era Malhus.

11 Atunci Iisus i-a zis lui Petru: Vâră-ţi sabia'n teacă! Oare nu voi bea paharul pe care Tatăl Mi l-a dat?

12 Deci trupa de ostaşi şi tribunul[2] şi slujitorii Iudeilor L-au prins pe Iisus şi L-au legat.

(21) In 10, 38; 17, 11; Ga 3, 28; *(22)* In 10, 30; *(23)* In 6, 29; *(24)* In 8, 58; 12, 26; *(25)* In 16, 27; 17, 8, 18; *(26)* In 15, 15; 17, 6. CAP. 18 – *(1)* 2 Rg 15, 23; 3 Rg 2, 37; Mt 26, 36; Mc 14, 26, 32; Lc 21, 37; 22, 39; *(2)* Lc 21, 37; 22, 39; *(3)* Mt 26, 47; Mc 14, 43; Lc 22, 47; FA 1, 16; *(6)* Est 6, 13; *(9)* In 6, 39; 17, 6, 12; *(10)* Mt 26, 51; Mc 14, 47; Lc 22, 49-50; *(12)* Mt 26, 57; Mc 14, 53;

1 În cazul de faţă, grecescul speira indică o treime dintr'o cohortă, aproximativ trei sute de soldaţi. E singura precizare că, pe lângă ostaşii iudei din garda templului, la arestarea lui Iisus a participat şi o formaţie militară romană.

2 Literal: căpetenia cea peste o mie = comandant de cohortă.

13 Şi L-au dus întâi la Anna, că era socrul lui Caiafa, care era arhiereu în anul acela.

14 Şi Caiafa era cel care-i sfătuise pe Iudei că de folos este să moară un om pentru popor.

15 Iar Simon Petru şi celălalt ucenic[1] mergeau după Iisus. Iar ucenicul acela fi era cunoscut arhiereului şi a intrat împreună cu Iisus în curtea arhiereului.

16 Iar Petru a stat la poartă, afară. Deci a ieşit celălalt ucenic, care-i era cunoscut arhiereului, şi a vorbit cu portăreasa şi l-a vârît pe Petru înlăuntru.

17 Atunci slujnica, portăreasa, i-a zis lui Petru: Nu cumva şi tu eşti dintre ucenicii omului acestuia?... El a zis: Nu sunt.

18 Iar slugile şi slujitorii, făcând foc, stăteau şi se încălzeau, că era frig; şi era cu ei şi Petru, stând şi încălzindu-se.

19 Aşadar, arhiereul L-a întrebat pe Iisus despre ucenicii Săi şi despre învăţătura Sa.

20 Iisus i-a răspuns: Eu i-am vorbit lumii pe faţă. Întotdeauna am învăţat în sinagogă şi în templu, unde se adună toţi Iudeii, şi nimic n'am vorbit în ascuns.

21 De ce Mă întrebi pe Mine? Întreabă-i pe cei care au auzit ce le-am vorbit. Iată, aceştia ştiu ce-am vorbit Eu.

22 Şi zicând El acestea, unul din slujitorii care stăteau de faţă I-a dat lui Iisus o palmă, zicând: Aşa-i răspunzi tu arhiereului?...

23 Iisus i-a răspuns: Dacă am vorbit rău, mărturiseşte despre rău[2]; iar dacă am vorbit bine, de ce Mă baţi?

24 Atunci Anna L-a trimis legat la Caiafa arhiereul.

25 Iar Simon Petru stătea şi se încălzea. Aşadar, i-au zis: Nu cumva şi tu eşti dintre ucenicii lui?... El s'a lepădat şi a zis: Nu sunt.

26 Una din slugile arhiereului, care era rudă cu cel căruia Petru îi tăiase urechea, a zis: Nu te-am văzut eu în grădină cu el?...

27 Atunci Petru din nou s'a lepădat; şi îndată a cântat cocoşul.

28 Aşadar, L-au adus pe Iisus de la Caiafa la pretoriu[3]. Şi era dimineaţă. Şi ei n'au intrat în pretoriu, ca să nu se spurce[4], ci să mănânce Paştile,

29 aşa că a ieşit Pilat la ei, afară, şi le-a zis: Ce învinuire-i aduceţi acestui om?

30 Ei i-au răspuns zicând: Dacă acesta n'ar fi răufăcător, nu ţi l-am fi predat.

31 Deci le-a zis Pilat: Luaţi-l voi şi judecaţi-l după legea voastră! Iudeii însă i-au zis: Nouă nu ne este îngăduit să omorîm pe nimeni –

(13) Mt 26, 57; Mc 14, 53; Lc 22, 54; In 18, 24; *(14)* In 11, 50; *(15)* Mt 26, 58; Mc 14, 54; Lc 22, 54-55; *(16)* Mt 26, 69; Mc 14, 66; Lc 22, 54; *(17)* Mt 26, 69; Mc 14, 66; Lc 22, 56; *(20)* Is 45, 19; FA 26, 26; *(22)* 2 Par 18, 23; *(24)* Mt 26, 57; 27, 1; Mc 14, 53; Lc 22, 54; In 18, 13; *(25)* Mt 26, 69, 71; Mc 14, 69; Lc 22, 58; *(27)* Mt 26, 74; Mc 14, 71-72; Lc 22, 60; *(28)* Mt 27, 2; Mc 15, 1; Lc 22, 66; 23, 1;

1 Evanghelistul Ioan însuşi.

2 În sensul: Demonstrează aici, în faţa tuturor, ce-a fost rău în cuvintele Mele! Replica pare adresată nu celui ce-L pălmuise, ci arhiereului însuşi, din a cărui poruncă fusese lovit.

3 Tribunalul procuratorului roman.

4 A intra în casa unui păgân constituia o impuritate pe care Iudeii o evitau cu grijă, mai ales în ajunul Paştilor.

32 ca să se plinească cuvântul lui Iisus, pe care-l spusese, însemnând cu ce moarte avea să moară.

33 Deci Pilat a intrat iarăşi în pretoriu şi L-a chemat pe Iisus şi I-a zis: Tu eşti împăratul Iudeilor?

34 Răspuns-a Iisus: De la tine însuţi o spui, sau alţii ţi-au spus-o despre Mine?

35 Pilat a răspuns: Nu cumva eu sunt iudeu?... Neamul tău şi arhiereii mi te-au predat. Ce-ai făcut?

36 Iisus a răspuns: Împărăţia Mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăţia Mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii Mei s'ar fi luptat ca să nu le fiu predat Iudeilor. Dar, acum, împărăţia Mea nu este de aici.

37 Atunci Pilat I-a zis: Aşadar, eşti tu împărat? Răspuns-a Iisus: Tu o spui, că Eu sunt împărat. Eu pentru aceasta M'am născut şi pentru aceasta am venit în lume: să mărturisesc pentru adevăr; tot cel ce este dintru adevăr ascultă glasul Meu.

38 Pilat I-a zis: Ce este adevărul?... Şi zicând aceasta, a ieşit iarăşi la Iudei şi le-a zis: Eu nu găsesc în el nici o vină;

39 dar este la voi obiceiul ca de Paşti să vă eliberez pe unul. Vreţi, aşadar, să vi-l eliberez pe împăratul Iudeilor?

40 Atunci ei din nou au strigat zicând: Nu pe el, ci pe Baraba!... Iar Baraba era tâlhar.

CAPITOLUL 19

Patimile Domnului. Răstignirea şi moartea lui Iisus. Punerea în mormânt.

1 Drept aceea, Pilat L-a luat atunci pe Iisus şi L-a biciuit.

2 Şi ostaşii, împletind cunună de spini, I-au pus-o pe cap şi L-au îmbrăcat cu o haină purpurie[1].

3 Şi veneau la El şi-I ziceau: Bucură-te, împăratul Iudeilor!... Şi-I dădeau palme.

4 Şi Pilat a ieşit din nou afară şi le-a zis: Iată, vi-l aduc afară, ca să ştiţi că eu nu găsesc în el nici o vină.

5 Deci a ieşit Iisus afară, purtând cununa de spini şi haina purpurie. Şi le-a zis Pilat: Iată Omul!

6 Când L-au văzut atunci arhiereii şi slujitorii, au strigat zicând: Răstigneşte-l!, răstigneşte-l!... Zisu-le-a Pilat: Luaţi-l voi şi răstigniţi-l, că eu nici o vină nu găsesc în el.

7 Iudeii i-au răspuns: Noi lege avem, şi după legea noastră trebuie să moară, pentru că s'a făcut pe sine fiu al lui Dumnezeu.

8 Deci, când a auzit Pilat acest cuvânt, mai mult s'a temut.

9 Şi din nou a intrat în pretoriu şi I-a zis lui Iisus: De unde eşti Tu?...[2] Dar Iisus nu i-a răspuns.

10 Atunci Pilat I-a zis: Mie nu-mi vorbeşti? Nu ştii că putere am să te eliberez şi putere am să te răstignesc?

11 Iisus a răspuns: Asupra Mea n'ai avea nici o putere dacă nu ţi-ar fi fost

(32) Mt 20, 19; 27, 11; Mc 10, 34; Lc 18, 32-33; *(33)* Mt 27, 11; Mc 15, 2; Lc 23, 3; In 18, 37; 1 Tim 6, 13; *(36)* Dn 2, 44; *(37)* Ps 2, 5; Mt 27, 11; Mc 15, 2; Lc 23, 3; In 18, 33; 1 In 3, 19; 1 Tim 6, 13; *(38)* Lc 23, 14; *(39-40)* Mt 27, 15-20; Mc 15, 6-11; Lc 23, 17-18; FA 10, 3, 14. CAP. 19 – *(1)* Mt 27, 26; Mc 15, 15; Lc 23, 25; In 19, 16; *(2)* Mt 27, 29; Mc 15, 17; *(3)* Mt 26, 67; Mc 15, 18-19; *(4)* Lc 23, 14; In 18, 38; FA 3, 13; *(6)* Mt 27, 23; Mc 15, 14; Lc 23, 4; FA 13, 28; *(7)* Lv 24, 16; Dt 18, 20; Mt 26, 66; Mc 14, 64; *(9)* Is 53, 7; Mt 27, 12; Mc 15, 5; In 18, 33; *(11)* Lc 22, 53; In 3, 27;

1 Vezi nota de la Mc 15, 17.
2 Întrebarea nu se referă la locul de naştere sau la domiciliul lui Iisus, ci la originea Acestuia. E rândul lui Pilat să intuiască misterul lui Iisus (tema centrală a Evangheliei după Ioan).

dat de sus. De aceea, cel care M'a dat în mâna ta mai mare păcat are.

12 Din clipa aceea Pilat căuta să-L elibereze; dar Iudeii strigau zicând: Dacă-l eliberezi, nu eşti prieten al cezarului. Oricine se face pe sine împărat este împotriva cezarului[1].

13 Atunci Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus pe Iisus afară şi a şezut pe scaunul de judecată, în locul numit Pardosit-cu-pietre, iar evreieşte Gabbata.

14 Şi era Vinerea Paştilor, ca la al şaselea ceas[2]; şi le-a zis Iudeilor: Iată, împăratul vostru!

15 Atunci ei au strigat: Ia-l!, ia-l!, răstigneşte-l!... Pilat le-a zis: Pe împăratul vostru să-l răstignesc? Arhiereii au răspuns: Nu avem împărat decât pe cezarul...

16 Atunci L-a dat pe mâna lor, ca să fie răstignit. Şi L-au luat pe Iisus şi L-au dus.

17 Şi ducându-Şi crucea, a ieşit la locul ce se cheamă Al-Căpăţânii, căruia pe evreieşte i se zice Golgota,

18 unde L-au răstignit; şi împreună cu El pe alţii doi, de-o parte şi de alta, iar în mijloc pe Iisus.

19 Iar Pilat a scris şi titlu[3] şi l-a pus pe cruce. Şi era scris: **Iisus Nazarineanul, Împăratul Iudeilor.**

20 Deci mulţi dintre Iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Şi era scris pe evreieşte, latineşte şi greceşte.

21 Atunci arhiereii Iudeilor i-au zis lui Pilat: Nu scrie: **Împăratul Iudeilor**, ci că el a zis: Eu sunt împăratul Iudeilor.

22 Pilat a răspuns: Ce-am scris, am scris!

23 Iar după ce L-au răstignit pe Iisus, ostaşii au luat hainele Lui şi le-au făcut patru părţi, fiecărui ostaş câte o parte, şi cămaşa. Dar cămaşa era fără cusătură, de sus ţesută în întregime.

24 Deci au zis între ei: Să n'o sfâşiem, ci să aruncăm sorţi pentru ea, a cui să fie; ca să se plinească Scriptura care zice: **Împărţit-au hainele Mele loruşi, şi pentru cămaşa Mea au aruncat sorţi.** Aşadar, ostaşii asta au făcut[4].

25 Şi lângă crucea lui Iisus stăteau mama Sa şi sora mamei Sale, Maria lui Cleopa, şi Maria Magdalena.

26 Atunci Iisus, văzând pe mama Sa şi pe ucenicul pe care-l iubea stând alături, i-a zis mamei Sale: Femeie[5], iată, fiul tău!

27 Apoi i-a zis ucenicului: Iată, mama ta! Şi din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine[6].

(12) Mt 17, 25; Mc 12, 17; Lc 20, 25; 23, 2; FA 17, 7; *(16)* Mt 27, 26-31; Mc 15, 15, 20; Lc 23, 24; In 19, 1; *(17)* Mt 27, 33; Mc 15, 22; Lc 23, 33; Evr 13, 12; *(18)* Mt 27, 38; Lc 23, 32; *(19-23)* Mt 27, 35, 37; Mc 15, 24-26; Lc 23, 34-38; *(24)* Ps 21, 20; *(25)* Ps 37, 11-13; Mt 27, 55; Mc 15, 40-41; Lc 23, 49;

1 Şantaj asupra lui Pilat; presiune prin care procesul religios al lui Iisus e transformat în proces politic.
2 Asupra zilei de Vinerea Paştilor vezi nota de la Mc 15, 42. Cam pe la ceasul al şaselea, adică spre amiază, când din casele Evreilor se îndepărtau toate alimentele fermentate, spre a le face loc azimelor.
3 Inscripţie pe o placă de lemn, cu numele şi vina condamnatului. Evident, placa nu a fost scrisă de însuşi Pilat, ci din ordinul lui (ca şi biciuirea din versetul 1 al acestui capitol).
4 Fără s'o ştie, ostaşii romani, prin care se plinea profeţia din Ps 22, 20, deveneau instrumente ale planului divin.
5 Vezi nota de la In 2, 4.
6 Dispoziţie testamentară consemnată de însuşi Ioan, cel implicat direct în ea, de unde reiese limpede că Iisus era unicul fiu al Mariei şi că aceasta, după moartea Lui, nu mai avea pe nimeni care s'o ocrotească. Dimensiunii filiale i se adaugă cea duhovnicească, prin care Maria, "Eva cea nouă", devine Maica tuturor credincioşilor.

28 După aceea, ştiind Iisus că de-acum toate s'au săvârşit, ca să se plinească Scriptura, a zis: Mi-e sete.

29 Şi era acolo un vas plin cu oţet; atunci ei, punând în jurul unei ramuri de isop un burete plin cu oţet, I l-au dus la gură[1].

30 Deci, când a luat oţetul, Iisus a zis: Săvârşitu-s'a!... Şi plecându-Şi capul, Şi-a dat duhul.

31 Apoi Iudeii, fiindcă era Vineri, ca să nu rămână trupurile Sâmbăta pe cruce – că era mare ziua Sâmbetei aceleia –, l-au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierele picioarelor[2] şi să-i ridice.

32 Deci au venit ostaşii şi au zdrobit fluierele celui dintâi şi pe ale celuilalt care era răstignit împreună cu El.

33 Dar venind la Iisus, dacă au văzut că de-acum murise, nu I-au zdrobit fluierele,

34 ci unul din ostaşi cu suliţa coasta I-a împuns-o şi îndată a ieşit sânge şi apă[3].

35 Şi cel ce a văzut[4] a mărturisit, şi adevărată este mărturia lui; şi el ştie că spune adevărul, pentru ca şi voi să credeţi.

36 Căci s'au făcut acestea ca să se plinească Scriptura: **Nici un os nu I se va zdrobi.**

37 Şi iarăşi altă Scriptură zice: **Vor privi la Acela pe Care L-au străpuns.**

38 După acestea, Iosif din Arimateea, fiind ucenic al lui Iisus – dar într'ascuns, de frica Iudeilor –, l-a rugat pe Pilat ca să ridice trupul lui Iisus. Şi Pilat i-a dat voie. Deci a venit şi I-a ridicat trupul.

39 Şi a venit şi Nicodim – cel care venise la El mai înainte, noaptea –, aducând ca la o sută de litre de amestec de smirnă şi aloe.

40 Deci ei au luat trupul lui Iisus şi l-au înfăşurat în giulgiu cu miresme, aşa cum este obiceiul de îngropare la Iudei.

41 Iar în locul unde a fost răstignit era o grădină şi în grădină un mormânt nou, în care nimeni niciodată nu mai fusese pus.

42 Aşadar, din pricina Vinerii Iudeilor, de aceea L-au pus pe Iisus acolo, că era mormântul aproape.

CAPITOLUL 20

Învierea lui Iisus. Iisus i Se arată Mariei Magdalena, apoi ucenicilor. Iisus şi Toma.

1 Iar în ziua cea dintâi a săptămânii[5], Maria Magdalena a venit la mormânt dis-de-dimineaţă, fiind încă întuneric, şi a văzut piatra ridicată de pe mormânt.

2 Atunci a alergat şi a venit la Simon Petru şi la celălalt ucenic – cel pe care-l iubea Iisus – şi le-a zis: L-au luat pe Domnul din mormânt şi nu ştim unde L-au pus...

(28) Ps 68, 25; Mt 27, 48; *(29)* Ps 20, 2; 21, 16; 68, 25; Mt 27, 48; Mc 15, 36; Lc 23, 36; *(30)* Ps 30, 6; Mt 27, 50; Mc 15, 37; Lc 23, 46; FA 7, 59; *(31)* Dt 21, 23; In 19, 42; *(34)* 1 In 5, 6; *(35)* In 21, 24; *(36)* Iş 12, 46; Nm 9, 12; Ps 33, 20; *(37)* Ps 21, 18-19; Za 12, 10; Ap 1, 7; *(38)* Mt 27, 57; Mc 15, 42-43, 45; Lc 23, 50-51; *(39)* In 3, 1-2; 7, 50; *(40)* Mc 15, 46-47; *(42)* In 19, 31. CAP. 20 – *(1)* Mt 20, 1; Mc 16, 1, 4; Lc 24, 1;

1 Isop (de la ebraicul ezob): plantă aromatică din Palestina. Ramura de isop a constituit suportul buretelui, şi amândouă au fost ridicate în vârful unei trestii (cf. Mt 27, 48 şi Mc 15, 36).

2 Mijloc prin care era grăbită moartea crucificaţilor agonici.

3 Procesul de separare a serului de plasma sangvină era o probă asupra decesului. Dincolo de aspectul fiziologic, Sfinţii Părinţi atestă dimensiunea spirituală a momentului: apa e simbolul Botezului prin Sfântul Duh, sângele e simbolul Euharistiei. În ritualul liturgic al Bisericii, ambele elemente fac parte din materia euharistică.

4 Evanghelistul Ioan însuşi.

5 Duminică.

3 Deci a ieşit Petru, ca şi celălalt ucenic, şi veneau la mormânt.

4 Şi alergau amândoi împreună, dar celălalt ucenic alerga înainte mai repede decât Petru şi a sosit cel dintâi la mormânt.

5 Şi, aplecându-se, a văzut giulgiurile odihnindu-se, dar n'a intrat.

6 A venit şi Simon Petru urmându-i şi a intrat în mormânt şi a văzut giulgiurile odihnindu-se;

7 şi marama care fusese pe capul Său nu se odihnea laolaltă cu giulgiurile, ci, învăluită,[1] într'un loc de-o parte.

8 Atunci a intrat şi celălalt ucenic, care venise întâi la mormânt, şi a văzut şi a crezut.

9 Fiindcă ei încă nu ştiau Scriptura, că El trebuia să învie din morţi.[2]

10 Şi s'au dus ucenicii iarăşi la ai lor.

11 Iar Maria stătea afară lângă mormânt, plângând. Şi pe când plângea, s'a aplecat în mormânt.

12 Şi a văzut doi îngeri în veşminte albe, şezând acolo unde se odihnise trupul lui Iisus, unul către cap şi altul către picioare.

13 Şi aceia i-au zis: Femeie, de ce plângi? Ea le-a zis: Pentru că L-au luat pe Domnul meu şi nu ştiu unde L-au pus.

14 Zicând acestea, ea s'a întors şi L-a văzut pe Iisus stând, şi nu ştia că este Iisus.

15 Zisu-i-a Iisus: Femeie, de ce plângi? pe cine cauţi? Ea, părându-i-se că e grădinarul, I-a zis: Doamne, dacă tu L-ai dus de-aici, spune-mi unde L-ai pus şi eu Îl voi lua.

16 Iisus i-a zis: Maria! Întorcându-se, ea I-a zis în evreieşte: Rabbuni (adică: Învăţătorule)!

17 Iisus i-a zis: Nu te atinge de Mine, căci încă nu M'am suit la Tatăl Meu; ci mergi la fraţii Mei şi spune-le: Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru şi la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru.

18 Şi a venit Maria Magdalena vestindu-le ucenicilor că L-a văzut pe Domnul şi că pe acestea i le-a spus.

19 Deci fiind seară în acea zi de'ntâi a săptămânii, şi uşile fiind încuiate acolo unde ucenicii erau adunaţi de frica Iudeilor, a venit Iisus şi a stat în mijloc şi le-a zis: Pace vouă!

20 Şi zicând acestea, le-a arătat mâinile şi coasta Sa. Deci s'au bucurat ucenicii văzându-L pe Domnul.

21 Atunci Iisus le-a zis iarăşi: Pace vouă! Aşa cum Tatăl M'a trimis pe Mine, tot astfel şi Eu vă trimit pe voi.

22 Şi zicând acestea, a suflat asupra lor şi le-a zis: Luaţi Duh Sfânt!,

23 cărora le veţi ierta păcatele, li se vor ierta; cărora le veţi ţine, ţinute vor fi.

24 Dar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus.

25 Deci i-au zis ceilalţi ucenici: L-am văzut pe Domnul! Dar el le-a zis: Dacă nu voi vedea eu în mâinile Lui semnul cuielor şi dacă nu-mi voi pune degetul meu în semnul cuielor şi dacă nu-mi voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede.

(3-6) Lc 24, 12; *(9)* Ps 15, 10; Is 53, 10; Iona 2, 1; Lc 24, 26, 46; FA 17, 3; *(11)* Mt 28, 1-3; Mc 16, 5; *(12)* Mc 16, 5; Lc 24, 4; *(13)* Mt 28, 5; *(14)* Mt 28, 9; Mc 16, 9-10; Lc 24, 16; In 21, 4; *(17)* Ps 21, 24; 67, 27; Mt 28, 10; Rm 8, 29; Evr 2, 11; *(18)* Mc 16, 10; Lc 24, 20, 22; *(19)* Mc 16, 14; Lc 24, 36; FA 13, 30-31; 1 Co 15, 5-7; *(20)* Cânt 3, 4; Lc 24, 39; In 16, 22; *(21)* In 17, 18; *(23)* Mt 16, 19; 18, 18; *(25)* In 19, 34;

1 În timp ce giulgiurile se odihneau lipite de pământ, marama păstra forma ovală a capului.

2 Nu pricepuseră Scriptura Vechiului Testament în realitatea ei profundă.

26 Şi după opt zile, ucenicii Săi erau iarăşi înlăuntru, şi Toma împreună cu ei. Şi a venit Iisus, uşile fiind încuiate, şi a stat în mijloc şi a zis: Pace vouă!

27 Apoi i-a zis lui Toma: Adu-ţi degetul tău încoace; şi vezi mâinile Mele; şi adu-ţi mâna ta şi pune-o în coasta Mea; şi nu fi necredincios, ci credincios!

28 Răspunzând Toma, I-a zis: Domnul meu şi Dumnezeul meu!

29 Iisus i-a zis: Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiţi cei ce n'au văzut şi au crezut!

30 Şi încă multe alte minuni a făcut Iisus în faţa ucenicilor Săi, care nu sunt scrise în cartea aceasta.

31 Iar acestea s'au scris pentru ca voi să credeţi că Iisus este Hristos, Fiul lui Dumnezeu; şi, crezând, viaţă să aveţi întru numele Lui.

CAPITOLUL 21

Iisus li Se arată ucenicilor şi în Galileea. Iisus şi Petru. Iisus şi ucenicul Său cel iubit.

1 După acestea, Iisus li S'a arătat din nou ucenicilor la Marea Tiberiadei. Li S'a arătat aşa:

2 Erau împreună Simon Petru şi Toma, cel numit Geamănul, şi Natanael, cel din Cana Galileii, şi fiii lui Zevedeu şi alţi doi din ucenicii Săi.

3 Simon Petru le-a zis: Mă duc să pescuiesc. Şi ei i-au zis: Venim şi noi cu tine. Şi au ieşit şi s'au suit în corabie şi în noaptea aceea n'au prins nimic.

4 Iar dacă s'a făcut dimineaţă, Iisus a stat pe ţărm, dar ucenicii nu ştiau că este Iisus.

5 Atunci le-a zis Iisus: Fiilor, nu cumva aveţi ceva de mâncare? Ei I-au răspuns: Nu.

6 Iar El le-a zis: Aruncaţi mreaja în partea dreaptă a corăbiei şi veţi afla. Deci au aruncat-o şi nu mai puteau s'o tragă de mulţimea peştilor.

7 Atunci ucenicul acela pe care-l iubea Iisus i-a zis lui Petru: Domnul este![1] Deci Petru, auzind că Domnul este, şi-a încins haina[2], că era dezbrăcat, şi s'a aruncat în mare.

8 Şi ceilalţi ucenici au venit cu corabia, că nu erau departe de ţărm, ca la două sute de coţi, trăgând mreaja cu peşti.

9 Deci, când au ieşit la ţărm, au văzut jeratec jos şi peşte pus deasupra, şi pâine.

10 Iisus le-a zis: Aduceţi din peştii pe care i-aţi prins acum!

11 Simon Petru s'a suit în corabie şi a tras mreaja la ţărm, plină de peşti mari, o sută cincizeci şi trei, şi, atâţia fiind, mreaja nu s'a rupt.

12 Iisus le-a zis: Veniţi de prânziţi! Şi nici unul din ucenici nu îndrăznea să-L întrebe: Cine eşti Tu?, ştiind că este Domnul.

13 A venit Iisus şi a luat pâinea şi le-a dat; şi de asemenea şi peştele.

14 Aceasta este acum a treia oară când Iisus li S'a arătat ucenicilor după ce S'a sculat din morţi.

(27) Is 42, 3; Lc 24, 39; *(28)* Ps 117, 28; *(29)* 1 Ptr 1, 8; 2 Co 5, 7; *(30)* In 21, 25; *(31)* In 3, 15; 1 In 5, 13; Rm 15, 4. CAP. 21 – *(1)* Mt 26, 32; 28, 7; Mc 14, 28; 16, 7; Lc 6, 7; FA 1, 3; 10, 30-41; 1 Co 15, 5; *(3)* Ps 126, 2; *(4)* Lc 24, 16; In 20, 41; *(5)* Lc 24, 41; *(6)* Lc 5, 4; *(12-13)* FA 10, 41; *(14)* In 20, 19-26;

1 Pescuirea minunată, simbol al împărăţiei cerurilor (vezi Mt 13, 47-48), eveniment pe care ucenicii îl mai trăiseră (vezi Lc 5, 1-11), readuce fulgerător în mintea lui Ioan imaginea lui Iisus.

2 Înţelesul exact: o haină pescărească de deasupra, încinsă cu sfoară, asemănătoare cu ceea ce noi numim halat.

15 Aşadar, după ce au prânzit, i-a zis Iisus lui Simon Petru: Simone, fiu al lui Iona, Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia? El I-a zis: Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc. Zisu-i-a lui: Paşte mieluşeii Mei!

16 Iisus i-a zis din nou, a doua oară: Simone, fiu al lui Iona, Mă iubeşti? El I-a zis: Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc. Zisu-i-a lui: Păstoreşte oile Mele!

17 Iisus i-a zis a treia oară: Simone, fiu al lui Iona, Mă iubeşti? Petru s'a întristat că i-a zis a treia oară: Mă iubeşti?, şi I-a zis: Doamne, Tu pe toate le ştii, Tu ştii că Te iubesc. Iisus i-a zis: Paşte oile Mele![1]

18 Adevăr, adevăr îţi spun: Când erai mai tânăr te încingeai singur şi umblai unde voiai; dar când vei îmbătrâni, îţi vei întinde mâinile şi altul te va încinge şi te va duce unde tu nu vrei.

19 Iar aceasta a zis-o însemnând cu ce moarte Îl va preamări el pe Dumnezeu.[2] Şi spunând aceasta, i-a zis: Urmează-Mă![3]

20 Dar Petru, întorcându-se, l-a văzut venind în urmă-i pe ucenicul pe care-l iubea Iisus, acela care la Cină se rezemase de pieptul Său şi-I zisese: Doamne, cine este cel ce Te va vinde?

21 Pe acesta deci văzându-l, Petru I-a zis lui Iisus: Doamne, dar cu el ce va fi?

22 Zisu-i-a Iisus: Dacă vreau Eu ca acesta să rămână până voi veni, ce te priveşte? Tu urmează-Mă pe Mine!

23 Ca urmare, a ieşit cuvântul acesta între fraţi, cum că ucenicul acela nu va muri; dar Iisus nu i-a spus că nu va muri, ci: Dacă vreau Eu ca acesta să rămână până ce voi veni, ce te priveşte?

24 El este ucenicul care mărturiseşte despre acestea şi care a scris acestea, şi ştim că mărturia lui adevărată este.[4]

25 Sunt încă şi multe altele pe care le-a făcut Iisus, care, dacă s'ar fi scris una câte una, socotesc că lumea aceasta n'ar cuprinde cărţile ce s'ar fi scris. Amin.

(16) 2 Rg 7, 20; FA 20, 28; 1 Ptr 5, 2; *(18-19)* 2 Ptr 1, 14; *(20)* In 13, 23; *(24)* In 19, 35; *(25)* In 20, 30.

1 Întreita întrebare şi mărturisire semnifică reabilitarea lui Petru după întreita sa lepădare de Iisus.

2 Moartea lui Petru, martirizat la Roma în anul 64 (sau 67).

3 Drept confirmare a reabilitării, Iisus îi repetă lui Petru cuvintele pe care i le spusese la spălarea picioarelor (vezi In 13, 36).

4 Aceste ultime două versete (24 şi 25) au fost adăugate fie de alţi ucenici, încă în viaţă, ai lui Iisus, fie – şi mai probabil – de ucenicii direcţi ai lui Ioan, care au ţinut să depună şi propria lor mărturie asupra autenticităţii Evangheliei.

APOCALIPSA
SFÂNTULUI IOAN TEOLOGUL

CAPITOLUL 1

Introducere. Salutare către cele şapte Biserici. Vedenie pregătitoare.

1 Descoperirea[1] lui Iisus Hristos pe care Dumnezeu I-a dat-o pentru ca să le arate robilor Săi cele ce trebuie să se petreacă'n curând; şi El, prin trimiterea îngerului Său[2], i-a destăinuit-o robului Său Ioan,

2 care a mărturisit cuvântul lui Dumnezeu şi mărturia lui Iisus Hristos, pe toate câte le-a văzut.

3 Fericit este cel care citeşte şi cei ce ascultă cuvântul acestei profeţii şi păstrează cele scrise într'însa!; pentru că vremea e aproape.

4 Ioan, celor şapte Biserici care sunt în Asia[3]: Har vouă şi pace de la Cel-Ce-Este şi Cel-Ce-Era şi Cel-Ce-Vine[4] şi de la cele şapte duhuri care sunt înaintea tronului Său,

5 şi de la Iisus Hristos, Martorul cel credincios, Cel Întâi-Născut din morţi[5] şi Domnul împăraţilor pământului. Celui Ce ne iubeşte şi prin sângele Său ne-a dezlegat din păcatele noastre

6 şi ne-a făcut pe noi împărăţie, preoţi Dumnezeului şi Tatălui Său, Lui fie-I slava şi puterea în vecii vecilor! Amin.

7 Iată, El vine cu norii, şi fiece ochi Îl va vedea, şi cei ce L-au împuns; şi din pricina Lui se vor tângui toate seminţiile pământului. Da! Amin!

8 Eu sunt Alfa şi Omega[6], zice Domnul Dumnezeu, Cel-Ce-Este, Cel-Ce-Era şi Cel-Ce-Vine, Atotţiitorul.

9 Eu, Ioan, fratele vostru şi împreună cu voi părtaş la necazul şi la împărăţia şi la răbdarea întru Iisus, fost-am în insula ce se cheamă Patmos[7], de dragul cuvântului lui Dumnezeu şi al mărturiei lui Iisus.

10 În duh am fost[8] în zi de Duminică[9] şi'n urma mea am auzit un glas mare ca de trâmbiţă,

11 care zicea: Ceea ce vezi scrie'ntr'o carte şi trimite-o celor şapte Biserici: la Efes şi la Smirna şi la Pergam şi la Tiatira şi la Sardes şi la Filadelfia şi la Laodiceea.

CAP. 1 – *(3)* Lc 11, 28; *(4)* Is 3,14; 1 Tim 1, 2; Ap 4, 5; *(5)* Ps 88, 37; 1 Ptr 1, 19-20; 2, 5; 1 In 1, 7; 1 Co 15, 20; Col 1, 18; Evr 9, 14; 13, 12; *(6)* Iş 19, 6; Ps 44, 18; Is 61, 6; 66, 21; 1 Ptr 2, 9; *(7)* Dt 28, 66; Is 3, 14; Za 12, 10; Mt 24, 30; 25, 31; 26, 64; Mc 13, 26; Lc 21, 27; In 19, 37; Iuda 1, 14; *(8)* Iş 3, 14; Is 41, 4; In 8, 58; Ap 2, 8; 4, 8; 21, 6; 22, 13; *(9)* Rm 8, 17; *(10)* Is 44, 6; 48, 12; Ir 47, 4; Ap 21, 6;

1 Traducerea grecescului apokálypsis (apocalipsă).
2 Îngerul Său: intermediarul dintre Iisus Hristos şi autorul scrierii.
3 Provincia romană Asia, în vestul Asiei Mici, a cărei capitală era Efesul. Bisericile din ea (enumerate în v. 11) sunt selectate în funcţie de cifra 7, simbolul plenitudinii şi al universalităţii.
4 Întreită dezvoltare a numelui Yahvé, în jurul definiţiei din Iş 3, 14.
5 "Pârga celor adormiţi" (1 Co 15, 20); primul fruct al învierii, garanţia că toate celelalte vor veni după El.
6 Alfa şi Omega, prima şi ultima literă a alfabetului grecesc.
7 Insulă mică din arhipelagul Sporadelor, în Mediterana, la câteva ore sud-vest de Milet.
8 Răpit; în stare de extaz.
9 Literal: Ziua Domnului. În latineşte: Domini Dies = Duminica.

12 Şi m'am întors să văd glasul care vorbea cu mine. Şi'ntorcându-mă, am văzut şapte sfeşnice de aur;

13 şi'n mijlocul sfeşnicelor, pe Cineva asemenea cu Fiul Omului, îmbrăcat în veşmânt lung până'n pământ şi'ncins pe sub sân cu cingătoare de aur.

14 Capul Său şi părul Său erau albe ca lâna albă, ca zăpada; şi ochii Săi, ca para focului;

15 şi picioarele Lui erau asemenea bronzului lămurit în cuptor[1]; şi glasul Său era ca vuietul apelor multe;

16 în mâna Lui cea dreaptă avea şapte stele; şi din gura Lui ieşea o sabie ascuţită, cu două tăişuri; iar faţa Sa era ca soarele când străluceşte'n puterea lui.

17 Şi când L-am văzut, am căzut la picioarele Lui ca mort. Şi El Şi-a pus peste mine mâna dreaptă zicând: Nu te teme; Eu sunt Cel-dintâi şi Cel-de-pe-urmă

18 şi Cel-viu. Mort am fost, şi iată sunt viu în vecii vecilor, şi am cheile morţii şi pe ale iadului[2].

19 Scrie deci cele ce-ai văzut şi cele ce sunt şi cele ce-au să fie după acestea.

20 Taina celor şapte stele pe care le-ai văzut în dreapta Mea şi a celor şapte sfeşnice de aur: cele şapte stele sunt îngerii celor şapte Biserici, iar sfeşnicele cele şapte sunt şapte Biserici.

CAPITOLUL 2

Trimiteri către Bisericile din Efes, Smirna, Pergam şi Tiatira.

1 Îngerului[3] Bisericii din Efes scrie-i: Aşa grăieşte[4] Cel Ce ţine'n dreapta Sa cele şapte stele, Cel Ce umblă'n mijlocul celor şapte sfeşnice de aur:

2 Îţi ştiu faptele şi osteneala şi răbdarea şi că nu-i poţi suferi pe cei răi şi că i-ai pus la'ncercare pe cei ce-şi spun apostoli şi nu sunt, şi că i-ai aflat mincinoşi,

3 şi că ai răbdare şi c'ai îndurat de dragul numelui Meu şi că n'ai obosit.

4 Dar am împotriva ta că ţi-ai părăsit iubirea dintâi.

5 Adu-ţi aminte deci de unde-ai căzut şi pocăieşte-te şi fă-ţi faptele cele dintâi; dar dacă nu, Eu vin la tine şi voi muta sfeşnicul tău din locul lui..., dacă nu te vei pocăi.

6 Dar o ai pe aceasta: că urăşti faptele nicolaiţilor[5], pe care şi Eu le urăsc.

7 Cel ce are urechi, să audă ceea ce Duhul le zice Bisericilor: Biruitorului[6], lui îi voi da să mănânce din pomul vieţii, care este'n raiul lui Dumnezeu[7].

8 Iar îngerului Bisericii din Smirna scrie-i: Aşa grăieşte Cel-dintâi şi Cel-de-pe-urmă, Cel Ce a murit şi a revenit la viaţă:

(12) Iş 25, 37; Za 4, 2; *(13)* Iz 1, 26; Dn 7, 13; 10, 5, 16; Mt 28, 18; *(14)* Fc 49, 12; Dn 7, 9; *(15)* Iz 43, 2; Dn 10, 6; Ap 2, 18; *(16)* Ps 44, 4; Is 49, 2; Mt 28, 18; Ef 6, 17; Evr 4, 12; Ap 2, 1, 16; *(17)* Is 44, 6; 48, 12; Dn 8, 18; 10, 10; *(18)* Iov 12, 14; Is 22, 22; Ap 3, 7; 20, 1; *(20)* Mal 2, 7. CAP. 2 – *(1)* Ap 1, 16; *(2)* 1 In 4, 1; 2 Co 11, 13; 2 Tim 2, 19; *(3)* Ga 6, 9; *(5)* Iz 18, 24; Ap 3, 3; *(7)* Fc 2, 9; Cânt 2, 3; Mc 4, 23; *(8)* Is 41, 4; 44, 6; 48, 12; Ap 1, 8;

1 Metal purificat şi devenit lucios prin ardere.
2 Textual: Hades; numele prin care vechii Greci desemnau împărăţia (subterană) a morţilor.
3 Îngerul (aici): duhul care patronează Biserica; conducătorul ei spiritual (episcopul).
4 Literal: pe acestea le zice. Reformulat în spiritul vechiului limbaj profetic.
5 Nicolaiţii: membrii unei secte gnostice obscure, care-şi revendicau – fără nici o acoperire – paternitatea lui Nicolae, unul din cei şapte diaconi (FA 6, 5). Proveniţi dintre păgâni, practicau încă anumite forme de idolatrie şi libertinajul erotic.
6 Celui ce, asemenea lui Iisus Hristos (In 16, 33), va învinge pân'la capăt încercările la care este supus.
7 Pomul vieţii din Fc 2, 9; aici: fericirea făgăduită de Dumnezeu celor ce vor moşteni viaţa veşnică.

9 Îţi ştiu necazul şi sărăcia (tu însă eşti bogat[1]) şi defăimarea din partea celor ce-şi spun iudei şi nu sunt[2], ci sinagogă a Satanei.

10 Nu te teme de cele ce-ai să pătimeşti. Iată, pe unii dintre voi va să-i arunce diavolul în temniţă, ca să fiţi puşi la'ncercare, şi veţi avea zece zile[3] de necaz. Fii credincios[4] pân'la moarte şi-ţi voi da cununa vieţii.

11 Cel ce are urechi, să audă ceea ce Duhul le zice Bisericilor: Biruitorul nu va fi vătămat[5] de moartea cea de-a doua[6].

12 Iar îngerului Bisericii din Pergam scrie-i: Aşa grăieşte Cel Ce are sabia ascuţită'n două tăişuri:

13 Ştiu unde locuieşti: acolo unde-i scaunul Satanei[7]. Şi te ţii de numele Meu, şi credinţa nu Mi-ai tăgăduit-o nici chiar în zilele lui Antipa[8], martorul Meu, credinciosul Meu, care-a fost ucis la voi, acolo unde locuieşte Satana.

14 Dar împotriva ta am câteva lucruri: Ai acolo pe unii care se ţin de învăţătura lui Balaam[9], cel care-l învăţa pe Balac să pună piatră de poticnire înaintea fiilor lui Israel, ca să mănânce carne jertfită idolilor şi să se desfrâneze.

15 Aşa şi tu, îi ai pe unii care se ţin de învăţătura nicolaiţilor.

16 Aşadar, pocăieşte-te; dar dacă nu, Eu vin la tine curând şi Mă voi război'mpotrivă-le cu sabia gurii Mele.

17 Cel ce are urechi, să audă ceea ce Duhul le zice Bisericilor: Biruitorului îi voi da din mana cea ascunsă[10] şi-i voi da o pietricică albă[11] şi pe pietricică scris un nume nou, pe care nimeni nu-l ştie decât cel care-l primeşte[12].

18 Iar îngerului Bisericii din Tiatira scrie-i: Aşa grăieşte Fiul lui Dumnezeu, Cel Căruia-I sunt ochii ca para focului şi picioarele asemenea bronzului:

19 Îţi ştiu faptele şi iubirea şi credinţa şi slujirea şi răbdarea şi că faptele tale cele de pe urmă sunt mai multe decât cele dintâi.

20 Dar am împotriva ta că o'ngădui pe femeia Izabela[13], care-şi spune proorociţă şi-i învaţă şi-i amăgeşte pe robii Mei să se desfrâneze şi să mănânce cărnuri jertfite idolilor.

21 Şi i-am dat timp să se pocăiască şi nu vrea să se pocăiască de desfrânarea ei.

22 Iată, pe ea o arunc bolnavă'n pat; şi pe cei ce se desfrânează cu

(9) Lc 6, 20; Iac 2, 5; Rm 2, 29; *(10)* Mt 10, 21; 24, 9, 13; Mc 12, 9, 13; 1 Co 9, 25; Ap 3, 11; *(11)* Ap 21, 8; *(12)* Ap 1, 16; 19, 21; *(14)* Nm 24, 14; 25, 1; 31, 16; *(16)* Is 11, 4; 2 Tes 2, 8; Ap 1, 16; *(17)* Is 56, 5; 62, 2; 65, 15; In 6, 33; Ap 3, 12; *(18)* Ap 1, 14-15; *(19)* 2 Co 9, 12; *(20)* Iş 34, 15; 3 Rg 16, 31; 4 Rg 9, 7; 1 Co 10, 19; *(21)* Sol 12, 10;

1 Bogăţia duhovnicească a creştinilor din Smirna, în opoziţie cu sărăcia lor materială.
2 Biserica e noul Israel; cei ce-o tăgăduiesc sau o persecută au rămas iudei doar cu numele.
3 "Zece zile" indică o perioadă relativ scurtă (vezi Dn 1, 12).
4 Rămâi fidel faţă de credinţa în care te-ai angajat.
5 În sensul: va scăpa neatins; răul va trece pe lângă el fără să-l rănească.
6 Spre deosebire de moartea cea dintâi, care este despărţirea sufletului de trup, moartea cea de-a doua va fi despărţirea sufletului de Dumnezeu, pedeapsa veşnică, echivalentă cu moartea însăşi a sufletului.
7 Pergamul era un centru faimos al cultului imperial şi al ritualurilor idolatre.
8 Textul îl indică drept mucenic creştin în epoca apostolică. Grecescul mártys înseamnă martor, mărturisitor, martir.
9 Vezi istoria lui Balaam în Nm 23.
10 Hrană cerească.
11 Gemă (pe care se poate grava). Albul e simbol al biruinţei şi păcii.
12 Vezi şi 19, 12.
13 Proorociţă falsă, idolatră şi perversă, asemenea soţiei cu acelaşi nume a regelui Ahab (3 Rg 16, 31; 4 Rg 9, 22). În variantă manuscrisă: "femeia ta Izabela"; în acest caz, nume simbolic (ca acela al lui Balaam).

ea, în mare necaz dacă nu se vor pocăi de faptele lor.

23 Şi pe fiii ei[1] cu moarte-i voi ucide, şi toate Bisericile vor cunoaşte că Eu sunt Cel Care cercetez rărunchii şi inimile şi vă voi da vouă, fiecăruia, după faptele voastre.

24 Dar v'o spun Eu vouă, celorlalţi din Tiatira câţi nu au învăţătura aceasta, celor ce n'au cunoscut, aşa cum spun ei, adâncurile Satanei[2]: nu pun peste voi o altă greutate,

25 dar ceea ce aveţi, ţineţi cu tărie până ce voi veni.

26 Iar biruitorului şi celui ce păzeşte pân'la capăt faptele Mele îi voi da stăpânire peste neamuri[3]

27 şi cu toiag de fier le va păstori şi ca pe vasele de lut le va sfărâma, aşa cum şi Eu am primit putere de la Tatăl Meu;

28 şi-i voi da steaua cea de dimineaţă[4].

29 Cel ce are urechi, să audă ceea ce Duhul le zice Bisericilor.

CAPITOLUL 3

Trimiteri către Bisericile din Sardes, Filadelfia şi Laodiceea.

1 Iar îngerului Bisericii din Sardes scrie-i: Aşa grăieşte Cel Ce are cele şapte duhuri ale lui Dumnezeu şi cele şapte stele: Îţi ştiu faptele, că-ţi merge numele că trăieşti[5], şi eşti mort.

2 Priveghează şi întăreşte ce-a mai rămas şi era să moară. Că faptele tale nu le-am găsit împlinite'n faţa Dumnezeului Meu.

3 Adu-ţi aminte deci cum ai primit şi-ai auzit; şi păstrează şi te pocăieşte. Dar dacă nu vei priveghea, Eu voi veni ca un fur şi tu nu vei şti în care ceas voi veni asupră-ţi.

4 Dar ai în Sardes câteva nume[6], [oameni] care nu şi-au întinat veşmintele; ele vor umbla cu Mine în alb, căci vrednice sunt.

5 Biruitorul va fi'mbrăcat astfel în veşminte albe şi numele lui nu-l voi şterge din Cartea Vieţii şi-i voi mărturisi numele înaintea Părintelui Meu şi'naintea îngerilor Săi.

6 Cel ce are urechi, să audă ceea ce Duhul le zice Bisericilor.

7 Iar îngerului Bisericii din Filadelfia scrie-i: Aşa grăieşte Cel-Sfânt, Cel-Adevărat, Cel Ce are cheia lui David[7], Cel Ce deschide şi nimeni nu va închide şi Cel Ce închide şi nimeni nu va deschide:

8 Ştiu faptele tale – iată, am lăsat în faţa ta o uşă deschisă pe care nimeni nu poate s'o'nchidă –; că tu ai putere mică şi Mi-ai păzit cuvântul şi nu Mi-ai tăgăduit numele.

(23) 1 Rg 16, 7; 1 Par 28, 9; Ps 7, 10; Ir 11, 20; 17, 10; Mt 16, 27; Ap 20, 12; *(26)* Dn 7, 22; In 6, 29; 1 Co 6, 3; *(27)* Ps 2, 8; 48, 15; Ap 3, 21; 12, 5; *(28)* 2 Ptr 1, 19; Ap 22, 16. CAP. 3 – *(2)* Iz 33, 7; Mt 24, 42; *(3)* Lc 12, 39; 21, 35; 2 Ptr 3, 10; 1 Tes 5, 2; Ap 16, 15; *(4)* Ap 6, 11; 7, 9; 19, 8; *(5)* Iş 32, 32; Ps 68, 32; Lc 10, 20; Flp 4, 3; Ap 20, 12; *(6)* Mc 4, 23; *(7)* Iov 12, 14; Is 6, 3; 22, 22; Lc 1, 32; Ap 1, 18; *(8)* 1 Co 16, 9; Col 4, 3;

1 Cei ce-i urmează învăţătura şi exemplul.

2 Treapta cea mai de jos a ereziei şi păcatului. "Aşa cum spun (cum o numesc) ei": expresie curentă, extrasă probabil din doctrinele esoterice. Vezi contrastul cu "adâncurile lui Dumnezeu" din 1 Co 2, 10.

3 Neamuri (aici): neamuri păgâne; totalitatea celor ce au respins mesajul lui Dumnezeu prin Iisus Hristos; comunităţile celor necredincioşi (vezi şi nota de la FA 13, 47).

4 Pe Iisus Hristos Însuşi (vezi 22, 16).

5 Literal: că ai un nume că trăieşti.

6 Fiinţe omeneşti. Relaţia intimă dintre nume şi persoană. Vezi mai sus 2, 3 şi nota de la FA 4, 10.

7 Cheia lui David: simbol al autorităţii (cf Is 22, 22).

9 Iată, din sinagoga Satanei ţi-i dau pe cei ce-şi spun iudei şi nu sunt, ci mint; iată, îi voi face să vină şi să se'nchine înaintea picioarelor tale şi să-şi dea seama[1] că te-am iubit.

10 Pentru că tu ai păzit cuvântul răbdării Mele[2] şi Eu te voi păzi pe tine de ceasul încercării cel ce peste toată lumea va să vină ca să-i încerce pe cei ce locuiesc pe pământ.

12 Biruitorul, pe el îl voi face stâlp în templul Dumnezeului Meu şi afară nu va mai ieşi; şi voi scrie pe el numele Dumnezeului Meu şi numele cetăţii Dumnezeului Meu – al noului Ierusalim care se pogoară din cer de la Dumnezeul Meu – şi numele Meu cel nou.

13 Cel ce are urechi, să audă ceea ce Duhul le zice Bisericilor.

14 Iar îngerului Bisericii din Laodiceea scrie-i: Aşa grăieşte **Amin-ul**[3], Martorul cel credincios şi adevărat, începutul zidirii lui Dumnezeu:

15 Îţi ştiu faptele: tu nu eşti nici rece, nici fierbinte. O, de-ai fi rece sau fierbinte!

16 Aşa, pentru că eşti căldicel – nici fierbinte, nici rece –, am să te vărs din gura Mea.

17 De vreme ce tu zici: Sunt bogat şi m'am îmbogăţit şi de nimic n'am nevoie!, şi pentru că nu ştii că tu eşti cel ticălos şi vrednic de plâns şi sărac şi orb şi gol,

18 te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur lămurit în foc ca să te'mbogăţeşti, şi veşminte albe ca să te'mbraci şi să nu se dea pe faţă ruşinea goliciunii tale, şi alifie[4] ca să-ţi ungi ochii şi să vezi.

19 Eu pe câţi îi iubesc îi mustru şi-i pedepsesc[5]; fii râvnitor aşadar şi pocăieşte-te.

20 Iată, Eu stau la uşă şi bat; de-Mi va auzi cineva glasul şi va deschide uşa, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu Mine.

21 Biruitorului, lui îi voi da să şadă cu Mine pe tronul Meu, aşa cum şi Eu am biruit şi am şezut cu Tatăl Meu pe tronul Său.

22 Cel ce are urechi, să audă ceea ce Duhul le zice Bisericilor.

CAPITOLUL 4

Tronul lui Dumnezeu şi corul ceresc.

1 După aceasta m'am uitat: şi iată, o uşă era deschisă'n cer; şi glasul cel dintâi – cel pe care-l auzisem vorbind cu mine ca o trâmbiţă – mi-a zis: Suie-te aici şi-ţi voi arăta ce trebuie să fie după acestea!

2 Îndată am fost în duh[6]; şi iată, un tron era în cer; şi pe tron şedea Cineva.

3 Şi Cel Care şedea semăna la vedere cu piatra de iasp[7] şi de sardiu[8],

(9) Is 49, 23; 60, 14; *(10)* 2 Ptr 2, 9; 1 Co 10, 13; *(11)* 2 Tim 1, 14; Ap 2, 10; *(12)* Pr 9, 1; Is 44, 5; Sol 3, 14; Evr 12, 22; Ap 2, 17; 14, 1; 21, 2; *(14)* Col 1, 15; *(16)* Dn 5, 27; *(17)* Fc 3, 7; Iz 16, 7; Os 12, 9; Sol 3, 11; Sir 11, 26; 1 Co 4, 8; *(18)* Ap 7, 13; 16, 15; 19, 8; *(19)* Iov 5, 17; Pr 3, 11-12; Evr 12, 5; *(20)* Cânt 5, 2; In 14, 23; *(21)* Mt 19, 28; Lc 22, 30; Ap 1, 6; 2, 27. CAP. 4 – *(2)* Is 6, 1; Iz 1, 26; Dn 7, 9;

1 Literal: să cunoască.

2 Învăţătura întemeiată pe răbdarea lui Iisus Hristos (2 Tes 3, 5; Evr 12, 1-2;); de unde, răbdarea sfinţilor (13, 10; 14, 12).

3 Amin-ul: Iisus Hristos (vezi 2 Co 1, 20); Da-ul prin excelenţă, garanţia absolută a adevărului.

4 Textual: collyr = unguent pentru afecţiunile oftalmice.

5 Grecescul paidévo are sensul de a pedepsi într'un sistem de educaţie şi instruire; a aplica unui copil o corecţie cu scopul de a-l îndrepta. E pedeapsa care'n vechea limbă română se cheamă "certarea lui Dumnezeu".

6 În stare de extaz.

7 Piatră preţioasă; poate avea culori diferite.

8 Piatră preţioasă transparentă, de culoare brună; dacă e roşie: cornalină.

iar de jur-împrejurul tronului era un
curcubeu[1] cu înfățișarea smaraldului[2].
4 Și'mprejurul tronului, douăzeci
și patru de tronuri; și pe tronuri,
șezând, douăzeci și patru de Bătrâni[3]
îmbrăcați în veșminte albe; și pe
capetele lor, cununi de aur.
5 Și din tron ieșeau fulgere și
glasuri și tunete; și'n fața tronului
ardeau șapte făclii de foc, care sunt
cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu.
6 Și'n fața tronului, ca o mare de
sticlă asemenea cristalului. Și'n mijlocul
tronului și'mprejurul tronului, patru
Ființe pline de ochi dinainte și dinapoi.
7 Și Ființa cea dintâi, asemenea
leului; a doua Ființă, asemenea jun-
cului; a treia Ființă are fața ca a unui
om; iar a patra Ființă, asemenea
vulturului care zboară[4].
8 Și cele patru Ființe au fiecare
din ele câte șase aripi; de jur-împrejur
și pe dinlăuntru sunt pline de ochi;
și odihnă nu au ziua și noaptea,
zicând: Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul
Dumnezeu, Atotțiitorul, Cel-Ce-Vine.
9 Și de câte ori acele Ființe Îi vor
da slavă, cinste și mulțumită Celui
Ce șade pe tron, Celui Ce este viu
în vecii vecilor,
10 cei douăzeci și patru de Bătrâni
vor cădea înaintea Celui Ce șade pe
tron și I se vor închina Celui Ce este
viu în vecii vecilor și-și vor așterne
cununile înaintea tronului, zicând:
11 Vrednic ești Tu, Domnul și
Dumnezeul nostru, să primești slava
și cinstea și puterea, fiindcă Tu ai
zidit[5] toate lucrurile, și prin voia Ta
au fost[6] și s'au zidit[7].

CAPITOLUL 5

Cartea cu șapte peceți și Mielul.

1 Am văzut apoi în mâna dreaptă
a Celui Ce ședea pe tron o carte
scrisă pe dinlăuntru și pe dos[8],
pecetluită cu șapte peceți[9].
2 Și-am văzut un înger puternic
care striga cu glas mare: Cine oare
este vrednic să deschidă cartea și să-i
desfacă pecețile?
3 Dar nimeni în cer, nici pe
pământ, nici sub pământ nu putea să
deschidă cartea, nici să se uite'n ea.
4 Și eu mult plângeam că nimeni
n'a fost găsit vrednic să deschidă
cartea, nici să se uite'n ea.
5 Și unul dintre Bătrâni mi-a zis:
Nu plânge. Iată, Leul din seminția
lui Iuda[10], rădăcina lui David, el a
biruit să deschidă cartea și cele șapte
peceți ale ei.

(4) Ap 1, 6; 2, 26; 3, 4; 6, 11; 7, 13; 11, 16; 19, 4; *(5)* Ps 67, 34; 96, 4; Za 4, 10; Ap 1, 4; 5, 6; 8, 5; 16, 18; *(6)* Iz 1, 10, 18; 10, 12; Ap 15, 2; 22, 1; *(7)* Iz 10, 14; *(8)* Ps 98, 5; Is 6, 2-3; Ap 1, 8; *(10)* 1 Par 29, 11. CAP. 5 – *(1)* Is 29, 11; Iz 2, 9; *(5)* Fc 49, 9; Pr 30, 30; Is 11, 1, 10; Rm 15, 12; Evr 7, 14;

1 Curcubeul e simbolul milei lui Dumnezeu, al împăcării și al păcii (Fc 9, 13, 16).
2 Piatră prețioasă de culoare verde. Desigur, semnificația tuturor acestor nestemate nu izvorăște din forma, ci din culorile lor, ele simbolizând splendoarea Celui Ce șade pe tron.
3 Semnificații posibile: cei 12 patriarhi ai Vechiului Testament și cei 12 apostoli ai Domnului; cele 24 de ordine sacerdotale menționate în 1 Par 24, 1-19. Oricum, prin tronurile și cununile lor, Bătrânii participă la slava dumnezeiască, pe care o laudă asemenea îngerilor.
4 În iconografia răsăriteană, cele patru asemănări ale acestor ființe au devenit simboluri ale celor patru evangheliști.
5 Ai creat.
6 Au venit în existență.
7 În limba română, reflexivul cu conotație de pasiv (m'am născut = am fost născut); vezi și In 1, 3.
8 Cartea: o foaie lungă de papirus, pergament sau aramă, scrisă pe ambele fețe, înfășurată ca un sul.
9 Caracterul secret al conținutului.
10 Iisus Hristos din profeția mesianică a patriarhului Iacob (Fc 49, 9-10).

6 Și'n mijlocul tronului și-al celor
patru Ființe și'n mijlocul Bătrânilor
am văzut un Miel, stând ca înjun-
ghiat[1]; el avea șapte coarne și șapte
ochi[2], care sunt cele șapte duhuri ale
lui Dumnezeu trimise'n tot pământul.
7 Și El a venit și a luat cartea din
dreapta Celui Ce ședea pe tron.
8 Și când a luat cartea, cele patru
Ființe și cei douăzeci și patru de
Bătrâni au căzut înaintea Mielului,
fiecare având o țiteră și cupe de aur
pline cu tămâie, care sunt rugăciunile
sfinților.
9 Și cântau o cântare nouă zicând:
Vrednic ești să iei cartea și să-i
deschizi pecețile, pentru că Tu ai fost
înjunghiat, și cu sângele Tău I-ai
răscumpărat lui Dumnezeu oameni
din fiece seminție și limbă și popor
și neam;
10 și i-ai făcut pe ei împărăție și
preoți Dumnezeului nostru, și ei vor
domni pe pământ.
11 Și-am văzut și-am auzit glas de
îngeri mulți, de jur-împrejurul tro-
nului și-al Ființelor și-al Bătrânilor;
și numărul lor era miriade de miriade[3]
și mii de mii[4],
12 zicând cu glas mare: Vrednic
este El, Mielul cel înjunghiat, să
primească puterea și bogăția și înțe-
lepciunea și tăria și cinstea și slava
și binecuvântarea!
13 Și toată făptura care este'n cer și
pe pământ și sub pământ și'n mare, și
pe toate câte sunt într'însele le-am auzit
zicând: Celui Ce șade pe tron și Mie-
lului, Lor fie-le binecuvântarea și cinstea
și slava și puterea în vecii vecilor!
14 Și cele patru Ființe ziceau:
Amin! Iar Bătrânii căzură la pământ
și se'nchinară.

CAPITOLUL 6

Pecețile.

1 Și-am văzut când Mielul a
deschis-o pe cea dintâi din cele șapte
peceți; și pe una din cele patru Ființe
am auzit-o zicând cu glas ca de tunet:
Vino și vezi!
2 Și m'am uitat: și iată, un cal alb;
și cel ce ședea pe el avea un arc; și
i s'a dat o cunună[5] și-a pornit biruind
și să biruiască.
3 Când a deschis pecetea a doua,
am auzit-o pe cea de a doua Ființă
zicând: Vino și vezi!
4 Și un alt cal a ieșit, roșu ca
focul[6]; și celui ce ședea pe el i s'a
dat să ia pacea de pe pământ, ca
oamenii să se'njunghie'ntre ei; și o
sabie mare i s'a dat.
5 Și când a deschis pecetea a treia,
am auzit-o pe cea de a treia Ființă
zicând: Vino și vezi! Și m'am uitat:
și iată, un cal negru[7]; și cel ce ședea
pe el avea'n mâna lui un cântar.
6 Și-am auzit ca un glas în mijlocul
celor patru Ființe, care zicea: Măsura

(6) Is 42, 10; 53, 7; 1 Ptr 1, 19; *(9)* Iov 19, 25; Ps 32, 3; 39, 4; 143, 9; Za 3, 9; 4, 10; 8, 23; FA 20, 28; *(10)* Iș 19, 6; Ps 44, 18; 1 Ptr 2, 9; *(11)* Dn 7, 10; Lc 2, 13; Evr 12, 22; *(12)* In 17, 5; *(13)* Ps 148, 1; 150, 5; Flp 2, 10; Ap 7, 10; *(14)* Ap 19, 4. CAP. 6 – *(2)* Za 6, 3; Ap 19, 11; *(4)* Za 1, 8; 6, 2; *(5)* Ap 5, 9;

1 Iisus Hristos (de 28 de ori menționat în Apocalipsă sub numele de Miel). Vezi contrastul dintre "Leul" (puternic, triumfalist) în viziunea Vechiului Testament și "Mielul înjunghiat" (nevinovăția sacrificială) în aceea a creștinismului.
2 Dublu simbol: plenitudinea puterii Sale și a capacității de a scruta adâncurile existenței.
3 Literal: zeci de mii de zeci de mii (10.000: simbol pentru numărul infinit; miriade).
4 Vezi și Dn 7, 10.
5 Albul și cununa: simboluri ale biruinței.
6 Roșu: simbol al violențelor războinice.
7 Negru: simbol al sărăciei, lipsurilor și foametei ce-i urmează războiului.

de grâu, un dinar[1]; şi trei măsuri de orz, un dinar; cât despre untdelemn şi vin, nu le vătăma[2].

7 Şi când El a deschis pecetea a patra, am auzit glasul celei de a patra Fiinţe zicând: Vino şi vezi!

8 Şi m'am uitat: şi iată, un cal şarg[3]; şi numele celui ce şedea pe el era Moartea; şi Iadul[4] se ţinea în urmă-i. Şi peste a patra parte a pământului li s'a dat lor putere să ucidă cu sabie şi cu foamete şi cu moarte şi cu fiarele pământului.

9 Şi când a deschis pecetea a cincea, am văzut sub Jertfelnic[5] sufletele celor înjunghiaţi din pricina cuvântului lui Dumnezeu şi din pricina mărturiei pe care o aveau[6].

10 Şi strigau cu glas mare şi ziceau: Stăpâne sfinte şi adevărate, până când oare nu judeci şi nu răzbuni sângele nostru, [cerându-l] de la cei ce locuiesc pe pământ?[7]

11 Şi fiecăruia din ei i s'a dat un veşmânt alb; şi li s'a spus să stea'n odihnă încă puţină vreme, până ce vor împlini numărul[8] şi cei împreună-slujitori cu ei, şi fraţii lor, cei ce aveau să fie omorîţi ca şi ei.

12 Şi când El a deschis pecetea a şasea, eu m'am uitat; şi iată, cutremur mare-a fost; soarele s'a făcut negru ca un sac de pâslă şi luna'ntreagă s'a făcut ca sângele,

13 şi stelele cerului au căzut pe pământ aşa cum smochinul îşi leapădă smochinele verzi când e zgâlţâit de vijelie;

14 iar cerul s'a'ndepărtat ca o carte'nvălătucită[9], şi fiece munte şi insulă s'au mişcat din locurile lor.

15 Şi împăraţii pământului şi domnii şi căpeteniile şi bogaţii şi puternicii, şi tot robul şi tot omul liber s'au ascuns în peşterile şi'n stâncile munţilor,

16 strigându-le munţilor şi stâncilor: Cădeţi peste noi şi ascundeţi-ne de faţa Celui Ce şade pe tron şi de mânia Mielului;

17 c'a venit Ziua, [ziua] cea mare a mâniei Lor, şi cine poate să stea'n picioare?

CAPITOLUL 7

Cei 144.000 de pecetluiţi ai lui Israel

1 După aceasta am văzut[10] patru îngeri stând la cele patru colţuri ale pământului şi ţinând în frâu cele patru vânturi ale lui, pentru ca vânt să nu sufle pe pământ, nici pe mare, nici peste vreun copac.

(8) Iz 14, 21; *(10)* Fc 4, 10; Lc 18, 7; Ap 19, 2; *(11)* Ap 3, 4-5; 7, 9; *(12)* Is 34, 4; Mt 24, 29; Evr 1, 11; *(14)* Is 50, 3; Iz 38, 20; *(16)* Is 2, 19; Os 10, 8; Lc 23, 30; Ap 9, 6; *(17)* Ps 75, 8; Naum 1, 6.

1 O măsură: ceva mai mult de un litru; un dinar: plata medie pentru o zi de lucru (Mt 20, 2). Pentru o măsură, dinarul e un preţ exorbitant.
2 Pentru "a vătăma" vezi nota de la 2, 11. Cruţă-le.
3 Gălbui; verde-palid; simbol al molimei şi morţii.
4 Textual: Hades-ul; împărăţia morţilor; spaţiul care va colecta recolta (ca o remorcă în urma secerătoarei).
5 Sub altarul pe care se aduc jertfele. Înjunghiaţi asemenea Mielului, martirii participă la jertfa Acestuia şi sunt aşezaţi sub altarul ceresc.
6 Fie că purtau mărturia lui Iisus pe care-L mărturisiseră, fie că purtau semnele propriei lor mărturisiri.
7 Cât oare vei mai întârzia să faci judecată şi răzbunare împotriva celor ce ne-au ucis?
8 Un număr pe care Dumnezeu îl ştie mai dinainte. Persecuţiile şi martirajul vor continua până la împlinirea acestui număr, după care va urma judecata.
9 Ca un pergament scris care se face sul (ascunzându-şi conţinutul).
10 Acest capitol este un interludiu între pecetea a şasea şi a şaptea (aşa cum va fi un interludiu între a şasea şi a şaptea trâmbiţă – 10, 11; 11, 14).

2 Şi-am văzut un alt înger, care se ridica de la Soare-Răsare şi avea pecetea[1] viului Dumnezeu; el a strigat cu glas puternic către cei patru îngeri cărora li s'a dat să vatăme pământul şi marea,

3 zicând: Nu vătămaţi pământul, nici marea, nici copacii, până ce nu-i vom pecetlui pe robii Dumnezeului nostru pe frunţile lor.

4 Şi-am auzit numărul celor pecetluiţi: o sută patruzeci şi patru de mii[2] de pecetluiţi, din toate seminţiile fiilor lui Israel[3]:

5 Din seminţia lui Iuda, douăsprezece mii de pecetluiţi; din seminţia lui Ruben, douăsprezece mii; din seminţia lui Gad, douăsprezece mii;

6 din seminţia lui Aşer, douăsprezece mii; din seminţia lui Neftali, douăsprezece mii; din seminţia lui Manase, douăsprezece mii;

7 din seminţia lui Simeon, douăsprezece mii; din seminţia lui Levi, douăsprezece mii; din seminţia lui Isahar, douăsprezece mii;

8 din seminţia lui Zabulon, douăsprezece mii; din seminţia lui Iosif, douăsprezece mii; din seminţia lui Veniamin, douăsprezece mii de pecetluiţi.

9 După acestea, m'am uitat: şi iată, mulţime multă pe care nimeni nu putea s'o numere, din tot neamul şi [din toate] seminţiile şi popoarele şi limbile, stând înaintea tronului şi înaintea Mielului, îmbrăcaţi în veşminte albe şi cu ramuri de finic în mâinile lor

10 şi strigau cu glas mare zicând: Mântuirea Îi este[4] Dumnezeului nostru Celui Ce şade pe tron şi Mielului!

11 Şi toţi îngerii stăteau împrejurul tronului şi-al Bătrânilor şi-al celor patru Fiinţe, şi-au căzut pe feţele lor înaintea tronului şi I s'au închinat lui Dumnezeu

12 zicând: Amin! Binecuvântarea şi slava şi înţelepciunea şi mulţumirea şi cinstea şi puterea şi tăria fie-I Dumnezeului nostru în vecii vecilor. Amin!

13 Iar unul dintre Bătrâni a luat cuvântul şi mi-a zis: Aceştia, care sunt îmbrăcaţi în veşminte albe, cine sunt ei şi de unde-au venit?

14 Şi eu i-am spus: Domnul meu, tu o ştii. Şi el mi-a spus: Aceştia sunt cei ce vin din necazul cel mare; veşmintele şi le-au spălat şi le-au înălbit în sângele Mielului[5].

15 Iată de ce sunt ei înaintea tronului lui Dumnezeu, şi'n templul Său Îi slujesc ziua şi noaptea; şi Cel Ce şade pe tron îi va sălăşlui în cortul Său:

16 nu vor mai flămânzi, nici nu vor mai înseta, nici soarele nu se va mai prăvăli peste ei şi nici o arşiţă.

17 Fiindcă Mielul Care stă'n mijlocul tronului îi va paşte pe ei[6] şi-i va duce la izvoarele apelor vieţii; şi Dumnezeu va şterge toată lacrima de pe ochii lor.

CAP. 7 – *(3)* Iz 9, 4; Ap 9, 4; 14, 1; *(9)* Is 66, 18; Ap 3, 4-5; 6, 11; 19, 14; (10) Ir 3, 23; Os 13, 4; Ap 5, 13; 19, 1; *(12)* Dn 7, 18; *(14)* Lv 13, 34; 3 Rg 10, 8; Is 1, 18; Evr 9, 14; *(15)* Is 4, 2; Ap 21, 3; *(16)* Ps 120, 6; Cânt 1, 5; Is 49, 10; Lc 6, 21; *(17)* Ps 22, 1; 35, 8; Is 25, 8; Ap 21, 4.

1 Sigiliul; obiectul gravat cu care se sigilează, prin marcare, ceva sau cineva.
2 Număr simbolic: 12^2 x 1000 (pătratul numărului sfânt (Israel) înmulţit cu numărul duratei lungi, indefinite); desemnează pléroma, totalitatea, întregul, plenitudinea (nu lipseşte nici unul din cei ce urmau să se mântuiască).
3 Simbol: noul Israel (Biserica lui Hristos).
4 Îi aparţine (puterea de a mântui).
5 Conotaţie antinomică: sângele lui Hristos este cel ce purifică şi conferă imacularea (pentru "a înălbi" vezi Mc 9, 3).
6 Antinomic: Mielul devenit Păstor ("Păstorul cel bun", vezi In 10-16).

CAPITOLUL 8

Pecetea a şaptea şi cădelniţa de aur. Primele patru trâmbiţe.

1 Şi când Mielul a deschis pecetea a şaptea, tăcere s'a făcut în cer, ca la o jumătate de ceas[1].

2 Şi-am văzut pe cei şapte îngeri care stau înaintea lui Dumnezeu; şi li s'au dat lor şapte trâmbiţe[2].

3 Şi un alt înger a venit şi a stat la altar, având o cădelniţă de aur; şi i s'a dat lui tămâie multă, pentru ca'mpreună cu rugăciunile tuturor sfinţilor s'o aducă pe altarul de aur cel de dinaintea tronului.

4 Şi fumul tămâiei s'a suit din mâna îngerului, împreună cu rugăciunile sfinţilor, înaintea lui Dumnezeu.

5 Şi îngerul a luat cădelniţa şi a umplut-o din focul altarului şi a aruncat pe pământ; şi s'au pornit tunete şi glasuri şi fulgere şi cutremur.

6 Iar cei şapte îngeri care aveau cele şapte trâmbiţe s'au gătit să trâmbiţeze.

7 Şi-a trâmbiţat întâiul înger: şi s'a pornit grindină şi foc amestecat cu sânge şi-au căzut pe pământ; şi-a ars o treime din pământ, şi-au ars o treime din copaci, şi-a ars iarba verde toată.

8 Şi-a trâmbiţat al doilea înger: şi ceva ca un munte mare arzând în foc s'a prăbuşit în mare. Şi-o treime din mare s'a prefăcut în sânge,

9 şi-o treime din făpturile cu viaţă'n ele care sunt în mare au murit, şi-o treime din corăbii s'au sfărâmat.

10 Şi-a trâmbiţat al treilea înger: şi-o stea uriaşă a căzut din cer arzând ca o făclie, şi-a căzut peste-o treime din râuri şi peste izvoarele apelor.

11 Şi numele stelei: i se zice Pelin[3]. Şi-o treime din ape s'au făcut ca pelinul şi mulţi dintre oameni au murit din pricina apelor, că se făcuseră amare.

12 Şi-a trâmbiţat al patrulea înger: şi-o treime din soare-a fost lovită, şi-o treime din lună şi-o treime din stele, pentru ca o treime din ele să se'ntunece, şi ziua să-şi piardă o treime din lumină, şi noaptea tot aşa.

13 Şi-am văzut şi-am auzit un vultur care zbura spre înaltul cerului şi striga cu glas mare: Vai, vai celor ce locuiesc pe pământ, vai lor din pricina celorlalte glasuri ale trâmbiţei celor trei îngeri care-s gata să trâmbiţeze!

CAPITOLUL 9

Trâmbiţele a cincea şi a şasea.

1 Şi-a trâmbiţat al cincilea înger: şi-am văzut o stea căzută din cer pe pământ[4]; şi i s'a dat cheia fântânii adâncului[5],

2 şi ea a deschis fântâna adâncului; şi din fântână s'a ridicat un fum ca fumul unui mare cuptor; şi soarele

CAP. 8 – *(2)* Tob 12, 15; Mt 18, 10; *(3)* Ap 5, 8; 6, 9; *(4)* Lv 2, 2; Ps 140, 2; *(5)* Ap 4, 5; 11, 19; 16, 18; *(8)* Ir 51, 25. CAP. 9 – *(1)* Lc 10, 18;

1 În simbol: perioadă relativ scurtă, dar încordată, sub tensiune, în aşteptarea teribilelor evenimente ce vor urma; liniştea văzduhului înaintea furtunii.
2 Trâmbiţa (trompeta): instrument muzical simbolic, care anunţă marile intervenţii justiţiare ale lui Dumnezeu (vezi şi cele şapte plăgi ale Egiptului, Iş 9, 23 şi urm.)
3 Textual: Absint. Plantă amară şi socotită otrăvitoare, menţionată şi în Pr 5, 4; Ir 9, 15; 23, 15 (versiunea Aquila); simbol al amărăciunii şi nocivităţii pedepselor.
4 Simbol posibil: un înger căzut; Satana însuşi (Lc 10, 18); Abaddon (v. 11).
5 Fântâna adâncului: craterul abisului; deschiderea spre adâncul-fără-fund ("cele mai de jos ale pământului"), sălaşul normal şi definitiv al diavolilor (vezi Lc 8, 31 şi nota).

şi văzduhul s'au întunecat de fumul fântânii.

3 Şi din fum au ieşit lăcuste[1] pe pământ şi li s'a dat lor putere precum putere au scorpiile pământului.

4 Şi li s'a poruncit să nu vatăme iarba pământului şi nici o verdeaţă şi nici un copac, ci numai pe oamenii care nu au pe frunţile lor pecetea lui Dumnezeu.

5 Şi li s'a dat lor nu ca să-i omoare, ci ca ei să fie chinuiţi timp de cinci luni[2]; şi chinul lor este la fel ca chinul de scorpie când înţeapă un om.

6 Şi'n zilele acelea vor căuta oamenii moartea şi nu o vor afla; şi vor dori să moară... şi moartea va fugi de ei.

7 Iar înfăţişarea lăcustelor era asemenea unor cai pregătiţi de război. Şi-aveau pe capete cununi ca de aur[3]; şi feţele le erau ca nişte feţe de oameni.

8 Aveau păr ca părul de femei,[4] şi dinţii lor erau ca ai leilor.

9 Şi-aveau pieptare ca platoşele de fier, iar vuietul aripilor lor era ca vuietul unor care cu mulţi cai ce-aleargă la luptă.

10 Şi-aveau cozi asemenea scorpiilor, şi bolduri[5]; şi'n cozile lor le este puterea de a-i vătăma pe oameni timp de cinci luni.

11 Şi ca'mpărat al lor îl au pe îngerul adâncului, al cărui nume în evreieşte este Abaddon[6], iar în elineşte are numele Apollion[7].

12 Întâiul "vai" a trecut; iată că după-aceasta vin încă două "vai"-uri.

13 Şi-a trâmbiţat al şaselea înger: şi-am auzit un glas din cele patru cornuri ale altarului de aur care este'naintea lui Dumnezeu

14 zicând către îngerul al şaselea, cel care avea trâmbiţa: Dezleagă-i pe cei patru îngeri care sunt legaţi la râul cel mare, Eufratul[8].

15 Şi cei patru îngeri, care erau ţinuţi gata pentru ceasul şi ziua şi luna şi anul acela, au fost dezlegaţi pentru ca să omoare o treime din oameni.

16 Şi numărul oştirilor călărimii era de două miriade de miriade[9]; le-am auzit numărul.

17 Şi caii şi pe cei ce şedeau pe ei i-am văzut astfel în vedenie: aveau platoşe de foc şi de iachint[10] şi de pucioasă, iar capetele cailor semănau cu capetele leilor, şi din gurile lor ieşea foc şi fum şi pucioasă.

18 De aceste trei plăgi au fost ucişi o treime din oameni: de focul şi de fumul şi de pucioasa care ieşea din gurile lor;

19 pentru că puterea cailor le este'n gură şi'n cozi; căci cozile lor

(3) Sol 16, 9; *(4)* Iş 12, 23; Iz 9, 4; Ap 7, 3; *(6)* Iov 3, 21; Is 2, 19; Ir 8, 3; Os 10, 8; Lc 23, 30; Ap 6, 16; *(7)* Ioil 2, 4; *(8)* Ioil 1, 6; *(9)* Ir 47, 3; Ioil 2, 5;

1 Lăcustele: simbol clasic al devastării. Descripţiile de mai jos le prezintă însă ca pe nişte fiinţe demonice, sub comanda lui Abaddon.
2 Jumătatea lui 10 (număr perfect), 5 semnifică, de obicei, măsura sau durata unei pedepse, a unei penalizări (Iş 22, 1; Nm 3, 47; 18, 16). În cazul de faţă, durata invaziei lăcustelor.
3 Nu "de aur", ci "ca de aur"; preconizând biruinţa.
4 Imaginea războinicilor barbari, care luptau despletiţi, cu coamele'n vânt.
5 Ace în vârfurile cozilor.
6 În ebraică, **abaddon** înseamnă distrugere, nimicire, pustiire, ruină.
7 Nimicitorul; Distrugătorul.
8 Fluviu în Mesopotamia; frontiera de răsărit a imperiului roman, cea care stăvilea invaziile Mezilor şi Parţilor.
9 Literal: de douăzeci de mii de ori câte zece mii; vezi nota de la 5, 11.
10 Iachint: un fel de safir sau ametist, albastru-violet. Cele trei elemente din acest verset (focul, iachintul şi pucioasa) implică şi simbolica culorilor.

sunt asemenea şerpilor: având capete, vatămă şi cu acestea.

20 Dar ceilalţi oameni, care n'au murit de plăgile acestea, nu s'au pocăit de faptele mâinilor lor: să nu se mai închine demonilor şi idolilor de aur şi de argint şi de aramă şi de piatră şi de lemn, care nu pot nici să vadă, nici să audă, nici să umble;

21 şi nu s'au pocăit de crimele lor, nici de vrăjitoriile lor, nici de desfrânarea lor, nici de hoţiile lor.

CAPITOLUL 10

Îngerul şi cartea cea mică.[1]

1 Şi-am văzut un alt înger puternic pogorîndu-se din cer, învăluit într'un nor; şi pe capul său, curcubeul; şi faţa lui, ca soarele; şi picioarele lui, ca nişte stâlpi de foc.

2 Şi'n mână avea o carte mică, deschisă. Şi şi-a pus piciorul cel drept pe mare, iar pe cel stâng pe pământ,

3 şi-a strigat cu glas mare, aşa cum răcneşte un leu. Iar când a strigat, cele şapte tunete şi-au slobozit glasurile.

4 Şi când cele şapte tunete au vorbit[2], eu eram să scriu, şi-am auzit o voce care zicea din cer: Pecetluieşte cele ce-au vorbit cele şapte tunete şi nu le scrie!

5 Iar îngerul pe care l-am văzut stând pe mare şi pe pământ şi-a ridicat mâna dreaptă către cer

6 şi s'a jurat pe Cel Ce este viu în vecii vecilor, pe Cel Ce a făcut cerul şi cele ce sunt în cer, şi pământul şi cele ce sunt pe pământ, şi marea şi cele ce sunt în mare, că timp nu va mai fi[3],

7 ci'n zilele când cel de-al şaptelea înger va grăi – când va fi să trâmbiţeze –, atunci taina lui Dumnezeu, aşa cum le-a binevestit El robilor Săi proorocii, este'ncheiată[4].

8 Iar glasul din cer pe care-l auzisem a vorbit din nou cu mine şi-a zis: Mergi de ia cartea cea deschisă'n mâna îngerului care stă pe mare şi pe pământ!

9 Şi m'am dus la înger şi i-am zis să-mi dea cărticica. Şi mi-a răspuns: Ia-o şi mănânc-o[5]; şi pântecele ţi-l va amărî, dar în gura ta va fi dulce ca mierea.

10 Şi-am luat din mâna îngerului cărticica şi am mâncat-o; şi'n gura mea era dulce ca mierea, dar după ce am mâncat-o mi s'a amărît pântecele[6].

11 Şi mi s'a spus[7]: Tu trebuie ca din nou să profeţeşti[8] la o mulţime de popoare şi de neamuri şi de limbi şi de'mpăraţi.

CAPITOLUL 11

Cei doi martori. A şaptea trâmbiţă.

1 Şi mi s'a dat o trestie asemenea unui toiag, spunându-mi-se: Scoală-te

(20) Sol 15, 13. CAP. 10 – *(1)* Ps 96, 2; Cânt 5, 15; Iz 1, 27; Mt 17, 2; Ap 1, 15; *(2)* Ps 88, 25; *(4)* Dn 8, 26; 12, 4, 9; *(5)* Dn 12, 5, 7; *(6)* Ne 9, 6; *(7)* Dn 11, 36; Ap 11, 15; *(9)* Iz 2, 8; 3, 1; *(10)* Iz 3, 3. CAP. 11 – *(1)* Ap 21, 15;

1 Interludiu între trâmbiţele a şasea şi a şaptea (vezi nota de la 7, 1).
2 Vocea amplificată a lui Dumnezeu (vezi Ps 28, 3).
3 Nici o amânare.
4 Dusă până la sfârşit.
5 Asimilează-i conţinutul.
6 Dulce, pentru că ea cuprinde cuvintele lui Dumnezeu şi mila Sa; amară, pentru că vesteşte înfricoşătoarea Judecată.
7 De către Dumnezeu sau de către înger.
8 Să aduci la cunoştinţă planul şi voia lui Dumnezeu. Din nou (probabil): ceea ce urmează; a doua jumătate a Apocalipsei (capitolele 12-22)

şi măsoară templul lui Dumnezeu şi altarul şi pe cei ce se închină în el[1].

2 Şi curtea cea din afară a templului las'o pe dinafară şi n'o măsura, pentru că ea le-a fost dată neamurilor, iar acestea vor călca'n picioare cetatea sfântă timp de patruzeci şi două de luni[2].

3 Şi celor doi martori ai Mei[3] le voi da putere şi ei vor profeţi, îmbrăcaţi în sac[4], o mie două sute şi şaizeci de zile.

4 Aceştia sunt cei doi măslini şi cele două sfeşnice care stau înaintea Domnului pământului.

5 Şi dacă vrea cineva să-i vatăme, tot aşa trebuie şi el ucis.

6 Aceştia putere au să'nchidă cerul pentru ca ploaia să nu plouă în zilele profeţiei lor, şi putere au peste ape să le schimbe'n sânge, şi [putere] să lovească pământul cu orice fel de plagă, ori de câte ori vor voi.

7 Şi când îşi vor isprăvi mărturia, Fiara care se ridică din adânc[5] va face război cu ei şi-i va birui şi-i va omorî.

8 Şi leşurile lor vor zăcea în piaţa cetăţii celei mari care duhovniceşte[6] se cheamă Sodoma-şi-Egipt[7], acolo unde şi Domnul lor a fost răstignit.

9 Şi timp de trei zile şi jumătate, oameni din popoare şi din seminţii şi din limbi şi din neamuri le vor privi leşurile şi nu vor îngădui ca trupurile lor moarte să fie puse'n mormânt.

10 Şi-asupra lor se vor bucura locuitorii de pe pământ şi se vor veseli şi-şi vor trimite daruri unii altora, pentru că aceşti doi profeţi i-au chinuit pe locuitorii de pe pământ.

11 Şi după cele trei zile şi jumătate, duh de viaţă de la Dumnezeu a intrat în ei şi-au stat pe picioarele lor; şi frică mare a căzut peste cei ce se uitau la ei.

12 Şi-au auzit un glas puternic din cer zicându-le: Suiţi-vă aici! Şi s'au suit la cer într'un nor; şi duşmanii lor au privit la ei.

13 Şi'n ceasul acela s'a făcut cutremur mare; şi-a zecea parte din cetate s'a prăbuşit şi-au pierit în cutremur şapte mii de oameni; iar ceilalţi s'au înfricoşat şi I-au dat slavă Dumnezeului cerului.

14 Al doilea "vai" a trecut; al treilea "vai", iată, vine de'ndată[8].

15 Şi-a trâmbiţat al şaptelea înger: şi-au fost în cer glasuri puternice zicând: Împărăţia lumii a devenit a Domnului nostru şi-a Hristosului Său şi El[9] va împărăţi în vecii vecilor.

16 Şi cei douăzeci şi patru de Bătrâni care'n faţa lui Dumnezeu şed pe tronurile lor au căzut cu feţele la pământ şi I s'au închinat lui Dumnezeu

17 zicând: Îţi mulţumim Ţie, Doamne Dumnezeule, Atotţiitorule, Cel-Ce-Eşti şi Cel-Ce-Erai şi Cel-Ce-Vii, că Ţi-ai luat puterea Ta cea mare şi-ai început să împărăţeşti.

(2) Ap 13, 5; *(3)* Ap 12, 6; *(4)* Za 4, 3, 11, 14; *(5)* 4 Rg 1, 10; Is 11, 4; Ir 23, 29; Iz 5, 14; Os 6, 5; 2 Tes 2, 8; *(6)* Iş 7, 19; 3 Rg 17, 1; Za 14, 17; *(7)* Dn 11, 33; Ap 13, 8; 17, 8; *(8)* Ir 25, 33; *(13)* Ap 16, 18; *(14)* Ap 8, 13; 9, 12; *(15)* Dn 7, 18; Ap 7, 10; 10, 7; *(16)* Ap 4, 4:

1 Măsurătoare în vederea cruţării lor de la dezastru (vezi Za 2, 5-6).
2 42 de luni = 1260 zile = 3 ani şi jumătate; o perioadă destul de lungă, dar limitată.
3 Aceştia nu sunt numiţi, dar ei trebuie crezuţi. Simbol al celor ce-L vor mărturisi pe Hristos în faţa prigonitorilor, având ca prototipuri vechi-testamentare pe Ilie şi Moise (vezi mai jos).
4 Semn că misiunea lor este aceea de a îndemna la pocăinţă.
5 Pentru "adânc" vezi nota de la 9, 1. "Fiara": Antihrist.
6 Alegoric.
7 Ierusalimul; în Is 1, 9-10 e numit Sodoma (din pricina păcatelor lui).
8 Sfârşitul interludiului dintre trâmbiţele a şasea şi a şaptea.
9 Singularul "El" se referă, de-o potrivă, la Domnul (Dumnezeul) nostru şi la Hristosul Său.

18 Şi neamurile s'au mâniat, dar a venit mânia Ta şi vremea ca cei morţi să fie judecaţi şi să-i răsplăteşti pe robii Tăi profeţii şi pe sfinţi şi pe cei ce se tem de numele Tău, pe cei mici şi pe cei mari, şi să prăpădeşti pe cei ce prăpădesc pământul.

19 Şi templul lui Dumnezeu s'a deschis, cel din cer, şi'n templul Său s'a văzut chivotul testamentului Său; şi-au fost fulgere şi vuiete şi tunete şi cutremur şi grindină mare.

CAPITOLUL 12

Femeia şi Balaurul.

1 Şi-un mare semn s'a arătat în cer: O Femeie[1] înveşmântată cu soarele; şi sub picioarele ei, luna; şi pe capul său, o cunună din douăsprezece stele[2].

2 Şi era însărcinată; şi striga chinuindu-se şi muncindu-se să nască.

3 Şi-un alt semn s'a arătat în cer: Iată, un Balaur[3] mare, roşu ca focul, având şapte capete şi zece coarne[4]; şi pe capete, şapte cununi împărăteşti[5].

4 Şi coada lui târa o treime din stelele cerului; şi le-a aruncat pe pământ[6]. Şi Balaurul a stat înaintea Femeii care era să nască, pentru ca să-i înghită copilul când îl va naşte.

5 Şi ea a născut un Copil de parte bărbătească, cel ce cu toiag de fier va să păstorească toate neamurile[7]. Şi Copilul ei a fost răpit la Dumnezeu şi la tronul Său[8],

6 iar Femeia a fugit în pustie[9], acolo unde are ea loc pregătit de Dumnezeu, pentru ca acolo s'o hrănească timp de o mie două sute şi şaizeci de zile[10].

7 Şi război s'a făcut în cer: Mihail[11] şi îngerii lui au pornit război cu Balaurul. Şi se războia Balaurul, şi îngerii lui;

8 şi el n'a răzbit, nici că locul lor s'a mai găsit în cer.

9 Şi aruncat a fost Balaurul cel mare, şarpele cel de demult, care se cheamă diavol şi Satana, cel ce pe toată lumea[12] o înşeală – aruncat a fost pe pământ; şi îngerii săi aruncaţi au fost cu el.

10 Şi-am auzit un glas mare'n cer zicând: Acum s'a făcut mântuirea şi puterea şi împărăţia Dumnezeului nostru şi stăpânirea Hristosului Său, căci aruncat a fost pârîşul fraţilor noştri, cel ce ziua şi noaptea-i pâra în faţa Dumnezeului nostru.

11 Şi ei l-au biruit prin sângele Mielului şi prin cuvântul mărturiei lor şi prin aceea că viaţa pân'la moarte nu şi-au iubit-o[13].

(19) Ap 8, 5. CAP. 12 – *(2)* Mi 5, 2; *(3)* Dn 7, 24; Ap 12, 9; 13, 1; 17, 3; 20, 2; *(5)* Ps 2, 9; 1 Co 15, 25; Ap 2, 27; *(6)* Ap 11, 3; *(7)* Dn 10, 13, 15; 12, 1; *(9)* Lc 10, 18; Ap 12, 3; 20, 3; *(10)* Iov 1, 6; Za 3, 1; Rm 8, 33; 16, 20; *(11)* Lc 14, 26; Rm 8, 37;

1 Identificată cu Fecioara Maria, "Eva cea nouă".
2 Cele douăsprezece seminţii ale lui Israel, neam căruia îi aparţine Femeia, dar şi cei doisprezece apostoli ai Bisericii (noul Israel).
3 Diavolul; duşmanul din vechime al Femeii (Fc 3, 15).
4 Simboluri ale forţei.
5 Puterea regală a diavolului, "stăpânitorul lumii acesteia" (In 12, 31).
6 Oastea diavolului: îngerii căzuţi. Balaurul îşi pregăteşte forţele pentru lupta ce urmează să înceapă (v. 7 şi urm.).
7 Iisus Hristos; Mielul devenit Păstor (7, 17); citat din Ps 2, 9 (profeţie mesianică).
8 Trecere directă de la naştere la înălţarea întru slavă; diavolul nu se poate atinge de El.
9 Pustie: în limbajul biblic, locul de refugiu al celor prigoniţi.
10 Vezi 11, 3.
11 Arhanghelul Mihail, comandantul oştilor cereşti (Dn 10, 13, 21; 12, 1).
12 Nu universul (kósmos), ci oamenii ca lume (oikouméne).
13 Şi-au dispreţuit viaţa până într'acolo încât au acceptat să moară (ca martori-martiri ai Mielului); vezi In 12, 25.

12 Pentru aceasta bucuraţi-vă, ceruri, şi voi cei ce locuiţi în ele! Vai vouă, pământule şi mare, căci diavolul a coborît la voi având mare mânie, fiindcă el ştie că puţină vreme are.

13 Şi când Balaurul a văzut c'a fost aruncat pe pământ, a prigonit-o[1] pe Femeia care născuse Pruncul.

14 Şi i s'au dat Femeii cele două aripi ale vulturului celui mare[2], ca să zboare'n pustie la locul ei, acolo unde, departe de faţa şarpelui, este hrănită o vreme şi vremi şi-o jumătate de vreme[3].

15 Şi şarpele-a aruncat după Femeie din gură-i apă ca un râu, ca s'o ia puhoiul.

16 Şi pământul i-a venit Femeii într'ajutor; că şi-a deschis pământul gura şi-a'nghiţit râul pe care Balaurul îl aruncase din gură sa.

17 Şi Balaurul s'a aprins de mânie asupra Femeii şi-a pornit să facă război cu ceilalţi din seminţia ei[4], cei ce păzesc poruncile lui Dumnezeu şi au mărturia lui Iisus[5].

18 Şi-a stat pe nisipul mării[6].

CAPITOLUL 13

Cele două Fiare.

1 Şi-am văzut ridicându-se din mare o Fiară[7] având zece coarne[8] şi şapte capete[9]; şi pe coarnele ei, zece steme; şi pe capetele ei, nume blasfemiatoare[10].

2 Şi Fiara pe care-am văzut-o era asemenea leopardului, picioarele ei erau ca ale ursului, iar gura ei ca o gură de leu. Şi Balaurul i-a dat Fiarei puterea lui şi tronul său[11] şi stăpânire mare.

3 Şi unul din capetele Fiarei era ca înjunghiat de moarte, dar rana ei cea de moarte a fost vindecată; şi tot pământul s'a minunat ţinându-se după Fiară[12].

4 Şi i s'au închinat Balaurului, pentru că el i-a dat Fiarei stăpânirea; apoi i s'au închinat Fiarei zicând: Cine-i asemenea Fiarei şi cine poate să se războiască'mpotrivă-i?...[13]

5 Şi i s'a dat[14] ei gură să grăiască vorbe mari şi blasfemii; şi putere i s'a dat să lucreze timp de patruzeci şi două de luni[15].

(12) Ps 95, 11; Is 49, 13; *(14)* Dn 7, 25; 12, 7. CAP. 13 – *(1)* Dn 7, 7; Ap 12, 3; 17, 3, 12; *(5)* Dn 7, 8, 11; 11, 36; Ap 11, 2;

1 A'nceput s'o urmărească.
2 Simbol ascuns. E foarte probabil însă ca acest text să fi inspirat icoana-frescă a Maicii Domnului întraripate, din biserica mânăstirii Govora.
3 Expresie preluată din Dn 7, 25; 12, 7 spre a indica o perioadă limitată a suferinţei. Trei vremi şi jumătate: jumătatea lui 7, numărul totalului complet. Dacă e echivalent cu 3 ani şi jumătate (Lc 4, 25; Iac 5, 17), aceasta înseamnă 42 de luni (a câte 30 de zile) (11, 2; 13, 5) sau cele 1260 de zile din 11, 3 şi 12, 6.
4 Vezi Fc 3, 15; descendenţii spirituali ai Evei celei noi (vezi mai departe).
5 Vezi nota de la 6, 9.
6 De unde va continua lupta, cu ajutorul celor două Fiare.
7 Reuneşte caracteristicile celor patru Fiare din Dn 7, 2-8. Identificată cu imperiul roman, prototipul oricărei puteri politice organizate care, sub comanda obscură a Balaurului, I se opune Mielului şi seamănă confuzia printre oameni.
8 Cei zece regi din 17, 9.
9 Cele şapte coline ale Romei.
10 Literal: nume de blasfemie. Atributele şi titlurile divine pe care şi le reclamau împăraţii romani (zeu, dumnezeu, august, fiu al zeilor, salvator, domn etc.), tot atâtea blasfemii la adresa unicului şi adevăratului Dumnezeu.
11 Tronul celui ce este "stăpânitorul lumii acesteia" (In 14, 30). Investitura satanică.
12 Oamenii atraşi şi înşelaţi de ceea ce pare o minune.
13 Lozincă de massă, parodiind laudele adresate lui Dumnezeu (vezi Iş 15, 11; Ps 88, 7; 112, 5).
14 Forma reflexiv-pasivă a verbului indică faptul că, chiar în condiţii apocaliptice, totul se face cu ştirea şi permisiunea lui Dumnezeu, Care-Şi menţine suveranitatea (vezi şi In 19, 11).
15 Vezi nota de la 11, 2.

6 Şi gura şi-a deschis-o spre blasfemii'mpotriva lui Dumnezeu, să-I blasfemieze numele şi locuinţa, pe cei ce locuiesc în cer.

7 Şi i s'a dat să facă război asupra sfinţilor şi să-i biruie; şi i s'a dat ei stăpânire peste toată seminţia şi poporul şi limba şi neamul.

8 Şi i se vor închina ei toţi cei ce locuiesc pe pământ, ale căror nume nu sunt de la'ntemeierea lumii scrise'n cartea vieţii Mielului înjunghiat[1].

9 Dacă are cineva urechi, să audă!:

10 Cine duce'n robie, în robie se duce; cine ucide cu sabia, de sabie trebuie ucis. Aici e răbdarea şi credinţa sfinţilor[2].

11 Şi-am văzut o altă Fiară[3], ridicându-se din pământ; şi avea două coarne, asemenea unui miel, dar grăia ca un balaur.

12 Şi toată puterea primei Fiare o face[4] în faţa acesteia. Şi face ca pământul şi locuitorii de pe el să se'nchine Fiarei celei dintâi, a cărei rană de moarte fusese vindecată.

13 Şi face semne mari, pân'la a face ca foc să se coboare din cer pe pământ înaintea oamenilor;

14 şi prin semnele ce i s'a dat să facă'n faţa Fiarei îi amăgeşte pe cei ce locuiesc pe pământ, spunându-le celor ce locuiesc pe pământ să-i facă chip[5] Fiarei care poartă rană de sabie şi-a rămas în viaţă.

15 Şi i s'a dat ei să-i dea chipului Fiarei un duh[6] pentru ca chipul Fiarei să şi grăiască şi să facă'n aşa fel ca toţi cei ce nu se vor închina chipului Fiarei să fie ucişi.

16 Şi pe toţi, pe cei mici şi pe cei mari, şi pe cei bogaţi şi pe cei săraci, şi pe cei liberi şi pe robi îi face să-şi pună semn pe mâna lor cea dreaptă sau pe frunte,

17 încât nimeni să nu poată cumpăra sau vinde[7] fără numai cel ce are semnul: numele Fiarei sau numărul numelui[8] Fiarei.

18 Aici e'nţelepciunea! Cine are pricepere, să socotească numărul Fiarei; că e număr de om. Şi numărul ei este şase sute şaizeci şi şase[9].

(7) Dn 7, 21; Ap 11, 7; *(8)* Dn 12, 1; Lc 10, 20; Flp 4, 3; Evr 12, 13; Ap 17, 8; 20, 12; 21, 27; *(9)* Mc 4, 23; *(10)* Fc 9, 6; 3 Rg 2, 33; Is 14, 2-6; 33, 1; Mt 26, 52; Ap 14, 12; *(13)* Dt 13, 2; Mt 24, 24; Ap 16, 14; *(16)* Ap 14, 11; *(17)* Ap 16, 2; *(18)* Ap 17, 9.

1 Cei slabi şi laşi, în opoziţie cu creştinii tari şi curajoşi, prevăzuţi în planul lui Dumnezeu. "De la'ntemeierea lumii": vezi Mt 25, 34.

2 Răbdarea'ntru credinţă: aceea că, până la urmă, dreptatea lui Dummnezeu îi va răzbuna pe cei drepţi.

3 Adversar în plan religios, intelectual şi moral, cu înfăţişare mai potolită, dar cu o mare capacitate mimetică ("coarne asemenea unui miel"): religiile şi filosofiile sincretiste, ereziile şi sectele de toată mâna, ideologiile care-şi revendică asemănări sau înrudiri cu creştinismul, toate însă fiind în slujba primei Fiare (iar aceasta, la rându-i, în aceea a Balaurului).

4 O exercită.

5 Portret; efigie; bust; statuie.

6 O suflare; aparenţa unei fiinţe însufleţite.

7 Constrângere economică.

8 Evreii şi Grecii din antichitate obişnuiau uneori să convertească fiecare literă sau consoană a unui nume propriu în valoarea ei numerică din alfabetul respectiv şi să facă un total; nume încifrat.

9 Pe seama acestui număr s'au făcut numeroase speculaţii, fiecare în funcţie de alfabetul şi maniera în care se operează calculul. Cea mai probabilă rămâne aceea care, în valorile numerice ale alfabetului ebraic, îl indică pe Caesar Neron, împăratul Romei, primul mare persecutor al creştinilor: QSR = 100 + 60 + 200; NRON = 50 + 200 + 6 + 50; totalul: 666. Semnificaţia poate fi însă şi de ordin mai general: cifra 7 (simbolul perfecţiunii) minus 1 = simbolul imperfecţiunii, repetată de trei ori în 666; acest număr îl poate desemna pe omul total imperfect, pe cel ce întruchipează tot ce este mai rău. În cazul lui Nero (sau Neron), el poate fi persoana istorică reală, dar şi arhetipul celor ca el de-a lungul istoriei (vezi şi nota de la 13, 1).

CAPITOLUL 14

Cântarea celor 144.000. Vestirea celor trei îngeri. Secerişul pământului.

1 Şi m'am uitat; şi iată, Mielul stătea pe Muntele Sionului; şi cu El, o sută patruzeci şi patru de mii[1] care aveau numele Lui şi numele Tatălui Său scris pe frunţile lor.

2 Şi-am auzit un glas din cer ca un vuiet de ape multe şi ca bubuitul unui tunet puternic; iar glasul pe care l-am auzit era ca al ţiteraşilor ţiterindu-şi ţiterele[2].

3 Şi cântare nouă cântau înaintea tronului şi înaintea celor patru Fiinţe şi a Bătrânilor; şi nimeni nu putea să înveţe cântarea decât cei o sută patruzeci şi patru de mii care fuseseră răscumpăraţi de pe pământ.

4 Aceştia sunt cei ce nu s'au întinat cu femei; că sunt feciorelnici[3]. Aceştia sunt cei ce-I urmează Mielului oriunde Se va duce. Aceştia au fost răscumpăraţi dintre neamuri, pârgă lui Dumnezeu şi Mielului.

5 Şi'n gura lor nu s'a aflat minciună, fiindcă sunt fără prihană.

6 Şi-am văzut un alt înger care zbura în înaltul cerului, având o Evanghelie veşnică s'o binevestească celor ce locuiesc pe pământ şi la tot neamul şi seminţia şi limba şi poporul.

7 Şi striga cu glas puternic: Temeţi-vă de Dumnezeu şi daţi-I slavă, că ceasul judecăţii Sale a venit; şi'nchinaţi-vă Celui Ce a făcut cerul şi pământul şi marea şi izvoarele apelor!

8 Şi-un alt înger, al doilea, a urmat zicând: A căzut, a căzut Babilonul cel mare[4], cel ce din vinul pătimaşei sale desfrânări[5] a adăpat toate neamurile!

9 Şi-un alt înger, al treilea, le-a urmat zicând cu glas mare: Dacă cineva i se închină Fiarei şi chipului ei şi-i primeşte semnul pe fruntea sau pe mâna lui,

10 va bea şi el din vinul mâniei lui Dumnezeu, turnat neamestecat în cupa mâniei Sale, şi se va chinui în foc şi'n pucioasă dinaintea sfinţilor îngeri şi dinaintea Mielului.

11 Şi fumul chinului lor se suie'n vecii vecilor. Şi nici ziua şi nici noaptea nu au odihnă cei ce se închină Fiarei şi chipului ei, şi oricine primeşte semnul numelui ei.

12 Aici este răbdarea sfinţilor, cei ce păzesc poruncile lui Dumnezeu şi credinţa lui Iisus.

13 Şi-am auzit un glas din cer zicând: Scrie: Fericiţi sunt morţii care de-acum înainte mor întru Domnul! Da, grăieşte Duhul, odihnească-se de ostenelile lor, căci faptele lor îi însoţesc.

14 Şi m'am uitat: şi iată, un nor alb; şi Cel Ce şedea pe nor era asemenea Fiului Omului, având pe cap cunună de aur şi'n mână o seceră ascuţită.

15 Şi-un alt înger a ieşit din templu, strigându-I cu glas mare Celui Ce

CAP. 14 – *(1)* Ps 47, 1; Iz 9, 4; Ap 3, 12; 7, 3; *(2)* Ap 5, 8; 19, 6; *(3)* Dt 31, 19; *(4)* 1 Co 6, 20; 2 Co 7, 1; 11, 2; *(5)* Sof 3, 13; Ef 5, 27; *(7)* Fc 1, 1; Dt 32, 3-4; Ps 32, 6; 145, 6; FA 14, 15; *(8)* Is 21, 9; Ir 51, 8-9; Iz 16, 35; Ap 16, 19; 18, 10; *(10)* Ps 74, 9; Is 66, 24; Ir 25, 9; Ap 16, 19; *(11)* Is 34, 10; In 5, 29; Ap 13, 16; 19, 3; *(12)* FA 14, 22; Ap 13, 10; *(13)* Sol 4, 7; 1 Tes 4, 14; *(14)* Dn 7, 13; *(15)* Ir 51, 33; Mc 4, 29;

1 Vezi nota de la 7, 4.

2 Traducere oarecum forţată, dar foarte literală şi numai pentru a reda jocul de cuvinte al originalului, care sugerează că muzica era aceea a unor voci acompaniate de ţitere (instrument întâlnit şi la 5, 8).

3 În contrast cu cei dedaţi desfrâului păgân.

4 Babilonul: simbol al Romei păgâne (vezi 1 Ptr 5, 13 şi nota).

5 Literal: din vinul patimei desfrânării sale.

şedea pe nor: Trimite-Ţi secera şi seceră, c'a venit ceasul de secerat, că secerişul pământului s'a copt.

16 Şi Cel Ce şedea pe nor Şi-a aruncat secera pe pământ, şi pământul a fost secerat.

17 Şi-un alt înger a ieşit din templul cel din cer, având şi el o sabiţă[1] ascuţită.

18 Şi-un alt înger a ieşit din altar, cel ce are putere asupra focului; şi i-a strigat cu glas mare celui ce avea sabiţa ascuţită şi-a grăit: Trimite-ţi sabiţa cea ascuţită şi culege ciorchinii viei pământului, că strugurii ei s'au copt.

19 Şi îngerul şi-a aruncat sabiţa pe pământ şi a cules via pământului şi a aruncat [totul] în linul[2] cel mare al mâniei lui Dumnezeu.

20 Şi linul a fost călcat afară din cetate; şi din lin a ieşit sânge pân'la zăbalele cailor pe o mie şase sute de stadii[3].

CAPITOLUL 15

Îngerii celor din urmă plăgi.

1 Şi-am văzut în cer un alt semn mare şi minunat: Şapte îngeri având şapte plăgi[4] – cele din urmă, căci cu ele s'a sfârşit mânia lui Dumnezeu.

2 Am văzut ceva ca o mare de sticlă amestecată cu foc, şi pe biruitorii Fiarei şi-ai chipului ei şi-ai numărului numelui ei stând pe marea de sticlă şi având ţiterele lui Dumnezeu.

3 Şi cântau cântarea lui Moise, robul lui Dumnezeu, şi cântarea Mielului, zicând: Mari şi minunate sunt lucrurile Tale, Doamne Dumnezeule, Atotţiitorule!; drepte şi adevărate sunt căile Tale, Împărate al neamurilor!

4 Cine nu se va teme de Tine, Doamne, şi nu va slăvi numele Tău? Că Tu singur eşti sfânt, şi toate neamurile vor veni şi se vor închina înaintea Ta, pentru că judecăţile Tale au fost arătate.

5 Şi după aceasta m'am uitat; şi templul cortului mărturiei s'a deschis în cer.

6 Şi din templu au ieşit cei şapte îngeri cu cele şapte plăgi, îmbrăcaţi în in curat strălucitor şi'ncinşi pe sub sân cu cingători de aur.

7 Şi una din cele patru Fiinţe le-a dat celor şapte îngeri şapte cupe de aur pline de mânia lui Dumnezeu Cel viu în vecii vecilor.

8 Şi templul s'a umplut cu fum din slava lui Dumnezeu şi din puterea Lui; şi nimeni nu putea să intre'n templu până ce se vor fi isprăvit cele şapte plăgi ale celor şapte îngeri.

CAPITOLUL 16

Cupele mâniei lui Dumnezeu.

1 Şi-am auzit glas mare din templu, zicându-le celor şapte îngeri: Duceţi-vă şi vărsaţi pe pământ cele şapte cupe ale mâniei lui Dumnezeu!

(17) Ioil 4, 13; Mt 13, 39; *(18)* Ap 8, 5; *(19)* Ap 19, 15; *(20)* Ps 57, 10; 67, 24; Is 68, 3. CAP. 5 – *(2)* Ap 4, 6; *(3)* Iş 15, 1, 6, 13; Dt 32, 4; Ps 138, 14; 144, 18; Os 14, 10; *(4)* Is 66, 23; Ir 10, 7; *(5)* Ps 85, 9; *(8)* Is 6, 4.

1 Literal: o seceră. Conform principiului filologic menţionat în nota de la FA 11, 30, grecescul drépanos=seceră e tradus aici prin sabiţă (cuţit încovoiat, cosor, rizacă), numele uneltei cu care se recoltează strugurii.

2 Lin: cuvă mare de lemn în care strugurii recoltaţi erau zdrobiţi prin călcare cu picioarele. Simbol al modului cum un erou biruitor îşi zdrobeşte duşmanii sub picioarele lui şi ale cailor, pe câmpul de luptă.

3 O stadie: 185 metri. 4^2 x 100: numărul celor patru puncte cardinale ridicat la pătrat şi înmulţit cu o sută; imensitatea ariei în care va curge, înalt, sângele celor pedepsiţi de Dumnezeu pentru fărădelegile lor.

4 Nu în sensul de răni, ci de cauze aducătoare de răni.

2 Şi s'a dus cel dintâi şi şi-a vărsat cupa pe pământ. Şi s'a ivit o bubă rea şi vătămătoare pe oamenii care aveau semnul Fiarei şi care se'nchinau chipului Fiarei.

3 Şi-al doilea înger şi-a vărsat cupa în mare; şi s'a făcut sânge ca al unui mort[1], şi toată suflarea vieţii care este'n mare a murit.

4 Şi cel de-al treilea şi-a vărsat cupa în râuri şi'n izvoarele apelor; şi ele s'au prefăcut în sânge.

5 Şi l-am auzit pe îngerul apelor zicând: Drept eşti Tu, Cel-Ce-Eşti şi Cel-Ce-Erai, Sfinte Doamne, că ai judecat acestea;

6 de vreme ce ei au vărsat sângele sfinţilor şi profeţilor, tot sânge le-ai dat să bea. Vrednici sunt!

7 Şi-am auzit zicându-se din altar: Da, Doamne Dumnezeule Atotţiitorule, adevărate şi drepte sunt judecăţile Tale!

8 Şi-al patrulea înger şi-a vărsat cupa în soare; şi i s'a dat lui să-i dogorească pe oameni cu foc.

9 Şi oamenii au fost dogoriţi cu mare arşiţă şi au blasfemiat numele lui Dumnezeu Care are putere peste plăgile acestea, şi nu s'au pocăit ca să-I dea slavă.

10 Şi-al cincilea şi-a vărsat cupa pe scaunul Fiarei; şi împărăţia ei s'a întunecat şi oamenii-şi muşcau limbile de durere,

11 şi din pricina durerilor şi a bubelor lor L-au blasfemiat pe Dumnezeul cerului, dar de faptele lor nu s'au pocăit.

12 Şi-al şaselea înger şi-a vărsat cupa peste râul cel mare, peste Eufrat[2], şi apa lui a secat ca să fie gătită calea'mpăraţilor de la Soare-Răsare.

13 Şi-am văzut [ieşind] din gura Balaurului şi din gura Fiarei şi din gura Profetului Mincinos trei duhuri necurate, ca nişte broaşte;

14 fiindcă ele sunt duhuri de diavoli, făcătoare de semne, care se duc la'mpăraţii lumii'ntregi să-i adune la războiul zilei celei mari a lui Dumnezeu Atotţiitorul.

15 – Iată, Eu vin ca un fur. Fericit cel ce priveghează şi-şi păstrează veşmintele[3], ca să nu umble gol şi să i se vadă ruşinea[4]!–

16 Şi i-a strâns la locul care'n evreieşte se cheamă Armaghedon[5].

17 Al şaptelea înger şi-a vărsat cupa'n văzduh; şi din templul cerului, de la tron, a ieşit o voce mare strigând: S'a făcut!

18 Şi-au fost fulgere şi vuiete şi tunete şi s'a făcut cutremur mare, aşa cum de când e omul pe pământ n'a mai fost un cutremur atât de mare.

19 Şi cetatea cea mare[6] s'a rupt în trei părţi, şi cetăţile păgânilor s'au prăbuşit. Şi de Babilonul cel mare s'a amintit înaintea lui Dumnezeu, pentru ca El să-i dea paharul vinului aprinderii mâniei Lui.

CAP. 16 – *(2)* Iş 9, 9; Ap 13, 17; *(5)* Ap 4, 8; *(6)* Is 49, 26; Mt 23, 34; *(8)* Iona 4, 8; *(12)* Ir 50, 38; *(13)* Ap 12, 9; 19, 20; 20, 10; *(14)* Mt 24, 24; Ap 13, 13; *(15)* Mt 24, 43, 46; Lc 12, 39; 2 Co 5, 3; 1 Tes 5, 2; Ap 3, 3; *(18)* Ap 4, 5; 8, 5; 11, 13; *(19)* Ir 25, 15; 51, 9; Ap 14, 8, 10; 17, 18;

1 Expresia sugerează sângele unei fiinţe înjunghiate: vâscos; o mocirlă roşie.

2 Vezi nota de la 9, 14.

3 Cel ce priveghează rămâne îmbrăcat.

4 În contrast cu veşmântul purităţii din 19, 8.

5 Nume enigmatic, probabil de origine ebraică. S'ar traduce "Muntele Meghiddo", deşi geografia sau istoria universală nu cunoaşte un munte cu acest nume. El sugerează, totuşi, localitatea Meghiddo, din câmpia Esrom. unde s'au adunat armate şi s'au dat bătălii sângeroase (cf. Jd 5, 19; 4 Rg 9, 27; 23, 29-30; Za 12, 11). Din context: simbol al ultimei lupte ideologice dintre bine şi rău, dintre forţele luminii şi ale întunericului, dintre Dumnezeu şi Satana.

6 Roma (numită mai departe, în paralelă, "Babilonul cel mare", ca în 14,8).

20 Şi tot ce fusese insulă a fugit, şi munţi nu s'au mai aflat.

21 Şi grindină mare ca talantul[1] s'a prăvălit din cer peste oameni. Şi oamenii L-au blasfemiat pe Dumnezeu din pricina plăgii cu grindină, căci mare e plaga aceasta, foarte mare.

CAPITOLUL 17

Desfrânata cea mare şi Fiara.

1 Şi-a venit unul din cei şapte îngeri care aveau cele şapte cupe şi-a grăit către mine zicând: Vino să-ţi arăt judecata Desfrânatei celei mari[2], care şade pe ape multe[3],

2 cu care s'au desfrânat regii pământului, iar locuitorii pământului s'au îmbătat de vinul desfrânării ei.

3 Şi'ntru duh[4] m'a dus în pustiu; şi-am văzut o femeie şezând pe o Fiară stacojie, plină de nume blasfemiatoare[5], având şapte capete şi zece coarne.

4 Şi femeia era îmbrăcată'n purpură şi'n stacojiu şi'mpodobită cu aur şi cu pietre scumpe şi cu mărgăritare[6], având în mână un pahar de aur, plin de urîciune şi de necurăţiile desfrânării ei.

5 Iar pe fruntea ei, scris un nume, o taină: Babilonul-cel-mare, mama desfrânatelor şi-a urîciunilor pământului.

6 Şi-am văzut-o pe femeie beată de sângele sfinţilor şi de sângele mucenicilor lui Iisus; şi văzând-o eu, cu mare mirare m'am mirat.

7 Şi îngerul mi-a zis: De ce te miri? Eu îţi voi spune taina femeii şi pe a Fiarei care-o poartă, cea care are cele şapte capete şi cele zece coarne.

8 Fiara pe care-ai văzut-o era şi nu este[7]; şi va să se ridice din adânc şi să meargă spre pieire. Şi cei ce locuiesc pe pământ, ale căror nume nu sunt scrise de la'ntemeierea lumii în cartea vieţii, se vor mira văzând Fiara, că era şi că nu este şi că va să vină.

9 Aici e minte[8] care are'nţelepciune. Cele şapte capete sunt şapte munţi[9] deasupra cărora şade femeia. Şi sunt şi şapte împăraţi:

10 cinci au căzut, unul este, celălalt încă n'a venit – şi când va veni, puţin trebuie să rămână[10].

11 Şi Fiara care era şi nu este, este ea însăşi un al optulea [împărat]; şi ea este dintre cei şapte[11] şi merge spre pieire.

(21) Sol 5, 22. CAP. 17 – *(1)* Naum 3, 4; *(2)* Ir 51, 7, 13; Ap 14, 8; 18, 3; *(3)* 2 Tes 2, 3-4, 7; Ap 12, 3; 13, 1; *(4)* Iz 28, 16; *(5)* Ap 16, 19; 18, 2; *(6)* Ap 18, 24; *(8)* Dn 7, 24; 12, 1; Ap 11, 7; 13, 1, 8; 20, 12;

1 Un talant (în sistemul de măsuri al epocii): aproximativ 40 kilograme.
2 Marea Prostituată: Roma imperială, centru universal al idolatriei şi imoralităţii, dar şi principala persecutoare a creştinismului. În Vechiul Testament, cu acest nume sunt denunţate oraşe ca Ninive (Naum 3, 4), Tir (Is 23, 15-16), Ierusalimul (Is 1, 21). Deja anunţată de două ori, judecata "Marelui Babilon" este, în fapt, sentinţa finală de condamnare şi execuţia, aşa cum e descrisă în versetul 16. Nu trebuie uitată însă şi dimensiunea ei arhetipală.
3 Popoarele imperiului roman, dominate de capitală (vezi v. 15).
4 În stare de extaz (vezi şi 1, 10; 4, 2).
5 Titlurile divine pe care şi le reclamau cezarii Romei (vezi nota de la 13, 1).
6 Culori şi podoabe imperiale.
7 Revers parodic al definiţiei lui Dumnezeu: "Cel-Ce-Este şi Cel-Ce-Era ..." (vezi 1, 4), în spiritul Fiarei care-L parodiază pe Iisus Hristos în chiar viaţa, moartea, învierea şi venirea Lui (vezi versetul întreg).
8 Inteligenţă; raţiune penetrantă.
9 Cele şapte coline ale Romei. Dar cele şapte coarne au dublu simbol (vezi v. 10).
10 Există mai multe ipoteze asupra identităţii împăraţilor romani vizaţi, dar nici una nu e concludentă; textul rămâne enigmatic. Oricum, e vorba de prigonitori ai creştinilor.
11 Un al optulea, dar cu atributul comun al celor şapte, acela de persecutor al creştinilor.

12 Şi cele zece coarne pe care le-ai văzut sunt zece regi care încă n'au primit putere'mpărătească, dar care vor lua putere ca de'mpăraţi, pentru un ceas, împreună cu Fiara[1].

13 Aceştia au un singur gând: şi tăria şi puterea[2] lor i-o dau[3] Fiarei.

14 Ei vor porni război împotriva Mielului, dar Mielul îi va birui, pentru că El este Domnul domnilor şi Împăratul împăraţilor; şi cei împreună cu El, chemaţi şi aleşi şi credincioşi[4] [vor birui şi ei].

15 Şi mi-a zis: Apele pe care le-ai văzut şi deasupra cărora şade Desfrânata sunt popoare şi gloate şi neamuri şi limbi.

16 Şi cele zece coarne pe care le-ai văzut şi Fiara o vor urî pe Desfrânată şi-o vor face pustie şi goală, şi carnea ei o vor mânca şi pe ea o vor arde'n foc[5];

17 pentru că Dumnezeu le-a pus în inimi[6] ca ei să facă pe gândul Său şi'ntr'un gând să se'ntâlnească, şi'mpărăţia lor să i-o dea Fiarei până ce cuvintele lui Dumnezeu se vor plini[7].

18 Iar femeia pe care-ai văzut-o este cetatea cea mare care are putere'mpărătească peste regii pământului.

CAPITOLUL 18

Căderea Babilonului

1 După acestea am văzut un alt înger pogorându-se din cer, având putere mare; şi pământul s'a luminat de slava lui.

2 Şi-a strigat cu glas puternic zicând: A căzut!, a căzut Babilonul cel mare şi-a devenit sălaş al demonilor şi cuibar[8] a tot duhul necurat şi cuibar a toată pasărea spurcată şi urîtă[9].

3 Pentru că toate neamurile-au băut din vinul aprinderii desfrânării ei, şi împăraţii pământului cu ea s'au desfrânat[10], şi neguţătorii lumii din puterea strălucirii[11] ei s'au îmbogăţit.

4 Şi-am auzit un alt glas din cer, zicând: Ieşiţi din ea, poporul meu, ca să nu vă faceţi părtaşi la păcatele ei şi să nu primiţi din plăgile ei,

5 fiindcă păcatele ei au ajuns pân'la cer şi Dumnezeu Şi-a adus aminte de nedreptăţile ei.

(12) Dn 7, 20; Ap 13, 1; *(14)* Ps 70, 20; Dn 7, 27; Mt 28, 18; 1 Tim 6, 15; Ap 18, 8; 19, 16; *(15)* Is 8, 7; Ir 47, 2; *(16)* Ir 50, 29; Dn 7, 20; Ap 18, 8; *(18)* Ap 16, 19. CAP. 18 – *(1)* Iz 43, 2; *(2)* Is 13, 19, 22; 21, 9; 34, 11, 14; Ir 50, 1, 39; 51, 8, 37; Bar 4, 35; *(3)* Ap 17, 2, 5; *(4)* Is 48, 20; 52, 11; Ir 50, 8; Za 2, 10-11; 2 Co 6, 17; *(5)* Ir 50, 46; 51, 48;

1 Este vorba, probabil, de guvernatori, satrapi locali şi conducători barbari vasali ai Romei, care pentru foarte scurtă vreme vor fi investiţi cu puteri speciale de a-i persecuta şi ucide pe credincioşii Mielului.
2 Autoritate (de obicei, exercitată prin mandat).
3 I-o pun la dispoziţie.
4 Aliaţii Mielului, aşa cum regii din v. 12 sunt aliaţii Fiarei.
5 Execuţia Desfrânatei se face chiar prin uneltele ei, ceea ce denotă că forţele răului sfârşesc prin a se devora ele între ele.
6 I-a inspirat.
7 Aliaţi ai Fiarei şi ai Desfrânatei, cei zece regi (coarne) deveniseră, de fapt, instrumente ale planului lui Dumnezeu (cf. Pr 21, 1).
8 Grecescul *fylaké* înseamnă pază, supraveghere, strajă (Mt 14, 25), închisoare, temniţă (Mt 14, 3; Ap 2, 10; 20, 7). Aici însă are sensul de adăpost, loc de refugiu, ţarc în care cineva se simte bine. Imaginea este aceea a unei cetăţi pustii, ruinate, părăsite; un astfel de pustiu e locul preferat al duhurilor necurate.
9 Urîtă, în sensul: urîtă de alţii, detestată. (Consumarea păsărilor impure era interzisă de Legea Veche).
10 S'au prostituat.
11 Sensul exact: luxului.

6 Plătiţi-i[1] aşa cum şi ea a plătit, şi cu'ndoită măsură îndoit măsuraţi-i după faptele ei; în paharul în care-a turnat turnaţi-i de două ori pe-atât.

7 Şi cât s'a slăvit ea pe sine şi a strălucit[2], tot pe-atâta daţi-i chin şi bocet. Fiindcă zice ea în inima ei: Stau ca o'mpărătească, şi văduvă nu sunt, şi bocet nu voi vedea...

8 Pentru aceea'ntr'o singură zi îi vor veni plăgile: moarte şi bocet şi foamete; şi'n foc va fi mistuită, că puternic este Domnul Dumnezeu Care-o judecă.

9 Iar[3] împăraţii pământului care s'au desfrânat cu ea şi s'au bucurat de strălucirea ei vor plânge şi se vor bate'n piept asupră-i când vor vedea fumul arderii ei,

10 departe stând de frica chinurilor ei şi zicând: Vai!, vai!, tu, cetatea cea mare, Babilonul, cetatea cea tare, că'ntr'un ceas ţi-a venit judecata!...

11 Şi neguţătorii pământului vor plânge şi vor boci asupră-i, că nimeni nu le mai cumpără marfa,

12 marfă de aur şi de argint şi de pietre preţioase şi de mărgăritare şi de vison şi de porfiră şi de mătase şi de stofă stacojie, tot lemnul binemirositor şi tot lucrul de fildeş, şi tot lucrul de lemn de mare preţ şi de bronz şi de fier şi de marmură,

13 şi scorţişoară şi balsam şi mirodenii şi mir şi tămâie şi vin şi untdelemn şi floare de făină şi grâu şi vite şi oi şi cai şi căruţe şi robi[4] şi suflete de oameni.

14 Şi dusu-s'au de la tine roadele după care-ţi tânjea sufletul, şi de la tine pierit-au toate cele grase şi strălucite şi niciodată nu s'or mai afla...

15 Neguţătorii acestora, cei ce s'au îmbogăţit de pe urma ei, departe vor sta de frica chinului ei, plângând şi jelindu-se

16 şi zicând: Vai!, vai!, cetatea cea mare, cea înveşmântată'n vison şi'n porfiră şi'n stofă stacojie şi'mpodobită cu aur şi cu pietre scumpe şi cu mărgăritare!

17 Că'ntr'un ceas s'a pustiit atâta bogăţie! Şi tot căpitanul de vas şi tot călătorul pe mare şi corăbierii şi toţi câţi trăiesc de pe urma mării stăteau departe

18 şi strigau uitându-se la fumul arderii ei zicând: Care cetate era asemenea cetăţii celei mari?...

19 Şi-şi puneau ţărână pe capete şi strigau plângând şi jelindu-se şi zicând: Vai!, vai!, cetatea cea mare, unde din îmbuibarea ei s'au îmbogăţit toţi cei ce au corăbii pe mare, că'ntr'un ceas s'a pustiit!...

20 Veseleşte-te[5] de ea, cerule, şi voi, sfinţii şi apostolii şi profeţii; că judecata voastră asupră-i a judecat-o Dumnezeu![6]

21 Iar un înger puternic a ridicat o piatră cât o piatră mare de moară şi a aruncat-o'n mare zicând: Aşa,

(6) Is 66, 6; Ir 50, 29; *(7)* Is 47, 7; Sof 2, 15; *(8)* Ir 50, 31; *(9)* Iz 26, 16-17; *(10)* Is 21, 9; Iz 27, 27, 30; Ap 14, 8; *(11)* Iz 27, 35; *(17)* Ir 50, 23; 51, 13; Iz 27, 27; *(20)* Is 44, 23; 49, 13; Ir 51, 48; *(21)* Iş 15, 5; Ir 51, 63-64;

1 Aici registrul adresării se schimbă: poruncile le sunt date îngerilor pedepsitori, cei ce aplică dreptatea dumnezeiască.
2 Mai exact: s'a bucurat de o viaţă de lux.
3 Nouă schimbare de registru narativ (versetele 9-19): dezastrul Babilonului e descris prin gura împăraţilor, negustorilor şi armatorilor care au beneficiat de gloria şi prosperitatea cetăţii.
4 Aici sóma în sensul din Tob 10, 10 şi 2 Mac 8, 11.
5 Textul reia vocea autorului – sau pe cea venită din cer (v. 4).
6 "A Mea este răzbunarea" (Dt 32, 35; Ps 93, 1; Rm 12, 19; Evr 10, 30).

dintr'o lovitură, aşa va fi aruncat Babilonul, cetatea cea mare, şi nu se va mai afla!...

22 Şi vocea ţiteraşilor şi-a muzicanţilor şi-a flautiştilor şi-a trâmbiţaşilor nu se va mai auzi de-acum în tine; şi nici un meşteşugar din orice meşteşug nu se va mai afla în tine; şi'n tine cântec de moară nu se va mai auzi.

23 Şi lumină de lampă, nu, niciodată nu se va mai ivi'ntru tine; şi glas de mire şi de mireasă, nu, niciodată nu se vor mai auzi'ntru tine, pentru că neguţătorii tăi erau mai-marii pământului şi pentru că toate neamurile s'au rătăcit prin vraja ta...

24 Şi s'a găsit în ea sânge de profeţi şi de sfinţi şi-al tuturor celor înjunghiaţi pe pământ.

CAPITOLUL 19

Căderea Babilonului (continuare).
Cina nunţii Mielului.
Călăreţul calului alb.

1 După acestea am auzit ca un glas puternic de mulţime multă'n cer zicând: Aliluia! Mântuirea şi slava şi puterea sunt ale Dumnezeului nostru!

2 Pentru că adevărate şi drepte sunt judecăţile Sale! Pentru că a judecat-o pe Desfrânata cea mare, care a stricat pământul cu desfrânarea ei, şi din mâna ei a răzbunat sângele robilor Săi.

3 Şi-au zis a doua oară: Aliluia! Şi fumul [arderii] ei se ridică în vecii vecilor.

4 Iar cei douăzeci şi patru de Bătrâni şi cele patru Fiinţe au căzut şi I s'au închinat lui Dumnezeu Cel Ce şade pe tron, zicând: Amin! Aliluia!

5 Şi un glas a ieşit din tron zicând: Lăudaţi pe Dumnezeul nostru, voi, toţi robii Săi, voi, cei ce vă temeţi de El, mici şi mari!

6 Atunci am auzit ca un glas de mulţime multă şi ca un vuiet de ape multe şi ca un bubuit de tunete puternice zicând: Aliluia!, că Domnul Dumnezeul nostru Atotţiitorul S'a împărăţit[1]!

7 Să ne bucurăm şi să ne veselim şi să-I dăm slavă, căci nunta Mielului a venit şi mireasa Lui s'a pregătit,

8 şi i s'a dat ei să se înveşmânteze cu vison[2] curat, luminos – căci visonul sunt faptele cele drepte ale sfinţilor.

9 Şi mi-a zis: Scrie: Fericiţi cei chemaţi la cina de nuntă a Mielului! Şi mi-a zis: Acestea sunt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu[3].

10 Şi-am căzut înaintea picioarelor sale, ca să mă'nchin lui. Şi el mi-a zis: Vezi să nu faci asta![4] Sunt împreună-slujitor cu tine şi cu fraţii tăi care au mărturia lui Iisus. Lui Dumnezeu închină-te, căci mărturia lui Iisus este duhul profeţiei[5].

11 Şi-am văzut cerul deschis; şi iată, un cal alb; şi Cel Ce şedea pe el Se

(22) Iz 26, 13; *(23)* Is 23, 8; Ir 7, 34; Ap 17, 2; *(24)* Mt 23, 35; Ap 17, 6. CAP. 19 – *(1)* Dt 32, 43; Ap 7, 10; 12, 10; *(2)* Ps 118, 75; Ioil 4, 21; Ap 6, 10; *(3)* Is 34, 10; Ap 14, 11; *(4)* Ap 4, 4; 5, 14; *(6)* Nm 24, 19; Iz 1, 24; 43, 2; Ap 11, 15; 14, 2; *(7)* Ps 44, 14-15; Pr 9, 1; Os 2, 21; Mt 22, 2; Lc 14, 15-16; 2 Co 11, 2; Ap 21, 2; *(8)* Iz 15, 10; Ap 3, 4-5; *(9)* Ap 3, 18; *(10)* Ap 22, 9; *(11)* Za 1, 8; Ap 6, 2;

1 Şi-a luat împărăţia în stăpânire.
2 Vison: ţesătură din material foarte fin şi scump, de obicei albă, din care se confecţionau veşmintele marilor preoţi, regilor şi oamenilor bogaţi (Lc 16, 19). Visonul era una din marile mărfuri de import ale Romei (18, 12), simbol al luxului ei (18, 16), dar, prin revers, şi simbol al bogăţiei sfinţilor (vezi şi v. 14).
3 Atestarea faptică a tuturor profeţiilor despre înviere, judecată şi viaţa veşnică.
4 Act de smerenie, caracteristic tuturor sfinţilor şi îngerilor, asemenea lui Petru care refuzase închinarea sutaşului Corneliu (FA 10, 25-26).
5 Duhul profeţiei: darul de a tâlcui corect Sfintele Scripturi şi învăţătura Domnului Iisus. Despre harisma profeţiei vezi FA 11, 27.

numeşte Credincios şi Adevărat, şi'ntru dreptate judecă şi Se războieşte.

12 Iar ochii Lui, ca para focului; şi pe capul Său, numeroase steme; având un nume scris, pe care nimeni nu-l ştie decât numai El[1].

13 Şi este'mbrăcat într'o mantie stropită cu sânge[2]; şi numele Lui se cheamă Cuvântul-lui-Dumnezeu.

14 Şi oştile din cer[3] Îi urmau călări pe cai albi, purtând veşminte de vison alb, curat.

15 Şi din gura Lui iese o sabie ascuţită cu care să lovească neamurile; şi El cu toiag de fier le va păstori şi va călca linul[4] aprinderii mâniei lui Dumnezeu Atotţiitorul.

16 Şi pe mantia Lui şi pe coapsa Lui[5] are nume scris: Împăratul-împăraţilor-şi-Domnul-domnilor.

17 Şi-am văzut un înger stând în soare; şi el a strigat cu glas puternic, grăindu-le tuturor păsărilor ce zboară'n mijlocul cerului[6]: Veniţi şi adunaţi-vă la ospăţul cel mare al lui Dumnezeu,

18 ca să mâncaţi cărnuri de'mpăraţi şi cărnuri de căpetenii şi cărnuri de puternici şi cărnuri de cai şi de-ale celor ce şed pe ei, şi cărnuri de tot soiul de oameni, şi liberi, şi robi, şi mici, şi mari.[7]

19 Şi-am văzut Fiara şi pe'mpăraţii pământului şi oştirile lor adunate ca să facă război cu Cel Ce şade pe cal şi cu oştirea Lui.

20 Şi Fiara a fost prinsă[8]; şi cu ea, Profetul Mincinos, cel ce'n faţa ei făcea semne prin care-i amăgise pe cei ce purtaseră semnul Fiarei şi pe cei ce se închinau chipului ei. Amândoi au fost aruncaţi de vii în iezerul de foc, unde arde pucioasă.

21 Iar ceilalţi au fost ucişi cu sabia Celui Ce şade pe cal, cea care iese din gura Lui; şi toate păsările s'au săturat din cărnurile lor.

CAPITOLUL 20

Mia şi miile de ani. Înfrângerea Satanei. Judecata la marele tron alb.

1 Şi-am văzut un înger pogorându-se din cer, având cheia adâncului[9] şi-un lanţ mare în mâna lui.

2 Şi l-a prins pe Balaur, pe şarpele cel vechi, care este diavolul şi Satana, şi l-a legat pe o mie de ani[10].

(12) Ap 1, 14; 2, 18; *(13)* Is 63, 2; In 1, 1; *(14)* Mt 16, 27; Ap 7, 9; *(15)* Ps 2, 8; 44, 4; 46, 2; 75, 12; 88, 8; Is 11, 4; 63, 3; Ir 25, 31; 2 Tes 2, 8; *(16)* Ps 88, 27; Iz 21, 26-27; Sof 3, 15; Mt 28, 18; Ap 17, 14; 19, 12; *(17)* Ir 3, 15; 12, 9; Iz 39, 17; *(18)* Is 34, 3; *(20)* Is 27, 1; 29, 20; 30, 33; Dn 7, 11; Mt 13, 42; Ap 16, 13; 20, 9-10; *(21)* Is 66, 16; Ag 2, 22; Ap 1, 16; 2, 12. CAP. 20 – *(1)* Lc 8, 31; Ap 1, 18; *(2)* 2 Ptr 2, 4; Iuda 6; Ap 12, 3, 9;

1 Puterea şi măreţia lui Hristos depăşesc orice capacitate omenească de cunoaştere şi înţelegere.
2 Semnul patimilor Mielului.
3 Oştile îngerilor, dar şi ale martirilor.
4 Despre lin şi călcarea strugurilor (duşmanilor) vezi nota de la 14, 19.
5 Anticii obişnuiau uneori ca pe şoldul unei statui să scrie numele personajului reprezentat.
6 Cele ce planează'n zenit. Păsări de pradă.
7 Păsările de pradă, ca factor ecologic, sunt cele ce curăţă de leşuri un câmp pe care s'a dat o bătălie. Victimele sunt din categoria celor menţionate în 6, 15; 13, 16.
8 Capturată.
9 Despre "fântâna adâncului" vezi nota de la 9, 1.
10 Ca în tot cuprinsul Apocalipsei, există cifre şi numere cu valoare simbolică (vezi notele respective), care nu exprimă cantităţi sau raporturi determinate. Numărul 1000 simbolizează o perioadă foarte lungă, pe care numai Dumnezeu o hotărăşte. Că este aşa – şi aplicând o traducere foarte riguroasă – o dovedeşte faptul că în versetele 3, 5, 6 şi 7 textul original grecesc foloseşte expresia tà hília éte = "miile de ani", un plural care nu mai lasă loc la îndoieli. Interpretarea literală – ca şi traducerile neglijente – au dat naştere multor confuzii şi rătăciri, precum vechiul hiliasm şi mai noul milenarism.

3 Şi l-a aruncat în adânc; şi pe acesta l-a închis şi l-a pecetluit deasupră-i, pentru ca el să nu mai amăgească popoarele, până ce miile de ani se vor sfârşi. După aceea el trebuie să fie dezlegat pentru puţină vreme.

4 Şi-am văzut tronuri; şi ei[1] s'au aşezat pe ele; şi li s'a dat lor putere să judece; şi-am văzut sufletele celor descăpăţânaţi din pricina mărturiei lui Iisus şi din pricina cuvântului lui Dumnezeu şi care nu i s'au închinat Fiarei şi nici chipului ei şi semnul ei nu l-au primit pe fruntea şi pe mâna lor. Şi ei au înviat şi au împărăţit cu Hristos o mie de ani.

5 Ceilalţi morţi nu învie până ce nu se vor sfârşi miile de ani. Aceasta este învierea cea dintâi.

6 Fericit şi sfânt cel ce are parte de învierea cea dintâi! Peste aceştia moartea cea de-a doua nu are putere, ci ei vor fi preoţi ai lui Dumnezeu şi-ai lui Hristos şi vor împărăţi cu El de-a lungul miilor de ani.

7 Şi când se vor sfârşi miile de ani, Satana va fi dezlegat din închisoarea lui.

8 Şi va ieşi să amăgească neamurile care sunt în cele patru colţuri ale pământului, pe Gog şi pe Magog[2], şi să le adune la război; iar numărul lor este ca nisipul mării...

9 Şi s'au suit pe faţa pământului şi au înconjurat tabăra sfinţilor şi cetatea cea iubită[3]. Dar foc s'a coborît din cer şi i-a mistuit.

10 Şi diavolul care-i amăgise a fost aruncat în iezerul de foc şi de pucioasă, unde este Fiara şi Profetul Mincinos, şi vor fi chinuiţi acolo, zi şi noapte, în vecii vecilor.

11 Şi-am văzut un mare tron alb, şi pe Cel Ce şedea pe el, de dinaintea feţei Căruia pământul şi cerul au fugit[4], şi loc pentru ele nu s'a mai aflat.

12 Şi i-am văzut pe cei morţi, pe cei mari şi pe cei mici[5], stând înaintea tronului; şi cărţile au fost deschise[6]; şi altă carte a fost deschisă, care este aceea a vieţii[7]. Şi morţii au fost judecaţi din cele scrise'n cărţi, potrivit cu faptele lor.

13 Şi marea i-a dat pe morţii pe care-i avea[8], şi Moartea şi Iadul i-au dat pe morţii pe care-i aveau; şi-au fost judecaţi, fiecare, după faptele lor.

(4) Dn 7, 9, 22; 8, 17; Mt 19, 28; Lc 22, 30; 1 Co 6, 2; 2 Tim 2, 12; Ap 6, 11; *(5)* Is 26, 14; *(6)* Is 61, 6; Dn 12, 13; Ap 1, 6; 21, 7; *(7)* Iz 38, 2; 39, 1, 6; Ap 16, 14; *(8)* Is 31, 4; *(9)* Is 66, 24; Iz 38, 22; Dn 7, 11; Ap 14, 10; 19, 20; *(10)* Mt 25, 41; Ap 16, 13; 19, 20; *(11)* 2 Ptr 3, 10; *(12)* Dn 7, 10; Mt 25, 32; In 11, 22-25; Ap 2, 23; 3, 5; 13, 8; 17, 8; 21, 27; 22, 12;

1 Subiectul propoziţiei nu ne este precizat. El se poate referi fie numai la cei doisprezece apostoli (Mt 19, 28), fie la ei şi la cei menţionaţi în continuarea versetului, potrivit aserţiunii că "sfinţii vor judeca lumea" (1 Co 6, 2-3).
2 Gog şi Magog: nume preluate din Iz capitolele 38-39; cei doi regi de miazănoapte care au purtat un război de vârf împotriva lui Dumnezeu, dar care'n cele din urmă au fost înfrânţi de armiile lui Israel. Transferaţi în simbol, ei reprezintă împărăţiile lumii care se ridică împotriva împărăţiei lui Dumnezeu. Ca şi în cazul numărului 666 = Neron (vezi 13, 18 şi nota), n'au lipsit încercările de a se face pe seama lor identificări istorice şi geografice concrete. Luând ca bază expresia din Iz 38, 2: "Gog din ţara lui Magog, regele [ţinuturilor] Roos şi Mosoh" (în redactarea şi grafia Septuagintei), unii au speculat cele două denumiri geografice apropiindu-le de Rusia şi Moscova. Oricum, în literatura apocaliptică şi rabinică numele celor doi sunt asociate cu sfârşitul lumii, când toate vrăjmăşiile organizate împotriva lui Dumnezeu se vor ridica şi vor fi zdrobite.
3 Ierusalimul; Ierusalimul cel nou; Ierusalimul ceresc; Biserica lui Hristos.
4 Expresie lapidară şi blândă pentru cataclismul cosmic, cel ce va lăsa spaţiul liber pentru "naşterea din nou a lumii" (Mt 19, 28), pentru "un cer nou şi un pământ nou" (21, 1).
5 Învierea generală (vezi In 5, 29).
6 Evidenţa faptelor fiecărui om.
7 Care conţine numele celor mântuiţi.
8 Literal: pe morţii cei din ea.

14 Apoi Moartea şi Iadul[1] au fost aruncate'n iezerul de foc. Aceasta e moartea cea de-a doua[2]: iezerul de foc.
15 Şi dacă cineva n'a fost găsit scris în cartea vieţii, aruncat a fost în iezerul de foc.

CAPITOLUL 21

Cerul cel nou şi pământul cel nou. Noul Ierusalim.

1 Şi-am văzut un cer nou şi un pământ nou; fiindcă cerul cel dintâi şi pământul cel dintâi au trecut, iar marea nu mai este.
2 Şi-am văzut cetatea cea sfântă, noul Ierusalim, pogorîndu-se din cer de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă'mpodobită pentru mirele ei.
3 Şi-am auzit venind din tron un glas puternic care zicea: Iată locuirea lui Dumnezeu cu oamenii; şi El va locui cu ei, şi ei vor fi poporul Său şi Dumnezeu Însuşi va fi cu ei.
4 Şi El va şterge toată lacrima din ochii lor; şi moarte nu va mai fi; nici bocet, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dintâi lucruri au trecut.
5 Şi Cel Ce şedea pe tron a zis: Iată, Eu le fac pe toate noi. Şi a zis: Scrie, fiindcă aceste cuvinte sunt vrednice de crezare[3] şi adevărate.
6 Şi mi-a zis: S'a făcut! Eu sunt Alfa şi Omega, Începutul şi Sfârşitul. Celui ce însetează, Eu în dar îi voi da să bea din izvorul apei vieţii.
7 Biruitorul va moşteni acestea şi Eu îi voi fi Dumnezeu şi el Îmi va fi Mie fiu.
8 Cât despre cei fricoşi şi necredincioşi şi spurcaţi şi ucigaşi şi desfrânaţi şi vrăjitori şi'nchinători la idoli şi toţi cei mincinoşi, partea lor este'n iezerul care arde cu foc şi cu pucioasă, care este moartea cea de-a doua.
9 Şi-a venit unul din cei şapte îngeri care aveau cele şapte cupe pline cu cele şapte plăgi, cele din urmă[4], şi-a grăit către mine zicând: Vino, am să-ţi arăt Mireasa, Femeia Mielului[5].
10 Şi'n duh[6] m'a dus pe un munte mare şi înalt, şi mi-a arătat cetatea cea sfântă, Ierusalimul, pogorîndu-se din cer, de la Dumnezeu,
11 având slava lui Dumnezeu[7]. Lumina ei era asemănătoare cu aceea a pietrei de mare preţ, a pietrei de iaspis cristalin.
12 Şi avea zid mare şi înalt; şi avea douăsprezece[8] porţi; iar la porţi, doisprezece îngeri; şi nume scrise deasupra, care sunt [numele] celor douăsprezece seminţii ale fiilor lui Israel.
13 Şi spre răsărit, trei porţi; şi spre miazănoapte, trei porţi; şi spre miazăzi, trei porţi; şi spre apus, trei porţi.
14 Iar zidul cetăţii avea douăsprezece pietre de temelie; şi pe ele,

(14) 1 Co 15, 26; Ap 2, 11; *(15)* Is 30, 30. CAP. 21 – *(1)* Is 65, 17; 2 Ptr 3, 13; *(2)* Is 52, 1; 54, 5; Ga 4, 26; 2 Co 11, 2; Evr 12, 22; Ap 3, 12; 19, 7; *(3)* Lv 26, 12; Iz 43, 7; Ap 7, 15; *(4)* Is 25, 8; 35, 10; 65, 19; Lc 6, 21; Ap 7, 17; *(5)* Is 43, 18-19; Ir 31, 22; 2 Co 5, 17; Ap 22, 6; *(6)* Ps 35, 8-9; Ap 1, 8, 10; 22, 13; *(7)* Za 8, 8; Evr 8,10; *(8)* 1 Co 6, 9; Ga 5, 19; Ap 2, 11; *(9)* Mt 25, 34; Ap 15, 1; 19, 7; *(10)* Iz 40, 2; *(11)* Tob 13, 17; *(12)* Is 54, 12; Iz 48, 31; *(14)* Mt 16, 18; Ga 2, 9; Ef 2, 20;

1 Moartea şi Iadul: personificări ale spaţiilor în care locuiesc păcătoşii damnaţi, duşmanii eterni ai lui Dumnezeu, al căror sfârşit este biruinţa lui Hristos la învierea morţilor (vezi 1 Co 15, 54-55; de asemenea: 1, 18).
2 Condamnarea definitivă.
3 Şi: credincioase faţă de propriul lor adevăr.
4 Vezi 15, 1.
5 Tot ce urmează este descrierea noului Ierusalim, cetatea cea sfântă.
6 În stare de extaz.
7 Descrierea de mai jos, cu toate detaliile ei simbolice, creează imaginea unui spaţiu plin de măreţie, frumuseţe, culoare, puritate, fineţe şi transparenţă.
8 Tabloul e dominat de numărul 12 ca atare, de multiplul său (v. 16) sau de pătratul său (v. 17). Simbolul este acela al noului Israel, Biserica lui Hristos, împărăţia lui Dumnezeu.

douăsprezece nume, ale celor doisprezece apostoli ai Mielului.
15 Şi cel care vorbea cu mine avea o măsură, o trestie de aur, ca să măsoare cetatea şi porţile şi zidul ei.
16 Şi cetatea este în patru colţuri; şi lungimea ei este tot atâta cât şi lăţimea. Şi a măsurat cetatea cu trestia: douăsprezece mii de stadii. Lungimea şi lărgimea şi înălţimea ei sunt deopotrivă[1].
17 Şi i-a măsurat şi zidul: o sută patruzeci şi patru[2] de coţi, măsură a unui om, adică a unui înger[3].
18 Şi plasma zidului ei este de iaspis, iar cetatea este de aur curat asemenea sticlei curate.
19 Temeliile zidului cetăţii sunt împodobite cu toată piatra scumpă: întâia temelie este de iaspis, a doua de safir, a treia de calcedoniu, a patra de smarald,
20 a cincea de sardoniu, a şasea de sardiu, a şaptea de hrisolit, a opta de beril, a noua de topaz, a zecea de hrisopras, a unsprezecea de iachint, a douăsprezecea de ametist.
21 Şi cele douăsprezece porţi sunt douăsprezece mărgăritare: fiecare din porţi este dintr'un mărgăritar. Şi piaţa cetăţii este de aur curat, ca de sticlă străvezie.
22 Iar templu n'am văzut în ea[4], pentru că Domnul Dumnezeu Atotţiitorul este templul ei, precum şi Mielul[5].
23 Şi cetatea nu are nevoie de soare şi nici de lună ca s'o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o şi făclia ei este Mielul.
24 Şi neamurile vor umbla'n lumina ei, şi'mpăraţii pământului într'însa-şi vor aduce slava.
25 Şi niciodată porţile ei nu se vor închide ziua, căci noapte-acolo nu va mai fi.
26 Şi'ntru ea vor aduce slava şi cinstea neamurilor.
27 Şi'n ea niciodată nimic întinat nu va intra, şi nici cel ce meştereşte urîciunea şi minciuna, ci numai cei scrişi în cartea vieţii Mielului.

CAPITOLUL 22

Noul Ierusalim (continuare). *Venirea lui Hristos.*

1 Şi mi-a arătat un râu al apei vieţii, strălucitor ca de cristal, care izvorăşte din tronul lui Dumnezeu şi-al Mielului.
2 În mijlocul pieţei [cetăţii] şi de-o parte şi de alta a râului, un pom al vieţii, rodind de douăsprezece ori, dându-şi roada'n fiecare lună; şi frunzele pomului sunt spre tămăduirea neamurilor.
3 Şi nici un blestem nu va mai fi. Şi tronul lui Dumnezeu şi-al Mielului va fi într'însa, şi robii Săi I se vor închina[6].
4 Şi ei Îi vor vedea faţa, şi numele Lui va fi pe frunţile lor.
5 Şi noapte nu va mai fi; şi ei n'au

(15) Iz 40, 3, 5; 48, 20; Za 2, 5; Ap 11, 1; *(18)* Tob 13, 16-17; *(19)* Iş 28,17; Is 54, 11; Tob 13, 15-16; *(23)* Is 30, 26; 60, 19; Za 14, 7, 21; Ap 22, 5; *(24)* Ps 28, 1; 71, 11; Is 60, 3, 5; Za 2, 10; Tob 13, 11; *(25)* Is 60, 11, 20; Za 14, 7; Ap 22, 5; *(26)* Is 61, 6; *(27)* Is 35, 8; 60, 21; Za 14, 21; Ap 13, 8; 20, 12. CAP. 22 – *(1)* Iz 47, 1; Ioil 4, 18; Za 14, 8; Ap 4, 6; *(2)* Fc 1, 9; Cânt 2, 3; Iz 47, 12; Ap 2, 7; *(3)* Za 14, 11; *(4)* Mt 5, 8; 1 In 3, 2; 1 Co 13, 12; *(5)* Is 60, 19; Za 14, 7; Ap 21, 23, 25;

1 Ceea ce înseamnă un cub, simbol al perfecţiunii.
2 Pătratul numărului 12.
3 Îngerul foloseşte aceeaşi măsură ca şi omul.
4 În împărăţia finală a lui Dumnezeu nu mai e nevoie de ritualuri şi jertfe.
5 Asociere intimă şi de egalitate între Iisus Hristos şi Dumnezeu-Tatăl; Ei alcătuiesc unul şi acelaşi templu ceresc şi împărtăşesc unul şi acelaşi tron (vezi 12, 3).
6 Îi vor sluji în calitate de "preoţi ai lui Dumnezeu şi-ai lui Hristos" (vezi 20, 6), aducându-I jertfă de laudă.

nevoie de lumină de lampă sau de
lumină de soare, pentru că Domnul
Dumnezeu va lumina peste ei şi vor
împărăţi în vecii vecilor.
6 Şi îngerul mi-a zis: Aceste cuvinte
sunt vrednice de crezare şi adevărate;
şi Domnul, Dumnezeul duhurilor pro-
feţilor, l-a trimis pe îngerul Său să le
arate robilor Săi cele ce trebuie să
se întâmple'n curând.
7 Şi iată, Eu vin curând. Fericit
cel ce păzeşte cuvintele profeţiei
acestei cărţi!
8 Şi eu, Ioan, sunt cel ce-am auzit
şi-am văzut acestea. Şi când am auzit
şi-am văzut, am căzut să mă închin
înaintea picioarelor îngerului care
mi-a arătat acestea.
9 Dar el mi-a zis: Vezi să nu faci
asta![1] Sunt împreună-slujitor cu tine
şi cu fraţii tăi, profeţii, şi cu cei ce
păstrează cuvintele acestei cărţi. Lui
Dumnezeu închină-te!
10 Şi mi-a zis: Să nu pecetluieşti
cuvintele profeţiei acestei cărţi[2], căci
vremea e aproape.
11 Cel ce-i nedrept, să mai ne-
dreptăţească; cel ce-i spurcat, să se
mai spurce; şi cel ce este drept, să
mai facă dreptate; şi cel ce este sfânt,
să se mai sfinţească.[3]
12 Iată[4], Eu vin curând, şi plata
Mea este cu Mine pentru ca fiecăruia
să-i dau după cum îi este fapta.
13 Eu sunt Alfa şi Omega, Cel Dintâi
şi Cel de pe Urmă, Începutul şi Sfârşitul.
14 Fericiţi cei care-şi spală veşmin-
tele[5], pentru ca să aibă ei putere peste
pomul vieţii şi prin porţi să intre'n cetate!
15 Afară câinii[6] şi vrăjitorii şi desfrâ-
naţii şi ucigaşii şi închinătorii la idoli şi
toţi cei ce iubesc şi lucrează minciuna!
16 Eu, Iisus, l-am trimis pe îngerul
Meu să vă mărturisească vouă acestea
cu privire la Biserici. Eu sunt rădăcina
şi odrasla lui David, steaua stră-
lucitoare-a dimineţii.
17 Şi Duhul şi Mireasa[7] zic: Vino!
Şi cel ce aude, să zică: Vino! Şi cel
însetat să vină, cel ce vrea să pri-
mească'n dar apa vieţii.
18 Şi eu îi mărturisesc oricui
ascultă cuvintele profeţiei acestei
cărţi: Dacă le va mai adăuga cineva
ceva, Dumnezeu îi va adăuga plăgile
care sunt arătate[8] în cartea aceasta;
19 iar de va scoate cineva ceva
din cuvintele cărţii acestei profeţii,
Dumnezeu îi va scoate partea lui din
pomul vieţii şi din cetatea cea sfântă,
care sunt arătate în cartea aceasta.
20 Cel ce mărturiseşte acestea,
zice: Da, vin curând[9]. – Amin! Vino,
Doamne Iisuse![10]
21 Harul Domnului Iisus Hristos
să fie cu voi cu toţi! Amin.

(6) Ap 1, 1; 19, 9; 21, 5; *(7)* Ap 1, 3; 3, 11; *(9)* Ap 19, 10; *(10)* Dn 8, 26; 12, 4; Ap 1, 3; *(11)* Iz 3, 27; Dn 12, 10; 2 Tim 3, 13; *(12)* Pr 24, 12; Ap 20, 12; *(13)* Is 41, 4; 44, 6; Sol 5, 15; Ap 1, 8; 21, 6; *(14)* Ap 2, 7; *(15)* Is 56, 10; Za 14, 21; Ef 5, 5; Flp 3, 2; Ap 21, 8; *(16)* Nm 24, 17; 2 Ptr 1, 19; Rm 15, 12; Ap 2, 28; *(17)* Is 55, 1; In 7, 37; Ap 21, 6; *(18)* Dt 4, 2; 12, 32; Pr 30, 6; *(20)* Ps 20, 14; 52, 8; Is 64, 1.

1 Vezi nota de la 19, 10.
2 În contrast cu pecetluirea de la 10, 4, de data aceasta cuvintele lui Dumnezeu trebuie puse la îndemâna tuturor, pentru ca oamenii să ştie ce-i aşteaptă şi să se pregătească.
3 Timpul e prea scurt pentru ca să se mai poată schimba ceva; planul lui Dumnezeu se va împlini oricum.
4 Versetele 12-16 exprimă cuvintele lui Iisus.
5 Cei ce le spală şi le înălbesc în sângele Mielului (vezi 7, 14).
6 După toate probabilităţile, prin "câini" sunt desemnaţi pervertiţii erotici de orice fel.
7 Mireasa Mirelui (vezi 21, 9): Biserica lui Hristos, în care este prezent şi lucrează Duhul Sfânt.
8 Literal: scrise; descrise.
9 Cuvintele lui Iisus, ca răspuns la chemarea "Vino!" din v. 17.
10 Replica lui Ioan. Admirabil şi emoţionant final al Apocalipsei şi al Noului Testament. Versetul următor, adresat Bisericilor cărora le-a fost adresată scrierea, reproduce obişnuita formulă de încheiere a epistolelor pauline şi soborniceşti.